Waldstein Wartenberg

János gróf

Vas. Ujs. 1876. 381. l.

Gr. Waldstein-Wartenberg János elhunyt e hó 3-án Bécsben 67 éves korában. Műszerető főur volt, ki a magyar képzőművészet körül is sokat buzgólkodott, s elnöke volt az országos képzőművészeti tanácsnak. Tudományos akadémiánk pedig igazgató

VASÁRNAPI UJSÁG.

anácsának egyik tagját vesztette el benne. Holttestét Várpalotára, a családi sirboltba szállitották.

SCHULHOF ADOLF
Budapest, ország-ut, Károlykaszárnya 24. szám alatt
nagyszerű
czipő-gyári raktárában.
Eladás nagyban és kicsinyben.
Nők számára.
Ünnedezinők, finom bőr v. ébertasting [illegible]
[illegible] kachel

VASÁRNAPI ÚJSÁG.

IRDETÉSE

Waldstein János gr

l.

Vayer Széchenyi

ism. képmása

70. l.

1216

1216. Girolam

Sz. Sienában 1477 janu

A szent család.

A derékig látható Mad
jobb kezével a bal tenyerén
lábát felemelte. Mögötte balról
támaszkodva József áll. Má
kezével előre nyúló Jézusnak
dicsfény veszi körül. Gyümöl
és a kép hátán a felirat ez:

Fa, méretei 93:91·5 cm.
1895 július 4-én E. Costantinitő
Elszámoltatott 1895 augusztus
molásra nézve lásd az 54347–9
61301 sz. min. előadmányi ívet.
1900 november 28-iki 4561 (6
26-iki 373 eln. sz. leirat (464–

Kifüggesztésére vonatkozó
ban. 1906: III. 116. *Girolamo*
tekkel. — 1906, 1910: III. 11
entourée de saints.

Jegyzet. L. az 1896-iki
№ 109. — Preisliste № 109.

III

Vét. 1895

A terem közepén álló tárlók tetején öt mellszobor.

51. **Gróf Széchenyi István kis mellszobra.** Bronz. (1517. sz.)

52. **U. a.** Gipsz. Jelzése: V. Veselényi. (1513. sz.)

53. **Gróf Széchenyi István nagy mellszobra.** Gipsz. Jelzése: Modellirt und in Marmor ausgeführt von Prof. Joh. Halbig. München, 186o. Készült Halbig János szobrász (1814—1882) eredetije nyomán, a mely a budapesti városház tanácskozó termét díszíti. (2003. sz.)

54. **Széchenyi kis mellszobra.** Porczellán. (1658. szám.)

55. **Széchenyi kis gipszmellszobra.** Jelzése: A. Tirelli 186o. (1659. sz.)

A 16. számú tárló mellett a falon:

56. **Gróf Esterházy Mihály arczképe.** Olajfestmény. Mellkép, egy negyed nagyságban, Ender Já-

route Ullói: Église de la paroisse de la Saint Croix. —
e François Joseph et sur la route Kerepesi. Église

publique: Le Collège Saint Emérie des Cisterciens;
au pied de Svábhegy; L'école Saint Angela des Ursu-

rivées: Constructions au nouveau terrain des courses
lation de la capitale de Budapest; Garage du sercice
nployés de la société Ganz-Danubius; les Grands
Marguerite; les bains Császár et Lukács. Le sentiombreux monuments et plaques commémoratifs.

III.

JBLIQUES DE LA CAPITALE.

ns de petits logements.

té a créé 6120 petits logements aux frais de pres pour la plus grande partie des immeubles à plu-
: II. arr., boulevard Margit 64/A—B, III. arr. place
50., 52., V. arr. route Váci 87, rue Franzepán 4—6.,
Fiumei 21—23., rue Alföldi 16—18., IX. arr. route
2., rue Mester 5—7., X. arr. rue Szörényi 5—7., rue
route Jászberényi 36. — La capitale a créé en même
ées de maisons sans étages, à cause de leur nécessité
ondiale et les troubles suivants ont arrêté toute cette
a municipalité n'a pu être remise qu'en 1025. Les

ez a felirat: «Mutty ich liebe Dich! Széchenyi». (1594. sz.)

49. **Török pipa szopókája,** melyet Széchenyi egy török basától kapott ajándékba. Borostyán. (1595. sz.)

50. **Gróf Széchenyi István, mint a pesti por és sár utczaseprője.** Gróf Waldstein János (1809—1876) tréfás aquarellje. Jelzése: 1839. W. (1668. sz.)

A 2. és 3. számú tárlóban:

Széchenyire vonatkozó okmányok: Keresztlevél és iskolai s katonai bizonyítványok. (1660. és 1596. sz.)

A 4. számú tárlóban:

Gróf Széchenyi István itinerariuma. Térkép. A M. T. Akadémia Széchenyi-Múzeuma számára szerkesztette Váradi József 1912. (2000. sz.)

Az 5. számú tárlóban:

A Vaskapu szabályozására vonatkozó török oklevelek. (2018. sz.)

A 6. és 7. számú tárlóban:

Széchenyi fogalmazványai.

A 8. számú tárlóban:

Széchenyi táblabírói kinevezései.

A 9. számú szekrényben:

Egyéb megtisztelő levelek.

A 10. számú tárlóban:

Levelek, passzus, karrikaturák.

A 11. számú tárlóban:

Fényképek Széchenyi döblingi lakásáról. Kéziratok

Divald Akad. palvtaja
85. l.

Waldstein László, festő

Waldstein László vízfestménye: Széchenyi mint a város utcaseprője

-: Kedves Élet és Tudomány !
Pesti por és sár

Élet és Tudomány, Bp. 1976. XI. 5.

= Jaios!

la capitale a entièrement écarté le vieux système des
le système moderne où seul un petit nombre de logeme
sont déterminées en partie par le règlement de la c
publics, en partie par la situation économique des l
où les logements out peu de pièces, mais ces pièces
petits logements — composés de pièces plus nombre
systèmes adoptés en Europe occidentale. La salle-ave
racine chez nous, bien qu'on en ait tenté l'épreuve
plus recherché par les masses est le logement d'une c
par des raisons hygièniques et morales, cherche énergi
de surcroit et ne permet pas le partage avec des étra
la location des lits. Dans les logements d'une pièc
24 mètres carrés, à laquelle s'ajoutent une cuisine
manger et un cabinet, un grenier de 6 à 8 m² et u
minimum est de 2·80 mètres. La grandeur minimum
La grandeur minimum des logements à deux chambr
330—360, de ceux par exception de quatre chambres
nellement dans les logements à une chambre, en plus
chambres et dans tous les appartements à trois cha
domestiques. Dans les maisons où il y a des logemen
suffisant de bains communs, de sorte que les locataires
dans les bains publics ; il y a des buanderies et c
dans les mansardes. Dans les grandes maisons il.
charges. Quoiqu'on ait été forcé de ménager mat

Waldstein Janos gr

ben. Hátlapján gróf Széchenyi Istvánné következő bevésett szavai: Eltünt szemeink elől, de művei köztünk maradnak. Legyen áldott emlékezete. 1839—1849. (1525. sz.)

39. **Széchenyi feje bronzból,** botdíszítés. (1585. sz.)

40. **Bronzplaquette** a Nemzeti Múzeum 100 éves fennállásának emlékére. Felső két harmadában József nádor és gróf Széchenyi Ferenc kettős dombormüvü feje, alsó harmadában a Nemzeti Múzeum palotájának dombormüve. Feliratai: József nádorispán. Gróf Széchenyi Ferencz. A Magyar Nemzeti Múzeum száz éves fennállásának emlékére. 1802—1902. Jelzése: B. F. Ö. (Beck Fülöp Ödön.) (1586. sz.)

41. **Tollartó,** hengeres alakú edény, ó-bécsi porczellán, feneken kékszinü bélyeggel. A XIX. sz. huszas éveiből. Ebben Széchenyi utoljára használt íróeszközei és egy darab pecsétviasz. (1592. sz.)

42. **Széchenyi jobbkezének gipszöntésü mása,** készült 1860 április 9-én Döblingben. (1587. sz.)

43. **Motto, melyet Széchenyi Világ czimü**

Széchenyi-Múzeum

Aranyozott magyarczímeres rézkereten ez a Széchenyitől való felirat olvasható: Egy szegény árva magyar pénz és taps nélkül, de elszánt, kitartó hazafiságtul lelkesítve — Kőrösi Csoma Sándor — bölcsőjét kereste a Magyarnak és végre összeroskadt fájdalmai alatt. Távol a hazától alussza örök álmát; de él minden jobb magyarnak lelkében. Az itt ábrázolt sírkő nyugszik hamvain. Brit Társaság emelte tudományos érdemeiért. Nem magas helyzet, nem kincs a nemzetek védőre, hanem törhetlen honszeretet, zarándoki önmegtagadás és vas akarat. Vegyetek példát hazánk nagyai és gazdagai, egy árva fiún, és legyetek hű magyarok tettel, nem puszta szóval, áldozati készséggel és nem olcsó fitogatással! Széchenyi István. — A kép hátlapján ez a felirat: A Magyar Tudományos Akadémiának emlékül gróf Széchenyi Béla 1876. Ezt a képet a Széchenyi Múzeum megnyitásáig az Akadémia könyvtárában üvegszekrényben őrizte. (L. Akadémiai Értesítő X. k. 187. l.) (1526. sz.)

35. **Széchenyi ifjúkori képe** hálóköntösben. Tréfás színezett rajz. (1419. sz.)

36. «**Machen wir uns keine Illusion.** Expedition of 1834. Skela Gladover.» Tréfás vízfestmény, gróf Waldstein Jánostól (1809—1876), Széchenyinek 1830-ban első konstantinápolyi vízi utazásán utitársától. Festette abból az alkalomból, hogy a Vaskapu szabályozása ügyében Széchenyit királyi biztosnak küldték ki. (1320. sz.)

37. **Gróf Zichy Károlyné**, szül. gróf Seilern Crescentia kézirata a következő sorokkal: Ich habe einen grossen Kampf gekämpft und habe ihn bestanden. Es ist mir der grösste Lohn geworden für eine grosse That. Meine Seele ward ruhiger und er blieb mir gleich theuer. Ofen den 30 May 1829. A kézirat nagy pecsétje alá rejtette el a grófnő Széchenyi elégetett leveleinek hamuját. (1584. sz.)

38. **A Lánczhíd első fényképe** díszes rézkeret-

1. Majláth Béla: gróf Széchenyi István levelei. III. k. Budapest 1891. 735. l.

Duald Akad. palotája

83. l.

A felesleges próféta

A világsajtó először csak megdöbbenésének, később sajnálkozásának, ma már némi elégedettségének ad hangot, hogy kiderült, az orosz könyvkiadók elálltak a *Nobel-díjas* Alekszandr *Szolzsenyicin* összes műveinek kiadásától, de még a válogatott gyűjtemény megjelentetését is fontolgatják, mivel nincs rá olvasói igény. Az emberek nem kíváncsiak rá. A háborút, gulágot járt, emigrációba kényszerített, majd két éve hazatért próféta nem kell az oroszoknak, mondják a tudósítók, és elfelejtik hozzátenni, hogy piaci áron nem kell, mert akiknek szólnak ezek a művek, nem tudják megfizetni a méregdrága díszkiadást. És ugyan ki szponzorálna az orosz vadkapitalizmusban olyan műveket, amelyek a fogyasztói állam ellen emelik fel szavukat, amelyek az Evangélium szellemében történő megújulásról beszélnek? Szolzsenyicin népe erkölcsi megújulásában reménykedett, úgy gondolta, ha megismerik az emberek saját e századi történetüket, ha szembesülnek a sztálinizmus igazi arcával, többé nem fognak utat téveszteni. Könyörtelen önvizsgálatot követelt mindenkitől, és a közös múltból való következtetések levonását. Csakhogy a felszólítás elkésett: Oroszország elsősorban felvevőpiacként jelent meg a külföldiek szemében, és ki szeretné, ha a nagy piac polgárai töprengeni kezdenének, ha rájönnének, hogy megint csak rájuk akarnak erőltetni valamit, ami mentalitásuktól idegen. Szolzsenyicin megújulási programja nem fogyasztásra, hanem önművelésre sarkallja az embereket, szigorú iskolákat igényel, kemény tanulást és munkát, hogy Oroszország visszanyerje önbecsülését. Persze Szolzsenyicin nemcsak próféta, hanem kitűnő író is, a nagy orosz realisták méltó utóda, akik olyan remek figurákat teremtettek, amelyek mély nyomot hagynak az olvasóban, elkísérik, figyelmeztetik a nehéz helyzetekben. De Szolzsenyicin nem ad könnyű felüdülést, rá oda kell figyelni, nem úgy, mint az Oroszországot is villámgyorsan elárasztó nyugati bóvlira, horrorra, pornóra, édesbús szerelmes regényre. Az újabb silány táplálékkal beetetett tömegekre később majd ujjal lehet mutogatni: megérdemlik sorsukat, még az esetleges diktatúrát is. A beetetők – akik most repesnek az örömtől, hogy Szolzsenyicin nem kell – felelősségét ki fogja vizsgálni?

(osztovits)

Végjáték a Szabadság téren

Sokáig azzal áltattam a környezetemet is, magamat is, hogy kiismerem magam a közszolgálati televízió ügyei közt. 1973 óta minden felelős vezetővel – elnökkel, alelnökkel, megbízott elnökkel, műsor-, film- és hírigazgatóval, főszerkesztővel – beszélgetést készítettem a *Magyar Nemzet* számára, ott voltam a nyolcvanas évek vége felé *a modernizációnak nevezett feldarabolási kezdeteknél*, emlékszem rá, miként „ment ki" a *Magyar Televízió* sportosztálya magánvállalkozásba, hogyan lett az önállósított, kinevezett intendánssal önnön szerencséjét kereső *Tv 2* egyik lázadó(?) csapatából *Nap tv* néven magántelevízió, s arra is, miként kapaszkodott vissza közszolgálati feladatok ellátására az állami televízióból kihasított magántársaság. Volt, amire egyenes választ kaptam, ha kíváncsiskodtam, volt, amire nem, de, miként az öreg újságírók, én is megtanultam, az elhallgatott, a félrevitt információ is sokat mond arról az intézményről, amelyik az országnak nemcsak a tájékozódási lehetőségét, de még az éjszakai álmait is a markában tartja. Mostanában azonban, be kell ismernem, lényegében semmit nem fogok fel a médiatörvény életbelépése előtt óriási sebességre kapcsolt televíziós átalakításokból. *Stáb Rt.* és *Vico*, kinevezett új főszerkesztő annak a közszolgálati feladatokkal megbízott műsornak az élére, amelyiket a közszolgálati adóból magánosított televízió készít, miközben a közalkalmazotti fizetésükért meg nem dolgozó „beltagok" hónapszám nem kapnak munkát a saját intézményüktől; kiüresedő sportosztály, feladat nélkül maradt főszerkesztőségek, pénztelenség és székházépítő remények; Friderikuszt nemcsak bohócnak, műsorvezetőnek is szerződtetik; a megbízott elnök, *Székely* Ferenc a látszat szerint tegnapi csapata, *Gyárfás* Tamásék ellenében játszik, ám hogy ez jogos és ígéretes, arról a műsor főrendezője, maga *Lukin* Ágnes győzi meg a közvéleményt... Vajon van-e ember az érdekelteken és rokonaikon kívül, aki kiigazodik abban a médiakuszaságban, ami ma a Magyar Televíziót jellemzi? Országos és egyéni érdekek szövevényén átlátni a közembernek, az adófizető polgárnak – lássuk be, reménytelen. Fölfedezni azonban azt a végjátékot, amely a Szabadság téren zajlik, mielőtt a médiatörvény működni kezdene – ez nem igényel különösebb „terepismeretet". Átlátni pedig, hogy mire fut ki e sakkjátszma befejező fejezete, talán nem is a tévénéző nagyközönség lehetősége, hanem a törvényhozóké, a médiafelelősöké. Mert a néző csak értetlenkedik, csak berzenkedik. A törvényhozók, a médiafelelősök ellenben tenni is tudnak talán még valamit azért, hogy a várva várt törvény ne egy lecsupaszított tetemet találjon, hanem életképes intézményt, amelynek nem teljesen reménytelen a talpra állítása.

(Iőcsei)

A Magyar Nemzet galériája

Első megjelenése után százharminc évvel, a közelmúltban ismét kézbe vehettük fővárosunk szerelmesének, a nagy reformernek Pesti por és sár című írását. A munka ugyan megírása után harminc esztendővel látott napvilágot, de úgy tűnik, Széchenyi István barátai tudtak létezéséről, ismerték tartalmát, amint erről Waldstein János 1839-es keltezésű vízfestménye árulkodik. Ezen ugyanis utcaseprőként ábrázolja barátját, a türelmetlen népnevelőt. Ecsetrajza magasan felülmúlja kora karikatúráit, újságrajzait, nem átlagos műkedvelői felkészültségről, hanem alapos megfigyelés biztos kezű rögzítéséről tanúskodik. Érthető, hogy Széchenyi István, aki művészeti kérdésekben kikérte és elfogadta Waldstein János véleményét, ezt a rajzot többre értékelte, mint a személyét fellengzős allegóriákba burkoló emléklapokat. Szurtos seprűjének, valljuk be, bőven lenne dolga ma is, és nemcsak „por és sár" terén. Mert mit sem ér a számtalan hivatkozás a „legnagyobb" javaslataira, szeretetteljes sürgető dorgálásaira, ha azokat nem szembesítjük hétköznapi gyakorlatunkkal. Szépséges fővárosunk a mai napig bőséggel kínálja bírálatra érett építészeti, szépészeti vagy csupán tisztasági körülményeit

WALDSTEIN JÁNOS

kontra Sugár Üzletközpont Egyesülés

– bezárt az étterem

képviselője – már a rendszerváltozás után került a képbe: miniszteriális közvetítéssel hozták össze az Észak-pesti Vendéglátó Vállalattal – amelynek működőképes részeit a társasági átalakulás során az e célra létrejött Platán Rt.-be „menekítették át". Két olasz cég és a Platán Rt. hozta aztán létre vegyes vállalatként a Lombardi Kft.-t – a magyar fél a Sugár Üzletközpontban működő, meglehetősen lerobbant éttermét vitte be a vállalkozásba. Annak idején azonban *a tulajdonjog apportálása* nem volt megengedett, *az örökös használati jogot* viszont lehetett apportálni. A Platán Rt.-nek ehhez meg kellett kérnie a – ma már nem működő – *vagyonellenőrző bizottság* jóváhagyását. Az időbeli korlátozás nélküli használati jog rá is került a tulajdonlapra, s a kft.-t a cégbíróság is bejegyezte.

A Platán Rt. azonban – utólag felderíthetetlen okokból, *sorozatos műhibák* folytán – nem a kezelői jog apportálására, hanem *tartós bérbeadásra* kért és kapott bizottsági engedélyt. S miután ilyen bizottság már *nincs*, utólagos korrekció sem lehetséges – de *közömbös* is a kérdés, hiszen a dolog immár *nem engedélyköteles*. Az új Sugár Üzletközpont Egyesülés az átmeneti gazdasági időszak elvarratlan szálaira hivatkozva az egyébként *korábban létrejött* Lombardi Kft. cégbejegyzését is megtámadta. A kft. szerint ez a „kellemetlenkedés" is azt szolgálja, hogy a Formula éttermet *más érdekeltségek javára kiszorítsák* az üzletközpontból.

Fedezet letétben

Az érdekütközések az elhúzódó *anyagi vitában* öltenek testet. A Lombardi Kft. – miután negyven milliós beruházással stílusos olasz pizzériát, bárt és éttermet varázsolt az „örökség" helyén – akut elszámolási vitába bonyolódott az új egyesüléssel. Míg ugyanis a régi egyesülés területarányosan állapította meg a közös költséget, az új egyesülés *három hónapra előre, nem konkrét szolgáltatási jegyzékszámmal, fix összegű üzemeltetési díjra* tart igényt. A kft. sérelmezi, hogy *a felek között nincs szerződés*, amiből kiderülne, miért és mennyit fizessenek: a bizonyos hónapokban „közös költségként" kiszámlázott díj mögött szeretnék látni, milyen *tételes* szolgáltatások vannak. Miután ennek a kérésüknek az új egyesülés nem tett eleget, s más megállapodásra sem hajlik, a Lombardi Kft. *egy éve semmit nem fizet*. Hangsúlyozzák azonban: abban a pillanatban, hogy valamiféle elfogadható formájú követelést kapnak, az elmaradást *azonnal* pótolják.

Ez idő alatt az egyesülés folyamatos *ultimátumokkal* bombázta a kft.-t különböző határidőkhöz kötve; kilátásba helyezve, hogy további nemfizetés után „megszünteti a szolgáltatást". A fennálló 11 milliós tartozással kapcsolatosan pedig *garanciát* kért Antonio Lombarditól, hogy *a pénz megvan*. Az olasz üzletember erre *16 milliós fedezetet* letétbe helyezett az egyik banknál, amelyről a kft. jogi képviselője értesítette is az egyesülést. Az azonban „eredeti banki papírt" követelt bizonyítékképpen, amely bizalmatlanságot az ügyvédnő *kikért magának*. Erre való válaszlépésként zárta aztán el a vizet a Formula étterem elől az egyesülés, s tette lehetetlenné az alkalmazottak számára az alagsori raktár megközelítésére szolgáló *teherlift* használatát is.

Pénzre megy...

A kft. úgy döntött: *az önbíráskodás ellenére sem perlik be* az egyesülést; viszont értesítették a birtokháborításról a kerületi jegyzőt. A távol lévő jegyző helyettesét azonban elfoglaltságaira hivatkozva nem fogadta az egyesülés igazgatója. Az áldatlan patthelyzet okaként Antonio Lombardi a *tisztázatlan magyar jogi klímát* jelöli meg. Mint mondja: egy pillanatig sem bánta meg, hogy éttermeket csinált Magyarországon – csak a hivatalok packázásait (mely szerint *egy nyugati vállalkozóról minden bőrt lel lehet nyúzni*) nem tartja jogállamhoz méltónak. Jogi képviselője ehhez hozzáteszi: a pereskedés *még a jobbik eset lenne* – a másik fél azonban nem fogékony a törvényes megoldásokra: *lehet, hogy őrző-védő kft.-kkel szemben csak más őrző-védő kft.-kkel lehet fellépniük?*

A háttérben persze nyomós gazdasági érdekütközések valószínűsíthetők: az új bérlők az üzletközpontban csillagászati bérleti díjat – havonta és négyzetméterenként 72 ezer forintot – fizetnek. A Formula étterem viszont raktárral együtt ezer négyzetmétert foglal le. A kft. már csak ezért is él a gyanúperrel: ez a „kiszorítósdi" *pénzre megy* – s legalább arról szeretnének hitelt érdemlően megbizonyosodni, hogy a mások „közös költségét" nem ők fizetik...

*

Az eddig leírtak ismeretében, az ügyről szerettünk volna teret adni a válaszadásra az egyesülés igazgatójának is, aki közölte: álláspontja szerint a leírtak *számos helyen ténybeli tévedéseket tartalmaznak és feltételezéseken alapulnak*. Álláspontja részletes kifejtésére hasonló terjedelemben kért lehetőséget, amelynek – kérésére – lapunk a jövő hét közepén ad helyt.

Cs. J.

Egyszerűsített privatizáció

Jön a második forduló

A második forduló egyelőre még várat magára, az első listán készpénzért el nem kelt cégek zöméről viszont lehet tudni, hogy kedvezményesen a menedzsmenté és a munkavállalóké lesznek. Az egyszerűsített privatizáció első listáján meghirdetett 71 cégből 37-re akadt vevő, 34-nél pedig most kezdődik a második forduló, amelynek várható nyertesei a cégek alkalmazottai. *Információink szerint az Állami Privatizációs és Vagyonkezelő Rt.* ügyvezetése hétfőn, az igazgatósága pedig várhatóan szerdán fogadja el második körbe kerülő társaságok listáját, amelyen előreláthatóan 61 céget kínálnak fel készpénzes értékesítésre.

Pénteken az első lista második, úgynevezett menedzserfordulójával kapcsolatos információkat ismertették az érintettekkel. *Buglos* Katalin, az ÁPV Rt. ügyvezető igazgatóhelyettese, az ezután tartott sajtótájékoztatón elmondta: arra lehet számítani, hogy az első jegyzékről megmaradt 34 cég háromnegyedénél a menedzsment bejelenti az MBO, az MRP vagy az általuk alkotott konzorcium igényét. Erre 30 nap áll rendelkezésükre. Ebben az esetben a meghirdetett limitár 80 százalékán lehet megvásárolni a céget. A vételár húsz százalékát kell készpénzben, a többit öt év alatt részletekben kifizetni. Az ÁPV Rt. *kamatkedvezményt* ad, ha a vevők öt évnél rövidebb idő alatt vállalják a visszafizetést.

Abban az esetben, ha nincs belső érdeklődés, de van külső befektető, amely konzorciumban állna össze a menedzsmenttel, az ÁPV Rt. felfüggeszti az egyszerűsített eljárást és *nyilvános pályázatot* ír ki. Ha csak külső vevő jelentkezik, a pályázat kiírása a menedzsmentre hárul. Ennek futamideje 45 nap, a pályázat leadását követő tíz napon belül a menedzsment köteles javaslatot tenni a leendő nyertesről az ÁPV Rt-nek. Szerződéskötés esetén a vételár *tíz százaléka* a céget illeti a közreműködésért. Ezt tőkeemelésre kell felhasználni, az üzletrészt, illetve a részvényeket a menedzsment és a dolgozók kapják meg. E megoldásnál ezenkívül 15 százalékos tulajdonrészt el kell különíteni a dolgozók számára kedvezményes tulajdonszerzésre.

O. S.

Rejtett államadósságot csökkentene a pénzügyminiszter

Privatizációs bevételből új nyugdíjrendszer?

(Folytatás az 1. oldalról)

Pénzügyi vonzata pedig az, hogy a változtatás segítségével *implicit államadósságot lehet csökkenteni*.

Az államháztartási reform egyik kiemelkedően fontos területe éppen a nyugdíjrendszer reformja. A változtatás szükségességének magyarázatát összefoglalva Bokros Lajos lapunknak megjegyezte: a mai nyugdíjrendszerből *hiányoznak a tőkealapok*, azaz a mai idős korosztálynak nem volt módja az általa befizetett járulékokat tőkeként felhalmozni, hogy aztán annak kamatos kamattal növelt értékét, mint hozamot napjainkban élvezhesse. Az elmúlt ötven évben a mindenkori aktív dolgozók nyugdíjjárulék formájában fizették a mindenkori nyugdíjasok számára a nyugdíjat. Vagyis a polgárok nem maguknak gyűjtöttek. „Ezt a gyakorlatot, rendszert vissza lehet[illegible]

ból fizetni lehetne napjainkban a nyugdíjakat, illetve megengedhető lenne, hogy a jelenlegi aktív keresők maguknak gyűjtsék az összegeket" – magyarázza Bokros Lajos, majd hozzáteszi: – „E szerint a rendszerben *létezik egy rejtett, nem nyilvánvaló államadósság*, amely nincs elszámolva az eddig kimutatott államadóssági összegekben. *Ha tehát ennek az államadóssági összegnek egy részét képesek vagyunk fedezni privatizációs bevételből, s azt mondjuk, hogy most már ennek hozama részben fedezetül szolgál a mai nyugdíjasok nyugdíjának kiegészítésére, akkor megengedhető, hogy a jelenlegi aktív népesség a járulék egy részét valóban ne a mai nyugdíjasokra fordítsa, hanem kezdje el gyűjteni*".

A lényeg tehát az, hogy a sok vitát kiváltott privatizációs bevétel ne pusztán a „látható" államadósság törlesztésére for-

ki törvény

evétel

forint

zalékkal kevesebb volt ő évinél. Ennek oka, gy főre vetített kiszá-

Államkötvényjegyzés – felfüggesztve

Kik állnak a háttérben?

Az *Állami Értékpapír- és Tőzsdefelügyelet* (ÉTF) az *Államadósság-kezelő Központ* (ÁKK) kérésére függesztette fel a közelmúltban piacra dobott 1997/Z 1, az 1997/Z 2, va-

magánszemélyek lehet, hogy nem saját maguk számára jegyeztek jelentős mennyiséget az értékpapírokból. Feltűnően magas volt ugyanis a jegyzésben a magánszemélyek aránya.

A MUZEUM ÁTADÁSA AZ ÁLLAM KÉPVISELŐJÉNEK.

vessen engem, az én zászlóm az új Nagymagyarország zászlója. *Kont.*

Ime Kont vitéznek a Lombos által megfogalmazott politikai hitvallása.

A nagyúr kinyomatta a kiáltványt egy millió példányban és menten intézkedett, hogy szétosztassék az ország harmincz millió lakosa között.

Lombos Keresztélylyel bepakkoltatott vagy ötszáz példányt: vigye a képviselőházba s terjeszsze el a honatyák között. Maga aznap nem ment el a Házba. A spontán effektusokban nem telt öröme. Csak azoknak a hatásoknak tulajdonított értéket, a melyek az első benyomások lázától megtisztult agyakból szüródtek le.

Am azt már nem akadályozhatta meg Kont vitéz, hogy az első döbbenetérzés hullámai föl ne csapjanak várkastélya faláig. Még mielőtt Lombos a parlament házából odajutott volna, hogy urának jelentést tegyen, élelmes ujságirók jóvoltából szárnyra kapott a kiáltvány hire s lázba ejtette a székváros egész közönségét. Egy órával később tizezrével röpitették szerteszéjjel magát a nyomtatványt is mindenfelé. Ki sokszorosíttatta, ki gondoskodott a terjesztéséről, azt senki sem tudta és kérdezte. Csak annyi bizonyos, hogy jutott belőle mindenkinek. Öreg polgárok kávéházakban és az utczán, iparosok a műhelyekben, szocziálista munkások a korcsmákban és a tereken egymásnak olvasták és magyarázták az új politikai programm pontjait. Az asszonyok letették a főzőkanalat és a tűt s összecsapdosták kezeiket örömükben, a sihederek és utczai süvölvények kis botokra szúrták, zászlókat csináltak belőle; úgy rohantak vele, teli torokból kiabálva, keresztül-kasul az utczákon.

A nép rászokott a csudákra, semmit sem tartott többé lehetetlennek, valami csak Konttól eredt. Örömmámorban úszva várt egy újabb csodát.

Lombos Keresztély alig birt felvergődni ura várkastélyába. A zajongó tömeg kisütötte valahogy, hogy meghitt titkára a vitéznek s nosza elkapta két nyurga lábát s végighurczolta a Duna partján diadalmenetben. S mihelyt a jámbor nazarénus kieviczkélt valahogy a lelkesedés első hullámaiból, kerekedett egy másik hullám, az kapta hátára s dobálta, hányta, vetette, hogy majd széjjel mállottak vézna csontjai. És folyton nőtt az ünneplő tömeg, mint a lavina, mire a várkastélyig hömpölyödött, százezer feje volt, de talán még több torka, avagy tiz helyett ordított minden torok.

— Éljen Kont vitéz! Éljen az apostol! Üdv a szabadítónak! Hozsánna! — zúgott fel a felszabadult lelkek földrengető orgonája . . . A levegő szárnyára kapta a fanatizmus ódáját, hozzávágta a Gellérthegy ormához, az visszaverte s átadta a városnak, — minden zug és minden lélek megreszketett bele.

Kont vitéz egy bástya ablakából nézte, hallgatta az örömmámor eme fanatikus riadását, addig-addig, míg elhomályosodott a szeme. Egyedül lévén, nem volt kitől röstelkednie, ég felé emelte karjait s miközben sűrűn hullottak hálakönnyei, így fohászkodott:

— Hála néked Isten, magyarok Istene!

Aztán megkeményítette lelkét, leszállott a bástyáról s kiadta a rendeletet, hogy mihelyest megérkezik, azonnal keresse fel Lombos a dolgozó-szobájában . . .

A meggyötört férfiú azon megtépetten, a hogy volt, jelentkezett nála. Az orra meg volt dagadva, mert egy izben elejtette a lelkes, de ügyetlen tömeg.

— Ez több, mint a mennyire számitani lehetett, — fogadta Kont kipirulva, lelkesen.

— Ez a szent fanatizmus, a mi a világreformokat csinálja, — jegyezte meg a nazarénus egyszerűen.

— Félek, idő előtt túlcsap a korlátokon . . .

— Az — vallotta Keresztély. — sohasem veszedelmes, az új eszmék és hitvallások mindig a korlátokon kívül nőnek nagygyá, ott az ő elemük.

— És a képviselőház?

— Az most néma. A képviselők még nem tudnak gondolkozni, csak csodálkozni tudnak.

A főrendiház kiürült. A zászlósurak és püspökök félnek.

— Köszönöm Lombos, — bocsátotta el Kont hű emberét, — kigyelmed most pihenje ki magát. Én a kaszinóba megyek.

— Nem tudom, — aggódott a nazarénus, — rést lehet-e ütni a tömegen? Ezek most ki nem eresztik nagy uramat, valameddig nem szól hozzájuk.

Kont bólintott.

— Beszélni fogok nekik.

Azzal magához rendelte major domusát.

— Tűzzetek égő fáklyákat a toronyerkélyre, a népet pedig be kell ereszteni a várudvarra.

— Értem alásan, — nyugtázta a parancsot a székely, s sarkonfordult, hogy megtegye intézkedéseit. Tiz percz mulva visszajött.

— Alássan jelentem, a toronyerkély ki van világítva, a nép az udvaron.

Kont felszállott a toronyba, kilépett az erkélyre. Egy fáklyát kisodort a tartójából s megcsóválta a levegőben. Üstökös rajzolt a sötét ég kárpitjára.

A néptenger menten észrevette és megértette a jeladást. És egyszerre elcsendesedett, mint a mithologia tengere, midőn Neptun belevágja a hármas villáját. Azt, a ki mukkanni mert, oldalba lökték a szomszédai . . .

És megkondult a síri csöndben Kont vitéz szava. Kondult, mert olyan volt a hangja, mint a nagyharangé, messzeható döngésű, csupa láng, csupa ércz. Belefájt a szivekbe, megremegtette az idegeket.

— Véreim! Kevés szavam lesz hozzátok, mert szóban a soknál több a kevés. A Mindenható kegyelme legyen veletek, hogy az az égi láng, a mit ma felszított szivetekben, ki ne alvadjon, mig tettre nem kerül a sor. Legyetek az enyéim, valamiképen én a tietek vagyok. Amen.

Csudálatos hatást tett ez az egy pár egyszerű szó a tömeg lelkére. Talán nem is a szó maga, hanem a helyzet és a környezet, a mi szülte. Az ihlet, a mi szárnyat adott neki. A csillagszöges ég végtelen kupolája. A középkori vár bástyatornáczainak fénytengerben uszó körvonalai, a Kont vitéz sejtelmes silhuettjével. A régi dicsőséget visszasiró legenda . . . A viziók és halluczinácziók, a mik az éjben kisértettek, megragadták és kéjes borzongásba ejtették a sziveket.

— Amen! — rebegte a tömeg, templomi zsolozsma hangon. A férfiak fedetlen fővel, az asszonyok összetett kézzel állottak helyükön. Majd megmozdult az áhitatos gyülekezet s a Hymnust énekelve, méltóságos, lassú proczesszióban kihömpölygött a felvonó-hídon . . .

Kont leszállott a toronyból és szokása ellenére befogatott s az Erzsébet-hídon áthajta-

A MUZEUM ÉPÜLETE A KASSAI FERENCZ JÓZSEF-TÉREN.

A FELSŐMAGYARORSZÁGI RÁKÓCZI-MUZEUM ÜNNEPE

Széchenyi Döblingben.

Gróf Széchenyi Ferencz és neje gyermekeikkel (Széchenyi István négy éves korában). — Vizfestmény 1795-ből.

És újra űzök délibábokat,
Járom az erdőket, napos pusztákat,
Bogár leszek, kis pillangó talán,
Vagy bimbózó ág ifjú rózsafán.

S ha újra jő a hervadás szaka,
Megint csak haza, visszatérek.
Ó mindig vár az édes földanya
Bármi vagyok: virág, bogár, vagy féreg.
Igy szállnak sirba nagy évszázadok,
Velük megyek, velük föltámadok.

Ó nem félek én attól, szent Uram,
Hogy szemeim álomra zárod,
Tudom, hogy merre vezet az utam,
Bármily nagyok is a messze világok.
Mert örök vagy Te mindenek felett
S én részed vagyok, voltam és leszek.

Peterdi Andor.

A KONT-ESET.

— **Fantasztikus regény a XXI. századból.** —

Irta **Szemere György.** (Folytatás.)

X.

Kiáltvány a magyar nemzethez!

Véreim! Tapasztalván, hogy nem tudjátok, mi a jogotok és kötelességetek,

Tapasztalván, hogy sáfárjaitok nincsenek tisztában az erőtökkel és gazdagságotokkal,

S meggyőződvén arról, hogy nagyon boldogok lehetnétek, ha jog, kötelesség és gazdálkodás terén egy szervező kéz rendet teremtene köztetek:

Gróf Széchenyi István. — 1858-iki kőnyomat.

Elhatároztam, hogy kinyitom a szemeteket, kijelölöm útjaitokat, felvilágositalak benneteket jogaitok felől, megszabom kötelességteket, kitanítom sáfárjaitokat, rámutatok a vagyonotokra s visszaszerzem régi erőtöket.

Véreim!

A ti jogotok: jóllakni és örülni az életnek. Kötelességetek: dolgozni és összetartani.

Követelhetitek a törvényhozástól, teremtsen olyan rendet, hogy jól teljesített kötelességeitek ellenértéke fejében mindenha követelhessétek és megkapjátok úgy a mindennapi kenyeret, mint lelketek jogos táplálékát: az élvezetet.

Az államnak módjában áll eme követeléseitek teljesitése, mert rengeteg vagyon felett rendelkezik a nemzet, bőséggel eltarthatná tagjait, ha háromannyian volnának is. Az alföldi humusz ontja az *életet*, a hegyvidék a lángsugarú bort, zamatos, édes gyümölcsöt. A föld méhében rengeteg kincs alszik: kőszén, arany, ezüst, drágakő, márvány. És mindeme javaknak a tizedrésze sem került eddig forgalomba, mert olyan volt a gazdálkodás. A holt tőkét fel kell éleszteni, az elevent mozgósitani és igazságosan felosztani, hogy mindenkinek jusson belőle, a ki munkájával és hűségével érdemet szerzett rá. *Becsületes embernek nem szabad éheznie.* Ez a legfőbb emberi törvény, a mit sem nektek, sem sáfárjaitoknak szem elől téveszteni nem szabad.

Magyarok!

Erősek voltatok, de elgyöngültetek a rosz táplálkozás folytán, holott még fent elsorolt vagyonotoknál is több értéket képvisel az erős izom munkaértéke és a derűs lélek harmoniája. Ez különben következménye az anyagi vagyonosságnak. És a népek versenyében a döntő tényező.

Árpád népe!

Nemesek vagytok, mint távol Keletnek büszke harczosai, a kiknek szabadságát alig korlátozza egyéb, mint a természet elemei; okosak vagytok, mint észak higgadtvérű népei, a kik hideg eszükkel kormányozzák életüket; eszesek vagytok, mint a latin népek forró vérű, termékeny képzeletü fiai. A világ első népe vagytok Isten kegyelméből — és mégsem ti jártok elől az emberiség világrendjében, mert a mostoha viszonyok kiölték lelkeitekből önbecsetek érzéseit . . . Ezt vissza kell nyernetek, mert az a legerősebb, a ki tényleg annak érzi magát.

Szeretett nemzetem!

Azon leszek, hogy megerősödjetek, meggazdagodjatok, örömetek legyen az életben, hogy elfoglalhassátok a népek rendjében a benneteket megillető helyet.

Kioktatom sáfárjaitokat, törvényeket hozatok velük, a melyeknek értelmében hozzájuttok jogaitokhoz.

Viszonzásul csak annyit kérek tőletek, tartsatok össze mindannyian, szeressétek egymást, mint egy anya édes testvérei és — dolgozzatok, művelődjetek. Egyszóval teljesítsétek kötelességeiteket.

Elmondván ezeket tinektek, még csak annyi a szavam tihozzátok: a ki bízik bennem, kö-

Gróf Waldstein János tréfás vizfestménye Széchenyiről, mint a Vaskapu szabályozására kiküldött miniszteri biztosról.

Gróf Waldstein János karrikatúrája Széchenyi «A pesti por és sár» czimű munkájához.

Waldtman, J. Jos.

Szent Gotthard:

Az 1664-diki ütközet.

Az ide-oda kanyargó Rába (I) termékeny völgyében szemlélhető, hol az erodtól (M) jobbra a nagy vezér (L) csapatai ~~[illegible]~~ küzdenek a már-már győztes keresztényekkel (G). A csatatért a nagy számban elesett harczosok tetemei bóntják; a háttérben, az égő várakon innen, a törökök tábora terül el s az előtérben balra Montecucoli főparancsnok (A) beszélget a badeni őrgróffal (B) és Károly lothringeni herczeggel (C). Közelőkben még két katona van, kik közül az egyik a tábori sátrak felé (D) mutat. Felirata alól balra: „Jo. Joseph Waldtman del:" s jobbra: „Jo. Ulrich Kraus scul."

Rézmetszet, méretei a vonalkeretnek 32.4:19.4 s a rézlapnak 33.2:19.8 ¹/m

Metszette: Kraus J. U.

Vida é Imperio de Leopoldo I. En Amberes MDCCXVI.

Ltsza 4583.

126/94 № 355.

Érsek ujvár:

A vár visszafoglalása 1695-ben:

Az ábrázolt csillag alakú vára a keresztény seregek ágyúkkal és faltörőkkel (D) ostromolják, míg balról, a Nyitra folyó (J) mentén, mely egy vizi malmot is hajt (C) és a szigeten, a podgyász-kocsik (M) helyezvék el. A keresztény ~~seregek~~ egy része a sánczokban és az árkokban nyomul előre s a vár bástyáit (K) két helyütt rohammal veszi be; másik része pedig a vár körül foglalt állást. A háttérben facsoportokat és szántóföldeket látunk. Fölül balra sas röpül karmaiban és csőrében török lobogóval. Felirata

alól balra: „Jo. Joseph Waldtmann del."
s jobbra: „Jo. Ulrich Kraus sculp."

Rézmethet, méretei a vonalkeretnek 16.4:19.4 cm.
Vida e Imperio Leopoldo I. Milan 1696. T. III. p. 246.

egylap a 4579-el.

Ltpa 4581

126/94 № 63.

WALICZKY Tamás

Élet és Irodalom XXXIV.évf. 20.sz.
1990. 5.p.

A kép ünnepe

Külön kiállításon mutatják be a komputerrel dolgozó magyar művészek munkáit *A kép ünnepe* elnevezésű, első alkalommal megrendezésre kerülő fesztiválon az észak-franciaországi Lille-ben. A május 19-én nyíló tárlatra kilenc magyar képzőművész munkái kerültek ki válogatott a fesztivál biztosa, *Joël Bouttéville*, s az 1988-as párizsi Ars Electronica díjnyertesének, *Waliczky Tamásnak* külön retrospektív bemutatót szervezett. A komputer és a komputermüvészet pionírjai között sok magyart találunk — mint a Bell Labs jeles munkatársát, *Julesz Bélát*, vagy a Párizsban élő *Molnár Verát*, akinek idén augusztusban lesz újra önálló kiállítása Budapesten —, a Digitart vándorkiállításon kívül mégis a magyar számítógép-grafikusok első jelentős jelentkezése ez a mostani a határokon kívül.

239/33
Scriptores ordinis S. Benedicti qui 1750-1880 fuerunt in imperio Austriaco - Hungarico. Viadobonae, 1881, Woerl. CXIX. 600 p. 30 cm.

Egységár: 1.500.-Ft

240/189
SERFŐZŐ József: Szentiványi Márton munkássága a XVII. század küzdelmeiben. Bp. 1942, Korda ny. 175 p. 23 cm.

/Publicationes ad historiam S[ocietatis] J[esu] in Hungaria illustrandam. - Kiadványok Jézustársasága magyarországi történetéhez. Tanulmányok 17./

Egységár: 60.-Ft

241/283
Bibliográfia Magyarország legujabbkori történetéhez. Ma-

Waliczky Tamás.

Bán András: Képek géppel.

5. Szoba. (repr.)

5 Waliczky Tamás: Szoba

Művészet, 1987. június, 36-old.

WALICZKY Tamás

ASZTALON

Miniinterjú Seiji Shimoda performance-művésszel

Fotók: Dárdai Zsuzsa

Feszült csönd. A színpadon meztelen férfi vívja küzdelmét az asztallal. Fizikai és szellemi léte beszűkül a 60x90 centiméteres, korlátozott síkra. Előredől, fejét a combjára hajtja, majd a hátán átgurulva lassan lecsurog az alsó lapra. A lapockák forgáspontjai egymást váltogatják. Beszűkül a tér, a négy láb körülöleli a testet, megfeszülnek az izmok. A férfi kezein, lábain csúszva halad tovább, miközben megtapasztalja a nehézségi erőből adódó kínokat. Újra indul. Teste átlényegül, sejtjei, idegszálai összekeverednek az asztal atomjaival. Csak így tud megmaradni ezen az objektumon. Seiji Shimoda japán képzőművész tizennyolc éve foglalkozik performance-művészettel, az asztallal két év alatt százszor lépett fel, hat hónapig külföldön, hat hónapig Tokióban él. Érsekújvárott, az alternatív fesztiválon találkoztunk vele.

Magyar Narancs: Ön sokat utazik, ismeri a performance-művészet jelen tendenciáit. Milyen különbségeket érez a nyugati, illetve keleti szellemiségű akciók között?

Seiji Shimoda: A hatvanas évek művészei még hihettek a keleti és nyugati művészet eltérő jellegében, mert az emberi testről alkotott kép valóban különböző. Mára ez megszűnt. Japánban mindent elborít a komputer, a technika. Alárendeltek vagyunk, és ez megváltoztat bennünket. Azelőtt fejfájást, idegbetegségeket az emberek okoztak egymásnak, ma e betegségek legnagyobb részét a gépek váltják ki.

A mai kor embere nem tudja megismerni saját testét, szellemét. Sok esetben a kommunikáció egyetlen módja a telefon, a fax, kevés alkalom adódik a közvetlen találkozásra.

MN: Ez a mi világunk, ebben élünk.

SS: A direkt találkozás sokszor kemény, nehéz dolog, lehet akár verekedés vagy ütés, valami, ami fáj... mégis fontos... A performance ebben segít. Ha a festő meghal, a festménye megmarad, a performer egyetlen lehetősége, a közvetlen hatás. De az „itt és most" alaphelyzet nem csak a művészet, a mindennapi élet számára is fontos. A performance, mint az életünk, egyszeri és megismételhetetlen: ebben a tudatban kellene megélnünk minden percét. A világ a Tienanmen téri események óta már nem ugyanaz, együtt kell valamit csinálnunk... A kortárs művészeti ágak, úgy tűnik, elveszítették az erejüket, elszakadtak a mindennapi élettől, gazdag galériák, gyűjtők felügyelete alá kerültek. A performance-ban látom az egyetlen reményt a közvetlen emberi találkozások folytatására.

Az emberiség jövője egyre boldogtalanabbnak ígérkezik: környezetvédelmi problémák, nacionalizmus, háború és ki tudja még mi miatt. Én performance-művészként akarom ezt túlélni.

Dárdai Zsuzsa

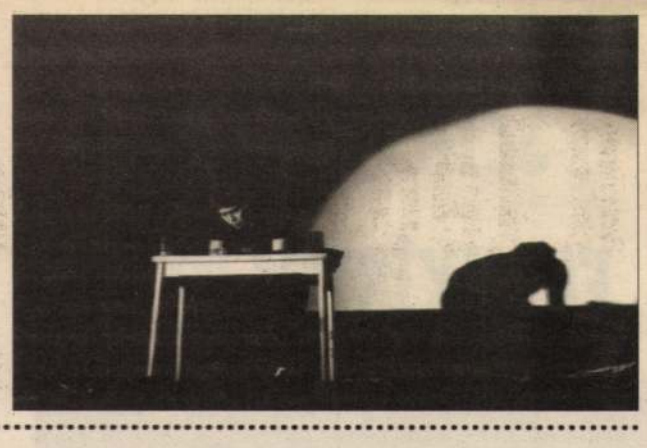

Számítógépes performance a Szkénében

Conversation

Miniinterjú Waliczky Tamással

A *Beszélgetés* résztvevői Szemző Tibor zenész, Waliczky Tamás képzőművész és a közönség.

A térben számítógépek, videókamera, videóvetítő és keverő, monitorok, nagyméretű kifeszített vásznak, szintetizátorok, sztereó erősítők. Műfaját tekintve interaktív, multimediális előadást látunk, amely – mint számítógéppel létrehozott performance – jelen pillanatban egyedülálló a világon. A szerzővel előadás után beszélgetünk.

Magyar Narancs: 1989-ben Linzben a Prix Ars Electronika fesztiválon első díjat nyertél. Számítógépes filmjeid, grafikáid révén ismer a hazai és nemzetközi közönség. Hogy találtál rá a performance-ra?

Waliczky Tamás: Azokat a határeseteket kutatom, ahol komputer szignifikánsan más, mint a többi médium. 7 körül rájöttem, van olyan sajátossága, amellyel nem rendelkezik sem a film, sem a videó, tudniillik, hogy halmazban, nem pedig folyamatában tárolja a képeket, és a halmaz mindegyik pontja elérhető ugyanúgy, mint egy adatbázisnál, mondjuk a szövegszerkesztőnél.

1989-ben a Rennes-i Elektronikus Biennálé felkért egy performance elkészítésére, a zenei anyag megkomponálására Szemző Tibort találtam a legalkalmasabbnak, bár a rennes-i fesztivál megszűnt, a *Conversation* megszületett, eddig két franciaországi bemutatója volt. Magyarországon most került először a közönség elé, mégpedig az MTV Videóvilág műsorának jóvoltából.

MN: A vizuális anyag a vetítővásznakon „filmként" érzékelhető, ám a filmet gépeid között ülve úgy irányítod, hogy a szemünk előtt születik meg az arra az egy estére szóló változat.

W T: A *Conversation* minden előadáson más és más, a helyszíntől, közönségtől és az alkotók lelkiállapotától függően.

MN: De a kerettörténet elemei: férfi, nő, gyerek, párbeszéd, kapcsolat, sötét, világos... ugyanaz marad?

WT: Csak azért, mert ezt az előadást Szemző Tiborral már kidolgoztuk. Itt helyben is lehetne filmet „rendezni" egy videókamerával, amely fölveszi mondjuk a közönséget.

MN: Milyen alapanyagokkal dolgozol?

WT: Fotókkal és videófilm részletekkel. Két számítógépet használok, egyik vetíti a jobb oldalt, másik a bal oldalt, a keverőpult pedig egymás mellé rakja őket. A számítógép keyboardja úgy működik, mint egy primitívebb orgona vagy zongora, a betűjelű billentyűk egy-egy rövid filmet jelentenek, a számjelűek állóképeket, a maradék a lassítást, gyorsítást, illetve az előre és hátra haladást végzi.

MN: A film ugyanabban a ritmusban haladt mint a zene és viszont, mégis mintha Szemző vezetne téged, zene a filmet.

WT: Ez csak a magyarországi előadásokon volt így, technikai okok miatt. A terem adottságai lehetetlenné tették, hogy Tibor figyelni tudja a képet. Szerkezetét tekintve a *Conversation* nem tiszta improvizáció és nem is kottához kötött pontosan rögzített alkotás. Az előre elkészített képi és zenei szekvenciákat variáljuk és módosítjuk előadásról előadásra egy, a hosszú közös munka alatt felépített dramaturgiai ív mentén.

A Szkéné-bemutató első részében Szemző Tibor: Koponyaalapi törés című kamarazenekarra és cigányzenekarra, tévére és narrátorra írt művét adta elő a Mixed ensemble, a Danubius vonósnégyes, Hont Pál, valamint Oláh János cigányzenekara.

D. ZS.

JUDIT SIKOLYA

Csendben történnek fontos dolgok most az Operaházban. Ilyen volt Airizer Csaba beállása is a *Kékszakállú* előadásaiban.

Nem is sikerült rosszul az este. A zenekar ugyan elég nagy hibaszázalékkal játszott, mégis, Kovács János irányítása mellett történt valami: volt hangerő, ritmus, és a hangzáskép általános hervadtsága ellenére is föl lehetett fedezni az eredetiséget a karmester elképzeléseiben. Airizer férfias jelenség a színpadon, magas, vékony, mefisztói arcvonásokkal. Hangja erőteljes basszbariton, nem a lágyan simogató, bársonyos, hanem a recsegős, kemény fajtából. Olyan hang ez, amelyen beszélni is csak hangosan lehet, amely, ha nevet, megrezdülnek az ablakok, bedugulnak a fülek. Airizer Készakállúja így természetesen egészen más, mint Kováts Kolosé. A herceg magányos, okos, csöndes. Ez erős, katonás, férfias. Mindkettő egyformán rejtélyes, mindkettőnek ugyanaz a titka, de másképpen leplezik azt.

Balatoni Éva erős hangon, tisztán énekelte **Juditot**, s ami kifogásunk lehet ellene, azon sokat segíthetett volna egy jobb hajviselet és jelmez. Így lógó hajjal, fehér hálóingben az énekesnő sajnos rettentő slampos látványt nyújtott, leginkább egy elhanyagolt háziasszonyra emlékeztetett. A herceg alakja ezzel túlságosan is fölébe nőtt Juditnak, ami azért sem helyes, mert eleve igazságtalan műről van szó.

A Balázs Béla írta *Kékszakállú* történetében a herceg nem gyilkos, az utolsó ajtó mögött élnek a régi asszonyok, eleven emlékek. Juditnak mégis közéjük kell menni, mert – Balázs szerint, Bartók szerint – a férfiléleknek vannak olyan titkai, amelyeket jobb, ha az asszony nem tud, csak megsejt. A másik iránti kíváncsiság általában nemcsak természetes, de kívánatos voltát kérdőjelezi meg a szövegkönyv. A **Kékszakállú** ugyan nem megy el odáig, mint **Lohengrin**, nem kívánja a teljes, feltétel nélküli elfogadást, de nem viseli el önmaga védtelenségét, feledve, hogy az asszonynál a testi kiszolgáltatottság mennyivel közelebb áll a lelkihez, mint ugyanez a férfinál. A Kékszakállú a nő egyenrangúságát nem tűri el, s ha nem is helyes szerzőt és művét azonosítani, ide kívánkozik a megjegyzés, hogy Bartók mindkét felesége nála jóval fiatalabb és a tanítványa volt.

Az opera szellemiségének féloldalasságát, indokolt vagy indokolatlan férfibúját csak egy elsőprően nőies Judit tudja bizonyos fokig kiegyensúlyozni, olyan, aki érthetővé teszi a herceg iránta érzett hatalmas szerelmét, ugyanakkor éppoly nagyfokú, csak más jellegű rejtelmességével teszi világossá, hogy a két ember már eleve nem lehet egymásé. Olyan Judit kell, akit a Kékszakállúnak nehezére esik legyőzni, akinek az elvesztésével csak egész kicsit kellemesebb számára az élet, mint megtartásával lenne. Minél erősebb tehát a férfi, annál nagyobb a szükség egy a közönséget is megrendíteni képes asszonyra. Van ugyanis a műnek földközeli, testi oldala is. Bármennyire közönségesen vagy vulgár-freudistán hangzik: a zene dinamikája meglehetősen szorosan követi a szerelmi aktusét. A nő kezdeményez, majd visszahúzódik, megijedve attól, amit a férfiban fölébresztett. A férfi azonban egyre határozottabb, hangosabb, sürgetőbb lesz, egyre jobban kívánja magát megmutatni. Az ötödik ajtó kinyitásakor ér el a Kékszakállú a beteljesülésig. És Judit válasza itt, a férfi diadalmakor egy sikolyba átcsapó jajdulás. Ami ezután jön, az a levertség, sötétség, a felöltözés, szomorúság. Természetesen nem akarom azt állítani, hogy csupán erről szólna a mű, de azt igen, hogy teljességéhez ez az oldal is hozzátartozik. S azt is, hogy az előadáson mindez csak Airizer Csaba alakításából volt megérthető.

KAS JÁNOS ILLUSZTRÁCIÓJA

Fáy Miklós

Bartók Béla: A kékszakállú herceg vára
Operaház, 1992. október 28.

SZINTETIKUS FOLKKÍSÉRLETEK

Fotó: Bankó András

NIKOLA PAROV

Szokásos rosszmájúságom mondatta velem egyszer: úgy kell annak, aki a neve napján halálra akarja dolgozni magát! Az esemény a Lágymányosi Közösségi Ház egyik jazz-folk bulija volt, amit Mikulás körül szoktak ott megrendezni, s az évben ennek legfőbb mentoraként a fáradhatatlan *Nikola Parov* tüsténkedett (vö. Miklós). Máig élénken emlékszem, a Zsarátnok szűkreszabott föllépése után a zenekarvezetőnek már csak arra volt gondja, minél sikeresebben szerepelhessen a többi banda (*Dresch Quartet*, *Muzsikás* stb.); cikázott a mikrofonok és a keverőpult között, az erősítés közben pedig minden rezzenésével a hangzásra összpontosított.

Később egy *Barbaro*-koncerten még mélyebb ámulatba ejtette befogadói szokásaimat, ugyanis teljesen váratlanul ért, mikor egy szolíd, visszafogott programot táplált be a szintetizátorba, hóna alá fogta dudáját s lágyan elomló szólóval tette légiessé a számot. Ennyi könnyedség és líra után – egy másik opuszban – jött a hidegzuhany, itt a szaxofon harsány vehemenciájával ostromolta a hallgatóság dobhártyáit, mert... Mert mindenkor megtalálja, mit kíván egy-egy folktéma s ehhez gyakorlatilag bármilyen (vonós, fúvós, billentyűs) hangszeren hozzá tudja tenni a magáét. Nikola Parov otthonosan mozog a folk mezsgyéin, de a rock terrénumán sem idegen: kísérletei, autonóm művei a különvalónak hitt műfajok (pop, rock, jazz, folk és társai) összebékítésével igazolja, csak két történeti kategória létezik: a jó zenéé s a rosszé. Ő az előbbi művelői közé tartozik, ez pályafutása tükrében bizton állítható.

Bankó András

Folk a Felvidéken

A nyolcvanas évek elején már több fiatal népzenei együttes működött Szlovákiában, közülük a **Varsányi** és a **Vadrózsák** számított a legismertebbnek. A játékmódot innen-onnan tanulták el – volt egy kapós tanfolyam Győrött s még nem adódtak „útlevélnehézségek" –, így az odaáti közönséget is megérinthette a széki, a mezőségi muzsika. Erdély hangszeres tánczenéje már ekkor rendszerezett gyűjtésekben állt rendelkezésükre, míg szülőföldjükön a hiánypótolás várt rájuk.

Évek múltán – kellő mennyiségű adat birtokában – már rekonstruálni lehetett egyes tájegységek markánsabb táncrendjeit. Gomba mód alakultak a zenekarok, s már-már tömeges igény mutatkozott a táncház iránt – megkezdődött az önszerveződés. A Varsányi s a Vadrózsák együttes ugyan összeolvadt Pozsonyban, de megalakult a kassai **Csámborgó** s a nyitrai **Ghýmes**, amire idővel Magyarországon is fölfigyeltek.

Visszamenőleg okoskodva eldönthetetlen, melyik a „giniszesebb" rekord; az, hogy a csehszlovák állami lemezkiadó, az *Opus* 1988-ban megjelentetett egy magyar nyelvű (!) népzenei kiadványt (*Ghýmes: Ifjúság mint sólyommadár*), vagy az, hogy a magyar állami lemezkiadó, a **Hungaroton** 1991-ben egy Cseh és Szlovák Köztársaságbeli előadócsoport magyar népzenei albumát dobta piacra *(Varsányi: Régen volt, soká lesz)*. Aztán bekapcsolódtak a független kiadók is a lemeztermelésbe: a Ghýmes második albumát a szlovák **Akcent** jelentette meg, míg a Népművészet Ifjú Mestere címmel kitüntetett Csámborgónak a magyar **Quint** szánt egy fél lemezoldalt. (Szvorák Katalin lemezén). Egyébként a Ghýmes – **Michel Montanaro** oldalán – már az európai hírnév felé kacsingat, a *„Vents d' Est"* című közös produkció CD-változatát szeptember végén rögzítették Pozsonyban.

- drás -

Walitzky Tamás

Intenzív partikularitás

Sára Sándor: Vigyázók

Régimódi film ez: emberi viszonyokról szól, meg arról, hogyan trágyázik bele a történelmi szituáció a magánéletbe, meg hogy milyen személyiségtorzító dolog is egy totalitárius rendszerben létezni nap nap után. Visszafogottan és szépen van fényképezve, a forgatókönyv szépirodalmi alapanyagból íródott, a dialógusok helyenként kifejezetten valódinak hatnak. A színészek többnyire jók, még ha néhány indulat túlságosan ismerős is más filmekből, tavalyról, tavalyelőttről. *Kispolgári csökevény* környezetben vagyunk; a film a legdurvább ötvenes években játszódik. Talán emiatt, a csökevény-közeg miatt van, hogy olyan zavarbaejtően, majdnem mintha hiteltelenül tiszták és ápoltak lennének itt ezek a legdurvább évek: mindenki tiszta, rendes, ahhoz képest, hogy milyen lakásviszonyok közt élnek. Lakáskultúra az embertelenségben.

Honnan tudjam, kinézhetett akár így is, pár évvel csak a háború után, csütörtök délutáni kávézásba, barátokba kapaszkodó Budapest. Adva van tehát ez a társaság, összejárnak, beszélgetnek, férfiak, asszonyok. És akkor kiderül, hogy közülük valaki, de nem tudni ki, árvéhás. Mindennek vége. Lassan és következetesen haladunk előre. Van ez a házaspár, az egész csapatból csak az asszony nem lehet az államvédő, mert hiszen ő találta meg az igazolványt. A film középpontja tehát ez az asszony, innen, a tisztaságból és az ártatlanságból nézhetjük végig a történéseket. Mindenki gyanús, mindenki nyomoz, információkat gyűjtenek egymásról a barátok, többé nem jönnek össze, hogy beszélgessenek, hanem hogy kikérdezzék egymást. Ez a film nem a rémületről szól, hanem a rémület hétköznapiságáról.

A semmitmondó álom-szekvencia ott van a filmben, ahol [illegible] akad az egész. Mert nem teljesedik ki a rémület, nem nézhetjük végig, ahogyan szétterjed a gyanakvás, a kiszolgáltatottság mérge ezekben a szerencsétlen emberekben. Megvastagodnak a mellékszálak, az asszony bátyja öngyilkos lesz, annyira meghasonlik – ő a párttag a csapatban –, a nő pedig a lelkizés helyett úgy dönt, hogy megcsalja a férjét. Ezen a ponton végzetesen felborulnak a film arányai, a komótos, de valami súlyos befejezés ígéretét hordozó ritmus megbicsaklik. Főleg az a legrosszabb, amikor az asszony álmot lát: ávósok meg egy szegény, kövér mezteln néni mellett újdonsült szeretője szerepel benne, nehéz lenne értelmezni. Kínlódik, ennyi bizonyosnak látszik.

nél a földbe rúg. Ami eddig szövődött, visszamenőleg is értelmetlenné és értelmezhetetlenné válik, már megint nem jutottunk egyről kettőre. *Nyilván pedig*, hogy ilyen filmet nem azért érdemes csinálni, mert a parlament most vitatja a háromperhármas törvény tervezetét, meg nem is csak azért, hogy az ember ki ne jöjjön a gyakorlatból (olvastam egyébként, hogy Sára Sándor bokros teendői mellett is úgy érzi, több játékfilmet kellene csinálnia). A filmmel az történt, hogy bemutatták egy olaszországi filmdítani. Ez nem lett volna gátja a befogadásnak, ha – mint az a rendes, régimódi filmekben szokás –, az alkotás vége nem fullad bele a partikularitás mocsarába.

Az ötvenes évekről és a lelkek nyomoráról sokkal jobb és igazabb filmek készültek a szintén elnyomott és lefojtott hatvanas és hetvenes években, mint mostanában, amikor pedig lehetne bármit, bárhogy. Ha menne. De nem megy. Tán mégsem vagyunk annyira tiszták és ártatlanok, mint ez az Éva. Tán a legelején elszúrtunk valamit.

képzőművészet

M. Naranas 1993. dec. 9

MultiMediale 3

Médiaművészeti fesztivál Karlsruhéban

A karlsruhei Zentrum für Kunst und Medientechnologie (röviden ZKM) harmadik alkalommal mutatta be intézményeinek munkáját. A ZKM-et 1989-ben alapították, abból a célból, hogy elősegítse azt az integrációs folyamatot, amely során a kor legmodernebb technológiái beépülhetnek a művészet szféráiba. Példaként a hetven évvel korábban létesített weimari Bauhaus iskola állt.

A videó szekció anyagából kiemelésre érdemes az amerikai **Dara Birnbaum** videóművésznő *retrospektív (1978–92)* bemutatója. Érzékeny és szép antivideóklipjei erősen feminista ihletettségűek. A ZKM által évenként meghirdetett **Deutscher Videokunstpreis** pályázaton idén az ötven legjobb mű közé (24 országból 683 videófilm érkezett be) két magyar alkotást is beválogattak: **Kiss Lászlótól** az 1989-es *Mesék* komputeranimációt és **Misch Ádám**tól az 1992-es *Reflexiókat.*

A kiállítás gerincét az a videóinstallációs és elektronikus objekt-szobor bemutató képezte, amelyet a ZKM kortárs művészeti gyűjteményének legújabb darabjaiból válogattak. A gyűjtemény muzeális koncepciója és büdzséje párját ritkító.

A „hagyományos" videóinstallációkat azonban valamiféleképpen a digitális kép múltjához tartozónak érezhettük a neuFundland elnevezésű anyag kontextusában. Ez a szekció a Jeffrey Shaw ausztrál művész égisze alatt tevékenykedő Institut für Bildmedien munkatársainak és meghívott művészeinek alkotásait mutatta be. **Paul Sermon** fiatal angol művész például kettős színhelyű interaktív installációt (*Telematikus vízió*) hozott létre, melyek között ISDN digitális telefonvonalon létesített vizuális kapcsolatot. Két színhelyen tehát (a kiállításon és a belvárosi Landesmuseumban) egy-egy kék színű és azonos formájú díványt helyezett el, velük szembe monitort és videókamerát állított. A blue-box elv szerint a kamera nem látta az ágyat, így a monitoron annak helyén távkapcsolóval változtatható élő tévéadás ment. A néző, aki helyet foglalt a díványon a monitorban önmagát, a másik színhelyen ülőket és a tévéadást látta, és egyéni tetszése szerint kommunikálhatott partnereivel, avagy csak úgy, passzívan tévézhetett. Mivel a technológia szinte észrevehetetlen volt, s a nyitott rendszer vonzotta a közreműködő látogatókat, e munka humor és költészet forrása lett. Retrospektív bemutatón voltak láthatók **Waliczky Tamás** komputerművész 1987–1993 között készített animációs munkái. Legutolsó animációja (*Az erdő*) a szekció egyik nagyszabású projektjén egy repülőgép-szimulátoron futott. Az installáció három

WALICZKY–EGNER–SHAW: AZ ERDŐ, 1993

alkotó közös munkája: **T. Waliczky–S. Egner–J. Shaw.** A hidraulikus szerkezet hat irányba tudott elmozdulni irányítója választása szerint. A mozgás érzete az animáció látványával szinkronba hozva azt az illúziót keltette, hogy az „utazó" az elé táruló vizuális térben repül, egy minden irányban végtelen, csupasz erdőben, ahol nincs föld és nincs ég, ahol nem létezik más, csak a ködbe vesző fák és a lebegés. **Hegedűs Ágnes** korábbi, nagy sikerű interaktív munkáinak (*Kézlátás, 1992; Gyümölcs-gép, 1991*) átdolgozott változataival járult hozzá a szekció sikeréhez, s az egész MultiMediale sokszínűségéhez.

Szepesi Anna

- 15 éves a Soros Alapítvány

- Az OMFB IKTA program támogatásával

PARTNEREK / TÁMOGATÓK

L'ORÉAL Art and Science Foundation
Trust for Mutual Understanding
Eyebeam Atelier
Osztrák Kulturális Intézet
The British Council
Pro Helvetia
Fővárosi Közgyűlés Kulturális Bizottsága
AEGON
Alba Hotel
Hungarnet Egyesület
MATÁV
MTA Kutatásszervezési Intézet
Nemzetközi Szimmetria Alapítvány

MŰCSARNOK
KUNSTHALLE

C3
Kulturális és Kommunikációs Központ
Center of Culture and Communication

A *Tudomány a művészetben – művészet a tudományban* című UNESCO-ICSU világkonferencia kísérő rendezvénye.

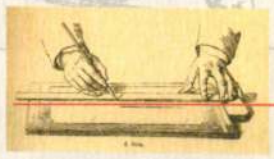

Perspektíva

kiállítás - szimpozion - vetítéssorozat

Nemzetközi médiaművészeti
és médiatörténeti kiállítás

BACHMAN Gábor, BAKOS Gábor,
BEÖTHY Balázs, BORTNYIK Éva /
TUBÁK Csaba, Preston Scott COHEN,
Philippe COMAR, CSÁSZÁRI Gábor,
CSUTAK Magdolna, Jürg DAVAZ,
Sorin DUMITRESCU, ÉRMEZEI Zoltán /
RAUSCHENBERGER János,
Masaki FUJIHATA, Alexander GYENES,
Folke HANFELD, Perry HOBERMAN,
Patrick HUGHES, JODI, JOVANOVICS György,
KAPITÁNY András, KÁROLYI Zsigmond,
KESERŰ Ilona, KISS Péter, KSPÁL Szabolcs,
Lars KLEEN, KŐNIG Frigyes,
LANGH Róbert, František LEŠÁK,
MAJOR János, MAURER Dóra, MEGYIK János,
NAGY Imre, OROSZ István, Giulio PAOLINI,
Alexander PILIS, Brothers QUAY,
Markus RÄTZ, Bill SEAMAN / Gideon MAY,
Jeffrey SHAW, SUGÁR János, Nanaé SUZUKI,
SZEGEDY-MASZÁK Zoltán /
FERNEZELYI Márton, VÁRNAI Gyula,
WALICZKY Tamás, ZRÍNYIFALVI Gábor

TUDOMÁNY, MŰVÉSZET, PERSPEKTÍVA:
DOKUMENTUMOK / ADATBÁZIS / KIADVÁNYOK –
http://www.c3.hu/perspektiva/index.html
A Magyar Képzőművészeti Főiskola könyvtárának gyűjteményén,
a Szépművészeti Múzeum Grafikai és Festészeti Osztályán őrzött
műveken, a BME Építészeti Tanszék archívumának szemléltetőeszközein,
valamint Werner Nekes gyűjteményén alapuló történeti áttekintés.

PÁRHUZAMOS PERSPEKTÍVÁK

Közös hálózati projekt négy európai médiaintézet
összekapcsolódásával az ENCART keretében.
/Ars Electronica Center – Linz, ZKM – Karlsruhe,
V2–Rotterdam és a C³–Budapest/

A Műcsarnok és a Soros Alapítvány C³ Kulturális és Kommunikációs Központ
meghívja Önt a

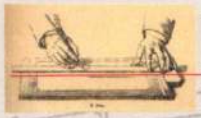

Perspektíva

kiállítás - szimpozion - vetítéssorozat

című rendezvénysorozat ünnepélyes megnyitására
a Műcsarnokba 1999. június 29-ére

18.00 a kiállítást megnyitja Dr. Marosi Ernő, akadémikus,
az MTA Művészettörténeti Kutatócsoport igazgatója
20.00-21.00 az ENCART (European Network of Cyber Art)
nyitó projektje. Nagy sávszélességű (ATM) kapcsolat
európai médiaközpontok között
20.00 CAVE. Peter Kogler projektje – bemutató a
linzi Ars Electronica központból (hang: Franz Pomassl)
20.30 Masaki Fujihata: Nuzzle Afar.
Bemutató a budapesti Műcsarnokból

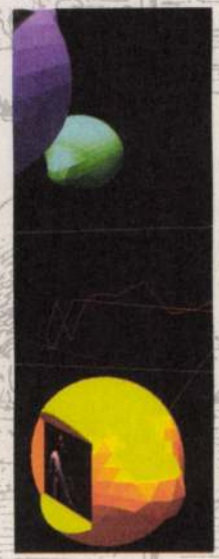

A kiállítás megtekinthető:
1999. augusztus 22-ig naponta 10–18 óráig
Budapest XIV., Műcsarnok, Hősök tere

A kiállítás kurátorai:
Beke László és Peternák Miklós

http://www.c3.hu/perspektiva/index.html

72. ábra.

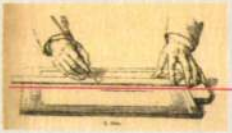

Perspektíva

kiállítás - szimpozion - vetítéssorozat

FORDÍTOTT PERSPEKTÍVA

Speciális programok – Előadások és bemutatók
a Műcsarnokban a kiállítás időtartama alatt

június 30. Werner Nekes: Media Magica
– vetítés és beszélgetés Werner Nekesszel
július 12. Antonio Criminisi
– Martin Kemp előadása és bemutatója
augusztus 7. John Wyver bemutatója

FÓKUSZBAN A PERSPEKTÍVA

Tudományos szimpozion, Műcsarnok,
1999. július 1–3, 10–18 óráig

Szimpozion megnyitó előadása: 1999. július 1. 18.00
Anthony Moore - Dietmar Kamper –
Siegfried Zielinski: Trialogue

Marcel Bačić, Bacsó Béla, Beke Zsófia, Antonio Criminisi, Marisa Dalai Emiliani, Timothy Druckrey, Sorin Dumitrescu, Ivan Ladislav Galeta, Gulyás Dénes, Hajnóczy Gábor, Dietmar Kamper, Friedrich Kittler, Kollár József, Marosi Ernő, Megyik János, Anthony Moore, Moravánszky Ákos, Pór Péter, Pietro Roccasecca, Otto Rössler, Zbigniew Rybczynski, Bill Seaman, Szoboszlai Mihály, Vayer Lajos, Peter Weibel, Wilhelm András, Siegfried Zielinski

A VETÍTETT TÁVLAT

Vetítéssorozat a Műcsarnokban és az Örökmozgó
Filmmúzeumban a kiállítás nyitvatartásának időszakában

Megnyitó előadás: Örökmozgó,
1999. július 4. 18.30
Zbigniew Rybczynski munkái
– beszélgetés Zbigniew Rybczynskivel

Bódy Gábor, Patrick Bokanowski, Luis Buñuel, René Clair, Jean Cocteau, Császári Gábor –Jno Cook, Ivan Ladislav Galeta, Peter Greenaway, Fritz Lang, David Larcher, Fernand Léger, Werner Nekes, Brothers Quay, Alain Resnais, Walter Ruttmann, Zbigniew Rybczynski, Jacques Tati, Dziga Vertov, Waliczky Tamás, Peter Weibel, Orson Welles munkái

— METALLGEGENSTÄNDE.

991—1120.

onz, két puttóval és virágvázával diszitett óra. Jelezve:
óalakkal. Francia, XIX. sz. — Kamingarnitur, Bronze
umenwase geziert und je zwei Kandelaber mit Putten.

rosz, 1878. — Trojka, Bronzefigur. Russisch, 1878.

iz, állóóra és két kandeláber, neobarokk diszitéssel. A
rek. Jelezve: *Georg Göring in Wien.* Bécs, 1850 k. —
und zwei Kandelaber, mit neobarockem Dekor. Wien,

agy vázaidomu teste rokokódiszü bronzfoglalatu, fennt
Philippe. — Zwei Kandelaber, der vasenförmige Körper
, oben 10 blätterförmige Arme. Französisch, Louis

nboru jelenetekkel. XIX. sz. — Längliche Dose, Weiss-

onzszobrocska, ovális, bronz talpon. Jelezve: P. MÊNE.
len, Bronzefigur. Französisch, XIX. Jh.

Walker et Co

ludwigsburgi orgonaépítő
cég készítette az alábbi
egyház orgonáját 1912
–13-ban. Az orgona
15.065 koronába Esült.
Az orgona ~~két~~ három manu-
alos és 31 változatu.

Jászay Károly: A
kolozsvári lutheránus
egyház orgonáinak
története. Erdélyi
Múzeum 1942.
411. l.

Hidegh Dezső

Fent : Tanácsterem. Hidegh Dezső terve. Lent : Plakettek. Walkó László művei. — Oben : Beratungssaal. Entwurf von Desiderius Hidegh. Unten : Plakette. Werke von Ladislaus Walkó. — Above : Council-rom. Designed by Desiderius Hidegh. Below : Plaquettes. Works of Ladislas Walkó.

Fent : Ebédlő, lent : Hall. Hidegh Dezső tervei. — Oben : Speisezimmer, unten : Hall. Entwürfe von Desiderius Hidegh. — Above : Dining-room, below : Hall. Designed by Desiderius Hidegh.

MAGYAR IPARMŰVÉSZET
1940

-1-

Walkó László, bőrdiszműves iparművés

M.D.K.

1874-ben a. Eperjesen, ahol apja bábsütő mester volt s a bábminták faragásának mesterségé a családban apáról fiúra öröklődött. 1887-ben örv. édesanyjával Pestre költözött, ahol „képfaragó" tanonc lett s életrajzi feljegyzéseiből tudjuk, hogy budai és pesti polgárházak kapuzataira készített faragásokat. Enderlődése mind inkább a bőrdiszítőművészet felé vonzotta, Bécsben, Münchenben, majd 1895/96 évben Hamburgban Georg Hulbénél tanult. Visszatérve Magyarországra igyezett

./.

Valkó Arisztid: Adalékok Hulbe magyarországi tanitványának müködéséhez,

Müvészettörténeti Értesitő, Bp. 1967. XVI. évf. 1. sz. 67-69. old.

M.D.K.

Walkó László, bőrdiszműves iparművész

... meghonosítani itt ezt az új művészeti ipárágat, amelynek nálunk utlörője volt. Az erredéves kiállítással kapcsolatban voltak is sikerei, ösztöndíjat kapott, egyik munkáját első díjjal tüntettér ki, de később a „német reneszánsz" ízlésű bőrmintázott butorok ízlése lelünt és Walkó nehéz anyagi gondokkal küzködve fejezte be életét. Az Országháznak adományozta bőrkötéses díszes vendégkönyvét, mely később a Nemzeti Múzeumba került. Szerző körti egész oldalon egy bőrmappáját (ez látható a füzet címlapján is) és két ekhez készült terozajzat.

Valkó Arisztid: Adalékok Hulbe magyarországi tanitványának müködéséhez,

Müvészettörténeti Értesitő, Bp.1967.XVI.évf.1.sz.67-69-old.

Walkó László (Eperjes, 1874. okt. 21. -- Solymár, 1943. nov.

SzM

MAGYAR ÉLETRAJZI LEXIKON

9.): bőrszobrászmüvész, iró. Felvidéki kisiparos családból származott. Képfaragó tanonc, 1890 körül budai és pesti házak kapuzatának diszitő faragásait végezte de müvészi törekvései mindinkább a bőrmintázás felé vonzották, ezért 1893-ban Bécsben több bőrszobrásznál vállalt munkát. Münchenben telepedett le, ahol Victor Klöpfer mütermében dolgozott. 1895-ben Bécsen át Hamburgig vándorolt. Itt Georg Hulbe az ujkori német reneszánsz európahirü mestere alkalmazta. Keresettek lettek iparmüvészeti tárgyai, amelyek a müterem utján, mint hulbei alkotások kerültek el a világ sok részébe. 1896-ban visszatért Bp.-re. -- A század végén pályát cserélt s mint szinmüirónak több darabja szinre került: A számüzött (1898), Báró és Ballerina (1901). 1899-ben a Képviselőház könyvtárában irányitotta a könyvtár-kezelés munkálatait. 1905 évtől szerk. a Budapesttől-Velencéig c. utikönyv sorozatot, mely 1912-ig 5 kiadást ért el. -- A későbbi években § a Képviselőház gazdasági hivatalában müködött, 1919-ben kényszernyugdijazták. Élete hátra levő részében irt, rajzolt. Szobrászi tevékenységét mükőfigurák, alakzatok képzésével igyekezett solymári házán megörökiteni.

A Szász Károly utca az állványok erdejében
(Fényképezte: Hudetz)

Képet, rajzot, kéziratot nem őrzünk meg, nem küldünk vissza.

Sportélet — Élénk élet a természetjáróknál

Amint legutóbb említettük a 3. sz. Vállalat természetjárói már augusztusban a hatvanadik idei túrán vettek részt. Azóta már a hetvenedik túrán is túl vannak. Négy tag szerezte meg újonnan az országos kék túrajelvényt és három tag azt másodszor is megszerezte. Az országos kék túra a természetjárók körében a legnagyobb teljesítmények közé számít, majdnem ezer kilométeres útvonalával. A szakosztály mintegy 40—50 tevékeny természetjárója közül most már tizenháromnak megvan a jelvénye.

Ahogy átlapozzuk a túratervet, azt látjuk, hogy Frigyesi Jánoson a szakosztály fáradhatatlan vezetőjén kívül, a Pozsár család tagjai a legkitűnőbb túravezetők. A túravezetők között szerepel még Boemelburg Lajos, Bessenyei András és Dul István is. Az ő lelkes munkájuknak köszönhető elsősorban az, hogy a természetjárók ilyen gazdag programot járnak végig.

De merre is jártak idén? A nyári túra a balatoni felvidék szép, műemlékekben gazdag pontjáról, Sümegről indult és a Bakonyba vezetett. A Börzsönybe, Pilisbe, Budai hegyekbe vezetett túrák ezeknek a hegységeknek minden oldalán végigvonulnak. Egy-egy túra Zemplénbe, a Gerecsébe, a Vértesbe, a Mátrába és a Bükkbe, valamint a Cserhátba is elvezetett.

Azt kell mondanunk, hogy nincs az országnak olyan szép vidéke, ahol ennek a természetjáró körnek tagjai meg ne fordulnának. Aki velük tart, rengeteg élménnyel lesz gazdagabb.

A szakkör az eddig nyert díjakon már felszerelési tárgyakat is vásárolt s így, időnként egy-egy túrázó segítségére is siethet.

Mosoly

— Ma sokkal jobb színben van, mint múltkor. Biztos betartotta a használati utasítást, ami az orvosságos üvegen van.
— Igen, száraz, hideg helyen tartottam, s elő sem vettem onnan.

Berkenye nagy természetjáró s fiát is viszi magával.
— Látod fiam, itt valamikor tenger volt, magyarázza.
— Mindjárt gondoltam, mihelyt a fűben megláttam a halkonzerves dobozt.

1914-ben az Állatkert elefánt-házának addig fennállott minaretjét lefűrészelték, azzal az indokkal, hogy a törökök vallási érzelmét sérti.

— Még titokban tartják az eljegyzésüket?
— Igen, hiszen mindenki erről beszél.

Megfejtés és jutalmak

A szeptemberi számban megjelent keresztrejtvény megfejtése a következő:
Vízszintes: Fékszerkezet, salakfelvonó.
Függőleges: Fémragasztás, zeneszóval televízióadó.

Egy-egy könyvet nyertek: ifj. Vajdics Józsefné Bp. VII., Dohány u. 16—18. II. 7, Ötnös Sándor Bp. VIII., József u. 36. II. 3, Szlávi Lajosné könyvelő Főv. 4. sz. Építőipari Váll. Zrínyi u. 16, Takács Lajosné, könyvelő, Főv. 4. sz. Építőipari Váll. Bástya u. 35. Cser Béláné Fővárosi 3. sz. Építőipari Váll.

KERESZTREJTVÉNY

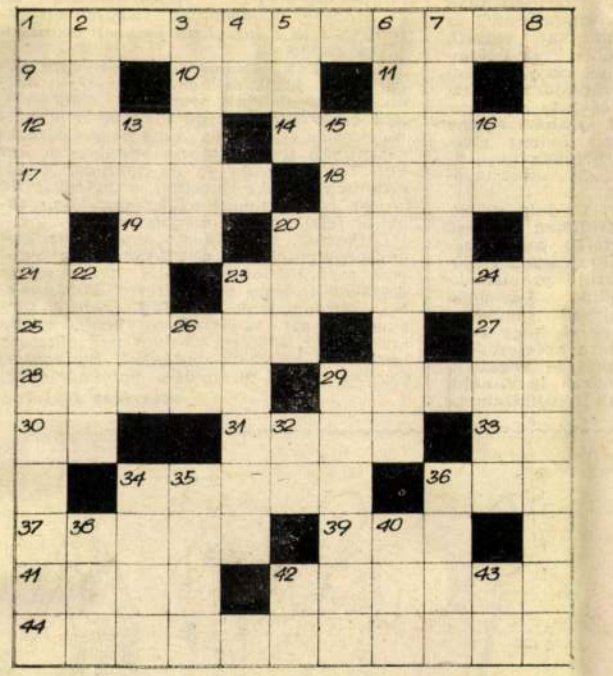

VÍZSZINTES:

1. Aminek a vita elbírálásakor helyt adnak. 9. Állati lak. 10. Szovjet bűvész. 11. Keresztül. 12. Heves egy városába való. 14. Mélyedés földrajzi neve, de tűzzel is lehet kapcsolatos. 17. Délkelet-ázsiai ország. 18. A Wesselényi összeesküvés egy tagja nevének eleje. 19. Kettős mássalhangzó. 20. Lásd franciául. 21. Víz merítőhely. 23. Adriai város neve és utána kezdőbetűje. 25. Zsír helyett főznek is vele. 27. Szelíd madár és gonosz ember egyformán így kezdődik. 28. Sok ragadozó madár. 29. Merészség fordítva. 30. Kettős mássalhangzó. 31. Alul levő. 33. Mesterségesen készült. 34. Hörpinti. 36. A villamosság három mértékegységének kezdőbetűje. 37. Mértéktelenül kiszínez. 39. Kikötőhely. 40. A termés használhatóvá válik. 42. Barátságtalan. 44. Aki jól akar mázolni az ....

FÜGGŐLEGES:

1. A jó munka előfeltétele. 2. Oroszos női név. 3. Az ipari szövetkezetek felügyelő szerve. 4. Sport és sporteszköz. 5. Izeltlábú állat, vessző nélkül. 6. Ételízesítőnk vegyi neve. 7. Térképes könyv. 8. Aki szépen veri a billentyűket. 13. A textilnövény fontos tulajdonsága. 15. Látható csontképződmény, névelővel. 16. Módhatározó rag. 20. Tejtermék. 22. Aki úton van. 23. Lövedékek egy készlete. 24. Világhírű óramárka, fordítva. 26. Vesszőtlen nagy állat. 29. Fenyegetéssel jogtalan előnyt csikar ki. 32. Magas hőmérséklet mássalhangzói. 34. Fordítva, mértékegységek nagyságrend megjelölője. 35. Hosszú ideig. 36. Névelővel, egy burkoló anyagunk, keverve. 38. A Várban ilyen utcánk is van. 40. Korszak. 42. Mielőtt éjfél lesz. 43. Két azonos magánhangzó.

Megfejtendő: vízszintes 1., 44., függőleges 1., 6., 8.

Beküldendő: 1965. november 30-ig.

A megfejtők között öt értékes könyvet sorsolunk ki. Kérjük kedves olvasóinkat, hogy a megfejtéseket a Tanácsi Építő címére küldjék.

Szerkesztő bizottság:
Felelős kiadó: Dávid István
Felelős szerkesztő:
Balás Gábor dr.

Tagok:
Ágoston János, Batisz Zsigmond, Beszteri Sándor, Bónis József, Dános György, Ezer György, Fekete Andrásné, Hudetz Antal, dr. Istenes Vilmos, Kovács Béla, Lengyel Ferenc, Lövey György, Mészáros Józsefné, Nagy József, Németh József, Pap József, Tatár István, Tóth Lajosné, Tóvári István, Turán Lászlóné, Wittmann Zoltán

Eng. szám: III/120/1963/20
7000 példány
Terjeszti: a Főv. Tanács Ép. Igazg.
A szerkesztőség címe:
Budapest V., Városház u. 9—11. III. 372.
653745 Athenaeum Nyomda, Budapest
Felelős vezető: Soproni Béla igazgató

IX. ÉVFOLYAM 11. SZÁM 1965. NOVEMBER HÓ

S. WALKO LÁSZLÓRÓL 10. oldalon.

TANÁCSI ÉPÍTŐ

A FŐVÁROSI TANÁCSI ÉPÍTŐIPAR HAVI SZEMLÉJE

Emlékezés
1917. november 7-re

Marx és Engels tanait a lenini lendület vitte győzelemre. Ám a nagy Októberi Szocialista Forradalom csak a kezdet volt. Ma — ha 48 év távlatából visszatekintünk — megállapíthatjuk, hogy a forradalom eszméi vigégszáguldottak az egész földtekén. Véres háborúkat kényszerítettek vívni az eszme igazságáért, az emberi jogokért. Ezek közül kiemelkednek a második világháború küzdelmei, a fasizmus elleni harc. A legsötétebb és legbarbárabb erőket az új idők harcosai a vörös hadsereggel, az emberiségért küzdő forradalom eszméivel tiporták el. Megerősödött a nemzetközi munkásosztály hatalma. Egymásután szabadultak fel Ázsia, Afrika, Európa százmilliói, színes és nemszínes bőrű rabszolgái. Ezek az embermilliók évszázadokon keresztül nem tudták a rabszolga bilincset lerázni magukról, a szocialista forradalmi eszmék szelleme hozta el a szabadságot, függetlenséget. A harc még folyik a föld különféle részein a szabadság és az elnyomás között. Barbár háborút folytatnak az új kolonializmus hatalmasságai három világrészben, ártatlanokat gyilkolnak, újabb háborús tűzfészkeket lobbantanak fel, sok szenvedést okozva az emberiségnek.

De a győzelem nem vitás, az új világszellem a szocialista forradalmi szellem győz, mert igaz ügyért harcol, az új világrendért, a békéért!

A mi fejlődésünkért, jólétünkért való munkálkodás is az új világrend szolgálatában áll. Így tudunk a szabadságért küzdőknek példát és támasztékot adni. **BS**

Kiállítás a műszaki fejlesztés eredményeiről

Az Építők Szakszervezete és az É. M. Szakigazgatási Főosztálya 1965. szeptember 27.—október 27-ig műszaki tájékoztató és propaganda hónapot szervezett azzal a céllal, hogy az elért eredmények minél szélesebb körben ismertté váljanak.

A műszaki tájékoztató hónap megnyitásaként szervezte meg az Építési Igazgatóság a Bánk bán-utcai munkásszállás területén a műszaki fejlesztési kiállítást, amelyen bemutatásra kerültek a megvalósított gépek, szerszámok, gépláncok, építési anyagok és az adminisztrációt megkönnyítő ügyviteltechnikai gépesítés, valamint dolgozóinak kultúráltabb körülményeit biztosító modern munkásszálló is.

Ma már nem elég csupán kikísérletezni és elkészíteni a fejlesztést szolgáló eszközöket, mert azok kellő propaganda hiányában nem terjednek el, nem válnak széles körben ismertekké.

A kiállítás anyagait úgy válogattuk össze, hogy a kevésbé ismertek kerüljenek bemutatásra, hogy megismerésükkel a kivitelezés hasznos segítőivé váljanak. A bemutatott anyag egyben illusztrálja a kezdeményező készséget és alkotóerőt, amely a tanácsi építőipar műszaki kollektívájában megvan —, ezt bizonyítja a kiállítási anyag is. A kiállítás nem a

Trautmann Rezső építésügyi miniszter és Bondor József miniszterhelyettes a Műszaki Fejlesztési Kiállításon
(Fényképezte: Fábián József)

ZÁRJUK EREDMÉNYESEN AZ ÉVES TERVET!

megvalósított gépek és szerszámok tömeges bemutatása, csupán egy töredékét tartalmazza annak, amit eddig megvalósítottunk.

Munkában nagy segítséget nyújt az, hogy a szükséges anyagi és nem utolsó sorban, erkölcsi támogatást megkapjuk mind a Főv. Tanács V. B. vezetőitől, mind az É. M. Szakigazgatási Főosztályától. Ez a további munkánkhoz nagy lendületet ad.

A tanácsi építőipar előtt álló egyre nagyobb feladatokat műszaki fejlesztés, vagyis korszerűbb építés nélkül végrehajtani nem lehet. Ma már ezt a gondolatot egyre többen támogatják és elismerik a helyességét. Remélhetőleg felsőbb irányítóink segítséget nyújtanak ahhoz, hogy a részünkről megtervezett és elkészített prototípusok gyártását valamelyik gépgyártó vállalat vállalja. A sok hasznos kisgép és kéziszerszám sorozatgyártásával nemcsak a tanácsi vállalatok tudnának termelékenyebben dolgozni, hanem az egyéb építőipari vállalatok is. A kiállításon elég gyakori volt az ilyen irányú igény, amely jogos, hiszen a hiányzó fizikai munkáslétszámot a bemutatott kisgépekkel lehet csak pótolni.

Ez a kiállítás igazolja, hogy szükséges az újdonságok propagálása. Az ilyen irányú tevékenység és csekély anyagi áldozat meghozta a várt eredményeket; — a műszaki dolgozók széles rétege megismerkedik a technikai újdonságokkal, ötleteiket kicserélik és a műszaki fejlesztésnek is hasznos tanácsokat adnak. A kiállítás szervezésekor mi sem gondoltunk arra, hogy ilyen nagy lesz a látogatottság és népszerűség. Megtekintették a kiállítást az É. M. vállalatok, kutatóintézetek, a Műegyetem, az Ybl Miklós Technikum diákjai, a HKI-k minden kerületből, ezenkívül vidéki tanácsi vállalatok, szövetkezetek, s egyéb szervek és vállalatok is.

A látogatók vitték a szakmai újdonságok híreit, s ennél jobb propaganda nem is kellett, mert az első látogatók küldték a tovább érdeklődőket. Volt olyan nap, amikor 200—300 fő tekintette meg a kiállíást.

Vendégeink elismerésüket fejezték ki a kiállításon bemutatott kezdeményezésekért és további támogatásukról biztosítottak bennünket.

A műszaki fejlesztés terén elért kezdeményező készség különösen akkor lesz jelentős, ha a látottak minél szélesebb körben kerülnek alkalmazásra a műszaki dolgozók közreműködésével és további munkánkat segítik, támogatják hasznos ötleteikkel.

Az eredmények tükrözik azt, hogy ma már nemcsak azok foglalkoznak a műszaki fejlesztés megvalósításaival, akiknek ez hivatali kötelességük. E munkánkat elősegítették a társadalmi aktivák is, akik szakmai szeretetből adják tudásuk legjavát.

A propaganda-hónap még nem ért véget, de a fejlődés lehetőségeit nem is lehet elhatárolni. Továbbra is szükséges, hogy a műszaki dolgozók érdeklődéssel olvassák a szakkönyveket, folyóiratokat, vegyenek részt a szakmai rendezvényeken, kiállításokon, mert egyébként nem lehet lépést tartani a rohanó élet technikai vívmányaival.

Ma már egyre inkább tudomásul kell venni, hogy az építőipar fejlesztése sem történhet meg korszerűbb technológiák bevezetése nélkül.

Az Építési Igazgatóság vezetői köszönetüket fejezik ki mindazoknak, akik a bemutatott műszaki megoldásokat elősegítették, emelve a tanácsi építőipar színvonalát, valamint azoknak a főtechnológus, főgépész, műszaki fejlesztési és fizikai dolgozóknak, akik a kiállítás megszervezését és az udvarias tájékoztatást elősegítették.

Wittmann Zoltán

Szemelvények a kiállítás vendégkönyvéből

Szívből gratulálok a törekvésekhez és még inkább a már látható eredményekhez.
TRAUTMANN REZSŐ
Építésügyi Miniszter

Minden dicséretet megérdemel a Főv. Tanács VB. Építési Igazgatósága a kiállítás megszervezéséért.
További jó munkát kívánok a gyártás és a felhasználás terén is.
VERES JÓZSEF
Munkaügyi Miniszter

Sok hasznos ötlet konkrét megvalósításához és eredményes alkalmazásához gratulálunk. Az itt bemutatott gépek sorozatban gyártását a legjobbak kiválasztásával szükségesnek tartjuk és ehhez a magunk lehetőségeinek felhasználásával segítséget nyújtunk. Propagálni fogjuk az országos építőipar területén is a bemutatott újításokat és gazdaságos módszereket. Ehhez felhasználjuk az Építők Lapja külön mellékletét is.
További úttörő munkájukhoz sok sikert kívánunk!
GYÖNGYÖSI ISTVÁN
Építő Fa- és Építőanyagipari Dolgozók Szakszervezete

A kiállítás a tanácsi építőipar műszaki fejlesztésének szempontjából igen szükséges volt és bizonyára nagy eredményeket fog hozni.
PAPP LAJOS
É. M. Szakigazgatási Főoszt.

Csak gratulálni lehet a magas színvonalú műszaki fejlesztési kiállításon bemutatott gépekhez, újításokhoz, melyeket a Műszaki Tájékoztató és Propaganda Hónap keretén belül állítottak ki. Helyes volt az országos tapasztalatcsere, melynek bővítéséhez a szakszervezet további segítségét ajánlom fel.
HORVÁTH JENŐ
Építők Szakszervezete Műszaki Bizottság

A felújításoknál és karbantartásoknál igen sok használható kisgépet láttunk, amik kis súlyúak, 220-as árammal működtethetők és sokoldalúak. Hol és mikor kaphatók?
Ügyes kis gép mindkét vakológép, a habarasszivattyú, a magyar meszelő és a Ge-Ko festékszóró. Nagyon szellemes megoldás a faipari hossztoldó, használható a záróföldmcseréknél a DEMAG macska.
Külön kell említeni a homlokzati burkolólapokat, műanyag habarcsokat. Ezek közül a 4—5—6 számúak kísérleti bevezetését HKI-vonalon is szorgalmazzuk.
Az egész kiállítás jól szervezett, a tájékoztatás kitűnő, gratulálnuk az Építési Igazgatóságnak és reméljük, hogy az itt látható igen hasznos dolgok minél előbb a gyakorlatban is elterjednek.
NYIRI BÉLA PATAI ISTVÁN
KULCSÁR GYULA
Főv. HKI Műszaki Fejlesztési Csop.

Veres József munkaügyi miniszter a kiállításon

A szakszervezeti vezetők a kiállításon
(Fényképezte: Fábián József)

Hírek

Kelemen Lajos a Főv. Tan. Vb. elnökhelyettese a 3. sz. vállalat vezetőit és valamennyi dolgozóját dícséretben részesítette a X. kerületben végzett eredményes munkáért.

Tokai Lajos kirozsdásodott vésővel végzett bontást. Egy lepattanó fémszilánk mélyre hatolt karjába.

A Mezőgazdasági Gépalkatrész Ellátó V. az 1. sz. Vállalat Balla István brigádjának derekas villanyszerelő munkájáért köszönetet mondott.

A Főv. Takarító Vállalat PC. 300-as típusú parkettacsiszoló gépeket állított üzembe.

Varga István a 3. sz. V. festője a cinkotai Kultúrház utcai iskola igen jó minőségi munkájáért a XVI. kerületi Tanácstól elismerésben részesült.

Mészáros Károly segédmunkást a 4. sz. Vállalat társadalmi bírósága bűnösnek mondta ki, mert dolgozó társai zsebéből pénzt emelt ki.

A Pamutnyomóipari V. az 1. sz. Vállalat Balla István villanyszerelő brigádjának elismerését fejezte ki jó munkájáért. A XII., Alkotás utcai bölcsőde vezetője az építést végző dolgozóknak, így Müller József főépítésvezetőnek, Rösler Józsefnek, Frank Lászlónak, Zöld Sándornak és Molnár Sándornak rendkívüli lelkesedéssel végzett munkájáért köszönetet mondott.

Lázár László a késő esti órákban be akart menni menyasszonyához a Petőfi S. utcai szálláson. Amikor nem akarták beengedni, az ajtót berúgta. A vállalat kárát megfizettetik vele, ügye még a Társadalmi Bíróság előtt folytatódik.

A Flórián téri római fürdő jóminőségű kivitelezési munkáiért az 1. sz. Vállalat Miskovics Ferenc vezetésével működött lakatosainak és Raposch István kőművesnek Pfanni Egon az ismert műemlékterv ező elismerését fejezte ki.

Keresztes György asztalos kézi körfűrésszel dolgozott, és közben Klug szaktárs lécdarabokat rakott az ő zsebébe, amelyeket Keresztes ki akart venni. A nehéz gép megcsúszott és lábán 10 cm-es sebet ejtett. Ha nem vonták volna el figyelmét és a védőkészülék nem lett volna kiiktatva, a baleset nem következik be.

A jeligés fényképpályázatunkra beküldött 42 kép közül az I. díjat (400 Ft) és II. díjat (200 Ft) Bogdán Román kimagaslóan művészi Tetőkötés, ill. Nyugdíjban c. képei, a III. díjat (100 Ft) Sántha Géza A munka csillagszórója c. képe kapta. A bíráló bizottság ezenkívül 50—50 forintos jutalmat adott Mueller Othmár Vasvágás I., Pihenő a Nemzetinél, Cseh Béla Ifjú kőműves, Fábián József Klotild palota, Lengyel olvasóterem, Műemlékudvar, és Bogdán Román VI. o. talaj, A Feneketlen tónál, Csőszerelés és Asztalosmunka c. képeinek.

Szabó Ferenc a Majakovszkij u. 7. bontásánál nem használt védősisakot és egy vakolatdarab komoly fejsérülést okozott neki.

Az Ép. Ig. munkavédelmi csoportja helyszíni szemléin az 1. sz. Vállalat Mező u. 1—3, a 4. sz. Vállalat Belgrád rkp 19—21 sz. munkáin jelentős hibákat állapított meg, a 3. sz. Vállalat Izabella u. 25. munkahelyén Vogel építésvezető és Holecz művezető munkaterületén nagy rendet tapasztalt, az Asztalosiparinál jelentős javulást.

Lengyel Tibor járda hézagkitöltésen dolgozott és hátranyúlt homokért, de ott volt a bitumenes vödör és mivel nem volt lefedve, abba nyúlt bele s tenyerét elégette.

Jól eső levél

A VI. ker. HKI. vezetője a Nagymező u. 22/24. tatarozással kapcsolatban az alábbi szövegű levéllel fejezte ki elismerését a 2. sz. Vállalatnak:

»Bár a munka szerződéskötésével, illetve beindításával kapcsolatban korábban sok probléma merült fel közöttünk, most a munka befejezése után meg kell állapítanom, hogy a vitás kérdések tisztázása és az akadályok elhárítása után a Főv. 2. sz. Építőipari Vállalat ennél az épületnél mintaszerű munkát végzett. Tekintettel arra, hogy ebben az épületben van ideiglenesen elhelyezve a Nemzeti Színház, amelynek működését a tatarozás nagymértékben zavarta volna, – a munkálatokat a nyári színházi szünet aránylag rövid ideje alatt kellett elvégezni, amire a Nemzeti Színház bevonása mellett kötöttünk közös megállapodást.

A Főv. 2. sz. Építőipari V. dolgozói átérezve a színház határidőben történő megnyitásához és zavartalan működéséhez fűződő közérdek fontosságát, erejüket megfeszítve, a felmerülő problémáknál rugalmasan, velünk állandóan együttműködve és megértő segítséget nyújtva nemcsak azt érték el, hogy a tatarozás az előírt határidőre befejeződött, hanem olyan szép munkát is végeztek, amely fővárosi viszonylatban is mintául szolgálhat a homlokzatok felújításához.«

Szeptemberi baleseti összesítés

Vállalat	Balesetek száma:	Kiesett napok száma:	Létszám:	1 főre eső kiesett n. száma	Ezrelék:
1. sz. V.	7+3 ip. t.	154+34 ip. t.	2003	22	3,4
2. sz. V.	10+1 ip. t.	204+8 ip. t.	2614	20,4	4
3. sz. V.	10	132	2173	13,2	5
4. sz. V.	7	87	2125	12,4	3,2
Min. Ép. V.	3	154	402	51	7,4
Szerelő V.	2	70	914	35	2,1
Felvonó V.	–	–	411	–	–
Asztalos V.	4	94	522	24	8
Lakatos V.	2	20	529	10	3,4
Szerv. Iroda	–	–	109	–	–
Igazgatósági szinteo összesen:	45+4 ip. t.	915+43 ip. t.	11802	20	4

Üdülésről női szemmel

Már több ízben üdültem és elég gazdag tapasztalataim vannak az ellátás és a szociális felszerelés, valamint a kényelem tekintetében.

Idén Balatonfüreden töltöttem két hetet. Amint tapasztaltam, a SZOT kezelésében álló üdülők aránylag jól felkészülve várják a beutalt vendégeket és meszszemenő gondossággal veszik körül a pihenni vágyókat. A menük az üdülőkben általában változatosak és kalóriadúsak, mégis előfordult, hogy Balaton mentén a kiválasztott halétel helyett marhapörkölt et kaptunk.

A kultúrelőadások megszervezése még sok kívánnivalót hagy maga után. A fiatalabbakat még csak elszórakoztatták, de az idősebb vendégekkel kevesebbet törődtek, s itt a kollektív helybeli szórakozásra gondolok.

Az említett hiányosságok igényeink növekedését jelzik és nem azt, hogy a dolgozókat le akarjuk beszélni az üdülésről. Aki csak teheti, vegye igénybe a lehetőségeket és éljen vele, mert az évi fárasztó munka után valóban »üdülés« a két hét. Üdülni pedig jó és hasznos. A kiérdemelt munka jutalma a pihenés, de ahhoz is feltétlenül szükséges, hogy további feladatainkat megoldhassuk.

Láthattuk, hogy idén hogyan nőtt idegenforgalmunk. Ha az idegeneknek érdemes szép tájainkon üdülni, akkor mi is elhihetjük, hogy az üdüléssel élményekben gazdagodunk. Minden dolgozó társamnak azt tanácsolom, hogy vegye igénybe az üdülést, amikor arra alkalom nyílik és kellemes emlékkel, kipihenten fog visszatérni otthonába, munkahelyére.

Mészáros Józsefné

1. sz. Vállalatunk dolgozói bécsi kiránduláson

DIVAT

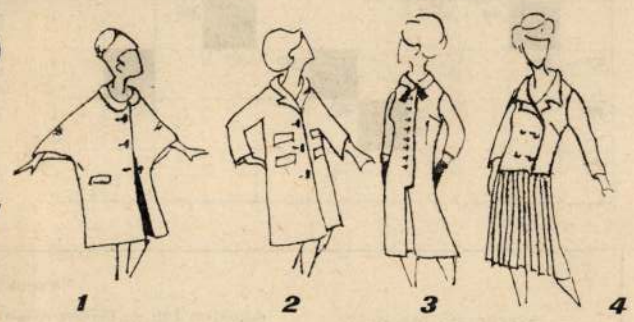

1. Könnyebb szövetből készülő sárkányujjú alkalmi kabát. Anyaga: lehet apró kockás, vagy sima szövet. 2. Átmeneti kabát, modernné, divatossá teszi az, hogy két-két álzsebet teszünk a kabátra. 3. Egyszínű vagy kockás szövetruha, gallér alatt fekete szatén szalagdísszel. 4. Rakottszoknya, kis kabátkával, divatos az év minden szakában. Készülhet mindkét rész egy színből, de más-más színből is.

Feketéné

Épületek érmeken, plaketteken

Az invalidus-házból Városháza

(Folytatás)

A invalidus-ház építkezését igen hátráltatta az, hogy az építkezés útjában volt városfalat a pesti magisztrátus féltékenyen őrizte, illetve a Pest városát félkörívben övező városfalnak erődjellegét nem akarta megbolygatni, és lebontását akadályozta. Városfalon kívül szükség volt egy délről 10 ölnyi, északról 20 ölnyi széles, és a főhomlokzattal párhuzamosan húzódó telekre, hogy a zárt négyszögbe tervezett épületet megépíthessék. Befejezetlenül abba kellett hagyni az építkezést. Az oldalszárnyak csonkán maradtak, mert az invalidusház nem jutott a városfalon kívül szükségelt megfelelő telek birtokába. Időközben meghalt Savoyai Jenő herceg, aki pártfogolta e nemes célt. A városfalon belüli épületekben voltak elhelyezve az invalidus-házhoz tartozó üzletek, pékség, vendéglő, mészárszék, vágóhíd, istálló, kocsiszín, mosókonyha, iskola és otthon. 1742-ben a Sütő utcai épületszárnynak a városfal felé eső részén még folyt az építőmunka, de március havában végleg abbahagyták. Az invalidusok parancsnoka s hivatali személyzete, továbbá a rokkant állományú tisztek a háromemeletes főhomlokzati szárnyban laktak (a mai Városház utcai részen). A rokkant közkatonák egy része orvosi vagy kórházi kezelés alatt állott, más része különféle ipari foglalkozást űzött, később nőkkel együtt négy nagy teremben berendezett textilüzemben dolgozott. A meggyógyult katonák, ha még katonai szolgálatra alkalmasak voltak, a hadi műveletekben gyakorlatoztak.

1746-ban sikerült a városfalon kívül szükséges telket megszerezni és azt palánkkal körülkeríteni, de pénz hiányában a további építkezést nem kezdhették meg. 1765-ben Franz Anton Hillebrandt kamarai építészt megbízták, hogy építsen a megszaporodott elmebeteg rokkantak számára negyven szobából álló tébolydaépületet, amely a városfalon kívül, belső négyszögű udvarral, U alakban csatlakozott az irgalmasok kórházi szárnyához.

A templom fundamentumában kiképzett kripta rendezésére 1780-ban került sor, amikor Schinna Ignác építési felügyelő abba 400 halotti fölke építésére készített tervet, azonban csak 100 halott számára való fülke épült meg.

Az invalidus-ház sorsa mégis megpecsételődött. 1783. július 10-én II. József úgy intézkedett, hogy a pesti invalidusházból — tekintettel annak túlzsúfoltságára — az invalidusok máshová helyezendők el. Ezután gyors egymásutánban peregnek az események. Még július hónapban értesíti a császár Hadik altábornagyot, hogy a pesti invalidusok Nagyszombatba menesztendők; augusztusban Hillebrandt kamarai építész megbízást kap a pesti invalidus-házban való belső átalakítások megtételére; szeptemberben az irgalmasokat helyezteti át; novemberben újra Hadikot értesíti, hogy az invalidus-házba a gránátosok 3. számú bataillonját helyezi, s a templomot emeletekre osztva, a gránátosok ispotályául használja fel; ugyane hónapban úgy intézkedik, hogy az invalidus-ház egy része, valamint a városfalon kívül álló tébolydaépület az egyetem céljára átadandó, s e szárnynak az udvar felőli kapuját be kell falazni. Intézkedése kiterjed még a kriptában levő 68 tetem eltávolítására és a kriptának gyapjúraktárrá való átalakítására is.

Így lett az invalidus-házból gránátoskaszárnya. A templomban 1784. március 22-én mondtak utolsó misét, és még ebben az évben megtartott nyilvános árverésen a templomi tárgyakat, felszereléseket eladták.

A gránátos-, vagy másképpen Károly-kaszárnya főhomlokzatának teljes érvényesülését sohasem sikerült elérni, mert az uralkodó nem engedte a szerviták templomát és kolostorát más helyre átépíteni, és így az épület előtt egy szép tér kialakítását. A város fejlődése szükségessé tette korábban emelt épületek lebontását. Így esett áldozatul a Hillebrandt által épített tébolyda épülete is 1824-ben, mivel a katonai parancsnokság elhatározta, hogy annak helyén a szekerész katonák számára laktanyát és istállót épít. A szépítő bizottság két szakértője: Dégen Jakab és Pollack Mihály jelentésében hiába emelte ki a tébolydaépület szépségét, nem tudták annak lebontását megakadályozni. És felépült egy az Országútra (ma Madách tér) néző egyemeletes kaszárnya 1835-ben, amely 1868-ban engedélyezett második emelettel is megtoldva, 1870 táján fejeződik be. Mindez a Martinelli-féle tervrajz teljes mellőzésével ment végbe, s így az Országúti, illetőleg 1875-től Károly körúti zárószárny és az ezen belül létesített istálló, raktár, lovaglóiskola épületei nem kapcsolódtak bele szervesen a Martinelli által csonkán hagyott oldalszárny-épületek tömbjébe.

A város nagyarányú fejlődésének következtében óriásivá fejlődött közigazgatási adminisztráció már nem fért el a Kasselik Ferenc által épített régi városháza épületében. Számos terv és javaslat amellett szólt, hogy a Károly-kaszárnya hatalmas épületét alakítsák át központi városházává. Hosszas tárgyalások után 1894-ben a katonai kincstár a Károly-kaszárnya egész épülettömegének és telkének tulajdonjogát 5 600 000 forintnyi örökvételárért átruházta Budapest Fővárosra. A katonai kincstár együttal Budapest Főváros javára örökre lemondott a városrendezés szempontjából szükséges Neugebäude — Újépület és a főváros által lebontandó gellérthegyi erőd tulajdonjogáról.

A Károly-kaszárnya Gránátos utcai részét a katonai hatóság 1897. november 3-án, a kaszárnya többi részét pedig 1899. november 3-án adta át a főváros hatóságának. Az épület főhomlokzatán levő helyiségek hivatali szobákká való átalakítását még ez évben megkezdték, a hosszú folyosó kő- és márványlapjait felszedték, helyette műkőlapokat raktak le. Az átalakításnál azonban figyelembe vették és meghagyták eredeti méretében azt a szobát (jelenleg II. em. 241. sz.), amelynek falán márványtáblán ma is olvashatjuk: »E szobában született 1804. évi november 18-án Klauzál Gábor, az első független magyar felelős minisztériumban, földművelés, ipar- és kereskedelemügyi miniszter«. Katona-család gyermeke Klauzál és ekkor az invalidus ház kaszárnya volt.

1900-ban sor került a volt Károly-kaszárnya két oldali épületszárnyainak, amelyek részben üresen állottak, részben pedig lakásul szolgáltak, a főhomlokzati szárny módjára, szintén városi hivatalok céljára átalakítására. Ekkor változott az oldalszárnybeli emeleti szobák és folyosók Martinelli-féle elrendezése is, amely szerint a folyosók a belső udvarok körül futottak, s e folyosókból nyíltak a háromhajós rokkantlakások az utca felé. Az oldalszárnyak emeletei most négy részre, egy utcai szobasorra, emellett elhelyezett előszobasorra, erre következő belső folyosóra, s végül a régi folyosóból alakított udvari szobasorra oszlanak. Az előszobák és belső folyosók megvilágítása céljából világító udvarokat képeztek ki. A két oldalszárny belső átalakítása következtében az összes utcai és udvari ablaknyílásokat át kellett helyezni, miáltal mindkét oldalszárny teljesen új homlokzati kiképzést és új kapuzatokat kapott. E nagymérvű átalakítás idején részben befalazták, részben üvegezéssel látták el a földszinti udvarra nyíló folyosók árkádjait is. Az idők folyamán a meglevő helyiségek is kevésnek bizonyultak, ezért 1918—19-ben felépítették az I. és II. számú udvarban a régi rizalitos lépcsőházakat összekötő, az oldalszárnyakkal párhuzamosan haladó kétemeletes, ideiglenesnek szánt két pavilont és ugyanakkor a III. számú udvarban a katonai lovardából lett vásárcsarnokkal szemben egy harmadik pavilont. 1926-ban a Gerlóczy utcai területen megépítették a IV. kerületi Tűzőrség kétemeletes épületét és ezzel a központi városháza telke minden oldalról épületekkel zárt telektömböt képez.

Azóta több, kisebb-nagyobb belső átalakítást végeztek az épület egyes részein. Legutóbb a volt lovarda épületét 1961-ben alakították át gépkocsi-színné. Az elektromos transzformátor udvari épülete lett a belül modern klubhelyiség. A II. világháború idején súlyosan megsérült Madách téri front lebontották és ideiglenes jelleggel a ma is látható földszintes, laposteto's üzletsort létesítették a háború után.

A rendkívüli széles, 190 méteres, 47 tengelyes főhomlokzat hatalmas tömegű, sík felületét egy-egy négytengelyes sarokrizalit, egy öttengelyes középrizalit és ezek között egy-egy négytengelyes köztesrizalit tartózkodó ritmusa tagolja; a ritmika így alakul: 4r + 4 + 4r (+) 9 + 5r + 9 (+) 4r + 4 + 4r. A főépület eredeti szépségében még ma is fennáll. Mind külső, mind belső szobordíszeitől meg van fosztva, üres szoborfülkék ásítoznak a szemlélőre. 1928-ban a székesfőváros műemlékeit gondozó bizottság e mintegy 200 esztendős épület alapításának emlékére a következő szövegű fehérmárvány táblát helyeztette el a főhomlokzat jobboldali kapuja mellé:

A központi városháza palotájának
építése 1716-ban kezdődött meg és a palota
a török hódoltság után újjáépülő Pestnek
legnagyobb épülete volt.
Katonai kórház céljára készült
és közönségesen rokkantak palotája
név alatt volt ismeretes.
Később kaszárnyául szolgált. Alapítójáról
III. Károlyról (1711—1740)
Károly kaszárnyának nevezték és az itt
elhelyezett gránátosok után az előtte
elvonuló Városház utca
a Gránátos utca nevet viselte.
Az 1894. évi XX. T. C. alapján
Budapest Székesfőváros
városháza céljára szerezte meg.

1966. évben lesz 250 éve, hogy építését megkezdték, alapjait lerakták. Az ennek emlékére készült emlékérmén látjuk a főhomlokzat impozáns vonulatát. Körirattan olvasható: »Az invalidus-ház alapkőletételének 250. éves évfordulójára. 1716—1966. — Budapest-városi-tanács-építe.« Az érem másik oldalán van megörökítve Buda első címre a XIV. századból, Pest első címere a XV. századból és Budapest 1965-i címere. Az érem átmérője 90 mm, öntött bronz, készítette: Solymári Walko László szobrászművész.

Tatár István

Az ÉTE tanácsi közgazdászainak őszi ankétja

Az ÉTE tanácsi közgazdászainak őszi balatonfüredi tájegységi ankétja sokoldalúan foglalkozott az építőipari gazdálkodás feladataival. Vizsgálat alá került a fejlődés perspektívája. Mind az előadás, mind az opponensi kiegészítés, valamint a hozzászólók sokat foglalkoztak az építőipari árak, gazdasági mechanizmus, ösztönzők jövőbeli kérdésével. Mondhatnánk többet mint a jelenlegi elszámolási rendszer negatív vonásaival.

Zsarnóti József (Budapest) az árrendezés előkészítő munkájáról tartott beszámolót. Rövid visszapillantást vetett a szocialista gazdálkodás eredményeire és megállapította: az eddig megtett út a termelési volumen emelkedésben eredményes volt. A nemzeti jövedelem azonban, — amely értékben megegyezik a készletek éves növekedésével — mellőzi a választék növekedési igényt. A mennyiségi szemlélet rossz hatással van a minőségre. Az értékelés vonatkozik az építőiparra is. A gazdasági irányítás lépcsőzetes átformálása idején foglalkoznunk kell az ármechanizmussal. Megfelelő minőségű termékeket kell létrehozni ésszerű gazdálkodással. Nagyobb vállalati önállóság és szélesebbkörű kezdeményezés, valamint sokkal hatékonyabb, gyorsabb megvalósítás szükséges. A jelenlegi tervmetodika kizárólag az értékmutatókon nyugszik. A vállalati önállóságot számtalan, azzal ellentétes, korlátozó intézkedéssel szűkítik. A megmeredvett árrendszer nehézkes. Az árrendszer nem ad lehetőséget a vállalati önálló, eredményes gazdálkodásra. Az árséma'kban levő értékek megoszlása nem egyezik, sem a tervezett, sem a tényleges költségcsoportokkal. Nem hasonlíthatók. Az árképzésben elég ritkán felfedhető naturális normák használhatatlanok. A budapesti Építési Igazgatóság e problémák megoldása érdekében, — gyakorlatban használható új naturális normákat dolgoz ki. Vizsgálat alá vonja a költségek alakulását, — különös tekintettel a közvetlen és közvetett költségekre. A munka összhangban van az ÉM. által elrendelt építőipari árrendezés előkészítésével. Az előadó a továbbiakban ismertette az Építési Igazgatóság elgondolásait. Megvilágította az Igazgatóság és a vállalatok műszaki-gazdasági szakembereinek tevékenységét a naturális normák kialakításában. Az ankét tájékoztatót kapott a gyakorlati normák kísérleti alkalmazásának ellenőrzési módszeréről és a várható eredményekről is. Továbbiakban — Zsarnóti József — az új anyag és munkaidőnormákkal és a programozás kiinduló alapadatainak biztosításával foglalkozott.

Siványi József (Budapest) opponens kiegészítette a szakmailag igen alapos előadást. Főleg a felújítási munkák vonatkozásaiban észrevételezte a jelenlegi árrendszer negatív vonásait. Foglalkozott az elégtelen ármechanizmusból fakadó munkaerőkölcsi depressziókkal, valamint azokkal a sajátos problémákkal, amelyek ilyen munka során felszínre kerülnek. A tevékenység, amely jelenleg folyamatban van: az építőipari technológia igények normatívák meghatározása és ezeknek a segítségével az egységárakban foglalt közvetlen költségek meghatározása. Az egységárat teljessé tevő közvetett költségek minden ellenkező állítással ellentétben, klasszikus költségtényezők, hányaduknál fogva nem elhanyagolhatók, mértékük azonban költségnormákkal nem határozható meg. Ezek mindig valamely vetítési alaphoz viszonyított %-os megállapítások. A probléma ott van, hogy a jelenlegi számviteli elszámolásokban alkalmazott elszámolási módok a közvetlen költségek elhatárolását nem biztosítják, bizonylatukban produkálni nem tudják. E megállapítás elsősorban az olyan költségtényezőkre vonatkozik, ahol a költség mindkét változatban közvetlen és közvetett költségként is jelentkezik. Ilyen az anyag és a munkabér költség. Az opponens foglalkozott még a felvonulási, a téliesítési és a garanciális költségek elhatárolási kérdésével is. Veszélyesnek ítélte azt a helyzetet, hogy az 1968. évi árrendezés esetleg az 1965. évi költségmegoszlást tekinti bázisnak, mivel az előbb elmondottaknál fogva ez a bázis nem azonos jellegű a költségvetés felépítésével. A hibát javítandó helyes lenne, a vállalatok eredményszámláinak hasonlítható átrendezése. Az opponens a továbbiakban kitért arra, hogy a budapesti előkészítő munka szükségszerűen kiterjed vidéki vállalatra is, mivel az egységárak országosak. Az ellenőrzés végrehajtására a lyukkártya technikát használják fel. Az ellenőrzés célja, meggyőződni arról, hogy a tervezett normák a tényleges szükségletet mennyiben fedezik, másrészt kísérlet arra, hogy a most alkalmazandó adatfeldolgozás mennyiben alkalmas az építés-előkészítés és elszámoltatás munkaigényes tevékenységének a megoldására. Részleteiben foglalkozott az ellenőrzés három bázisával, továbbiakban pedig ezen feldolgozás és a felújítási munkák programozásának különleges kapcsolatával.

Mind a beszámoló, mind az opponensi hozzászólás előrevivő volt: miképpen lehet olyan ármechanizmust létrehozni, amely a gazdasági szemlélet fejlődésének szükségleteit figyelembe veszi. Mennyiben lehet a mennyiségi szemlélet mellett érvényre juttatni a választék és a minőség kérdését, mennyiben lehet a szocialista viszonyok között az egyéni kezdeményezést érvényre juttatni anélkül, hogy a vállalati önállóság és önálló gazdálkodás a tervszerűtlenségbe, — vagy annak korlátozásaképp a sokmutatós tervdzsungelba vezetne.

Az ankét második előadását Görbe Bálint (ÉM. Szakigazgatási Főosztály) tartotta az új tervmetodika lényeges kérdései tárgyában. Az új tervmetodika tervezet így társadalmi bírálat alá került. Ezt az újszerű és egészséges elgondolását jelentősen aláhúzta az ÉM. Tervgazdasági Főosztályának általános tervmetodikai tájékoztatója.

Juhász Ferenc főosztályvezető ismertette a KGST országok tervezési módszereit azok kapcsolatait és egymásra utaló hatásait.

Tesléry Jánosné (Szeged) beszámolt a Szegedi Építőipari Vállalatnál végrehajtott lyukkártyarendszerű gépesítés szervezéséről és működéséről. A beszámolóban gyakorlatilag adott választ mindazoknak, akik valaha is kételkedtek az alapgépesítés sikerében. Jó példával szolgált Szeged arra, hogy viszonylag kis vállalati keretek között is, kellő előrelátással, szervező és meggyőző munkával, valamint helyes kooperálással, ismeretcserével, eredményeket lehet elérni.

Az ankéton többek között: Szilvássy Dénes, Dr. Nits László, Hajdú Egon, Bónis József, Lehoczky Imre, Németh László (Budapest), valamint Széles Sándor (Pécs), Salétros Tivadar (Miskolc), adott új közgazdasági gondolatokat.

A bizottság titkára visszapillantást vetett a tanácsi tagozat utolsó két évének tevékenységére és e szempontból külön értékelte az ankétot. A bizottság annak idején a sajátos tanácsi napi építőipari közgazdász gondok felvetésére alakult. Évek során perspektívát felvázoló és a technikai eszközöket gyakorlatilag alkalmazó szervezetté vált. Külön megbecsülést jelent az, hogy az ÉM. társadalmi bíráló szervként vette a bizottságot ezen alkalommal igénybe.

Németh József elnök zárószavában a bizottság 1965. év második felének feladataival és az 1966. évi esztendő programjával foglalkozott. A Fővárosi Szervező Iroda fog bemutatót tartani a géppark gyakorlati működéséről. Horst Götzke professzor (Berlin) meghívott előadó tart előadást Németországban alkalmazott építőipari programozás gyakorlati problémáiról és gépi megoldásairól.

Lövey György

Vajon mit ér az a megtakarítás, amikor néhány száz forint megtakarítást rövid időn belül többszáz forintos többletköltség követ?

Az egyik vállalatunk portáján láttunk 4 tűzoltókészüléket. Megkérdeztük a portástól, hogy mióta vannak ott. Kiderült, hogy már 3 napja. Vajon mi történt volna, ha az épületben véletlenül tűz üt ki?

Van olyan építésvezetőségünk, ahol a munkás létszám alig haladja meg a 30 főt. Vajon meddig marad ez az állapot? Meddig építésvezetőség egy építésvezetőség?

A Lakatosipari Vállalatnál szabad-e a saját tulajdonú gépkocsikat és motorkerékpárokat a vállalat területére bevinni, vagy nem szabad?

Egyik főépítésvezetőnk egy visszaeső munkafegyelemsértő ellen határozatot hozott. Az indoklásban kiemelte: »A legközelebbi fegyelmi vétség elkövetése esetén, az igazgatónak elbocsátásra teszek javaslatot«. Ő sem vette észre, hogy voltaképp az igazgató elbocsátását említi a vétkesé helyett, de a jogász sem, aki átnézte a határozatot. Talán a mi lapunkon kalandoztak gondolataik?

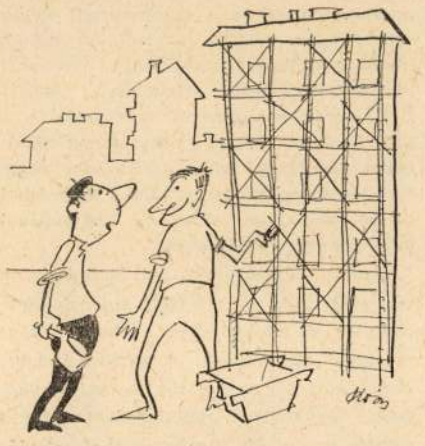

— Ezt a házat elég gyakran tatarozzuk, hiszen alig van négy éve, hogy itt jártunk.
— Apuskám, ez még mindig ugyanaz a munka!

(Rajz, ötlet: Kósa)

Az 1966. évi gépberuházások irányelvei

Az 1966. évi gépberuházást terv készítését már július hó folyamán elkezdtük, sőt egyes gépeket már (pl. kompresszort) márciusban megrendeltünk. A tervszerű gépesítés érdekében kiválogattuk azokat a feladatokat, amelyek gépesítését a legfontosabbnak ítéljük és ezekre összpontosítottuk anyagi eszközeinket. Ezzel akarjuk a magunk részéről végrehajtani a párt Központi Bizottságának a »beruházások koncentrálásáról« szóló határozatát.

Az irányelvek meghatározásánál figyelembe kell vennünk azt, hogy egy évre ezt meghatározni nem lehet, mert egy-egy cél maradéktalan megvalósítását szolgáló géptípus kiválasztása, próbaüzemeltetése esetleges konstrukciós változtatása egy éven belül nem valósítható meg. Ezért ötéves távlatban határoztuk meg a gépesítés irányelveit, ami természetesen vonatkozik az 1966. évre is. Minden év végén módunkban van lemérni azt, hogy mennyit tudtunk ezekből megvalósítani és ez az alapadat határozza meg a további teendőket.

Gépparkunk fejlesztését 1970-ig 1000 fő termelő munkásra vetítve a következőképpen terveztük meg: 318 db-ról 428 db-ra kívánjuk emelni, a teljesítményértéket pedig 982 HP-ről 1518 HP-re fokozni.

A fejlesztés iránya: a munkahelyen végzendő kézi munkák időszükségletének csökkentése és mindazon előgyártási és előkészítési műveletek üzemben történő magasfokú gépesítéssel kivitelezése, amelyek a helyszíni munkákat könnyebbé és gyorsabbá teszik.

A fenti célok megvalósítása érdekében a harmadik ötéves terv időszakaira a következőkben határoztuk meg a főbb irányelveket:

1970. évre előirányoztuk, hogy a géppel végzett munkák aránya

vakolásnál	*60*	*habarcskeverésnél*	*80*
betonkeverésnél	*85*	*parketta gyalulásnál*	*100*
horonyvésésnél	*80*	*festésnél*	*50 százalékot érjen el.*

El kell érnünk továbbá 1970-ig a szállítás területén a gépesített rakodás gyorsütemű megvalósításával azt, hogy a jelenlegi gépkocsinkénti 2 fő rakodólétszám átlagosan 1 főre csökkenthető legyen.

Természetesen ezek az irányelvek nem dogmák, hanem élő tervek, amelyeket az élet megváltoztathat, kibővíthet. Hiszen máris jelentkezik egy igen nagyjelentőségű terület igénye, és ez a téli melegszolgáltatás automatikus olajtüzeléssel történő megoldása. Gondoljuk csak meg mennyi élőmunkát kíván a téli munkahelyi fűtés. A berendezésekre felügyelni kell, a tüzelőanyag szállítása, adagolása és raktározása mennyi gondot és emberi munkát igényel. Amint megtaláljuk azt a jó megoldást jelentő berendezést, amely a mi viszonyainknak a legjobban megfelel, gyors ütemben fogjuk bevezetni minden vállalatunknál.

Az irányelvek nem kizárólagosak. Nem azt jelentik, hogy gépberuházásra fordítható hiteleinket csakis és kizárólagosan az említett célok megvalósításának érdekében használhatjuk fel, hanem azt, hogy elsősorban és nagyrészt ezeket fogjuk megvalósítani. Ezeken kívül pótolnunk kell a meglevő gépparkból kiselejtezett gépeket és a géplánchan mutatkozó hiányokat.

Oszintén reméljük, hogy a harmadik ötéves terv sikeres teljesítéséhez a vállalatok gépészeti szervei jól használható és jól kihasznált gépparkkal fognak hozzájárulni.

Dudás Alajos

Érdekességek, HASZNOS tudnivalók

Vannak sokoldalú emberek. Az i. e. 2600 körül Dzsószer fárao idején élt nagy építész, Imhotep orvosként is működött. Guericke, a híres magdeburgi féltekékkel kísérletező fizikus, jogász volt. Goethe, a híres költő, miniszter és őslénytan tudós volt. Az első elektromos távírót Sömmering Tamás szerkesztette, aki anatómiai tanár volt. Morse, a távíró ábc összeállítója és Daguerre, a fényképészet úttörője, festők voltak. Schlieman, a trójai romok megtalálója pedig kereskedő.

A Honvédelmi Minisztérium épületének régi klasszicista stílusban épült részét 10 tagú ion oszlopsorral, attikával és erkéllyel Hild József neves építészünk 1840 körül építette. Először Valero Antal selyemgyára volt itt, majd Károly-kaszárnya lett. 1848-ban a bankjegynyomda működött ott, majd később különféle honvédségi szervek.

India vasúthálózata a negyedik a világon, de az ország lakóinak több mint háromnegyede írástudatlan. 2 millió a leprás és az átlagéletkor 32 év.

Egy bálnából 50 ezer kiló húskonzerv és 25 tonna zsír kerül ki. Az újszülött 7 m hosszú.

Az életkor meghosszabbodása folytán Budapesten az utóbbi 5 évben a 60 év feletti lakosság száma mintegy 50 000-rel nőtt. Jelentősen nőtt a 14—60 évesek száma is, a 14 év alattiak száma fogyott. A főváros egészségügyi szolgálata ezért a gyermekgondozás hatékonyságát növeli. A gyermek tuberkulózist és gyermekbénulást sikerült visszaszorítani. A gyermek kórházakban szakosított osztályok létesülnek. A sajnos gyakorivá vált koraszülésekhez is növelik az egészségügyi szolgálatot.

Jokohama közelében az ofunai Empire Hotel 21 emelet magas pagoda-szerű és mégis modern épület. Tetején forgó étterem van.

Az 1700 körüli években jó néhány kalandos életű hajós veszélyeztette a tengerek biztonságát. Cuba spanyol kormányzója hajót küldött a francia származású L'Olonois elfogatására, de ez a hajót elfoglalta és személyzetének fejét egytől-egyig saját maga levágta. Venezuelában kikötőket támadott meg és fosztott ki. A rablásból jelentékeny kincset szedett össze, de végül indiánok kezére került, akik felnégyelték és megették.

Angliában az Atlanti Óceánon való átkeléshez tengeri úszóállomások létesítését tervezik. 12 személy lenne ezek állandó legénysége, rádió, radar és egyéb műszerek kezelésére. Mivel a tenger alsó rétege kevésbé mozog, jelentős állékonysággal horgonyoznának.

Moszkvában már elkészültek a TASZSZ iroda új épületeinek tervei. A 100 méter magas épület 25 emeletes lesz és alatta gépkocsi garázs készül. Ez az új magas ház a korábbi moszkvai csúcsos, díszes magasházaktól eltérőleg egészen sima, modern lapos tetejű lesz, fent három irányban látható villanyújsággal.

A Fővárosi Építőipari Szervező és Ügyviteltechnikai Iroda

(Fényképezte: Fábián)

A Fővárosi Tanács építőipara előtt álló egyre jelentősebb feladatok mindjobban sürgetik a vezetés színvonalának javítását. Természetes tehát, hogy ennek érdekében minden lehető intézkedést meg kell tenni, hiszen vállalataink megnövekedett méretei a vezetés feladatát mind bonyolultabbá teszik. A 6–7 évvel ezelőtt 150—200 főnyi munkásállománnyal dolgozó vállalatok még egy ember által is áttekinthetők voltak és nem okozott különösebb nehézséget az ösztönös, gyakorlatból történő vezetés. Az 1500—2000 főnyi munkásgárdával dolgozó vállalatok igazgatása azonban már az ösztönös vezetési módszerekkel nem oldható meg. Szükség van a vezetői döntések megalapozására, vagyis olyan tájékoztatás beszerzésére, amelynek alapján a vezetés célravezető döntéseket hozhat és döntéseinek hatását le is tudja mérni. Az ilyen tájékoztató rendszer kialakítása bonyolult feladat, nagy szakképzettséget, sok tapasztalatot és a szervezés terén sajátos mesterségbeli tudást igényel. Az ügyviteliszervezés éppen ezért önálló mesterséggé fejlődött és ma már az egész országban számos iparágban szervezési intézetek látják el a szervezés feladatait. A közelmúltban a minisztertanács határozatot hozott a szervezési intézetek létesítése és fejlesztése érdekében.

A szervezés területén jelentkező feladatok szakszerű megoldására az Építési Igazgatóság 1963. január 1-el létrehozta a Fővárosi Tanács Építőipari Vállalatainak Szervező Irodáját. Ez a szervezőiroda annakidején igen kis létszámmal kezdte meg működését. Feladata lényegében az volt, hogy a vállalatoknak segítségére legyen az adatfeldolgozás észszerű szervezésében és gépesítésében és kidolgozza azokat a fejlesztési lehetőségeket, amelyek megoldják az adatfeldolgozási munkák korszerű és minél szélesebbkörű gépesítését. A fejlesztési célkitűzések meghatározásánál a főszempont az volt, hogy a vállalati vezetők az adatfeldolgozás eredményeképpen ne válogatás nélküli adathalmozókat kapjanak, amelyeknek áttekintésére sincs idejük, hanem olyan adatok birtokába jussanak, amelyek alapján feltétlenül intézkedniök kell és lehet is. A cél tehát az, hogy érdektelen adatok ne kerüljenek a vezetők elé, viszont minél több olyan adat birtokába jussanak a vezetők, amelyeknek alapján megállapíthatják, hogy mennyiben tért el a vállalat az általuk kitűzött iránytól. Ehhez természetesen a jelenleginél sokkal több adatot kell feldolgozni, ami emberi erővel gazdaságosan már nem oldható meg.

A szervezőiroda a rendelkezésre álló eszközökkel a vállalatoknál több ügyvitelgépesítési feladatot sikeresen megoldott. Bebizonyosodott azonban, hogy az ügyvitelgépesítés további fejlesztése nem oldható meg saját kezelésben levő, nagyteljesítményű, korszerű adatfeldolgozó berendezések nélkül. Ezért az Iroda már működése első évének végén távlati fejlesztési célkitűzésként jelölte meg korszerű központi adatfeldolgozó állomás létesítését. Az Építési Igazgatóság ennek a távlati célkitűzésnek megvalósítása érdekében intézkedett lyukkártya gépállomás felállításához szükséges eszközök biztosítása iránt.

A tanácsi építőipar fontosságának ismeretében a lyukkártya berendezések elosztása kérdésében határkörrel rendelkező KSH Országos Ügyvitelgépesítési Felügyelet soronkívül biztosította az Építési Igazgatóság által igényelt, mintegy 6 millió Ft értékű gépi berendezést. Ennek alapján 1964. őszén már meg lehetett kezdeni a három gépparkkal tervezett lyukkártyarendszerű adatfeldolgozó üzem szervezését.

Az adatfeldolgozó gépek a tervezett időpontnál mintegy fél évvel korábban érkeztek meg. Az előkészületek meggyorsításával lehetővé vált, hogy a próbaüzemeltetést már 1965 augusztusában megkezdhessük. A próbaüzemeltetés tapasztalatai alapján október 1-én megindult az üzemszerű munka.

A megnövekedett feladatok ellátására az Iroda szervezete már nem volt alkalmas. Ezért helyébe az Építési Igazgatóság létrehívta a Fővárosi Építőipari Szervező és Ügyviteltechnikai Irodát. Az Ügyviteltechnikai Iroda sokkal nagyobb feladatkört kapott, mint elődje. Célja — röviden összefoglalva — az, hogy az adatfeldolgozás gépesítését mind szélesebb területekre terjessze ki és mielőbb teremtse meg a feltételeket a legnagyobb munkával járó adatfeldolgozások automatizálására.

Az Ügyviteltechnikai Iroda nyomban hozzálátott a kitűzött feladatok megvalósításához. Kidolgozta az anyaggazdálkodás megjavításához szükséges adatfeldolgozások módszerét és a készülő Építőipari Költségszámítási Normák ellenőrzéséhez szükséges adatfeldolgozás technológiáját; jelenleg folyik az anyagelszámoltatás, a fuvarelosztás, a bérstatisztika és a bérfelosztás, továbbá a költségszámvitel gépesítésének előkészítése és tárgyalások indultak a műszaki ügyvitel egyes feladatainak gépi megoldása érdekében.

A tervbevett feladatok megoldása messze meghaladja a most megindított üzem kapacitását. Ezért már elkészült a géppark fejlesztésének terve is. A jövő évben a jelenlegi — 26 gépegységből álló — három géppark mellé további két nagyteljesítményű gépparkot állítunk üzembe, újabb 14 gépegységgel. Ez a mostani adatfeldolgozó kapacitást mintegy háromszorosára növeli.

Az adatfeldolgozó üzem megindítása egybeesett a Fővárosi Tanács építőipari műszaki fejlesztési kiállításával. A kiállítás látogatói megismerkedtek a korszerű gépi adatfeldolgozás technikájával és meggyőződhettek az új üzem lelkes fiatal személyzetének szaktudásáról és munkaszeretetéről.

Dr. LOMBOS GYÖRGY

Szakmai tanács

Sok vitára adott okot az építkezéseken újonnan beépített ajtótokok elhelyezési módja.

Ezért ezúton szeretnénk azok részére közölni, akik esetleg nem tudják, hogy az ajtótok aljába a kötelező tipuskivitel szerint 2 db faalátét (papakni) van beszegezve, ennek a magassága a végleges padozat színvonalával egy síkba helyezendő el a tokbeállításkor.

Ha átmenő padozat készül, a faalátét egyszerűen eltávolítandó, viszont küszöb esetén az esetleges különnemű burkolat a küszöb alatt csatlakoztatható és ezt takarni fogja a faalátétre később ráerősített küszöb. Így nincs utólagos hézagtömítésre szükség a küszöb mellett.

Szabálytalan eljárás, hogy a küszöbös nyílászárótok elhelyezésénél a faalátétet leszedik és az alsó tok-darabot a padló szinttel helyezik egy síkba, mert ezáltal 3 cm-rel magasabbra kerül a tok, ennek következtében minden ajtó rövidebb lesz 3 cm-rel, azt meg kell toldani, s amellett, hogy a kivitel minőségét rontja, külön többletköltségbe kerül annak elvégzése.

Kérjük, hogy a kőműves és asztalos munkákat a jövőben közösen együttműködve úgy végezzék az épületen, hogy a tokok magasságát a tipusban előírtak szerint helyezzék el, így sok felesleges munkát és vitát takaríthatnánk meg, és a munka minősége is javulna.

Tóvári István

Városrendezési és Építészeti ÁB-nk

Az Állandó Bizottság feladatáról adott tájékoztatót dr. Reischl Antal egyetemi tanár az ÁB-elnöke.

Az ÁB munkájának vezérfonala az 1960-ban jóváhagyott Általános Városrendezési Terv, amely a 2000. évig kívánt előrelátni és a város lélekszámának 2 300 000-re növekedésével számol. A tervet időnként átvizsgálják, hogy az élethez hozzáigazíthassák. A részleteket különféle szakszempontok és az egyes városrészek vonatkozásában kidolgozzák. A fővárosnak két kiemelt jelentőségű területe a Várnegyed és a Belváros. Utóbbi a Lánchídtól északra levő részt is magába foglalja már bizonyítva, hogy helyes volt Széchenyi gondolata, hogy a budai városközpont déli részét a pesti városközpont északi részével kötötték össze. Új városközpontokat terveznek: Angyalföldre, Óbudára, Kőbányára, Csepelre, Erzsébetre. Újjá kívánják építeni a József- és Ferencvárost.

Az ÁB a műemlékvédelemmel, az ellenőrzéssel, a fejlesztési tervekkel is foglalkozik. Állandó városfejlesztési kiállítást szeretne megvalósítani. A többi szakigazgatási ágakkal együttműködve kívánják a fővárosi ipart dél felé terelni. Az északi—déli gyorsvasút tervezése már folyik. A gyorsforgalmi utak munkálatai fokozatosan haladnak, s a déli vasúti összekötő híd pilléreinek rendelkezésre álló szabad részét erre fogják használni.

Munkásvédelem

A munkásvédelem szükségessége a gépi nagyipar kialakulásával jelentkezett, mert a károsodások terjedelme és súlyossága akkor kezdett megnövekedni.

Munkásvédelem ma, mondhatni mindenütt van, ahol nagyipar fejlődött, de nem mindenütt egyformák a szempontok. A tőkés országokban a megfizetett munkaerővel a tőkés rendelkezik, de a munkaerő védelméről való gondoskodás nagy mértékben a munkást terheli. A tőkést az érdekli, hogy több munkaerő ne menjen tönkre, mint amennyit pótolni tud a munkaerőpiacon. A munkásosztálynak szívós harccal kell a védőintézkedések fokozását kiküzdenie. A szocialista társadalomban a hangsúly a kérdés erkölcsi oldalán van. A termelés létfontosságú folyamatának fenntartása mellett az egészség és testi épség védelme az egész társadalom érdekévé és feladatává vált.

A tőkés országok munkásaira ösztönző, a tőkések irányában kényszerítő hatással van a szocialista országok munkásvédelme. Serkentőleg hat még ott a védőeszközöket gyártó cégek üzleti érdeke is. Mégis lemaradások vannak a munkásvédelem terén. Nagy-Britanniában már 1833-ban volt ún. gyári felügyelet, de ennek jogköre nem tudott elég erőteljesen kifejlődni. A különféle tőkés országokban működő állami és biztosító társasági felügyelők ugyan vizsgálhatnak, tanácsot adhatnak, munkásvédelmi kutató intézeteket is vesznek igénybe, de ezeket a szerveket a tőkés társadalom tartja fenn s így működésükben annak érdekei tükröződnek. A dolgozók kisebb mértékben tudnak részt venni a biztonságos munka felügyeletében, pl. Franciaországban, Belgiumban csak tanácskozási és nem kezdeményezési joguk van ebben a szakszervezeteknek. A tőkések a dolgozók irányában fennálló kötelezettségeivel átfogóan a jogszabályok nem foglalkoznak. A gépek gyártójának a baleset előidézésében való felelőssége sincs megfelelően szabályozva.

A tőkés országokban a szakszervezetek a munkásság érdekvédelmének küzdő szervei, amelyek a nemzetközi tőkével, munkásellenes törvényekkel is küzdenek.

A szocialista országokban viszont a szakszervezetek nem az államhatalommal szemben álló szervezetek, sőt éppen az ő hivatásuk a munkásvédelem ellenőrzése útján a szocialista állam társadalmának segítése. A szocialista munkásvédelem négy fontos alapelvre épül.

1. A balesetek és foglalkozási ártalmak megelőzésének elve szerint a tudomány és technika biztonságunkat is szolgálhatja. A baleset és foglalkozási ártalom nem végzetszerű véletlen, hanem elkerülhető. Rendszerint ugyan számos tényező együttes hatása okozza a balesetet, de ezek kiküszöbölhetőek. Olyan műszaki körülményeket kell teremteni, amelyek az egyedi tényezők fennforgása esetén is balesetmentességet biztosítanak.

2. A szocialista társadalomban a tervezés, termelés és munkásvédelem egységének érvényesülnie kell. A munkakörülmények egészséges és biztonságos kialakítása a termelés fejlesztési feladatairól elválaszthatatlan. Amint a SZOT X. teljes ülése hangsúlyozta: »harcolni kell a mindenáron termelni szemlélet ellen és bátran szembe kell szállni az olyan nézetű szakemberekkel, akik csak a termelést tartják feladatuknak, vagy csak a gazdasági mutatókat ellenőrzik az üzemekben, de hogy a baleseti helyzet alakulása, a kötelező előírások, intézkedések betartása és végrehajtása hogyan megy, azzal már nem törődnek«.

3. A veszélytelen technika elve a biztonságtechnikai intézkedések és veszélymentes technika megvalósítása terén érvényesül. Van olyan biztonságtechnika, ahol a dolgozó magatartásának meghatározó szerepe van, de van olyan is, amely a dolgozó magatartásától függetlenül is biztonságot tud nyújtani. A biztonság technikáját úgy kell megvalósítani, hogy az a munkát ne gátolja és a dolgozónak a veszélyes térből való kivonására törekedjék.

4. Végül is alapelv az, hogy a munkásvédelem az egész társadalom ügye. Az államhatalom kötelessége a dolgozók életének és testi épségének védelme, de minden egyénnek is kötelessége a tőle elvárhatót felelősségteljesen megtenni. Magának a dolgozónak is megvan nemcsak dolgozó társai irányában, hanem önmaga irányában is a kötelessége. Ahogy a 240/1950. M. T. sz. rendelet mondja: »A munkások testi épségének fokozott védelme érdekében a balesetelhárításra vonatkozó szabályok megtartását elsősorban maguknak a dolgozóknak kell szorgalmazniuk.« Ehhez szükséges az, hogy megfelelő balesetelhárítási propaganda legyen, de kellenek még munkásvédelmi eszközök is, amelyekről szólni szeretnénk más alkalommal.

(Folytatjuk) Összeállította: GYIMESI JÁNOS

MEGSZÓLALNAK A FIATALOK

Este 7–8 óra között meglátogattuk a 3. sz. Vállalat Üteg utcai iparitanuló-otthonát. A tanulók nem régen érkeztek meg a vacsoráról. Sokan máris mosdani siettek. Egy fiatalember ült a tanulószobában, s nagy nekiszánással képes levelezőlapokat írt. Hívásunkra ide gyülekeztek néhányan különféle szakmákból és évfolyamokból, s barátságos hangulatú beszélgetés alakult ki.

A fiatalok nagyobb része vidéki. Általában az ország keleti részéből valók. Legtöbben vannak a szabolcsiak, de szolnoki, hevesi, nógrádi és békési is van.

Kérdeztük, hogy ki miért választotta az építőipari pályát? Ivánkó István, Nagy Bertalan, Győri Lajos azért lettek kőművesek, mert ott volt hely. Gólya Miklós meg az asztalosoknál talált helyet. László Istvánnak unokabátyja, Rácz Miklósnak két bátyja dolgozik iparunkban, Csorvási Dezső festőtanuló pedig elmondta, hogy már öt festő van a családban. Kovács Albert hangoztatta, hogy az építés a legszebb szakma, az alkotó munkának maradandó emlékei vannak. Lipták Péter érettségi után nem tudott az egyetemre bejutni, s így, mivel apja is a vállalatnál vízszerelő, elhatározta, hogy szintén kitanulja a mesterséget.

A szállásra nem panaszkodtak, csak a szomszéd ház lakóira, akik úgy mondják, túl hangosak. Az étkezés ellen sem volt panasz, bár nem kényelmes, hogy a Frangepán utcai étkezőnél várni is kell, ha az előző étkezőcsoport időben nem megy el. Úgy láttuk, hogy a fiúk létfenntartásáról elég jól gondoskodnak és egymással is elég jól megvannak.

A kulturális igényeket illetőleg azonban kielégítetleneknek mutatkoztak. Hiányolták, hogy a könyvtárban nincs elég könyv. Jó könyveket szeretnének: Jókait, Cooper könyveit (a Bőrharisnyát stb.), Solohov Emberi sorsát, Verne-könyveket, fantasztikus űrhajózási regényeket, József Attilát, Goethét és az irodalmi olvasmányokon kívül népszerű szakmai, illetve tudományos könyveket. Lapokat szeretnének, egy-két napilapot, sportlapot és a Magyar Ifjúságot. A mi lapunkhoz csak elvétve jutnak. A zene iránt is érdeklődnek, van köztük néhány harmonikás. Főleg a tánczene érdekli őket, s ennek még rovatot is nyitnának lapunkban.

A fegyelem úgy látszik elég nagy, mert azt hangsúlyozzák, hogy itt arra sokat adnak. Hiányolják azonban, hogy szabad idejük eltöltéséhez nem kapnak elég segítséget. Jó lenne, ha nemcsak egyszer egy évben lenne kirándulás. Igen, a kirándulásoknak nagyon örülnének. A sportra is több lehetőséget szeretnének. Még egy ping-pongasztal nem kerülne olyan sokba.

Az ifjúság lendületével, étvágyával, kíváncsiságával szeretnének sok mindent és jó néven vennék, ha nemcsak a munkával, hanem szabad idejükkel kapcsolatban is foglalkoztatnák őket, s kezdeményező segítséget kapnának, hogy ne csak jó szakemberek, hanem szélesebb látókörű emberek lehessenek.

Ugye, kedves felnőttek, nem is olyan lehetetlen, hogy ezt a segítséget megkapják?

*

Másnap már megkérdeztük a vállalati sportkör természetjáróit, hogy nem vihetnék-e el kirándulásaikra a fiatalokat? Arról tájékoztattak, hogy ezt nemegyszer már megpróbálták. Néhányan párszor el is mennek velük, de a nagy lelkesedés sokaknál szalmalángnak mutatkozott.

Szóval, fiúk, nektek is meg kell mutatnotok, hogy szívósak tudtok lenni, olyanok, akik maguk is segítenek annak megszervezésében, ami a javukra van.

b.

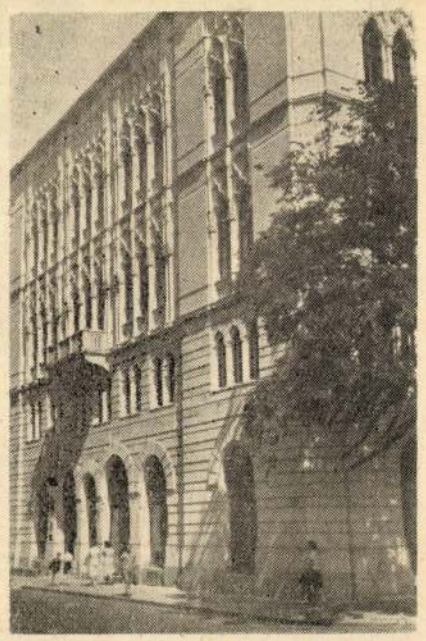

Az Alpári Gyula u. 9. a szép műemléki tatarozás példája
(Fényképezte: Rékai)

Boccaccio: *Giovanni Boccaccio (ejtsd: Dzsovanni Bokkaccso) a legismertebb olasz írók egyike (1313–1375). Párizsban született. Apja Nápolyban előbb kereskedőt akart nevelni belőle, majd jogra járatta. Az előbb könnyelmű ifjú később Firenzébe megy s ennek a városnak követi megbízatását is viselte. Leghíresebb művéből a Dekameronból való az itt közölt történet, amelynek kerete az, hogy 7 leány és 3 ifjú 10 nap alatt 100 történetet mesél.*

Vadkacsák

Városunkban, jó ideje annak, volt egy Filippo Balduccinak nevezett polgár, akinek szerény volt a rangja, de gazdag volt és ügyes és járatos volt azokban a dolgokban, amelyeket helyzete megkívánt; volt egy felesége, akit nagyon szeretett és az asszony is szerette őt.

Egyszer bekövetkezett, ami mindenkivel megtörténik, a jó asszonyság eltávozott az életből, maga után csak egy kétéves fiacskát hagyott Filippónak. Emez, felesége halála miatt vigasztalhatatlan lévén, elhatározta, hogy nem akar tovább a világban élni, hanem Isten szolgálatába áll és erre adja kisfiát is. Ennek okából mindent istenes dologra adott s késedelem nélkül az Asinajo hegyre vonult, és ott egy kis cellába költözött fiacskájával, akivel alamizsnából, böjtölések és szentbeszédek között élt, nagyon óvakodott attól ott, ahol volt, hogy okoskodjék valamelyes világi dologról s nem engedte, hogy ilyent lásson, hogy ilyenmód téve szolgálatot, csak az örök élet dicsőségéről, Istenről és a szentekről elmélkedett, mást mint szent beszédet nem tanított a fiúnak. Ilyen életben tartotta sok évig, ki sem engedte a cellából és magán kívül mást látni sem engedett.

A derék embernek szokása volt, hogy időnként Firenzébe menjen, az istenes emberektől támogatást kapva térjen visszsza cellájába. Amikor már 18 éves volt a fiú, Filippo pedig öreg, egyik napon kérdezte a fiú, hogy hova megy? Filippo megmondta. Erre így szólt a fiú:

— Atyám, már maga öreg, nehezen viseli a fáradságot, miért nem visz el engem egyszer Firenzébe, hogy megismerjem istenes barátait? Én mint fiatal jobban el tudom intézni, ami fáradozni való, amikor valamire szükség van. Amikor akarja, Firenzébe mehetnék s maga itt maradhatna?

A derék ember gondolta, hogy fiacskája már nagy és annyira megszokta Isten szolgálatát, hogy a világ dolgai aligha fogják őt magukhoz vonzani s így szólt magában: Ez jól van mondva. Mivel mennie kellett, magával vitte. Ott az ifjú látta a palotákat, a házakat, a templomokat s minden más dolgot, amivel tele van a város. Mint aki nem emlékezik ilyenfélére, nagyon csodálkozott, és sokat kérdezgetett apjától, hogy mi micsoda és mit minek hívnak. Apja megmondta neki; s amint ezt hallotta ezzel megelégedett s megint mást kérdezett. Így a fiú kérdezgetve s az apa válaszolgatva találkoztak egy csapat szép fiatal nővel, akik ki voltak csinosítva, mint akik esküvőről jönnek; amikor az ifjú ezeket meglátta, megkérdezte apjától, hogy kik ezek. Apja így szólt:

— Fiam süsd le a szemed a földre, ne nézd őket, mert ezek rossz dolgok.

A fiú így szólt:

— És hogyan hívják őket?

Apja, hogy ne keltsen fiában semmiféle vágyat, ami haszontalan, nem akarta saját nevükön nevezni a nőket, hanem így szólt:

— Ezeket vadkacsáknak nevezik.

Csodálatos ilyent hallani! Aki még ilyet nem látott, nem törődött már a palotákkal, az ökrökkel, lovakkal, szamarakkal, a pénzzel s mással, amit látott, hanem hirtelen így szólt:

— Engedje meg apám, hogy nekem is legyen ilyen vadkacsám.

— Ó, jaj fiam — szólt az apa —, hallgass, mert az rossz dolog.

Mire az ifjú kérdezte:

— Ilyenek hát a rossz dolgok?

— Igen bizony, mondta az apja.

És erre így szólt a fiú:

— Nem tudom, hogy mit mond s ezek miért rossz dolgok, de ami engem illet, ilyen szépet még nem láttam s ilyen tetszetőset, mint ezek. Szebbek, mint azok a festett báránykák, amelyeket mutatott. Ha kedvemre akar tenni, vigyünk el egy ilyen vadkacsát magunkkal a hegyre.

„Munkaszervezés"

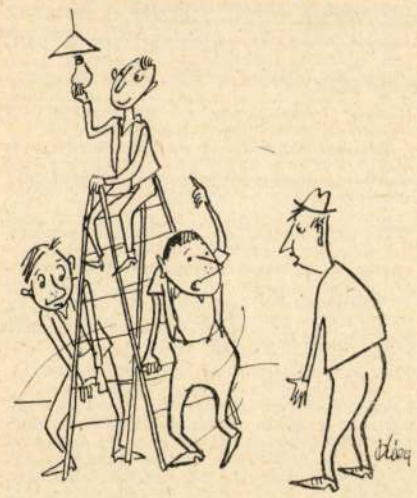

— Miért kell három ember a villanykörte becsavarásához?

— Ő tartja, mi ketten forgatjuk a létrát! (Rajz, ötlet: Kósa)

Giacomo Leopardi:

Leopardi (1798–1837) grófi családból származott, rideg szigorral nevelték. Ő maga a haladó eszmék felé hajlott s szökést kísérelt meg. Később sokat nyomorgott. Az egyik legismertebb olasz költő.

B. G.

A végtelen

Mindig drága nékem ez árva dombhát
és sövény, mely annyi-felől rőlzár el
látóhatárom széleit végig fedve.
Ülök, bámulom véghetetlenségét
térnek túlnan mögötte s emberfeletti
csendjét, mélynél mélyebb nagy
nyugodalmát,
gondolattal szárnyalok ott, hol majdnem
félelem gerjed. És amidőn a szélvészt
hallom süvöltni úgy a növényeken által,
végtelen csendet ehhez a hangossághoz
hozzá mérem, döbben reám az öröklét,
s holt korok múltja és a mostani élő,
s élőnek hangja. Mérhetlenség által
gondolatommal mélyre süllyedek benne,
nékem oly édes tengerébe merülni.

Azt mondják, hogy a magyar ember szívesen segít a bajbajutottakon, kérés nélkül is, de kérésre még jobban. Ez így helyes. De előfordulhat, hogy a segítségnyújtást érdemtelen kapja és ilyen esetben lehetséges, hogy inkább kár keletkezik, nem haszon, legalább is a közösségre nézve.

Az egyik vállalatunk főépítésvezetője az utóbbi időben nem a legjobb termelési eredményekkel hívta fel magára a vállalat figyelmét. A II. negyedéves termelési tervét 84%-ra, a III. negyedévit — az előzetes számítások alapján — 83%-ra teljesítette. Kötbérfizetések, határidő indokolatlan túllépése, a munkáslétszám nagyarányú csökkenése jelezte, hogy valami nincs rendben a főépítésvezetőségen. Ezeket a hibákat — amelyek kisebb mértékben más főépítésvezetőségnél is előfordulnak — tetézte egy olyan súlyosnak mondható szabálytalanságsorozat felfedése, amely részleteit az illetékes bűnüldöző szerveink most vizsgálják.

Ilyen körülmények után a főépítésvezető szaktárs azzal a kéréssel fordult a vállalat vezetőségéhez, mozgalmi szerveihez, hogy segítsék őt. Nosza, segítsünk a bajbajutotton! felkiáltással azonnyomban csökkentették visszamenőleg a tervét és hogy a segítségnyújtást ne csak az egész főépítésvezetőség, hanem személy szerint a főépítésvezető is érezze, csakhamar engedélyt kapott, hogy a korábban is meglevő mellékfoglalkozási engedélyen túlmenően, egy vidéki építő vállalatnál köthessen mellékfoglalkozási munkaviszonyt. Így legalább nagyobb jövedelemmel több ideje lesz a saját munkájával foglalkozni!

Sokan kérdik a vállaltnál, de vállalaton kívül is, hogy mi lehet az oka ennek a rendkívüli — más dolgozóknál ritkán tapasztalható — segítségnyújtási sorozatnak? Remélhetőleg nemsokára erről is tájékoztathatjuk lapunk olvasóit.

Az ÉTE tanácsi műszaki körének 3 napos tanulmányútja

A tatai vár előtt

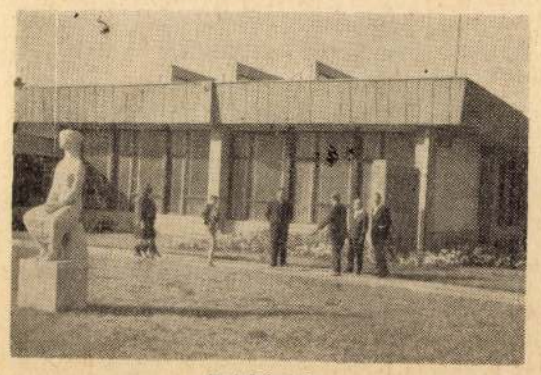

Tatabányán

Szeptember hó 9—10 és 11-én, háromnapos tanulmányutat szervezett a műszaki kör, amelyre az ÉTE tagok közül 42 fő jelentkezett. Az összesen 46 főre szervezett szakmai út többi résztvevője a vállalatok olyan dolgozóiból került ki, akik még nem tagjai az ÉTE-nek.

A tanulmányutak sorozata évekkel ezelőtt kezdődött, akkor még mint »a tanácsi fiatal műszakiak körének« szervezésében. Az eddigi tanulmányi korándulások kivétel nélkül nagyon jól sikerültek, de a most megrendezett háromnapos »országjárás« a leghasznosabb és legjobban megszervezett tanulmányút volt.

Dicséret és köszönet illeti ezért Szécsi Lászlót, a műszaki kör vezetőjét, valamint Zsarnóti József és Ugrai Ákos kollégákat.

Új színt jelentett a tanulmányút során, hogy a résztvevők közül jónéhányan vállalták, hogy felkészülnek városfejlődési, építészettörténeti, vagy történelmi adatokkal, és ismertetik az egyes városok építészeti emlékeinek, művészettörténeti érdekességeinek adatait.

Igy kiválóan felkészült Szécsi László főmérnök, aki a tatai várat, és a tatabányai új építkezéseket ismertette, Földi István főmérnök, aki a Balaton fejlesztési tervét ismertette, Hadi Jenő főechnológus, aki a nagyvázsonyi vár történetét ismertette, és Szakáll Endre műszaki osztályvezető, aki a Hévizfürdőről tartott ismertető előadást. Itt kell megdicsérnünk az ÉTE szervezeteinek a kedvességét, azt a baráti fogadtatást, amelyben bennünket részesítettek, és azt a kiváló szakmai vezetést, amellyel városuk új építkezéseit megmutatták és ismertették. Igy megköszönjük a győri, a veszprémi és székesfehérvári szakoszályok ilyen jellegű segítségét.

A háromnapos út során a következő városokat látogattuk meg:

1. nap:

a) *Tatabánya*, az új városrész építményei,
b) *Tata*, a régi vár és egyéb műemlékek,
c) *Győr*, a Szerszámgépgyár új ipari csarnokai, műemléki séta a régi városban
d) *Pannonhalma*, műemlékek megtekintése.

2 nap:

a) *Veszprém*, új építkezések, megyei pártház, régi vár műemlékeinek megtekintése, városnézés
b) *Nagyvázsony*, Kinizsi-vár megtekintése,
c) *Keszthely*, városnézés, Festetits-kastély megtekintése.

3 nap:

a) *Hévíz* megtekintése,
b) *Székesfehérvár*, városnézés,
c) *Martonvásár*, a kastély és a Beethoven-múzeum megtekintése.

Az út során mód nyílt egyízben balatoni, egyízben pedig hévízi fürdésre is. A szervezőket dicséret illeti, a kitűnően megszervezett elszállásolásért és étkeztetésért is.

A tanulmányúton résztvevők egyhangúlag megállapították, hogy ez a pár napi program nagyon fárasztó, de egyben nagyon szép volt. A résztvevők értékes szakmai tapasztalatokat gyűjtve, sok szép élménnyel gazdagon tértek haza, azzal a jóleső érzéssel, hogy hazánk szép tájainak, és a régi és új építkezéseinek élménye bőségesen megérte ezt a fáradtságot.

dgy.

Műanyag padlóbevonatok

(Folytatás)

Nagy vonalakban múltkor már tisztáztuk, hogy a műanyagburkolatokhoz szükséges aljzatok és az ezekre felrakott bevonatok készítésében a nyugattal azonos szinten álltunk. E cikk keretében — úgy vélem — hasznos lenne azt megnéznünk, hogy mivel magyarázható az utóbbi években hangoztatott állítólagos lemaradás.

Sajnos, e cikk kerete nem teszi lehetővé az okok részletes elemzését, ezért engedtessék meg, hogy egy megdöbbentő megállapítással kezdjük a vizsgálatot.

Számos vállalatnál, szövetkezetnél működik műanyagburkoló részleg anélkül, hogy akár a részleg vezetői, akár fizikai dolgozói megfelelő szakmai ismeretekkel rendelkeznének. Az előzőek bizonyítására megemlítem, hogy az egyik épületen négy főből álló műanyagos brigáddal találkoztam. Már a szerszám kezelésükről messziről látszott, hogy szakmai analfabéták. Az általuk készített aljzat a dunántúli dombos vidékhez hasonlított, felülete erősen porlott. Amint ők maguk elmondották erre az aljzatra már másodszor kísérlik leragasztani ezt az »ócska« magyar anyagot. Ők azonban kis vállalat, nem kaphatnak külföldi anyagot. Azzal nem volna ennyi baj. Kérdésemre elmondták, hogy keresetük havi 2—3000 Ft között mozog. Ugyanakkor elmondták, hogy a szakmát nem tanulták.

Az egyik kutatóintézet halljában, olyan aljzaton, mintha előzőleg kaviccsal hintették volna fel, PVC padlóbevonat látható. Az intézet dolgozótól kapott felvilágosítás szerint. »Uram, mit vár tőle. Magyar anyag. Így gyártunk mi!« Az anyagot a Pegulán cég gyártotta. Az pedig Nagytéténytől sok száz kilométerrel nyugatabbra van.

Az elmúlt hónapokban megdöbbenéssel olvastuk az egyik napilapban, hogy harminc éve dolgoznak ugyanazzal az anyaggal és technológiával és megint valami rossz lett, mert az anyag zsugorodik és nem ragasztható. Alkalmam volt megvizsgálni egy ilyen burkolatot. A lefektetett bevonat egy része valóban zsugorodott. A zsugorodott bevonat alatt a ragasztó anyag még többé-kevésbé nyálkás volt. Ugyanitt láttam olyan termet, amely egy egyenessel két részre volt osztható. Az egyik felében az anyag összezsugorodott, a másik hibátlan. Úgy vélem, hogy ebben az esetben sem volna könnyű feladat bizonyítani a harmincéves technológia betartását. Inkább feltételezhető, hogy valaki felelőtlenül »vegyészkedett« a ragasztóanyagokkal.

Ez volt az érem egyik oldala. A másikon a határidő és kötbér pallosa látható. Az épületen a műanyagburkolatok készülnek legutoljára. Addigra azonban már minden megelőző építőmesteri és szakipari munka kifutott a határidőből. A műanyagburkolatok szakszerű elkészítésére a legritkább esetben jut idő. Ennek eredményeként számos esetben nedves, vagy alig megkötött aljzatra kívánnak bevonatot felrakni. Az ilyen előfeltételek mellett készített bevonat rövid időn belül deformálódik és idő előtt tönkremegy. Nemcsak a magyar PVC, de a legjobb DLW linóleum is.

Kétségtelen, hogy a hazai gyártású padlóbevonataink minősége és színválasztéka lehetne jobb a mainál, annak ellenére, hogy a jelenleg gyártott bevonati anyagaink minőség tekintetében nem maradnak el az azonos típusú nyugatiaktól. A minőségi választék hiánya ugyanis a kivitelezőt és megrendelőt sok esetben hozza kényszerhelyzetbe, és bár mindkét fél tudja, hogy a kívánt célnak az anyag nem megfelelő, mégis kénytelen beépíteni, mert nincs más.

Gyártó vállalataink a kivitelezőtől »messze« élnek. Az igények és panaszok összehangolása és legfőképpen a panaszok megszüntetése igen hosszadalmas, az érdekek esetleges ütközése miatt néha szinte megoldhatatlannak látszik. Példaként utalok az előző cikkben már említett ragasztóanyag kérdésre, amely éppen az érdekek ütközése miatt még ma is csak részben megoldott.

Az előzőekben érintett kérdések megoldatlansága játszik közre abban, hogy a legtöbbször minden szakképzettség nélkül kísérletezgetőknek lehetőséget nyújtanak ahhoz, hogy saját felelősségük elkendőzésére a magyar anyagok megbízhatatlanságát hangoztassák.

Még sokan vannak, akik emlékeznek arra az időre, amikor a gyártó vállalataink csak akkor vállaltak felelősséget, szavatosságot az általuk gyártott anyagokért, ha saját dolgozóik, vagy az általuk ajánlott szakiparosok végezték a kivitelezést. Ezeket a gyártóművek pontosan tájékoztatták gyártmányaik fizikai-kémiai tulajdonságairól és megadták a részletes technológiai utasításokat is.

Számos kis vállalat és szövetkezet hajlandó lenne a nagy keresletnek örvendő kocka anyagok gyártására. Tudomásom van arról, hogy — többek között — az Általános Gép és Műanyag Ktsz-nél már 1957-ben megoldották a vakolt és vakolatlan falsíkra egyaránt felrakható műanyagcsempék gyártását. Ugyanitt teljesen kidolgozott eljárás van a műanyagtapéta gyártására is. Sajnos, az anyagellátás, valamint a szakosítás elmosta a tényleges gyártás megindulását.

Azt hiszem, senki előtt sem kell különösen bizonyogatni, hogy megfelelő támogatással a hazai ipar képes lenne az ország igényeit kielégíteni. Ezzel egyidőben, de inkább előbb, megfelelő szakmai oktatással, továbbképzéssel, fel kell számolni a kivitelezés terén tapasztalható hiányosságokat is. Ha pedig mindezen túlmenően, ismét olyan közel fog kerülni a gyár és kivitelező, mint volt még 15 évvel ezelőtt is, akkor minden panasz megszüntethető lenne, még akkor is, ha az anyagot történetesen Ausztriától kissé keletebbre fogják gyártani. **Andor György**

KÖRSÉTA a Műszaki Fejlesztési Kiállításon

Fábián József felvételei

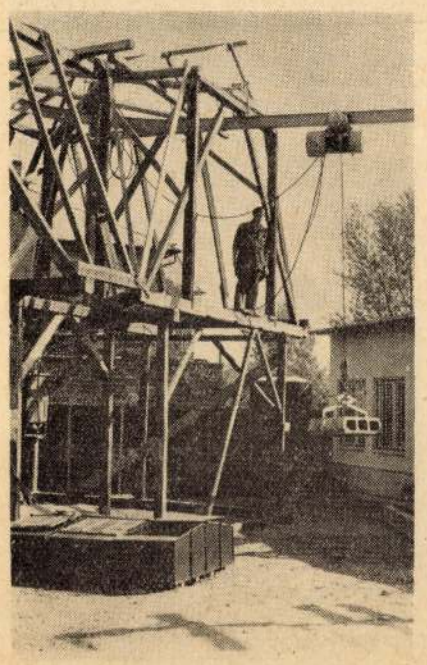

Födémcsere gépesítése

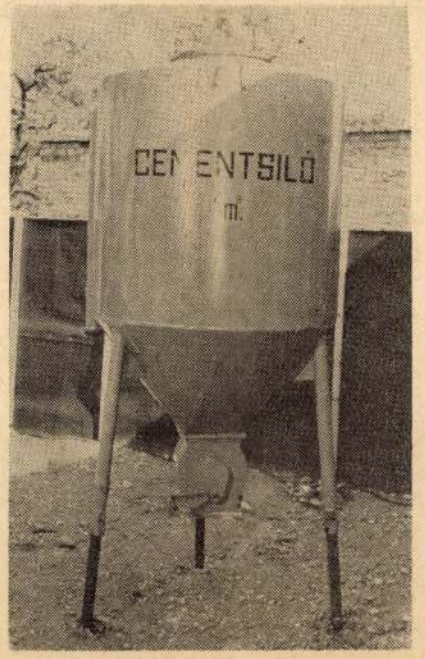

1 m³-es cementsiló

Működik a gólyadaru

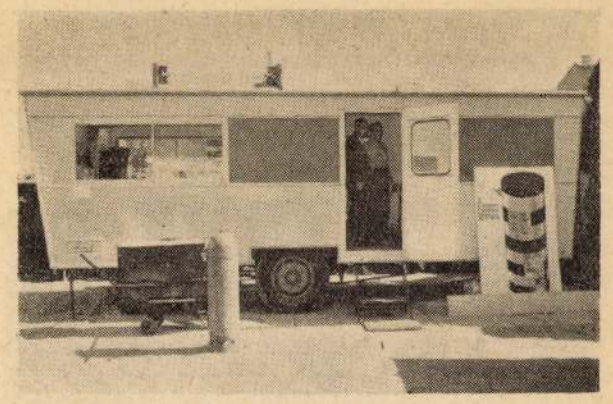

Utánfutó szerelőkocsi

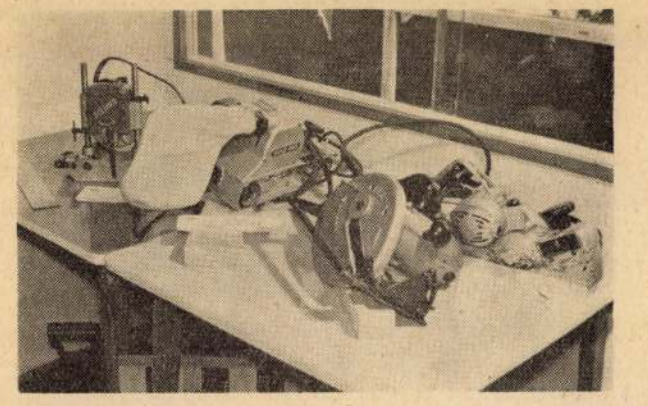

Faipari elektromos kézi szerszámok

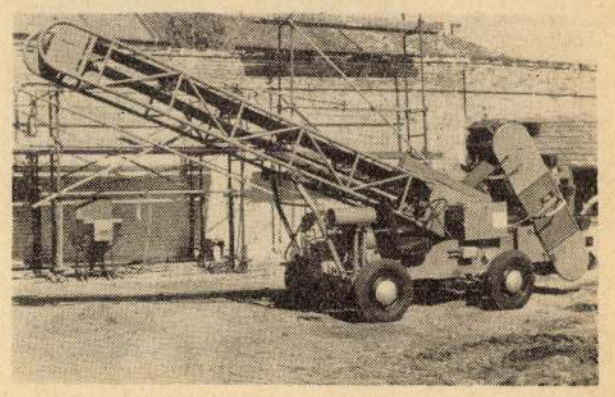

Önjáró, önrakodó szállító szalag

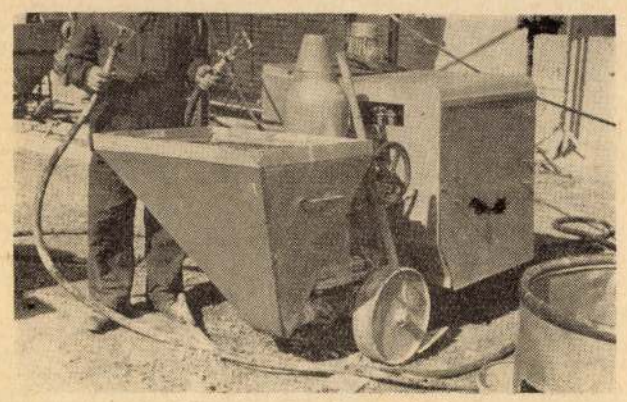

MAVAG-rendszerű vakoló gép

V A L K Ó L Á S Z L Ó /solymári/ müveihez

Az"É R E M" c. folyóirat XVI.évf. 1960,15.számához kérem pótlólag még az aláb felsorolt érmeket és plaketteket,illetőleg dombormüveket bejegyezni.

Dr.Huttyra Ferenc érme,az Agrártudományi Egyesületnek készült Őszibarack Kiállitási érem,az é"- _"_ _"_ a Tessedik S. érmem után.A Tessedik,a Huttyra 5,5.000.-Ft.dijazással járó igen magas kitüntetés,az őszibarack érem pedig az évenként megrendezésre kerülő őszibarack-kiállitás országos kitüntető érmeként szerepel. Átmérőjük 8 cm.

Több Agrár-érem gipszben /elfogadása tárgyalás alatt,traktoros, nagyüzemi gyümölcstermelési,stb.

Emma holland anyakirálynő mellképe 1933. /9 x 12 / a kir.család gyüjteményében,

Dr.Melly Béla árvaszéki elnöknek a nagy emberbarátnak,nagy jótevőmnek érne,

"Irmuska" kislány kezében mackót tart /6 x12/

A/volt/Curia és Tábla/ Nemzeti Galéria épülete /10 x 19 /

_"_ _"_ _"_ /52 mm.kerek /

"Misu" /orosz katona mellképe 1945 ből/ /14 x 17/

gróf Széchenyi István mellképe /8 cm.kerek/

A dombormüvek terén ....

Dr. Melly Béla árvaszéki eln. fej, /átm.39 cm.kerek/

Nyitrai Pál sztahanovista marós,mellkép/a Kismotorgyárban/

mellkép,kerek,/átm.45cm./

Kocsis Nándor főmérnök és családja mellképe,5-ös portrés kompozició,hosszab felirással, /átm. 38 x 48.5/

/ Salamon/Szentirmai Kálmán fej /átm.34 cm./ kerek

Dr.Simon Zoltán /főorvos/ mellkép /átm.kb.4o cm./kerek

Dr.Kővári Ferenc operatőr fej /átm. kb.4o cm./kerek

idősebb Szende Antal fej /átm. kb.3o-35 cm./kerek

özv.Pleskó Ferencné fej /átm. kb.3o-35 cm./kerek

"Arika"ülő kisgyermek alak /átm. 22.5 x 38.5/

Ősmagyar lovas /kompozició/ /átm. 33 cm./kerek

A fentieken kivül különböző vallásos tárgyuak is,azonkivül épületeken hivatalos és magánjellegüek,valamint siremlékek /dombormüben/

Körplaszitkus portrékból:

Anyám portréja,Nagyanyámé,/melyből kb.25 db.az Izabella u.Művészellátó bolton keresztülmint tanulmány-fej került szétosztásra/

Keresztanyám feje,Csizy Béla grafikus művész és Felesége mellszobra,Asboth Oszkár /a helikopteres/fejszobra,Dr.Guillemot László professzor akadémiai tag mellszobra,Kossuthdijas/ Winkler Dezső Kossuth dijas főmérnök mellszobra/Járműfejlesztő Intézet/,Martin Józsefné /Fatime/ opera énekesnő mellszobra,stb....

A háromnegyed életnagyságú portrék közül;Csortos Gyula,idősebb Latabár Kálmán,ifj.Latabár Kálmán,Bilicsi Tivadar,Földényi László,Dely Ferenc,Perényi László ? ,Szilágyi Szabó Eszter,Tolnai Klári,Rácz Vali fejei,melyeket valamikor a"Vén Diófa"és az"Aranysárga Falevél"szinházi próbáinál modell után mintáztam a szinpadon.

A fentieken kivül realista kompoziciók kisebb és nagyobb méretben,ugy dombormüben,mint körplasztikában,továbbá vallásos tárgyuak is,sok különleges plakett,többszáz tempera olaj és pasztellkép és többezer grafika.

Valkó László

Élet és Irodalom, Bp. 1979. dec.22. XXIII. évf.
51-52.sz. 15.lap. Valkó László: Sírkövek

„Kedves Gyula! Nem írsz, hiába várom soraidat. De ez most nem is lényeg. Mária néni 95 éves. El kell mennünk meglátogatni, nagyon vár bennünket ez a finom, művelt hölgy. Szent asszony! Ne felejtsd el, hogy nagyapád testvére, s az egyik legműveltebb szerzetes tanár volt az országban. Nagyszerű német- és zenetanár. Irodalomból is kiváló. Saját színdarabjait számtalanszor előadták a zárdista lányok. Gyönyörűen rajzol és fest. Tavaly Horkai Bandi vitt el bennünket tíz liter borért, előtte Ignác sógora, az agronómus, még az előtt

nek Mária néni utolsó levelét. A rendőr megnézte a borítékot, aztán kivette a levelet és beleolvasott. A szóváltásra a másik két Bernáth-testvér is felébredt, és értetlenül bámultak a rendőrre. A rendőr visszadugta a borítékba a levelet, és tisztelgett.

— Keresünk valakit — mondta —, gyilkosság történt.

— Kit öltek meg? — kérdezte a pap. — Férfit vagy fehérnépet?

VERESS MIKLÓS:

A rom fölépítése

Utassy Józsefnek

1.

Magamat elárultam?
Egészen elárvultam

Agyamra elsőrendű
nemzeti gramafontú

recsegve szánt barázdát:
hasonló leszek hozzád

Szemgödröm betemettem
sirjon már más helyettem

Ingem se lobogjon égül
égjen rám pirosa végül

mint hazára a nép
Kinek sikoltanék

ha világrésznyi rongy

Miért fáj az akácnak
a tövis éjjelente
kenyér is a kovásznak —
miért fájhatsz nekem — te
ha van kocsma és kurva
ha van haza vagy isten
s hazudik aki árva
míg van akit temessen

gyászkoszorút a nincsnek
fonjon ki sokat táncol
rózsafüzért bilincsnek
vagy glóriát akácból?

Nézd csak hogy minek látszom
nézd csak hogy kinek látszol
Nyakon lánc? Nyak a láncon?
Már csak a körmünk gyászol

4.

Lehettünk volna testvér:
én akiért elestél

te kiért én elestem
s csak élünk — Budapesten

Van vérünk vérkörünk
szív helyett még — verünk

Mondd pajtás:
hálás
testhelyzet ez a kézenállás
ahonnét ami van alul
kaparhatod csak farkasul:
tudatod keresztül kasul
s tudatod —
ami volt vasul
észrevehetlen rozsadasul

6.

Ahogy bilincsen
vérré az isten

7.

Képzeld:
hajnalban fölriadtam
arra hogy óra kattan
és poharat kerestem
jobb vagy baloldalon
motyogva:
nincsen isten
pedig csak nem volt italom
Semmit sem találtam végül
csak ennyit menedékül:
helyettem bennem is épül
valami rom

Walkó Zoltán, építész

11 11. Walkó Zoltán: MÁV épület, Debrecen

MÉ 84. 1.

Magyar Építőművészet, 1984. 1. 36. old.

Wall Ferdinand

Wall Ferdinánd, Pestről, hajómester fia, 16 éves korában, 1808 máj. 9-én iratkozott be.

Fleischer Bécs

94. l.

Szilas:

Az eröd ~~látlége~~
Benne
~~Az erödben~~
tes toronyom és k
szögletes bástyá
kerek torony ab
A kapujához vere
sorban:
„Sz
ad
Rézmetszet, mé
Ltsza

utca 44./ már igényelhető. Ára előreláthatólag 15.- Ft lesz.

Eladó éremasztalka /vitrin/, magassága 76 cm., hossza 72 cm, szélessége 50 cm, az üvegrész 58 x 40 cm. Érdeklődni lehet: a következő címen: özv. Kalmár Istvánné, Budapest,VI.Szondy utca 89. félemelet. /telefon: 126-461 d.u. 3 és 4 óra között, hétköznapokon a szombati napot kivéve, vagy pedig 427-599/128 mellékállomás hétköznapokon 12-2 óra között, a szombati napot kivéve/.

Hadifogolytábori sportérmekről adatokat gyüjtök. Cserére felajánlott hadifogolytábor sportérmekért jó ellenértéket adok. Értesitést kér: Bánki V.Emil, Budapest, II.Retek u.20.

Szakosztályi összejövetel minden csütörtökön délután 5-8 óra között a szakosztályi helyiségben /Budapest,VIII.Csepreghy u.4.II.15./ A szakosztályi tisztikar ugyanekkor tart hivatalos órát.

F.k.: Huszár Lajos

Készült a Muzeumok Rotaüzemében
1 1/2 iv terjedelemben, 500 példányban.
F.v.: Dr.Dajbukát Gergely

Valkó László (solymári) érmei a 21,22,23. oldalon

KÖZZÉTESZI: A MAGYAR RÉGÉSZETI MŰVÉSZETTÖRTÉNETI ÉS ÉREMTANI TÁRSULAT ÉREMTANI SZAKOSZTÁLYA

AZ ÉREM

KÖZLEMÉNYEK AZ ÉREMGYŰJTÉS KÖRÉBŐL

SZERKESZTŐBIZOTTSÁG: HUSZÁR LAJOS KUPA MIHÁLY, PÁVÓ ELEMÉR

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL: BUDAPEST VIII. CSEPREGHI U-4.

CSEKKSZÁMLA SZÁMA: 51.010

XVI.évfolyam 1960. 15.szám Ára: 4.- Ft.

MAGYAR VONATKOZÁSU RENDJELEK, KITÜNTETÉSEK

/V.folytatás/

1815. május 16-án adományozta I.Ferenc a Polgári érdemkereszteket, melyeket I.Napoleon elleni háboru emlékére alapitott. Egy nagykereszt, harminconyolc aranykereszt és százötvenhárom ezüstkereszt került kiosztásra. Ezek mintájára a franciáktól elfoglalt ágyuk bronzából a háborut viselt katonák számára háborus kereszteket készitettek kb. 100.000 példányban. Ennél megengedték,hogy az élére a tulajdonos a nevét bevésethesse. Mig a polgári arany, ezüst érdemkereszt nagy gyüjteményekben is alig található, addig az ágyukereszt /Hadseregkereszt, 141.sz./ már itt-ott mégis fellelhető, de azért a szalagos vagy az élvésettel ellátott példány ebből is ritka.

A rendjelek között rangsorban most az ötödik, a Vaskoronarend következik. Gyüjtőknek közvetlen ismerőse ez a rendjel és hála kevés zománcának, teljesen jó állapotban lévőket gyakran találhatunk.

A Vaskorona-rend egyik érdekessége,hogy jelvényének formája eltér az eddig szokványos kereszt változatoktól és egészen eredeti alakot vesz fel. Ez az eredetiség I. Napoleon

császárságának jelképe volt: a császársas rászáll és védi a Lombardi királyság vaskoronáját /1805.május 20./. I.Napoleon után I.Ferenc osztrák-magyar uralkodó nagy politikai érzékkel vette át ezt az ujszerü formát, de a rendes sast kétfejüvel helyettesitette /1916.január 1./. Örökségnek vette Lombardia birtoklását és jelvényét is, ezért uj szöveget alkalmazott: "Öröklött és kibővitett" "AVITA ET AUCTA". Ezt a jelmondatot csak a csillagon láthatjuk. A jelvény szivpajzsán kék zománcban arany "F" betü, a hátlapon "1815" látható. A lombardiai koronában mindig megtaláljuk a jelvény nevére emlékeztető vasgyürüt.

A rendjelek szinei magukban hordják a szalag szineket. Igy van ez a Mária Terézia, a Szent István, a Lipót rendnél és a Vaskorona rendnél is.

Külön emlitésre méltó még jegyzékünkben /182.sz. alatt/ "PRO VIRTUTE MILITARI" jeligéjü érem. Ennek a története azt mutatja, hogy I.Napoleon vaskorona-rendjének lovagi fokozatát legénységi állományuak is elnyerhették. Ugyanis amikor az eredetit osztrákra cserélték át, akkor az uj rendjelvényt csak tiszti ranguak kapták meg, altiszti, vagy legénységiek megkülönböztetésül ezt az érmet kapták. Dr.Kalmár János idevonatkozó adatai alapján több magyar közkatona kapta meg I. Napoleon vaskoronarendjét az 1805-1813 évek között, de az átcserélésnél /1816/ csak hét név vált ismeretessé. A többség nem cserélt.

131. 1809. Vitézségi érem. Előlapon Ferenc császár arcképe /vésnök: I.N. Wirt F., megh.1810/. Hátlap, méret, szalag mint a 61.sz. S.; 28.g. H.H. 966.

132. U.A. Ezüst, minden további a 62.sz. szerint. H.H. 967.

133. 1812. Vitézségi érem. Arany. Mint az 1809.évi Vésnök: I.W. Harnisch. H.M.S. Sz.mint fent. H.H. 968.

134. U.a. Ezüst. M.s.sz. mint a 62 sz. H.H. 969.

1955. LEONARDO DA - VINCI 1452 - 1519, nagyszakállu ffi arck. j. 95 mm.önt.bronz.

1955. MICHELANGELO BUONARROTI 1475 -1564, ffi arck.j. 90 mm. önt.bronz.

1956. FLÓR FERENC 1808 - 1871, ffi arck.j. 85 mm.önt.bronz.

1956. MARKUSOVSZKY LAJOS, 1815 - 1893. ffi arck.szemben, 85 mm.önt.bronz.

1956. STÁHLY IGNÁC 1787 - 1849, ffi arck.j. 85 mm.önt.bronz.

1958. H FEKETE PÉTER A MUZEUM ALAPITÓJA, sasorru ffi arck.b. H/ A HAJDUSÁGI MUZEUM ALAPITÁSÁNAK 30 ÉVFORDULÓJÁRA, a muzeumépület szemben, alatta: HARC A KULTURÁÉRT 1928 - 1958. 90 mm.önt.bronz.

1959. APÁM, ffi arck.j. 70x55 mm önt.bronz.

1959. IRMIN MAMA, női arck.j. /a művész anyósa/ .. mm ö.br.

1960. ILIKÉM, női mellkép balra /a művész felesége/, 100 x 65 mm önt.bronz.

1960. TESSEDIK SÁMUEL 1742-1820 EMLÉKÉREM, ffi arck.b. H/ A MAGYAR AGRÁRTUDOMÁNYI EGYESÜLETBEN A SZOCIALISTA MEZŐGAZDASÁGÉRT KIFEJTETT KIVÁLÓ TEVÉKENYSÉGÉÉRT, a MAE emblémája, 80 mm. önt.bronz.

SZIGETI ISTVÁN

HIREK - KÖZLEMÉNYEK

Az Érem számának ára a cimlapon van feltüntetve. Az előfizető tagokat kérjük az ott feltüntetett összeget a mellékelt csekklapon befizetni, mert a következő füzetet csak a jelen füzet árának beérkezése után küldhetjük el a cimükre.

A Testnevelési Tudományos Tanács kiadásában a közeljövőben jelenik meg Dr. Kereszténnyi József : Sportérmészet cimü tájékoztatója. A kézikönyvet az éremgyüjtők is sok haszonnal forgathatják, ezért felhivjuk tagtársaink figyelmét, hogy az a Testnevelési Tudományos Tanácsnál /Budapest, XII.ker. Alkotás

1936. KÖRÖSI ALBIN 1860-1936, ffi arck... 65 mm önt.bronz.

1937. DR OSVALD ISTVÁN A KURIA ELNÖKE 1934-1937. ffi arck...

1938. EMLÉKÜL FIAIMNAK 1938 CSILLIK VENDEL, szemüveges ffi arck.j. 80 mm önt.bronz.

1938. DR SZENDE TIBOR 1938. ffi arck...

1938. SZENDE LÁSZLÓ 1938. ffi arck...

1939. PERL MIKSA 1859 - 1939. ffi arck...

1939. SZENDE ANTAL, fiatal ffi arck.b. 88x64 mm.önt.bronz.

1940. Kertész Ferenc solymári tanitó arck.j.felir.nélk. ...x... mm önt.bronz.

1943. FODOR JÓZSEF EMLÉKÉNEK AZ ORSZÁGOS KÖZEGÉSZSÉGÜGYI EGYESÜLET, szakállas ffi arck.j.alatta: 1885. H/ A MAGYAR KÖZEGÉSZSÉGÜGYÉRT 1843-1943. Aesculapius kigyója. 87 mm önt.bronz.

1943. DR FODOR JÓZSEF SZÜLETÉSÉNEK 100 ÉVFORDULÓJÁRA 1843-1943. ffi arck.j. H/ A KÖZEGÉSZSÉGÜGYI MUNKÁÉRT ÉS AZ ÜNNEPI FELOLVASÁSÉRT, 50 mm önt.bronz.

1944. [redacted]
.. x .. mm önt.bronz.

1953. OSCAR ASBOTH INVENTOR PRIMI VOLANTI HELICOPTERIS, ffi arck.b. H/ AD ANNIVERSARIUM XXV PRIMI VOLATUS HELICOPTERIS / 1928-1953, lebegő helikopter, 104 mm.önt.br.

1954. PARLAMENT BUDAPEST, az országház látképe, 130x55 mm. önt.bronz.

1954. PLAKETTSOROZAT: BEM JÓZSEF, DÓZSA GYÖRGY, ESZE TAMÁS, KOSSUTH LAJOS, LISZT FERENC, MÓRICZ ZSIGMOND, PETŐFI SÁNDOR, II RÁKÓCZI FERENC, SZAMUELLY TIBOR, ZRINYI MIKLÓS) 90x65 mm önt.bronz.

1955. ÉREMSOROZAT: BACH, BARTÓK, BEETHOVEN, BERLIOZ, BIZET, BRAHMS, CHOPIN, CSAJKOVSZKIJ, DELIBES, ERKEL, GLUCK, HANDEL, HAYDN, KODÁLY, LISZT, MENDELSSOHN, MOZART, MUSSORGSKIJ, OFFENBACH, PAGANINI, PALESTRINA, PUCCINI, RAMEAU, ROSSINI, SCHUBERT, SCHUMANN, JOHANN STRAUSS, RICHARD STRAUSS, VERDI, WAGNER, WEBER, 85 mm.ö.bronz.

1955. ÉREMSOROZAT: ADY, ARANY, BABITS, DANTE, DEÁK FERENC, JÓKAI, JÓZSEF ATTILA, KÖLCSEY, MADÁCH, MIKSZÁTH, PUSKIN, SHAKESPEARE, ZRINYI, 90 mm.önt.bronz.

1955. HUNYADI MÁTYÁS 1440 - 1490, ffi arck.j. 95 mm.ö.bronz.

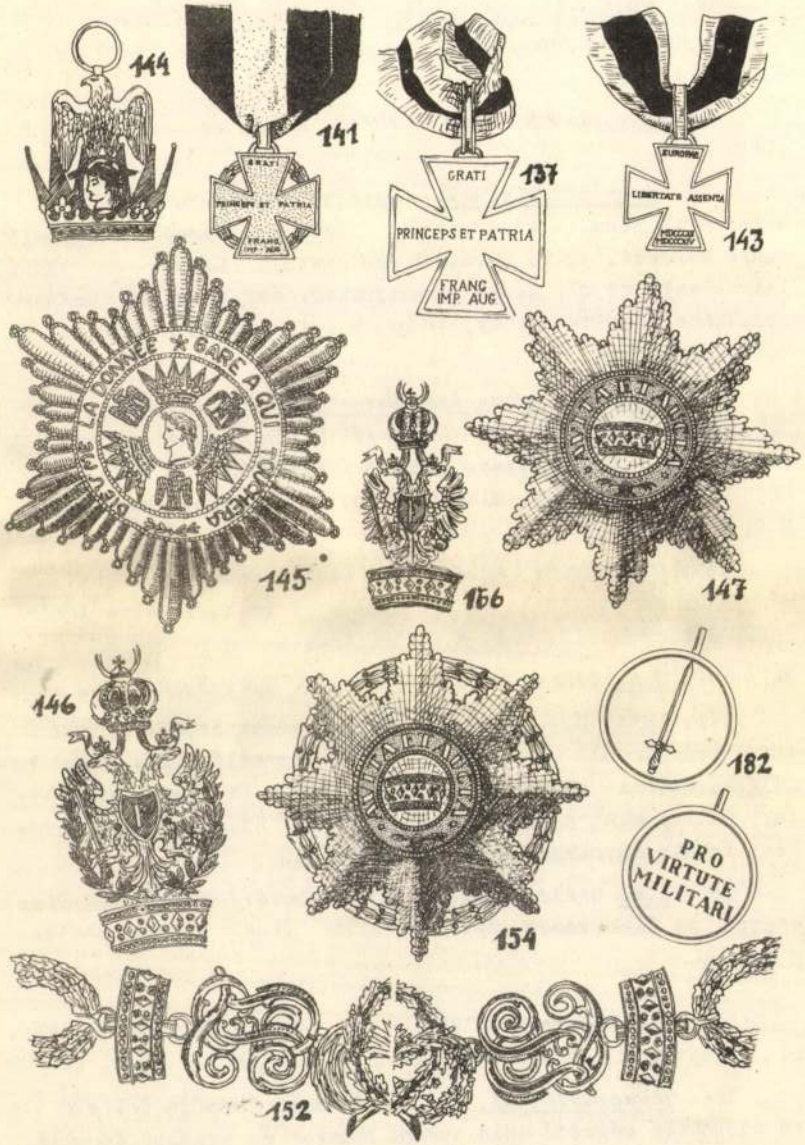

135. 1813."Honori" Polgári érdemérem. Az 1804-ben kiadotthoz hasonló /vésnök: Heuberger F./ M. s. sz. a 82 sz. H. H. 1062

136. U.a. Ezüst, mint az előző. S. m. sz. a 82 sz. H.H. 1063.

137. Nagy Érdemkereszt. Egyetlen példányban készült, Metternich részére adományozva, Kifelé szélesedő, egyenlő száru kereszt. /I.W. Harnisch mintázata/. Azonos az alább leirtakkal, de mig azokat gomblyukban, ezt a herceg középkeresztként viselte. Arany, 40 gr. M.: 42 mm. Sz.: fekete, a két széle sárga.

138. 1813-14. Arany érdemkereszt. /8-10 példány/, Előlap: GRATI / PRENCEPS ET PATRIA //A hálás fejedelem és haza/ FRANC / IMP. AUG. Hátlap: EUROPAE / LIBERTATE ASSERTA. / MDCCCXIII / MDCCCXIV, M.: 32x32 mm. Sz.: sárga-fekete-sárga. M.C. 190 old.

139. U.a. Arany, közép. Összesen 38 példányban lett adományozva. Mérete:3ox3o mm. Sulya: 21,5 gr.K. Kassics Ignác: ÉRDEM KOSZORUK 315. old. M.C. 190/4/25.

140. U.a. Ezüst. Mérete: 3ox3o mm. J.P. 3252.

141. 1814. Ágyu kereszt. Tüzaranyozott bronz. A franciáktól zsákmányolt ágyukból. Szélesedő egyenlő száru kereszt, melynek szárai között koszoru van. Finom kivitelezésü. Előlap, hátlap mint a 138.sz. M.: 28x28 mm. Sz.: sárga, a szélein fekete sávokkal. É.gy. M.C. 190/30.

142. U.a. Széles koszoru /3 babérlevél/ a keresztszárak között, az élen vésés. Sz.: egyenlően fekete-sárga-fekete. B.V.E.gy.

143. U.a. koszoru nélkül /ritkábban előforduló/. Sz.: fekete, a szélein sárga sávokkal. B.V.E. gy. M.C. 196/29

144. Vaskorona-rend. Ar. Ez. Eredeti formája felfelé álló gombökben végződő zöld zománc sugarak az aranyba foglalt

GOGH / 1853 / 1890, kalapos ffi festőfelszereléssel balra tart, háttérben 2 fa. Kör 101 mm.önt.bronz.

1955. Ugyanaz. H/ Két nagy bakancs szemben VINCENT / 88.

1958. MOLNÁR GABRIELLA, leány arcképe szemben. Kör 100 mm.önt. bronz.

SZIGETI ISTVÁN

SOLYMÁRI VALKÓ LÁSZLÓ SZOBRÁSZMÜVÉSZ ÉRMEI ÉS PLAKETTJEI

Született Solymáron 1909-ben. Lakik Budapesten XI.Kelenhegyi ut 12/14. /Müvészház/. Apja bőrdiszmüves iparmüvész volt. Az ujpesti Ipari Szakiskolán mint faszobrász kezdte, majd Szentgyörgyvári Gyenes Lajos festőmüvész tanitványa lett. Ma az okkultista müvészet egyik legtehetségesebb magyar képviselője. Okkultista szobrai és festményei Londonban is nagy feltünést keltettek. Ugyanakkor a zeneszerzőkről és irókról készitett két éremsorozata a realista müvészet jegyében készült. Közterületen elhelyezett dombormüvei:

1933. Dr.Takáts Sándor történetiró, Országház
1935. Endrődi Sándor költő, Országház
1949. Esze Tamás kurucvezér, XI.kerület

1931. ANYÁM, női arckép balra, 60x54 mm önt.bronz.

1933. DR TAKÁTS SÁNDOR 1860 - 1932, orrcsiptetős fiatal ffi arck.j. 77 mm.önt.bronz.

1933. DR TAKÁTS SÁNDOR TÖRTÉNETTUDÓS 1860-1932, orrcsiptetős férfi arck.jobbra 84 mm.önt.bronz.

1934. DR JUHÁSZ ANDOR A M KIR KURIA ELNÖKE 1925 - 1934,szemüveges férfi arck.b. 85 mm.önt.bronz.

1935. ENDRŐDY SÁNDOR, 1902 - 1919 kuruc nótaköltő.

1935. DR GERLÓCZY ZSIGMOND ELNÖKÉNEK 50 ÉVES JUBILEUMÁRA AZ ORSZÁGOS KÖZEGÉSZSÉGÜGYI EGYESÜLET, férfi arck.balra, 50 mm önt.bronz.

EDVI ILLÉS GYÖRGY SZOBRÁSZMŰVÉSZ ÉRMEI ÉS PLAKETTJEI

Művész szülők művész gyermeke. 1911-ben született. Apja Edvi Illés Aladár festőművész a Képzőművészeti Főiskola volt tanára /1902-1935/. A Magyar Népköztársaság érdemes művésze. Anyja Karády Etelka festőművésznő. Festőművész tanári oklevelet nyert a Képzőművészeti Főiskolán 1936-ban. A plakettművészet terén Telcs Edét vallja tanitómesterének. Gyermekkori barátjával, Joó Gyulával szülei villájának mosókonyhájában bronzöntőműhelyt rendezett be /1937/. Ettől kezdve ő maga öntötte ki bronzból plakettjeit, melyekre egy hivatásos bronzöntő is büszke lehetett volna, - oly tökéletesek voltak.

1935-1948-ig az arcképes plakettek hosszu sorozatát mintázta /83 db./, ezek közül kiemelkednek a gyermekportréi. 1949-ben második feleségével Caracasban /Venezuela/ telepedett le, ahol az általa alapitott művészeti Akadémián az ő irányitása mellett a művészetek minden ágát tanitják. Mint portréfestő itt is jó nevet szerzett magának.

1935. CHOLNOKI JENŐ / 30 ÉVES EGYETEMI / TANÁRSÁGÁNAK / EMLÉKÉRE / 1935. szakállas ffi arcképe balra. Álló téglány 105x63 mm egyold.önt.bronz.

1935. CHOLNOKY / JENŐ / 30 ÉVES / EGYETEMI / TANÁRSÁGA LÉKÉRE / 1935. szakállas ffi mellkép félbalra. Fekvő téglány 80x60 mm egyold.önt.bronz.

1935. ALFRED CORTOT, férfi arckép balra, álló téglány 125 x 108 mm egyold. önt.bronz.

1935. KUNFFY LAJOS, szakállas idősebb ffi arck.balra. Álló téglány 155x128 mm egyold önt.bronz.

1935. Ugyanaz, 85x70 mm.

1935. LISZT FERENC / 1811-1886, művészhaju idős férfi arcképe balra. Álló téglány 197x140 mm egyold.önt.bronz. Egy példánya a weimari muzeumban.

1935. Ugyanaz redukálva 80x55 mm vert bronz.

1935. 1811 LISZT 1886, hosszuhaju idős férfi arcképe balra, Kör 132 mm egyold. herendi fehér porcellán.

latra utaló bélyegzőt még nem sikerült egyik táborpénzen sem találnunk. Ez az egyik oka annak, hogy a Magyarországi hadifogolytáborpénzeket a legteljesebb részletességgel katalógizál - tuk. Segitségére akarunk ugyanis sietni azoknak, akik a jövőben ennek a kérdésnek a felderitésére vállalkoznak. Másik oka a részletességnek az, hogy ezeket a pénzjegyeket jótékonysági célra is használták és ugy véljük, hogy az ilyen sorozatoknak kétségenkivüli megjelölésével gyüjtői érdekeket szolgálunk.

Katalógusunk összeállitásában valamennyi magyar közgyüjtemény anyagát, valamint a magángyüjtők közül a saját gyüjteményeken kivül Bánki Vajk Emil, Doró Gábor, Gaál Bertalan, Kupa Mihály és László, Mák Ferenc, Nagy Sándor és Tolnai Márton gyüjtőtársak anyagát is felhasználtuk. Fogadják ezért hálás köszönetünket ezuton is.

A szövegben a következő röviditéseket alkalmaztuk:

any = alapnyomat	E = előlap
ny = nyomás	H = hátlap

Ahol az évszám zárójelben van, ott a pénzdarabon keltezés nem szerepel. A szinváltozatokat külön feltüntetjük, bár itt zömmel próbanyomatokról van szó. Végül a pénzjegyek méreteinél eltérések lehetségesek.

I. A N T A L Ó C Z

/1916/ Industriegruppe der 12.Abt. des k.u.k. Kriegsministeriums. Antalócz. KASSA-SCHEIN. 132x88 mm.

a./ Sorszánozás- és bélyegzőnélküli.
b./ Sorszámozott és osztrák cimeres dombornyomásu körbélyegzős.
c./ Sorszámozott és osztrák cimeres szines körbélyegzős.

1.	50 Heller, zöld papiron			
	fekete ny.	1a	1b	1c
2.	1 Krone, szürke papiron			
	fekete ny.	2a	2b	2c

3. 2 Kronen, piros papiron fekete ny. 3a 3b 3c

4. 10 " piros papiron fekete ny. 4a 4b 4c

II. B O L D O G A S S Z O N Y

1916. május 1. Magyar és német szöveg. /Globus nyomda/

a./ Arabs sorozat- és sorszámozással.

b./ Arabs sorozat- és sorszámozással, valamint "K.u.K. Kriegsgefangenenlager Kommando in Boldogasszony" szövegü 35 mm átmérőjü uj közös cimeres körbélyegző szines lenyomatával.

c./ MS arabs sorozat- és sorszámozással.

d./ Arabs sorozat- és sorszámozással és négy sarkán egy-egy kerek lyukkal.

e./ Arabs sorozat- és sorszámozással és négy sarkán egy-egy ötágu csillaggal.

f./ Arabs sorozatszámmal, de sorszámozás nélkül.

5. 2 fillér, barna any. zöld és fekete ny. 103x66 5a 5b 5c 5d 5e 5f

6. 10 " barna any.rózsaszin és fekte ny.105x66 6a 6b 6c 6d 6e 6f

7. 1 Korona, barna any. szürke és fekete ny. 108x70 7a 7b 7c 7d 7e 7f

8. 10 " barna any. kék és fekete ny. 124x80 8a 8b 8c 8d 8e 8f

/folyt.köv./

UJKORI MAGYAR APRÓPÉNZEK

XI.

II.Rákóczi Ferenc / 1703-1711/

20 poltura

J.n. 1705, 1706

C-M 1705

20 poltura egy ellenjeggyel

J.n. 1705

C-M 1705

20 poltura két ellenjeggyel

J.n. 1705

10 poltura

J.n. 1704, 1705, 1706, 1707

C-M 1705, 1706

M-M 1706

N-B 1705

10 poltura egy ellenjeggyel

J.n. 1704, 1705, 1706

C-M 1705, 1706

M-M 1706

N-B 1705

10 poltura két ellenjeggyel

J.n. 1704, 1705, 1706

C-M 1705

M-M 1706

4 poltura

J.n. 1707

C 1706

Rézpoltura

J.n. 1705, 1706, 1707

C-M 1705, 1706, 1707

K-B 1704, 1705, 1706, 1707

M-C 1707

M-M 1706, 1707

N-B 1705

Rézdenár

C-M 1705

H.L.

MARTSA ISTVÁN SZOBRÁSZMŰVÉSZ ÉRMEI ÉS PLAKETTJEI

Pozsonyban született 1912-ben. Lakik: Budapest,VIII.ker. József u.37. Ferenczy Béni tanitványa, Munkácsy-dijas, a Művészeti Gimnázium tanára, a Magyar Képzőművészek Szövetségének titkára. Részvett az 1957.évi párisi nemzetközi és az 1958.évi antwerpeni képzőművészeti kiállitáson. Felesége Szücs Ilona festőművésznő.

1950. DZERZSINSZKIJ FÉLIX - EDMUNDOVICS MDCCCLXXVII-MCMXXVI, kecskeszakállas ffi arck.j. H/ Sürü szöveg: "A szükségszerüség nagy belső tudatával kell birni ahhoz,hogy az ember halálba menjen az élet kedvéért, rabságba induljon a szabadság kedvéért és ereje legyen nyitott szemmel átélni az élet egész poklát, mialatt lelkében a szépség, igazság és boldogság zengi nagyszerü fenséges himnuszát." Kör 102 mm.önt.bronz.

1952. Bábolnai öreg akác /vastag törzsü lombos fa/. Kör 160 mm.önt.bronz. /Vigh Tamás is megmintázta/.

1952. DANTE, ffi mellk. korabeli öltözetben b. H/ Giotto illusztrációja alapján egy jelenet a Paradizoból, amint Dante és Beatrice a nagy fényben felfelé szállnak. Kör 110 mm.önt.bronz.

1952. LEONARDO DA VINCI MCDLII-MDXIX, nagyszakállu ffi arck. b. H/ Háromlábu óriási emelőszerkezet, körülötte emberek tömege. Kör 130 mm.önt.br.

1953. ELEKFY JENŐ, ffi arck.b. H/ POUR L'ART / 1953, festmény keretben. Kör 85 mm önt.br.

1953. Gyümölcsszedők: körtefa hosszu létrával, melyen 2 alak kosarat adogat egymásnak. Kör 91 mm. önt.bronz.

1954. BERÉNY / RÓBERT, nagykalapu férfi mellképe féljobbra. Kör 109 mm önt.bronz.

1954. Marx, nagyszakállu ffi arck.szemben, felir.nélk. Kör 108 mm.önt,bronz.

1954. LEO N - TOLSZTOJ, szembenéző, hosszuszakállu orosz inges ffi derékig. Kör 128 mm.önt.br.

1955. Cimeres bika /nagyszarvu/ jobbra. Kör 90 mm.ö.bronz.

1955. Férfi arckép félbalra felirnélk. H/ VINCENT / VAN /

vaskoronából ragyognak ki, két sugár között I.Napoleon arcképe. A sugárcsoport között a császársas lebegő alakja van. A sas fejének hátsó részén kiskarika és belekapcsolva a nagykarika a szalag behuzására. E rendjelek mérete változatos. A felfüggesztő karikák nálkül 45x40 és 28x25 mm között minden méretben. Vállszalaga aranysárga, a szélein 10 mm-es smaragdzöld csik.

145. U.a. Arany és ezüst fémszállal kivarrott hat hosszu sugaru csillag, melynek középrésze jelmondat-karika, benne felváltva három sugárkorona és három sas körülveszi a szivpajzson I.Napoleon aranyból készült balra tekintő koszorus fejét. Az ilyen csillagok sugármérete 180 mm-től 100 mmig.

146. 1815. Vaskorona-rend. I.Ferenc császár vállszalagos diszjele. Kétfejü sas koronákkal, nyitott szárnyakkal, fölötte az osztrák császári szalagos korona. Alul ékköves aranyba foglalt vaskorona, mindez sárga arany szinben. A szivpajzs aranyfoglalatu kék zománc és benne "F" betü. Hátlap: "1815". A rendjel császári koronáján lévő országalma átfurva, benne egy karika, majd ezen átfüzve a rendjel egyik jellegzetessége a fehér gyöngysoros felfüggesztő lapos karika. A rendjel mérete 96x48 mm, sulya kb 40 gr. Szalag aranyságga, mindkét szélén 7 mm széles sötétkék csik. N.M.É. gy.

147. U.a. I.oszt. Ez. Ar. csillaga 8 fősugaru, középré - sze arany tölgykoszoru karikában kékzománc mező mint szivpajzs, ebben ékköves arany vaskorona. Az egész csillag fémszálas himzés. Mérete: 85 mm. N.M.É. gy.

148. U.a. Csillag középrész koszoru helyett a rend jelmondatának köriratával: "AVITA ET AUCTA" /Öröklött és kibővitett/. Fémszálas himzés. Mérete: 96 mm. A V.K.R. alapszabályai. III.T.

149. U.a. Csillag ezüstből, sima sugarakkal, M.: többféle méret 70-85 mm között. S. 60-85 gr, V.K.R. VI.T, Ö.: Eisernen Krone T. VII. M.C. 170.

150. U.a. Csillag. Ez. gyémántozott szerü,készitès /1877. május 24. 3.függ./ Mérete: 92 mm. Suly 78 gr. B.V.E. gyüjt.

151. U.a. Gyémánt diszitmény. Csak a csillag ezüst részein, valódi gyémánt a mintázatok helyén. E lovagrendnél száz év alatt 6 vagy 7 adományozás ismeretes.

152. U.a. A rend aranylánca, tölgylomb csavarulatból kiindulva F.P. /Franciscus Primus/ egybefont betükből, vaskoronákból és borostyán levelekből font koszoruból áll. Ezek tizenkétszer megismétlődnek. Mérete: 800 mm. Sulya: 900 gr.

153. U.a. A rend diszjele hadiékitménnyel. Ar. br. Sötétzöld zománc olajág a vaskoronáról a sas szárnyainak két szélén fut föl a nyak vonaláig. Méret, suly, szalag mint 146 sz. F.R. 26.T.

154-155. U.a. Hadiékitményes diszjel csillaga, Ez. Ar. Mint a 149, de nagy koszoruval a sugarak mögött, 2 kiskoszoru a középrész körül. K.K. Arme Verord. 1860. III. 14. 1132/63.

156-157. U.a. Csillag a 150 szerint, de nagy arany babérág koszoru a nyolc fősugár alatt. 2./ Kis koszoru.B.V.E. gy.

158. U.a. Hadiékitménnyel és kardokkal. Mint a 153.sz. de a sas feje mögött a császári korona alatt keresztbe tett kardok, Méret: 75x45 mm. Verordnungsblatt für das K.u.K.Heer 1917 máj.26. 12436/4. N.M.É. gy.

159. U.a. Csillaga. Nagy koszorus, a középrész alá helyezett keresztbe fektetett kardok, melyek markolata és hegye a koszorun kivül nyulik. Méret:,95 mm. Suly: 100 gr. K.u.K. 1917.

160-163. U.a. V.K. II. oszt. Ar. Br. mindenben azonos a 146, 153 sz. alattiakkal, de nyakszalagon viselik.Csillaga nincs. Méret: 62x42 mm. Szalag: 55 mm. K.K. Ehrenbuch T. IX.B. V.E. gy.

164. U.a. II.oszt. Ar. bronz harmadosztály hadiékitményével, mely a szivpajzsot körülfonó két babérágból áll. B.V.E. gy. F.R. 225.

1948. DR BERDE BOTOND 1948, férfi arckép jobbra. Kör 100 mm egyold.önt.bronz.

1948. EDVI ILLÉS ALADÁR AETATIS SUAE LXXVIII. öreg szakállas férfi arckép balra. H/ Festőállvány előtt ülő festőművész balra. Kör 75 mm önt.br. /A művész édesapja/.

1948. EDVI ILLÉS PÁL - 1948. VII.21. bajuszos férfi arckép balra. Kör 85 mm.egyold.önt.bronz./A művész bátyja/.

1948. Férfi arckép balra felirat nélkül. Négyzet 115x102 mm egyold.önt.bronz. /Dr.Jámbor József a művész második feleségének az apja/.

1948. Női arckép balra felirat nélkül. Négyzet 115x105 mm egyold.önt.bronz. /Dr.Jámbor Józsefné a művész második feleségének anyja/.

1948. EMMI, női arckép balra. Kör 78 mm egyold.önt.bronz. /Jámbor Emmy a művész második felesége/.

1948. KLÁRI, női arckép jobbra. Kör 160 mm egyold.önt.bronz.

1948. L A L Ó, kisfiu arcképe balra. Kör 105 mm.geyold.önt.br.

1948. MANSFELD GÉZA EGYETEMI TANÁRSÁGÁNAK HARMINCADIK ÉVFORDULÓJÁRA 1948. férfi arckép balra. H/ 4 sor latin irás. Kör 65 mm önt.bronz.

1948. MARIKA - 1948. copfos kislány arcképe balra. Kör 90 mm egyold.önt.bronz.

1948. N Á N D I, férfi arckép balra. Kör 120 mm egyold.önt. bronz /Schmidt Nándor fotómüvész/.

1948. OLYMPIA /XIV/ LONDON / 1948. trapéz alaku 107x68x28 mm egyold.önt.bronz.

1948. SANYI, kisfiu arcképe jobbra, Kör 110 mm egyöld.önt.br.

1948. TAMÁS, göndörhaju gyermekarckép jobbra. Kör 95 mm egyold.önt.bronz.

1948. V I L I női arckép balra. Kör 120 mm egyold.önt.br. /Schmidt Nándorné sz.Marhenke Vilma/.

1948. ZSUZSI, gyermekarckép jobbra. Kör 110 mm egyold.önt.br.

SZIGETI ISTVÁN

1943. ÉDESANYÁNK, női arckép balra. Kör 110 mm egyold.önt. bronz /dr.Krajcsik Gézáné, a művész első feleségének édesanyja/

1943. PROF DR HORÁNYI BÉLA - 1943, férfi arckép balra. Kör 125 mm egyold.önt.bronz .

1943. ILIKÉMNEK 1943 KARÁCSONYÁRA, kislány szemben /Jutka/ ölében kutyával /Pajti/ Ovál 75x55 mm egyoldöntött bronz. Ugyanez mint ezüst bonboniertető is létezik.

1943. Mária a gyermek Jézussal szemben felirat nélkül. Kör 125 mm egyold.önt.bronz.

1943. Ugyanez amulettnek redukálva 14 mm vert ezüst.

1943. TÖREKEDJÉL ISMERETEKRE KÖLCSEY FERENC JUTALOMDÍJ 1943. szemben ülő római tógás férfi az ölében fekvő könyvből egy fiut tanit. Kör 144 mm egyold.önt.bronz.

1943. Ugyanaz 80 mm.

1944. PROF KARÁDY ISTVÁN DR - 1944, férfi arckép jobbra.Kör 125 mm egyold.önt.bronz.

1944. DR KRAJCSIK GÉZA - 1944, férfi arckép jobbra. Kör 115 mm egyold.bronz. /A művész első feleségének édesapja/.

1946. A CINKOTAI ZÖLDKERESZTES NAP EMLÉKÉRE, két szárnyas puttó perselyt tart magasra. Lenn: 1946.nov.16. /HÁZI ÁRPÁDNAK. Kör 70 mm egyold.önt.bronz.

1947. ANDREA, gyermek arckép balra. Kör 95 mm egyold.önt. bronz. /Képessy József kisleánya/

1947. BAJNOKI ÉREM, emelvényre lévő zászlós, babérkoszorus férfi akt jobbra. Álló téglány 64x52 mm egyold.önt.br.

1947. BUDAPEST SZÉKESFŐVÁ - ROS TESTNEVELÉSI ÉRME, szembenálló klasszikus férfi akt. Kör 235 mm egyold.önt.br.

1947. DR KÖZEPESSY LÁSZLÓ - ANNO MCMXLVII. férfi arck.jobbra. Kör 140 mm egyold.önt.bronz.

1947. A MAGYAR ATLETIKAI SZÖVETSÉG FENNÁLLÁSÁNAK 50-IK ÉVFORDULÓJÁRA 1897-1947. férfi akt jobbra. Kör 180 mm. egyold.önt.bronz.

1948. PROHÁSZKA OTTOKÁR - 1858 - 1927. egyházi férfi arck. balra. Kör 75 mm egyold.önt.bronz.

1948. ANDRÁS, kisfiu arck.balra. Kör 68 mm.egyold.önt.br.

165. U.a. A rend tisztjeinek jelvénye. Kerek arany érem, melynek sima közepén a vaskorona-rend jelvénye van, a külső kör alsó ivében a rend jelmondata, a felső félkörben diszités. Mérete: 50 mm. Szalag: a rend III.oszt. szalagja, nyakba akasztva viselték.

166-171. U.a. III.oszt. Ar. br. azonos a fentiekkel. de 1./ a korai /1850.előtt/ nagy kerek felfüggesztő karikával, 2./ a cs.korona sapka nélkül, 3./ a cs.koronában piros zománc sapkával, 4./ ezüstből készült egészen, 5./ csak a vaskorona foglalata készült ezüstből, 6./ a szalagon kardokkal. Mérete: 55x30 mm, Sz.: 40 mm.

172-178. U.a. I. és II.oszt. Ar. br. kis diszitményei a háromszögletü szalagon és a III.oszt. rendjelen feltüntetve. 1./ az I.oszt. hadi ék.nélkül., 2./ nagykoszoru, 3./kiskoszoru, 4./ koszoru és kard, 5./ II.oszt. koszoru, 6./ koszoru és kard, 7./ a II.oszt. kiskoszoruja. B.V.E. gy.

179-181. U.a. II. III. oszt. másodszori, harmadszori adományozást kardokkal vagy anélkül a fémpánt jelzi. 1./ II.o. másodszor, 2./ III.o. másodszor, 3./ III.o. harmadszor.

182. "PRO VIRTUE MILITARI" Az eredeti I.N. vaskoronarend átcserélésének emlékére. Kerek ezüst érem. E.: felfelé álló egyenes keresztvasu egyenes kard. H.: háromsorban PRO / VIRTUE / MILITARI. /katonai hősiességért/ Az érem mérete:37,5 mm Sulya: 33 gr. Sz.: a Vaskorona III.oszt.szalagja. B.V.E. gy.

/folyt.köv./

BÁNKI V. EMIL

U R A D A L M I B Á R C Á K

1849-1944

a "robotbárcák" jogutódai

A Bellyi Uradalom munkabárcái

Habsburg Frigyes főherceg baranyai 62,710 ha uradalmának gazdasági intézőségei: 1.Albertpuszta, 2.Bokroshát, 3. Braidaföld, 4.Debrina, 5.Főherceglak, 6.Frigyesföld, 7.Hocska, 8.Izabellaföld, 9.Karapancsa, 10.Károlymajor, 11.Keskenyerdő, 12.Kőröserdő, 13.Magyarboly, 14.Ormány, 15.Pálmonostor, 16.Sátorhely /a mohácsi csata sátortáborának helye/. E 16 Intézőség bárcái közül eddig a következőkből van példányunk:

1. BOKROSHÁT "1 mérő" /al/
2. " "10 mérő" /al/
3. IZABELLAFÖLD "1 mérő" /al/
4. " "10 mérő" /al/
5. KÁROLYMAJOR "1 mérő" /al/
6. " "10 mérő" /al/
7. KESKENYERDŐ "1 mérő" /al/
8. " "10 mérő" /al/
9. ORMÁNY "1 mérő" /al/
10. " "10 mérő" /al/
11. SÁTORHELY "1 mérő" /al/
12. " "10 mérő" /al/

Az Esztényi Uradalom bárcája /Szolnok-Doboka megye/

13. ESZTÉNY /sr/

A Forazesti Uradalom bárcái /Krassó-Szörény megye/

14. "1/4" /nap/ Forazesti Uradalom /sr/
15. "1/2" /nap/ Forazesti Uradalom /sr/
16. "3/4" /nap/ Forazesti Uradalom /sr/
17. " 1 " /nap/ Forazesti Uradalom /sr/

PÁVÓ ELEMÉR

1941. WOLFGANG AMADEUS MOZART HALÁLÁNAK 150 ÉVES ÉVFORDULÓJÁRA, copfos férfi arck.balra. H/ ARS - LONGA - VITA BREVIS / 1791 - 1941. nyitott zongora balra. Kör 60 mm.ö. bronz.

1941. PETZVAL EMLÉKPLAKETT, fényképezőgép. H/ KIVÁLÓ SZAKMAI MŰKÖDÉSÉNEK ELISMERÉSÉÜL A MAGYAR FOTÓKERESKEDŐK ORSZÁGOS EGYESÜLETE. Kör...mm önt.bronz.

1942. DR KODÁLY ZOLTÁN SZÜLETÉSÉNEK 60-ik ÉVFORDULÓJÁRA - 1942. szakállas ffi arck.balra. Kör 115 mm egyold.önt. bronz.

1942. DR KODÁLY ZOLTÁN SZÜLETÉSÉNEK 60-ik ÉVFORDULÓJÁRA 1942. szakállas ffi arck.balra. H/ A MAGYAR ZENE A MAGYAR ÉLET RITMUSA A MAGYAR NÉP AJKÁRÓL ERED, fonó lány guzsallyal jobbra. Kör 58 mm.önt.bronz.

1942. KŐRÖSI CSOMA SÁNDOR HALÁLÁNAK 100-ik ÉVFORDULÓJÁRA 1942. férfi arckép balra. H/ Szemben ülő tibeti láma előtt nagy nyitott könyv, rajta Buddha-idézet: MINDEN CSAK / ÁBRÁND / EGYEDÜL AZ VÁLIK AZ / EMBERNEK JAVÁRA / HA FÁRADHATATLANUL TÖREKSZIK. Kör 58 mm önt.bronz.

1942. MAGYAR KOSÁRLABDÁZÓK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGE 1942. két kosárlabdázó, háttérben tribün. Kör 50 mm egyold. vert bronz.

1942. MAGYAR KOSÁR - LABDÁZÓK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGE - 1942. kosárlabdázó férfi balra. Álló ovál 58x34 mm egyold. önt.bronz

1942. PANNÓNIA / 1917 / 1942 / BÉLYEG / EGYESÜLET, felemelt szárnyu sas jobbra, előtte postakürt, rajta korona. Jelzés: Sz.I. E.I.Gy. Álló téglány: 111x71 mm.egyold. önt.arany.vöröséz. /Sz.I. = Szabó Imre a Pannonia háznagya./

1942. A SPORTBAN ELÉRT CSUCSEREDMÉNYEK JUTALMÁUL AZ ULRICH SPORTCLUB, atlétát megkoszoruzó nő. "1912 USC 1942" Kör 60 mm egyold.önt.bronz.

1942. AZ ULRICH SPORT - CLUB / FENNÁLLÁSÁNAK 30 ÉVES JUBILEUMÁRA / 1912-1942. Szemben álló ffi akt, jobbra az olimpiai tüz. Álló téglány 145x85 mm egyold.ö.bronz.

1942. Ugyanaz 70x40 mm.

1943. DR DUDÁS KÁROLY ESPERES PLÉBÁNOS, szemüveges ffi arck.balra. H/ A / CINKOTÁN / TÖLTÖTT / 13 ESZTENDŐ / EMLÉKÉRE / 1930-1943. Kör 80 mm önt.bronz.

1939. ALTLECHNER KÁROLY / CÉG 50 ÉVES / FENNÁLLÁSÁNAK EMLÉKÉRE, Bajuszos férfi arcképe balra. Álló téglány 80x62 mm egyold.önt.bronz.

1939. DR CSATKAI ENDRE szemüveges férfi arcképe balra. Kör 130 mm egyold.önt.bronz. /Egy példány Liszt Ferenc Muzeum Sopron, kettő magántulajdonban Sopronban/.

1939. DR CSATKAI ENDRE BARÁTOMNAK SZERETETTEL - 1939. szemüveges férfi arckép balra. Kör 130 mm egyold.önt.bronz. Egyetlen példány 1944-45-ben eltünt.

1939. FŐVÁROSI KÖZMUNKÁK TANÁCSA 1870. koronás magyar cimer,a szivpajzsban a főváros cimere, H/ A TANÁCS ÁLTAL KIIRT TERVPÁLYÁZATON VALÓ ÉRDEMES MUNKÁÉRT, emlékmü, Kör 95 mm.öntött bronz.

1940. Ugyanaz. H/ "USUI CIVIUM DECORI ORBIUM MCMXL", Budapest térképe. Kör 90 mm önt.bronz.

1939. PROF VEREBÉLY TIBOR 1914-1939 MEDICINA ARS DIVINA MEDICUS HOMO CADUCUS, férfi arckép jobbra. Kör 69 mm egyold. önt.bronz.

1939. Ugyanaz. Álló téglány 260x180 mm egyold.önt.bronz.

1940. ANNABELLA - 1940. copfos kislány arcképe balra. Kör 127 mm egyold.öntött bronz. /Kun Imre hangversenyrendező kislánya/

1940. JUDIT, kislány arcképe balra, hajában nagy szalagcsokor. Kör 140 mm egyold.önt.bronz. /Edvi Illés Judit/

1940. GÉZA, gyermekarckép jobbra. Kör 140 mm egyold.önt.bronz. /Dr.Urbanovics László gyermeke/

1940. Tamás, gyermekarckép balra. Kör 135 mm egyold.önt.bronz. /Dr.Urbanovics László gyermeke/

1941. PROF ATZÉL ELEMÉR A MAGYAR GYÓGYSZERÉSZEK ATYJA, 15 ÉVES PROFESSORSÁGÁNAK EMLÉKÉRE, férfi arckép balra, Kör 60 mm egyold. vert aluminium.

1941. BUDAPEST POSTAGALAMB SPORTEGYESÜLET 1936. magyarruhás nő balra galambot ereszt fel. Kör 56 mm egyold.vert bronz.

1941. FARAGÓ GYÖRGY - 1941. fiatal férfi arcképe balra. Kör 60 mm egyold önt.bronz.

1941. FISCHER EDWIN, férfi arcképe jobbra. Kör 62 mm egyold.ö. bronz.

1941. ILIKÉMNEK 1941 HUSVÉTJÁRA, kislány /Jutka/ és nyuszi husvéti tojást festenek. Kör 100 mm egyold.önt.bronz.

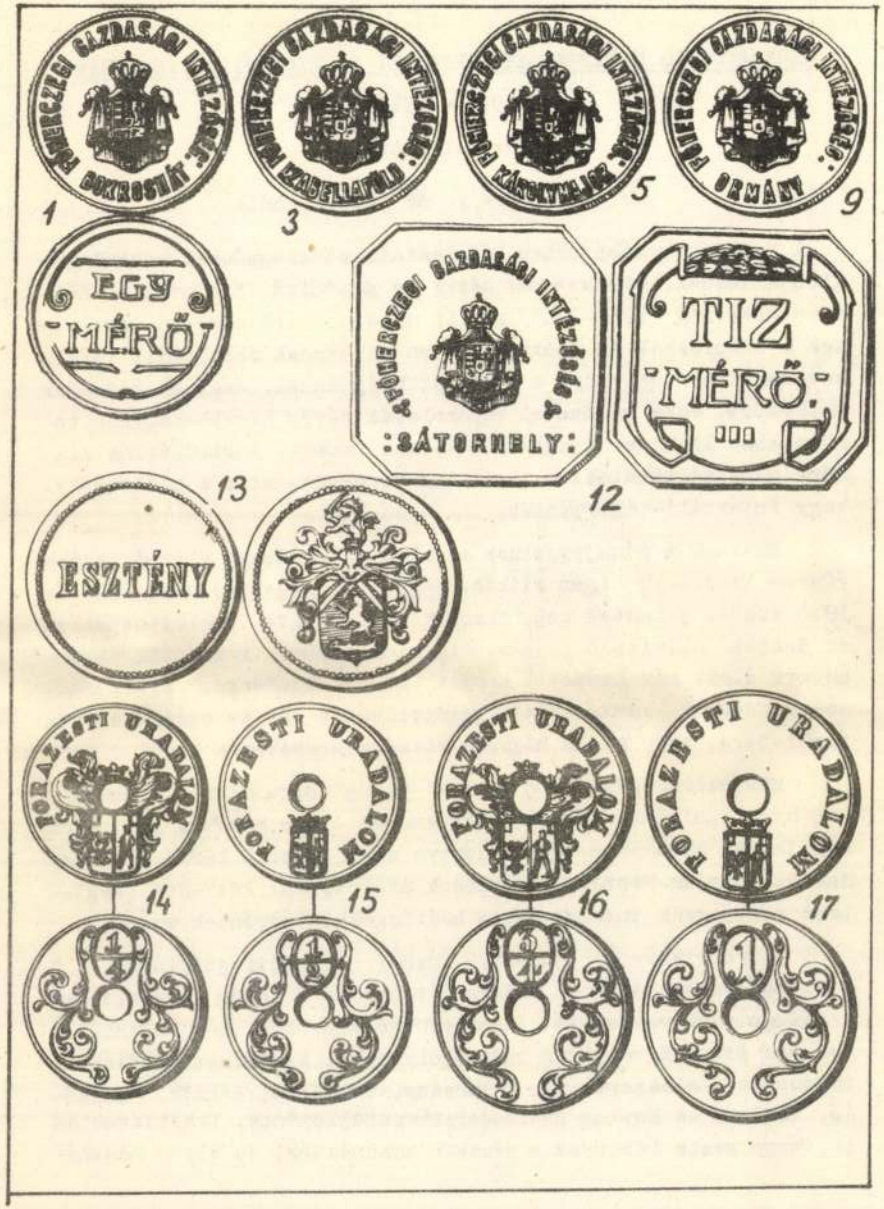

MAGYARORSZÁG HADIFOGOLYTÁBORPÉNZEI AZ ELSŐ VILÁGHÁBORUBAN

/ 1914 - 1918 /

Összeállitották:

Dr. Kupa Mihály és Ambrus Béla

A hadifogolytáborokban kibocsátott szükségpénzek sokkal régibb keletüek, mintsem azt bárki is gondolná. Eredetük a hétéves háboruig /1756-1763/ nyulik vissza. Párhuzamosan születnek a háborukkal és csaknem minden háborunak velejárói, mégis kevésbé ismertek, mint a többi szükségpénzek, amelyek kiadójuk hatásköre, vagy gazdasági kapcsolatai révén kisebb-nagyobb területeken kerülnek forgalomba és nem lezárt, a kivülállók számára megközelithetetlen területen forognak, mint a hadifogoly- vagy internáló-táborpénzek.

Ezeknek a pénzjegyeknek az első világháboru előtti szórványos kiadásaik igen ritkák, nagyobb tömegekben csak 1914 és 1918 között jelentek meg, ekkor számuk szinte felmérhetetlen az összes hadviselő feleket figyelembevéve. A második világháboru alatt már kevesebb került belőlük kiadásra, mivel csaknem mindegyik hadviselőfél egységesitette és az egész ország területére, vagy annak nagyobb részére bocsátotta ki.

Hazánkban eddig csak az első világháboru alatt jelentek meg hadifogolytáborpénzek, bár vannak olyan nézetek is, - és még teljes bizonyossággal eldöntve nincsen ez a kérdés - hogy Szentpétery és Wenzler századosok aláirásával 1849-ben megjelent pénzjegyek tulajdonképen hadifogolytáborpénzek voltak.

Magyarországon 1914-1918 között 11 hadifogolytábor, 1 hadifogolymunkatábor, 1 internálótábor és 1 város bocsátott ki hadifogolytáborpénzeket. Ilyen szükségpénzeket nem bocsátottak ki: Bruck-Királyhida hadifogolytábor, Arad internálótábor, Vassurány, Zalaszentgrót, Zalacsány, Téplánfa, Bácsfa, Felsőág, Komárom és Enying hadifogolytisztiállomások. Lehetséges az is, hogy másik tábornak a pénzeit használták, de ilyen haszná-

1935. IN MEMORIAM - LUDOVICI LÓCZY - 1849 - 1920, férfi arck. jobbra. H/ SOCIETAS GEOGRAPHICA HUNGARICA 1872 / EUGENIO DE CHOLNOKY 1930, forgatható talpas földgömb. Kör 120 mm önt.bronz.

1935. MENDLIK O. Bajuszos férfi arck. balra. Álló téglány 125x95 mm egyold. önt.bronz. /Mendlik Oszkár festőművész Hollandiában, Haarlemben él/

1936. CSOLNOKY JENŐ 30 ÉVES EGYETEMI TANÁRSÁGÁNAK EMLÉKÉRE 1936 szakállas férfi arckép balra. Kör 65 mm egyold.ö. bronz.

1936. CONRAD VON PATZENHOFER / ZUM 70 GEBURTSTAG / 24. III. 1936. bajuszos férfi arck.balra. Álló téglány 165x110 mm egyold.önt.bronz.

1936. Ugyanaz 80x53 mm.

1936. SAUER / EMIL 1936. Müvészhaju idős férfi arcképe balra. Négyzet 81x78 mm egyold.önt.bronz.

1937. ANYA, kontyos női arckép jobbra. Álló téglány 121x105 mm. egyold.önt.bronz. /Karády Győzőné gimnáziumi igazgató felesége/.

1937. A P A, bajuszos, szemüveges férfi arcképe balra. Álló téglány 127x112 mm egyold. önt.bronz. /Karády Győző gimnáziumi igazgató/

1937. FISCHL IGNÁTZ / 25 éves SZOLGÁLATI JUBILEUMA ALKALMÁBÓL / 1937 ÁPRILIS 1-én / OESTERREICHISCHE CREDITANSTALT / WIENER BANKVEREIN / MAGYARORSZÁGI FIÓKTELEPEI / TISZTVISELŐKARA, lebegő női akt. Fekvő téglány 400x250 mm egyold.önt.ezüst.

1937. IFJ. JOÓ GYULA 1937. férfi arckép jobbra. Álló téglány 140x105 mm egyold.önt.bronz.

1937. MOKTÁR / TST / 1912-1937. födős serleg, rajta egy diszkoszdobó atlétával. Kör 55 mm egyold.önt.bronz.

1937. EMIL SAUER 1937, müvészhaju idős ffi arck.balra. Négyzet 81x78 mm egyold.önt.bronz.

1937. AZ ULRICH SPORTCLUB 25 ÉVES JUBILEUMÁNAK EMLÉKÉRE / 1912-1937 / USC, stadion részlet zászlóval. Kör 95 mm. egyold.önt.bronz.

1938. KASSAI DÓM, a dóm látképe. Kör 50 mm egyold.önt.ezüst.

1939. ÁGI kislány arcképe balra. Kör 135 mm egyold.önt.bronz. /Kun Imre hangversenyrendező kislánya/

Budapest. T. 4316. II.

A Hermina fedélzetén középütt Massion főfelügyelő ad utasitást Ferro Dominiknak, ki jegyez, mialatt Zaffron a háttér felé mutat. A főfelügyelő baljan Pellegrini összefont karokkal, mögötte pedig az ősz szakállu Pohl és a fiatalabb Feith kapitány áll. A főcsoporttól balra Milanót, ki a gyermek felé mutat és a kinek balkarját Zenkovich fogja meg, Tousselier kapitány hallgatja, ki mögött Gumma van baljan Steinhauser H.W. kapitánynyal; jobbra pedig a háttal álló Pietroni, kinek vállára Michletich tette kezét, néz vissza, mig körülöttük a széken ülő Haenlein, Gerritsen, Anglovich, a kissé előre hajló Verspyck és a korlátnak támaszkodó Banduin látható. A többiek ismeretlenek. A háttérben jobbra hegy bontakozik ki. Jelzése alól jobbra: Druck v. A.F. Walzel Pesth.

Kny., chp. mér. 27: 2 43.2 cm.

Walzel A. F. pesti könyvnyomdász (lythograph) 1840-55-ben. Az ő műhelyéből kerültek ki a jelölt időben a magyar nevezetességek arczképei, nagyobbára a legjobb festők rajzai után; így: 1., Szalai László, 2., Majthényi Mária (Barabás), gr. Brunszvikné 1844. — 3., Sztrokay Endre 1848. — 4. Kossúth Lajos, Barabás után 1847. 5.) Schodelné, Barabás rajza 1845., 6.) Eötvös József törvényszéki elnök, Barabás r. 1852. — 7.) Sinnyai Kálmán Barabás r. 1852. — Továbbá a Császár Ferenc által kiadott magyar ősök képcsarnoka is. — stb. stb. —

Nagy Iván: Háradok 1874. 201. L.

Valla József, fametsző; szül. 1843-ban Budapesten, megh.

Michalowics Jánosnál öt évi tanulás után felszabadulván, 18 éves korában mint segéd Russ Károly fametsző intézetébe lépett. Három évi működés után Russ az intézet vezetését is reá bízta, s e minőségben még két évig dolgozott a magyar fővárosban. Az a vágya, hogy magát művészetében alaposan kiképezze, ~~a~~ 23 éves korában arra bírta, hogy Délnémetországba menjen, hol az összes képtárakat ~~meglátogatta~~ felkereste s szorgalmasan tanulmányozta. Ezután Párisba ment, hol három évig G. Doré, E. Bayard és Neuville számos rajzát metszette fára. Az 1870-iki német-francia háború következtében Párist el kellett hagyma, s ekkor Svájczon át Budapestre jött. ~~[illegible]~~ A békekötés után vissza akart térni Párisba, minthogy azonban ez a szándéka nem valósulhatott meg, Prágán át Északnémetországba, majd Brüsszelbe és Londonba utazott. Néhány hónapi időtés után otthagyta az angol fővárost és Stuttgartba ment, hol három évig dolgozott. Az utóbbi három év alatt, 1872-ben látogatta meg Düsseldorfot, hol három hetet töltvén, közben több művét ki is állította. Műveit a legkiválóbb düsseldorfi és münchenni művészek elismeréssel fogadták. Ez a siker arra bírta öt, hogy Münchenben telepedjék meg, ahol 17 évig élt. Közben felkereste Olaszországot s behatóan tanulmányozta az olasz műemlékeket. Münchenből Párisba ment, hol nagy tevékenységet fejtett ki, míg más sokszorosítás technikák ~~[illegible]~~ miatt a fametszés háttérbe szorulván, utóbb már alig akadt munkája. ~~Ez a körülmény és vágyódása hazája után 1907 folytai~~ Otthagyván Párist, 1907-ben hazajött s utolsó éveit csendes visszavonultságban Budafokon töltötte. 1909-ben hét metszetének lenyomatát ajándékozta a Szépművészeti Múzeum grafikai gyűjteményének.

WALZEL

Magyar Müvészet IV. 472: „Sopron. Rajzolta és nyomtatta Walzel A.F. Pesten. A M. Tört. képcs. tul.!

~~1847 ben~~

„Laczi-Konyha". – Jelz: Terv. és rajzolta: Mücke Ferenc; Nyomt. Walzel A.F. Pesten 1847. 55x70 cm. —

Föv. Kot. Bf. 769/360. —

Walla József

A Képzőművészeti Társulat tárlatain a következő műveivel vett részt:

1880. őszi kiáll.: Római kocsiversenyző levonulása (de Courben festménye után), fametszet próbanyomata. — Siesta a Mediciek palotájában (Makart festménye után), fametszet próbanyomata. — Vajk keresztelése (Benczúr Gyula festménye után), fametszet próbanyomata. — ~~Uchagyan~~ László magyar király követsége VII. Károly franczia király udvarában (Brožik V. festménye után), fametszet próbanyomata. — Római kocsiverseny (Wagner Sándor festménye után), fametszet próbanyomata.

1884. tavaszi kiáll.: Ünnepély Rubensnél, fametszet Brožik festménye után.

1885. orsz. ált. kiáll.: Fametszetek.

Fogarassy

Térdig, ülve, hétnyolczad balra. Haja rövid, s arcza s bajusza leberetvált. Összekulcsolt kezeit térdein nyugtatja. Collaréjának ligulája széles s czimadájának gallérja felett lánczon keresztet és szalagon rendjelt hord. Balra az asztalon nyitott könyv fekszik. Felírata alól ~~ke~~ jobbra: „Nyomt. Walzel A. F. Pesten 1852.

Könyomat, az alak nagysága 22.3 cm.

Ltfra 1504.

2692/3

Kemény Zsigmond:

Derékig, kissé balra. Jobbról elválasztott hajat simára fésülli s bajusza és leborotvált álla körül szakált hord. Körülcsavart nyakkendője csomója van közre, melleinye kivágott s lehajtott galléri kabátjának hajtókája széles. Felirata a kép alatt aláírásának másaképi:

„Kemény Zsigmond"

alól balra: „Ny. Walzel Pesten"
s legalól: „A Életképekben".

Könyomat, az alak nagysága 17.5 Gm.

Ltpa 2692 (krnős. ny.)
2693 (chin. pap.)

58/94 N:o 3.

Szalay László:

Derékig, hétnyolcnad jobbra. Előrefésült hajat, bajuszt és leberetvált ála körül szakált hord. Ingének s kabátjának gallérja lehajtott, fekete nyakkendője csokorra kötött, s mellénye ki van vágva. Felirata a kép alatt aláírásának másául:

„Szalay László"

a bal karnál: „N. Walzel Pesten."
s legalól középütt: „Az Életképekben."

Könyvnat, az alak nagysága 18 cm.

Ltsza 4121.

Lendvai s Tókainé:

E lap Katona: „Bank-bán" czimű drámájanak negyedik szakaszából azt a jelenetet tünteti fel, midőn Bánk e szavai után:

„.... Nem úgy van, asszonyom! Én urad,
S birád vagyok; míg a király oda
Leszen, királyod is vagyok —"

Gertrudis a csengetyűhöz akar nyulni, melyet Bánk elkap s zsebébe vet. Getrud szerepét Laborfalvi Róza s Bánkét Lendvai Márton adja. Felirata a kép alatt:

„Szinpadi Jelenet.

Katona: „Bank-bán" czimű drámájából"

s alól balra: „Játékszini Almanach: M. Thalia. Vahos J."
s jobbra: „Nyomt. Walzel A. F. Pesten"
s e fölött: „Rohn."

8042

Walzel F.

Tóth Endre: Tengő bokor. 1-2.
A címlap előll T.E. aszképe. Litl.
Jelzés: „Nyomt Wältzel A.E. Pesten
1853."

För. kat.

Kr. ①.725.

Barabás Miklós Walzel Ágostnak 1846-ban 4 rajz compositiot (magyar kosztümök) körajz és retouche, 100 e. frt.

Oláh nő Walzelnak a magyarországi népek gyűjteményéhez. — 25 e. frt

(Szi-Ci. Barabás 1846.)

" — u ez. mégegyszer

Walla József

Karánkfia, münchenni xylographikus
intézetében több magyar dolgozik.

Kultföldön élő munszenk. Képrönü-
szle. 1880. 175.

Walla József

farmetszö.

1.) Paraszt idyll. Böhm Pál képe. Dr Prein József: Képzőművészeti szemle 1881. 4–5 l.

WALZEL ÁGOST FRIGYES (Braunau, 1790 körül – Pest, 1860 után) litográfus és kőnyomdász

Jelentősebb önálló, színházi témájú litográfiái Megyeri Károly portréja Nagy Ignác színműtára 4ik kötete számára, valamint a Nemzeti Színház Pest. A' nézőhely tervrajza. Színház homlokzata c. lapja, amelyet Montini L.F. tervezett. A Divatcsarnokhoz és a Nővilághoz több divatképet készített.

Irod: Éber lex. 1935. II. 604; Gerszi 1960, 1. Index; M. lex. 1967. IV. 721.

B.S.H. – B.K.

300. A király esküje *37.*

Jelenetkép Erkel Ferenc Hunyadi László c. operájából
színezett litogr., 159x212 mm
Jelezve j.l.: Nyomt. Walzel A. F.: Pesten
Felirata a lap alján: ERKEL HUNYADI LÁSZLÓ
OSZK Színháztörténeti Tár ltsz. 50.1713; jelz. KE 3224
Prov: Nemzeti Színház.

A lap az opera 2. felvonásának 2. képét ábrázolja. A temesvári vár trónteréből nyíló kápolnában középen, az oltárnál V. László király megesküszik arra, hogy Hunyadi két fiának nem esik bántódása. A király két oldalán az apszisban jobbra László, balra Mátyás. A jobboldali oszloppár mögött Szilágyi Erzsébet és Gara Mária térdel. A kápolnában és a trónterem két oldalán az udvartartás.

A színpadtér két jelenet színpadképét egyesíti, elől a trónterem, az oszloppárok és a széthúzott függöny mögött a hátsó színpadon a kápolna. A kettő az eskü alatt, a függöny széthúzása következtében tágas, egy hajós templomtér hatását kelti. Az eskü miatt, mivel a jelenetet a korabeli rendezői követelményeknek megfelelően frontálisan kellett beállítani, az oltár és a trónszék helyét felcserélték. Az architektúra, valamint a csillár és a kandeláberek klasszicizáló stílusúak.

A színpad technikailag két részből áll, a trónterem festett kulisszákból, a kápolna látszatarchitektúrája háttérfüggöny.

A szereplők magyar díszruhában vannak, melyek Podraczky Ferenc főruhatárnok felügyelete alatt készültek.

Az operát a Nemzeti Színház 1844 január 27-én mutatta be. Szövegét Egressy Béni írta, az előadást Konti Károly rendezte, a díszleteket Engert József festette. Főszereplők: V. László Havi Mihály, Gara nádor Udvarhelyi Miklós, Erzsébet Schodelné, Gara Mária Molnár Leopoldina, Hunyadi László Pecz pozsonyi meghívott vendég, Hunyadi Mátyás Éder Luiza.

Irod: VU 1861. 35. sz. repr; (Rusz Károly fametszete); Keresztury 1965, 190. repr; Keresztury 1960, 211. repr; Kindermann VI. 1964, 351. repr.

B.S.H. – B.K.

Művészet Magyarországon 1830-1870
MTA MKCS - MNG Bp. 1981,

A PORTRÉ

BARABÁS MIKLÓS Életrajzát lásd Kat. 114)

301. Férfiképmás, 1830-as évek *21.*

o., v., 112x84,5 cm
Jelezve j.k.: festé Márkosfalvi Barabás Miklós Pesten 83...
Makó, József Attila Múzeum ltsz. 67.33.1.

A pompázatos öltözetben, XVII—XVIII. századi erdélyi zománc övvel, mentekötővel és egyéb ékszerekkel megjelenő főúr kilétét nem sikerült pontosan tisztázni. Barabás Miklós 1830-as években készült festménye talán a Hertelendy család egyik tagját ábrázolja. A portré kiállítása, oszlop-függöny háttere, az ábrázolt síkba terített teste XVII—XVIII. századi portrék hatását jelzi a fiatal Barabásra, amelyekből erdélyi kastélyokban, kuriákban igen sokat láthatott. Az arc, a kezek és az ékszerek részletező és ugyanakkor elegáns ábrázolása viszont már a fiatal művész akadémiai studiumairól vall. Nemesi nevének szereplése a feliraton művészi öntudatát, az ábrázolttal való egyenrangúság vágyát mutatja. A Makón előkerült festményben Barabás egyik korai főművével állunk szemben.

Publikálatlan.

Sz.J.

302. Női arckép, 1831 *19.*

o., v., 80x62 cm
Jelezve j.f.: Barabás 1831
Zalaegerszeg, Göcsej Múzeum ltsz. 76.1.35.

A festmény Barabás 1831-es Bukarest felé utazása idején készülhetett, útközben, valószínűleg Erdélyben. A fiatal Barabást már a harmincas években érett, sokoldalú művészként mutatja be ez a gyönyörű női portré. A huszas-harmincas évek bécsi portréfestői által kedvelt bársony függöny mögül kitáruló táj előtt helyezkedik el karosszékben ülve a könnyű fehér ruhába öltözött fiatal nő, aki homlokán, fülében, nyakán, karjain és övén nemes ötvösművű ékszereket visel. Nyilvánvalóan legszebb ékszereivel festtette meg magát. Haja gondosan hullámokba fésült, amelyen finoman megcsillan a fény, jobbjában lorgnon-t tart, mint valamilyen, talán érdeklődésére utaló kelléket. Habos fehér ruhaujjai alatt is megkísérelte megfesteni Barabás a bőrét. Ez az érdeklődés az évtizedek folyamán még számos híres női portrén elkíséri és sikereinek egyik oka lesz. A nő jobbjánál az ablakpárkányon rózsák látszanak.

Portré, táj, csendélet így válik egy képen harmonikus együttessé.

Publikálatlan.

Sz.J.

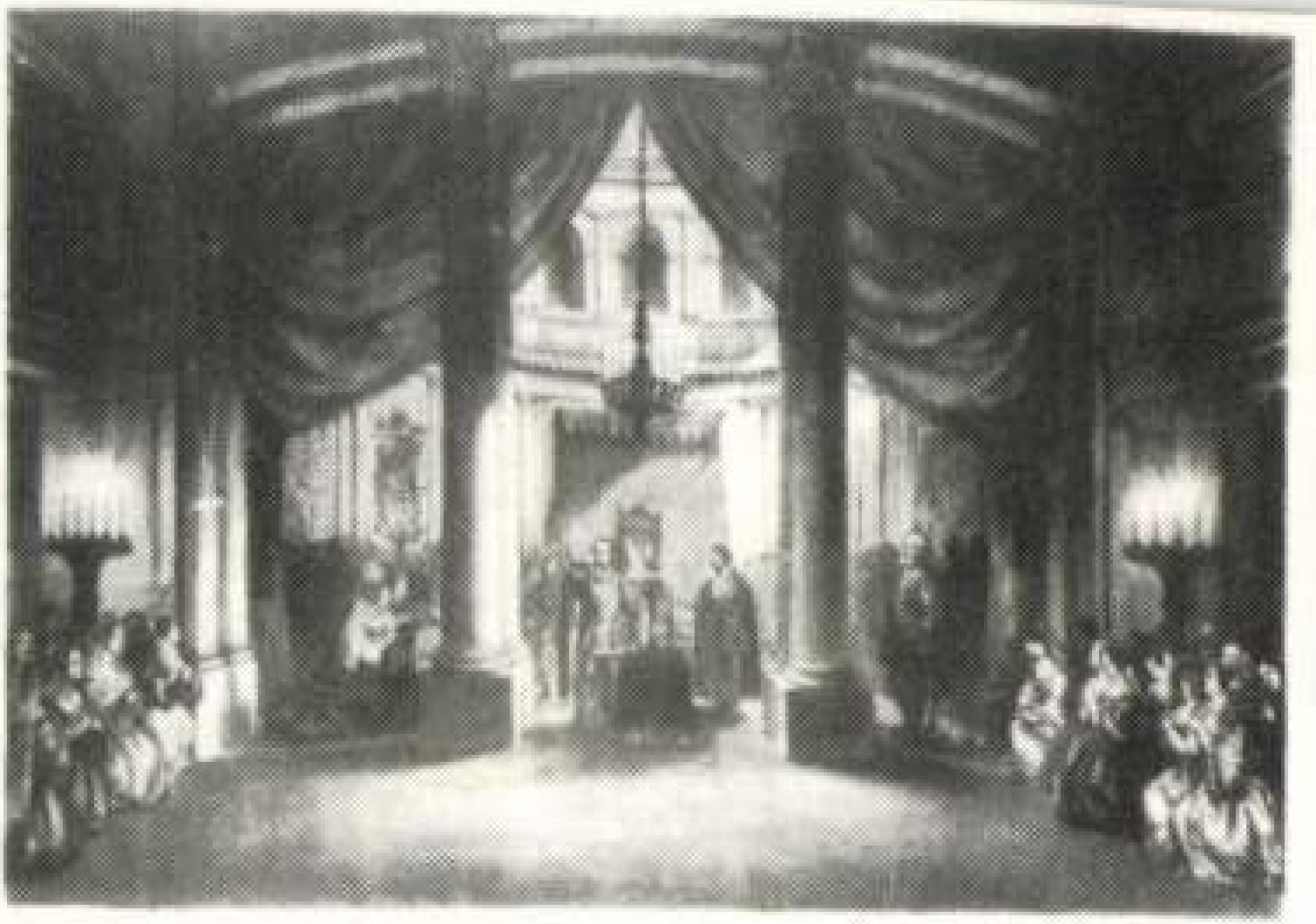

300

206

Walla Zoisef

fametszó

1885 - München.

Az orszagos kiállításom fa-
metszetekel állitott ki.

Budapesti orsz. ált. kiáll. A kép-
zőművészeti csoport képes tárgymu-
tatója. Bpest. 1885.

VÉSZETI MÚZEUM

Ezzel egyuttal elintéztetik .....

.....

solta :

ediálta :

tókönyvben kivezette :

Előirat: .....

Utóirat: .....

Wamzer József

Wamzer József

1881/82

Ferkèpzomfoiskèvk

147 l.

~~Halászok, Keszthelyi, czéhzászlója~~

~~VII. 197.~~

~~Wannner~~

WANAUS KÁROLY

arany-, ezüst-, érc- és kövésnök és zománcozó-műterem.

BUDAPEST,
IV., KÁROLY-KÖRÚT 24., I. EM.

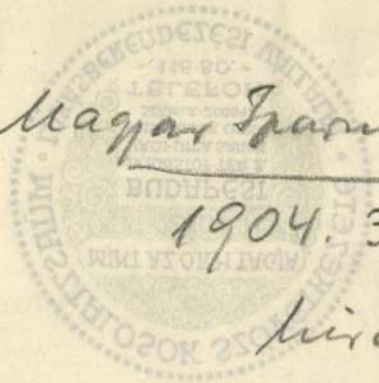

Magyar Iparművészet
1904. 3. sz.
Kiadás

MŰASZTALOSOK SZÖVETKEZETE
MINT AZ O.K.H. TAGJA
BUDAPEST
IV. KRISTÓF TÉR 2.
VÁCI-UTCA SAROK
POSTATAKARÉK CHEKK
SZÁMLA: 26064.
TELEFON
118-80.
LAKÁSBERENDEZÉSI VÁLLALAT

Folyóiratunk legutóbbi számában ismer-
tettem az ausztriai ipariskolák kiállítását
és jelentem

Kassa

Wandel ötvös János, 1779

Arch.Közl.1899. XXI. 307

Walla J

Hadjárat:

Visszatért Lenkey-huszár.

A Tatörzsön ül, felemelt jobb kezében pipát, baljában pedig csutorát tartva és élénken ecseteli élményeit, a melyeket a tűz körül lévők részint a földön, részint pedig a nyergen és szekéren ülve hallgatnak. Körülök háron pipázik, egy pedig a szekérnek támaszkodott és bajuszát pödri. A háttérben a tábori sátrak köit felszerelt ló és őrszem köti le figyelmünket. Felirata a kép alatt:

„A VISSZATÉRT LENKEY-HUSZÁR"

a sarokban balra: „Benczur gr
met. VALLA J."

jobbra: „RUSZ K"

s alól balra: „Minden utánzat joga fenntartatik"

jobbra: „A Honvédalbum mellékelte"

Fametszet, méretei a alányomásnak 33.5:23 cm.

Metszette: Valla J.

4903.

107/95 № 416.

Walla József fametsző (1843–?)

Kiállitási nagy érem, orsz. kiáll.

Pesti Hirlap. 1885. VII. é. aug. 3. 4.

Rözli az orsz. kiállitás képzőművészeti
zsűrije által....

Walla Fösem fametsző

Pesti Hirlap. 1880. okt. 4. 4.

Kaszinány Ödön: Örtz mi Eiállítás

Walla József grafikus (1843–?)

Pesti Hirlap. 1885. VII. é. máj. 10. 9–11.

Radó Antal: Festészetünk a Riállitáson

WALLES HAUSEN
ZSIGMOND

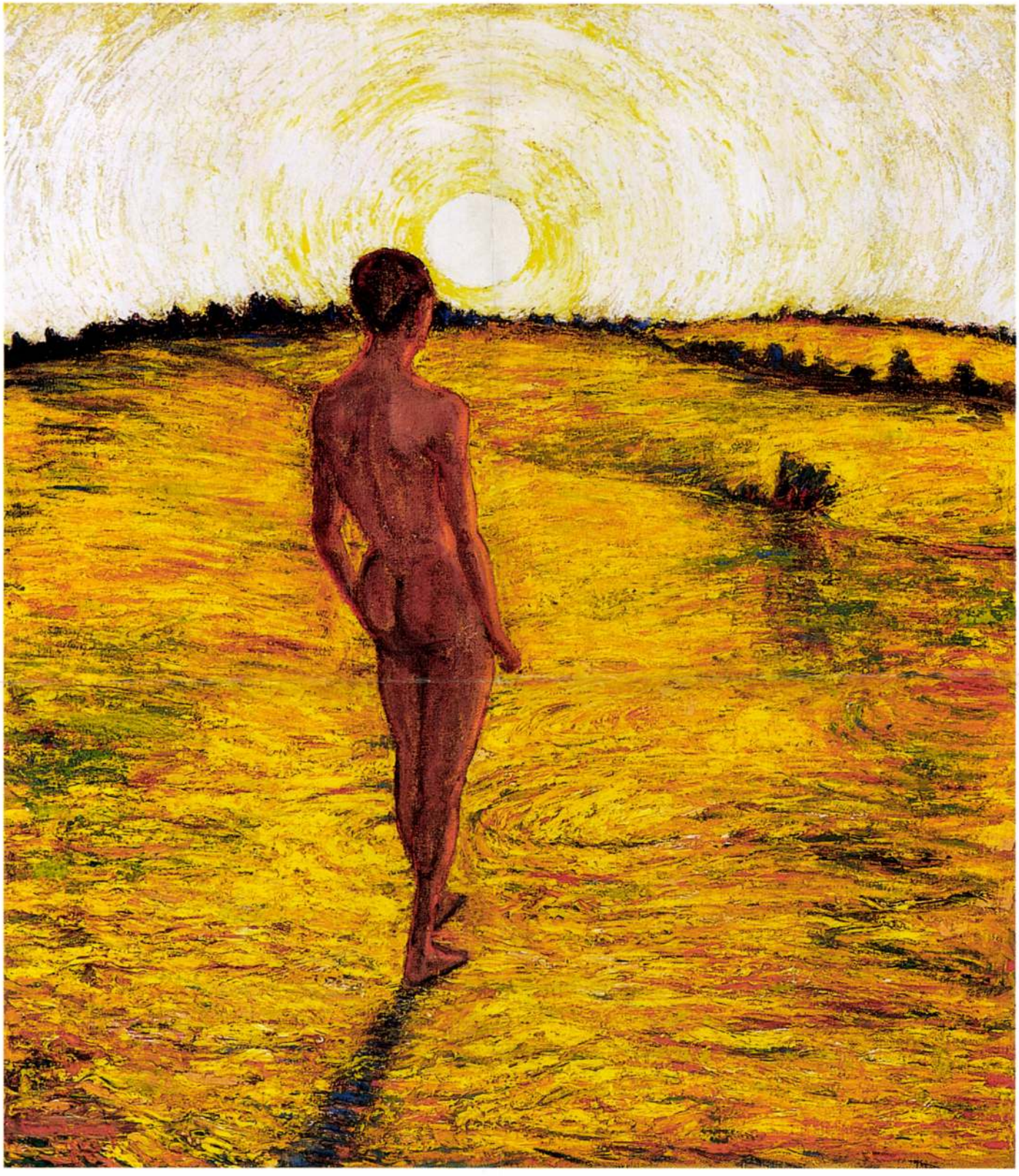

62

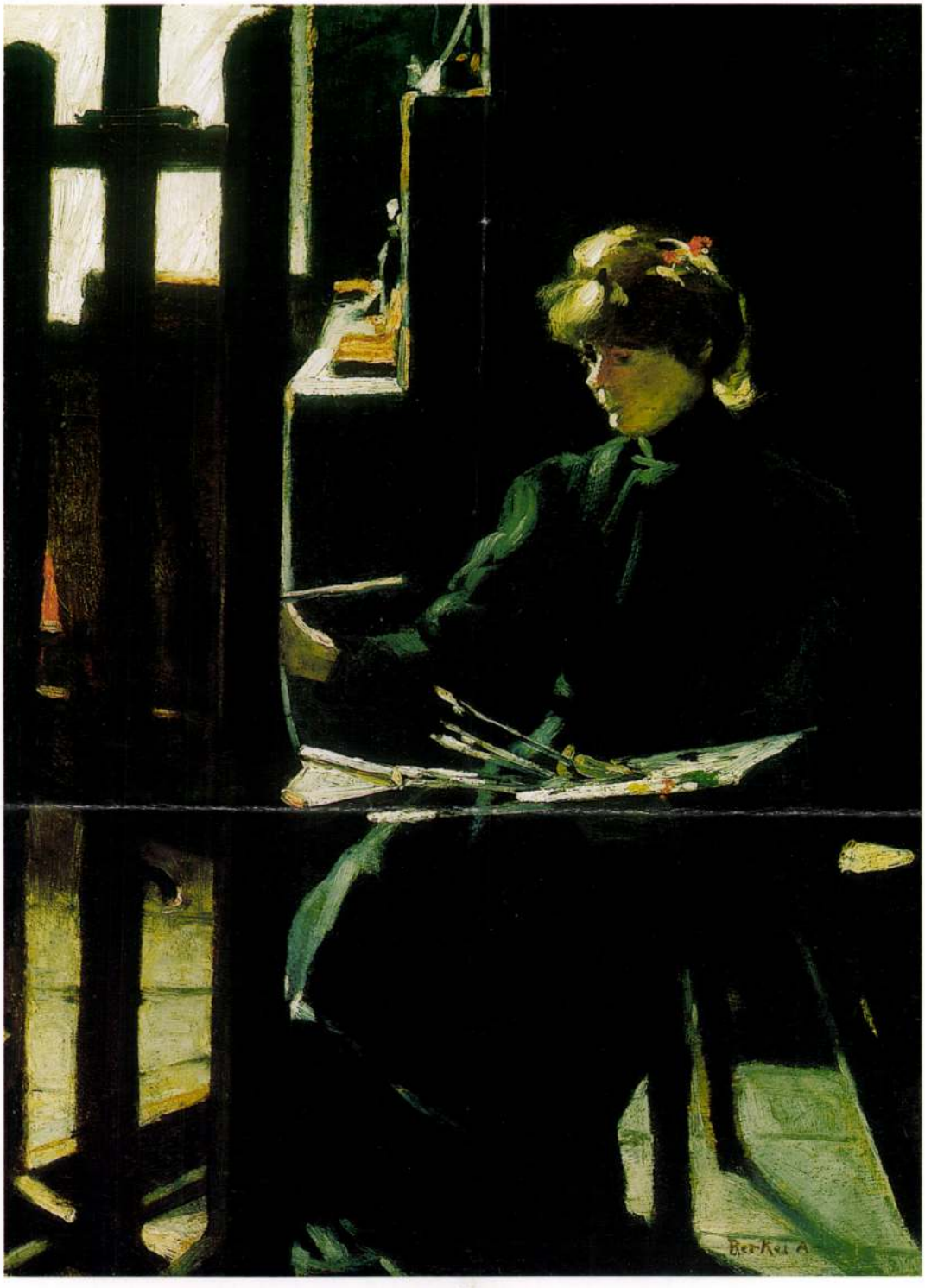

63

63 ▪ BERKES ANTAL (1874–1938)

Műteremben

70 x 50 cm
Olaj, karton
Jelezve jobbra lent: Berkes A

Kikiáltási ár: 280 000 Ft

64 ▪ K. SPÁNYI BÉLA (1852–1914)

Alkony a víz partján

66 x 119,5 cm
Olaj, vászon
Jelezve balra lent: K. Spányi

Kikiáltási ár: 600 000 Ft

WALLESHAUSEN ZSIGMOND

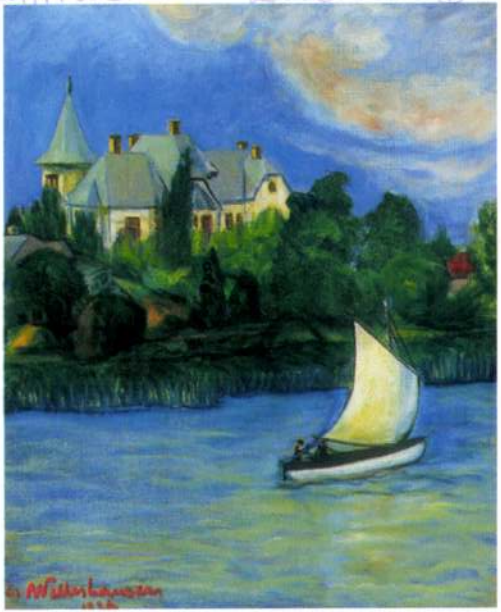

92

92 • WALLESHAUSEN ZSIGMOND (1888–)

Vitorlás

65,5 × 54,5 cm
Olaj, vászon
J. b. l.: Walleshausen 1926
Kikiáltási ár: 120 000 Ft

90 • BAUER JELZÉSSEL, 1860 KÖRÜL

Játszadozó gyerekek

69 × 96 cm
Olaj, vászon
J. b. l.: Bauer
Kikiáltási ár: 220 000 Ft

90

Réz- és acélmetsző, XIX sz.e.f.

Fuchstaller

István főhg. m.kir. helytartó arcképe /1847/

Századok 1874.26-44 o.
Nagy Iván: Magyarországi képzőművészek

Müteremkiállitás. Walleszhausen Jenő.
1925.

Magyar Müvészet 1925. 52. o.
Müteremkiállitások.

SZINHÁZ

Mozart és Fodor

— Uj Don Juan-vigjáték a Vigben —

I.

A Szeretek egy színésznőt szerzője, Fodor László ur, most uj darabot irt „Szeretnék végre egy sikert is“ cimen.

A darabban Mozart játssza a főszerepet, akit a m. kir Operaház szivességből engedett át.

Az uj darab meséje röviden az, hogy egy pesti fiatalember szerelmes lett Donna Anna nevü operaénekesnőbe, akinek egy fiatal hirlapiró is udvarol.

A két udvarló igen tüzes, egyik a kardjával akar hóditani, a másik a szellemével. Igy harcolnak Donna Annus kegyeiért.

A pesti fiatalember érti a módját, hogyan kell az asszonyokat széditeni, pompás lakomát ad Donna Nusi tiszteletére, melyet a Löwenstein-cég szállit. A ráktól a banánig minden jó és drága ott diszlik az asztalon. Szegény költő, aki ott ül a donna mellett az asztalfőn, csak pirulhat és szégyenkezhetik, ő bizony nem tudna ilyen lakomát adni a hölgy tiszteletére.

Izeg-mozog, rosszul érzi magát, mert tudja, hogy ő itt a vacsoránál csak egy megtürt alak, donna Annuskának a pesti fiatalember tetszik, akinek az a rögeszméje, hogy ő Don Juan s e célból trikóban jár s kardot hord az oldalán.

A vacsora állandó botrányok közt zajlik le, a don Juannak öltözött fiatalember igen izléstelenül folyton inzultálja a költőt, holott vendége s az ember azt kérdezhei magától, hát akkor miért hivták meg ezt a szegény gyereket, csak azért, hogy kinozzák?

Szerencsére a költő nem szivja mellre az inzultusokat, sőt, igen jóizüen eszik, ha jól láttuk, a rákból kétszer is kért, ami nem azt jelenti, hogy nem szeretett volna inkább serpenyősrostélyost enni nokkedlivel.

II.

Az áldonjuan, aki ugy néz ki, mint egy spanyol jegyszedő a cirkuszban, ahol a bikaviadalok láthatók, minden pillanatban felugrik, hogy leszurja vetélytársát, a szőke költőt, aki az orrán keresztül beszél, a száján lélegzik s az ember nem is érti, hogy mikor eszik ez az ember a lakomán, hiszen a szája folyton el van foglalva azzal, hogy vagy liheg, vagy szaval, vagy sóhajtozik.

A lakoma folyik, a két vetélytárs áldz dühvel zabál, vadul eszik a sülteket, holott legszivesebben egymásba szeretnének harapni.

Don Juan az erejével kérkedik, a költő a gyöngeségével akarja meghóditani a nőt.

Arra egyik ur se gondol, hogy

de betegeskedni kezdtem, szabadságot kértem. Sajnos, megviselt idegállapotom nem engedte meg, hogy ismét dolgozhassak. Időközben atyám is elhalt. Itt temették el Törökbálinton. Ezt a községet nagyon szerette, sokat jótékonykodott. Törökbálint diszpolgára volt.

*

Ifj. Walla József most behivja egyetlen fiacskáját, a tizenegy éves legifjabb Walla Jóskát. Előtte beszél a nagyapáról. Elmondja, hogy id. Walla Józsefnek, aki fővárosi bizottsági tag, kereskedelmi tanácsos, a **Ferenc József-rend lovagkeresztese volt,** annak idején Rudolf trónörökös is elismerését fejezte ki érdemeiért, a millenniumi kiállitáson pedig, ahol külön pavillonja volt Wallának, Ferenc József is elismerését fejezte ki előtte s magához is rendelte audienciára.

Midőn távozunk a Walla-villából, az előszobában megpillantjuk az 1904 május 19-iki keltezésü berámázott nagy királyi kinevezési okiratot:

Unserem lieben Getreuen,
dem Zementwarenfabrikanten in Budapest

JOSEF WALLA,

in Anerkennung seiner auf dem Gebiete der Fabriksindustrie erworbenen Verdienste

zum Ritter Unseres Franz Josef-Ordens

zu ernennen.

*

Elbucsuzunk ifj. Walla Józseftől. A vasut felé megyünk. Az egyik utcán véletlenül felpillantunk az utjelző táblára:

Walla József-utca.

Vajjon Perl Gyuláról hol lesz utca elnevezve?

Román Kálmán.

17 és ½ év óta
nem volt olyan jó műsor Budapesten, mint a
TERÉZKÖRUTI SZINPAD
Kezdete fél 9-kor **UJ MŰSORA!** Telefon: 65—54

Nem sokkal a Széchenyi-fürdő botrányának kipattanása előtt levelet intéztem Perlékhez, amelyben bejelentettem a gyárból való kilépésemet. Ezt azért tettem, mert már régebbi beszélgetésekből kifolyólag tapasztaltam, hogy az én személyemre és közreműködésemre sulyt nem helyeznek, **Perl Gyula, utódom és pertu barátom, engemet, beteget, öt év alatt egyizben sem látogatott meg** s most karácsonykor, amidőn tizenhárom éves leányom meghalt, a neki elküldött halotti értesitőre nem is kondoleált. Ez nagyon bántott s a köztünk levő viszony csak siettette, hogy végleg megváljak atyám gyárától.

Perl Gyula vezérigazgató urhoz intézett levelemben ez állott: „... **Mivel azt tapasztaltam, hogy részvétlenséggel vagy irántam s látom, hogy nem helyezel sulyt arra, hogy továbbra is a cégben maradjak, a cég kötelékéből kilépek.**“

Levelemre egy hét mulva kaptam választ, mely szerint **az ifj. Walla József-gyár rt. kijelenti, hogy kilépésemet sajnálattal tudomásul veszi s köszönetet mond a gyárban kifejtett tevékenységemért. Március hónapra már el sem küldötték a negyven pengő fizetést.** De ha elküldötték volna, sem fogadtam volna el.

— Végkielégitést nem kapott igazgató ur? — kérdezzük.

Legyintés a felelet. Ezután igy folytatta ifj. Walla József:

— Most utólag nagyon örülök, hogy jókor léptem ki, a Széchenyi-fürdő botrányának kipattanása előtt. Hogy mi a véleményem a gyár mai vezetéséről, azt el sem mondhatom. Képzelhető, hogy nekünk, nekem milyen kellemetlen, hogy **igy meghurcolják a Walla-nevet.** Szeretném a Walla-nevet levenni a gyárról. Nagyon szeretném a nevemet megvonni. Kellemetlen, hogy minduntalan igy szerepel apánk tisztességes neve az ujságokban mindenféle botrányos üggyel kapcsolatban. Végre is, ha meggyógyulok, a nevemmel akarok valamit kezdeni. S a Walla-név rosszhangzásu lett a közönség előtt.

Ifj. Walla József most szól társalkodójának, egy János nevü fiatalembernek, aki a szobában ülve hallgatja a beszélgetést, hogy hozza elő a Walla-gyár eladási szerződéseit. Nincs kéznél, csupán a szerződés megkötése előtt a szerződéstervezetről szóló jogászi vélemény egyik példánya kerül elő. Ebben többek között a következőket olvassuk:

„**Ad. 12.** Ezt a pontot aggályosnak tartom, mert ez ifj. Walla József névnek cégül való lekötését tartalmazza. **Különösen aggályos abban a részében, hogy ifj. Walla urnak kilépése után is megtartható a cég.** E pont helyett jobb volna általában a Walla-név használatát mások szerzett jogainak sérelme nélkül megengedni, ellenben kifejezett engedélyt adni arra, hogy ifj. Walla József ur kilépése után saját nevét cégül feltétlenül használhassa. Amennyiben az ifj. Walla József-névnek használatát mégis engedélyezni kivánják, akkor gondoskodni kell arról, hogy az alakulandó részvénytársaság alapszabályaiban intézkedés történjék arra nézve, hogy ifj. Walla József urnak kilépése alkalmával a cég megfelelően meg-

Pesti Futár 1927. 7. 7.

nak. (Igazgatósági tagok: Fekete István, Hirsch István, Sipőcz László.)

Többféle szabálytalanság miatt pár nap előtt itt is betiltották az épitkezést. Perléknek kezd rosszul menni.

WALLA IGAZGATÓ 40 PENGŐ FIZETÉST KAPOTT PERLÉKTŐL

— LÁTOGATÁS IFJ. WALLA JÓZSEFNÉL — ELMONDJA A GYÁR REGÉNYÉT

Törökbálint, 1927. március.

Itt, a pestkörnyéki község egyik utcájában, nyaralóépületek között, egy egyszerü villa legbelső szobájában, öblös fotelben ül rádióapparátusa mellett egy világos kékszemü, szőke, stuccolt bajuszu, szürkeruhás férfi: ifj. Walla József. Az ő nevét viseli a Széchenyi-fürdő botrányának központjában álló Walla-gyár. Mindenki megszólalt és nyilatkozott már a Széchenyi-fürdő skandaluma ügyében, csak éppen ifj. Walla József nem. Mindössze annyi jelent meg róla a lapokban, hogy már évek óta betegen fekszik. Ujságiró meg sem kisérelte, hogy beszéljen vele. Mi azzal az eltökélt szándékkal mentünk ki a törökbálinti Kossuth Lajos-utcába ifj. Walla Józsefhez, hogy nyilatkozatra birjuk. Walla József 38 éves, négy éve idegbeteg, nem jár emberek közé.

Belépünk, leteszi a „Keresztrejtvény-Könyvtár" füzetét. Abbahagyja a nehéz keresztrejtvényt, melyet lexikonból fejtett, hátradől az angol fotelbe, kissé elgondolkozva, nyilatkozni kezd. Tagolva beszél, nehézkesen, tavaly szélütés érte, de esze, gondolkozása friss s egész állapota javuló.

— Nekem ma már a Walla-gyárhoz, hála Isten, semmi közöm sincsen. A gyárat évekkel ezelőtt eladtuk az Unió-Banknak, amely továbbadta Perléknek. A szerződés értelmében, melyet 1918-ban kötöttünk az Unió-Bankkal, én a Walla-gyárnak továbbra is szerződtetett igazgatója maradtam. Öt évvel ezelőtt szabadságot kértem, mert megbetegedtem. A kommunizmus alatt épitkezés nem volt, viszont elő kellett teremteni a pénzt a munkások fizetésére. Ez a feladat rámhárult a Walla-gyárban s a sulyos, nehéz gondok megviselték az idegeimet. Idegbeteg lettem, nem járhattam be a gyárba. Közben leromlottak a pénzviszonyok. Az én igazgatói fizetésemet nem valorizálták.

Az utolsó hónapokban Perléktől, illetőleg az ifj. Walla József cementárugyártól mindössze havi negyven pengő fizetést kaptam. Én, mint igazgató, tehát kevesebbet kaptam a Walla-gyártól, mint a legutolsó munkás.

Csak azért vettem fel ezt az összeget, mert rá voltam utalva. Minden jövedelmem ez volt és annak a két Pesten levő bérháznak a csekély hozadéka, amelyben két nővérem is részes.

Megkérjük, beszélje el a hires Walla-gyár alapitásának történetét.

Walla kezével most a szoba főhelyén függő olajfestésü portréra mutat. Tisztes külsejü, feketeruhás öreg urat ábrázol a kép, körzőt tart a kezében.

— A nagyatyám portréja, — mondja. — Walla Károlynak hivták. Épitőmester volt Morvaországban. Midőn nagyatyám meghalt, nagyanyám, aki magyarországi volt, — Bernhardt Erzsébetnek hivták — tizenegy esztendős fiával, Walla Józseffel, Magyarországra költözött. Ez a hetvenes években történt. Atyám is az épitészeti pályára készült. Kezdetben kisebb épitési munkálatokat, igy házak jókarbantartását vállalta. Később nagyobb, a házépitéshez szükséges cementdolgokat csinált. A Gyár-utcában laktunk. Én még egészen kis fiu voltam. Atyámnak ott volt egy kis telke s berendezett műhelye. Sokat dolgozott. Munkájának volt is eredménye. A műhelyt áttette a Rottenbiller-utca 13-as számu házba. Nemsokára felépitette a szomszédos Rottenbiller-utca 15-ös számu házat. Először csak az utcai frontot, később az udvari részt is. Állandóan, szakadatlanul dolgozott. Mindig alkotni vágyott és alkotott is. Ő vezette be Magyarországon a külföldről hozott u. n. mozaik-lapokat. Telket vett a Gizella-uton és ott gyárat épitett. Nagy erővel inditotta meg a gyári üzemet, ugy hogy rövidesen bőviteni kellett a Gizella-uti gyárat. Közben nagyszabásu épitkezéseket bonyolitott le. A királyi várban többizben végzett jelentékeny épitési és restaurációs munkákat. Együtt dolgozott Hausmannal, a hires épitőművésszel. Résztvett a parlament épitkezési munkáiban, vidéken számos nagy kastélyt épitett s cégünk még Ausztriában is ismert. Később otthagytam a műegyetemet s atyám kérésére átvettem a cég vezetését. Ez 1908-ban történt. Üzemünket nagyban fejlesztettük. Mindjárt eleinte 4—500 munkást foglalkoztattunk. Sok munkánk volt. Nagy épitkezéseket bonyolitottunk le. Számos állami iskolát épitettünk a fővárosban és a vidéken. **Templomokat épitettünk. Igy a Mátyás-templom, a Szent István-bazilika és az erzsébetvárosi róm. kath. templom alapozó-, föld-, kőműves- és burkoló-munkáit mi végeztük.** Az összes kórházak, klinikák épitkezési munkálatait is mi láttuk el. Azonkivül az én vezetésem alatt mi csináltuk a régi Széchenyi-fürdőt. Annyit azonban mondhatok, hogy **hiteltullépés a mi munkánknál sohasem fordult elő.**

— Ezerkilencszáztizennyolcban azután — folytatja ifj. Walla József — a gyárat atyám eladta, hogy én tőle függetlenül folytathassam a gyár vezetését. Az Unió-Bank vette meg **egymillió aranykoronáért.** A vételárat teljes összegében atyám kapta meg. A gyárat a kommunizmus alatt is én vezettem, az én feladatom volt — mint már emlitettem — kiizzadni a munkások részére a pénzt, holott épitkezés nem volt. A bank nem akart sokat bibelődni a gyárral, eladta Perl Gyuláéknak. Ez 1920-ban történt. Sem nekem, sem atyámnak, sem családunk egyetlen tagjának részvény nem maradt a birtokunkban. Én névleg igazgatója maradtam a gyárnak,

változtatandó. Ki kell kötni azt is, hogy a vevő szavatos azért, hogy ifj. Walla József a saját nevét kilépése után cégül akadály nélkül használhatja."

— Végre is lehetetlen, — mondja tovább ifj. Walla — hogy az én nevemmel kapcsolatban irhassanak ugy a lapok. hogy „Mindenható Walla". A cikkből azután az derül ki, hogy Perl Gyula a miniszterium tiltakozása ellenére a Walla-cementárugyár mellett

id. Walla József

aszfaltgyárat épitett fel. Fittyet hányt a tiltakozásnak. A cikk megjelenése után a polgármester természetesen vizsgálatot rendelt el ifj. Walla-cég ellen, melytől én olyan távol állok, mint Kinától.

— Mikor beszélt utoljára Perl Gyulával? — kérdeztük ezután ifj. Walla Józseftől.

— Öt évvel ezelőtt, — hangzik a válasz, akkor még egy nagyobb nyaralóm volt itt Törökbálinton. Perl két izben meglátogatott...

Dr. Phil. Jacob Hirsch (München) 1906. évi december hó 6-án árverezett egy ó-görög pénzekből álló gyüjteményt (Itália, Szicilia, Thessalia, Elis stb.). A 708 tételre terjedő árverési lajstromhoz húsz fénynyomatú képtábla van csatolva a nevezetesebb darabok képeivel.

Edmund Rappaport (Berlin) 1906. évi november 26-án árverezett egy nagyobbára német pénzekből, emlékérmekből és numizmatikai tartalmú könyvekből álló gyüjteményt. A lajstromhoz, mely 2110 tétel éremleirásokat és a könyvek lajstromát tartalmazza, egy képtábla van csatolva.

Sally Rosenberg (Frankfurt a/M.) XIII. Verzeichniss: Medaillen auf Privat-Personen (köztük néhány magyar vonatkozású is, pl. Haydn, Korányi, Kossuth, Liszt, Weifert), az eladási árak kitételével, megjelent.

E. Boudeau (Paris) 1906. évi októberi (101. sz.) árjegyzéke: Catalogue général de monnaies, médailles et jetons (1232 tétel, szöveg közti képekkel) megjelent. Van benne pár magyar pénz leírása is, így az 1868—81. évi magyar négykrajcárosoké.

Spink & Sons: Monthly Numismatic Circular 168. és 169. sz. megjelent.

A **Münchner Münzverkehr** 1906. évi 6. és 7. sz., a **Numismatische Correspondenz** 238. és 239. sz. és a **Numismatische Mitteilungen** 100. sz., eladó érmek lajstromaival megjelent.

Numizmatikai szakmunkákat tartalmazó könyvárjegyzékek, úgymint: **Paul Geuthner:** Éphémérides bibliographiques 1906. évi 7. sz., **Charles Foulard** 158. sz. árjegyzéke és **J. Gamber** XXXVII. sz árjegyzéke, megjelentek.

Fejér József, Budapest: Verzeichniss No. 7. Verkäuflicher Münzen und Medaillen című teljesen német árjegyzéke megjelent. (4485 tétel.) Magyar pénzek és emlékérmek is vanak benne fölsorolva.

Paul Geuthner, Paris: Catalogue 29. Egypte ancienne, stb. könyvárjegyzéke, egyebek közt az egiptomi, feniciai és a muzulmán numizmatikára vonatkozó könyvek sorozataival, megjelent.

C. F. Gebert, 1907 január 29-én árverezi Nürnbergben különféle, nagyobbára német emlékérmeknek sorozatát és numizmatikai szakmunkákat. A lajstrom 1926 tétel leirást és 4 képtáblát foglal magában.

Társulati élet.

Gróf Zichy Jenő †. Hosszú, tevékeny élet után hunyta le örökre szemeit gr. Zichy Jenő 1906. évi december hó 26-án 70-ik életévében, távol honától Meránban, ahová üdülést ment keresni. — Hosszú, tevékeny életet élt, mert évtizedek óta nem volt hazánkban oly politikai, társadalmi, irodalmi, tudományos, művészeti vagy ipari mozgalom, amelyben gróf Zichy Jenőnek része ne lett volna. Legnagyobb sikereit az iparfejlesztés terén érte el, mint az Országos Iparegyesület elnöke s a magyarok őshazájának felkutatását célzó három ázsiai utazásával és ezek tudományos eredményeinek közzétételével hasonlóképen elévülhetetlen érdemeket szerzett magának. — Gazdag múzeumát végrendeletében a székesfővárosra hagyta. — Múzeumában, ha nem is nagy, de értékes darabokat tartalmazó éremgyüjtemény is van. — Gróf Zichy Jenő elhunytával a halál társulatunk egyik legrégibb alapító tagját s alapítása óta választmányi tagját ragadta el tőlünk, kinek emlékét hűségesen meg fogjuk őrizni.

A Walla-féle numizmatikai múzeum megnyitása. Alapító tagunk Walla József gyáros Gizella-úti házában f. évi november hó 11-én nyitotta meg ünnepiesen tudományos életünk több előkelő tagjának s társulatunk számos tagja jelenlétében numizmatikai múzeumát, amely szép világos helyiségben, üvegszekrényben van elhelyezve s kiterjed a római, magyar és erdélyi érmekre. A gyüjtemény különlegességeit a barbár utánveretek, egykorú

hamisítványok sorozatai s az ellenjegyes érmek képezik s köztük nem egy eddig ismeretlen, irodalmilag nem közölt érem található. A terem falain van elhelyezve a szép bankó-gyüjtemény s ezek közt kiemelendő három teljesen ép és érintetlen, 100—100 példányt tartalmazó csomag Kossuth-bankó az eredeti keresztkötés alatt. A szép jövő előtt álló gyüjtemény szakszerű összeállítása körül alapító tagunk, Nuber Károly szerzett érdemeket, akinek, valamint a gyüjtemény tulajdonosának s gyermekeinek, Vilmának és Józsefnek a megjelentek őszinte elismeréssel adóztak. A múzeum egyébként társulatunk tagjai által előzetes telefoni bejelentés mellett bármikor megtekinthető.

Társulati érmünk újabb megrendelések folytán ismét 2 ezüst 1 bronz példányban veretett ki a körmöcbányai cs. kir. pénzverőhivatal által, úgy hogy eddig összesen 107 ezüst és 19 bronz példányt verettünk ki. — Újabb előjegyzésekkel tessék a titkári hivatalhoz fordulni.

Társulatunk közgyüléseit, választmányi üléseit és felolvasó estéit a Magyar Tudományos Akadémia palotájában tartja.

Csütörtöki összejöveteleinket a Virágbokor (V., József-tér 1.) különhelyiségében tartjuk a következő napokon: 1907. január 10. és 31.; február 14. és 28.; március 14. és 28.; április 11. és 25.; május 16. és 30.; junius 13. — A nyári hónapokban egy a tagokkal később közlendő nyári helyiségben és pedig: június 27.; július 11.; augusztus 29. napján; azontúl ismét a „Virágbokor"-ban: szeptember 12. és 26.; október 10. és 31.; november 14. és 28.; december 12. és 26. napjain, — mindannyiszor este 8 órakor. — Tisztelt tagjaink erre külön meghivókat nem kapnak.

A meghatározás céljából beküldött érmeket illetőleg kérjük az igen tisztelt tagokat, hogy ezek beküldése alkalmával az érmeknek *ajánlott* levélben való *visszaküldéséhez szükséges postaköltséget levélbélyegekben* mellékelni sziveskedjenek.

Lakhelyváltozásaik bejelentésére már saját érdekükben is felkérjük t. tagjainkat.

Gyüjteményünket és könyvtárunkat újabban a következők gyarapították adományaikkal: *Antos Mihály:* 92 drb. érem; *Blanchet Adrien*: Notices extraites de la Revue Numismatique 2-e és 3-e trimestre 1906 (2 füzet); *Fejér József:* 4 drb. ón (hamis) érem; *dr. Finály Gábor:* 2 drb. Rákóczi-érem (alkalmi) és 6 drb rézpénz; *Mészáros Ignác:* 1 alagútbárca, 1 drb. ezüst huszas 1848-ból; *a pozsonyi kir. kath. főgimnázium igazgatósága:* Dékány Lajos: A pozsonyi kir. kath. főgimnázium éremgyüjteménye. V. Német birodalom; *Rampacher Pál:* 1 bronzérem, 1 hamis emlékérem; *Sziklai Jenő:* 5 éremutánzat, közte 4 aranyozott másolat; Apafi 100-as aranyai stb.; a Balassa-érmet megrendelő 22 társulati tagtól a Balassa érem; a Semmelweis-érmet megrendelő 18 társulati tagtól a Semmelweis-érem; névtelenektől 5 hídbárca; továbbá 23 darab árjegyzék. — Az adományokért ez uton is köszönetünket fejezzük ki.

Kivonat a választmány 1906. évi november hó 8-án tartott ülésének jegyzőkönyvéből. — Elnök: Sziklay Jenő; jegyző: Varga Béla. — Jelen vannak még: Gohl Ödön, Kunváry Fülöp, Moldoványi István dr., Pákozdi Károly dr. és Zimmermann Lajos dr. vál. tagok.

A vál. örömét fejezi ki a felett, hogy a m. nemz. múzeum a Sziklay-féle éremgyüjteményt megszerezte s ezzel a kiváló gyüjteményt megmentette az országnak. — A vál. elhatározza, hogy egy teljesen Rákóczi Ferenc fejedelmünknek szentelt felolvasó estét rendez. — A társulat rendes tagjai sorába megválasztattak: *Beökönyi Viktor,* földbirtokos, Ludas; — *Docan Miklós,* román külügyminiszteri követségi titkár, Bucarest; — *Gyulai Noé Hugó* dr.

K. m. f. Sziklay Jenő s. k. elnök. Varga Béla s. k. jegyző. Hitelesítjük: Gohl Ödön s. k., dr. Zimmermann Lajos s. k.

Kivonat a választmány 1906. évi december hó 13-án tartott ülésének jegyzőkönyvéből. Elnök: Sziklay Jenő, jegyző: dr. Zimmerman Lajos. Jelen vannak még: Finály Gábor dr., Kunváry Fülöp, Moldoványi István dr. és Pákozdy Károly dr. vál. tagok.

WALLA József gyüjt.
Nem. Kol. VI. évf. 1907. 1.r

Walla M., Kőművesegéd,

1778. Pozsony.

Pressburger Zeitung

1778., 62. sz.

Walleshausen Frigyes festö.

Műbarát. 1923. III. 52. l.

Pozsony. Walla M., Könivesegéd,

1778.

Presburger Zeitung

1778, 62. sz.

magyarok; előttünk, new-yorki magyarok előtt teljesen ismeretlenek lévén. A szónok tüzzel szavalt: magyarul, angolul, németül, de hatást nem birt előidézni. Az igazi egyleti tagok részéről e jogtalan gyülekezés ellen nyilatkozások történtek, a mi egy kis zavart idézett elő, ugy hogy a gyülés föloszlott és a grantistáknak távoznia kellett. Előttem vannak a különböző lapok reportjei, melyek másnap e gyülésről megjelentek, van azok közt, mindenféle vélemény csak kedvező nem. Egy-két hazai laphoz is eljutott e Grant-klub alakitási hire. Hej! ha tudták volna mily emberekből állt az a társaság, de jobb hogy nem tudták, legjobb pedig az, hogy a new-yorki magyar egylet elég tapintatos volt bele nem avatkozni az ily mozgalomba, mely a magyar névnek épen nem vált becsületére.

Alighogy befejeztetett a vita, mely e tárgyról még mindig foglalkoztatá a tagokat, betoppan Tuchrinszky Gábor egyleti könyvtárnok, buzgó, ernyedetlen fiatal ember, ki képes volna az egyletért utolsó fillérét is föláldozni. Mi e jó fiu nevét Posztórinskire magyarositottuk, jó szive és vidámságáért szeretét őt mindenki, különösen az egylet táncz-estélyeire jövő hölgyek és leányok, mert jó tánczos is volt. Midőn megpillantott, örömmel mondá, hogy kapott a könyvtár egy könyvet, mely engem igen érdekelni fog.

E könyv Rev. R. T. Tefft „Hungary and Kossuth“ czimü müve volt; megjelent Philadelphiában 1852-ben. E mű, melyet a legjobb akarat sugallhatott, igen hiányos és ferde ismertetése hazánk viszonyainak; legsikerültebb benne Kossuth jellemzése és ismertetése. A hazánk ügye iránt lelkesült tiszteletes ur még nyelvünkkel is foglalkozik, bár mint mondja, csupán egy hazánkfia magyarázatai után, hogy az amerikai olvasónak némi fogalmat nyujtson nyelvünk hangzatáról, az uri imát is közli, ezt is tele leirási és sajtóhibákkal.

A könyvtárnok Záhonyi Gyula egyleti tag s zeneszerzőnek ismét egy ujabb szerzeményét bemutatá: a „Souvenir de Pest“-et. E fiatal zeneszerző, kinek jelenleg St.-Paulban (Minesotta állam) saját konservatoriuma van, több jeles zeneművet szerzett már eddig is.

Különben a new-yorki hangjegy-kereskedésekben sok oly zenemüvel találkoztam, melyek hazánkra emlékeztetnek. Ilyenek: Kossuth-Waltz, Valse Hongroise, Kossuth-Polka, Kossuthiana Hungarian Polka, Walz de Pesth, Hungarian Air (Czerny), Hungarian Rondo (Rosenberg), Hung. National Air, Hung. Hussard Song, (Spindler), Hung. Flag Dance, Hung. National March, Hungarian Hussard Polka, Hungarian Shottisch, Fete hongroise (mazur), Hungarian Quadrille s még sok más oly zenemü van, mely Amerikában adatván ki, hazánkra és nemzetünkre emlékeztet.

A new-yorki templomokban az a szokás, hogy a vég-ének után az orgonás egy indulót játszik a kitóduló tömeg elé. Igy Frölich Gedeon hazánkfia, ki ott több templomban orgonista, nem egyszer ráhuzza ily alkalmakkor a Rákóczi- vagy Hunyadi-indulót, melyek örömünkre mondhatom, nagyon tetszenek a komoly vérü yankeeknek.

Mielőtt New-Yorkot elhagyám, érkezett meg egy ujabb szállitmány drótos tót, kik Stettinből indultak Amerika felé, mindössze tizennégyen. Angolul egy szót sem tudtak, németül meglehetősen, magyarul ugy hagyján, és ugyancsak készültek egérfogóikkal az uj világ kontinensét is összevándorolni. Régebben ily vállalkozó atyánkfiai jóüzletet csináltak, midőn egérfogóik uj dolgok voltak, de mióta a yankee oly egér- és patkányfogót talált ki, melyben egyik patkány a másiknak nyitja az ajtót, azóta elmult reájuk nézve az arany kor.

A new-yorki állandó magyar polgárok közül megemlithetem még Vojtits Zsigmondot, kinek csinos nyomdája van New-Yorkban; névjegyein és számláin jól esik megpillantani a „Magyar könyvnyomda“ szavakat. A lóvonatu vaspályákban is városszerte hirdetik a csinos zöld hirdetések az ő „Hungarian Printing-Office“-át.

Borkereskedéseink is megszaporodtak azóta egygyel, ez a „Hungarian Wine Company“, melynek fő ügynökei Reich és Rothmann hazánkfiai. Grosz József és neje is abban hagyták csinos hajfodoritó és borbély- műhelyüket és „Hungarian Restauratiót“ nyitottak a Delancey-utczában, hol a new-yorki magyarok rendes találkát adnak egymásnak, a paprikás csibére és turós haluskára.

Glück Zsigmondnak igen virágzó papir doboz-gyára van a Bowery-n. Nála a mozgalom megtermé gyümölcsét, alig két éve, hogy üzletét elkezdé és ma már egyike az elsőbb gyárosoknak. Lipták József és Ulrich Jakab csinos szabó-üzletet, Urbach J. és Bodó István dunapataji csizmadia czipész-üzletet rendeztek be.

Meg kell emlitenem még egyiktek intélyesebb gyáros hazánkfiát, Wallach Adolfot, kinek nagyszerü arany-óraláncz-gyára van New-Yorkban. E mindenki által tisztelt és szeretett uri ember az ottani magyarok között kiváló tekintélyes állást foglal el. Magyar érzelmei megmaradtak, egyletünknek alapitása óta leghivebb tagja, nincs oly ügy, melyet — ha az egylet czéljára nézve hasznos vagy szükséges, — anyagi pártfogásában ne részesitene. Sok hazánkfián segitett; igaz, sokan is megcsalták már, de ez jó szivét meg nem ingatta. Számtalanok tanulták nála a mesterséget, melyről annak előtte fogalmuk sem volt, s jelenleg is sokan nyernek nála kenyeret. Rendesen százötven munkást foglalkoztat télen-nyáron, mert itt a munka soha sem szünik meg; s naponként majdnem egy mázsa aranyat dolgoztat föl, mind a legremekebb óraláncokra, melyeket szétvisznek az Egyesület különböző államaiba.

Állami képviseletünkről röviden csak annyit mondhatok, hogy nyelvünk épen nincs, ügyeink pedig roszul vannak képviselve. A new-yorki konzulatusnál mai napig is óriási betük hirdetik az „*Austrian Consulat*“ szavakat, mig az austro-hungarian fölirást csak a második emeleti ajtón találjuk elrejtve a nyilvánosság elől, nehogy megtudja a világ, hogy mi is létezünk. Washingtoni követségünk pedig olyan, hogy ottlétem alatt több mint két hónapig nem volt ott egy lélek sem, mely fölvilágositást adott volna, vagy bennünket képviselt volna. Azt gondoltam, hogy ez a nyári idényben átalános szokás; de csalódtam, mert a porosz, olasz és franczia követség irodájában találtam igen kedves egyéneket, kik azért maradtak ott, — daczára a melegnek, — hogy kötelességük és hivatásoknak megfeleljenek. Sőt a porosz követség másodtitkára mintegy neheztelve mondá, hogy meg nem foghatja, hogy a mi embereink hol kószálnak, s hogy a mult hetekben is neki kellett néhány bécsi fiatal mérnök ügyeit elintézni és őket ajánló levelekkel ellátni. Szomoru dolgok ezek, de igazak, a ki nem hiszi, győződjék meg róla saját szemeivel.

Mielőtt e közleményeket befejezném, megkisértek egy összeállitást adni az Egyesült-Államokban lakó magyarok létszámáról. A washingtoni „Census Office“-ban ajándékba kapott 1870-ki népszámlálási eredmény a következő számokat mutatja:

Van az Egyesült-Államokban 3737 magyar, ezek közül 3649 esik a harminczhét államra; 88 pedig a tiz territoriumra. Az államok részletes kimutatásánál csakis „District of Columbia“ mutat ki 46 magyart. Mig ellenben az Egyesület ötven legnagyobb városaiban következőleg oszlanak meg a magyarok.

New-York: 521, Chicago: 159, St.-Louis: 126, Cleveland: 97, Kansas City: 70, Brooklyn: 70, Sanfrancisko: 61, Detroit: 53, Philadelphia: 52, Washington és Milvankee, mindegyik városban: 43, Baltimore: 40, Cincinnati: 37, Newyork: 30, Louisville: 27, Hartford 15, Memphis: 14, Syracus: 13, Pittsburg: 11. — Hat-hat magyar lakos van Buffaloban, Indianapolisban, Columbusban; 5—5 Jersey Cityben, Albanyban, Alleghenyben, Warcesterben, Uticaban; négy: Daytonban; három-három: Rochesterban, Charlestonban, Toledoban, Savannahban; kettő-kettő: Providenceben, Richmondban, New-Havenben, Mobileben és Fall Riverben; végre egy: Readingben (Stollmann Károly.)

Közöltem egész terjedelmében e hivatalos kimutatást hogy lássák az itthon levők mily szétszórtan élnek az amerikai magyarok az uj világ e rengeteg területén.

De ideje végre, hogy ne Amerikában, hanem ismét itthon érezzem magam, igy tehát e czikksorozatot ezuttal befejezem, nem azért mintha talán nem volna tárgy a new-yorki magyar életből még hosszabbra nyujtani e tán már fáraszó közleményeket. Tárgy mindenütt van elég, csak gondosan kell fölkutatni. S egykor talán még a „Magyar Khinát“ is lesz szerencsém megirhatni a „Vasárnapi Ujság“-nak!

Liptay Pál.

A meteorologiáról.

I.

A meteorologia az időjárás tudománya. Ha tudományos álláspontról akarunk a müvelt közönséggel az időjárás felett csevegni: többszörös veszélynek teszszük ki magunkat. Először a társalgás az időjárásról annyira elcsépelt dolog, hogy még az első tánczóra szivszorongó pillanatában sem merjük többé alkalmazni, nehogy befogott fülekkel szaladjanak el tőlünk. A második veszély abban rejlik, hogy a balitélet, a babona az emberi természet legkedvesebb gyermeke, és hogy semmi felett nem uralkodik annyi babona, mint épen az idő felett; az egyik minden szentekre esküszik, hogy a holdtól függ az időjárás; a másik az uralkodó planétára bizza a dolgot; a harmadik az időjárás változását a vétekkel megbántott és az imádsággal kiengesztelt isten haragjában és mosolyában keresi. S végre mindenik azt hiszi magáról, hogy ért az időjáráshoz, sőt többet ért hozzá, mint a szoba-tudósok, a kik iskola-termeikből és tanuló szobáikból lehetetlen, hogy oly jól figyelhessék meg az időjárást, mint a sokat hányatott élet fiai.

Valóban meg kell engednünk, hogy némely életpálya az időjárásnak folytonos megfigyelésére van utalva a szabadban, és az ilyenek az időjárás egyes részleteihez csakugyan többet érthetnek, mint a tudományos férfiak, a meteorologok. Az idő változásának jelei ugyanis a különböző helyeken gyakran igen különfélék, ugy hogy vadászok, hajósok és földmüvelők az időváltozás beálltát némely vidékeken jobban ismerhetik, mint a szaktudósok, kik az egész föld időjárásának viszonyaiba igyekeznek behatolni. S végül nem tagadhatjuk, hogy azállat világnak van némi homályos előérzete, a sejditésnek mintegy neme az időjárás változásairól; valamint némely egyének testüknek részint fájdalomszerü, részint sejditésszerü előérzetével felülmulhatják a szaktudós meteorologot az időjárás változásai beállásának meghatározásában; azonban meg kell gondolnunk, hogy e tudomány a természettudományok legifjabb ága s még a templom lépcsőjéhez sem érkezett, mely egykor hitünk szerint, az egész emberiségnek menedéket nyujt az időjárás kifakadásai ellen.

Kérdezik sokan — irja *Reis* Pál, hires német meteorolog, kinek közelebb megjelent értekezése után adjuk e közleményt — ugyan mi lehet a meteorologia czélja? A tudomány emberének tulajdonképen a természet kutatásában nincs egyéb czélja, mint maga a *kutatás, a természet titkainak kifürkészése*, és igy a meteorologiának is legfőbb czélja *az időjárás okainak ismerete*. A természet megismerésével azonban mindig szorosan egybefüződik mintegy önmagától a magasabb és szélesebb *alkalmazás az életre;* az irás szavai bizonyságra lelnek: „Keressétek először az isten országát és az ő igazságát, a többi megadatik nektek.“ Kutassátok, fürkészszétek ki a természet titkait és gazdag kincsek hullnak mintegy önmaguktól öletekbe. Ki hitte volna ezelőtt kétszáz évvel, midőn bizonyára voltak sokan, kik a fizikusok játékszerein, hogy bőrrel dörzsölt pálczákból villámszikrákat csaltak ki, orrukat fintorgatták — hogy e szikrák ereje a villanyosság egykor gondolatainkat villámsebességgel fogja körülhordozni a föld körül, a mint elhatározásainkat is az agyvelőtől az izmokhoz viszi, hogy az izmok összehuzódása által végrehajtassa. Épen igy sokan a vállukat vonhatják ama kevés alaptörvény felett, melyeket az időjárástana eddigelé elért; ez azonban a kutatót nem háboritja magas czéljának követésében, mely abban áll, hogy az időjárás összes tüneményeit egy természettörvényileg alkotott egészszé füzze egybe. S e magas czél égfelé röpülése közben már számos arany gyümölcsöt hullatott a földre.

A tenger- és levegő áramok pontos ismerete Maury amerikai kapitányt abba a helyzetbe helyezte, hogy a vitorla-hajókkal való utat az Egyesült-Államoktól az Egyenlitőignegyven nap helyett tizennyolcz alatt futhatta be; épen igy az utazás ideje Kaliforniába 180 napról 92-re, Angolországból Ausztráliába 250 napról 130 napra szorult le. Ha ez előhaladásokat a gőzhajók futása tulszárnyalta is, vannak azonban oly előhaladások, melyek az átalános figyelmet a meteorologiára irányozták. Az 1871. évi deczemberi erős hideg alkalmával minden ujságolvasó élénken kutatott az időjárás táviratai után és a 12 egész 24 foknyi hidegnél mintegy megkönnyebbült szivvel lélegzett föl, ha azt olvasta hogy Harapanda és Hernösund mellett 0 egész 4 fok melegre emelkedett az időjárás. Franczia-, Német- és Angol-

Vas. Ujs 1873. 298. f.

len észak jégbirodalmának fölfedezési utjára inditotta. Két hajó indult meg, a „Germania“ és „Hanza“ 31, veszélyt és haláltmegvető emberrel, Koldewey Károly kapitány vezérlete alatt. Sokáig nem lehetett felölök hallani semmit. Végre megérkeztek, épen akkor, mikor a világ két hatalmas birodalma összecsapott. Az ágyudörgésen keresztülhatott az örömriadal, melylyel őket a tudományos világ fogadta. Most kiadták élményeiket négy vastag kötetben s kincseket hoztak a tudománynak onnan, a hol „nincsen semmi!“

A két hajó együttindultmeg a bremai kikötőből. Az északi sarkkör alatt elevezve, a tenger egyhangusága s örökös köd fogadta őket. Ki akartak szállni a Jan Mayen nevü tüzokádó szigeten, de az nem sikerült. Északnyugatnak folytatták utjokat, hogy Grönland keleti partjait elérjék a 75-ik fok alatt jégbirodalmon hatolva keresztül. Itt kezdődött küzdelmök a vad elemekkel. Ahhoz járult, hogy a két eddig együtt haladó hajó elszakadt egymástól, hogy soha meg ne lássák egymást többé. Germania szerencsésen elérte Grönland partjait. De a szerencsétlen Hanzára Hegemann kapitány vezénylete alatt szomoru sors várakozott. Jégtorlaszokkal, uszó jégalpesekkel küzdött folytonosan, melyek örökké összezuzással fenyegették. A hajó mindig mélyebbre és mélyebbre hatolt a tengerbe, mely olyan volt, mint egy jégből alkotott pokol.

A hol a viz szabad volt a jéghegyektől, ott is csak kisebbszerü tavakat képezett már. Szeptember 15-én a Hanzát „bevette az isten hidege“, mintha gyökeret eresztett volna, nem mozdult, oda fagyott két óriási uszó jéghegy közzé. Ekkor a legénység kiszállt a tehetetlen hajóból a jéghegyre, ott vert tanyát azon s kunyhót épitett rajta a hajó kőszenéből. A jég azonban mindig összébb szorult, a közbe csikaritott hajó recsegett minden ereszték ében, látni való volt, hogy oda vész, leszedtek hát róla mindent, a minek még hasznát remélték vehetni.

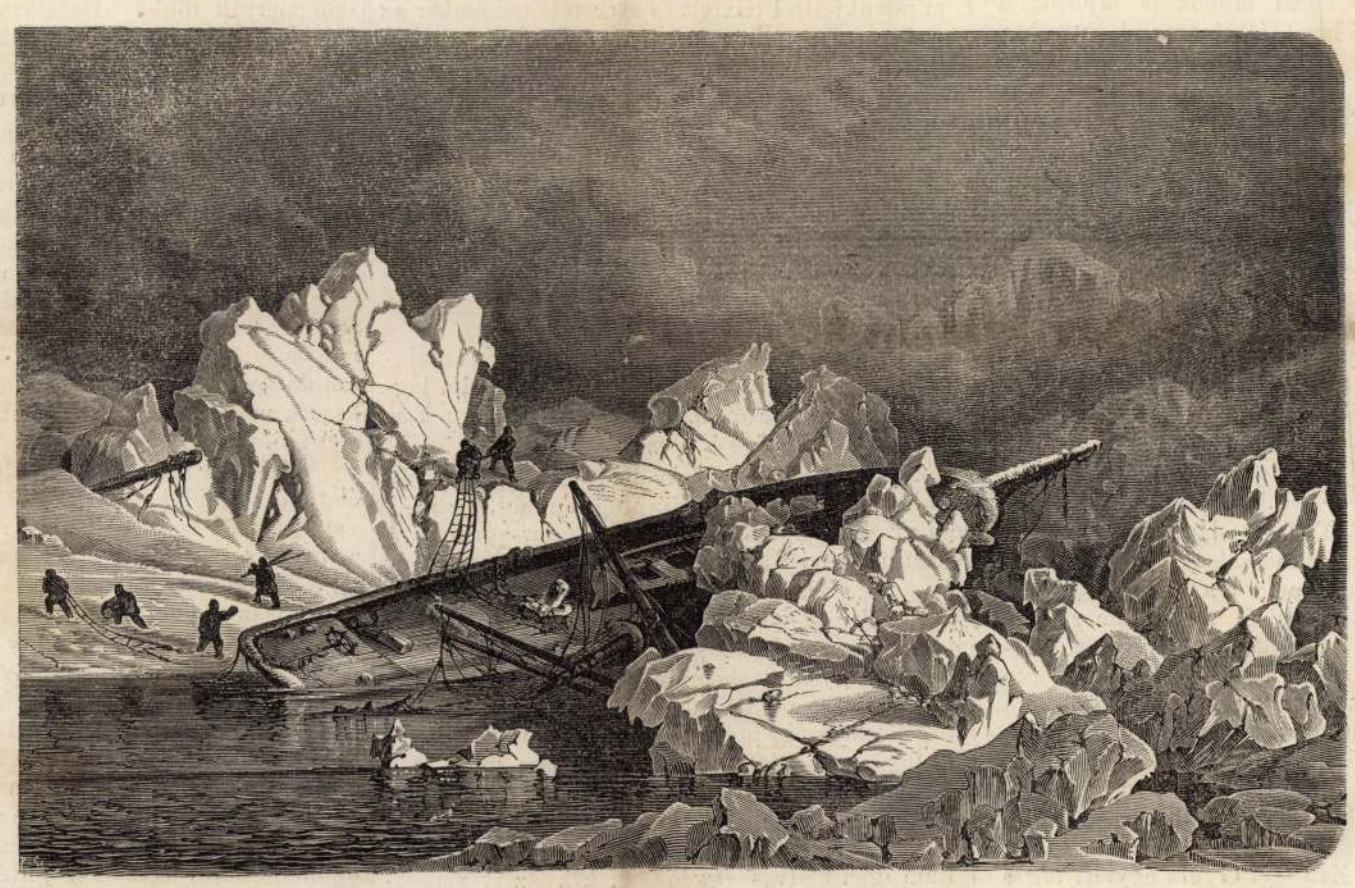

A „Hanza“ hajó roncsa.

De ott a jég hátán és a hó alatt, reszketve a képzelhetlen hidegtől, összeszorulva a szük kőszénkunyhóban, a tenger áramlata által folytonosan délfelé hajtatva mégis volt annyi lélekjelenlétök a tudomány e hősszivü apostolainak, hogy tapasztalataikat följegyezzék; megfigyelték a hőmérséket, lerajzolták a távol derengő partokat és a phantasztikus uszó hegyeket, melyek

A sokkal szerencsésebb „Germania“ érdekes kutatásokat tett Grönlandban. Egy egész uj mythologiát találnak ottan s még jelen tekintetében is ismeretlen földnek évezredes történetére akadnak. Missionáriusok vannak ott a gyarmatokban, kik nyomára vezetnek Grönland egyháztörténetének, melyből megtudjuk, hogy már a tizedik században Rauda Erik alatt a világ e legszegényebb országából is behuzta a maga papitizedét a római pápa. Megismerkedünk az eszkimókkal, a normannok és más bevándorlottak elkorcsosult ivadékaival, s az eszkimó czet-halászok „rajak“ nevü kedves csolnakjaival, melyek egy falka kacsa módjára kisérték a Germaniát, s melyekből egyet mutatóba mai képünkön közlünk.

Eszkimó csolnak.

Magyar Amerika.

IV.

New-Yorkban visszatérve, tekintsünk be ismét a magyar egyletbe, melynek helyisége még mindig „174 Grand Street“-ben van. A tágas nagy terem, melynek ablakai erkélyekre nyilnak, igen kedvező benyomást tesz a belépőre. A terem közepét egy nagy diszes teke-asztal foglalja el, melyet Balogh Mihály buzgó tagtárs bocsátott az egylet rendelkezésére. Az egyleti zongora, mely ma már az egylet tulajdona, a diszes könyvtári szekrény, magyar tárgyu képek, köztük „Széchenyi emlékezete,“ az efelett alkalmazott hazai czimer két nemzeti szin lobogóval környezve, az asztalon levő számos magyar lap, mind ez tudatja, hogy otthon vagyünk. Otthon, a nagy Egyesült-Államok amaz oazisán, melyet magunkénak, magyarnak mondhatunk.

Midőn hosszabb távollét után e kedves helyiségbe ismét beléptem, szinte otthon érzém magamat. Magyar szót, régi czimborákat, és mi több: magyar czimborákat, ily nagy számban, több hóig nélkülözni valék kénytelen. Nagy vitába voltak keveredve volt kollegáim, — a magyarok mindig vitatkoznak — a vita tárgya az amerikai elnökválasztás volt, s különösen, hogy mikép akarták newyorki magyar egyletünket e politikai mozgalmakban némely egyének saját czéljaik elérésére fölhasználni.

Négy hazánkfia által — kik közül egyik közbecsülésben álló érdemteljes hazafi — egy magyar körlevél küldetett szét a newyorki magyarokhoz, mely következőleg szólt:

„New-York városának magyar polgáraihoz! Az alulirtak tisztelettel kérik kegyedet, sziveskedjék szombaton, folyó hó 3-kán, esti 8 órakor a „Magyar Egylet“ helyiségében 174 Grand Street tartandó gyülésre megjelenni, melynek czélja leend egy „Magyar Grant- és Wilson-egylet“-et alakitani s a republikánus érzületeknek kifejezést adni. — New-Yorkban 1872. augusztus 1-jén.“

E fölhivás megtevé hatását, sokan gyültek egybe az egylet helyiségében, melynek azonban használatára engedélyt nyerni az egylettől — elfelejté a vállalkozó négy hazafi. Az egyleti tagok nem kevéssé valának meglepetve, midőn a terembe lépve, azt már tömve találták oly egyénekkel, nek két harmada épen nem látszott mutatni azt, h

Walleshausen – önarchép.

lásd helyesen Cselényi-Walleshausen Zsiga alatt

Megyer Demut.

1947. III. 22.; III. i. of. 67. n.

2. old.

(: Jenimoló :)

lásd Cselényi-Walleshausen Zsiga alatt is!

Wallers Ferenc

Wallers Ferenc, 1734 jan. 26-án iratkozott be.

Fleischer Béla

94. l.

~~gatról~~:

Két emeletes épületének földszintjén hat s
rom-tizenhárom az ablakok száma. ~~[illegible]~~
ház áll s ~~[illegible]~~ bástyáján hat lőrés van. A
Felirata fölülkét sorban:

S
"
a vonalkeretes 9.8 : 14.2 cm.

126/94 № 373.

694		**MW Moses Wallach,** ca 1840—1860. (Grünhut József öreg komáromi aranyműves közlése. — *Mitteilung des Juveliers J. Grünhut.* V
	Nr. 692	*a)* Filigrángombok. — *Knöpfe in Filigranarbeit.* Grünhut József, Komárom — *Komorn.*
	Nr. 692	*b)* Dísztű, pajzsalakú, filigránmíves fejjel. — *Ziernadel m. schildförm. Kopf in Filigranarbeit.* Museum, Felka.

v)

Wallach Mózes
ötvös Galgóc
Körnagyötvj
117. P

Gretschl, Eduardus 359
Gretschl, Josephus (Carolus) 354
Gretschl, Josephus, jun. 354
Gretschl, Wenzel 344
Grimm, Andreas 884
Gro, Emericus I. 1307
Gro, Emericus II. 1370
Gross, Andreas 1464
Gross, Christianus 172
Gross, Michaël 1472
Großscheuren, Benedictus von ... 1300
Grus, Michaël 1911
Gruz, Simon 181
Grünhut, Josephus 1060
Günther, Franciscus 2067
Guhr, Johannes 963
Gundhartt, Johannes 1237
Gunesch, Georgius 48
Gunesch, Gregorius 1342
Gunterdt, Mathias 1389
Gunterdt, Michael 1401
Gunthardt, Johannes 1232
Gust, Adolphus 294
Gyurakovics, Michael 1044
Gyursa, Gregorius 576

Hacker, Joachim 98
Haendel, Eusebius Michael 1190

W.Gyenes Gitta festő.

Népszava XXXVIII.évf.1910
jan.6.

4 sz. 6 lap.

Grafikusok tárlata.

Walles Gitta festő

Népszava XXXVIII.évf.1910

2 sz.5 lap. jan.4.

Uj kiállitás a Müvészházban.

Wallach Tudor, Partner von Sputer

APU!

Meglepetésnek szánjuk ezt az üzenetet,

apák napjára

sok-sok

szeretettel.

Na kik vagyunk?

Idén még nem mentem férjhez
Nagyporonty,
Idén
még nem rúgtak ki
Kisporonty,
Idén még nem
piszkítottam be
Kefir.

Mikimóka Apa!
Aki téged szeret,
Szente Zsófi éves.
Sok puszit küld
Neked.

Fatika!
Sok erőt
egészséget
kívánunk
apák napja
alkalmából
/is/ !

Ravasz
Rolandnak!
Kicsi szívünk
minden szeretetével
boldog Apák Napját
kívánunk.
Gábor,
Roland

Köszöntjük
szeretettel Osliban
és Öntésen
a legjobb
nagypapáinkat:
Adrienn,
Vivien

Drága Apuci!
Nagyon
szeretlek!
Balika

Dagadtka!
Apák napján szorítunk
pocakod apadásáért.
Csipike és csapata

Apák napján szeretettel
köszöntöm a legkedvesebb
Apát, Apóst.
Erzsi

Imre és Hilda!
Eljegyzésetek
alkalmából
sok boldogságot
kíván:
Nagynénéd
és gyermekei,
Nagybátyád
és családja

ALPOKTÓL AZ ADRIÁIG
Kaposvári Nemzetközi Kiállítás és vásár
AZ ALPOK-ADRIA MUNKAKÖZÖSSÉG
támogatásával

1993. szeptember 1-5.

KAPOSVÁR
VÁROSI SPORTCSARNOK

Szabadidő, sport	Vegyiáru
Lakásfelszerelés	Mezőgazdaság
Elektronika	Élelmiszer
Üdülés, turisztika	Építőipar
Ruházat, cipő	Környezetvédelem
Autó és tartozékok	Számítástechnika

Jelentkezés és felvilágosítás:
a VÁSÁRIRODÁNÁL
☎ 82/422-000, 422-422,
Fax: 82/418-700, 313-295, 422-422
✉ "Alpoktól az Adriáig", 7401 Kaposvár Pf. 185.

BUDAPEST TOURIST
ALAPÍTVA: 1916

Nagy tapasztalatú, megbízható BUDAPEST TOURIST Győri Főirodájának ajánlatai:

Üdülés Lloret de Mar-ban (Spanyolország)
július 15–25.
szeptember 2–12.
Rendkívüli kedvezményes ár: 26.250,– Ft
(félpanzióval)

Párizs (6 nap): 16.976,– Ft.

Párizs–Eurodisney: felnőtt: 21.631,– Ft
(6 nap) gyermek: 19.466,– Ft.

Városnéző túrák: KREMS–MELK
BÉCS
MARIAZELL
RÓMA
LONDON

Keresünk kiadó lakásokat, szobákat.

BUDAPEST TOURIST
GYŐRI FŐIRODA
Győr, Szent István út 39.
Tel./fax: 96/311-671.
A megbízhatóság és sokéves hagyomány jegyében
várjuk Önt, családját és barátait!! (54530/1H)

SOPRON MEGYEI JOGÚ VÁROS POLGÁRMESTERI HIVATALA megbízásából a Győr–Moson–Sopron Megyei Beruházási Kft. Soproni Kirendeltsége

PÁLYÁZATOT HIRDET

a Sopron, Erzsébet u. 9. tetőtéri gázüzemű kazánház átalakításának kivitelezési munkáira.

Feladat: a rendelkezésre álló kiviteli tervek alapján a meglévő berendezések bontása, helyükre 1464 kW összteljesítményű modul kazántelep beépítése. Átalakításra kerülnek az Erzsébet u. 9., a Központi Rendelőintézet Lenkey utcai, a Társadalombiztosítás Kis János utcai hőközpontjai és a hozzájuk tartozó távvezetékek.

Az üzembehelyezés határideje: október 15.

A kiviteli tervek és a részletes szöveges ismertető az építési feltételekről és az elbírálás szempontjairól a Beruházási Kft. Soproni Kirendeltségén (Sopron, Teleki Pál u. 20/a.) 20.000,– Ft vissza nem térítendő díj ellenében átvehetők. Befizetési csekket itt biztosítunk.

Az ajánlat beadásának határideje: július 19-én, 8 óra.

Az ajánlatok bontása: július 19-én, 9 óra.

Helye: Beruházási Kft. Soproni Kirendeltsége
Sopron, Teleki Pál u. 20/a.

Az ajánlatokat zárt borítékban „Sopron, Erzsébet u. 9. tetőtéri kazánház" felirattal, pályázó megjelölése nélkül kérjük beadni.
Eredményhirdetés: július 26-án, 9 órakor.

Győr–Moson–Sopron Megyei
Beruházási Kft.

(54525/1H)

CALIDA
NATURAL
QUALITY

CALIDA ein erfolgreiches und bekanntes schweizerisches Textil- und Bekleidungsunternehmen sucht für Ihre aufstrebende Tochtergesellschaft, die **CALIDA UNGARN GMBH** in Rajka, eine Dame oder einen Herrn für die herausfordernde Aufgabe und Position als

kaufmännische/r

GESCHÄFTSLEITER/IN

– Sie sind dynamish, verfügen über Führungserfahrung und unternehmerische Initiative.
– Sie sind betriebswirtschaftlich orientiert und lösen auch organisatorische, operative und koordinierende Aufgaben.

Textil- oder Bekleidungskenntnisse sind von Vorteil jedoch nicht Bedingung.
Bei allen Ihren Aktivitäten steht das marktorientierte Denken im Vordergrund.
Fühlen Sie sich angesprochen, so senden Sie uns Ihre Bewerbung inkl. Unterlagen (bitte erwähnen Sie bei Ihrer Bewerbung die Tel.-Nr., damit wir kurzfristig mit Ihnen Kontakt aufnehmen können) bis 16. Juli 1993 an:

CALIDA AG
Hr. J Gerrits
6210 Sursee Schweiz (54374/1H)

BARLAVITS TIBORNÉ
Tanító Néninek

Kedves Piroska Néni!
Nyugdíjba vonulása alkalmából szeretnénk ezúton is kifejezni köszönetünket mindazért a szépért és jóért, amit Öntől tanultunk. Köszönjük, hogy első, bizonytalan betűink leírásakor oly sok szeretettel fogta kezünket és hosszú évek során okított bennünket fáradhatatlanul. Őszinte szívvel kívánjuk, hogy igazán megérdemelt pihenésének évei jó egészségben, boldogságban és olyan sok szeretetben teljenek, amennyit Piroska Néni adott nekünk. Soha nem múló szeretettel és tisztelettel:
a hálás volt tanítványok

Sopronkövesd község Önkormányzata pályázatot hirdet – nyugdíjazás miatt megüresedő – 8 osztályos általános iskola **igazgatói állás** betöltésére.

Az igazgatói megbízás feltétele: felsőfokú iskolai pedagógus-szakképesítés és legalább 5 év szakmai gyakorlat.

Bérezés megállapodás szerint.

A megbízás kezdő időpontja: 1993. augusztus 15.

A pályázatot Sopronkövesd község polgármesteréhez 1993. július 15-ig kell benyújtani.

(53509/1H)

Európai cég
agilis, jó
szervezőképességgel
rendelkező önálló
munkatársakat keres
Győr–Moson–Sopron
megye területéről.
Jelentkezés június 21-én
hétfőn 17 órakor
a Győri Ipartestület
klubhelyiségében
személyesen,
Arany János u. 31.
(54570/1H)

Beruházások előkészítéséhez, privatizációhoz
teljes körű
környezeti állapotfelmérést,
és kárelhárítást vállalunk
tervezéssel és kivitelezéssel!

DUKÖR Egyesülés

Felvilágosítás: a 96/313-694,
329-121-es telefonon vagy
9026 Győr, Dózsa rkp. 137.
alatt személyesen.
(54141/1H)

Megújuló győri műemlék templom

A kamilliánus szerzetesek építették

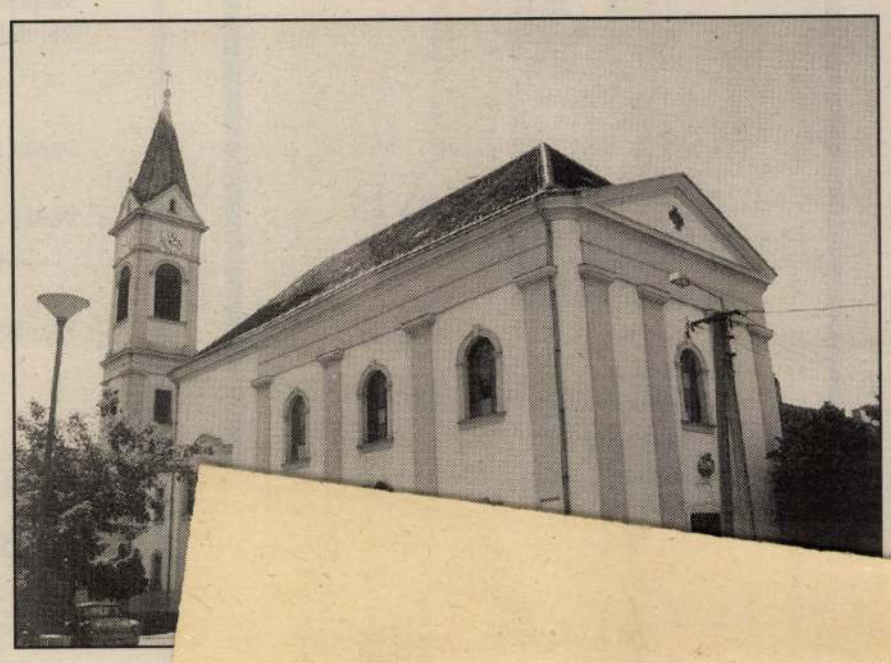

A győri Kálvária utca barokk stációi kiemelt műemlékek. Kevesen tudják, hogy az ugyancsak a Kálvária utcában álló *Szent Kamillus-plébánia* – egyhajós, egy főoltárral, négy mellékoltárral rendelkező – temploma ugyancsak kiemelt műemlék. A plébánia valamint a templom nevét az olasz eredetű camilliáns szerzetesektől kapta. De Lellis Kamill „Camillus de Lellis" a nápolyi királyság Bucchianico helységében született 1550-ben, az itáliai városállamok közötti harcok időszakában, amelyekben maga is részt vett, majd súlyosan megsebesült. Hosszú ideig volt egy kórház lakója, ahol akkoriban nem léteztek betegápolók. A betegek egymáson úgy segítettek, ahogy tudtak. Camillus a betegágyon elhatározta, hogy pap lesz. Elvégezte a középiskolát, a teológiát, majd 1584-ben szentelték pappá. Nem sokkal később megalapította a „Boldog kimúlás atyáinak vagy a betegápolóknak szerzetét."

Magyarországra Forgách Pál váci püspök kérésére érkeztek. A püspök rövid időn belül meghalt. Temetésén Zichy Ferenc győri püspök találkozott a támogatók nélküli szerzetesekkel. Néhányukat székvárosába invitálta. Végül 1761-be érkezett három atya Győrbe. Az újvárosi ispotályban kapta két szobát, amelynek fejében ápolták az ottani betegeke Ebben az időben özvegy Dilts Józsefné, született Stadler J hanna Franciska gazdag győri polgár végrendeletében gyonát Győr külvárosában felépítendő templom céljaira ha ta. Zichy püspök javasolta, hogy azt az úgynevezett g Puszta-Majorokban építsék föl. Odatelepítette a kamilliá szerzeteseket. A templom a kolostorral együtt 1767–1 között készült el. Az egykori kolostor napjainkban a plébániának ad helyet. Az építő a híres tiroli mester, Rastner von Wallach Fülöp. Az emlékoltárokat az aranyozott faszobrokkal együtt ugyancsak tiroli fafaragók készítették. A főoltár Szent Kamillt ábrázoló képét pedig firenzei mester, Anton Capacci alkotta. Capacci képe napjainkban is eredeti helyén látható. Freskói azonban Pandur József híres győri festőművész későbbi alkotásaival együtt elpusztultak.

II. József hírhedt rendeletének áldozatául estek a győri kamilliánus szerzetesek is. Közülük többen a győri templomban nyertek egyházi szolgálatot. A rendfőnök, Gassner Adolf a templom lelkészeként helyén maradt. A győri megyés püspök 1789-ben őt nevezte ki Puszta-Majorok – keveset hasz-

mondhassa. A [illegible] vész, Przudzik József végzi. Remélem Pápai Lajos megyés püspök megáldhatja a győri Szent Kamillus-plébánia újjávarázsolt templomát.

Végül elmondjuk, hogy a templom még az országban egyedülálló „rendellenességéről" híres. A tornya ugyanis nem a bejárat fölött, hanem a templom hátulján található. Miért? Eredetileg természetesen a főbejárat fölé épült: villámoktól terhes helyre. Több ízben érte villámcsapás. Végül leégett. Ezután került a torony mai helyére.

Imre Béla
Fotó: *Bertleff András*

Mai arcképek

Történelmi portrék

Bár sokan hallottak *Rákosné Ács Klára Vallanak a betűk* című könyvéről, amelyben történelmi személyiségek kézírását vizsgálta, de aki most hallana róla először, annak sokszoros meglepetést szerezhet, hogy ezúttal neves kortársaink: *Csoóri Sándor, Domján László, Egely György, Fülöp Viktor, Göncz Árpád, Makovecz Imre, Polgár László, Tolnay Klári, Tóth János* és *Polgár Judit* írásanalízisét szolgáltatta a *Lélek rajza* című kötetben. Az egyes analízisek után *Loósz Mária* szembesítette a szereplőket a pszichografológus eredményeivel.

A recezens számára tanulságos azonban a kötet zava is, amelyet *Benda Kálmán történész* írt. A orológia tudósa felidézi *Rákosné Ács Klárával ös munkáik eredményét*, és elismerően szól kieles intuitív képességéről. Azt írja: „Elsőnek *Bocs- István* fejedelem leveleiből raktam ki néhányat. ndanom sem kell, Rákosné sem ebben, sem más etben nem tudta, kinek az írását vizsgálja. A levet időrendben mutattam, a sorban az utolsó 1606 cemberében kelt. A fejedelem akkor már súlyos beg volt. Nem sokkal a levél megírása után meg is lt.

Ma is emlékszem, milyen megdöbbentő volt számomra: Ács Klára kezébe vette a levelet, néhány módpercig nézte, majd így szólt: – Ez az ember, amikor ezt írta, a halálról gondolkozott. Tudta, hogy már csak néhány napja van hátra. – Itt közbeszóltam: – A kortársak arról suttogtak, hogy megmérgezték. – Nincs semmi az írásban, amiből erre lehetne következtetni – felelte. – Vérkeringési zavarai voltak, embólia vagy trombózis lépett fel. (A betegség tüneteiről szóló egykorú leírások alapján a mai orvostudomány is ugyanezt állapította meg, hozzátéve még a májelégtelenség valószínűségét is).

Szenzációszámba megy, amit *Báthory Zsigmondról* állapított meg a pszichografológus. Azt mondta ugyanis, hogy óriási emberi tragédiájának nem más az oka, hanem az, hogy fiatal kora dacára elvesztette férfierejét, ez idegileg összeroppantotta. Feleségének levelei ezt a megállapítást igazolták.

A kötet a *Göncöl Kiadó* gondozásában jelent meg.
V. L.

Tegnapi tárgyak

A falvak halászó, vadászó, földmíves népe évszázadokon keresztül használta azokat a tárgyakat, amelyek ma már néprajzi gyűjtemények díszei a múzeumokban. Ilyenkor, aratás közeledtén, akiket valaha megérintett érett kalászok illata, folyók vizének hűvöse forró nyarakon, felidézhetik emlékeiket azokról az ősökről, akik valaha az itt látható tárgyakat használták. Valaha? Mintha csak tegnap lett volna...

Fotó: *Szük Ödön*

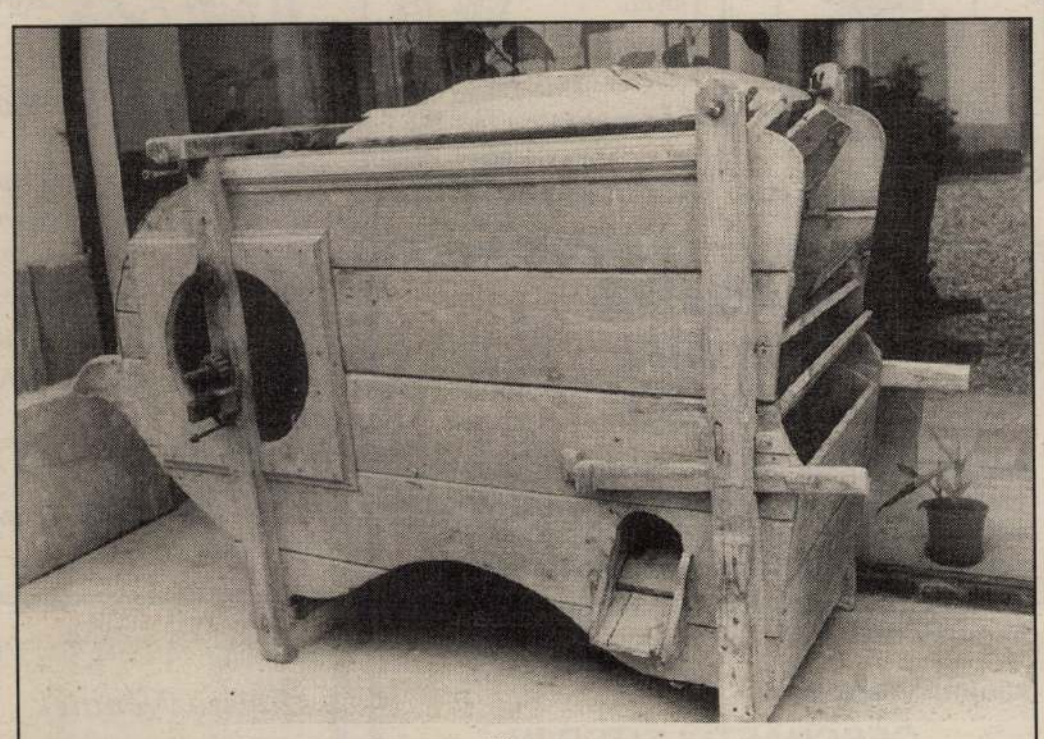

Aratáskor használatos eszköz a szellőrosta.

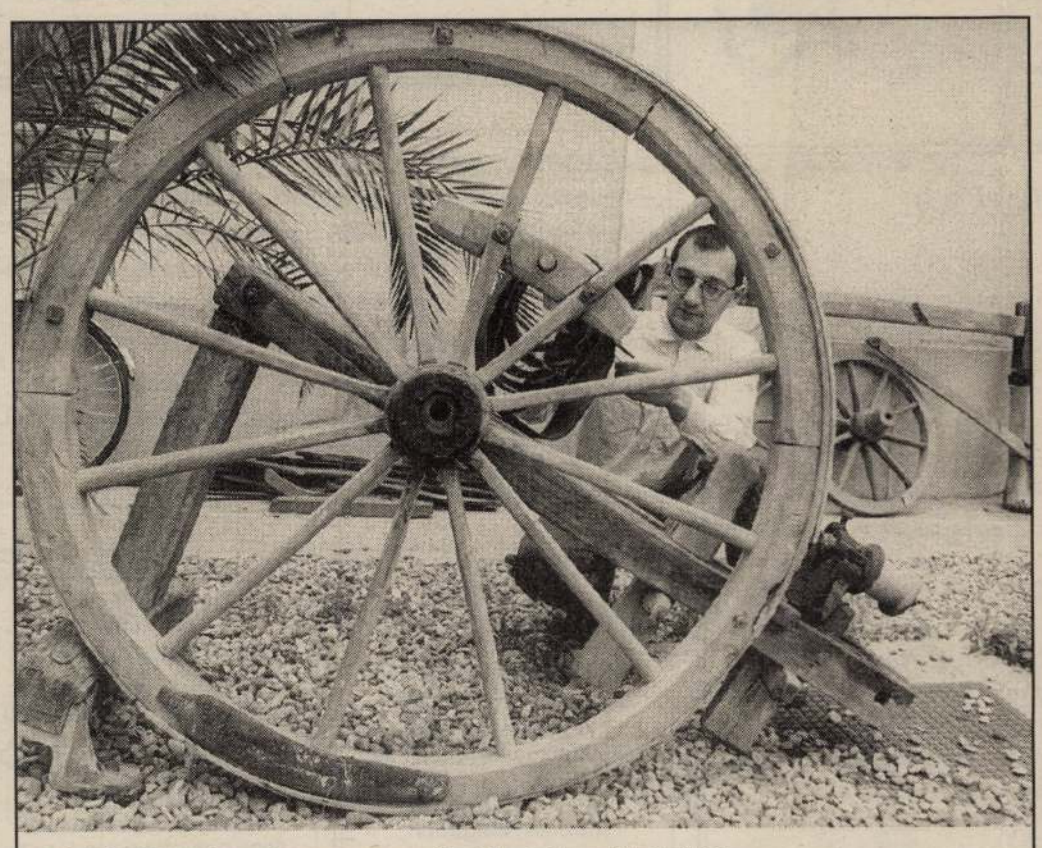

Kézi hajtású faeszterga egy nyalkai bognár műhelyéből.

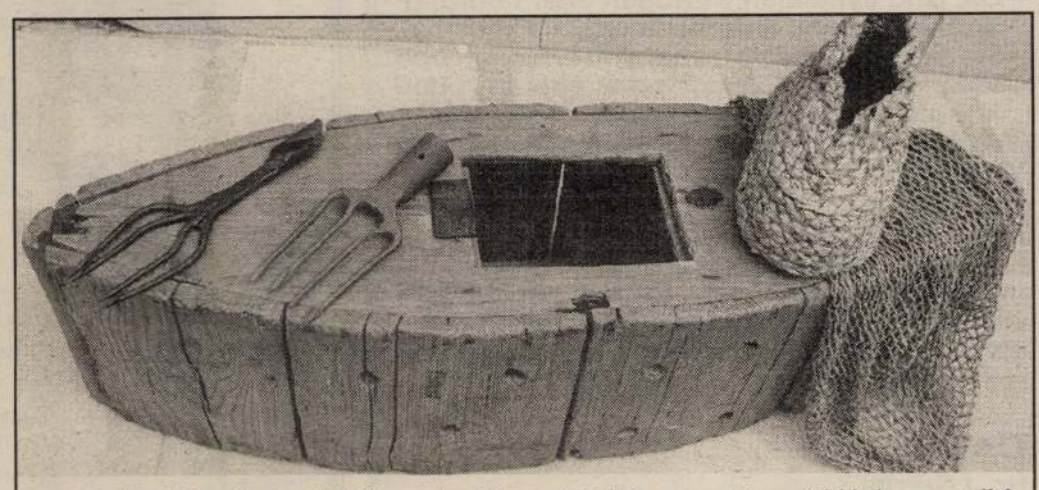

A Szigetköz vizeinek jellegzetes tárgyai, háló, varsa és a többiek... a győri Xantus János Múzeum jeles darabjai.

Antoine Jean Gros Guérin-t és Ingres t, s a kezdődő romanticizmus kiváló képviselőit megnyerték az új grafikai ág művészetének. Bécsben viszont siralmasan végződtek az első kísérletek, pedig maga Senefelder próbálkozott meghonosításával; sokáig ő maga sem gondolt művészi célokra, hanem csak az iparban és kereskedelemben való gyümölcsöztetésre.

A magyar kőnyomatos művészet nehézkes kialakulását az előbbi fejezetben már láttuk, ép azért nálunk sem volna helyes az éles korelhatárolás, amint azt külföldön sem támogatja komolyabb ok. A kezdeményezés korszakának két jelentősebb magyar litográfusa sem ad művészileg sokkal többet, mint a kísérletek első éveiben. Viszont a harmincas évek elején keletkező új nyomdák mind technikailag, mind a művészi fejlődést illetően, az előző évekhez képest nagy haladást jelentenek.

Richter és Schmid, valamint a nagyszebeni Bielz a rézmetszéshez hasonló kőmetszésen kívül a litográfiának csupán a fehér fekete hatásokkal dolgozó krétarajz és tollrajz technikáját ismerte és alkalmazta. A 30-as évektől kezdve egymásután jelentkeztek a kisebb-nagyobb vállalatok Pest Buda és az ország különböző kulturális központjaiban, mint Kolozsvárt, Pozsonyban, Kassán, Debrecenben, Aradon,

reklámjelenetek, portrék, stb. Walzel bejutott a legjobb pesti társaságokba (63), ami még jobban növelte vállalkozásának sikerét. Az arcképek sokszorosításához az ábrázolt személy engedélyére volt szüksége (66), amit Walzel ily módon könnyen megszerezhetett. A szabadságharc után egy ideig még folytatta vállalatát, de ekkor már sok új nehézséggel kellett megküzdenie. Az ötvenes években több új nyomda keletkezett, ismét lábrakapott a fametszet, legnagyobb ellenfele azonban a fénykézpezés lett, amely ebben az időben kezdett elterjedni. A 60 as években már nem volt könyomdája, s szükös viszonyok között halt meg.

azt olvassuk, hogy „rövidesen megnyitja üzemét Pesten." A nyomda fellendülése ettől az időtől számítható, amikor Trentsensky *Walzel Frigyes Ágostot* küldi Pestre üzletének irányítására. Walzel az osztrák hadsereg tisztje volt. Trentsenskyvel még ott ismerkedett meg. Midőn 1831-ben feleségül vette Fortunata Franchettit, le kellett szerelnie. Ekkor került Trentsensky bécsi vállalatának az élére, s 1836-ban jött Pestre, hogy felvirágoztassa a küzdelmes multú vállalatot (60). Walzel agilitásával, jóizlésével s kiadványainak művészi kiállításával hamar elhódította a Schmid által nevelt közönséget, amit Schmid nem nézett tétlenül. Ezért Szakmáry József budai kőnyomdásszal közös beadványban fordult a Helytartótanácshoz, hogy utasitsák el Walzel kérését, amikor Trentsensky 1839-ben bekövetkezett halála után a privilégium átruházását kérte (61). Schmidt nyomdája ekkor már egyébként is sokat veszített jelentőségéből. A lapok már nem dícsérik oly lelkesedéssel, mint néhány évvel korábban is. Igy a Társalkodó 1838-ban már kifogásolja kiadványainak fogyatékosságait (62). Walzel nagy gondot fordított arra, hogy lapjait ízlésesen, művészien állítsa ki. Arra törekedett, hogy megnyerje a legjobb művészeket. Sokat dolgozott neki Torsch is, akit valószínűleg Schmid hozott Pestre. Vállalata azonban akkor lesz igazán az első, amikor Barabás rajzait adja ki. Érzéke volt az aktualitások iránt: nagy sikert aratott árvízsorozatával, amelynek lapjait Schwind rajzai után Torsch litografálta. A privilégiumot a Schmid—Szakmáry-beadvány ellenére is megkapván nagy sorozatok kiadását indítja meg: politikusokat, írókat és színészeket, a „magyarországi szépeket" ábrázoló portrékat, tájképeket, vedutákat, stb. Arcképei többnyire sárga lapra nyomott krétarajzok (63), de gyakoriak tollrajzai, különösen a kereskedelmi és ipari célokat szolgáló nyomatokon, címkéken, meghívókon. Ezeknek a kiállítására ép oly gondot fordított, mint a műlapokra. Kiemeljük 1842. évi jogászbáli meghívóját (64). Igen érdekesek szivardoboz-címlapjai, melyekből a Magyar Történeti Muzeumnak szép gyüjteménye van, a 40-es évekből. Ezek nem egyszerű, ornamentális diszítések, mint pl. az előbb említett, igen finoman rajzolt meghívója, hanem divat- és genre-képek,

„EUROPA"
film-, könyv-, lapterjesztő
könyvkiadó r. t.
Bp, V., Rothermere... 12.
Telefon: 127-837.

Wallentinyi Ida

Woll. k. áll. Posony

l.

Forum 1934.

64. l.

70. l.

Wallentin Béla

Vitéz Tölgyessy Péter leányát: Felicia Máriát „summa cum laude" bölcsészet-doktorrá avatták.

A kiskunhalasi Jótékony Nőegyesület 75 éves jubileuma alkalmából tartott bál. A Rákóczi-palotást táncoló párok.

Amig Ön alszik

a Darmol dolgozik. Éjjeli nyugalmát nem zavarja és mégis estétől reggelre jól és biztosan hat. Fájdalom nélkül hajt, könnyü és teljes ürülést idéz elő. Ezért kellemes hatásu hashajtószer a DARMOL

MEINL GYULA

Magyarország legnagyobb kávészaküzlete

kávéban

és minden egyéb cikkben elsőrendű minőségáruval szolgál kedvező árfekvésben.

40 budapesti és 13 vidéki fióküzlet áll szíves rendelkezésre.

Rügyfakadás előtt

Solbár permetezés

a legjobb. Díjmentes ismertetőt küld

Agro Növényvédelmi R.-T.

Budapest, IV, Hajó ucca 2

ENDA, NEODENDRIN, SOLBÁR

Több mint tíz év óta közismert biztos hatású permetezőszerek!

Kérjen díjmentes képes útmutatót!

AGRO NÖVÉNYVÉDELMI ÉS MEZŐGAZDASÁGI R.-T.

BUDAPEST, IV, HAJÓ UCCA 2. SZ.

Jó hír:

pehelykönnyü vizhatlan, tiszta gyapju lóden raglán... 39 p

Ez a pehelykönnyü lódenanyag magyar gyártmány, ilyet eddig csak külföldön készitettek.

Nagykovácsy ÜZLETHÁZ

KOSSUTH L.-U. 9

VITÉZEK LAPJA KÉPES HIRADÓJA

Darányi Kálmán miniszterelnök Győrött bejelenti, hogy egy milliárd pengőt fog az ország gazdasági és honvédelmi célokra fordítani.

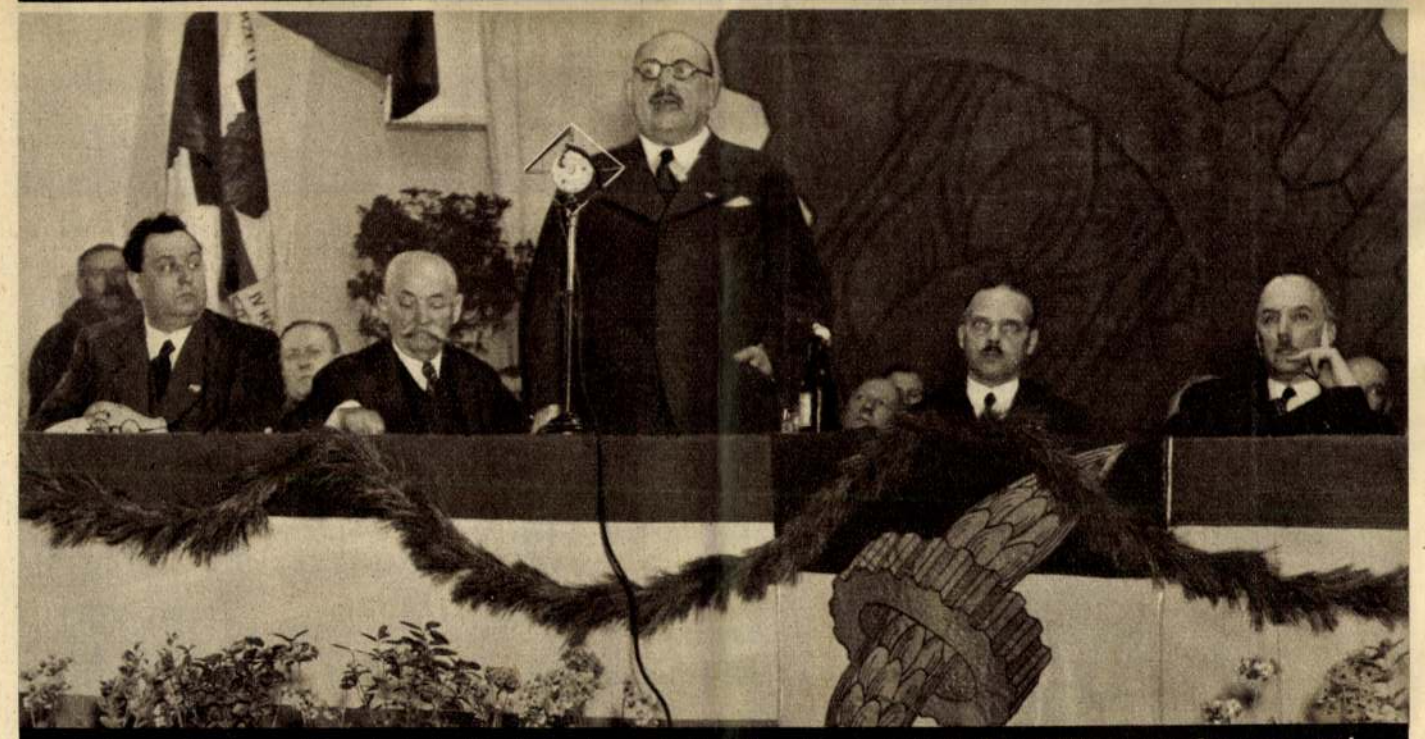

Hóman Bálint vallás- és közoktatásügyi miniszter Szentesen tartott beszédében egységes nemzeti közvéleményt sürget.

A Vitézek Lapja ingyen melléklete

1938 március 11

A Kormányzó Ur Őfőméltóságának a budapesti 1. sz. határőrezred laktanyájának dísztermében leleplezett arcképe. Festette: Wallentin Béla főhadnagy.

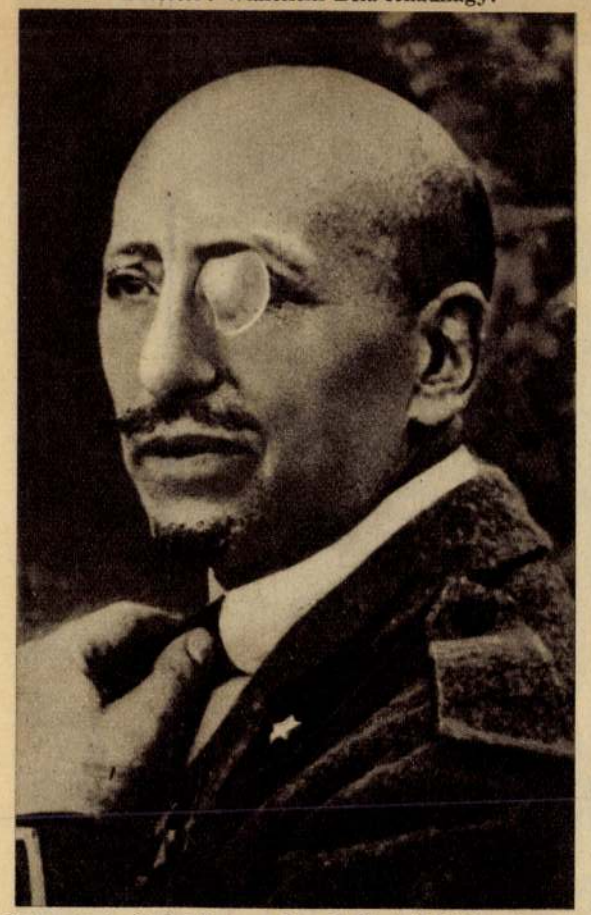

D'Annunzio Gabrielle, az olaszok kiváló költője, hazafia és nagy katonája, meghalt. D'Annunzio utolsó fényképe.

Mussolini a római pályaudvaron fogadja a hazatérő Graziani tábornagyot, Abesszínia volt alkirályát.

Teruelt Franco tábornok katonái visszahódították. Képünk a városnak a tüzérség és a repülők által való bombázását ábrázolja.

Angol kadettek egy 18 fontos ágyú bemutatásán.

Dr Ravasz László református püspök előadása a budapesti Vitézi Rendházban.

A budapesti vitézi iparosok és kereskedők táncestélye. Csárdást nyitó párok.

A budafoki vitézi járás bálja és műsoros estjének résztvevői.

Vitézi bálok és táncestélyek.

Magyarruhás Nemzetes asszonyok csoportja a nyiregyházi Vitézi bálon.

Szabolcs vármegye Vitézi Bálja. Nemzetes kisasszonyok csoportja.

Előkelőségek a díszemelvényen.

Litográfia

Szalay László

Walzel A. F.

Századok 1874. 184-203 o.

Nagy Iván: Magyarország képzőművészei

/Walzel A. F./

Litográfia

Schod-lné

Walzel A. F.

Századok 1874. 184-205 o.

Nagy Iván: Magyarország képzőművészei
/Walzel A. F./

Litográfia

Lisznyay Kálmán

Walzel A. F.

Századok 1874. 184-205 o.

Nagy Iván: Magyarország képzőművészei
/Walzel A. F./

Litográfia

Magyar ősök képcsarnoka

Walzel A. F.

Századok 1874. 184-205 o.

Nagy Iván: Magyarország képzőművészei
/Walzel A. F. /

Litográfia

Majthényi Mária, gróf Brunsvikné

Walzel A. F.

Századok 1874. 184-205 o.

Nagy Iván: Magyarország képzőművészei

/Walzel A. F. /

Litográfia

Kossuth Lajos
Walzel A. F.

Századok 1874. 184--205 o.
Nagy Iván: Magyarország képzőművészei
/Walzel A. F. /

Litográfia

Eötvös József törv. széki elnök
Walzel A. F.

Századok 1874. 184-2o5 o.

Nagy Iván: Magyarország képzőművészei
/Walzel A. F. /

Mühelyek, XIX.sz.
Walzel litográfiai intézete

Divatcsarnok, 1853.május 22.15.297-299.

Iró- és müvészélet.

Walzel A. F. könyomdája

Századok 1874. 184-205 o.

Nagy Iván: Magyarország képzőművészei
/Walzel A. F./

Waltzel-féle litographiai műhely,
Pest

Pesti Hirlap. 1880. márc. 28.

Az 1848. magyar minisztérium.

Üzemek.

Walzel nyomda.

Divatcsarnok, 1855. jan. 5. 1.

20.

Üzenek.
Walsel nyomda Pest.

Divatcsarnok, 1855. ápr. 5. 19.

38o.

Megjelent...

WALZEL Ágost Frigyes

MASITS László: Kölcsey Ferenc hiteles ábrázolása.
= Debreceni Déri Múzeum Évkönyve 1988 (1990)
323. p.

Ferenczy István szobra után **WALZEL ÁGOST FRIGYES** (1790 k.—1860 után): Kölcsey Ferenc. Rajz, papír 315×234 mm. J.j.l.: „Nyom Walzel F. A. Pesten" K.l.: „A' nemzeti muzeum számára készitette Ferenczy." „Kölcsey-szobor" „A' Pesti divatlaphoz" Bp., MTKcs. Ltsz.: 2744.

ily érme.

egyoldalú dombormű, a mely-
é jobbrafordultan, de szembe
irály, ki szája nyitva tartja.
Haja, bajusza és körszakálla
kör és az emelkedett perem
: IMP. RO : HVNG : BOH. REX.

3·6 cm. — Lelt. sz. 1119. — Ér-
Emil ajándéka 1907 április 30-án
1909 november 24-iki 5395 (1909
56 (351–910) és a 3211–910 eln. sz.
uár 10-iki (2095–909) és az 1910
jegyzékek alapján. — Bejelente-
908).

Walzel Frigyes Ágost I.

Braunaumban született. A katonai pályára lépett. 14 évig szolgált a tüzérségnél kitüntetéssel, onnan alhadmagyi minőségben kilépett s lemondván rangjáról a litografusi pályára lépett. W. 1831 óta dolgozott Trentsensky József (pesti ?) műhelyében. 1836 aug. 1-én társa lett Trentsenskynek s vezetője a pesti nyomdának és Trentsensky-féle műkereskedésnek. A társulásnál Trentsensky az 1835-ben nyert privilégiumot is szerette volna Walzelre ruházni. A pesti műárusok élénken tiltakoztak a Trentsensky-féle műkereskedés és Walzel ellen s kösztelték a nevezettek a műtárgyakkal való kereskedéstől tiltassanak el.

Fordits

felterjesztésből az
is kitűnik, hogy a
folyamodó nemcsak
kellő szakértelem-
mel rendelkezik,
hanem öt könyom-
dája is van a szük-
séges felszerelésszel
együtt, hogy megfele-
lő tőke felett ren-
delkezik s hogy úgy
ezekre vonatkozó
irásai, mint a

1120. *Zsigmond kirá*
Csaknem térdig, kissé
karimájú egyoldalú érem
zolva, hogy trónuson ül és
Jobb kezében jogart, balj
almát tart. Haja, bajusza
zete : derékon megkötött k
az aranygyapjas-rend jelvé
irata a vonalkörön belül
29-DIK KIRÁLY 1387–1437
Ezüstözött rézvéset, átm
Értéke 40 K. — Havas (Hir
30-án (787–907). — Átvétete
(1950–909), az 1910 február 2
eln. sz. leiratok, illetőleg az

az 1910 márczius 23-iki (519–9
jelentetett 1908 január 31-én

Trentsenskyvel kötött szerződése
rendben van. Végül, ha a pri-
vilegiumot megkapja, mint ide-
gen származásút azonnal felve-
szik a pesti polgárok sorába.
A helytartótanács 1839 jul. 16-án
24.097. sz. a. közölte a tanácscsal,
hogy a Trentsensky halálával
felszabadult könyomói privi-
legiumot a király Walzelnek
adományozta
Isoz Kálmán A cenzura és az első
pest-budai könyomdák. Historia 1928 26-28.

Walzel A. F. II.

részére kivánta megszerezni. Ennek érdekében folyamodványt nyujtott be a helytartótanácshoz, mely azt 1839 febr. 12. a városi tanácshoz bekuldött elly hozzáadással, hogy döntésig a mühely dolgozhat.

Schmid János és Szakmáry József könyvnyomdászok beadványban tiltakoztak a városnál Walzel működése ellen, muttholy a privilegium, melynek alapján dolgozott Trentsensky szemelyére és nem Walzelnek szólott s követelték mühelyének bezáratását. A városi tanács a panaszt elutasizotta, a helytartótanácsnak pedig javasolta, hogy Walzelnek a könyvnyomdászati privilegium megadassék. A

fordítás

Magy. Mérn. és Ép. Egyl. Könyvt.

magyar középponti vasút igazgatósága talpfák, továbbá felépítményi vasanyagok, nevezetesen hengerelt sínek, sínszékek és színszegek (Gewalzte Rails, Schienensattel und Hackennägel) magyar vasművek által eszközlendő szállítására.

Hogy hazai vasművek szállították-e ezeket tényleg és melyek voltak azok a vasművek, a hiányos adatokból nem sikerült megállapítanom.* Ellenben a társulat megokolt és *József* nádor által pártolt kérelmére legfelsőbb engedélyt nyert a társulat arra, hogy Ausztriából, Morva- és Stajerországból vám- és harmincadmentesen, külföldről pedig vámmázsánkinti 4 pengő forint harmincadfizetés és a vassíneknek nevezett vasúthoz történendő forditásáról szóló lekötelezettség mellett, 50,000 mázsa vassíneket, továbbá lokomotivokat és egyéb gépalkatrészeket szállíthassanak be.

Az építés műszaki fővezetését *Zimpel* F. Károlytól már 1845-ben elvonta az igazgatóság és *Beyse* A. W. építési igazgatóra bízta, később ennek eltávozásával *Sprenger* Pál cs. kir. udv. építészeti tanácsos vette át ezeket a teendőket.

1846. őszén már a Marchegg—Pozsony közötti vonal magas építményeit is vállalatra bocsátották, nevezetesen 21 pályaőrház, egy felvételi épület, egy fejállomás, egy lokomotivszín, vízállomás és egyéb kisebb létesítmények építését.

Ugyancsak az 1846. év tavaszán folyt le a mai közigazgatási bejárásnak megfelelő akkor divott hivatalos eljárás is. Erre vonatkozólag a magyar királyi helytartó tanács 1846 bőjtmás hó 17-én tartott üléséből az alábbi rendeletet küldte:

Pozson Sz. K. Város betsülendő, értelmes és gondos, Nemes Nemzetes Fő Birája, Polgármestere és többi Tanácsnokai, hites Polgárai és egész Közönségének.

Nemes Városi Tanács! A középponti vasúttársaság ebbéli vasútját az éjszaki vaspályával összekötni szándékozván, e városi tanácsnak ezennel meghagyatik, hogy midőn nevezett társaság azon legfelsőbb helyről már jóváhagyatott összeköttetést eszközlésbe venni kívánandja, a képviselői által bemutatandó terveknek . . . . . a helyszínén leendő vizsgálatára egy választmányt rendeljen és munkálódásainak eredményéről hova hamarabb Jelentést tegyen. Kelt Budán stb. E városi tanácsnak jóakarói: (olvashatatlan aláírások.)

2*a*) ábra.

* Az 1841-től 1853-ig épülő zólyom-brezói (brezovai) vasfinomított *Küttinger* osztrák miniszteri tanácsos rendeletére vaspályasínek gyártására rendezték be. Ilyen gyár akkor Ausztriában is csak Witkowitzon és Prävaliban létezett. 1859-ben Brezován 110,000 bécsi mázsa súlynak megfelelő sínt hengereltek. Lehetséges, hogy a szóbanforgó síneket a zólyom-brezói gyár készítette. Más adat szerint a síngyártást Zólyom-Brezón csak 1853-ban kezdették el s 1854-ben már 42,394 bécsi mázsa sínt termeltek.
A szerkesztőség.

ezen, Magyarország szükségévé vált, Debrecentől Austria széléig nyúló, s onnan a szomszédtartományokba elágazó Ferdinánd Császár éjszaki vasúttal összeköttendő vaspályát hatalmas közbenjárásában részesíteni, s a Tekintetes Nemes megye jelen országgyülésen levő követeinek utasításul adni méltóztassék, hogy előkerülő alkalommal hathatós felszóllalások és pártolások által e honi művet, mely Magyarország jólétére végtelenül sokat tesz, s egy oly örömteljes jövendőre vezet, mit a legkicsapongóbb ábránd is kiszámítani nem képes, gyámolítsák.

Talán kissé hosszabban foglalkoztunk ezekkel a tárgyalásokkal, azonban úgy véljük hogy fontosságuk és érdekességük, valamint a világítás melyet azok a hazai vasutak keletkezésére kortörténeti szempontból vetnek, ezt a kis kitérést eléggé megokolja.

A hosszú küzdelemnek és tűrésnek jutalma nem is maradt el, legalább annyiban nem, hogy a magyar királyi helytartó-tanács 1844 január 24-én végre jóváhagyta a *magyar középponti vasúttársaság* alapszabályait, miután előzőleg azokon több rendbeli változtatást eszközölt. Még ugyanazon év március 4-én a legfelsőbb koncessziót is megnyerte a vasúttársaság s ennek alapján a helytartó-tanács a Marcheggről Pozsonyon, Diószegen, Érsekújváron és Vácon át Pestre, innen Cegléden és Szolnokon át Debrecenbe vezető fővonalra és az abból Komáromra, Aradra, Nagyváradra és Rakonócra vezető szárnyvonalakra az építési engedélyt is kiadta.

A kamatminimum biztosítása iránti kérelem az 1844-ben feloszlatott országgyülésen sem jutott dülőre. Az alsó- és felsőház tagjaiból alakult bizottság ezt a kérdést oly módon javasolta megoldani, hogy az ország bizonyos tarifális kedvezmények fejében a 4. és 5-ik %-ot biztosítsa, az első — 3% — tiszta jövedelem garanciáját pedig maga a vasúttársulat viselje. Végleges döntés ez irányban azonban az országgyülés feloszlatása miatt nem történt.

Még az 1844. év folyamán meg is indult az építkezés, első sorban Pesttől két irányban Vác és Szolnok felé. Itt a munkák elég gyorsan haladtak s már 1845 november 10-én megtarthatták Pest és Palota között az első lokomotivpróbákat, 1846. július 15-én pedig az első magyar gőzerejű vasutat Pest és Vác között át is adták a nyilvános forgalomnak. 1847 szeptember 1-én követte ezt a pest-szolnoki vonal forgalomba helyezése. (Az 1. és 2. sz. ábrában a pest—váci vonalrész térképét és hosszanti szelvényét mutatjuk be, a 2*a*) sz. ábra pedig a próbamenetre szóló meghívó jegy hű mását tünteti fel.)

Egy időben a pozsony—marcheggi vonal munkálatai is megindultak s ezzel együtt a Ferdinánd császár éjszaki vasút csatlakozó vonalának építése is Gänserndorf és Marchegg között.

Mint az egykorú hírlapokból értesülünk (a 140-ik évfolyamában megjelenő *Pressburger Zeitung*-ból merítettük egy részét a vasút építésére és keletkezésére vonatkozó történeti adatoknak) 1844 június 29-én tartotta meg a magyar középponti vasút a Karok és Rendek pozsonyi üléstermében második közgyülését (az első közgyülést ugyancsak Pozsonyban 1840 március havában tartották meg), melyen a küszöbön álló vasútépítkezés folyamatban levő műszaki előkészületeit beszélték meg. A közgyülést *Ambrus* Mihály helytartósági tanácsos, mint királyi biztos nyitotta meg lelkes magyar beszéddel, minek utána *Myrbach* Károly vezérőrnagy, ki a vállalat létrejötte óta az összes műszaki előmunkálatokat vezette, számolt be azoknak állásáról. Érdekes adat ezek között, hogy az 1839 december 10-től 1844-ig felmerült nyomjelzési, lejtmérezési és tervezési költségek összesen csak 42,640 forintot tettek ki.

Mindezeket a részben rendkívül nehéz, időt rabló, fáradságos és igen terjedelmes műveleteket, mondja a jelentés

a mi kisszámú műszaki személyzetünk készítette, a melyet az igazgatóság a mindig várt concessió elnyerésének reményében és hogy mérnöki személyzet dolgában annak idején zavarba ne jöjjön, tulajdonképpeni fizetés nélkül, esekély várakozási illetmények mellett magának biztosított, már csak azért is, hogy az építés megkezdésekor a helyi viszonyok és tervekkel ismerős műszaki személyzettel rendelkezhessék.

Elmondja továbbá a jelentés, hogy a pozsony—marcheggi vonal műszaki felvételei ugyan már elkészültek, azonban még egy rövidebb — a hegységen át — vezetett vonalat fognak tanulmányozni, hogy az előnyösebb irányt megállapíthassák.

Megemlítjük itt, hogy az első tervezet Dévényen át a Duna partján vezetett Pozsonyba, hol a pozsony-nagyszombati lóvasúttal közvetetlen összeköttetésbe jött volna. Azonban ezt a, minden tekintetben sokkal helyesebb irányt, ismeretlen okokból elejtették és e helyett a tényleg kiépült Dévény-Ujfalun át vezető vonalat fogadták el.

Ezekkel a tanulmányokkal telt el az 1844. év hátralevő része is. Ugyanazon év július havában a hírlapokban olvasható hirdetések útján már vasúti mérnököket és segédmérnököket keresett az igazgatóság a munkálatokhoz.

A következő harmadik évi közgyülést 1845 március 8-án tartották meg a pozsonyi lövészegylet termében. Ezen a közgyülésen a magyar középponti vasúttársaság első helyen a halhatatlan *József* kir. herceg nádornak mondott köszönetet a lelkes védelemért és pártfogásért, melyben vállalatukat kezdettől fogva részesítette, azonkívül több igazgatósági tag elhunyta alkalmából újjáalakította az igazgatóságot, abba gróf *Gyulai* Lajost, a már többször említett rheinfeldi *Myrbach* Károlyt, *Lechner* János magyar királyi építészeti főigazgatót és *Wurmb* Kornél mérnökkari kapitányt választva meg, ezeken felül pedig szitányi *Ullmann* Móricot a magyar középponti vasút létrejötte körül szerzett ismert érdemeiért élethossziglan igazgatónak választották.

Ezen a közgyülésen tárgyalták le a részvényesek a szitányi *Ullmann* Móric és *Wurmb* Kornél igazgatók ellenében egyes elbocsátott alkalmazottak által támasztott különféle vádakat és panaszokat is, amelyek az egykorú hírlapokba, különösen az abban az időben nagytekintélyű *Augsburger Allgemeine Zeitung*-ba is átmentek és rendkívül heves hírlapi polemiára adtak alkalmat. Ezek a panaszok a m. kir. helytartó-tanács figyelmét sem kerülték ki, mely azoknak megvizsgálását *Dubraviczky* Simon helytartósági tanácsosra bízta, ki mellé *Grohe* János számvevő tisztet és *Jászay* Antal fogalmazót rendelték ki, azonkívül pedig, mivel jórészt műszaki tudást kivánó kérdések elbirálásáról volt szó, *Keczkés* Károly királyi építészi Igazgató-segédet. Mint az Országos Levéltárnál még meglevő iratokból, nemkülönben az egykori *Pester Zeitung*-ból, *Pressburger Zeitung*-ból és *Pannoniá*-ból (ez utóbbi kettő Pozsonyban megjelenő hirlapok), valamint az *Augsburger Allgemeine Zeitung* közleményeiből kitűnik, a vizsgálat a bepanaszoltak teljes igazolásával végződött. Ugy látszik, hogy szitányi *Ullmann* Móric igazgatónak élethossziglani igazgatóvá történt megválasztása, valamint a közgyülésnek az a határozata, hogy a kibocsátandó végleges részvények szövegében *Ullmannak* neve, mint a magyar középponti vasút megalapítójáé megörökíttessék, ezzel a rehabilitációval függ össze.

Ugyanezen a közgyülésen végleges határozatot hoztak a Pozsony—Marchegg, illetőleg a magyar határig terjedő

vonalrész építésére nézve és június hó folyamán meg is jelenik a lapokban az építésre vonatkozó pályázati felhívás, mely szerint az igazgatóság a Pozsonytól a Morva folyóig terjedő és a Ferdinánd császár éjszaki vasút vonalához csatlakozó vasútvonal munkáit szándékozik *bérbe adni* és meghívja a vállalkozókat a számításoknak, előirányzatoknak és szerződési feltételeknek a központi társulati irodákban Pesten vagy Pozsonyban való megtekintésére. Az ajánlatokat a vállalkozni szándékozóknak, kik ajánlataikkal egy hónapig maradtak kötelezettségben, július 15-ének déli 12 órájáig kellett benyujtaniok.

Az erre a hirdetményre beérkezett ajánlatokat azonban az igazgatóság nem tartotta elfogadhatóknak s már július 25-én újabb pályázatot hirdetett szeptember 15-iki határidővel és 60,000 frt bánatpénz mellett a 8568 öl hosszú építendő vasútvonal alább következő munkáinak egységárak melletti létesítésére, még pedig:

1. a földmunkálatokra;
2. a sziklarepesztésekre;
3. 32 különféle műtárgyra és
4. a 430 öl hosszú alagút munkáira mintegy 11300 köb-öl sziklarepesztési munkákkal.

Ez a második versenytárgyalás már kellő eredménynyel járt; mert mint a *Pressburger Zeitung* november 19-iki

számában olvassuk a munkálatok már teljes folyamatban vannak, szó szerinti fordításban így hangzik az idézett lap tudósítása:

Végre valahára mi is be leszünk kapcsolva a sínhálózatba, mely immár Európának legnagyobb részét körülövezi, a Nordbahnhoz való csatlakozás el van határozva és a magyar középponti vasutat a határtól Dévény-Ujfalun és Lamacs-on át Pozsonyba fogják vezetni. A kiírt versenypályázat alapján ennek a vonalnak az építését *Tallachini* Bódog vállalkozóra bízták, ki jeles munkák végrehajtása által (nevezetesen a Brünn és Blanczko közötti rendkívül nehéz vonal folyamatban levő építése, hol 2 mértföld hosszú pályára 10 alagutat kell áthajtani) szakértelmét és ebbeli képességét teljesen beigazolta. Az építést Pozsonytól a Morva folyóig *Adamini* Domokos fogja mint igazgató vezetni, *Bayer* József pozsonyi előnyösen ismert főmérnök tevékeny közreműködése mellett; a vasút nyoma is már végleg meg van állapítva. Ezen rendkívül érdekes vasútvonal költsége mintegy 2 millió forintra fog rúgni. Az építésre két évi idő szükséges. A munkálatokat több száz munkás már hosszabb idő előtt megkezdte, a tavasz beálltával azok száma több ezerre fog felszaporodni.

Ugyancsak az 1845. év folyamán árlejtést hirdetett a

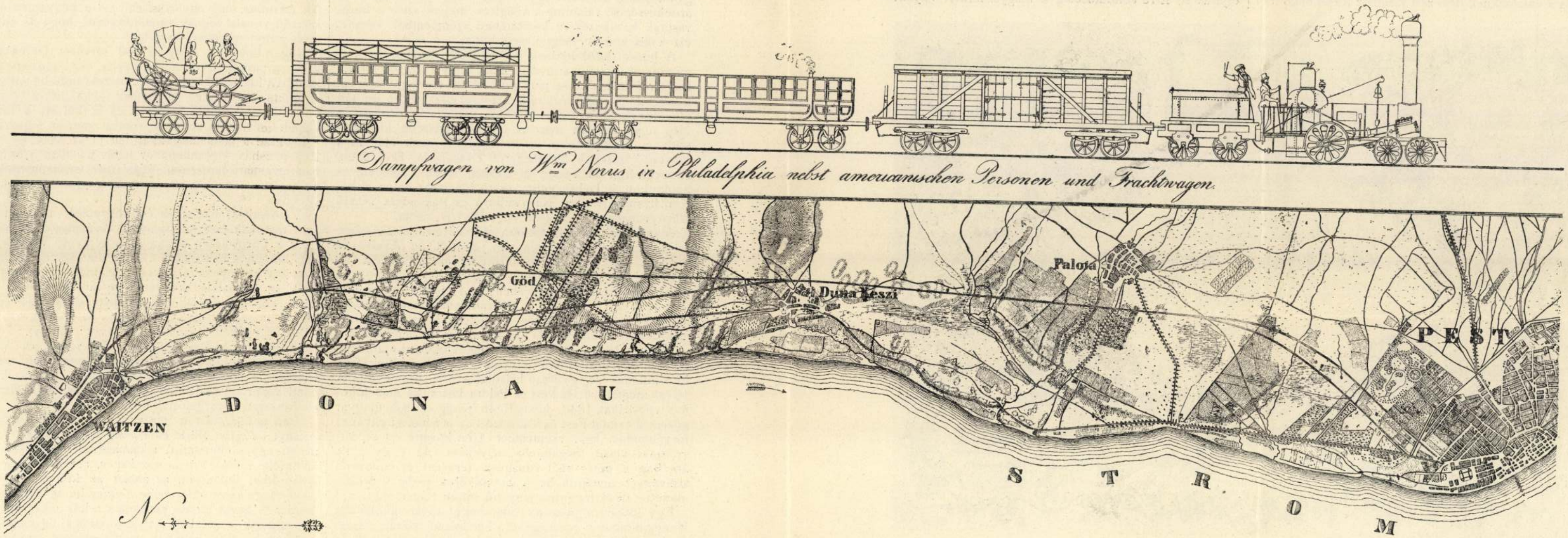

1. ábra. A magyar középponti vasút pest—váci vonalának térképe. (Egykorú tervek után.)

2. ábra. A magyar középponti vasút pest—váci vonalának hosszanti szelvénye. (Az eredeti tervek után.)

Walzel

körajzoló

lásd

Engerth V. cso-
magyát.

Walzl

pesti könyvnadász

dolgai

Iparmúkiállítás. Életkepek

1846. II. 3471

MŰKERESKEDŐ LETT ERNŐ FŐHERCEG FESTŐMŰVÉSZ UNOKÁJA

Finom hangulatú, halk budai lakásban szemben ülök egy férfiúval. Piros, feszülő arcán ábrándos kék szemek ülnek, *tekintete mintha kiegyensúlyozott, kedélyes polgáremberé volna.* Csak mikor feláll, hogy a cigarettáért nyúljon és szeme rátéved a falon függő régi arcképre, elborul az arca és szomorú vágyakozó érzéssel mondja:

— Nagyapám, Ernő főherceg...

— mutat a képre. Majd egy kicsit elgondolkozva teszi hozzá:

Én meg Wallburg-Skublics Egon vagyok...

Mélyet szippant a friss cigarettából. A két kijelentő mondat mögött sok szomorúság húzódik... A bemutatkozó szavakból *regényes élet körvonalai bontakoznak ki.* Füzetes ponyva vagy történelem? — ezt majd az utókor dönti el, mindenesetre *egy ember szomorú kálváriája,* akinek *nincs neve, nincsenek személyi adatai...*

Regényes házasság

— Nagyapámig kell felmennem, hogy megértse a történetemet — mondja később, hogy elültek benne a kavargó érzések. — *Nagyapám Ernő főherceg 1858-ban Laibachban nősült.*

Feleségül vette velikei és bessenyői Skublics Laurát, aki a házasságban a Wallburg bárónő nevet kapta.

A házasságkötés egyházi esküvő volt, tehát törvényes *és a római egyház által előírt feltételek betartásával kötött morganatikus házasság volt,* amibe az udvar nem akart belenyugodni.

— Nagyanyám boldog házasélete elején, negyedik gyermeke születése után

meghalt.

Ernő főherceget összetörte a bánat s *a fájdalom súlyától magával meghasonlott.* A kamarilla kihasználta ezt az állapotot és rávette arra, hogy

a tragikus házasságáról hallgatni fog és gyermekeit gyámokkal neveltetni fel.

A kamarilla akaratát részben egyik fivére, Henrik herceg, de nagyobbrészben *Rainer* főherceg, a másik fivére testesítette meg. Ernő főherceget a kamarilla nemcsak a gyermekeitől fosztotta meg, hanem *vagyonának, 32 millió forintnak, a rendelkezési jogát is magához ragadta.*

„Az ember, aki nincs"

— Mikor Ernő főherceg meghalt, törvényes gyermekei

a végrendeletileg biztosított összeghez sem jutottak hozzá.

Apám *báró Wallburg Ernő cs. és kir. tiszt volt az 1880-as években.* Pozsonyban és sok más garnizionban szolgált. Testvérei közül már csak Klotild él, illetve a Simics-házaspár, akiknek két gyermekük van.

Atyám 1900-ban megkísérelte az őt törvényesen megillető jogokat megszerezni, de nem sikerült.

1902-ben megírta „Justizmord" című könyvében élettörténetét és a per lefolyását, amely őt minden jogától megfosztotta. Később ő is meghalt és most *csak anyám és öten testvérek élünk.*

A nagy koronatanuk tehát mind halottak.

És a bécsi temetőben, ahol nagyanyám, Ernő főherceg felesége feküdt, még annak idején kicserélték a sírkövet: lekerült a Wallburg bárónő-név, *helyébe Skublics Laurát vésettek a köre...*

Wallburg-Skublics Egon az íróasztal fiókból hatalmas kézirat-köteget vesz elő. Megírta családja történetét.

Címe: Egy ember, aki nincs!

Ebben a könyvben igazságot keres...

— *Tudni szeretném, hogy ki vagyok?* — mondja. — Borzasztó így élni. Könyvem tiltakozás a jogtalanság ellen. *A nevemet akarom tudni, a magamét, édesanyámét s testvéreim nevét...*

Egy eredeti Van Dyck-festmény

Régi festmények, értékes bútorok között ülünk. Sok műértés, gond jellemzi a lakást, ahol Ernő főherceg unokája él. Az ősöktől örökölte a szép szeretetét.

— *Egyébként festő vagyok,* — mondja *Wallburg-Skublics* Egon és most műkereskedéssel is fogok foglalkozni. Mint festő sok kiállításon vettem részt,

képeim a legelőkelőbb pesti lakások falain vannak.

Udvardy Gézánál tanultam, később *Haranghynál* és *Sándor* Bélánál, az Iparművészeti főiskolán. *Akvarellben Zórád Ernővel dolgoztam együtt.* De sokkal büszkébb vagyok a szaktudásomra, mert a régi képek mestereivel már gyermekkorom óta sok szeretettel foglalkoztam.

Mozgalmat is indítottam, hogy *a régi képek, régi mesterek becses művei ne kerülhessenek ki az országból.* Műgyüjtőket kerestem fel és rábeszéltem őket az értékes képek megvételére.

Így lettem műkereskedő.

Most egy *Bűnbánó Magdolnát* ábrázoló régi festményt mutat *Wallburg-Skublics Egon.* Lakásának dísze.

— *Ez a kép egy valódi Van Dyck-mű.* Hozzám csak mint Rubens-korabeli festmény került, de úgy éreztem, hogy egy sokkal nagyobb dologról van szó.

Felkerestem egy híres régi képszakértőt, akinek felfedezéseit két világrészben publikálták és aki a következő szakvéleményt adta:

— Ezt a fára festett képet Anthonius Van Dyck világhírű flamand festő sajátkezű és karakterisztikus művének tartom.

A kép abból a korszakból származik, amikor *Van Dyck* még erősen mesterének, Peter Paulus *Rubens*-nek befolyása alatt állott, sőt műtermében különböző műveken együtt is dolgozott vele. *A kép nagyon sikerült, teljesen önálló kompozició, széles technikával van festve és gyönyörű szép színekben.*

A modell ugyanaz, mint a casseli képtárban lévő „Madonna a vezeklésre kész bűnösökkel" című kép, amelyet Rubens festett, de Van Dyck fejezett be.

A kép nagyon jókarban van, csak szakszerű tisztításra szorul, mert a régi firnisz már kissé megsötétedett.

Wallburg-Skublics Egon nagyon büszke a Van Dyckre. Magáról alig akar beszélni, csak mindig a festményekről, régi mesterekről, akiknek egész életét áldozta. Ha elfárad küzdelmeiben, amelyet nevének és származásának tisztázásáért folytat, *a régi képek között talál pihenést és nyugalmat.*

RÁTHONYI JÁNOS

— **A „Ferenc József" keserűvíz** régóta kitűnően bevált háziszer megrögzött székrekedésnél és annak mindenféle káros következményeinél; biztos, enyhe és gyorsan ható természetes hashajtó, mely számos betegségnél az emésztést javítja és az étvágyat fokozza. Kérdezze meg orvosát!

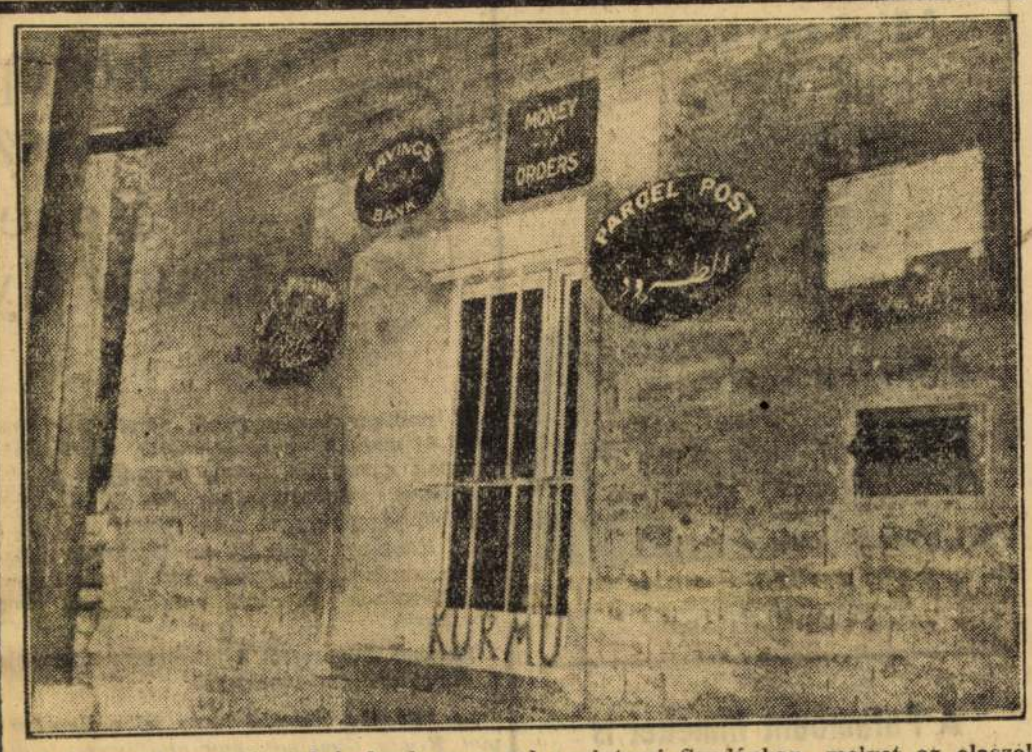

A kurmuki postahivatal és bank az angol egyiptomi Szudánban, melyet az olaszok elfoglaltak

Ma délután miniszteri értekezleten ad tájékoztatót a miniszterelnök erdélyi tapasztalatairól

Gróf *Teleki* Pál miniszterelnök tegnap este befejezte harmadik székelyföldi körútját. A miniszterelnök tegnap délután négy órakor érkezett Kolozsvárra kíséretével együtt és újabb megbeszéléseket tartott. Először

a szociális munkával foglalkozó szervezetek értekezletén vett részt, aztán az erdélyi gazdasági tanács ülésén, végül az erdélyi románság vezetőivel folytatott megbeszéléseket.

Gróf *Teleki* Pál miniszterelnök éjfélkor indult el Kolozsvárról a Lél motorossal és ma reggel érkezett meg Budapestre. A pályaudvaron *Zsindely* Ferenc miniszterelnökségi államtitkár és vitéz *Thuránszky* László miniszteri osztályfőnök, a miniszterelnökség sajtóosztályának vezetője fogadták a miniszterelnököt, aki megérkezése után a miniszterelnökségi palotába hajtatott és kevéssel később már megjelent hivatali dolgozószobájában.

A ma délelőttöt a miniszterelnök informatív jellegű megbeszélésekkel tölti, délutánra pedig összehívta a gazdasági miniszteri értekezletet.

Az értekezleten gróf Teleki Pál miniszterelnök tájékoztatást ad Erdélyben szerzett tapasztalatairól

és ezek alapján vitatják meg a szükséges gazdasági jellegű intézkedéseket.

Spanyolországban megindult a sörgyártás

Madrid, szeptember 24. (NST.)

Spanyolországban a polgárháború befejezése óta most indult meg először újra a sörgyártás, miután a gazdasági és technikai nehézségeket leküzdötték és a sörgyárak nyersanyagellátását biztosították. Az ország lakossága ezt a tényt nagy örömmel fogadta, mert a spanyolok igen kedvelik a sört, annak ellenére, hogy az ország kitünő borokat termel.

Fosztogatások és lopások Londonban

London, szeptember 24. (NST.)

Angliában növekszik azoknak a fosztogatásoknak és lopásoknak a száma, amelyeket a légiriadók alatt, vagy pedig azok lefolyása után közvetlenül követnek el. Több olyan eset is ismeretessé vált, amikor a fosztogatásokban katonák és rendőrök is résztvettek. A Daily Express egyetlen számában négy közbiztonsági szolgálatban álló egyént pellengérez ki légiriadó alatti fosztogatás miatt. Egyikük a kanadai High-Land-ezred katonája, másikuk egy hatvanötéves légoltalmi őr, a harmadik a mentőmunkálatoknál volt alkalmazva, míg a negyedik rendőrőrmester. A fosztogatók bort, élelmiszereket és ruhadarabokat tulajdonítottak el.

Zsidó iskolákat állítanak fel a lengyel főkormányzóságban

Berlin, szeptember 24. (NST.)

A megszállt lengyel területek főkormányzójának, dr. Franknak rendelete következtében zsidó iskolákat állítanak fel. Minden ilyen helyen úgynevezett zsidótanács nyert megbízást, hogy gondoskodjék az iskolák megfelelő berendezéséről, a taneszközök előteremtéséről és a tanítók meghívásáról. A zsidó szülők kötelesek gyermekeiket ezekbe az iskolákba íratni.

Elbocsátották a bukaresti opera huszonkét tagját

Bukarest, szeptember 24. (NST.)

A bukaresti opera huszonkét zsidó, vagy zsidóval házasságban élő tagját bocsátotta el, köztük hét énekest és énekesnőt, két korrepetitort, kilenc karénekest, a balett egyik tagját és három más alkalmazottat.

Véget értek az izgalmas napok,

eldőlt az osztálysorsjáték 44.000 nyereményének és 400.000 pengős jutalmának a sorsa. A boldog nyertesek már haza is vitték a pénzüket. De

máris itt van

az új játékterv ugyanannyi és ugyanolyan nagy nyereménnyel

Első húzás: október 19

Mickey Rooney

Játssza a főszerepét a Metro nagy életrajzfilmjének, az „Ifjú Edison"-nak, amelyet ezen a héten mutat be a Royal Apollo.

A Paramount-filmeket is betiltották Németországban

A Metro—Goldwin—Mayer-filmek betiltása után most az amerikai Paramount-filmek játszását is betiltották a Németbirodalom területén. Az indokolás ugyanaz: a Paramount németellenes filmeket gyártott és mutatott be Amerikában.

Megkezdődött a tanítás a Színiakadémián és a Zeneakadémián

A Színiakadémián tegnap délelőtt tartották meg vitéz *Hadsz* Aladár miniszteri osztályfőnök jelenlétében *Kiss* Ferenc igazgató, a teljes tanári kar és az összes növendékek részvételével az ünnepélyes tanévnyitót. Ünnepi beszédében *Kiss* Ferenc elmondotta a növendékeknek, hogy *a felszabadult Erdély húsz új színházat jelent.* Felhívta a növendékek figyelmét arra, hogy hivatásuk ma már *túlnőtt az egyszerű szórakoztatáson*, az az idő, amely csupán jelentéktelen, sekélyes bohózatokat kívánt a színháztól, a színészt pedig olcsó szórakoztatásra késztette, nem tér vissza többé. A ma színészgenerációjának *nemzetnevelő, áldozatos munkára kell vállalkoznia s hivatása többet jelent, mint eddig bármikor.* A Zeneakadémián vasárnap délelőtt tartottak ünnepélyes évadnyitást. Dr. *Dohnányi* Ernő mondott beszédet a növendékekhez, amelyben hangsúlyozta *feladatuk nagyságát és azt a hivatást, amely a meggyarapodott Magyarországban a magyar zene képviselőire vár. Dohnányi* beszéde után *D'Isoz* Kálmán főtitkár tartott magasszínvonalú esztétikai előadást Liszt Ferencről. Ma mind a két intézetben már rendes tanítás folyik.

A püspöki kar által kötelezően előírt egységes „Szent Vagy, Uram!"-énekkel

Ima- és énekkönyvek

Magyar Kórusnál, Bpest, Fery Oszkár-u. 55. Kívánatra díjtalan tájékoztatót is küld.

A középkori Lőcse életét viszi színpadra Kenessey Jenőnek Krudy Gyula szövegére irt operája

A multkor beszámoltunk arról, hogy *három új magyar opera is készül*, mind a háromnak a szerzője fiatal, de máris jónevű muzsikus. Megszólaltattuk *Farkas* Ferencet készülő vígoperájáról, most pedig átadjuk a szót *Kenessey* Jenőnek, az Operaház fiatal karmesterének, aki *Krudy* Gyula alig ismert egyfelvonásos színjátékát komponálja meg operának.

Készülő dalművéről a következőket mondja a fiatal dirigens-zeneszerző:

— *Nádasdy Kálmán hívta fel a figyelmemet Krudy Gyulának egy alig ismert egyfelvonásosára, amely szerintem kiválóan alkalmas a megzenésítésre. A könyvárusi forgalomból kifogyott műre a Nemzeti Múzeumban találtam rá Krudy műveinek gyűjteményes kiadásában. „Az asszony meg az arany" a címe ennek a színjátéknak, amelynek sejtelmes szépsége, különös hangulatú finomsága, szövegének belső zeneisége már első pillanatra megkapott. A XVI. századi Lőcsét viszi színpadra ez a halk, bensőséges tónusú kamarajáték, amely az aranynak még a szerelmet is leigázó, bűnös hatalmát példázza. Az öreg és gazdag patricius kereskedő atyai szeretettel veszi körül szép, fiatal feleségét, amikor a házukba magát bekvártélyozó zsoldos kapitány váratlanul felborítja a békés családi életet. A fiatalasszony halálosan beleszeret a délceg katonába, amikor a kereskedő felesége megmentéséért ravasz trükköt eszel ki. Elhiteti a zsoldossal, hogy megtalálta az aranycsinálás titkát, felfedezte a bölcsek kövét. A kapitányban feltámad a kapzsiság ördöge, nem törődik tovább a szerelmes asszonnyal, hanem a lombikot lesi és amikor aranyat olvaszt ki a kereskedő, azt mohón zsebrevágja. Ekkor megjelenik a városőrség és a kereskedő bevádolja előttük a katonát. Hiába minden tiltakozás, az őrség megtalálja a kapitány zsebében az aranyat, látja, hogy az hamis. Börtönbe hurcolják, hogy a király rendelete szerint mint pénzhamisítót másnap kivégezzék. A síró asszonyt a patricius megvigasztalja, hogy a szerelem majd enyhül, a kapitányt el fogja felejteni, de a polgár úgy védi meg házatáját, ahogy tudja. Szelid szóval küldi feleségét aludni: holnap meggyónnak és szent karácsony napján az apát úr kezéből átveszik Jézus testét.*

— *Krudy poétikus szövegét* — mondja tovább *Kenessey* Jenő — *nem ültettem át verssorokba, ezt a nemesen zengő prózát zenésítettem meg, alkalmazkodva a muzsikában a mű álomszerű, szürreálista szimbolikájához. A régi operabufffák hagyományaihoz hiven zárt számokat komponáltam arioso recitativokkal. Az egyfelvonásos dalmű kimondottan kamarajellegű lesz, kisebb szólóegyüttesekkel. Kórus egyszer hangzik fel, az is csak a színfalak mögül. Az opera elé nagyobblélekzetű nyitányt írtam, szigorú szonátaformában, amelynek motívumai visszatérnek az opera további folyamán.*

(T. D.)

Asztalos Miklós

akinek Liszt Nándor és Laurisin Miklós társaságában írt darabja, a „Vídám szüret" szombaton kerül először színre a Nemzeti Színházban.

Olasz zenekar Németországban

Dino Alfieri, a berlini olasz nagykövet védnöksége alatt holnap, szeptember 25-én és 27-én Berlinben nagyszabású hangversenyt rendez a *Firenzei Zenés Május* nagyzenekara. A *Maggio Musicale Fiorentino* a német háborús télisegély-akció javára rendezi hangversenyét. Az olasz vendégszereplés alkalmával a Magyarországon is jól ismert *Vittorio Gui* és *Mario Rossi* vezényel.

Kiss Manyi nem szerződik el a Fővárosi Operettszínháztól

Az utóbbi napokban olyan híradást olvastunk, amely szerint *Kiss* Manyi egy most készülő színház megnyitó újdonságában szerepet vállalt volna. A híradás nyilván tévedésen alapul. *Kiss Manyi egész évadra a Fővárosi Operettszínházhoz szerződött* és a színház minden darabjában vezető szerepet játszik. *Nincs szándékában elszerződni a Fővárosi Operettszínháztól*, ahol minden este fellép.

Fedák Sári Kolozsvárott játssza a Tokaji aszút

A Magyar Színházban a vasárnap délutánra hirdetett *„Tokaji aszú"* előadása elmarad s helyette a jelenleg futó műsordarab, *Az ördög nem alszik* kerül színre délután is a rendes esti szereposztásban. *Fedák* Sári, a „Tokaji aszú" női főszereplője, Kolozsvárra utazik, ahol a *Szilágyi—Huszka* operettben lép fel.

Mégis látjuk idén a Lehár-Cavalcadet?

A *Vigszínház* már tavasszal tervbevette, hogy *Lehár* műveiből *Cavalcadét* állít összse, amelyhez *Harsányi* Zsolt ír majd darabot az elmult évek eseményeiből. Nyáron nem valósulhatott meg a terv, össszel pedig arról volt szó, hogy a produkcióra a *Vigszínház* rendezésében egy másik színház színpadán kerül sor. Most azonban, amint értesülünk, mégis a *Vigszínház készül az új nagy Lehár-produkcióra.* A világhírű magyar zeneszerző *ezt a hetet Budapesten tölti* és közben *Harsányi* Zsolttal együtt előkészíti operettjét, amelynek előadására még idén sor kerül a *Vigszínházban.*

Tehetségkutatás a Kamara Varietében

A *Kamara Varieté* új szereplőkkel akarja kiegészíteni eddigi együttesét. *Szeptember 27-én*, pénteken déli egy órakor *tehetségkutatást* rendez, amelyen bárki bemutathatja színészi- vagy artista-tudását az egybegyűlt zsürinek. Azoknak, akiket a zsüri mint tehetségeseket felfedez, szerződést ad a *Kamara Varieté* s a kamarai tagságot is megszerzi számukra, ha egyébként a törvényes követelményeknek megfelelnek.

Jubilált a Tapsról-tapsra

A Royal Varieté sikerrel startolt. Tegnap este érte meg huszonötödik előadását a *Tapsról-tapsra* című revü, amelynek keretében fellép *Simor* Erzsi, az együttes színészstárja. Továbbra is minden este a szórakoztató és látványos revüt játsza a *Royal Varieté.*

SZINHÁZI MŰSOR:

Nemzeti Színház (½8): Tell Vilmos. (III.)
Nemzeti Kamaraszínház (8): Sorompó.
Vigszínház (½4, 8): Minden este és vas. d. u.: XIV. René.
Pesti Színház (Pódium) Nincs előadás.
Magyar Színház (¼4, 8): Minden este Az ördög nem alszik.
Fővárosi Operettszínház (4, 8): Minden este és vasárnap d. u.: Bécsi gyors.
Royal Varieté (4, 8) minden este és vasárnap d. u. Tapsról-tapsra.
Erzsébetvárosi Színház (½6, ½9, vas.: ¼4, 6, ½9) minden nap: Sárgarigófészek.
Kamara Varieté (½9, szombat ½6, ½9, vasárnap ¾4, ½7, 9): Vigadó-híradó.
Fényes Nagycirkusz (4, 8): minden d. u. és este: Togare, 3 Turul, Pickard.
Komédia Orfeum (½9): Légió mindhalálig.
Magyar Műszínkör (csak vasárnap ¼4, 6, 8-kor): Három huszár.
Józsefvárosi Színház (½6, ½9, vas.: ¼4, 6, ½9): Három huszár.
Kisfaludi Színház (½6, ½9, vas.: ¼4, 6, ½9): Tokaji aszú.

MOZI MŰSOR:

BEMUTATÓ MOZIK:

ATRIUM FILMSZINHÁZ (T.: 153-034.) ½6, ½8, ½10 órakor. Sz., V., U.: ½4 órakor is. Erzsébet. Híradók.

CASINO FILMSZINHÁZ (T.: 383-102.) ½6, ¾8, ¾10. Sz., V., U.: ¼4-kor is. Örökké. Híradók.

CITY (T.: 111-140.) ¾6, ¾8, ¾10. Sz., V., U.: ¾4-kor is. Hazafelé. Híradók.

CORSO. ½6, ½8 és ½10. Sz., V., U.: ½4-kor is. Válaszúton. Bevonulás Erdélybe.

DÉCSI FILMSZINHÁZ VI., Teréz-körút 28. (T.: 125-952, 121-343.) 6, 8, 10. Sz., V., U. 4 órakor is. Salvator Rosa kalandjai. Híradók.

FORUM FILMSZINHÁZ IV. Kossuth Lajos-u 18. szám. (T.: 189-543, 189-707.) ½6, ½8, ½10. Sz., V., U.: ½4-kor is. Asszony az örvényben. Híradó.

HÍRADÓ FILMSZINHÁZ VII. Erzsébet-körút 13. Telefon: 222-199.) Magyar, Luce, Fox, Ufa és rajzos híradók. Honvédségünk bevonulása a Székelyföldre. A kormányzó Kolozsvárott. Különkiadás: Képek Erdélyből. A rétoromának földjén. (Kultúrfilm). Folytatólagos előadások 9—24 óráig. — Páholyok elővételben is.

PALACE (T.: 136-523.) 11, 2, 4, 6, 8, 10 órakor. Floridai kaland. Híradók.

RÁDIUS FILMSZINHÁZ (T.: 122-098.) ½6, ¾8, ¾10-kor. Mária két éjszakája. 2-ik hétre prolongálva. Híradók.

ROYAL APOLLÓ (T.: 222-002) ¼6, ½8, ¾10 Sz., V., U.: 4, 6, 8, 10-kor. Erzsébet királynő. 3-ik hétre prolongálva. (Történelmi Erdély). (Kultúrfilm). — Híradó.

SCALA FILMSZINHÁZ (T.: 114-411.) ¼6, ½8, ¾10-kor. Sz., V., U.: 3-kor is. Stanley, a riporterek királya. Híradók.

URÁNIA FILMSZINHÁZ (T.: 146-046.) 5, ¼8, ½10. Sz., V., U.: ¾3-kor is. Bécsi történetek. Híradók. Prolongálva.

MÁSODHETES MOZIK:

ADMIRAL (T.: 35-37-07.) ¼4, ½6, ½8, ½10. V.: Egyetlen éjszaka. Híradók. V. d. e. ½10 és ½12: Robin Hood.

ASTRA ¼4, ¼6, ¼8 és ¾10 órakor. Vasárnap ¼2-kor is. Gunga Din. Híradó.

BROADWAY FILMSZINHÁZ Telefon: 144-212.) ¼4, ½6, ½8, ½10 Sz., V., U.: ½2kor is. Első előadás mérsékelt. Chicagói szobalány. Híradók.

CORVIN T.: 138-988.) ¼4, ½6, ½8, ½10. V., U.: ½2-kor is. Rajongás. Erdélyi bevonulás. Híradó.

DÉLIBÁB (volt Winkler. T.: 490-130.) 6, ½9. V. és U.: ¾5, 7, 9. Halálos tavasz. Híradó.

ELIT MOZGÓ (T.: 114-502.) V., Szent István-körút 16. Andy Heardy csalódik a nőkben. Híradó. 4, 6, 8, 10-kor.

IPOLY FILMSZINHÁZ ¼4, ½6, ½8, ½10. V.: ½2-kor is. Halálos tavasz. Híradók.

KAMARA (T.: 144-027.) 11, 2, 4, 6, 8, 10 órakor. A láthatatlan ember. Híradó.

LLOYD FILMSZINHÁZ ¼4, ½6, ½8, ½10. V., U.: ½2-kor is. Rajongás. Híradó.

ODEON FILMSZINHÁZ (T.: 422-785.) ¼5, ¾7, ¼10. Sz.: ¼4, ½6, ½8, ½10. V. és U.: ½2-kor is. Halálos tavasz. Híradó.

OLYMPIA (Tel.: 421-588.) 11, 2, 4, 6, 8, 10-kor. Egyetlen éjszaka. Erdélyi bevonulás. Híradó.

ORIENT FIMSZINHÁZ (Tel.: 114-926.) ¼5, ¾7, ¼10-kor. V. és U.: ½2, ¼4, ½6, ½8, ½10 órakor. Erdélyi kastély. Híradó.

PALOTA (T.: 156-605.) ¼4, ½6, ½8, ½10. V., U.: ½2-kor is. Erdélyi kastély. Híradó.

REX (T.: 139-416.) ¼5, ¾7, 9. Sz.: ¼4, ½6, ½8, ½10 órakor. V.: ½2 órakor is. (Első mérsékelt). Ez az éjszaka a miénk. Híradó.

TISZTI KASZINÓ ZÁRTKÖRŰ FILMSZINHÁZA: 24-én: Andy Heardy csalódik a nőkben. 26-án: Rajongás.

TIVOLI FILMSZINHÁZ (T.: 123-049.) ¼5, 7, ½10. Sz. ¾4, ¾6, ¾8, ¾10-kor. V. és U.: ¾2 órakor is. Halálos tavasz. Híradó.

TURÁN (T.: 120-003). 4, 6, 8, 10. V. 2-kor is. Robin Hood. Híradó. V. d. e. 11: Szeretlek.

VESTA ¼4, ½6, ½8, ½10. V.: 2, 4, 6, 8, 10-kor. Halálos tavasz. Híradó.

ZUGLÓ MOZGÓ: Halálos tavasz. Híradó.

P*E*S*T*I E*S*T*É*K

JÖJJÖN VELÜNK SZINHÁZBA AZ ESTI UJSÁG KEDVEZMÉNYES SZINHÁZJEGY IRODÁJA UTJÁN

Színházjegyirodánk VIII., József-körút 5. szám, hétköznapokon és vasárnap reggel 9 órától este 8 óráig áll olvasóink rendelkezésére ● Telefonrendelés 140-000, 144-401.

FELEJTHETETLEN egy cigányzenés vacsora a **Busulá Juhász** nál a GELLÉRTHEGYEN

Sanghai Bar
XI., Horthy Miklós-út 60. Tel.: 257—430.
Minden este 10-től reggel 5-ig ragyogó műsor. Tánc. Egész nyáron nyitva.
KÓLA JÓZSEF zenekara.

Legszebb az ősz a BELVEDERE udulóban
Rendkivül mérsékelt utószezoni árak.

Kóla József zeneszerző a **POMMERY BÁRBAN**

Looping bar
V., Wurm-utca 5. sz. Telefon: 186-495.
Kenéz Judit
Solymossy Lulu
DARVAS JÓZSEF

Kecskeméti Sörözö
Kecskeméti-utca és Magyar-utca sarok. (Kálvin-tér mellett.)
Minden délben: nagy menü . . . 1.60

Walzel A. F.

Plan von Ofen u. Pesth. Kiadta Emich 1849. Nyomt. Walzel A. F. — Kremmer II. 539.

Nagyalbum 67. l.

szlav nyelvekén). — [illegible]

Ofen. — (Buda látképe a Jezsuita lépeső aljáról tekintve. a XIX. sz. elejéről.) 18×[illegible] cm. — Kremmer II. 343. 1.

Walzel F. A.

Az ipari, többnyire dusztán dekorativ jellegű nyomatok terén a legművészibb darabok Walzel F. A. keze alól kerültek ki, melyek közül kiemeljük a báli meghivókat.

Walzel 49 l.

ktatásügyi minisztertől.

BUDAPEST
935 JAN 26 15
N 5 N

r. Bérottságának.

Bpest

. Arena u. 41

A SOPRONI PIAC. Litographia George Edwards Hering (1805—1879) német származású angol tájfestő: Sketches on the Danube in Hungary and Transylvania c. művéből. London 1839

A Magyar Történeti Képcsarnok tulajdona

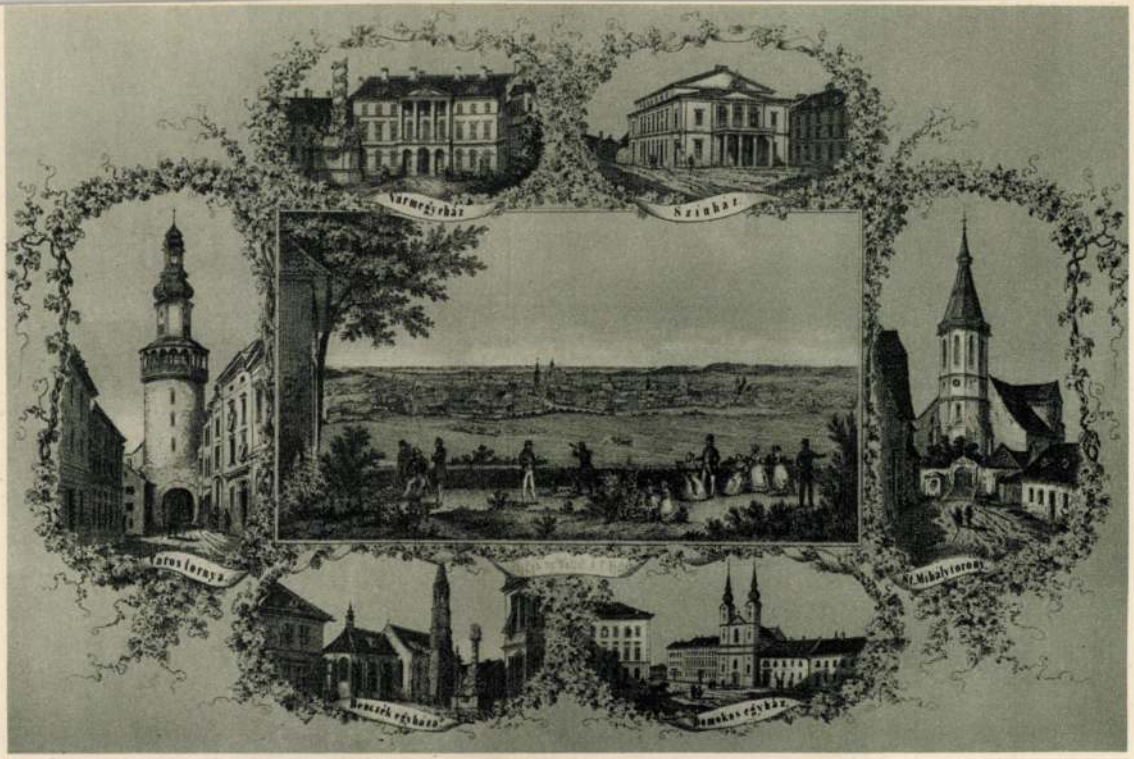

SOPRON. Rajzolta és nyomtatta Walzel A. F. Pesten
A Magyar Történeti Képcsarnok tulajdona

Magyar Művészet
1928. 7 sz. 472 l.

Buda-Pest éjjel máj. 13-án 1849. Jelz: „*Lith. A. F. Walzel, Pesth.*“ A Hölgyfutár *1850.* évi II. L. melléklete, — Főv. Muz.

Walzel, A. F.

Utcai jelenet a *pesti követválasztás* alkalmával a Városház-téren. Aláírása: „Einzug der Cortes zur Deputierten-Wahl in Pest", nyomt. *Walzel A. F. Pest, 1848.* — Főv. Múz. Ltsz , . .

Kőhegyi Vigadója a pesti nagy Redout teremben. Nyomta *Walzel A. F. Pesten.* A Pesti Divatlap melléklete. 20.5×13.5 cm. — Kremmer: II. 612. sz.

Neapolito 80. l.

Walzel A.F.

Hotel zum Jägerhorn - Szálloda a Vadászkürthöz. Számlafejléc. - Lith. A.F.Walzel Pest, 1852. - Főv.Kvt. B. 362/1/ 1852. -

vizhelyzeti tér-
t."Alap 's viz-
zabad királyi
bő magyarázatok-
érő Budán".-Szfv.Muz.Kat.II.6.

nak.Nyomt.
theneum 1838.II.15.sz.

i városoknak és
adá Tomola Fer-
la 1836.-860 x 560 m/m.-Szfv.Muz.Kat.II.

versenytér/.Ma-
cm.- Főv.Kvt.Bq.769/170.

gebungen.Steindr.
rf. 425x288 m/m.-Szfv.Muz.Lanfr.Gy.322.

rtleben:Giesecke
Buda és Pest...537.sz.

(Kiadta)
st. Emich 1849. ~~Kiadása~~. Nyomt.
mer II.539. —

„Az első magyar országgyűlés megnyitása a képviselők házában Pesten 1848-ik év július 5-én. Tervezte *Borsos József*, köre rajzolta *Bettekoffer Károly*" (Auguszt Pettenkoffen). L. Lexikon, Borsos József sub.

„Stancsics Mihály kiszabadítási diadalmenete (március 15. 1848.)". A Pesti Divatlaphoz kiadja Vahot Imre. Nyomt. *Walzel A. F.* Pesten. — Főv. Múz. Lt. 1272/3.

A pesti fiatalság szétveretése a császári lovaskatonák által 1848. *május 10-én*, amikor Budavár parancsnokának, Lederer Ignác tábornoknak macskazenét akart adni. Aláírása: „Dis

Szálloda a Vadászkürthöz — Hotel zum Jägerhorn. Számla-fejléc. — Lith. A. F. Walzel Pest, 1852. — Főv. Kvt. B. 362/1/1852.

Hotel Pannonia szálloda. Számla-fejléc, 1850 es évek. — Főv. Kvt. B. 640/1/18 . . .

Hotel Königin von England, 1854. Nyomt. Engel és Mandello. — B. 640/1/1855.

A magyar központi vasút első megnyitása. Varsányi János rajza után könyomat Walztltől. Hollós O. úr tul. Kremmer: II. 549.

Szekhelyi Majláta György úrnak . . . mély tisztelettel ajánlja Weissenberg I. G. — H. Engel . . . 435×285 mm. — Főv. Múz. Lt. Gy. 189.

Főv. Kvt. B. 640/1/18 . . .

Hotel Königin von England, 1854. Nyomt. Engel és Mandello. — B. 640/1/1855.

Hauptfronte des Handelstands-Gebäude zu Pest. Dem Löblichen Handelstande zu Pest. Gewidmet von *Samuel Blaschnek.* — Illis quorum meruere labores. Jelzése, balra: „Aufgenommen von *S. Blaschnek*", jobbra: *H. Dunaisky*". — 375/219 mm. — Főv. Múz. ltsz. 2987.

A Buda-Pesti Lánchíd Budáról fölvéve. Természet után rajzolta *Slowikowsky Ádám* . . . Főv. Kvt. Bq. 769/21.

Slowikowsky Ádám . . . Főv. Múz. Lt. 3136.

Magyar Nemzeti Múzeum Pesten. Természet után rajzolta *Slowikowsky Ádám* . . . Főv. Múz. Lt. 3137.

ten. — Színes könyomat. — 34×50 cm. — Főv. Múz. ltsz. 3134.

Az ideiglenes magyar képviselőház Pesten (A Múzeum

Walzel, A. F.

A pesti városi színház leégte után. A megkárosodott zenekar tagok' javára. — *1847.* február 7-ikén. (Németül is.) — *Walzel A. F.* Rajz. *Dr. A. 1847.* — Főv. Múz, Lt, 1495,

„*Stancsics Mihály kiszabadítási diadalmenete* (március 15. 1848.)". A Pesti Divatlaphoz kiadja Vahot Imre. Nyomt. *Walzel A. F.* Pesten. — Főv. Múz. Lt. 1272/3.

Kalózdi János Nemzeti Dal Petőfitől c., Vahot Imre által Pesten, *1848*-ban kiadott hangjegy címlapján *Petőfi a Nemzeti Múzeum lépcsőjén* a Talpra magyart szavalja. Nyomtatta *Walzel A. F.* — M. Bibl. Szemle I. 3—4. 176. l.
Bibl. Szemle I. 3—4. 176. l.

Az óbudai hajógyár. Számla-fejléc. Lith. bey *A. F. Walzel, Pesth.* — Kitöltve *1851.* ápr. 19.

Ansicht des Theater-Gebäudes von Seite des Einganges in das Theater. — Michael Pollack Architekt. Lith. v. *A. F. Walzel* Pesth. — Főv. Múz. Lt. 3186.

Vendégfogadó a Nádorhoz. ny. Walzel Pesten. 125×79 mm. — Főv. Múz. Lt. 3624.

Nagyalito 78. l.

Walzel A.F.

21

Zeignis. Fejléce az óbudai hajógyár. - lith. bey
A.F. Walzel Pesth. - Kitöltve 1851. ápr. 19. Dátumból nyomtatva 18..

daról Pest felé.
Bajz.Barabás M.
Életképek mellett
.Kat.V.61./.-Szfv.Muz.Kat.60.-

sárkányt eresztő
tadtwäldchens
z-Szi.I.101.1./.-Szfv.Muz.Kat.X.39.b.-

záról készült
& Comp.in
4.sz.-

n/Kálvin tér/
Weber" jelzés-

omat.28 x 19.5 cm.
r:A régi... 356.-

.-Le porteur de
y:"Esquisses de
Arnz & Comp.in
Geibel in Pesth.-

a vaskutacs-
- Lyka K. Tbo. m. IV. 34. —

Trentsenszky és Társa. 418×305 mm. — Főv. [illegible]
nesen és feketén.) —

Pest. — Pesth. Kőre rajz. *Kuvasseg Jos.* Nyomt. *Trentsensky és Társa.* 418×305 mm. — Főv. Muz. . . . (Szinesen és feketén.)

[illegible] — [illegible]

Walzel, A. F.

Diszpolgári oklevél 1849 (a pesti és budai Dunapart képével). Jelz.: Lith. *A. F. Walzel* im Pest 1849. 36×46 cm.— Fővárosi Kvt. Bq. 769/329. A pesti Dunasor egy része. Aláírása: „*Búvárharang*". Fenn jobbra: „*Honi Vezér 1838*". — 224×167 mm. — Fővárosi Muz. 3010. —

Walzel A.F.

Kalózdi János Nemzeti Dal Petőfitől c. Vahor Imre általal Pesten, 1848-ban kiadott hangjegy cimlapján Petőfi a Nemzeti Muzeum lépcsőjén a Talpra magyar szavalja. Nyomtatta Walzel A.F. Isoz: A régi Budapest hangjegyeken. M.Bibl.Szemle 1924. 176. l.

Pest-Budát ábrázoló kő

~~1848-49.~~

A magyar nemzetgyülés megnyitás
tal a vigadóban.~~XXXXX~~ Fő v.Muz.Ka

"Az első magyar országgyülés megn
1848-ik év julius 5-én.Tervezte
koffer Károly"/August Pettenkofe
sos József.-

"Stancsics Mihály kiszabaditási d
Pesti Divatlaphoz kiadja Vahot I
1272/3.-

A pesti fiatalság szétveretése a
május 10-én,amikor Budavár paran
macskazenét akart adni.Aláírása:
aus Ofen".Főv.Muz.Lt..... Ka

Plan der Belagerung Ofen's von 4

"Az első hadtest rohama Budapest
résre 1849.évi május 21.napján r
/Thán/ Mór.A Fővezéri könyomdábó

Walzel, O. F.

Vendégfogadó a Nádorhoz. ny. Walzel Pesten 125 x 79 m/m Főv.Muz.Lt.sz. 3624.

Ansicht des Altofner Schiffwerkes. Gez.un lith.v. Joh. Indrikof. Gedrucks v. A.F. Walzel Pest 1858. 37.5 x 28.6 cm. Főv.Kvt.Bq. 769/426. -

Ansicht des Theater Gebandes von Seite des Einganges in das Theater - Michael Pollack Architeckt. Lith. v. A.F. Walzel Pesth Főv.Muz.Lt.3186.

Bibauko J. E. Gründel der Commercial - Bildungs- Anstalt in Ungarn. Jelz. E.Lith.b.A. F. Walzel in Pest /183/ 25 x 35 cm. Főv.Kvt.Bq.769/330

Pest lopótvárosi templom Hild által tervezett szinezett rézmetszetü képe és alaprajz. /Jelz/ Nyom. Walzel A. F. Pesten /1830 körül/ Főv.Kvt. 769/413. -

Walzel A. F.

" Stancsics Mihály kiszabaditási diadalmenete /március 15.1848./" A Pesti Divatlaphoz kiadja Vahot Imre. Nyomt. Walzel.A.F.Pesten. - Főv.Muz. 1272/3. -

Pest-Budát ábrázoló kő

Árvizképek:

"Plan der Ueberschwemmung von Ofe
höchsten Wasserstandes von 15-te
der durch die Ueberschwemmung Ve
liche Kosten vom k.k.5-ten Fe**l**d.
500 Schritte.Gedr.J.Schmid"41.5
helyszinrajz.- Lanfr.Kat.190.-

"Plan der königl.Ungraischen Freye
Umgebungen nach der am 13.14.15
Ueberschwemmung von B.Blschnek...

"Erinnerung an Pesth u.Ofen im M
ben v.M.Trentsenszky in Wien".Két
és Bq.769/63.-

"Ansicht der durch die Überschwemm
Häuser bei der Josephstädter Kirc
Gedr.u.zu haben b.Joh.Schmid".- 3

"Emlékezés a,Vizáradásnak a, Theát
1838."Ajánlás István főhercegnek.
Főv.Muz.Lt.3615.-

Walzel A.F.

Utcai jelenet a P

Városház-téren. Aláírása: "Einzu

in Pest"; nyomt. Walzel A.F.Pest

sban 1838-ik Eszten.Martius 15-ik és
7 m/m.- Főv.Muz.Lt.3614.-

Széna Piatzon történt 15-t 16-ig 1838
ben is megjelent/. Főv.Muz.Lt.3794.-

rosban nagy Mező utcában 1838-ik Esz-
Németül is/.Jelz:"F.R.Collar".Főv.Muz.
ent/.-

hwemmung im März des Jahres 1838.-
lz: "Richter grav." 194x151 m/m.-

zve "Uiberschwemmung von Ofen und Pesth
.gez.u.lith.v.H.Reichert".-Főv.Muz.

Gedr. bei J. Látory.

lz:"Heinrich Reichert".Főv.Muz.Lt.3822.

Wallburg-Skublics Egon

Újmagyarság 1942. jan. 30.

WALLBURG-SKUBLICS EGON festőművész, műkereskedő mély fájdalommal tudatja, hogy forrón szeretett felesége

WALLBURG-SKUBLICS EGONNÉ

született LÁNG ERZSÉBET

Szegeden, január 26-án reggel 4 órakor, boldog házasságának 14-ik évében, az utolsó kenet szentségével megerősítve, az Úrban csendesen elhúnyt.

Drága halottunkat január 30-án délután 4 órakor fogjuk Budapesten, a **farkasréti temető halottasházában** a róm. kat. anyaszentegyház szertartása szerint beszenteltetni és ugyanabban a temetőben örök nyugalomra helyeztetni.

Az engesztelő szentmiseáldozatot január 31-én reggel 9 órakor fogjuk a felsőkrisztinavárosi plébániatemplomban a Mindenhatónak bemutattatni.

Emléke legyen áldott és nyugodjon békében!

Gyászolja egyetlen leánya: **Éva, szülei, testvérei, rokonai.**

Budapest, 1942 január 27.

Lakás: XII., Németvölgyi-út 67.

Walzel. A F.

Kőhegyi Vigadója a pesti nagy Redouteremben. Nyomta Walzel A.F. Pesten. A Pesti Divatlap melléklete. 20.5 c 13.5 cm. - Kremmer - A régi....613.sz.

rajzok jegyzéke.

1848.julius 5-én István főnerceg ál-
t.V.45.-

yitása a képviselők házában,Pesten
Borsos József,kőre rajzolta Betten-
n/. [redacted] Ld.Lexikon,Bor-

iadalmenete /március 15.1848./." A
mre.Nyomt.Walzel A.F.Pesten.-Főv.Muz.

császári lovaskatonák által 1848.
csnokának,Lederer Ignác tábornoknak
"Die Vertreibung der Katzenmusiker
L 44.
-21.May 1849.- 583x448 m/m.-Lanfr.Kat. 273.

fehérvári kapujára és a bástyán ütött
eggeli 4 és 6 óra között.Rajz.Apáti
l". M.T.Kpcs.Kat.12.-

Walzel A.F.

Buda-Pest éjjel máj.13-án 1849. Jelz-"Lith.A.F.Walzel.Pest". A Hölgyfutár 1850. évi II. L. melléklete. - Főv.Muz.lt...

Gróf Lamberg Ferenc meggyilkolás
sa:"Die Ermordung des k.Komissär
Brücke",s ugyanez olasz,német és

Budavár ostroma 1849-ben.Jelzés

Budavár ostroma 1849-ben.Jelzés

Buda-Pest éjjel máj.13-kán 1849.
futár 1850.évi II.l.melléklete.-

Budavár ostroma 1849:A bécsi kap
Jelz:Rajz.és kőre metsz.Vinczky

Heldenmüthige Vertheidigung der
gegen die Uebermacht der Stürmen
Mai 1849.Wien.Werner 1849.- 37x2

Heldentod des General Hentzi's b
1849.Jelz:"Gez.u.lith.v.H.Gernar
in Wien".- Főv.Muz.Lt.....

Hentzi's Heldentod bei Erstürmun
u.lith.v.A.Strassgschwandtner".5

Walzel A.F.

Diszpolgári oklevél 1849 /a pesti és budai Dunapart képével. Jelz:/ Lith. A.F. Walzer im Pest 1849. 36 x 46 cm. Főv.Kövt. Bq. 769/329. A pesti Dunasor egy része. Aláírása: "Budavár harang".

14

Fenn jobbra: " Honi Vezér 1838". - 224 x 167 m/m. Főv.Muz.3010.-

éke:

Die ungarische
rajzolta S t o-
r M.L.nyomása
sten.-Szines
sz.3134.-

előnáz Pesten
il is/.Termé-
n..... Szfv.Muz.ltsz.3135.

nészet után
..... Szfv.Muz.ltsz.3136.

n.Természet
..... Szfv.Muz.ltsz.3137.

ól fölvéve.
Ádám..... Főv.Kvt.Bq.769/21.

Gebäudes
zu Pest.Ge-
quorum meruere
n von S:Blasch-
9 m/m.- Szfv.Muz.ltsz.2987.

h./1840 körül/
.- Kremmer:A régi...322.

enhofes nebst
kőnyomata.16x10 cm.-Kremmer:A régi..323

Walzel A. F.

Nagyméltóságu Miniszter Ur !

Kegyelmes Uram !

Alulirott Nagy Zoltán egyetemi gyakornok azzal az alázatos kéréssel járulok Nagyméltóságodhoz, hogy részemre a katonai szolgálat alól további tanulmányi szabadságot engedélyezni kegyeskedjék.

Kérésem támogatására bátorkodom felhozni, hogy édesanyám a román megszállás alatt történt kiraboltatásunk alkalmával erős szivbajt kapott. Atyám a gazdasági krizis következtében

B.324/1/[18..]

Eljen Andorffy Károly
budai követ [vörös betűkkel, zöld fa-ág keretben.]

Hotel zum Jägerhorn, Szálloda a Vadászkürthöz, előtte alakok, egy négyes és egy kettes fogat. — Lith A. F. Walzel Pest 1852. — Számla kitöltve
B.333/1/1852.

B 362/1/183.—
kizirat_lito —

Nyugtato (nyugta) kitöltve
~~[illegible]~~ ifj Victoris László
ir részére 1838. 7. 30-án. B.367/1/
1838.

)znak. Ezekhez a foncso-
zalgamált) felületekhez
zsíros nyomófesték nem
t nem foncsorozott részek
éket felveszik.
juk, teljesen a síknyomás

kel a re
kiemeljü
foncsorral
foncsor a
részeket ne
eltávolítása
mandó for

UNIVE

GRAFI
RÉSZV

BUDAPEST VIII, R

(Bejárat
TELEFÓ

Vezérkö

GEBR. JÄNECKE
& FR. SCHNEEM

Hannove
gyártmá

HERFU TH & H

k é

gép

tulajdo ró
rálással
érjük el,
gy cink-
szoktuk
gileg
atból áll:
megfelelő,
hengert, ille
kelgalvánóv
készített ga
mát, illetve
nyomjuk. E
beporozzuk
előkészített
helyezzük,
falt által n

kat al-
ngerek
könyv-
esetével állt
lönbséggel,
festékfelvev
ns
és

ási eljárás

mi teória rendkívül egy-
ul a síknyomás egy bizo-
akorlatban alig ismert el-
nikor t. i. fémes felületet,

WALLACHY JENŐ:

88. Zöld tó, vízfestmény, özv. Hensch Aurélné tulajdona.
89. Poprádi tó, vízfestmény, özv. Hensch Aurélné tulajdona.

Nemzeti Szalon 1937
Képesi művészek maic.

Wallachy Jenő

VÉDNÖKÖK:

CSÁNKY DÉNES
a Szépművészeti Múzeum főigazgatója.

Dr. FELKAY FERENC
székesfővárosi tanácsnok,
a közoktatási ügyosztály vezetője.

Dr. GEREVICH TIBOR
egyetemi nyilv. rendes tanár,
a Műemlékek Orsz. Bizottságának elnöke.

Dr. vitéz HAÁSZ ALADÁR
miniszteri tanácsos.

Dr. HEKLER ANTAL

KUN GYULA
miniszteri tanácsos,
a Lőcsei Diákszövetség elnöke.

Dr. NÉMETHY KÁROLY
m. kir. kormányfőtanácsos, szfőv. tanácsnok,
a közművelődési ügyosztály vezetője.

NÉMETHY KÁLMÁNNÉ
a Szepesi Szövetség Jótékonysági
Osztályának elnöke.

Dr. PASTEINER IVÁN
az Egyetemi Könyvtár igazgatója,
a közgyűjtemények orsz. főfelügyelője.

Dr. PAZÁR ZOLTÁN

Walzel

Plan von Ofen und Pest. Ki

A.F. - Kremmer II.539. -

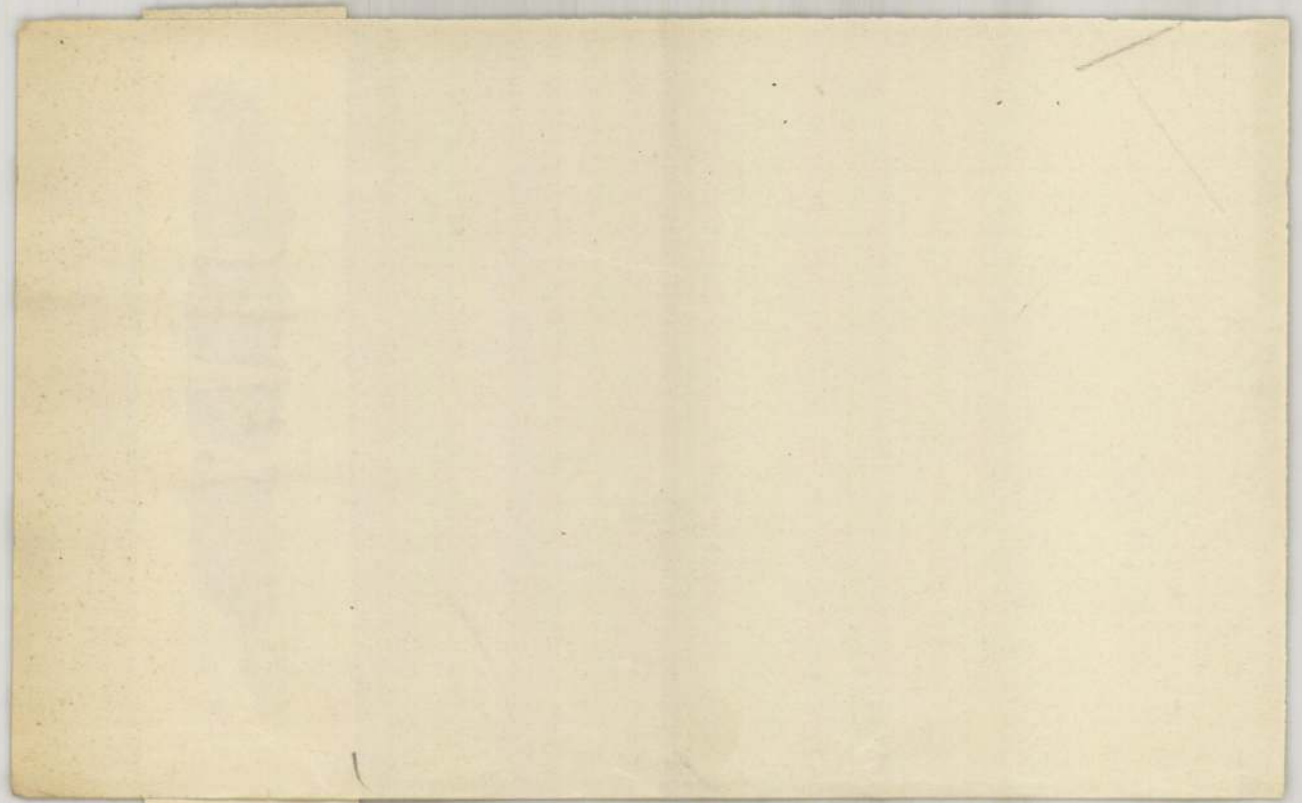

majd mindig mosolygott, bizalmasan, nyiltan tekintett a szemeim közé, a piros képén, erős vonásain mintha csak a forró napsugár fénye verődnék vissza.

Ugy látszik, nagyon megörült nekem. Még az idén nem találkoztunk, pedig hát jól elvoltunk együtt mindig, ő elágált óraszámra s én néztem. Oly gyorsan mozgott, akár a macska, kezeivel szédítő sebességgel értetve meg magát.

Igy most is két-három kézemeléssel, két-három újj-játékkal felvilágosított, hogy hogyan jött ki ide Szabad-Szent-Tornyáról, hány óráig tartott gyalog és hogy már megint visszakészül.

Mutattam neki, hogy hazaviszem kocsin. Egy perczig sem szabadkozott. A kaszáját a csőszre bízta, tarisznyájából, szűréből ülést csinált magának a kocsiderékon, a lábaim előtt (egy világért sem ült volna mellém), s aztán a kocsisnak megmutatta az útat; toronyirányt a pusztában, elindultunk. Árkon-bokron előre, iránytünk a végtelen láthatár már-már oszladozó délibábja, útmutatónk a sás, katangkóró. Franyó azt mutatta, hogy milyen magas volt a nád, mennyit vesződött vele, mig le tudta kaszálni. Aztán az egyik lábát felemelve, pillanatra szomoru arczot vágott: fáj, beleszaladt egy kákavessző. «Se baj» intette kezével derült arczczal, «nem érdemes a szót pazarolni érte», ez volt hangtalan magyarázatában.

Aztán hirtelen felemelkedett összeguborodott ülőhelyéből, s széles mozdulattal, a mely szinte végigsimította az egész pusztát kelettől nyugatig, boldogan a magáénak vallotta e mindenséget. Igen, hisz övé minden, a mit lát, tapint, a nagy ég minden csillagával, napsugár szinével, a puszta millió szines, tarka virága, az övé a délibáb, meg az esti csillag, az övé mindaz, a mit szeret, a miről tud.

És én, midőn a kocsira felvettem, nagy naivi-

volt helybenhagyó fóbólintásában, «rossz a tudője», mutatta nagyot ütve széles kezével hatalmas mellkasára. Majd a cséplő-gépet mutogatva, füleihez vitte kezét: nem hallja! Ismét az a kézmozdulat, a melyet annyiszor emelgetett. «Szót se érdemel,» s mosolyogva magyarázta, hogy azért a gabonából készült kenyér jól esik neki. Mert dolgozik, mutatta tovább, s így éhes. Majd, folytatta kézjátékát, ma sokat gyalogolt, s ha fel nem veszszük, akkor még gyalog is tér haza. De, s most czikornyás czikczakkot rajzolt a levegőbe, nem így, mint mi, kik kocsiúton nagyokat kerülünk, «de így» s egyenes vonalat húzott a kocsi sárhányóján.

Aztán folyton azt mutatta, melyik dohány s kukoricza az értékes, melyik az értéktelen. De majd mindegyik ítéletéhez odabigygyesztette a «se baj» szokott kézjátékát. Egyszerre nem értettem meg, hogy mit magyarázott. Ekkor úgy hitte, azt kérdtem, hány éve már, hogy siketnéma. Hatost rajzolt a levegőbe, hat éves korában, nagy betegség folytán lett nyomorék, (ezt ugyan tudtam rég), majd széles kört írt le, — mint a ki örül annak, a mit lát, nem kér egyebet az Úr Istentől . . .

Egyszerre csak azt vettem észre, hogy haza értünk, s úgy éreztem, a másfélórai utat még ilyen rövid idő alatt soha sem tettem meg.

Mindenben, a mit mutatott, magyarázott, a megelégedést láttam, s így hamar telt az idő.

Még a házamban különben soha sem volt. Nem szabadkozott egy cseppet sem, bejött kis byzanczi irószobámba. Mosolyogva leült az íróasztalom elé, megtekintett mindent. A miről tudta, mire használják, annak nagyon megörült. Egy papirvágó késsel egy ép megérkezett ujságot fel is vágott, kérkedőn nézve körül, hogy látjuk-e azt, hogy ő erről is tud. Jelezte, hogy írni is tudott, de elfelejtette. Aztán pár asszony

lyasára világot vethetnek. S én részemről egész életemre csak szerencsésnek vallhatom magamat, hogy közvetlen közelben részese és szemlélője lehettem annak a páratlan és csodálatraméltó eredményü kárpáti téli hadjáratnak, mely akkor Magyarország sorsára oly nagy fontosságu lett s kiindulási pontja lett az ez időbeli örökfényü hadi dicsőségnek.

A Görgei Arthur parancsnoksága alá került felsődunai hadsereg, midőn Vácznál a maga kezére és felelősségére divergált: a lepkeélet metamorfozisán ment keresztül. Mint a föld rögéhez kötött bábu, az eltapostatás ezer veszélyétől környezve, s úgyszólván minden segélyforrástól megfosztva indult bizonytalan sorsa elébe, s midőn nehány hétre rá Kassán, — úgy február hó vége felé, — példátlan kitartás, hősi tettek s döntő győzelmek után, az ottani nyolcz napi pihenő és szervezkedés alatt, nyilvános szemlék s hadi ünnepségek alakjában kibontotta fényes szárnyu zászlaját: úgy állt ott, mind győzhetetlen hadur a felhők sziklái magaslatán.

De hadd térjek vissza Beszterczebányára, hol legelőször láttam színről színre.

Motesiczky, mielőtt én oda megérkeztem, mindjárt jelentette magát a főhadiszálláson *Görgeinél*, kit már korábbról ismert s a ki, midőn küldetéséről s arról is értesült, hogy az a női-kém is vele van, ki neki már Bécs ostroma alatt hasznos szolgálatokat tett, azonnal igénybe vette azt bizonyos fontos missziók teljesítésére. E nő nem is tünt fel aztán ismét, csak Debreczenben, márczius havában, hol végre megpihentünk, s hol főnököm, — mint már említém, — vele házasságra is lépett. A következő évben aztán még egyszer találkoztam vele Pesten, de akkor már mint gyászoló özvegy Motesiczkyné asszonynyal. Hogyan menekült meg, hová lett s él-e még ma napság is? Erről mit sem hallot-

KOSSUTH LAJOS KÖVETTÉ VÁLASZTÁSA 1847-BEN.

«A követválasztásra bejött kortesek díszmenete Pesten október 17-én 1847.» — Walzel A. F. kiadásában, 1847-ben Pesten megjelent kőrajz.

Vas. Ujs. 1891. 564. l.

Kikiáltási ár pengőben

1381. KLASSISCHER SKULPTURENSCHATZ. Herausgegeben von Franz v. Reber u. Adolf Bayersdorfer. München. 1897—1900. 4r., 4 kötet, er. vktsek 16.—

1382. KLASSZIKUS ARANY BIBLIA. Lipcse-Budapest-Bécs. 1896. DEDEK-CRESCENS LAJOS ÉS HOCK JÁNOS. Folio, 2 kötet, er. díszes csatokkal és rézdúcokkal díszített bőrkötések . . . . . 40.—

1383. KLEIN, SAMUEL, Handbuch der Geschichte von Ungern und seiner Verfassung. Leipzig u. Kaschau. 1833. 8r., fvkts . . . . . 3.—

1384. KLIMIUS, NICOLAUS, Iter subterraneum novam telluris theoriam ac historiam quintae monarchiae adhuc nobis incognitae. Hafniae & Lipsiae. 1754. 8r., papírkts. Metszetekkel . . . . . 5.—

1385. KLOBUSCHITZKY, PAUL, Die vornehmsten Wahrheiten der natürlichen Religion. Pesth. Landerer. 1829. 8r., 4 kötet, papírktsek . . . . 6.—

1386. KLOPSTOCK'S WERKE. Leipzig. Georg Joachim Göschen. 1798. 4r., 2 kötet egybekötve, egykorú szép borjúbőrkötésben. Igen szép tiszta példány! . . 14.—

1387. KOCH, JOHANN CHRISTOPH, Hals- oder Peinliche Gerichts-Ordnung Kaiser Carls V. und des H. Röm. Reichs ... Giessen. 1773. K. 8r., kartonkts . 2.—

1388. KOCH, LUDWIG, Skizzen vom Isonzo. Verlag von L. W. Seidel & Sohn in Wien. 124 Darstellungen. Haránt. 8r., eredeti vászonkötés . . . . . 4.—

1389. KOCH, M., Tableau des révolutions de l' Europe. Paris. 1823. 8r., 3 kötet, díszes félbőrktsek . . . 10.—

1390. KOLLAR, ADAMUS FRANCISCUS, De originibus et usu perpetuo potestatis legislatoriae circa sacra apostolicorum regum Ungariae. Vindobonae. 1764. 8r., kartonkts . . . . . 6.—

(1391—1770. Árverésre kerül 1936 február 12-én.)

1391. —, Historiae iurisque publici regni Ungariae amoenitates. Vindobonae. 1783. 8r., 2 kötet egybekötve . . . . . 8.—

1392. KOMBST, GUSTAF, Der deutsche Bundestag gegen Ende des Jahres 1832. Eine politische Skizze. Strassburg. 1836. 8r., er. papírkts . . . . . 1.—

1393. KOMPANYIK COELESTIN, A Sz. Jakabról címzett lőcsei plebániai templom rövid leírása. Lőcse. 1891. 8r., fűzve . . . . . —.50

1394. KORDA, Geschichte des K. u. K. Husaren-Regimen-

tes Graf Nádasdy Nr. 9. 1688—1903. Sopron, 1903. 8r., eredeti vászonkötés . . . . . 2.—

1395. KORIZMICS LÁSZLÓ, Gazdasági levelek. Pest. 1867. 8r., fve 1.50

1396. —, Levelek Lónyai Gáborhoz. Bpest. 1881. 8r., fve 1.—

1397. „KORSZERŰ TORZKÉPEK" eredeti eszmék után költött genreképek krétamodorban, magyarázó szavakkal. Pest. Walzel. É. n. (1850 körül.) Haránt folio, er. vkts. 6 lap és még 5 más hasonló politikai karrikaturarajz . . . . . 16.—

1398. KOSSUTH LAJOS, Felelet gróf Széchenyi Istvánnak. Pest. 1841. 8r., fve . . . . . 3.—

1399. —, Magyar szózatok. Hamburg, 1847. 8r., eredeti papírkötés 1.50

1400. —, Irataim az emigrációból. Bpest. Athenaeum. 1880—2. 8r., 3 kötet, eredeti vászonkötések 4.50

1401. —, Irataim az emigrációból. Budapest, 1880—1882. 8r., 3 kötet és K. L. iratai. Bpest, 1894—1911. 8r., 10 kötet. Fűzve. Összesen 13 kötet . . . . 12.—

1402. KOSZORÚ GRÓF DESEWFFY AURÉL EMLÉKÉNEK. Füzék tisztelői és baráti. Pest, 1857. 4r., díszes aranyozású vászonkötésben D. A. arcképével 2.—

1403. KOTZEBUE, Vom Adel. Leipzig, 1792. 8r., vkts . 2.—

1404. KOTZEBUE, AUGUST VON, Preussens ältere Geschichte. Hamburg, 1811. 8r., 4 köt., kartonktsek 5.—

1405. —, Theater. Wien—Leipzig, 1840—41. 8r., 30 kötet, félvászonkötések . . . . . 5.—

1406. KOVACHICH, JOS. NIC., Lectiones variantes decretorum comitialium I. regni Hungariae in Corpore Juris Hungarici editorum... Pestini. Trattner. 1816. 8r., félbőrkötés . . . . . 3.—

1407. —, Notitiae praeliminares ad syllogen decretorum comitialium. Pesthini. Trattner. 1820. 8r., papírkötés 4.—

1408. KOVACHICH, MARTINUS GEORGIUS, Solennia inauguralia principum utriusque sexus qui ex stirpe Habsburgo—Austriaca sacra corona in reges Hungarorum reginasque periodo tertia redimiti sunt. Pestini, 1790. Folio, kartonkötés . . . . . 10.—

1409. —, Index realis geographico-topographicus in decreta comitialia regum Hungariae. Tomus I. (melynél több azonban nem jelent meg!). Budae, 1806. 8r., kartonkötés . . . . . 2.—

1410. KOVÁCS LAJOS, Kísérlet a rendezési kérdések részletezett megoldására. Pest, 1863. — ZSIVKOVITS PAUL, Offenes Schreiben an Herrn Ludwig Kovacs. Wien, 1864. 8r., 2 füzet 1.50

Walzel A. F.

Schams Ferenc, gyógyszerési Tanár — meghólt Lak pusztán 1839 ben.

Nyomt. Walzel A. F. Pesten — Mayerfy Xav: Ferencz költségén. —

Bedő

é-

-

e

-

n

ok

g-

y

t-

lő-

Walzel

Gvadányi József gróf,mellk.kőny.1863-
ból/Walzel/.14-14.5 , 31-45.5 cm.
Kiu S. 32.- 251. —

Gyöngyösi István,mellk.kőny.1863-ból.(Walzel
13.5x15 , 31 — 45.5 cm.
Kiu S. 32.- 252. —

antaleo theologus,dió terük.,
1859-ből.
5-45 cm.
S./32./ 243.

a,mellk.kőny./Pest,1835./
cm.
S.32.-248.

nok,mellk.vizot fényk.kőnyomat

S.arck.j.32.-250.

phie des Hauptführers der magyarischen Bewegung. Von I—A—M—h. Wien, 1850. br. (orig. Umschl.) 8°. 6.—

499 **Kossuth Lajos** iratai. Sajtó alá rendezte Helfy Ignác és Kossuth Ferenc. 13 kötet. Bpest, 1880—1911. ered. zöld vászk. n. 8°. 50.—

500 **Kovách Pál és Kovách S.** A magyarhoni törvényhozás történeti vázlata. Törvénytárunk és a pótgyüjtemények nyomán Árpád korától fogva mostanig, évsor s a nevezetesebb pontok szerént készítve és egy törvénykönyvi szótárral felvilágositva. Szeged, 1861. 8°. 8.—

501 **Kovachich, Mart. G.** Vestigia comitiorum apud hungaros ab exordio regni eorum in Pannonia usque ad hodiernum diem celebratum. Budae, 1790. régi kkts. n. 8°. 20.—

502 — Institutum diplomatico-historicum inclyti regni Hungariae regnorumque ac provinciarum obnoxiarum. Pestini, 1791. csínos félbör. 8°. Kissé foltos példány. 8.—

503 — Sammlung kleiner noch ungedruckter Stücke, in welchen gleichzeitige Schriftsteller einzelne Abschnitte der ungarischen Geschichte aufgezeichnet haben. Bd. I. Ofen, 1805. br. 8°. Mehr nicht erschienen. 10.—

504 **Kovachich, Jos. Nic.** Sylloge decretorum comitialium inclyti regni Hungariae. 2 tomi. Pestini, 1818. szép félbörkötések. n. 8°. Ritka. 30.—

505 **Kovács Alajos.** A zsidóság térfoglalása Magyarországon. Budapest, 1922. fzve. 8°. 2.40

506 **Kovács János.** Szeged és népe. Szeged ethnographiája. A „Dugonics-Társaság" által pályakoszorúzott mű. Szeged, 1901. díszes bordázott félbör. lex. 8°. 6 színes műmelléklettel és számos képpel. 24.—

507 **Kővári László.** Erdély nevezetesebb családai. Kolozsvár, 1854. félvászon. 8°. Címlapja kissé foltos. 12.—

508 — A magyar családi s közéleti viseletek és szokások a nemzeti fejedelmek korából. Pesten, 1860. félvászon. 8°. 10.—

509 — Történelmi adomák. Kolozsvár, 1857. kkts. 8°. (Kisebb munkái II. kötet.) 3.—

511 **(Kövy Imre.)** A magyar polgári-törvény. Sáros-Patak, 1822. régi fbörkötés. 8°. 6.—

512 **A közelmult titkaiból.** (A muszka intervenciótól a Dunai konfoederációig.) 2 kötet. Bpest, 1878. fzve. 8°. 3.60

513 **Közlöny,** hivatalos lap. I. évf. 1—203. sz. (jún. 8. — dec. 31.) Bpest, 1848. félbörkötés. Imp. folio. 120.— A teljes 1848-i évfolyam.

514 **Králik Lajos.** Görgey Arthur. A vádaskodás. Szobra. Reliefjei. Képei. Budapest, 1906. fvász. köt. 8°. 3.—

515 **Kreith Béla.** II. Rákóczy Ferenc és korának története. A legjobb kútfők nyomán. Bpest, 1905. vászk. 4°. 8.— 29 képmelléklettel.

516 **Kriza János.** Vadrózsák. Székely népköltési gyüjtemény. I. kötet. Kolozsvártt, 1863. díszes bordázott félbör. 8°. Több nem jelent meg. Szép példány. 20.—

517 **Krones, F. v.** Moritz von Kaiserfeld. Sein Leben n. Wirken als Beitrag z. Staatsgeschichte Österreichs in den Jahren 1848 bis 1884. Lpzg., 1888. Lwd. gr. 8°. 8.—

518 **Krücken, Oskar und Imre Parlagi.** Das geistige Ungarn. Biographisches Lexikon. 2 Bde. Wien, Lpzg., o. J. orig. Lwdbde. gr. 8°. 10.—

519 **Kubinyi Ágost.** Magyarországi mérges növények. 30 színes rézm. táblával. Buda, 1842. fzve. 8°. 3.—

520 **Kubinyi Ferenc.** Pótfüzet a Magyar Történelmi Emlékek első kötetéhez. Pest, 1868. fzve. 8°. 18 old. Ritka. 3.60

521 **Kudora J.** A magyar katolikus egyházi beszéd irodalmának ezeréves története. 896—1896. Bpest, 1902. fzve. 8°. 6.—

522 **Kulinyi Zsigm.** Szeged uj kora. Egy kötet. A város ujabb története (1879—1899) és leirása. Szeged, 1901 félvászon. n. 8°. Számos kép- és térképmelléklettel. 8.—

523 **Kumlik, E.** Die Laienautonomie d. Pressburger röm.-kath. Gemeinde. Kirchenpolitische Studie. Pressburg, 1909. br. 8°. 4.—

524 **Kuncz Aladár.** Toldy Ferencz. Budapest, 1907. fzve. 8°. 2.—

525 **Kútfők.** — Magyarország történelmének kútfői a vegyesházbeli királyok alatt. Kiadta Derzsi Ö. Kolozsvár, 1893. fvászon. k. 4°. 74 old. 5.— Kőnyomatú jegyzet.

526 **Kuthy L.** Polgári szózat kelet népéhez. Pest, 1841. fzve. 8°. 3.60

527 **Ladányi G.** A magyar királyság alkotmánytörténete a szathmári béke-

Pengő

stichtafeln. Portraits d. Herrscher u. Feldherren.) 80.—
Die ersten Blätter etwas bestossen, sonst gut erhaltenes Exemplar.
Beigebunden:
Paul Rycaut. The present state of the Ottoman empire. London, 1687. Folio.

481 **Koch I.** Az erdélyi szász iskolák a nemzeti fejedelmek korában. Bölcsészetdoktori értekezés. Bpest, 1906. fzve. 8°. (Müvelődéstört. Értek. 23.) 4.—

482 **Kölcsey Ferenc** minden munkái. Szerkesztik Eötvös József, Szalay László és Szemere Pál. 6 kötet. Pest, Heckenast, 1840—48. Barna bordázott amateur bőrkötésekben. 8°. — Kölcsey rézmetszetű arcképével. 50.— Kölcsey munkáinak első teljes kiadása szép bőrkötésekben.

483 — naplója. 1832—1833. Budapest, 1848. fzve. n. 8°. 6.—

484 **Kollányi Ferencz.** A veszprémi püspök királyné koronázási jogának története. Veszprém, 1901. Csínos félvászon. 152 old. 3.60

485 **Kollar, A. F.** De originibus et usu perpetuo potestatis legislatoriae circa sacra apostolicorum regum Ungariae. Vindobonae, 1746. kkts. 8°. 8.— Címlapján csínos rézmetszetű vignettával.

486 — Historiae jurisque publici regni Ungariae amoenitates. 2 voll. in 1. Vindobonae, 1783. fzve. 8°. 20.— Kissé foltos pld.

487 **Kolumbán Lajos.** A hétfalusi csángók a multban és jelenben. Brassó, 1903. ered. vászon. 8°. Képekkel. 5.—

488 **Komáromy A.** Ugocsa vármegye keletkezése. Bpest, 1896. fzve. 8°. 2.—

489 **Komoróczy György.** Nádasdi Tamás és a XVI. századi nagybirtok gazdálkodása. Bpest, 1932. fzve. 8°. (Tanulmányok a magy. mezőgazd. tört. 3.) 3.50

490 **Koncz József.** A Maros-Vásárhelyi helvét hitvallásu főtanoda könyvtárának és nyomdájának ismertetése. 1 tervrajzzal. Maros-Vásárhely, 1877. fzve. 8°. (A M.-Vásárhelyi helv. hitv. főtanoda értesitvénye 1876—77.) 5.—

491 **Kont, I.** Histoire de la littérature hongroise par C. Horváth, A. Kardos, A. Endrődi. Ouvrage adapté du hongrois. Avec une préface de G. Boissier. Orné de 20 planches hors texte et de 95 illustrations dans le

Pengő

texte. Bpest, Paris, 1900. br. gr. in 8°. 8.—

492 **Könyöki József.** A középkori várak különös tekintettel Magyarországra. A M. T. Akad. Tört. Bizottságának megbizásából. 676 ábrával. Bpest, M. T. Akad., 1905. fzve. n. 8°. 15.—

493 **Korabinszky, I. M.** Atlas Regni Hungariae portatilis. — Neue u. vollständige Darstellung d. Königreichs Ungarn auf 60 Tafeln. Wien, (1805.) orig. Ppbd. quer 8°. 12.—

494 **Korn, Ph.** Neueste Chronik der Magyaren. Geschichtliche Darstellung der Zustände, des Lebens und Wirkens der Ungarn in und ausserhalb ihrer Heimat v. d. russischen Invasion in Ungarn u. Siebenbürgen bis auf die gegenwärtigen Tage usw. 2 Bde. Hamburg, New York, 1851—52. Hlwdbde. 8°. 12.— I. Kossuth u. d. Ungarn in d. Türkei. Mit 3 Abbildungen. — II. Die Russen in Ungarn u. d. Ungarn in Deutschland. Mit 1 Abbildung, 2 Portraits u. 1 Musikbeilage.

495 **Körner, Friedrich.** Illustrierte geographische Bilder aus Österreich. In Schilderungen aus Natur, Geschichte, Industrie u. Volksleben. 2 Bde. Hsg. unter Mitwirkung v. Jos. Wenzig. Lpzg., 1856. Lwd. d. Z. 8°. — Mit 2 Titelbildern, 1 Probe des Naturselbstdruckes, 2 Tondruckbildern u. über 150 in d. Text gedr. Abbildungen. 5.— Sok magyar vonatkozással.

496 **Korszerű Torzképek** eredeti eszmék után költött genreképek krétamodorban magyarázó szavakkal. 6 levélből álló füzet. Pest, Walzel (cca. 1840.) ered. vászontokban, haránt folio. 120.— E művészi könyomatú lapokból álló karikatúrasorozat a legnagyobb ritkasághoz tartozik. További, valamivel későbbi időből származó 6 torzkép csatolva, úgy, hogy ez a példány összesen 12 az 1840-es időkből származó torzképet tartalmaz.

497 **Kossovich K. és Horváth M.** Az ipar és kereskedés története Magyarországban, a XVI. század elejéig. Két koszorus értekezés. Kiadja a Magyar Tudós Társaság. Buda, 1842. félbőrkötés. 8°. (Történettudományi Pályamunkák II. kötet.) 8.—

498 **Kossuth.** — Ludwig Kossuth und die jüngste Revolution in Ungarn und Siebenbürgen. Umfassende Biogra-

137. Main Catalogue 1936.

Walzel

DUGONICS ANDRÁS, mellk. kőny. 1863-ból.
WAlzel. 20-27.5 cm.
Kun S. Arckj. 32.- 149.

az
.5 cm.

lz:/
art

Mellk.
-55 cm.

térdkép,
4 cm.

Walzel

TEXTOR JOH.WOLFGANG,mellkép,ovális keretben,talapzaton,kőnyomat 1843-ból.
12-16.5,16.5-21 cm.
KUN S.32.- 660.

THURZÓ GYÖRGY,derék kép,szines kőnyom.
1866-ból.- 12.5-15;16-25.5 cm.
KUN S.32.-665.

TISZA KÁLMÁN,Debrecen képviselője.
térdkép,kőnyomat 1866-ból,19.5-26.5 cm.
Kun S.32.-667.

TÓTH ENDRE:/Zengő bokor.1-2.A cimlap
előtt T.E.arcképe.Lith.Jelzése:"Nyomt.
Wältzel A.E.Pesten 1853.".- Főv.Kvt.xx ...../
Kr./1/.725.

(1066.
Tóth Kálmán (1831–1881) költő. kőnyomat. v= keretben. – Lantos VIII. A.

UDVARNOKY LAJOS,kis-jókai,mellk.KŐNY
fényképezett kőnyomat,19.sz.14.5-19 cm.
KUN S.32.-680.

1966 MÁR 9.

1021

TOLNA MEGYEI NÉPÚJSÁG 1966. március 9.

TÁJKÉP UTÁN CSENDÉLET

ECSET HELYETT, metszőollóval a kezében találtam rá a szőlőtőkék között. Nem a domboldalon, hanem kertes, kis, családi házában. A korán beköszöntött tavaszi időjárás őt is kicsalogatta a szabadba.

— Menjünk talán be a szobába, ott nyugodtan beszélgethetünk — mondja és máris tessékel előre.

A szobába lépve a kiállítások hangulatát ébresztik bennem a falakon elhelyezett festmények. A néhány ragyogó színhatású csendélet és tájkép, a hármas ablak előtt elhelyezett örökzöld virágokkal, ünnepi külsőt kölcsönöz a lakásnak.

A beszélgetés a hangulatnak megfelelően indul. Wallacher László festőművész nem a szónak, az ecsetnek a mestere. Halkan, megfontolva beszél. Homlokán kisimulnak a ráncok, kék szeme mintha jobban csillogna.

— Ne haragudjon, ha egy kicsit többet gondolkozom a válaszokon. Ötvenhárom évet kell visszaszámolnom, — mondja bocsánatkérően. — Ugyanis ötödik gimnazista koromban kezdtem komolyan festegetni. Rajztanárom fedezte fel bennem az állítólagos tehetséget, s az ő javaslatára indultam el a művészi pályán.

Mozgékony ujjaival végigszánt hófehér haján, majd karba teszi kezét, úgy mesél. Gimnáziumi tanulmányai elvégzése után a képzőművészeti főiskola hallgatója lett és rajztanári diplomát szerzett. Ezután sem vált meg a főiskolától, itt maradt művésznövendéknek. Csók István tanítványa volt, akitől a legtöbbet tanult. A neves festőművész hatással volt rá. Szerette és tisztelte a nagy nevű mestert.

Művésznövendék korában is, mint ahogy most, mindig arra törekedett, hogy egyénisége tükröződjék munkáiban. Szorgalmával és tehetségével elérte, hogy tanulmányai befejeztével a Képzőművészeti Főiskolán maradt mint tanársegéd. A sok munka mellett mindig tudott időt szakítani arra, hogy állandóan képezze magát, gyarapítsa tudását. Szabad idejének legnagyobb részét a festészetnek szentelte.

A tolnai dimbes-dombos vidéket azonban egykönnyen nem lehet elfelejteni. Wallacher László itt született Szekszárdon, ide is vágyott vissza. 1923-ban búcsút mondott a fővárosnak, hazajött szülővárosába. Azóta itt él, és fáradhatatlanul dolgozik. A szoba falain látható festmények jól érzékeltetik négy évtizedes Tolna megyei munkásságát. A Sió-parti részletek, a szekszárdi lankás domboldalak és a sárközi tájak elevenednek meg képein, melyeknek színes harmóniája az alkotó kifogyhatatlan ötleteit, munkakedvét tükrözik.

Áldor László, id. Wágner Andor, Ferencz Lajos, Szabó Dezső és Wallacher László neve fémjelezte felszabadulás előtt a megye festészetét. Azóta több mint húsz év telt el és a régiek közül, csupán Szabó Dezső és ő maradt meg az ecset mellett. A többiek meghaltak, vagy elpártoltak a palettától.

Az idős festőművész a gyors kezű mesterekhez tartozott. Eleinte kedvelte az olajtechnikát, de a későbbiek során rátért az akvarellre és végig kitartott mellette. Képeit ismerték a dunántúli tárlatokon. Az első kiállított festményei 1924-ben a Nemzeti Szalonban, majd Budapesten a Műcsarnokban jelentek meg. A szombathelyi, kaposvári, pécsi, szekszárdi és bajai tárlatokat abban az időben nem lehetett elképzelni az ő akvarelljei nélkül.

— Bizony az ambíció most is megvolna, csupán a fiatalos lendület hiányzik, — mondja mosolyogva, közben a lábaira mutat. — Abban az időben legszívesebben tájképeket festettem, most már ahogy a lábak egyre fáradtabbak lesznek, leginkább a csendéletek kerülnek előtérbe.

CSENDÉLETEI, régebbi tájképei szinte megszólalnak. Ugy érzi az ember, ha kinyújtja kezét, megtapinthatja a vázában álló virágokat, beszállhat a Duna habjain himbálódzó csónakba. A régi iskolát képviseli Wallacher László. Az új tehetségek már nem így készítik képeiket, a modern irányzat érvényesül munkáikon. Ezért persze senki sem kívánhatja, hogy változtasson egyéni stílusán, idős korára utánozni próbáljon másokat.

Összeráncolja homlokát, látszik rajta, magában valamit nagyon fontolóra vesz. Mondja-e, vagy nem? Hirtelen felnéz, majd úgy határoz, hogy kimondja:

— Az utóbbi években elfelejtkeztek rólam. Nem szemrehányásként mondom, mert a festményeim között jól érzem magam. Nem várok különösebb elismerést, fényes tárlatokon való részvételt, de úgy érzem, ennyi év után más is így lenne helyemben.

Az ősz hajú festő mögött 53 munkás esztendő áll. Ezalatt számtalan igyekezet, siker és néha kudarc is. A megyében elismert festőművészként könyvelik el. Sok fiatalt nevelt ennek a művészetnek és mégis elfeledkeztek róla.

TIZ ÉV ALATT jó egynéhány kiállítást rendeztek már a megyében, de senkinek nem jutott eszébe, hogy a tehetséges művésznek is küldjenek egy-egy meghívót. Pedig azóta számos sikerült akvarellje várakozik gondosan sorrendbe szedve a szekrény tetején.

Néhány éve vonult nyugdíjba, de az ecsetet egy pillanatra sem tette le. Nem pihen, mert sem a szíve, sem pedig a szeme nem hagyja. Ha sétája közben egy ház udvarán megtetszik valamilyen virág, szíve nem hagyja nyugodni. Elkéri, hazaviszi és azonnal nekilát a munkának. Ugy festi le, ahogy ezt annak idején tanulta, a nagy mesterektől.

Nem okol senkit, hogy elfelejtették, mellőzik. Ugyanolyan kedvvel és lelkesedéssel festeget most is, mint azelőtt. A beszélgetés látszólag is jólesik neki, mert a művészetről folyik, amely egész életét kitöltötte. A búcsúzásnál a kertajtóban még néhány mondattal megtoldja az elmondottakat:

— Ha nyakba érő hajat és barkót növesztenék, lefésülném hajamat a homlokomra, kinevetnének, mert az csak a fiataloknak való. Akik eldobják egyéniségüket a pillanatnyi érvényesülésért, könnyen így járhatnak!

FERTŐI MIKLÓS

Kőműves szakmunkásokat azonnal felveszünk,

jelentkezni lehet

Paksi Járási Építőipari Ktsz

Paks, valamint a dunaföldvári és nagydorogi építésvezetőségen. (83)

Kőműveseket és

építőipari segédmunkásokat

felvesz a Bonyhádi Járási Építőipari Ktsz. Jelentkezés, Bonyhádon, Perczel Mór u. 74.

(56)

Kialakulóban az új gazdasági mechanizmus

Milyen cipőket gyártsanak Bonyhádon?

Mint minden vállalatnál, a Bonyhádi Cipőgyárban is sok szó esik néhány hónap óta arról, hogy új gazdasági mechanizmus van kialakulóban és ezzel kapcsolatban van néhány tennivalója a cipőgyári kollektívának is. Nagyobb önállóság... nagyobb felelősség... a fogyasztók igényeinek figyelembevétele... takarékosabb gazdálkodás... Műszaki konferencián, párt- és szakszervezeti taggyűlésen, termelési tanácskozáson jó néhányszor elhangzott. Azonban azt, hogy itt nemcsak elvekről van szó és a változásoknak már most meg kell kezdődnie, egy váratlan levélből tudták meg a bonyhádiak.

Storniroztak egy harmincezer páros rendelést

A levél február 10-én kelt Budapesten és a Cipőnagykereskedelmi Vállalat közölte benne a cipőgyárral, hogy a január 19-i, 39 ezer pár különféle cipőre szóló megrendeléséből harmincezer párra nem tart igényt. A megrendelés törlésének oka: Szükséglethiány.

Példátlan eset a Bonyhádi Cipőgyár történetében. Hozzászoktak ahhoz, hogy a nagykereskedelmi vállalatok évről évre — negyedéves bontásban — megkapják a kereteket, a bonyhádi gyár is jó előre tudja, hogy menynyi cipőt kell a belkereskedelem részére gyártania, mennyit exportra. Negyedévenként aztán — ugyancsak hetekkel, hónapokkal előbb — modellekre konkrétizálják a nagykereskedelmi vállalatok a megrendelést. El lehet tehát készíteni a pontos gyártási programot, most már csak arra kell törekedni, hogy időben és jó minőségben szállítsanak, minél kevesebb legyen a reklamáció. Közben készülni a következő évre, majd az új modellek közül is kiválasztják a legjobbakat, a kapacitás kitöltése a jövő évre is biztosítva van. Most meg?... Itt van ez a harmincezer páras rendelés-visszavonás. Hát nem kell a bonyhádi cipő senkinek sem?

Harmincezer pár cipő mintegy másfél heti elfoglaltságot jelent a gyár dolgozóinak. Ha nem lesz rendelés, nem lesz munka a gyárban. Esetleg szabadságra kell küldeni a munkásokat.

A gyár vezetői természetesen nem hagyhatták annyiban a dolgot. Utána jártak, elmentek a nagykereskedelmi vállalathoz is és más vonalon is próbálkoznak intézkedni. Az hamarosan kiderült, hogy

nem a bonyhádi cipők minőségével van baj.

A budapesti nagykereskedelmi vállalatnak kell a bonyhádi cipő. Csak nem most, hanem félév múlva. A harmincezer párat ugyanis hajlandók átvenni, csak nem az első negyedévben, hanem augusztus 15-e után. Gyártsák le a bonyhádiak akár most, akár a második negyedévben, ez esetben raktározzák augusztus 15-ig, utána örömest átveszik tőlük a normális, harmadik-negyedik negyedévi kontingensen felül.

Tudni kell a körülmények ismeretéhez, hogy a Bonyhádi Cipőgyár — mint a gyárak túlnyomó többsége is — tiszta profilú üzem. Itt varrott technológiával készülő, félnehéz lábbelliket gyártanak. Ezeket készítik egész esztendőben, januártól decemberig. Már pedig ezeknek a cipőknek a szezonja ősszel és télen van. Nyáron senki sem hord durábel-bakancsot és félnehéz „sportos" női félcipőt. Persze, vannak gyárak, ahol a könnyű nyári cipő a profil. Ezek ugyancsak januártól decemberig készítik ezeket a főleg ragasztott talpú, könnyű cipőket. Az is köztudomású, hogy ezek a cipők inkább tavasszal, nyáron kellenek.

A tiszta profilnak számos előnye van. Ahol ugyanazt csinálják egész évben, ott nagyobb fokú lehet a begyakorlottság. A műszakiak, a gyártmány és technológia fejlesztésén dolgozó szakemberek tevékenységét jobban lehet koncentrálni. A gyártás — üzemi szinten mérve, sőt bizonyára iparági szinten is — így a leggazdaságosabb. Az eddig talán fel sem vetődött, hogy ez a gazdaságosság megvan-e népgazdasági szinten is. A tiszta profilnak ugyanis — éppen a cipő szezoncikk-jellege miatt, velejárója az állandóan

nagy készlet.

A bonyhádi gyárban a tavaszi-nyári hónapokban készült cipőket kell hosszabb ideig raktározni, a könnyű, nyári lábbelikre profilozott gyárak termékeit pedig ősszel és télen. A Cipőnagyker. stornirozó levele tulajdonképpen azt a kérdést veti fel, hogy ki viselje ennek költségeit. Még tovább menve kérdésessé tette azt is, hogy a tiszta profil adta előny arányban áll-e azzal a népgazdasági kárral, amit a hónapokig elfekvő készletek okoznak („befagyasztott" eszközök, raktárigény, tárolási költség, a cipő minőségének romlása a hónapokig tartó raktározás alatt stb.)

A gyárban többféle megoldást keresnek. Egyelőre arra nem gondolnak, hogy most legyártsák a harmincezer párat és raktározzák augusztus közepéig. Lehet manőverezni esetleg az exporttal is, előrehozni a harmadik negyedévi előirányzatból harmincezer párat, azonban még itt sem biztos, hogy elfogadja-e a többletet az első félévben a külkereskedelem, esetleg a külföldi megrendelő. Nem nagyon valószínű ez, ugyanis ha itthon nem kell senkinek sem májusban a téli cipő, akkor külföldön sem kell. Nagyon valószínű tehát, hogy a végleges megoldást az hozza amit szintén nem hagytak ki a számításból a cipőgyáriak. Fel kell adni a tiszta profilt,

mindig az évszaknak megfelelő cipőt

gyártani. Az első új modelleket, minta cipőket pár nap alatt elkészítették és ott „találkoztam velük" Zentai József főmérnök asztalán.

Az egyik egy dohányszínű lyuggatott nyári víkendcipő, a másik hasonló, de csau-színben, a harmadik barnás színű, hunting bőrből készült nyári cipő, a negyedik fekete, új vonalú „cugos" félcipő. Mindegyik könnyű, nyári lábbeli, ragasztott talppal.

Ezekkel próbálkozunk — mondja a főmérnök. Valamikor ebben a gyárban készítettek a 19-es bébicipőtől a 44-es bakancsig mindent. Lehet, hogy most eddig nem kell elmennünk, azonban az eddig kialakult gyakorlat is rossz. Haszna lehet az újra vegyessé váló profilnak az is, hogy így majd jobban tudunk gazdálkodni az anyaggal. Ha többféle modellhez szabjuk ki például felsőbőrből az alkatrészeket, kevesebb megy a hulladékba. Persze, a munkánk nehezebb lesz, mint eddig, de azt hiszem, félni nincs okunk. Egyébként nemcsak a harmincezer páras rendeléstörlés a jele nálunk az új helyzetnek. Ma például sokkal bővebb a választék, mint egy-két évvel ezelőtt.

— a dombóvári Alkotmány Tsz szerelője.

Tizenöt évvel ezelőtt az egész

Koch Antal, a szövetkezet főkönyvelője:

— Sok ilyen ember kellene a

Walzel A. F.

Ø/4 Rispolgári Ohlevél 1849 (a pesti és budai Dunapart képével. Jelz:) Lith. A. F. Wälzel in Pest 1849. 36 x 46 cm. —

För. Kot. Bg. 469/329.

Ø „Ungern Stadt Pesth"
Ger. v. J. Alt-Druck von Kunike.
Donau-Ansichten... 264 Bll. 1820-26.
sorozatban. —

Wahrel F.

Buda-Pest éjjel máj.13-kán 1849.Jelz
futár 1850.évi II.l.melléklete.- Főv.

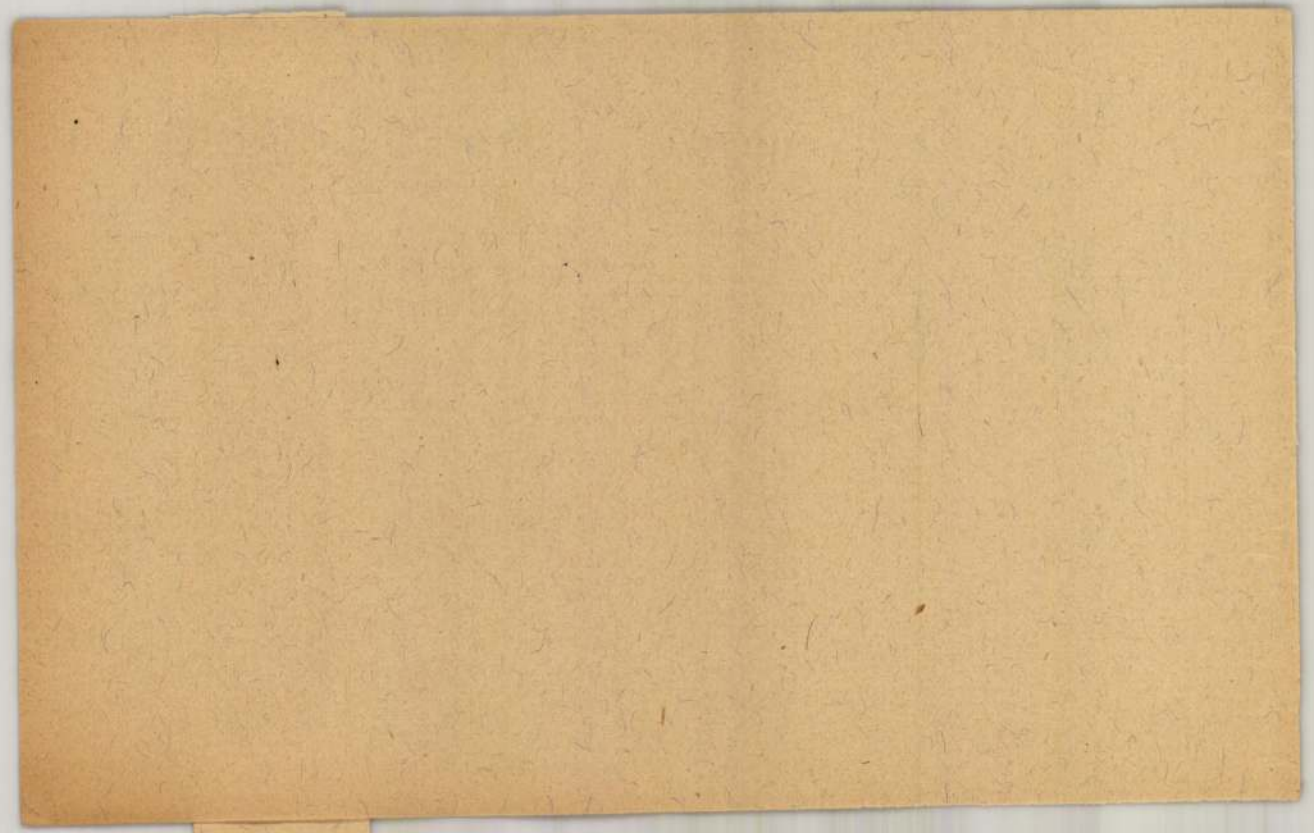

Walzel

"Stancsics Mihály kiszabaditási diadal
Pesti Divatlaphoz kiadja Vahot Imre.
1272/3.-

1864.

.k.kőny.

áldozár.

tétel.—

ÉVKÖNYVE.
Gróf
ilern
s:
vt...../

Walzel, A. F.

Reignis. Fejléce az
óbudai hajógyár.
Lith. bey A. F. Walzel
Pest. — Kitöl Fve
18 51. apr. 19.
Dátumból nyom-
tatva 18....

HELYSÉG

Budapest

VÁRMEGYE

SZAKCSOPORT

Fegyver

KOR

XVII. sz.

ŐRZÉSI HELYISÉG

MÉRET

71.

TULAJDONOS

gróf Teleki Tibor

TÁRGY

Díszbuzogány.

LEÍRÁS (ANYAG, ALAK, MEGMUNKÁLÁS, DÍSZÍTÉS, FELIRAT, JE

416. DÍSZBUZOGÁNY. Aranyozott ezüst. Ny
idomú fejét és hengeres szárát indás és
erdélyi rekeszzománc borítja. H. 71 cm. 1
század.

Streitkolben. Silber, vergoldet, mit siel
durchbrochenem Cloisonné-Email. Schaft
Ranken- und Blumenwerk bedeckt. Sieben
Jahrhundert. Gróf

FÉNYKÉP, RAJZ

Walzel Ágoston Frigyes

pesti litografus

szül. Braunauban (Csehország) 1802 pil. 3.
A katonai pályától
családi okokból meg-
vált s 1836-ban a
pesti Trentsensky Jó-
zsefnél képezte magát.
A cégfőnök 1839-ben
történt halála után át-
vette az üzemet.
Walzel üzeme mögé a Legrady testvérek
A közlemény többi lett
rézre marhaság.

Magyar Grafikai Kér-
dések

1946. 44 l.

Walzel A. F.

1849
1851

l.
Epopejowy 1929
47. l.

Walzel

mines kőrajza

Pestnek 1849-iki bombá-
zásáról

íród

Vayer Lajos

Buda és Pest pusztulása
a régi ostromokban.
Budapest, 1945, I. évf
73. l.

A gombai vár

37.

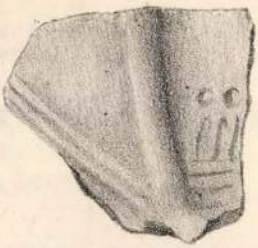

38.

41.

42.

46.

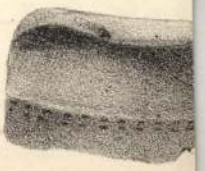

51.

MDK

Wallacher László

Halászbárkák, repr.

Képzőművészet 1930. 27. sz. 52.l.

MDK

Wallacher László festő (Szekszárd)

Kaposváron a Dunántuli Tav. Tárlaton, ezüstéremdijat nyert.

Cikk: A Dunántuli Tav. Tárlat ...

Képzőművészet, 1930. 30.sz. 128.lap

Wallacher László

Tatnamegyei képzőművészek kiállítása a
múzeumban (Csengi László)
Tatai Napló, 1952 jún 5.

MDK

Wallaher László /Szekszárd/

Dunántuli Tavaszi Tárlat. Kaposvár. Képzőművészet
1929. 19. sz. 1o2.l.

Walzel A. F.

Bibauko J. K. Gründer der Commer-
cial-Bildungs-Anstalt in Ungarn.
Jelz.: [Lith. v. A. F. Wälzel in Pest
[183..] 25 x 35 cm. —

Föv. kol. Bq. 469/880. —

Pest hipótvárosi templom Hibl által
tervezett színezett rézmetszetű
kipe és alaprajza. [Jelz.:] Nyom.
Walkel A. F. Pesten [1830 körül].

Föv. Kvt. 769/413.–

Walkel A. F.

Wallacher László

festőművész

Hatvanötödik csoportkiállítás - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

Esti Kurir
1929.VI.5.

Wallacher László

festőművész

Csoportkiállítás - Nemzeti Szalonban - képével szerepel. Kiváló aquarell-festőt ismerünk meg szemelyében. A Várostorony is a Hidjavítás a legjobb. -

Pesti Hirlap
1929.V.30.

Dabei wurde der W
Staat den öffentlichen Be
Notfalle Massregeln für d

Es wurde lebhaft
seumsamt eine Sammlung un
den verschiedenen Staaten
dem laufenden halten möge

Die Tagung stellt
Grundsätze und technische
nen Referaten angeführt
zeigen, nämlich :

Wenn es sich um
eine gewissenhafte Erhal
und Stelle angebracht we
(Anastylose). Das dafür
erkennen sein. Wenn die
geförderten Ruinen für u
ratsam, sie wieder zu ve
nachdem man alle Einzelh
hat.

Selbstverständli
und Ueberwachung einer A
Archäologen und Architek

Wallacher Lajos

fest. 1908.

Limnisk 1930

90. l.

Sz. 109/1912.

Az Orsz. Műemléket
Tekintetes

Az idecsatolt 2 drb. mun
hivatalos nyugtatvány
mellett bátorkodom a
teni, hogy az 5000 kor. s
mezeti folyósítása iráu
intézkedni kegyeskedj

Egyuttal legmélyebb
tin Péter épit. vállalkozó
só" munkakereseti kimu
let és pótmunka között

Wallacher György

újabb művei

Szabad Művészet

1952. 7. sz. 333 l.

Fáluta
Csute István
Sánhagyánd

Walzel A. F.

Könyvtár

Szód

3

Storno Miksa: Soproni városrészletek 1852-ból. Sopron, 1941. 1. l.

T. c.

„Európa" hitelvállalat

Budapest

V. Visegrádi u. 36

Walzel A. F.

József nádor a ~~[illegible]~~ ravatalon

Jelzése: „A raiz nyomás és kiadás Walzel A. F. könyomó intézetéből Pesten." Gazdag figurális díszü, művésztől készített lító.

Lestyán Sándor:

József nádor - Egy alkotó élet írásban és képben. 1776-1847. Bp 1943

Wallacher György

Népi ornamentikáju kerámiák

Tolnamegyei képzőművészek kiállítása a múzeumban (Csányi László
Tolnai Napló 1952. jun. 5.

HAZAI BANK
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

VATERLÄNDISCHE BANK
ACTIENGESELLSCHAFT

BANQUE DE LA PATRIE
SOCIÉTÉ ANONYME

Sürgönycim: — Telegramm-Adresse:
HAZAIBANK.

Telefon { számok / Nummern
61—01, 61—02, 61—03, 61—04, 61—21, 61—22.
Interurban telefon B—41.

K 26

LI

Nagyságos Szen

Tisztelettel értesitjük, ho

500.300.- koronával,

tárunknál lefizetett összeg

H. B. (Levelezés) F. sz. 20000. 1928. — Hauptmann Budapest

Walzel Agoston

litografus

iród

Gracza I. 72 l.

MDK

Walbacher László.festöm.

Halászbárkák. Repr.

A kiállitás aquarellistája. Nyári munkásága eredményei mutatta be.

Tolna vármegyház közgyül.terme.
Szekszárdi müvészek kiállitása.

Képzömüvészet. 1930. IV.évf. 27.sz. 52.l.

alhozzák.

Alkalmazott. A stilisztikában a stílusnak a beszélő vagy író lelkiállapotához való alkalmazkodása. A szónoklatoknak (szóismétlés, szóbilincselés, szórendi változtatás) egyes szavaikra szentelnek, a gondolatalakzatok (lelkiállítás, megszólítás, kérdés, visszavétel, ellentét, paradoxon stb.) egész szövegpontokra, gondolatra kiterjednek.

Almizsnás szt. János († 619 kb.). Előbb családos férfiú, utóbb az alexandriai egyház püspöke. A szegények nagy jótevője. Ünnepe jan. 23.

Alm. Ázsiai eredetű szamanida nép, madarat a Volga és Don között elhárító európai huzárjaikban az előretörő hunok leigázták. A népvándorlás forgatagában Germániába, Galliába, Hispániába, Itáliába, sőt Afrika északi részeibe is elkalandoztak. Visszamaradt törzsek a XIV. sz. körül enyésztek el.

Alnul-szigetek. A Kelet-tengerben Finnországhoz tartoznak, de lakói svédek. 1442 km². 27.000 l.

Alnutus tiszt. hajdan gyűjtőnevе a felhatalmazottaknak és hadnagyoknak.

Alnyg (subjectum). A mondat megnevező része; pl. *A virág* nyílik.

Alnyúli jog. A tárgyi jog (l. Jog) szempontjából magengedett ember cselekvés lehetősége (thanatus agendi). Szomorább értelemben az a magengedett emberi cselekvés, amelyhez egy másik személynek vonatkozó jogi kötelessége fűződik; ekként igény vonatkozó jogi kötelesség teljesítésének követelésére. Az ú. n. cselekvőképtelen személy is birtokát A.-oldalú és gyarlonalhatója is azokat törvényes képviselője útján, mert a képviselő cselekvését úgy tekinti a jog, mintha a képviselendő cselekedett volna. Ha a képviselő cselekvése a képviselendő érdekeivel ellentétben áll, a jog a képviselendőt védi. Ilyen esetben a képviselő cselekvése nem a képviselendő cselekvése, hanem a képviselő saját cselekvése, amelyért ő maga felel.

Alnyúlás (praescriptio). A magánjogban az a jogintézmény, amely szerint bizonyos jogok gyakorlása vagy fennállása bizonyos időtartam alatt vagy bizonyos időtartam elmulasztása folytán megszűnik. Az A. célja, hogy a jogviszonyok bizonytalanságát megszüntesse. Az A. lehet szerzési (l. o.), amely az úgynevezett birtokos állapotot tartósítja, és megszüntető (l. o.), amely az úgynevezett birtokos állapotot tartósítja

Walzel

litografus

1852

l.

Eperjesy 1929

91. l.

MDK

Wallacher László festő

Képeket vásárol Tolnamegye. Dunántul, 1927.dec.16.
5.l.

MDK

Wallache László festő

A szekszárdi képzőművészek kiáll. Szekszárdon.
Dunántul, 1927. dec. 6. 4.l.

Walzel A. F. Pesten

litografus.

Fenséges Császári, és Királyi Fő-Herczegnő Hermine a' Síron tul c. nyomtatvány (Pest 1842) címlapja repr. virágdiszes kerettel

Lestyán Sándor:

József nádor. Egy alkotó élet írásban és képben. 1776–1847. Bp. 1943.

Wallacher László

Terbői Miklós: Tájkép utáni csendélet (Wallacher László festőművészről) – Tolna Megyei Népújság. 1966. márc. 9.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört. Ért. 1969. 3. sz. 243-284. l./

255. l.

MDK

Wallacher László festőművész.
A Nemzeti Szalon 65.csoportkiállitása.

Képzőművészet,1929.21.sz.143.l.

MDK

Wallacher László **festőm.**

Gy.N. cikke. Képzőművészet, 1928, 14.sz. 229.l.

Wallacher László MDK

1921-ben ösztöndijat kapott

Képzőm.Főisk.Évk. 1921-22, 22-23, 23-24, 24-25.
Bp. 1926.

Vendégfogadó a Vádorhoz. Ny. Walzel Pesten.

125 x 79 m/m.

Foto. Mur. Lt. sz. 3624.

Walzel

MDK

Wallaher Ládzló, Szekszárd

Vidéki centrumok. Képzőművészet, 1929. 19.sz.

99-102. l.

Wallacher László

Berzsenyi Társaság dunántuli őszi
turnéján Szombathelyen szerepelt.

PH. 929. X. 16.

itáson jelenlévő szimpatikus fiatal művészt személy
is melegen ünnepelte. Kiállításának sikere ezáltal
sőségesebbé vált.

lis képe a „Chaconne" egy, a zene művészetében
ilt kedves kis társaságot ábrázol hatalmas, megértő
lenséggel. Tájképei is mind a témájáért rajongó,
szetszerető, melegszivű embert sugározzák vissza;
ságházát ábrázoló műve egy téli szimfónia a leg-
rűbb előadásban.

ásával kapcsolatban került bemutatásra néhány ki-
nagyar mester néhány műve is, kiknek méltatásával
smétlésekbe bocsátkoznánk. Elég, ha nevüket fel-
zük: *Csók* István, *Fényes* Adolf, *Glatz* Oszkár,
yi-Grünwald. *Kernstok* Károly, *Koszta* József.
Bartus Ödön.

ZEKSZÁRDI MŰVÉSZEK KIÁLLÍTÁSA

ndrássy Szevald Oszkár, Tolnavármegye alispánja nyitotta meg
ármegyeház közgyülési termeiben a város elökelő közönsége előtt a
di művészek kiállítását. Hatalmas anyagot hoztak össze ebből az al-
ól a helyi művészek, mely pesti vonatkozásban is megállta volna a
hisz nehányuk állandó kiállitója a főváros tárlatainak.

lyen kell megemliteni *Szabó* Dezsőt, a Műcsarnok kiállításairól jól
diszkrét hangú festőt. Festői meglátásokban gazdag, hangulatos táj-
brilliáns arcképei a kiállítás legjobb alkotásai. H. *Mattioni* Eszter
en mutatkozott be szülővárosában színekben gazdag, újabb irányú
tévél. Id. *Wagner* Andor az őszi színek poétája, a párás ködös rég-
angulatos festője. A kiállítás aquarellistája *Wallacher* László, aki
, üdén adja vissza a természet festői szépségeit s mutatta be nyári
zági munkássága eredményét. *Miklósi* M. Ödön főleg portraitjaival

WALLACHER LÁSZLÓ: HALÁSZBÁRKÁK

Wallacher László

festőművész

Dunántuli Művészszövetség kiállitása - Kaposvárott a Turul-szálló nagytermében - képével szerepel.
Aquarell-tájakkal szerepel.

Pesti Hirlap
1930.IV.9.

Wallachek László

Borus tájci képe nevezpel az akvarell és pantellfestők

kiállítása a Nemzeti Szalonban

(emlitve)

Magyarság, 1927 V. 26

Walacher László

rajztanár

Szekszárd

Rajzoktatás

1941. II. évf. 3. sz.

23. l.

s bizottsága
ek

Budapesten,

920. sz. a. kelt engem igen megtisz-
en van szerencsém archaeologiai
yzékét a tulsó lapon tisztelettel

sekor készittettem különlenyoma-
mar, széjjel osztottam, ugyhogy ma
n példány sem áll rendelkezésemre,
yarapithatom velök.
ebruárius 21-én
Kiváló tisztelettel

[illegible] Gyula

MDK

Wallacher László

Patak, vf.

Borus táj, vf.

Fenyves, vf.

MAFE 13. kiáll. M.Szal. 1927. máj.

15 l.

MDK

Wallacher László

Régi város, vf.

Romok, vf.

Nagy. Akvarell és pastt. festők 14. kiáll. M. Szal. 1928. okt.

18. 1.

MDK

Wallacker László

Virágok, vf.

M. Akv. és Paszt.festők E_yes. 11. kiáll.

N. Szal. 1925. febr. 19 1.

Wallacher László

1925 febr. M Akv Pf Egy

kiáll. Nemzeti Szalonban

Virágok, stf.

Horváth János II. 32

1904. IX. 15.

Miskolcz (ág. h. ev.)

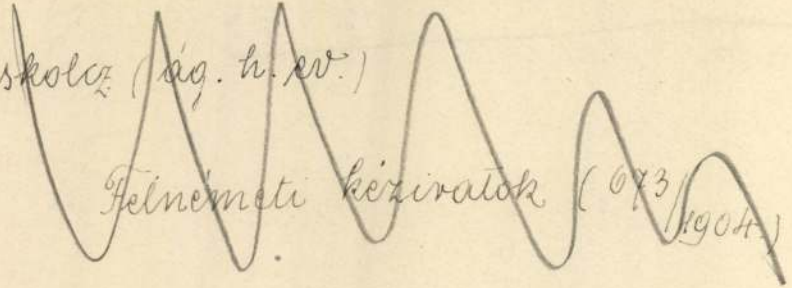

Fémnémeti kéziratok (073) (1904)

Wallacher Lászlo

festö

Lászl

Nemzeti Szalon 1929

65. csop. kiáll. Sal.

816.

közt. Fején sötétbarna sapka van
akott diszszel, s szeme, szemöldöke, haja,
la barna. Degombolt kabátja zöld s
barna.
szonra, méretei 64:54 c/m.
tober 4-én az Eggenbarger ágtól
/95 : I.)

1895. évi április 11-én kelt 16397 sz.
ett pénzből (89/95) 1895. X. 4-én a 264.
szám-oltatott 1895. XII. 30-án (326/95). Az
omásul vétetett 1896. X. 16-án a 36690
8/96.).
iki feltegeptéfben megvételre ajánltatott.
iki 16397 sz. leirattal a vétel engedélyezte -

téneti

Wallacher László.

1916/17, 1918/19, II. —

1922/23 I.

Ferképzőmfoiskola

n a történelmi órákban. Fegyvertársam a le=
s, aki félországot hódított meg a nemzeti nép=
társam minden jóérzésű ember, aki rendet,
kalandmentes külpolitikát akar.
z, jóakaróimhoz. Szeretettel hivom őket, csat=
n becsületes iparkodással szolgáltam minden
rt, küzdöttem a panamák ellen és segítettem
tehát a főváros közönségétől, hogy segítsen

s bizalom fűz hozzám: **ne irjon alá senki=**
m jönnek olyan ajánlási ivvel, melyen
pel.
sdöntő választások előestéjén

Payr Hugó.

Wallacher László

MAPFE 1928 okt. Erdő
2 vörf.

540.

Dietrich Ch. W. E.

Halászkunyhók a víz partján. (~~Die Fischerhütten am Wasser.~~) R. E. 2. état.

88 m. 143 sz.

K. 8. —

Wallacher László

akvarell kollekcióval
vett részt az 1927. dec.
szekszárdi képzőmű-
kiállitáson.

Dunántul

1927. dec. 11.

232

1905.

ellett, 1830 jul. 16-án. † Düsseldorfban

allónál.

aggott katona, a ki a balról ~~látható~~ lévő kan-
figyelmesen hallgatja a koczkás ken-
ülő barátjának felolvasását. Jobb ke-
jával, a melyben pipát tart, az asztal-
eit nenéz takaróval födte be és háta
ltözete: ~~[illegible]~~ kék házi sapka, sár-
llény piros ujjuk~~[illegible]~~l, ~~[illegible]~~ harisnya, csa-
ndége eső-ernyő, a melynek végére
lohoz támasztotta, hol törülköző lóg,
drágot, ~~és~~ harisnyát, ~~még~~ és csatos czi-
agy dohánytartó van ~~fogóval~~. A háttér-
önyei ~~[illegible]~~. Jelzése alól balra: C. M. láthatók

cm.

nő ajándéka 1905 május 18-án (426

2337 - 905

Kalórdi János Nemreti Dal Petőfitől
c. Vahot Imre által Pesten, 1848-ban
kiadott hangjegy ámlapján Petőfi
a Nemreti Múzeum lépcsőjén a Talpra
magyart szavalja. Nyomtatta
Walzel A. F.

Isoz: A régi Budapest hang-
jegyeken. M. Bibl. Szemle
1924. ~~34. sz.~~ 176. l. —

Walzel

Walzel A. J.
könyvei

Der Ungar 1844. okt. 23.
hirdetés

Kalmár

Wallacher László

MDK

1923-ban ösztöndijat kapott

Képzőm.Főisk.Évk. 1921-22, 22-23, 23-24, 24-25.
Bp. 1926.

168. Bernáth

Walzel, August Friedrich

Thieme Becker

XXXV.

13 g. l.

(Lyka)

MDK

Wallacher László

Husvéti kiállitások. Képzőművészet 1930. 30.sz. 122.l.

MDK

Wallacher László

Akvarelljei, a kaposvári Berzsenyi Daniel Társaság kiallitásán.

Cikk: A Nemzeti Szalon 65.csoportkiallitása.

Képzőművészet, 1929. 21.sz. 143.lap

MDK

Wallacher László, Szekszárd

ezüst érmet kapott

Képzőművészet 1929. 19. sz. 103.l.

Walzel S.J.
könyvnő

Der Ungar 1844. okt. 26.
hirdetés

Kalmár

MDK

Wallacher László

A szekszárdi művészek kiallitasan, Olaszorszag-
ban készült aquarelljeit mutatta be.

-l,l,-: A szekszárdi művészek kiallitása.

Képzőművészet, 1930. 27.sz. 51.l.

MDK

Wallacher László

"Halaszbárkák" c. fest, repr.
/: A Műcsarnok téli tarlataról./

Képzőművészet, 1930. 27.sz. 52.l.

Walzel A. J.
könyvnő

Der Ungar 1844. nov. 6.
hirdetés

Kalmár

Walzer A. J.

Könyvnó

Leo Ungar 1845. márc. 20.
(Pesth-Opner Neugkeits-Bote.)

Kalmon

Wallachy Jenő"

A szepesszombati
régi városkapu
c. rajza repr.

Loisch 91. l.

Wallachy Leno?

Thieme Becker

XXXV. 93. l.

(Lyka)

a Herndon.

254. Ducs

Wallachy Jaró

nül Szepesszombatón

1855 január 1-én

1876/7. I. állami osztón

díjas rajztanárjelölt –

9-ik féleve volt

1876/7. II. dtto.

MDK

Wallachy Jenő

K.E. : A Szepesség ujabbkori festői és szobrászai. Szepesi művészek. N. Szalon 1937. márc.

Wallachy, Eugen

Maler und Zeichenprofessor
geb. 1855 in Georgenberg
(Nepersig), war Professor
in Süd-Ungarn, lebt im
Ruhestand in Georgenberg.

Darchepe Felsorolva

Kösz E. Zips 34. l.

kormánnyal, hogy megállítsam azon az uton,
hez és az áldatlan belpolitikai zavarokhoz
ház feloszlatása előtt kiléptem a kormány

dalom és választóim ezreivel való személyes
a kormány politikája ellen, mely a nemzet
i megélhetést veszélyezteti.
szme szolgálatában, mely egyedül vezetheti

zászlaját a fővárosban!

ért, Hazáért"

Walzel A. J.
könyvnyomó

Der Ungar 1844. nov. 9.
hirdetés

Kalmár

Walzel A. T.
Kőnyomó

Der Ungar 1844. aug. 7.
(Pesth. Ofner Notizen.)

Kalmár

Walzel S. F.

Könyvmű

Der Ungar 1844. aug. 10.

hirdetés

Kalmár

Wallandt Henrik

főmérnök

Nagyvárad

1850-es évek

Ember Levél Kost

371 l.

settságára az átirat mellőzését l
leménye alakpján a VI.ü.e.ujabb l

- Walzel A.
könyvei

Der Unar 1844. máj. 28.
kottamelléklet

Kalmár

Wallant József

(Kőművesmester Budán

Meghalt 1827 nov. 22-

Mesterkönyv-

Székesfőv. Múzeum

1088 ll. 14-

h. n.

Haga / VII. 45, 46, 48, 50, 51, 52, 56,

"Európa"
Film-könyv-lapterjesztő
és könyvkiadó RT
B u d a p e s t
V.,Rothermere utca 12 III.e 2 sz.

Ajánlott

Walzel A. F.

A pesti magyar gyalog-
polgárőrsereg zászló-
szentelése a Rákos-
mezőn (1844)

Repr.

Gáspdivat

II. 173. l.

Wallant József,

könnüesmester

1806–1827

Budán

Sbudaikó 1891.

I. 224

Hajnik Pál, orszagy. képviselő

1904. X. 7.

Kerzthely

A főfelügyelőség 1903. évi jelentése (752/1904.)

WALLASCHEK, Anton, poznani tüzérezredes

A. W., főtüzérezredes, † 23 éves korában, Poznan, 1838 december 4. (1838, 1001c)

Preußische Zeitung
(Berlin)

Wallburg Egon

Terelés, vizf.

Alkotás Művészház XVI. kiállitása. 1943.

aug. 6 1.

Wallberg Egon

1917

Minsk 1930

90 l.

höchste Ausdruck der Zivi

Man äusserte ferne
möchten der Organisation g
bundes vorgelegt und der w
ten empfohlen werden.

Es wäre Aufgabe de
stige Zusammenarbeit, sich
ternehmenden Schritte und
gende Verfahren zu äusser
nale Museumsamt und nach E
tionen, insbesondere von d
für geistige Zusammenarbei

-

Die Tagung hat sic
des Denkmalschutzes beschä

Wie verschieden au
handlung sein mögen, so w
vertretenen Staaten die T
Wiederherstellung zu unte
seien aber Massnahmen zu
ernde Erhaltung der Gebäu

Falls wegen Verfa
unvermeidlich erscheine,
sche Werk der Vergangenhe

WALLBERG EGON

1900 körül

Aukción:
Egon Wallberg: Honvedpatrouille.
Aquarell auf Papier, 23x34 cm. Sign.
ud dat.: 938 /1938/

Wien, Dorotheum,
632. Kunstauktion, Mai 1981.
Katalogus 548.sz. 70.old.
Kép: Taf. 137.

MDK

Wallburg Egon br., festő.

Ferelés, v. f.

Alk. Művén Lár - XIX. Kiáll. - 1943 okt. - Magy.

Mesterek - Jegyz.

1./

MD K

Wallburg-Skublics Egon, festöm.

Nagyapja Ernő főherceg, nagyanyja Skublics Laura, ki vel 1858-ban Laibachban nősült s elvette velikei és b bessenyöi Skublics Laurát, aki a házasságban a Wallburg bárónö cimet kapta, ki negyedik gyermeke születése után meghalt. A kamarilla kihasználta a fájdalom sulyától meghasonlott Ernö főherceget s rávette arra, h. házasságáról hallgatni fog s a gyermekeit gyámokkal neveltetni fel. 32 millió vagyonának a rendelkezási jogát is magához ragadta.

Ráthonyi János: Mükereskedö lett Ernö főherceg festömüvész unokája.
Esti Ujság. 1940 szept. 24. 7.1.

2./ MD K

Wallburg-Skublics Egon, festöm.

Regényes élete folytatódik. ~~XXXX~~ Mikor Ernö fhg.meghalt törvényes gyermekei a végrendelétileg biztositott összeghez sem jutottak hozzá.- Édesapja báró Wallburg Ernö cs.és kir.tiszt az 1880-as években Pozsonyban és más garnizonokban szolgált. Testvérei közül Klotild él /Simics-házaspár/ két gyermekük van. 1900-ban atyja megkisérelte az öt megilletö törvényes jogokat megszerezni, nem sikerült. 1902-ben megirta atyja "Justizmord" c.könyvében élettörténetét s a per lefolyását.

Ráthonyi János: Mükereskedö lett Ernö föherceg fest müvész unokája.
Esti Ujság. 1940 szept. 24. 7.1.

3./

MD K

Wallburg-Skublics Egon, festöm.

Atyja meghalt, csak édesanyja és öt testvére él. A nagy koronatanulk tehát mind meghaltak. Ernö fhg. felsége sirkövéröl lekerült a Wallburg bárónö név, helyébe Skublics Laura nevet vésettek a sirköre. W.S.Egon is megirta családja történetét. Cime: Egy ember, aki nincs.

Ráthonyi János: Mükereskedö lett Ernö föherceg fest müvész unokája.
Esti Ujság. 1940 szept. 24. 7.1.

4./ MDK

Wallburg Skublics Egon, festöm.

Régi festmények, értékes butorok otthonának diszei. Ösöktöl örökölte a "szép" szeretetét. - Mint festö sok kiállitáson vett részt. - Képei a legelökelöbb pesti lakások falait diszitik. - Udbardy Gézánál tanult. Késöbb Haranghynál, és Sándor Bélánál, az iparmüvészeti föiskolán.

Ráthonyi János: Mükereskedö lett Ernö föherceg festömüvész unokája.
Esti Ujság. 1940. szept. 24. 7.1.

5./ MDK

Wallburg Skublics Egon, festőm.

Akvarellben Zórád Ernővel dolgozott együtt. Szaktudására sokkal büszkébb. Már gyermekkora óta sok szeretettel foglalkozott a régi képek mestereivel. Mozgalmat is indított, h. régi mesterek becses müvei ne kerülhessenek ki az országból. Mügyüjtöket rábeszélt értékes képek megvételére.

Ráthonyi János: Mükereskedö lett Ernö föherceg festömüvész unokája.
Esti Ujság. 1940. szept. 24. 7.1.

6./ MDK

Wallburg Skublics Egon, festöm.

Igy lett mükereskedö. Lakásának disze egy valódi Van D Dyck mü: B ünbánó Magdolna. Mint Rubens-korabeli festmény került hozzá, de egy régi képszakértö publikálását a felfedezésről két világrészben tudomásul vették mely szerint a kép abból a korszakból származik, amikor Van Dyck még erösen mesterének Peter Paul Rubens-nek befolyása alatt állott.

Ráthonyi János: Mükereskedö lett Ernö föherceg festömüvész unokája.
Reti Ujság. 1940. szept. 24. 7.l.

7./ MDK

Wallburg Skublics Egon, festöm.

Birtokában lévö"Bünbánó Magdolna" Van D yck -kép m
modellje ugyanaz mint a cesseli-képtárban lévö: "Madon-
na a vezeklésre kész bünösökkel" c.kép amelyet Rubens
festett, de Van Dyck fejezett be.

festömüvész
Ráthonvi János: Mükereskedö lett Ernö föherceg unokája

Esti Ujság. 1940. szept.24. 7.l.

8./ MDK

Wallburg Skublics Egon, festöm.

Saját magáról alig akar beszélni.csak mindig festményekről régi mesterekről. akiknek életét szentelte. Élettörténetének tisztázáért folytatott küzdelmében ha elfárad. a régi képek között talál pihenést.

festömüvész

Ráthonyi János: Mükereskedö lett Ernö föherceg unoká

Esti Ujság. 1940. szept.24. 7.l.

Walzel A. F.

litografus 1846/1848.

Laid

Medve Imre

csomagjában

Walzel A. F

1853.

l.

Varsányi

csornagjába

Walzel F.

Buda-Pest / Éjjél
május 13mi 1849.
Könyomat szinetve
Jelz Lith. A. F. Walzel
Pest. Hölgyfutár
1850. II félév 1 szám

Walzel

Irod Könyvnadász

Nagy Tamás

Egy vidéki ember levelei

Pestről. Vas. Ujs 1860.

105. l.

Walzel A. F.

Könyvmdász

Pesten 1840–55-ben. Az ő műhelyéből kerültek ki a jelölt időben a magyar nevezetességek arcképei, nagyobbará a legjobb festők rajzai után.

1. Szalay László.
2. Majthényi Mária gr. Brunszvikné. 1844.
3. Sztrokay Endre 1848.
4. Kossuth Lajos, Barabás után 1847.
5. Schodelné, Barabás " 1845.
6. Eötvös József Tvrzékiehik. Barabás után, 1852.
7. Liszmyany Kálmán Barabás r. 1852.

Továbbá a Császár Ferenc által kiadott magyar ősök kepicsarnoka sab.

Nagy Iván Magyarországi képző művészek a legrégibb időktől 1850 cg. Házadok. 1874 cigt 201. l.

Walldörfer

Tamás

ácsm.

1702. a berethalmi
templom tetőzetének
és tornyának javi-
tása

l.

Salzer

468. l.

MOB Kst. 2612.

WALLENSCHER Mátyás épitész

LEVÁRDY Ferenc–LEVÁRDY Henrietta: Pécs historikus építszete. = Baranyai Müvelődés, 1987. 1.sz. 16. p.

Walzel

Könyvnadász.

Füredy opera ennek arc-
hepe Barrabás rajza után
köre rajzolva. Mellékl.
Honderü 1846. II. 1. sz. Szö-
vegben is emlitve

Hetiszemle. Honderü, 1846.
II. 17. l.

Feszty Adolf

épitész

Walzel A. F. Pesten

1844 umrlo

Matjas Kraj cmlche.

Kojat!

L.

Wallenstein Henrik

ács

Sopron

1791. sept. 28.

polgáreskü

Házé

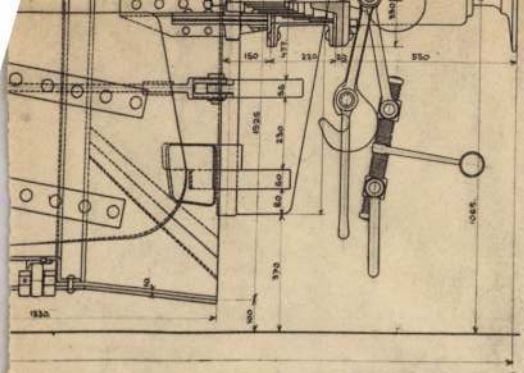

Budapest 1894 augusztus hó 27

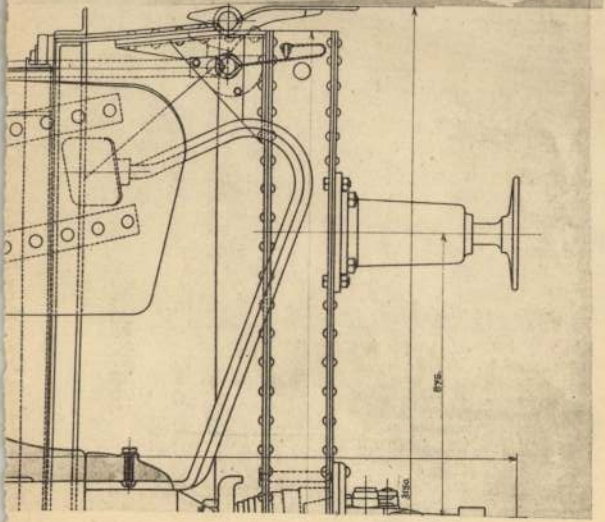

Wallenstein János

kismartoni bábsütő

lásd

Soproni Hemle

1940. 110. l 111. l

ra, a szentmisére és az összejöve-

inket szeretettel meghivjuk és vár-

március hó 6.-án.

Knézy Lajos

pápai kamarás, plébános

Walzel Ágost F

Körajzolás.

vrod.

Szentiványi Gyula dr

Szerelmey Miklós. Petrovics Elek emlékkönyv.

Bpest, 1934. 111–112. l.

Bécsujhely.

Az előtérbeli márványaszta
peznek csoportot, balra piros
ékitmények ⌊ ~~[illegible]~~

⌊ alkalmazvák díszül

KÖNIG MATHI
aus dem Jahre 1462 im

alól balra: Gemalt von Adalb
középütt: Lith. von Jos.
jobbra: Ged. i.d.k.k. Ho
legalól balra: Im Selbsverlag
középütt: Das Originalge
des Herrn
Dr. Joh. Nep.
jobbra: Jede Vervielfält
fölül középütt: WIENER KÜNSTL

Szines kny., mér. a vk

Szn.
452-

Walzel, A. F

lásd

=

Krem régi Bp 34. l.

44. l. 48. l. 49. l.

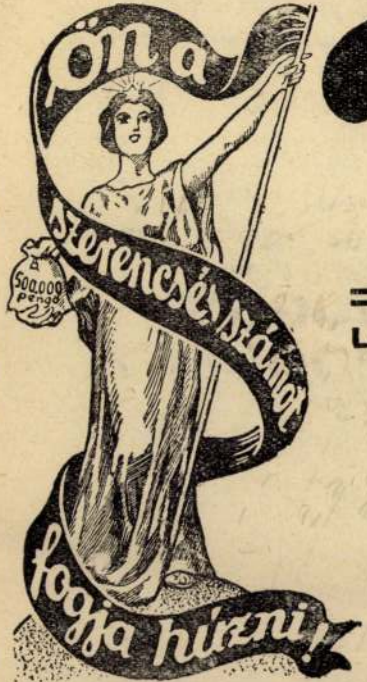

Tör

Legnagyobb osztálysorsjegyi

***A mellékelt kis boriték* 3 sz**

Húzzon vagy vála

és rendelje n
sorsjegye

Magyar királyi **osztálysorsjáték**

A legujabb **XXXII.** m. kir. osztálysorsjáték huzásain kisorsolásra kerülő készpénznyeremények jegyzéke.

Mélyen tis

A szerencse
pontban ragadjuk
XXXII-ik m. kir. osz
sorsjátékon való rész

Walzel

laid

Reumann -f

Walzel

lásd

Lay Bpestiparmuokiall.

60. l. 61. l. 62. l.
67. l. 71. l.

ASOK

né

RGIT

Walzel

wod cichy laid

Honderū 1847. I. 143l

Walzel A. F.

Magyar Művészet
1928. 472

Sopron látképei és
megnézni - lapon

Budapesti ut-
mutatót 1830-40 ig
érekből megnéz-
ni.

1932-909-4

I. em. éjjeli őrség

521. Ágyfelszerelés.

1 darab három rétű tengeri fűmatrácz, 83:60 cm. mérettel.

Becsértéke.....14 K

Régi ~~szerzemény.~~ leltár 74

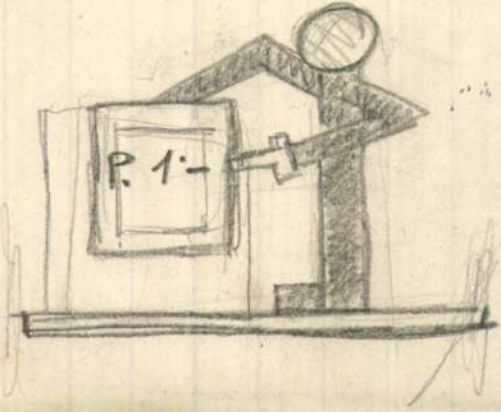
P. 1-

Walzel O. F.

MAGYAR MUVESZET

1928. 472

I.–V. képes tábla

Berlin
Akademische Verlagsgesellschaft Athenaion
é. n.

Wallenstein (Wahlstein)

Károly

festő, litogr.

zül. Gospic (Horvátország) 1795-ben

Bécsben tanult, 1830-tól mint rajztanító

Bukarestben működott, megh. u. o. 1858.

lásd Bielz Graphik

22, 29. l.

képpel

Repr. Benigni József nagyszebeni hadititkár archépei

litogr. 1831.

1) Wallenstein Károly

festő

A horvátornági Gospicsban született;

Pesten, Bécsben, Brassóban tanult,

1830-ban Csiovából Bukarestbe köl-

Ávvay Árpád: Román-magyar művénkap-
kolatok ...

Korunk 1970. VI. 916. olal.

2) Wallenstein Károly

festő

tőrött és a Sf. Sava gimnázium

vejztanára lett. Theodor Aman el-

indítója volt.

Ávvay Árpád: Roman - magyar művén-

hagyos ....

Kosmak 1970. VI. 916.

Wallenstein Károly

1858-ban Szathmári Pap Károllyal Bukarestben saját nyomdát alapít.

A Hét, 1973. júl. 13. 4 erf. 28 sz. 19.

Walzel Ágost Frigyes

litográfiája: „Az országgyűlés képviselő-
házának ülésterme Redoutban." 321. sz. repro-
dukció. 1848.

Rózsa György - Spira György: Negyvennyolca
kortársak szemével. Budapest 1973. 5751

Walzel Ágost Frigyes

litográfiája: „A komorillónak egyik áldozata." 296. sz. reprodukció.

Rózsa György - Spira György: Negyvennyolc a kortársak szemével, Budapest 1973. 675 l

Walzel Ágost Frigyes

litográfiája Medve Imre rajza nyomán.
10. sz. reprodukció: „A diósgyőri hámor."

Spira György és Rózsa György: Negyvennyolc a kortársak szemével, Budapest 1973.
575 l.

141

Walzel F. A.

Kőmetszete: Táncsics Mihály kiszabadítása 1848. március 15-én a József laktanya börtönéből. Reprodukció.

Tóth Endréné: Budapest Enciklopédia, Budapest, 1970.

3141

Walzel F. J.

Könyomata az 1840-es években: Tánc-estély a pesti Vigadó nagytermében. Reprodukció.

Tóth Endréné: Budapest Enciklopédia, Budapest, 1970.

3911

Walzel Ágost

könyvmdász

archépe, vizf.

Barabásból (1849.)

330.00

Hirsch 330·60

ÉS.

~~Kretre~~

~~rselve~~

t.

MDK

Walzel Frigyes Ágost, könyvnyomdai tul.

A szabadságharc után egy ideig még folytatta vállalatát, az ötvenes években több uj nyomda keletkezett, ismét lábrakapott a fametszet. A fényképezés legnagyobb ellenfele lett. -A 60-as években már nem volt nyomdája szükös viszonyok között halt meg.

Nagyzlito.

M.D.K.

Szentneményi Wallentin Béla

/h.a./: "Müteremlátogatás" cimmel ir a müvészről. a cikk keretében a lap bemutatja a művész fényképét Gömbös Gyuláról festett képével 1927-ben avatták tisztté a József nádor 2. gya logezrednél szolgál. Itt kezdett festeni,katonatársait rajzolta s ezután kapott megbizást fenti kép elkészitésére. Nagybaconi Nagy Vilmos altábornagyról készült festményét, valamint egy katonai tárgyu oltárképét hozza még a lap.

Film Szinház Irodalom, Bp. 1939. aug. 23-30. II. évf. 34. sz. 81-82. lap

Walzel Ágost Frigyes

litográfiája: „Az országgyűlés felsőházának ülésterme a Nemzeti Muzeum díptermében." 323. p. reprodukció.

Rózsa György - Spira György: Negyvennyolc a kortársak szemével, Budapest 1973. 575 l

WALZEL ÁGOST, grafikus

Nagyméretü litografált lapjain az 1848-az országgyülés nek nem tényleges ábrázolásait látjuk az üléseknek, de az ideiglenes berendezés figyelembevételével készült fantázia rajzok. De hitelesen ismerhetjük meg az ülésztermek beosztását, a tagok éa hallgatóság elhelyezkedését.

85.old. 14.jegyz.-51-52.kép.-/A szövegben tévesen 48-49.kép./.

RÓZSA GYÖRGY: Vázlatok a magyar országgyülések ikonográfiájához 81.old

FOILA HISTORICA, I. A M.N.M.Évkönyve, Bp. 1972

WALZEL Ágost Frigyes pesti könyvnadán

Borda 18 No. 6701

Kamp Pál tanköpvéhez készített táblát

egyedülálló muzeumi együtte

A Blaskovich Múzeum szakm

követően előtérbe került

lődési munka azzal a célk

Tápió-vidék kutatását és

rális központtá váljék.

A múzeum gyű

A Blaskovich gyűjteme

rendezése még 1967-68-ban

képző- és iparművészeti,

numizmatikai anyagának l

lett

Wallentinyi Ida

Iparmüvészeti kiállítása Zsolnán
1932

l.

Forum
1932. 95. l.

M. D. K.

WALLACH, Sigmund aranymüves

Wiener-Neustadtbar ilt. Erdélyből

Nagyszebenből származott oda

Meph. 1450.

W. Zulinger mestere

Boeheim: Der Corvinusbecher in Wiener

Klny. Neustadt. Bics. i. n. 4., 5., 7., 12. l.

4.5.7.,

MAGYAR KIRÁLYI KULTUSZMINISZTÉRIUM
3. Sajtó- és Kulturális osztálya.

BUDAPEST
1941 JAN. 28. 18.
1

30.473/3.
1941.

A Müemlékek Országos Bizottságának,

Budapest.

IX. Högyes Endre utca 10.

Hivatalból
szabadságos

Wallach, Siegmund

Otvös.

Mátyás billikomra vonatkozólag lásd Wolfgang Zuhrigert.

Arch. Ért. 1891. 30. l.

MDK

Waller Ferenc épitész

magánépitési engedély

Épitő Ipar-Épitő Művészet, 1922. okt. 15.
mktx 152 l.

Waller, Stephan

A Bainsaj térképe
XVII. sz

l. Durst 12. l

A. Wallner jelzésével:

„Viharos tengeren" o.v. 60,5 x 100 cm
J. l. j. A. Wallner (Szerelt)
Kikiáltási ár: 8000 Ft.

BÁV 55. Képaukció Bp. 1981. szeptember

Waller Adél

1878/9. II. női osztály
kimaradt. Több adat nincs.

Csíki Ernő II. 166.

Wallach Mózes

Otv

Könnagyötvj 694.2

Ugod, vás

426

Wallach Antal

aranyműves, a
newyorki magyar egylet
alelnöke, ki 1853-ban
vándorolt ki Galgóc-
ról Amerikába, nagy
vagyont szerzett és aran-
lánc gyárában a ma-
gyar munkásoknak
adott elsőséget, 70 éves
korában meghalt
Newyorkban.

Vas. Ujs 1904. 227 l

Wallerstein Dezső

Ornamentális tervezet,
Repr.

Magyar Iparművészet

1897/98. 379. l.
(Az Iparművészeti Iskola
kiállítása.)

WALLA, Marc, norvegi kőművesmester

M. W., Mauvergnell, 1 éves fia meghalt. (1778, 62. szám, 8.l)

Preßburger Zeitung
(Gentner)

Walleshausen

Műcsarnok Tavaszi Tárlatán szerepelt.

N4.930.II.15.

Walcshausen

Rékt vek a „Műterem" helyiségében III. 14-én nyíló képzőművészeti csoport-kiállításon.

Reggeli Ujság 1935. III. 11.

WALLACH s. WALCH

Wallach

ságos Bizottsága,

Budapest.

orony.

elt és 29-én fogadott 208/1933
isztelettel bejelentem, hogy a
unkákra azonnal szükebb körü
em, melynek eredményeképen a
gedi épitészmérnöknek adtam ki,
ével és ellenőrzésével pedig
épitészt biztam meg. Fiam,
hó 13-án Szegeden a kellő uta-
osi Mérnöki Hivatallal egyetért-
lől intézkedett. A jelenlegi
einek levételét Fonó Lajos

ius 14.

Mély tisztelettel.

Wallach

magyarhoni zsidó
aranyműves
New Yorkban

Ács Tivadar: Magyar
üstörök arujvilágban.
Bp. 1942. 28 l.

Walleshausen Ignác

Szerepelt a dúcsamok tavasi tárlatán.

Nu 1930. III. 15.

Illmus Comes Ada
nnus Estoras, Orcl:
Seruorum B: Ma:
Virginis, Filius
Cels: Princ: Pauli
Estoras R: H: Palati:
Anno Do:
mini. 1695.

WALLA Josef

HADIK, Andras: A pattern-book from the turn of the century: Eclecticism and art noveau as reflected in the products of a concrete factory. = Interpress grafik 1984. 3. 36-43. p. ill

Walla Josef 1880

cement, [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]

epulet [illegible], XIX.

Walleszhausen Jenő festő

Magyar Müvészet 1925.52.o.
Müteremkiállitások.

Rézmetsző, XIX sz. e. f.

Ehrenreich
Kárgling rajza után készült metszete

Századok 1874. 84-1o2 o.
Nagy Iván: Magyarország képzőművészei

Wallershausen Jenő

4 1

MAGYAR MŰVESZET

1925. 52

csapat szervező bizottsága.
sz. — Telefon: 86—4—85.

galább hozzá, hogy minden
ei Világjamboree-ra!

szonyunk!

a magyar cserkészmozgalomnak.
orre, magyarországi megrendezése rend-
inden magyar cserkész csapat elé.
s kiszeretnék venni ebből a munkából
ely parancsolja, hogy az élen járó csa-
mborre megrendezésében, másfelől pedig
ző lelki értékeiből, minél gazdagabban

ok áldozatkészsége és a magunk be-
. — hogy anyagiak híjján, egyetlen

Wallershausen Viktor.

A Munkácsy Cél bemutató kiállításán művei szerepelnek.

Budapesti Hírlap, 1928. Nov. 11.

Walleshausen Vilmos.

Müveiből kiállitást rendezett a Nemzeti Szalon 1920-ban.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története, kézirat.

MDK

Greguss Imre, festöm. és Walla József, fametsző.

Az üldözött. G. I. rajza után.

Vas. Ujs. 1881. 165.1.

MDK

Walla József fametsző és Böhm Pál, festöm.

A vásárfia. Böhm Pál rajza után. Fametszet.
metszi: Walla.München.

Vas. Ujs. 1880. 704.1.

MDK

Walla József, fametsző.

2. Vajk /Szent István keresztelése.

Vas. Ujs. 1880. 27.sz.

Baditz O. festöm. .Walla József fametszö.

A falu tornya. Baditz festménye után fába metsz, közölve

Vas. Ujs. 1881. 519.l.

MDK

Walla József, fametszö.

Liezenmayer Sándor után fametszet.
Metc.: Walla.München.

Vas. Ujs. 1881. 26.sz.

MDK

Walla József, festőművész

Budapest.1843. Itt tanult,azután Párisban, Stuttgartban és 17 évig Münchenben dolgozott, 1907-ben hazajött s utolsó éveit visszavonultságban Budafokon töltötte. Metszetei közül jelentékenyebbek: Siesta a Mediciek palotájában. Makart után.
Vajk keresztelése.Benczur Gyula után.
Római kocsiverseny. Wagner Sándor után.
Ünnepély Rubensnél. Brožik után. Stb.

E.G. II. 604.1.

MDK

1./ Walla József, fametsző.

Benczur Gy. :Vajk keresztelése festményét fára metszette. Münchenben lakó hazánkfia, s egyike a Németországban kedvelt lithografusoknak..A nagyobb és művészi vállalatok metszetein, melyek a bajor fővárosból kerülnek ki,megtaláljuk nevét. W.J. Budapestről való s 1867-ig a Ruszt féle lithogr. intézetben dolgozik azután Párizsba ment.

Walla József.
Vasárnapi Ujság. 1880. 441.l.

MDK

Böhm Pál, festöm. és Walla József, fametszö

Idyll az erdöben. B.P. festménye után Metsz. 535.1.

A nagyapa öröme. B.P. festménye után . Metsz. 679.1.

Vasárnapi Ujság. 1881. ~~XXXXX~~ 535 és 679.1.

2./ MDK

Walla József, fametsző.

Párisban tovább képezte magát a metszésben, rajzban egyaránt s önálló intézetet is rendezett be. De a német háboru XXXXXX s Páris ostroma előtt, mint idegennek távoznia kellett. Ekkor hosszabb utazást tett német földön, végre Münchenben telepedett meg, hol müintézete a legkeresettebbek egyike volt. 8-10 segédet foglalkoztatott. Több előkelő külföldi hetilapnak s képes vállalatnak rendes metszője. Munkáival több kiállitáson megjelent s elismeréseket vivott ki.

Walla József.
Vasárnapi Ujság. 1880. 441.l.

MDK

Walla József, temetkező.

3. Wagner Sándor. Metsz. Walla.

Vas.Ujs. 1880. 32.sz.

MDK

Walla József, fametsző.

1. Benczur Gyula jelzése.
Metsz. Walla München.

Vas.Ujs. 188[illegible]. 27[illegible]sz.

Walleszné Gyenes Gitta

A müvész eddig néhány feltünően artisztikus, eredeti grafikai munkát főleg gyermekrajzokat mutatott be. Most tiz darabból álló gyüjteménynyel jelentkezett a MÜVÉSZHÁZBAN. Ezekről mondja a kritika: egész müvészi hitvallásáról, asszonyi őszinteséggel tesz tanubizonyságot, mikor olyan uton halad, mely az anyagtól való teljes felszabaduláshoz vezet.
A Müvészet c. rovatban "A MÜVÉSZHÁZ uj kiállitása" cimmel közölt kritika.

A HÉT, Bp. 1910. január 16.
XXI. évf. 3. sz. 48. lap.

MDK

Walla József, fametsző.

Foglyokkal visszatérök.
Jelenet a honvédéletből Munkácsy rajza után.
Fametszet. Repr. Vas.Ujs.
1874. 69.l.

Jelz. Rusz K. fam.int. Walla J.

MDK

Walla József, fametsző.

Honleányok áldozatkészsége.
Liezenmayer rajza után.

Rusz K. fam. int.
Honvédalbum. fam.folio.

Temetői csata. Benczur Gyula rajza után.

Honv.album. fam.folio.

~~Grimm-féle szótár V. 55.~~

Wallesznéé Gyenes Zitta festő l. Gyenes Gy.

Vallerzné Gyenes Zitta

Tábori Kornél: Magyar művésznők. Pesti Napló 1912 dec. 25. (Önarcképpel.)

M. 16.

Pozitiv adat nincs!

MDK

Walla József, fametszö

1884.München.
/83/ Ünnepély Rubensnél. Fametszet. Repr.
Brozik festménye után.

Tavaszi kiállitás. 1884.

Adel,

y.

. 12. Heft: 9.

97.

& Raspe

Erster Preis, Heraldisc

M 7.50

WALLESZ *Jenőné*, l. *Gyenes Gitta*.

Walleszné Gyenes

Gitta

l.

Bírómagyfestőnők

52. l.

4.)

id.Walla József, ép. gyáros.

és fia ifj.Walla József.

Mikor már közösen dolgoztak:"sok munkánk volt. Nagy épkezéseket bonyolitottunk le. Számos áll.iskolát épitett Budapesten és vidéken. Templomokat épitettünk. A Mátyás-templom, a Szent-Istvánbazilika és az erzsébetvárosi- r kath. templom alapozó- föld,--, kömüves - és burkoló munkáit mi végeztük".

Román Kálmán: Walla igazgató 40 pengő fizetést kapott Perlektől. Látogatás ifj. Walla Józsefnél. Elmondja a gyár történetét.
Pesti Futár. 1927. 7.sz. 5.-9.l.

4.)

MDK

id. Walla József,ép. és Ifj.Walla József

Mikor már közösen dolgoztak:"sok munkánk volt. Nagy épi kezéseket bonyolitottunk le. Számos áll.iskolát épitettü fővárosban és vidéken. Templomokat épitettünk. A Mátyás-templom, a Szent-Istvánbazilika és az erzsébetvárosi- r. kath. templom alapozó- föld.--, kömüves - és burkoló munkáit mi végeztük".

Román Kálmán: Walla igazgató 4o pengö fizetést kapott Perléktöl. Látogatás ifj. Walla Józsefnél. Elmondja a gyár történetét.
Pesti Futár. 1927. 7.sz. 5-9.l.

5./

MDK

id.Walla József ép. és ifj.Walla József gyárig.

"Az összes kórházak,klinikák épitk.munkálatait mi látta el./ifj.Walla József vezetése alatt/ mi csináltuk a régi Széchenyi-fürdöt. Hiteltullépés a mi munkánknál sohasem fordulet elö. " - 1918-ban id.W.J. a gyárat eladta.Ifj.W.J. folytatta a gyár vezetését,melyet az Unió Bank vett meg egymillió aranykoronáért.Az összeget id. W.J. teljes egészében id.W.J. kapta meg. -1920-ban a bank eladta a gyárat Perl Gyuláéknak.

Román Kálmán: Walla József igazgató 4o pengö fizetést kapott Perléktül. Látogatás ifj. Walla J ózsefnél. Elmo ja a gyár történetét. -
Pesti Futár. 1927. 7.sz. 5-9.l.

5./

MDK

id.Walla József ép. és ifj.Walla József gyárig.

"Az összes kórházak,klinikák épitk.munkálataitt mi láttuk el./ifj.Walla József vezetése alatt/ mi csináltuk a ré régi Széchenyi-fürdöt. Hiteltullépés a mi munkánknál sohasem fordulet elö. " - 1918-ban id.W.J. a gyárat eladta.Ifj.W.J. folytatta a gyár vezetésté,melyet az Unio-Bank vett meg egymillió aranykoronáért.Az összeget id. W.J. teljes egészében id.W.J. kapta meg. -1920-ban a bank eladta a gyárat Perl Gyuláéknak.

Román Kálmán: Walla József igazgató 4o pengö fizetést kapott Perléktöl. Látogatás ifj. Walla J ózsefnél. Elmond ja a gyár történetét. -
Pesti Futár. 1927. 7.sz. 5-9.l.

MDK

id. **Walla Károly**, ép.mest.

épitömester volt Morvaországban. Felesége magyar nö. Férje halála után /Bernhardt Erzsébet/ 11 éves József nevü fiával Magyarországra költözött az 187o-es években. -Walla József, a fiu is épitészeti pályára készült.

Román Kálmán: Walla igazgató 4o pengö fizetést kapott Perléktöl. /Ifj.Walla József elmondja a gyár regényét./

Pesti Futár. 1927. 7.sz. 5-9.l.

3.1

MDK

id.Walla József, ép. gyáros.

Együtt dolgozott Hausmannal . Részt vett a parlamenti épitkezési munkáiban. vidéken számos nagy kastélyt épitett. a cég még Ausztriában is ismert. - Fia.ifj.Walla József otthagyta a müegyetemet s atyja kérésére átvette a cég vezetését. 1908-ban. - 4-5ooo munkást foglalkoztattak.

Román Kálmán: Walla igazgató 4o pengö fizetést kapott Perléktöl. Látogatás ifj. Walla Józsefnél. Elmondja a gyár történetét.
Pesti Futár. 1927. 7.sz. 5.-9.l.

[redacted]

Walleszné-Gyenes Gitta, ezüstérem,

Nagy. ezüvérzet a san-franciscoi kiállitásom.
Az Ujság, 1916. okt. 27. 14 l.

K.D.K

WALLFISCH Leon

1924-ben Nagybányán a Szabadiskola tagja

Réti: Nagybánya ... 336.o

MDK

Walla József, fametszö. Böhm Pál graf.

Böhm Pál után fametszet. Metcz.:Walla, München.

Vas.Ujs. 1880. 43.sz.

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Engedély

.....

a műhelyfőnök vagy
aláírás

8. sorsz. Műhelyi minta. —

Walleszné Gyenes

Gitta

~~Pon~~ szód

Buea 70. l.

arczk.

Lásd

Gyenes Gitta

alatt.

2.1 id.Walla József. ép. MDK

Ő vezette be Magyarországon az u.n. mozaik-lapokat. A Gizella-uton gyárat épitett. - Közben nagyszabásu épitkezéseket bonyolitott le. A királyi várban többizben végzett jelentékeny épitési és restaurálási munkákat.

Román Kálmán: Walla igazgató 4o pengő fizetést kapott P Perléktöl. Látogatás ifj.Walla Józsefnél. Elmondja a gyár történetét. -
Pesti Futár.1927. 7.sz. 5-9.l.

Walla József MDK

Fametszetek I-II.

Műcsarnok 1885. Bpi. orsz. ált. kiáll.

1.)

id. Walla József. ép.

Kezdetben kisebb épitési munkálatokat , házak jókarbantartását vállalta.Később nagyobb, a házépitéshez szükséges cementtelgokat csinálta. Volt egy kistelke a Gyár-utcában s berendezett mühelye. Munkája eredményes volt.Áttette mühelyet a Rothenbiller-utcába.13.sz. Felépitette ebben az utcában a 15.sz.házat.
Fényképe közölve.

Román Kálmán: Walla igazgató 4o pengö fizetést kapott Perléktöl. Látogatás ifj.Walla Józsefnél. Elmondja a gyár történetét. -
Pesti Futár.1927. 7.sz. 5-9.l.

Wallharner J.

Női arckép. Vizf. 23x18.

MDK

Walla József építész

Magánép. eng. Építő Ipar, 1910. dec. 11. 503. l.

MDK

ifj. Walla József kőfaragó

Vállalk. Közl. 1909. okt. 13. 6. l.

Walla József

fametsző

l.

1882. bécsi nemzeth.
mův. kiall. kat. -
213. l. többször

MAGYAR KIR. VALLÁS ÉS KÖZ

miniszteri osztályfőnök.

jának megtérítése fejében
pengő 70 fillért.-

Budapest, 1943. októb

A kiadvány hiteléül:

Máté Alajos

s. hivatali igazgató. L.

A keb. Számvevőség VII. O

Walla József

az ismert nevű cement-
árugyár volt főnöke, jelen-
leg magánzó. Hul. 1855
Leipnikben (Morvaország)
épit. okl. van. 1904 óta
vir. szfv. biz. tag. Az épi-
tési és cementgyárt. ipart
több irben tanulmyozta
hulföldon. A F. József
rend lovagkeresztes,
keresk. tanácsos. A há-
boru alatt Török Bálinton
katonakorháiat tartott
fen.

Gyöthi 861.

Római szobor-óriás bronzlandzsája

VI. 131.

Walla József rt.

vód

z

Magyar Építőművészet

1910. 10. sz. B. 1.

(A főváros földszintes kislakásai.)

)ŐRE 24 KORONA
KORONA

)ÓHIVATAL:
YI-UTCA 35.

ÉSZV.-TÁRS. NYOMÁSA

Id. Walla József

gyáros

kereh. tanácsos

† 1920 jun. 21.

Bpesten

Numismatikai

Közl. 1921. 59.

Római ezüst fibula VI. 130.

Walla

ugylátszik 1865 ben
Rusz K. vál dolgo-
zott, mert A pesti
regatta és a dunai
hajózás nemzeti e-
képe mind a Kettőnek
a Hignatuváge meg
találhatós
Haraink s a kulföld

1865. t 361 l.

Walla

Honvédujonczozás (Munkácsy festmeye utan)

Rusz k. fan. int.

metsz. Valla I-

A „Honvédalbum"

melléklete.

Fan folio sárga

alapszámsat

Valla

fan

A visszatért ~~[illegible]~~
Leney huszár.
fametsz Benczur
Gyula rajza itt
~~fan~~
A „Honvéd album"
melléklete.
fametszet sárga alap
zmásal.

mét ~~Valla J.~~
Valla J.

Walla

Foglyokkal visszatérok.
Munkácsy festenye utan
Rusz k. fam ind metsz
Valla J.

A Honvédalbum
mellékletei.

Fam. folio sarga
alapnyomassal.

Valla

1864 be

Rus+Kfanetsjö

interetibe dolgo

Fott

mDk

Wanderlik metzö

A temesvári délmagyaror zagi kiállítása egy rajtával tünt fel. Birálat

Schwind Béla: A délmagyarszagi kiállításról

Grafikai Szemle 1891. 9 f. 135 l.

(Wanderley G.
Tankó S.)
könyve

(—) Épületszerkeszté-
sek.

FŐVÁROSI NÉPMŰVELÉSI KÖ

BUDAPEST, IV., SZÉP-U. 5. TÁVBESZÉLŐ: 387-129

ad 282/1946.

Főigazg

Tisztelettel kére
és Budapest Székesfőváros Sz
vállalt "Szinyei: Majális"
teken d.u. ½6-7 óráig a T
Muzeum-krt. 6-8.sz.közp
Egyben érte
letdija /10.- P alapd

WANDERER, Johann Michael, pozsonyi
órásmester

J. M. W. bürgerl. Uhrmacher, 2 éves fia meghalt.
(1767, 3. szám, 3 l)

Preßburger Zeitung
(Genthon)

Wancsurák⊗ László

festő

lásd

Hernádi László

alatt.

⊗ vagy Vanzsurák?

Magyar Csillag

1941. 1. sz. 2, 3,

Walla Jozsef

A menekultek fametszet
Vágó Pál festménye után -
Vas. Ujs. 1884. 52-53 l.

Wampetich Rezső

festő

1907–8.

Érmiske 1930

90. l.

WAMER János építész

KÖRMÖCZY Katalin: Lakáspolitikai törekvédek a fővá

rosban a két világháboru között. = Folia Historica
, 14.1989 86.

Walzel Ágost Frigyes

litográfiája: „Újházi László." 610. sz. reprodukció.

Rózsa György – Spira György: Negyvennyolc a kortársak szemével, Budapest 1973. 5751

Walzer Ákos Tripyes

A felsőház ülésterme a Nemzeti Múzeumban.
(litográfia)

Bp. Tör. tört. (Corvina 73) 37.

Walzer Ákos Frigyes

Az alsóház ülésterme
a Vigadóban
(litográfia)

Bp. Föv. fort. (cornicia 73) 36.

Walla Zonef

i.

Roth I 570

Walla J.

fametszö

Rusz K. fametszö inté-
zetében

Segesvári völgy Er-
delyben, fenti metszete
repr.

Nagy Magyarkép

II r. 263. l.

ALCSOPORT

SZÁRMAZÁSI HELY

MESTER

Nyakonics Károly

SZEMÉLYI VONATKOZÁS

EGYÉB ADAT

sínyek

4.

ábra és datálva.

HELYSÉG

VÁRMEGYE

SZAKCSOPORT

KOR

ŐRZÉSI HELYISÉG

TULAJDONOS

MÉRET

TÁRGY

LEIRÁS (ANYAG, ALAK, MEGMUNKÁLÁS, DISZITÉS, FELIRAT, JELZÉS):

FÉNYKÉP, RAJZ

Walla fametszö

Rusz K. fametszö
intézetében dolgozott.

Tarcal, Zemplén me-
gyében, Keleti Gusztár
rajza után metszette
fenti
repr.

Nagy Magykép
I. r. 44. l.

476. Ohman Béla: Szent.

Walla József

Thieme Becker

XXXV.

93. l.

(Lyka)

403. Páczay Pál: Fiú.

Walla József

fametsző

Münchenben él, sejész kollekciót küldött metszeteiből az alabbi kiállitásra.

Ygen dicséri

Keleti G. cikke

Kel 1885

IV. K. 4. f. 755 l.

MDK

Walla József pártoló tag

3 éven át 5oo-5oo koronát felajánlott ~~megmegyozott~~

Magy.Épitőművészek Szöv. közgyülése

Vállalkozók Közl. 23.sz. 1908. jun. 3. 4 l.

M. D. K.

WALLA József grafikus

Fametszet.

Fametszetek

Bécsi. Tárgymut. Bp. 1885 - 50. l.

~~50.~~

MDK

Walla József, **műmetsző,** München

kiállitási nagy éremmel kitüntetve.

A képzőm. kiáll. kitüntetései. Vasárnapi Ujság, 1885. 32.sz. 520 l.

M.D.K.

Walla József, festő, grafikus

A Szokoly-féle/Emmich Gusztáv kiadása, 1868/ Honvéd Albumba Liezen-Mayer Sándor "Honleányok áldozatkészsége" c. müvéről készitett metszetet. 201.o.

Kelepy Antalin: Benczúr-rajzok Nyiregyházán

A Nyiregyházi Jósa András Múzeum Evkönyve. IV-V. 1961-62. Jósa András Múz. Kiadv. Nyiregyháza. 1964

M.D.K.

Walla József, festő, grafikus

A Szokoly-féle/Emmich Gusztáv kiadása 1868/Honvéd Albumba Benczúr Gyulaának "A visszatért Lenkey huszár" c.müvéről metszetet készitett. 201.o.

Telepy Katalin: Benczúr-rajzok Nyiregyházán

A Nyiregyházi Jósa András Múzeum Évkönyve.IV-V. 1961-62. Jósa András Múz.Kiadv. Nyiregyháza. 1964

M.D.K.

Walla József, festő, grafikus

A Szokoly-féle / Emmich Gusztáv kiadása 1868/ Honvéd Album ba Benczúr Gyulának "Temetői csata"c. müvéről metszetet készitett. 201.o.

Telepy Katalin: Benczúr-rajzok Nyiregyházán

A Nyiregyházi Jósa András Múzeum Évkönyve.IV-V. 1961-62. Jósa András Múz.Kiadv. Nyiregyháza. 1964

M.D.K.

Walla József, festő, grafikus

A Szokoly-féle/Emmich Gusztáv kiadása, 1868/ Honvéd Albumba Szinnyei Merse Pál "Előőrs" c.müvéről Walla József készitett metszetet. 201.o.

Kelepy Katalin: Benczúr-rajzok Nyiregyházán

A Nyíregyházi Jósa András Múzeum Évkönyve. IV-V. 1961-62. Jósa András Múz. Kiadv. Nyiregyháza. 1964

M.D.K.

Walla József, festő, grafikus

A Szokoly-féle/Emmich Gusztáv kiadása, 1869/Honvéd Albumba Munkácsy Mihálynak "Honvéd újoncozás" c. müvéről metszetet készitett. 201.o.

Telepy Katalin: Benczúr-rajzok Nyiregyházán

A Nyiregyházi Jósa András Múzeum Evkönyve. IV-V. 1961-62. Jósa András Múz. Kiadv. Nyiregyháza. 1964

M.D.K.

"alla József, festő, grafikus

A Szokoly-féle/Emmich Gusztáv kiadása, 1868/ Honvéd Albumba Munkácsy Mihálynak "Foglyokkal visszatérők" c.művéről készitett metszetet. 201.o.

Telepy Katalin: Benczúr-rajzok Nyiregyházán

A Nyiregyházi Jósa András Múzeum Évkönyve. IV-V. 1961-62. Jósa András Múz. Kiadv. Nyiregyháza. 1964

M.D.K.

Walla József
Bxxxxxxxxxxxxfestő

Az Emmich Gusztáv által kiadott Honvéd Albumhoz tiz önálló képet metszett Walla József. 201.o.

Selepy Katalin: Benczúr-rajzok Nyiregyházán

A Nyiregyházi Jósa András Múzeum Evkönyve.IV-V. 1961-62. Jósa András Múz.Kiadv.Nyiregyháza. 1964

M.D.K.

Walla József, festő, grafikus

A Szokola-féle/Emmich Gusztáv kiadása, 1868/ Honvéd Albumba Wagner Sándor a "Csata után"c. müvéről készitettvmetszetet. 201.o.

Telepy Katalin: Benczúr-rajzok Nyiregyházán

A Nyiregyházi Jósa András Múzeum Evkönyve. IV-V. 1961-62. Jósa András Múz. Kiadv. Nyiregyháza. 1964

Wulla Sézáné [építész?] M Oh

A koppenhágai Ambassadeur Dancing Restaurant újjáépítésének egyik tervezője.

–: Magyar építének nagy sikere Dániában

11.l

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1961. ápr. 9.

Walla Gézáné

az alaprajzokat készitette

az alábbi füzetben:

Bats-Szalontai : Nyirbátor. Mp. 1959

Walla fametsző

intézete

Münchenben

a Vas. Ujs. 1881-évi

folyamában több fa-

metszete, magyar

művészek arcképei, ma-

gyar művészek festmé-

nyeinek reprodukciói

stb.

Walla

honlaagók ildvzatlez-
A ~~sebesülték apolása~~ seje.

Liezenmayer rajza
utá. Rusz k. fam.
mit metsz Valla I-
Honvéd album.
fam. folis. sergu
alapu

Temetői csata -
Benczur Gyula rajza
utá.

Ugyott.

Walla J.

Fogyokkal visszatérők
(Jelenet a honvéd
életből. Munkácy
rajza után. fam.
rep. Vas. Nyj.
1874. 69 l.

Tebr.

Rusz K. fam. int
Walla J.

K.

Walla József

famotsó

1.) Benczur Gyula jelrész: metcz: Walla München. Vas. Ujs 1880 27. sz

2. Vajk (Szent István) keresztelésc. Vas. Ujs. 1880. 27 sz

3. Wagner Sándor, metcz. Walla. Vas. Ujs. 1880. 32. sz

X.

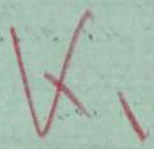

Walla Zoisef

1884. München.
(83) Ünnepélj Rubens-
nál. Fametszet. Brozik
festneje után.

K.

Tavaszi Tárlatok 1884,

Walla Tvisef

1. Böhm Pál. Fametszet. metsz. Walla. München. Vas. Ujs 1880. 43. sz.

2) A vásárfia. Böhm Pál rajza után. Fametszet. metszi: Walla. Münchebe Vas. Ujs. 1880. 704. l.

Az üldözött. Gregnos Imre rajza után. Vas. Ujs 1881. 165. l.

Liczenmayer Sándor. fametsz. metsz: Walla. München. Vas. Ujs. 1881. 26. sz

A faluromza. Baditz festmege után. fába metszi Kozolv. Vas Ujs 1881. 519 l.

Idyll az erdőben. Böhm Pál festm. után. metsz. Vas. Ujs 1881. 535 l

A nagymapa örömé. Böhm Pál festmege után. Vas. Ujs 1881. 679 l

K.

WALLA *József* fametsző, * Budapest 1843. Itt tanult, azután Párizsban, Stuttgarban és 17 évig Münchenben dolgozott. 1907. hazajött s utolsó éveit visszavonultságban Budafokon töltötte. Metszetei közül jelentékenyebbek: Siesta a Mediciek palotájában (Makart után), Vajk keresztelése (Benczúr Gyula után), Római kocsiverseny (Wágner Sándor után), Ünnepély Rubensnél (Brožik után) stb.

K.

E. G. II. 604

bogen und über 500 eingedruckt. Abbildungen à 3 M. complet. Gebunden 16 M.

Für Schmetterlingssammler sowie für alle Entomologen empfehlen wir:

Sigmund von Praun,

Abbildung und Beschreibung

europäischer

Schmetterlinge

Nun vollständig in 42 Lieferungen oder 170 Kupfertafeln mit mehr als 2300 Arten in Abbildung und Beschreibung.

Preis für die Lieferung nur 2 M. 30 Pf.

Aus denselben einzelne Familien, als abgeschlossenes Ganzes, apart **Papiliones** mit 42 Tafeln, 32 M. 50 Pf., **Bombyces** mit 25 Tafeln, 18 M. 50 Pf. **Sphinges** mit 11 Taf. 9 M., **Noctuae**, mit 41 Tafeln, 31 M. 50 Pf., **Geometrae** mit 20 Taf., 15 M. 75 Pf., **Microlepidoptera** mit 32 Taf. 24 M. 75 Pf.

S. v. Praun,

Abbildung & Beschreibung

europäischer

Schmetterlingsraupen

in systematischer Reihenfolge.

Nach des Verfassers Tode durchgesehen und ergänzt

von **Dr. E. Hofmann**

vom k. Naturaliencabinet in Stuttgart.

Complet in 9 Lieferungen in gr. 4 mit je 4 colorirten Kupfertafeln und dem entsprechenden Texte à 6 M.

Hieraus apart in kart. Bänden: Macrolepidoptera (M 40), Microlepidoptera (M 20).

Vitrina u. Succinea, Helicea, B
und Achatina, Placostylus, Cl
Pupa, Megaspira Balea und
tellina, Cylindrella, Auric
Physa u. Planorbis, Limnae
licina, Cyclostoma, Ampullaria
dina, Rissoa, Rissoina, Truncate
ludinella, Melania, Melanops
ludomus Turritella, Natica, A
Turbo, Trochus, Dephinula-Sci
la, Gobulus, Phasianella, Banki
cuna, Adeorbis, Solarium, Risse
torina, Neritina, Navicella, Nerit
thina u. Recluzia, Scalaria, Buc
I. II. Purpura, Cassis, Cassidaria
cia, Dolium, Eburnea, Harpa,
bella, Ricinula, Murex, Ranella,
u. Trophon, Turbinella u. Fasci
Pyrula und Fusus, Strombea,
Pleurotoma, Cancellaria, Oliva,
laria, Volutacea, Marginella,
Cypraea, Ovula, Sigareta, H
Dantalium, Pecten, Avicula, M
cea, Arca, Mytila, Lithophaga
dacna, Hippopus, Chama, Ano
Unio, Cycladea, Cardita, Cras
la, Cardiacea, Donax, Tellinidae,
racea, Mactra, Solen, Pholadea.
compl. Exempl. oder aufgegebene
setzungen **erleichtern in jeder**

Walla József 2

K.

rendes metsője. Munkával több kiállításom megjelent s elismeréseket vivot ki.

Walla József. Vas. Nyp.
1880. 441 l.

Walla József

K.

Ki Benczur Vajk keresztelése
fest majét fára metszette,
Münchenben lakó harmadfia.
s egyike a németországban kedvelt
Xilographusoknak, a na-
gyobb és műveszi vállalatok met-
szetein, mégek a bajor fővá-
rosból kerülnek ki, rendesen
meghalályuk nevét. Walla
Budapestről való, s 1867 ig
a Rusz fele xilograph intézet-
ben dolgozott, azutan Párisba
ment, hol tovább képez te
magat a metszésben és rajz-
ban apparátus sőnálló intéze-
tet is rendezett be, de a né-
met háborukor, Páris ostro-
ma előtt mint idegennek
távozna kellett. Ekkor Korszabb
utazást tett német földön,
végre Münchenben telepedett
meg, hol műintézete a
legkeresettebbek egyike s 8-10
segédet foglalkoztat. Több
előkelő Külföldi hetilap-
nak és képes vállalatnak

Wall Ferdinand

hajóácsom

4 házhelyet vásárolt

1793.-ban a Nádor

utcában

Pásztor Mihály:

A városon cövek

Lipótváros-

Bp. 1940. 44. l.

Magyar munka 1490 körül, a gyöngyházdombormű olasz, XV. század.
Először az 1528-as leltárban. — Az 1762-es leltár szerint Krisztus köpenyének egy darabját őrizte, ma üres.

Bock 114—115. l. (Képe 114. l.) — Ipolyi: Magyar ereklyék. AK., III., 1863., 121. l. — Henszlmann: A bécsi 1873. évi világtárlatnak magyarországi kedvelőinek régészeti osztálya. Bp. 1875—76., 186—187. l. (Képe 186. l.) — Árvízkárosultak 1876., 45. l. 1506. szám. — I. A.: Magyar mű- és történeti emlékek kiállítása. Századok, X., 1876., 510. l. — A műtörténelmi kiállításról. Vasárnapi Újság, 1876., 344. l. (Képe 344. l.) — Dankó 85—88. l. (Képe XXIII. tábla.) — Pulszky Károly: Az esztergomi főegyház kincstára. ÁÉ, XIV., 1880., 284—285. l. (Képe 285. l.) — Irodalom. Egyházművészeti Lap, I., 1880., 366—367. l. (Képe 364. l.) — Martinov: Le trésor de Gran. Revue de l'art chrétien, XIV., 1881., 164. l., XV., 1881., 198—199. l. (Képe 199. l.) Czobor: Két ereklyetartó monile az esztergomi főegyház kincstárában. Egyházművészeti Lap, IV., 1883., 15—19., 45—50., 111—115. l. — Tört. Főcsoport 1581. sz. — Czobor—Szalay II., 243—244. l. (Képe 242. l.) — Czobor: Egyházi emlékek a történeti kiállításon. Bp. 1898., 63. l. (Képe 64. l.) — Divald Kornél: Budapest művészete a török hódoltság előtt. Bp. é. n. (1903.), 74. l. — Forster: Magyarország műemlékei. II. kötet. Bp. 1906., 285. l. — Pazaurek: Perlmutter. Pantheon, IV., 1929., 458. l. —

WALKY, Ignaz, pozsonyi asztalosmester
I. W., Tischler, 2 éves lánya meghalt. (1790, 1015.)
—
I. Walde, Tischlergesell, 3½ éves lánya meghalt. (1794, 1039.)
—
I. Walicky, Tischlergesell, 1 hónapos lánya meghalt. (1799, 1751.)
—
I. Walge, Tischler, 5 hónapos fia meghalt. (1800, 2401.)
—
Ignatz Walky, Tischlergesell, † 59 éves korában, Pozsony, 1802 január 30. (1802, 1371.)
—
Preßburger Zeitung
(Genthon)

WALKY, Ignaz, pozsonyi asztalossegéd

I.W.,Tischler, 2 éves lánya megh. [1790,1015 l

I.Walde,Tischlergeselle
3 és féléves lánya megh. 1794,1039 l.

I.Walschy,Tischlergesell,
1 hónapos lánya megh. 1799, 275 "

I.Walge,Tischler,
5 hónapos fia megh. 1800, 240 "

Ignatz Walky,Tischlergesell,
† 59 évesen, Pozsony,
1802 jan.30. 1802, 137 "]

Pr.Z.

Walkó Zoltán építész

a Római parti csónakház
építészetét említve

Magyar építészet 1945-70

117. old.

Walkó Zoltán épitész M.D.K.

Bp. Római-part, "Lidó" csónakház.

repr.

Társtervező: Jánossy György

Épült:1960-61

Épitésvezető: Tóth László

Magyar Építőművészet 1963 /1. 4-7.1.

MDK

Walkó Rudolfné dr.

Nemes ónixból faragott lámpái, irókészletei, meg ezüstből-aranyból formált ékszerei, a régi műcsarnokban rend. magy.iparművészek kiállitásán.

gy.: A magy.iparműv. érdekes kiáll.

Az Est, 1925.okt.11.

VALKÓ, szobrász

ÉRME:.-3.-Dr HUTYRA FERENC EMLÉKÉREM S.VALKÓ §0.ÉV:
A MAGYAR AGRÁRTUDOMÁNYI EGYESÜLETBEN A SZOCI
CIALISTA MEZŐGAZDASÁGÉRT KIFEJTETT KIVALÓ
TEVÉKENYSÉGÉRT.MAE. 80 mm. AE. 78.old.

M.VARANNAI GYULA: A magyar állatorvosi oktatás
175 éve 77.old.

AZ ÉREM.Kozlemények az éremgyűjtés köréből.XIX.évf
1963. 26.szám. Bp.

Valkó László

solymári

zobrán

Solymár

MKSz 1947

Walkó László

Kisplasztikus

1929.

Elmisk 1930

90.-

isation sind.

r den Wunsch, diesbezügliche Gesuche
eistiger Zusammenarbeit des Völker-
ohlwollenden Aufmerksamkeit der Staa

r internationalen Kommission für gei-
über die Zweckmässigkeit der zu un-
über das für jeden Fall einzuschla-
n, nach Prüfung durch das internatio-
Einholung aller notwendigen Informa-
er zuständigen nationalen Kommission
t.

---

ch mit den Grundsätzen und Methoden
äftigt.

ich die einzelnen Fälle und ihre Be-
irde doch festgestellt, dass in den
endenz vorherrscht, die vollständige
rlassen; um Gefahren zu vermeiden,
treffen, die die regelmässige und dau-
ie sicherstellten.

ll oder Zerstörung eine Restaurierung
solle das historische und künstleri-
it respektiert und der Stil der Epoche

Walkó László MDK

Plakettek. repr.

Magyar Iparmüvészet 194o. 4.o.

Walkó László

kisplantikus

1929 - 34

Iparm. Isk. Évk.

1930 - 34. 46. l.

Cs—r—í: A magyar műipar és történeti kiállítás. AÉ, X., 1876., 156. l. — A műtörténelmi kiállításról. Vas. Ujs., 1876., 326. l. és 344. l. (Képe 325. l.) — Árvízkárosultak, 1876., 45. l., 1499. szám. — I. A.: Magyar mű- és történeti emlékek kiállítása. Századok, X., 1876., 489—490. l. — A műtörténelmi kiállításról. Vas. Ujs., 1876., 326. és 344. l. (Képe 325. l.) — A műipari és történeti kiállításból. Fővárosi Lapok, XIII., 1876., 519. l. — Dankó 83—86. l. — Irodalom. Egyházművészeti Lap, I., 1880., 365—366. l. — Martinov: Le trésor de Gran. Revue de l'Art Chrétien, XV., 1881., 203—206. l. — A „Gilde de Saint Thomas et de St. Luc" kongresszusa. Egyházművészeti Lap, V., 1884., 328. l. — Körösy László: Esztergom.

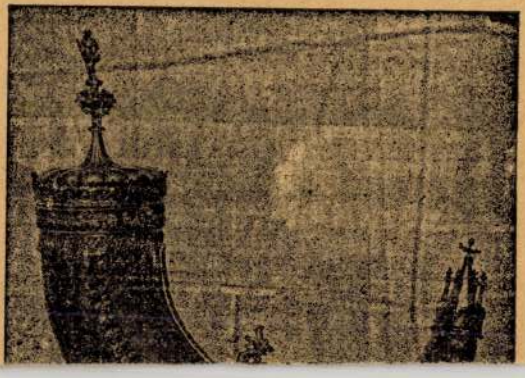

Walkhung János, pozsonyi ötvös

V. 115.

Mus. és Kol. Ep

Walkhung János

M.D.K.

Walker István rajzoló

Az irás történetéről készülő film a barlangrajzoktól az abc-ig magában foglalja az irás történetét. Walker István a film rendezőjével Korompai Mártonnal együtt a szövegközötti fényképen szerepel: Készülnek a vázlatok az irás történetét feldolgozó filmhez...megjegyzéssel. /Dolezsál felv./

S.Gy.:
Kiváncsi séta a Budapest Filmstudióban.
Film Szinház Muzsika. Bp. 1960. aug. 19. IV.
34. sz. 27. l.

Walker István

Rajzfilm rajzoló müvész, filmjeiben élő szereplőket is foglalkoztat. A cikk beszámol arról, hogy miképpen kopirozza be rajzfigurái közé az élő szereplőt, ez esetben egy tiz éves kisleányt.
A film egyik rajzolt jelentét bemutatja a lap.
Repr.

Délibáb, Bp. 1936. márc. 21. X. évf. 13. sz. 79. lap.

Walkó László bőrszobrászművész

Magyar Életrajzi Lexikon

IAC MŰVÉSZI ESEMÉNYE

Walkó László

szobrász

Z plakettje
(Dr Tarács Sándor
1860 – 1932
és Szende Antal)
repr.

a

MAGYAR IPARMŰVÉSZET

1940. 4. l.

Vas Gereben:

Térdig, állva, hétnyolcza
kála rövid. Leereszett jobb ke
kivágott mellényébe akasztg
tott, nyakkendője csokorra
a kép alatt aláírásának

„Vas Gere

alól jobbra:„ Nyomt: Wa
s legalól balra:„ A „Dél

Könyomat, az ala

Ltfra 4600.

d balra. Haja gündör, bajusza hósszú s sza-
ében kalapot tart s baljának hüvelykúját
a. Ingének és kabátjának gallérja lehaj-
kötött s órájának láncza rövid. Felirata
másakép:

ben"

lzel A. F. Pesten"

'bábhoz".

k nagysága 27 cm.

MDG

Walker István grafikus

„A madnár, a fia és a szamár" c. mese-mesékből készített rajzfilmet a felszabadulás előtt. (más adat nincs.)

Radó István: Mickey-egér és utódai. Világ Ifjúsága, Bp. 1958. 4. sz. 15. l.

Walker Agnes

l.

Győri Kiáll. 1919–1929

7.13.l.

VALICZKY TAMÁS

Új Művészet
2004. január
XV. évf. 1.

30. old.

```
blk= kue
3000= 40183268
3100= Fekete, Gábor
3140= m
3162= Graphiker
2194= Ungarn &
Schweiz
3200= Ungarn &
Schweiz
3270= 1954.02.19
3290= Budapest
3360= 2001
3420= Ebikon
309b= Feketén fehéren (K M
9995= 0022
kenn= hg
redk= Nováky, A^B0gnes
9906= un
9908= H
katg= 4
9900= 20020918
9990= kein Schweizer Autor
revi= created 10 Nov 2000/
```

Waliczky Tamás, [illegible]

Ú; Mův. 2003. 9. p. 21.

WALICZKY TAMA'S

C³ Center for Culture & Communication
Kulturális és Kommunikációs Központ
Országház utca 9, Budapest 1014
e-mail:info@c3.hu http://www.c3.hu/
tel: 214-6856 fax: 214-6872

Idő:

Computeranimációk - folyamatban lévő munkák

Waliczky Tamás előadása

1997. július 28. hétfő 19.00

Time:

Computer Animations - Work in Progress

presentation by Tamás Waliczky

WALICZKY Tamás

D.Zs./DÁRDAI Zsuzsa/: Conversation : Számítgépes performance a Szkénében. Miniinterjú Waliczky Tamással. = Magyar Narancs, 1992. nov.12. 41.

tás alapján tudok fe
abban a reménységben
kubisztikus konstruk
komponált, az annyi
értékeit is csak ebben
azt, hogy Schönberger
tényleg be
elfogultság
lévő dolgot fontosnak
B.L.: Na most az előb
mégis le lehet vonni a
az tulajdonképpen kon

Waliczky Tamás, [ ]

L: Schöffer, Nicolas

A.J.: Szamítógépes grafikák 24-25.

Új Tükör, Bp. 1986 dec. 14. XXIII/50

WALICH & WALCH

Walich

Walh

Kőfarago

l.

Házi. Sopron tört

II. r. 5. k.

1524. 431. l.

WALGE 1. WALKY

WALG l. Walch.

Walg

Waleshausen Zsig-
mond.
Műteremkiállítása
1924. dec.

1271. ~~Ismeretlen művész.~~
A XIX. század első fe

1271 Zrinyi Miklós.

Mellig ~~hátlevő~~, ki
Rövid haja, bajusza és kör
kalpag, álló gallérú broká
varrt gombokkal és jobb vá
melkedett perem és a belső
COM. A. ZRINYI és a hátlapon
PRO DEO ET PATRIA és MORTV
~~két oldalon sima.~~

Ezüst-érem, méret
Havas Emil ajándéka 1910 n

Walentini János festőművész:

MDK.

A Műcsarnok tavaszi tárlatán szereplő egyik képét a király megvásárolata

Uj Idők, 1897. III. 23. sz. 5o6. l.

Walentin Mária, Wagner Antalné

Wagner Antal hutásmester özvegye.
1794-től, férje halála után ő vezeti a holló-
házi üveghutát
Csődbe jutott az esetén tén nehézségek és az
tőkehiány miatt.

Sikota Győző: Hellóhon kerámia. Bp. 1911

24.o-25.o

Waldvogel Kálmán

200 Kállamsegély

Értimisk 1910/1911.

15. l.

Vetetett 1295: IX/15 jén.

(11 vi 1 fr. 25 Kr.) — Elmám

A elfáinvlásta nevre l.

sta Moroni iskolája

lei Albinoban 1520. Körül. + Bergamoban 1578-ban

~~ban 1485-ben, meghalt ugyanott 1566-ban~~

látható),
ig, áll és balza fordul. Jobb karjával
ámaszkodik és balkezével, melyben izást
k mazkolatát fogja. Fején barette
rokkal, melyeket ékkövés csatok szakita
id haja, szemöldöke, pelyhező bajusza és
. Ingének gallérja és csipkés kezelői láthatók,
mely alól narancssárga kabát látszik ki,
ének, lelógó zsinorjain a végek aranyosak
aranykereten a Visconti Sforza család zimere
s, Vaszon, méretei 135 : 94 cm.

~~141 frt 25 kr.~~
189

~~1379.~~

nás sárkányok körülcsavarodott nyakkal)

Waldvogel Kálmán

~~u obrazu~~

1909-10.

Éimisk 1930

90. l.

unsch ausgesprochen, dass [illegible]
hörden die Macht gegeben werde, im
ie Erhaltung ergreifen zu können.

gewünscht, dass das internationale Mu-
d eine vergleichende Tabelle der in
gültigen Gesetze herausgeben und auf
.

---

e mit Befriedigung fest, dass die
n Vorschläge, die in den verschiede-
urden, einen gemeinsamen Charakter

Ruinen handelt, so erfordern diese
tung, wobei dazu gehörige Teile an Ort
rden sollen, soweit es möglich ist
notwendige neue Material muss stets zu
Erhaltung der bei Ausgrabungen zutage
nausführbar erkannt wird, so ist es
rgraben, aber selbstverständlich erst,
eiten auf das Genaueste aufgenommen

ch erfordern die technische Ausführung
usgrabung eine enge Zusammenarbeit des
ten.

Waldvogel János

asztalos m

1774-ben háztulajdonos

Arador

Lakatos Arad

II. k. 231. l.

Waldtman J.J

T. 4583.

város innen török és kereszt-
előtérben balra Montecuculi ta-
geni herczeggel, kik lóháton

man del:
s sculp.

cm.

Szent-Gotthard.

A középtérben balra látható
tény csapatok küzdenek, mig az
nácskozik a bádeni és a lothrin
ülnek. Felirata
alól balra: Jo. Joseph Waldt
jobbra: Jo. Ulrich Krau

Rm., mér. a rl. 33.1: 19.8

126-94-355.

Walzel A. F.

pesti könyvnyomdász
műhelyében készültek az
alábbi mis litografált
képmellékletei.

Magyarossy János

Gyula hajdan és
most, történeti és sta-
tisztikai vázlatokban.
Gyula 1858.

R

ENKMAL

Z,

921 DEMOLIERT.

geboren, wo er Schlossergehilfe
nyer Sparkasse erst bei Tilgner,
te. Gelegentlich der Landesaus-
nit der Schaffung eines Marie-

Waldtman-Krausen M.K.

Kapos vár a 17. században, metszet, repr.

Zádor Mihály: Kaposvár, Bp. 1964. 66.1.

Waldtmann, Joan Joseph MDK

rajzoló

"Esztergom látképe északnyugat felől" ?

"Esztergom látképe nyugat felől"

U. Kreus metszete J.J. Waldtmann rajza utaán. 1698 körül.

112.o.

Balogh Jolán: Bakócz kápolna

Waldszeiner András

Kőmíves m

1774-ben kartulajdonos

Aradon.

Lakatos Arad

II k. 231. l.

Waldsteiner F. MDK

Kerámia

Műcsarnok 1925 Iparművészeti Társ. Jubiláris kiáll.

MDK

Waldstein János gróf, festöm. 1809-1876

"Machen wir uns keine Illusion. Expedition of 1834.
Skela Gladovar" /Ne ringatózzunk ábrándokban/
Tréfás vizfestmény.
Széchenyinek 1830-ban első konstantinápolyi vizi u
utazásán utitársától. Festette abból az alkalmoból,
hogy a Vaskapu szabályozása ügyében Széchenyit király
biztosnak küldték ki. /1320.sz./

Széchenyi - muzeum.
Divald Akad. palotája. 83.1.

MDK

Gróf Waldstein János, festöm.
1809-1876

Gróf Széchenyi István, mint a pesti por és sár utcasepröje. Tréfás aquarell.
Jelz.: 1839.W. /1668.sz./

Széchenyi-muzeum.
Divald Akad.palotája. 85.1.

MDK

Waldstein János gr, műkedvelő festő

Jóbarátja és Keleti-utitársa Széchenyi Istvánnak, megértő szeretettel és finom humorral illusztrálja "Stefferl" fáradhatatlan közéleti tevékenységét.

1. Egyik vizfestményén mint a pesti por és piszok ellen
2. küzdő utcasepröt, másikon mint a Vaskapu szabályozására kiküldött királyi biztost ,tetötöl talpig fölszerelve a Dunában lábolva karikirozza. 2.Repr./1839./

1.Repr./1839/ 424.1. 424.1.

ifj. Vayer Lajos: Széchenyi István képmásai.
Tükör. 1941. IX.évf. 9.sz. szept. 419, 424.425.l.

Waldstein János

vízfestménye 1834: „Machen wir uns keine Illusion." 82. p. reprodukció.

Rózsa György – Spitzo György: Negyvennyolc a kortársak szemével. Budapest 1973.

575 l

Waldstein János

vízfestménye „Széchenyi a seprővel." 51. sz.
reprodukció. 1839.

Rózsa György és Spira György: Negyvennyolc
a kortársak szemével. Budapest, 1973.
575 l.

Waldstein János
gróf

um Eedvelő festő

lásd

Dunántuli Szemle

1942. 70. l.

Waldstein Janos gr.

U. 3765

Fenti karikatúrája Széchenyi István-ról, aki átgázolaz Aldunán

repr.

Pesti Hírlap Vasárnapja

1930. jun. 15. (Széchenyi István gróf centenáriuma.)

281

Parisban 1888. oktober 14-én.)

lányok.

sik tenger foglalja el, melyből balról
kifejezőben van s a melybe jobbról ketten mennek
körül az, a ki elöl halad, vissza néz; míg
aradt mes hajolva valamit néz. Az előtérben
k hasa. A legelső jobb kezében halat tart
vonszol s baljával a csipőjéhez szorított kosarat
mind a két kezében kosarat szipel s a har-
kosár van apró halakkal. A leányok fejőket
lövel kötőkék be s öltözetök: ~~különböző szinü~~
gy világiskék derék vendéjujjakkal, különböző szinü
rna vagy kék kurta szoknya. A felhős égbolt
jobbra: „A. Feyen Perrin"

etei 118: 158 Gm.

2. II. ~~itra 1920 ft.~~

5.

45

Waldstein János gr

l.

Vízrata Lánchíd

101. l.

Kegyelmes Uram!

Gül Baba sirja ügyébeni vál
még f. hó 6 ár elküldtem Gyula s
romnak Wien be aláirás végett és
kértem hogy küldje ajánlott levélben e
sen Nagyméltóságodnak.

Azon reményben hogy a választ ma
méltóztattak kapni maradtam Nagym
godnak

alázatos szolgája

Heinrich Gyula

915 jan 9

M.D.-.

Waldstein János

várpalotai földesur, dilettáns festő. müvészet-
pártoló.
Ösztöndijjal támogatta Pállik Béla állatfestőt

Szij Rezső : Várpalota, p. 1960. 234. l.

Waldstein János gróf

mint festő

1803–1876.

l.

Vayer Széchenyi

97. l. 107. l. 115. l.

KÖ TÁR

Waldstein János Nepomuk Gróf

festő

Magyar!

sz. 1809. aug. 21.
+ 1876. jun. 3.

Előbb a politikai pályán, később (1849 től) fest. és közgazdaságilag tevékenykedik. Teljes életrajzát lásd: Wurzbach.

Biogr. Lex. Wien. 1885. 52 köt. 238–241. l.

Waldstein gróf –

nak gróf Széchenyi
Istvánról festett
gúnyos aquarellje,
a gróf a sártengerben

lárd

Bárkfai Szabó László

Gróf Széchenyi István
művész Eszterhai és
barátai

MAGYAR MUVESZET

1930. 598 l.

Waldstätten

l. Kartogr. ~~1712~~

Epersjesy 1929

107. l.

108. l.

109. l.

110. l.

~~1650 n. leirakal (az 1897 ér mini-~~
~~n vola), hanan 1897. XI. 13-án erfartel~~
~~ran 1897. XII. 21-én vett tudmiénl. (1469/97).~~
(130/97)
(393/97)

1534.

Márk Lajos:

Láz.

A ~~piros teritővel~~
vésznek, ki bal kezére
ságot önt. A piros pa
nézi a bal felől fantasztikus vi
Kokat, melyeknek egyik
megkoszoruzott fejét m
ruhát hord szűk ujjal
ég, mely a becsett aru
beteget megvilágítja; g
mány lóg. Alól balo

Olajfestés, va
Vétetett 1896-
Ára 2500 f
Elszámolta
lás elfogadtatott 18

319/96

MARTIN WALDSEEMÜLLER-HYLACOMYLUS, geografus

/1470-1518/.-Térképe 1507-ből. Ezen a mordvinoktól keletre, Bulgaria Magna-tól északkeletre találjuk Magna Hungariát. 32.old. 24.jegyz

TARDY LAJOS: Johannes Schöner és követőinek magyar tárgyu térképei a 16.század első negyedében 23.old

FOLIA HISTORICA, 2. A M.N.M. évkönyve. Bp. 1973

Budapest, a postabélyeg kelte

T. CIM!

Ön a közelmultban értesítést kapott hozzátartozójától, illetve ismerősétől Waldseeből. Lekötelezne bennünket, ha a válaszlevelező-lapon feltüntetett kérdéseinkre válaszolni szíveskednék.

Kiváló tisztelettel

MAGYARORSZÁGI ZSIDÓK SZÖVETSÉGÉNEK
SZOCIÁLIS OSZTÁLYA.
(OMZSA — Pártfogó Iroda)

Juracsek, Izabella-u. 38. Telefon: 428-207.

Waldsee 1944 Nemzetközi Levelezőlap Kiállítás a **2B** Galériában

Ádám Zoltán, Uri Asaf (ISR), Balla Margit, Bálint Ildikó, Beck György, Böröcz András, Louise McCagg (USA), Corà Erzsébet, Eperjesi Ágnes, Gellér B. István, Harasztÿ István, Paul Emmanuel (SA), Eric Guzman (USA), Charles Harbutt (USA), Erika Hibbert (SA), Július Gyula, Kemény György, William Kentridge (SA), Kerekes Gábor, Stephen Lack (USA), Lóránt Zsuzsa, Major János, Maurer Dóra, Megyik János, Annette Munk (D), Carolle Naggar (USA), Nagy Bálint, Joe Nicastri (USA), Sylvia Plachy (USA), Rajk László, Rónai Éva, Roskó Bea, Roskó Gábor, Susan Silas (USA), Robbin Silverberg (USA), Greg Stanger (USA), Sugár János, Szabó Eszter Ágnes, Szegő György, Szíj Kamilla, Szilágyi Lenke, Várnagy Tibor, Vásárhelyi Zsolt, Diane Victor (SA), Anton Würth (D), ef Zámbó István

Megnyitó: május 19-én szerdán 18 órakor.

Megnyitja: Szabó István filmrendező
Selmeczi György zeneszerző

1037 Budapest, Bécsi út 86. I. em. 6.

A kiállítás megtekinthető 2004. július 3-ig minden pénteken 14-18 óráig és szombaton 11-17 óráig.

Telefon: +36-1 388-1642 Mobil: +36-20 993-9361
E-mail: 2b@pipacs.hu Web: www.pipacs.hu/2b

Eredeti értesítő - reprint

2B Galéria

A Bezsevinczéről szám. Mettercia – jobor hátán

feletével: Reno: Carolus Walucki pictor

1801.

A talapzaton kívül: Fiedler S. 1882.

Bártfai mégem.

*

Walucki Carolus

festő

lásd

Volucki

alatt is.

Walzel, Engelbert

Mandello

Autogr. Pest

1860

l. Trajer Ignác:

Vác múltja és

jelene. Vác

1928. 86 l.

igazolja, hogy őslakói teljesen elszigetelt, cserekereskedésmentes életet éltek; a másik pedig az, hogy a területen ezideig római, vagy népván-

Szentgáliak nemzetségét, kik közül több család túlélte a törökdúlást és ma is zselicségi birtokos.

Zselicségben, a csaknem nyílegyenes irányú országút mentén, Sümegszentlászlónál hagyjuk el az utolsó falut, mert ettől kezdve több mint 10 kilóméteren át, egyetlen emberi lakhellyel sem találkozunk. De azért mégis élénk, forgalmas itt az út, a minek az a magyarázata, hogy Kaposvár és Szigetvár között ez és a mellette futó sínpár több mint 20 falut köt össze az élettel.

A Zselicség dombsorai Turbék alatt szinte észrevétlenül símúlnak a Dráva síkjába. Álljunk meg itt rövid időre, mert a milyen jelentéktelennek látszó hely ez ma, éppen olyan híres, nemzetünk történetébe mélyen vésődött volt a multban. Szigetvár 1566. évi ostromakor itt állott Szulejmán szultán biborsátora. Innen irányitotta a vár ostromát s egy ide tévedt ágyugolyó itt ölte meg, mielőtt láthatta volna bevételét a várnak.

Itt balzsamozták be nagy titokban a padisach testét s míg belső részeit itt temették el, tetemét az ostrom után Konstantinápolyba szállították. Szulejmán halálának helyén a törökök türbét (emléket) állítottak. Azt várszerüen megerősítették, őrséggel ellátták s attól kezdve távolkeletről is fölkeresett egyik szent helyévé lett a mohamedán világnak.

Az ozmán hatalom bukása után, nem a közeli Szigetvárott, hanem itt kezdett letelepedni a veszedelmek idején elbujdosott, de lassankint visszaszállingózott nép. Szuleimán mecsetjét szűz Mária tiszteletére szentelt templommá alakították. Oltára azon márványobeliszk helyére került,

Schwarz Mihály. 10764.

Térdig, jobbra, papi öltözetben, álla alatt táblácskákkal és kezeiben könyvvel. A háttérben jobbra szószék látszik. Felirata részben aláírásának másakép:

Mag. Joh. Michael Schwarz
Dr. Theologiae.

alól balra: Ged: b. A. F. Walzel, Pest.

Kr., mér. 25.5: 23.2 cm.

Sz. n. 136-901-~~573~~
573-901-4.

11103

Sztrokay Elek.

Csaknem derékig látható, kissé balra fordult, de szembe néz. Jobb kezében kócsagtorgós kalpagot tart. Öltözete: zsinóros egyenruha vállravetett mentével. Felirata aláírásának másakép:

Sztrokay Elek
főhadnagy

legalól középütt: Nyomt. Walzel A. F. Pesten.

Kny., mag. 10.2 cm.

Szn. 374-907
1931-907-15

Chappon Lajos:

Derékon alól, hétnyolczad balra. Rövid haját előre fésüli, bajusza kicsiny s álán szakált hord. Nyakkendője csokorra van kötve, fehér mellénye kivágott, órájának láncza rövid s atilája zsinóros. Mellét érdemkereszt díszíti. Alól keresztbe fektetett két kard és egy pisztoly képez díszt. Feliratai a képalatt:

aláirásának mása: „Chappon Lajos"
és ez után két sorban:
„Buda-Pesti, Nemzet Őrsereg
vivó mestere, és fő-hadnagy."

alól jobbra: „Ny. Walzel A. F. Pesten."

Könyomat, az alak nagysága 14.5 c/m.

„A párbaj szabályai, melyeket öfszeszedett Chappon Lajos, a Budapesti nemzetőr seregnél vitanár és főhadnagy 1848. Budán. Nyomatott Dagó Márton betűivel."

Ltfea: 7050.

11100

Megyeri Károly.

Derékig látható és kissé jobbra fordul. Rövid haja hullámos, bajusza kicsiny, arcza beretvált. Kabátja zsinóros, mellénye kivágott és csokorra kötött nyakkendője alól ingének gallérja kilátszik. Felirata a kép alatt:

MEGYERI KÁROLY
Született 1798-ki január 24-kén, elhunyt 1842-ki december 12-kén.
legalól balra: Nagy Ignác Szinmútára 4-ik kötet.
jobbra: Nyomt. Walzel A.F. Pesten.

Kny., chp. mag. 13 cm.

Szn. 371-907
1931-907-12

A Sobri-család:

A család legidősebb tagja középütt áll, szembe néz és kezeiben baltát és kalapot tart. Haja hosszú, bajusza rövid s szakálla leberetvált. Öltözete: körülcsavart nyakkendő, pitykés mellény, bő újjú ing, rojtos gatya, vállravetett szűr és csizma. Jobbján nejét látjuk bekötött fejjel, kezeiben keszkenővel és rojtos kendővel; balján pedig fia van levett kalpaggal, vállravetett szűrrel és fokossal. Öltözete: csokorra kötött nyakkendő, újjás, rojtos gatya és csizma. Felirata a kép alatt:

SOBRICSALÁD VASVÁRMEGYÉBEN.

s alól jobbra: „Ny. Walzel Pesten.

Könyomat, méretei a lapnak 25: 18 cm.

9801.

Sz. N. 387/98
190-98-752.

Budapest:

Az első gőzhajós személyzete.

A „Hermina" fedélzetén a hajózási társaság személyzetét három csoportban látjuk. Középütt a balra mutató Massion főfelügyelő utasításait Ferro Dominik könyvébe jegyzi, mi alatt Zaffron a hajógyár gondnoka: Pellegrini háttér felé mutat, hol egy hegy tűnik szemünkbe. A főfelügyelő baljan ~~Zaffron~~ áll összefont karokkal s mögöttük Pohl, ki jobb kezének hüvelykuját öve mögé dugja s Feith kapitányok vannak. E főcsoporttól balra ~~Zenkovichot~~ Milanot, ki a levett kalappal álló gyerek felé mutat s ~~bal kezét~~ a kinek csipőjére teszi, ~~s a kinek~~ tett bal karját ~~Milano~~ Zenkovich fogja meg, ~~Steinhauser H. W.~~ Tousellier kapitány hallgatja, ki mögött Gumma ~~all~~ ova baljan Steinhauser H. W. kapitánynyal, jobbra pedig a háttal álló Pietroni, kinek vállára Michletich kezét teszi, visszanéz s körülöttük a széken ülő Haenlein, Gerritsen, Angelovich, a kissé előre hajló Verspyk és a korlátnak támaszkodó s karjait összefonva tartó Bauduin látható. A Gerritsen jobbjan lévő és az Angelovich és Verspyck mögötti férfiak ismeretlenek. Felirata alól jobbra: „Druck v. A. F. Walzel, Pesth".

Könyvmat, chinai papirson, melynek mérete 27:42. z

T. 4316

112/93 № 230

Párkány:

Elfoglalása 1663-ban.

A hegyek közül előre törő Duna (4) innenső partján, a Garam (6) beömlése felett, fekszik az ábrázolt köszeg, a hol a félholdas mecset emelkedik ki s a hová a gyöztes csapatok vonulnak be, mi alatt török őrség a hidon Esztergom felé menekül, míg a réfe a Dunában leli halálát. Az előtérben a keresztény seregek küzdenek a törökökkel, kiknek félholdas zászlói közül egyen három csillag is van. A lengyel és német (9 – 10) csapatokon innen, balról a lengyel király (1) s jobbján a lotharingiai herczeg (2) ül ágaskodó lován; a csatatért az elesett harczosok tetemei borítják és a folyam túlsó partján Esztergom városa (11) és vára (7) közi le figyelmünket. Felirata alól balra: „Jo. Joseph Waldtmann del."
és jobbra: „Jo. Ulrich Kraus scul."

Rézmetszet, méretei a vonalkeretnek 16.3 : 19.4 cm.
Vida e Imperio Leopoldo T. Milan 1696. T. III. pag. 164

egy lap a 4582-vel

Ltpa 4580

126/94 № 84.

Életkép. 6753 T. 6317. –

Zászlószentelés.

Az előtérben jobbra díszes tábori sátor van, a mely előtt egyházi és katonai előkelőségek képeznek csoportot a zászlóanyával, középütt a felszentelendő lobogó köti le figyelmünket, balra pedig a nemzetőrség sorfala mögött az emelvényen a közönség foglalt helyet. Felirata:

A pesti magyar gyalog polgár Örsereg 1844-dik év Augustus hava 15én a Rákos mezején történt
ZÁSZLÓ FELSZENTELÉSÉNEK EMLÉKKÉRE

legalól: Sz. Kir. Pest városa t.cz. polgárságnak mélly tisztelettel ajánlja
Walzel A.F.

Kny., alányomással, mér. a vk. 34.2 : 56.9 cm.

Szn. 89-901
251-901-89.

Gyula. T. 5609.

Az előtérben a vár-kastélyt szemlélhető, a hová karfás hid vezet, hátul pedig a téren két férfi beszélget. Felirata: koronás czimertől megszakitott sorban:

A´GYULAI-VÁR KASTÉLY NYUGOT DÉLRŐL
1745-ben.

alol jobbra: Nyomt. Walzel A.F. Pesten 1858.

Kny., mér. a vk. 13.1 : 21.7 cm.
Mogyorossy: Gyula hajdan és most 1858.
140-95.

Budapest. T. 4498.

Az előtérben a leégett városi szinház belseje szemlélhető, a melynek zsarátnokait még most is oltják és a melynek tetején számosan járkálnak; a háttérben pedig a szomszédos ~~ház~~ épületek vannak. Felirata

balra: A pesti városi szinház leégte után.
A megkárosodott zene-kar tagok javára.
jobbra: Das k. städt Theater in Pest nach dem Brande.
Zum Vortheile der beschädigten Orchester Mitglieder.

ezután középütt: 1847
Február 2-ikán.
alól balra: Nyomt. Walzel A.F.
jobbra: Rajz Dr.A.

Kny., alányomással, mér. a vk. 18.3 : 26.8 cm.

57-94-36.

Sopron. T. 776.

Középütt van a város látképe, melynek előterében előkelő társaság szórakozik és a mely körül a Vármegyeház, a Szinház a Városotornya, a St. Mihály torony, a Benczék egyháza és a Domokos egyház nyert elhelyezést. Felirata:

SOPRON.

és a középső kép alatt: Rajz és ny. Walzel III A.F. Pesten.

Kny., alányomással, melynek mér. 19.3 : 29.4 cm.

~~Harkány~~ Harkány. T.5653.

Az előtérben, a fürdő épületei előtt, nagy számú közönséget és kocsikat látunk, a háttérben pedig a hegyek tövében jobbra templom tornyok válnak ki. Felirata a díszes kereten fölül:

HARKÁNYI
FÜRDÖ.

ugyanott alól: 1845-ki aug. 14-kén itt tartatott
Természet vizsgálók gyülésének emlékeül

a kép alatt: Német Ujvári Batthyányi Kázmér gróf úr ő méltóságának
alázatos tisztelettel ajánlja
Majer István.

alól balra: Igazg. Grimm V.
jobbra: Nyomt. Walzel A.F.

Kny., alányomással, melynek mér. 11.5: 19.9 cm.

Szn. 866-98.
415-98-19.

Ivanda. T. 474.

A MICH. NAGY emeletes fogadója előtt a sinpáron kocsikat tologatnak, mig az előtérben a gyógyvizeket rakosgatják kosarakba, az M.N. IVANDA jelzésü ládáknál térdelő férfi dolgozik és az oszlopokon nyugvó tető alatt két munkás beszélget. Felirata:

IVÁNDA.

alól középütt: Lith. b. A.F. Walzel, Engel & Mandello Pest, 1854.

Kny., mér. 8.9: 20.5 cm.

Gyula. T. 5610.

A középtért az Ó-vár és a kastély foglalja el, melyek felé hidak vezetnek; az előtérben a tilalmi tábla közelében hárman beszélnek, kik felé kutya fut, kissé odább egy és a kápolnától nem messze két férfi ül a földön. Felirata a koronás czimertől megszakitott két sorban:

A GYULAI Ó-VÁR ÉS KASTÉLY 1857-ben
nyugot-délről.

alól balra: A természet után rajzolta idősb. Magyarosy János
jobbra: Nyomt. Walzel A. F. Pesten 1858.

Kny., mér. a vk. 13.3 : 27.7 cm.
Mogyorossy: Gyula hajdan és most, 1858.
140-95.

Gyula. T. 5608.

A bástyákkal megerősitett várostól jobbra a várból kivonultakat mészárolják le, mig az előtérben lovas és gyalog csapatok haladnak a vár kapuja felé. Felirata fölül, a hol az irányt is jelezve van:

GYULAIVÁR ÁBRÁJA 1566-K ÉVBŐL

alól: WAHRE CONTERFACTUR DER STADT GYULA WIE DIE VOM TÜRKEN EINGENOMMEN WORDEN ANNO 1566.
magyarázó szövegének kezdete fölül jobbra: A. Külvár és befejezése: G. A várat feladó és kivonuló őrség kegyetlen lemészárlása.
alól jobbra: Nyomt. Walzel A.F. Pesten 1858.

Kny., mér. a vk. 16 : 26.5 cm.
Mogyorossy: Gyula hajdan és most 1858. 140-95.

Ivanda. T. 473.

MICH NAGY emeletes fogadója előtt a sinpáron kocsikat tologatnak, mig az előtérben a gyógyvizeket rakosgatják kosarakba, az M.N. IVANDA jelzésü ládáknál térdelő férfi dolgozik és az oszlopon nyugvó tető alatt két munkás beszélget. Felirata:

Ansicht der Heilquelle
Ivanda.

a keret alatt középütt: LITH. A.F. WALZEL, EBGEL & MANDELLO
PEST. 1854.
legalól középütt: Herausgegeben von dem Pächter: Michael Nagy
in Temesvár.

Kny., chp., mér. a vk. 9: 20.8 cm.

Budapest. T. 1164. II.

A szemben lévő SZÁLLODA A VADÁSZKÜRTHÖZ háromemeletes épület, a mely előtt kocsikat és járó-kelőket látunk; jobbra pedig Budára nyilik kilátás, a mely előtt a Dunán gőzhajó halad el. Felirata fölül:

FÖRSTER JÁNOS
ajánlja a legjobb butorozott újon alakitott A VADÁSZKÜRTHÖZ
czimzett szállodáját Pesten kis hid utcza 2 sz. a.

alól középütt: Lith. A.F. Walzel in Pest 1862.
a kép alatt balra: Johann Förster
empfielt seinen auf das Beste
ganz neu eingerichteten Gasthof zum Jägerhorn in Pesth
Kleine Bruckgasse No 2.

jobbra: Jean Förster
recommande son HÔTEL tout renové tres
bien garni sous l'enseigne du Cor de Cchasse à Pesth Rue dite:
Kleine Brückgasse No 2.

Kny., chp. mér. a vk. 30.5 : 42.5 cm.

Valla József (irodalom)

Szépművészeti Múzeum irattára. 1442, 1620/1909-tt.

Tervrajz. T.2563. III.

A tanonczbizonyitványnak az ország czimerével és két mellképpel diszitett keretében fölül hegyes vidéken fekvő város látképét szemléljük az utczákon járókelőkkel. Jelzése alól középütt: Lith. A.F. Walzel in Pest 1853.

Kny., mér. a keretnek 50: 69.6 cm.

Temesvár. T. 6486.

A megkeletelt lapon a várost és környékét térrajzban szemléljük a főbb helyek és utczák megnevezésével. Felirata fölül balra:

PLAN
der
ANGRIFFSARBEITEN gegen die FESTUNG
TEMESVÁR
im Jahre
1849.

alól jobbra: Lith. A.F. Walzel in Pest 1852.
és az alsó jobbsarokban: C. W. G.

Szines kny., mér. a vk. 40.4: 47.2 cm.

140-95

8923

Budapest.

A Nemzeti Muzeum diszterme.

Az éjszak felől felvett diszteremben az elnök előtti emelvényen a soros szónok beszél, a kit a főrendek és a karzaton elhelyezkedett közönség hallgatnak. Felirata a magyarázó szövegű és szines térrajzokkal ellátott lapnak:

Az 1848-ki julius 2-ikára egybehivott országgyülési főrendek terme a nemzeti muzeum épületében
PESTEN

alól jobbra: NY. WALZEL A. PESTEN.

Km., mér.a vk. 10.8:17.7 cm.

Szn. 75-907
606-907-4

Gregus Ágost. 10607.

Mellig, kissé jobbra, körülcsavart nyakkendővel, kivágott mellénnyel, egyelejű kabátban. Felirata részben aláírásának másakép:

Greguss
- halkal öregbedő s előre haladó philosophiai szerénység jobban illik egész valonkhoz, mint némi dogmatikus felfuvalkodottság.

a jobbkarnál: Nyomt. Walzel A. F. Pesten.

Kr., chp. mér. 7.5: 6.8 cm.

Sz.n. 85-903
263-903-2.

Muzeumban van elhelyezve. Termeinek különböző művészektől festett képei közül nem egy, műtörténeti érték. Parkja érdekes, ritka növényekben gazdag.

A várhegy alatti ősi kuriában született 1772-ben a XVIII. század föllendülő magyar költészetének egyik legünnepeltebb írásművésze: Kisfaludy Sándor.

Rózsabokrok díszlenek a földrelapúló, nyomott, hófehérfalu ház előtt. Az ablakban haragoszöld muskátli virít. Az udvarban öreg eperfák hintázzák lombjaikat. Kertjében szagoslik a bazsalikom, zsálya, fodormenta, rozmarin. Büszkélkedik a császárkorona, csilingel a fürtös, tűzpiros szívvirág. Döngicsélő méhekkel kacérkodik a kardos levelü tenyeres liliom. Napsütétes ámbitusának eresze alatt fecskecsaládok ficserélnek.

A szobák tágasak. Alacsonyak. Ósdi bútorai: pohárszéke, leveles láládája, írótékája, gémnyakú lábakon álldogáló íróasztala, puklis karszékei, elsárgult metszetei, perkálfüggönyei, mintha levendula illattal volnának telítve, ódon ünnepélyes légkört árasztanak és archaikus hangulatot ébresztenek az ember lelkében.

Érdeklődve tekintünk szét. Hát ezek között a falak között élt a Balaton szerelmese, Csobánc, Tátika, Somlyó sok-sok zajos sikert aratott szerzője? Talán ezen az őzlábú asztalon írta a »Kesergő szerelem« méltó párjaként a korában oly szívesen olvasott »Boldog szerelmet«? Talán ebben a karosszékben üldögélve gondolta ki a magyar játékszínben előadott drámáit? Talán éppen ebben az ágyban húnyta le örökre szemét, hogy amint

Fáradt
...Vég

A harcos világb
ki a béke éveit. B
békeszerződés, —
hiteles példányát a
hetővé tette. Sőt B
hogy még valaha f
letéből 1713-ban fa
rajta, azt később eli

Mai romtömeg
munk legyen a Bal
kori berendezéséről
kőrképet, melyhez

A vár alakja s
ter. Hatalmas főtor
tek a gyilokjáró fo
sebbje, az északke
ben Kövess András
végében terjedelm
kori szobasorai, m
kereszt és dongab

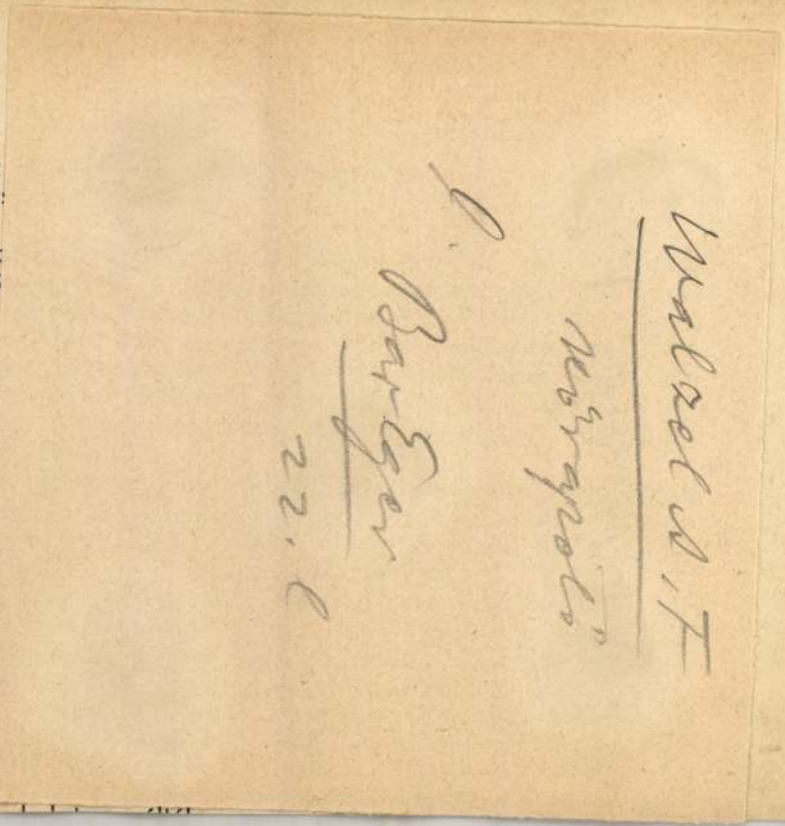

Walzel A. F.

l.

Bud TM 1948

18. l. 19. l.

20. l. (többször)

21. l. 22, 23, 24. l és 24. Táb. l.

és 38. l.

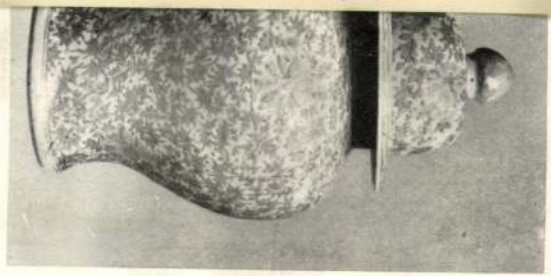

410.

377.

284

493.

401.

354.

359.

Litográfia

Sztrókay Endre

Walzel A. F.

Századok 1874. 184–205 o.

Nagy Iván: Magyarország képzőművészei

/Walzel A. F. /

Walzel A. F. kőnyomdász

Századok 1874. 184-205 o.

Nagy Iván: Magyarország képzőművészei

/Walzel A., F./

Walsel Ágost, litografus

Honderü, 1845. I. 178-179.

N.L.: Erkel Ferenc

Walzel, litografus

Életképek, 1847. VIII.801.

Mi hir Budán?

Walzel Ágost, litografus

Honderü, 1844. I.k. 87-88.

Heti Szemle

Walzel Ágost, litografus

Honderü, 1846. I. 176.

Heti szemle

Walsel, litografus

Honderü, 1844. II. 96.

Heti Szemle

Walwert, J. S.

8708

Térkép.

Az iránytüvel ellátott térkép czime fölül jobbra a diszes keretben: PLAN der andeutet, wie der Unterirrdische Salz-Stok, von der Wallacheÿ angefangen, durch die Wallacheÿ Moldau, Siebenbürgen, Hungarn und Pohlen, bis nach Vieliczka und Pochnia in Pohlen und bis Sowar in Hungarn längst der Karpatischen Gebürge fort ~~streicht~~ streichet. Jelzése fölül jobbra: Tab. I, balról az ERKLAERUNG der Zeichen, illetőleg a »Maasstab von 9 Teutschen« és »von 6 Hungaris: Meilen« alatt: »zusamgesezt und gezeichnet durch Carl Gabriel Wappler« és alól jobbra: »J. S. Walwert sc.«

Rm., mér. 76.1:41.5 cm.

Szn. 51-906
1161-905-1

er Adel,

von

Oskar v. Bárczay.

: IV. 12. Heft: 7.

RG

ıer & Raspe

ɔr.)

Erster Preis, Heraldisch

M. 750

WALZEL *Ágost Frigyes*, litográfus. * Braunau 1790 körül. † 1860 után. Tizennégy évig szolgált a katonaságnál mint tüzér, s lemondván alhadnagyi rangjáról, litográfus lett. 1831 óta dolgozott Bécsben Trentsensky Józsefnél (l. o.), kinek pesti műhelyében 1836. társa, 1839. pedig privilégiumának jogutódja lett. W. inkább technikus volt, kinek intézetében a legkiválóbb korabeli magyar litográfusok: Barabás, Lieder, Grimm V. stb. rajzolták kőre műveiket. W. 1844. Mátyás király emléke c. saját kőrajzát állította ki a Pesti Műegyletben.

K. Gy. II. kötet

K.

A SOPRONI PIAC. Litographia George Edwards Hering (1805—1879) német származású angol tájfestő: Sketches on the Danube in Hungary and Transylvania c. művéből. London 1839

A Magyar Történeti Képcsarnok tulajdona

Magyar Múvészet 1928. 7. 17

K

Walzel A.

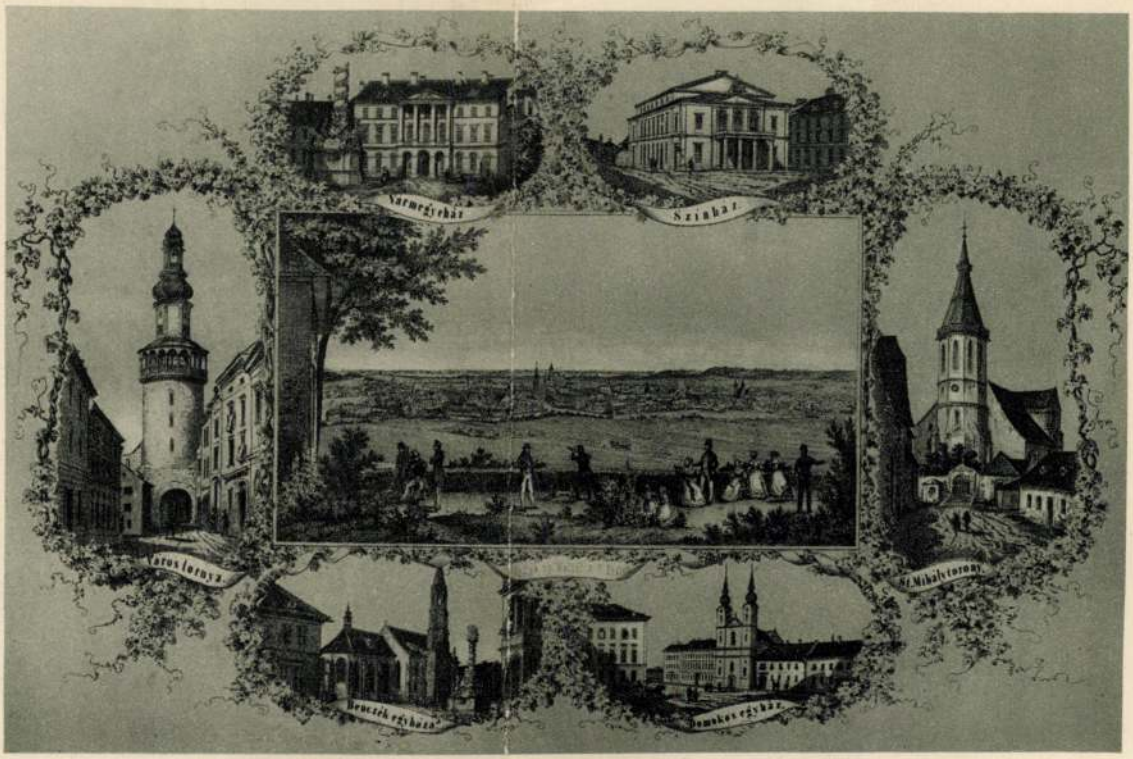

SOPRON. Rajzolta és nyomtatta Walzel A. F. Pesten

A Magyar Történeti Képcsarnok tulajdona

Walshierer Ferenc

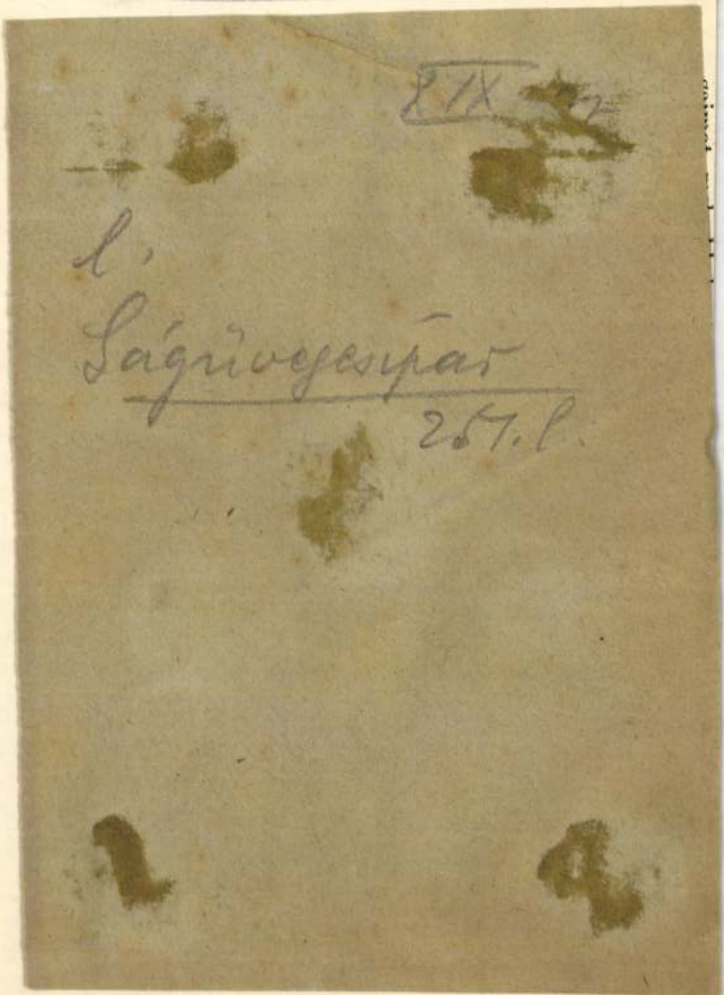

nak, — ami kivánatos volna — sikerül a Dérvidék egy hatalmas körzetének érdekeit Szegedre koncentrálni, akkor üdvös, szép, közhasznu, nagy kulturmunkát végez.

Singer Zsigmond, a Pester Lloyd főszerkesztője, a következőkép nyilatkozott:

Természetesnek találom, hogy a nagy magyar Alföld székvárosában megvalósul a sajtó terén is a gondolat. A nagy vidéki empóriumokat, ép ugy, mint a vidéket a fővárostól, lehetőleg emancipálni kell.

Ha igaz, hogy a főváros az ország szive, akkor ezen eszme megvalósitását csak bizonyos fokig tartom lehetőnek, mert máskülönben a szellemi vérkeringés megzavarodnék. Mindazonáltal szerencsésnek tartom a gondolatot és mindenesetre szimptóma, hogy a sajtó, mint kulturát hordozó eszköz, ugy is magasztos feladat elé állittatik.

Szivem mélyéből kivánom, hogy a tervezők nagy céljukat el is érjék.

Hock János országgyülési képviselő igy vélekedett a Délmagyarország által kitüzött programmról:

Magyarországnak speciális sajtóviszonyai vannak. Mint mindene, sajtója is csak a fővárosban van, amely irányitja — sokszor helytelenül — az ország közvéleményét. Nálunk — sajnos — a közönségben nincs meg az önálló gondolkodás, a kritikai képesség, a közönség teljesen a sajtó befolyása alatt áll, sőt tovább megyek, a sajtó, mint a legintenzi-

BIANCA WALLIN

Magyarország a mai svéd festészetben

Stockholm, március.
(A Pesti Napló külön tudósítójától.)

A Strandvägen egyik előkelő műkereskedésében az év első heteiben első önálló kiállítását rendezte a Magyarországon is jól ismert nagy svéd festőművész, *David Wallin magyarrá vált leánya, Bianca Wallin.* Különös figyelmet keltettek hangulatos, a magyar táj lelke iránt meglepő megértésről tanuskodó *balatoni tájképei.* A tehetséges fiatalasszony határozottan apja, a már régen beérkezett figurális mester hatása alatt áll, kinek meleg életörömet és mély költőiséget sugárzó ké-

Bianca Wallin Magyarországon munkaközben

pei a stockholmi Nationalmuseet büszkeségei. Főleg a kiállítás gyermekportréinak felfogásában érezhető ez, bár a művésznő, mint asszony és anya, nőiségének ösztönszerű kisugárzását is beléjük lehellte. A portrék színéből a svédek hűvös, de biztos, megingathatatlan harmóniaérzése és a fény- és árnyvalőrök elosztása iránti csalhatatlan biztonság árad.

Wallin Bianca Rómában született. Apjától örökölte a Délért való rajongást. Ez eleinte sürü tanulmányutakra vezette, melyek során Olasz-, Francia- és Spanyolországot utazta be, később pedig a stockholmi magyar kolónia egyik ismert tagjával, *Tolnai* mérnökkel való házasságát eredményezte. A nászút óta, melynek végállomása Magyarország volt, az ifjú pár minden évben felkeresi a Duna—Tisza vidékét, pontosabban a Balaton partját, a menyecske pedig minden évben a balatoni táj új szépségeit fedezi fel és örökíti meg a hazánk iránt őszinte lelkesedéssel viseltető svédek számára.

Érdekes megfigyelni, hogy ezek a képei, amellett hogy színben és felfogásban meglepően közel állanak Mészölyhöz és a Balaton magyar rajongóihoz, sötét és gyakran kissé kemény tónusokkal mégis mennyire magukon viselik svéd alkotójuknak kézjegyét. Svédországi tájképei, melyeken előszeretettel alkalmaz borongós vagy alkonyi világítást, komor fenyvesek és habzó, tajtékzó vízesések formájában híven tükrözik azokat a természeti jelenségeket, melyek az északi ember jellegzetes lelkivilágának kialakulására oly nagy hatással voltak.

Újabb magyar technikai – ipari és természettudományi könyvek

	Ára
Farkas: Kézikönyv könyvkötők és más rokonszakmák részére	3.50
Feiszt: A selyem és müselyem ismertetése, feldolgozása. 1936.	1.20
Ferdinandy: A papirgyártás és a szükséges gépek 1937.	20.—
Fisch: A színkeverés kézikönyve. Kötve. 1936.	10.—
Fináy J. Hidrotechnika	20.—
I. kötet Hidrografia.	
II. kötet Hidrometria.	
III. kötet Hidraulika.	
Gáspár: Szerkesztő látszattan. 2 kötet:	
I. Gyakorlati rész	8.50
II. Elméleti rész. 1938.	6.50
Gépészeti zsebkönyv. Szerkesztette: **Pattantyús S.** 2 köt. K.	50.—
Gépjárművek közúti forgalmára vonatkozó forgalmi szabályok. Összeállította: **Stollár.** 1938.	1.50
Gépjárművezetői vizsga rendészeti anyaga kérdésekben és feleletekben. 1937.	1.30
Habán—Delmár: Modern motorkerékpár. 1936.	4.—
Hajós S.: Vízépitéstan. II.	6.—
Hegedüs: Szerszámkészités kézikönyve. Kötve. 1937.	6.—
Heller: A fizika története a 19. században. 2 kötet. Kötve. Antiquár példány	12.—
Hoffmann: Előkészitő a gépjárművezetői vizsgára. (Kérdés és feleletekben)	1.50
Jáky: Talajmechanika	14.—
Kenessey B.: Vizgazdálkodás. Lecsapolás, alagcsövezés, öntözés	1.—
Kauser: Kérdések és feleletek a hangos filmtechnikából	2.—
Kerber: A gépjárművezetői vizsga teljes anyaga, a gépjármü ápolása és vezetése, kérdés feleletekben. 1937.	4.—
— Az automobil teljes vizsgaanyaga, karbantartása, hibák javitása, Diesel-motoros gépjárművek. Kötve. 1937.	8.50
Kosztka: A könyvkötés mestersége	1.20
Kürschák: Matematikai versenytételek	4.—
Laszgalner: Gyakorlati perspektiva. 1937.	8.—
Lévay: Algebra	2.40
— Algebrai példatár	1.20
— Számtan	—.40
Magyar Elek: Szigetelésmérés és hibakeresés erősáramú házi villamosberendezésekben. 18 ábrával. 1937.	1.60
Miklóssy: Jaquard-kötéstan és szövetelemzés. Kötve. 1937.	6.—
Mikola: A fizika gondolatvilága. Kötve	10.—
Mikola—Rátz: Függvények az infinitezimális számitások elemei. II. kiadás. Antiquár	5.—

Kapható Az Est könykereskedésében, Erzsébet körút 18—20.

Befejezték a választójog bizottsági tárgyalását

Az új törvény kihirdetése után is lehetséges még egy nyilt választás Csak így lehetett kizárni a közjogi ex-lexet

Eckhardt nyilatkozata a vitáról és eredményeiről

(Saját tudósitónktól.) A képviselőház közjogi bizottsága pénteki ülésén befejezte a választójogi javaslat tárgyalását. A búcsúülésen is *Széll* József belügyminiszter, *Tahy* és *Mikecz* államtitkár képviselte a kormányt, jelen volt *Eckhardt* Tibor, *Ernszt* Sándor, *Esterházy* Móric és a kormánypárt sok tekintélyes tagja.

Kisebb módosításokkal, kisebb vitákkal folyt a tárgyalás. A 218. szakasznál *Lányi* Márton előadó indítványára elfogadtak egy módosítást, amely szerint ha a *törvény kihirdetésekor* együttlévő országgyülés feloszlatása esetén a választások kitüzése olyan időben történik, amikor az országgyülési képviselőválasztók *új névjegyzéke* még nem készült el, illetve a belügyminiszter *a választókerületek megalakitására és a lajstromos választókerületekben választandó országgyülési képviselők számára* vonatkozó rendeletét még nem adta ki, *a választásokat az 1925. évi választási és az 1937. évi ajánlási törvény rendelkezései szerint kell megtartani.*

Ennél a módositásnál *Eckhardt* Tibor felszólalt, elfogadta az új szöveget, megállapitotta, hogy *ezzel megszünt a lehetősége a közjogi ex-lexnek.*

(A módositás magában hordozza *még egy általános nyilt választás lehetőségét,* de szükség volt rá, mert ha az új törvény életbeléptetésével megszüntették volna a régi törvény hatályát és fel kellett volna oszlatni az országgyülést oly időben, amikor az új törvény *fizikailag még nem volt végrehajtható,* valóban lehetetlen lett volna közjogi kiutat találni a bonyodalomból.)

Pesthy Pál elnök a tárgyalás befejezése után köszönetet mondott az előadónak, a bizottsági tagoknak, a belügyminiszternek, a belügy és az igazságügy képviselőinek a javaslat körül végzett munkájukért.

Eckhardt Tibor a választójog bizottsági vitájának befejezése után a következő nyilatkozatot tette:

— *Az a konciliáns módszer, amellyel a kormány és az ellenzék is ezt a nemzet életére olyan nagy kihatású választójogi törvényjavaslatot bizottsági úton letárgyalta, ezúttal is eredményesnek bizonyult.* A független kisgazdapárt a választójog *terjedelmére* vonatkozólag a maga álláspontját nem tudta ugyan teljesen érvényre juttatni, *a választási eljárás tisztaságának biztositása* tekintetében azonban a kormány részéről *teljes megértéssel* találkozott a kisgazdapárt és meg vagyok győződve, hogy *az adott körülmények között elérhető legjobb szövegezésben fog a választójogi törvény eljárási része a képviselőház elé kerülni.*

Háromnapos busófarsang Mohácson

Mohács, március.
(A Pesti Napló tudósitójától.)

Ősrégi népszokás a mohácsi sokácok között a farsangvégi »busójárás«. A legények a legfantasztikusabb álarcokat öltik fel, *hatalmas, vörösre festett fafaragványokat, kosszarvakkal, ördögfej-formára* faragott *fa-álarcokat.* A busók öltözete szőrivel kifelé fordított birka- és kecskebőrködmön, a busólegény fából faragott csillagosvégű buzogányt szorongat a markában és minden busócsoporthoz tartozik egy kürtös, aki a két-három méteres fűzfakürtöt fújja. Igy indulnak el a farsang utolsóelőtti harmadik napján már kora hajnalban és látogatják végig az ismerősök portáját, ahol minden busónak dukál harapnivaló s egy kupica pálinka. Az ünnepség aztán a város főterén folytatódik, ide gyülnek az egyes csoportok, itt ég a hatalmas máglya, amit ha kell, egy-egy vödör benzinnel élesztenek fel. Itt folyik a móka, a tánc, itt kólózik a mohácsi sokácság aprajanagyja három napig. Olyan az egész, mint egy háromnapos lakodalom, olyan a város képe, mint az örömszülők háza.

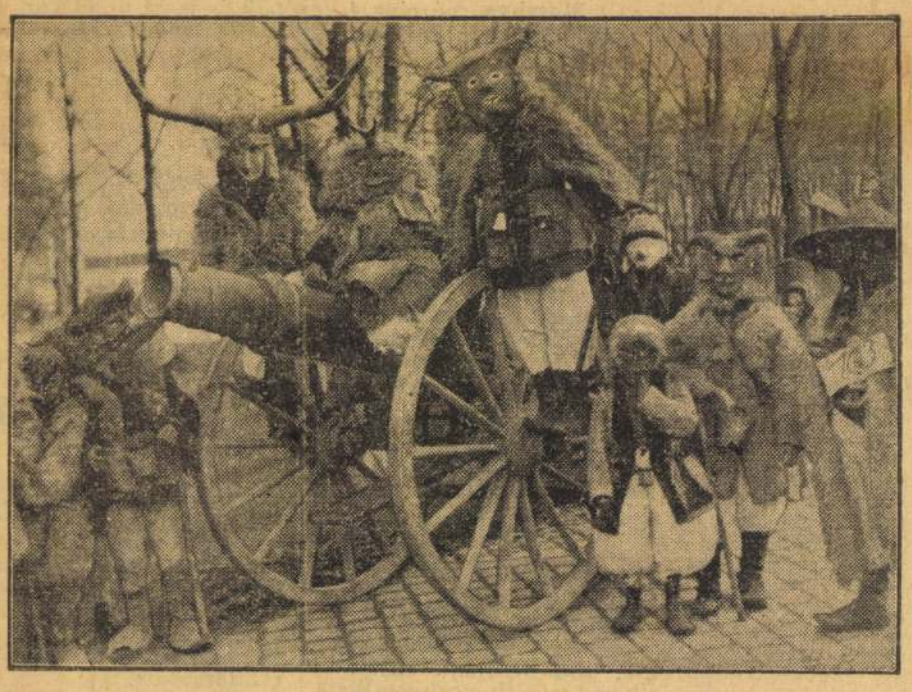

Álarcosok a menetben

A busójárás ősrégi szokásának eredetét mindezideig nem sikerült hitelt érdemlően kikutatni. A nép azt tartja, annak az emlékére kezdték el, hogy valamikor ezek a szörnyálarcokba bújt szigeti legények üldözték ki rémitő megjelenésükkel a Mohács-szigetet megszálló törököt. Ez azonban csak a néphit, történelmi alapja nincs, mert a török megszálláskor a sokácok még nem laktak Magyarországon, csak 1687 után telepedtek le. Valószínűbb az a feltevés, hogy az egész valami ősi pogány szertartás csökevénye, abból az időből, amikor még a sokácok pogányok voltak. A busók pedig a sokácság pogánykorának papjai lehettek. Más verzió szerint a tavasz közeledtét ünnepelték ezekkel az álarcos felvonulásokkal.

Az idei busójárás háromnapos vidámsága végetért, hogy Mohácson évszázados hagyományok szerint a farsangot az úgynevezett *magyar* bállal és a messze környéken híres *cigánybállal* fejezzék be. A város vezetősége, amely a lassanként lanyhuló népszokást, a busójárást feleleventette, reméli, hogy az a közeli években tovább fejlődik és idegenforgalmi látványosságá terjed.

Töltse szabadságát a tengeren...

Olcsó egyéni és társashajóutazások, pengőben fizethető hajójegyek ::::

Felvilágositást nyujt:
AZ EST UTAZASI ÉS MENETJEGYIRODAJA,
Erzsébet körút 18—20. sz.

Minden utazási ügyben

vasúti, hajó, repülő és hálókocsijegyek, egyéni és társasutazások, szobafoglalás és valutaigénylés

forduljon AZ EST utazási és menetjegyirodájához

Budapest, VII., Erzsébet körút 18—20

Schuschnigg: „Nincs ok pesszimizmusra!"

Az osztrák kancellár a sajtó nevelő szerepéről s a német-osztrák kibékülés „átmeneti jelenségeiről" beszélt

Bécs, március 4.

Dr. Schuschnigg szövetségi kancellár ma »*Az ujság és az ujság világa*« című osztrák sajtókiállítás megnyitásakor beszédet mondott, amelyben szólt az utóbbi hetek politikai eseményeiről is.

A szövetségi kancellár mindenekelőtt az *ujságírás korszerű kérdéseit* vitatta meg és egyebek között ezeket mondta: Az ujságíró hivatásos tevékenysége és a művész munkája közt van bizonyos rokonság. Mind a kettőnek nevelnie kell a közönségét, mert előbb vagy utóbb mind a ketten hajótörést szenvednek, ha túlságosan engednek az ízlések pillanatnyi irányának. Ha tekintetünket kifelé irányítjuk a nagyvilágba, megállapíthatjuk, hogy *nincs ok a sötétenlátásra. Kívánjuk, hogy a kötelességtudó publicisztika és ujságírás gondoskodjék arról, hogy ne közöljenek minden hírt pusztán a feltűnés kedvéért magyarázat nélkül s anélkül, hogy felülvizsgálnák, mennyi benne az igaz.* Ilyen tartózkodással rendkívül sokat lehet tenni a békéért és az emberek nyugalmáért, akiknek idegei kíméletre szorulnak.

A szövetségi kancellár azután így folytatta fejtegetéseit:

— *Nincs ok a pesszimizmusra.* Kétségkívül olyan fejlődés előtt állunk, amely nem történhetik meg bizonyos *átmeneti jelenségek* nélkül. Ha azt akarjuk, hogy igazán sikerüljön az a mű, amelyet államközi szemszögből német, államunkon belül pedig belső megbékülésnek akarunk nevezni, akkor teljesen tisztán kell állnia, hogy *nem egy új formula megtalálásáról van szó e pillanatban, hanem arról, hogy minden erőnk latbavetésével régi és változatlan alapelveken felépülő új időszakot nyissunk meg.* Ezek az alapelvek, amelyek alkotmányunkban gyökereznek és amelyek kormányzatunkra rányomják az osztrák bélyeget, hazánknak egyben megadják a német és társadalmilag öntudatos ország jellegét.

Szükséges, hogy Ausztriában igazán megértő szellemben egymásra találjanak az emberek. Aki évek óta a Hazafias Arcvonalban és annak szervezeteiben állott és áll mint a hazafias gondolat hordozója, ne irtózzék a »*német*« szó kiejtésétől, aki pedig a nemzeti, vagy nemzeti szocialista táborban áll, ne érezzen irtózatot az »*osztrák*« szó kimondásától. *Mi osztrákok nagyon jól tudjuk, hogy határainkon kívül is sok szépet és nagyot alkotnak, de legjobbjaink, akik hazánk függetlenségéért és szabadságáért síkra szállnak, sértésként kell érezniök, hogy netalán csekélyebb értékű németnek bélyegezzék* őket. Itt minden körülmények között érvényesítenünk kell *minden osztrák egyenlőségét a törvény előtt.* Csak akkor nyílik meg a lehetőség arra, hogy a béke, amelyhez oly sok áldozat árán jutottunk, hazánk és népünk áldására váljék. Azon múlik a dolog, hogy minden táborban a gondolkozóknak és felelőségük tudatában lévőknek nagy tömege hitvallást tegyen ama nagy közös csoport mellett, amelyet osztrák, német és szociális érzés tölt el.

A szövetségi kancellár fejtegetéseit nagy éljenzéssel fogadták.

Mult májusban kellett volna az orosz puccsnak kitörnie — vallották a moszkvai perben

Trockijnak évente 110.000 dollárt utaltatott át, saját állítása szerint, Rosengoltz külkereskedelmi népbiztos

Moszkva, március 4.

(A Pesti Napló tudósítójának távirata.)

(United Press.) A nagy politikai per ma esti tárgyalásán a volt külkereskedelmi népbiztos, *Rosengoltz* vallott *Tuchacsevszkij* marsallal fennállott kapcsolatairól. Rosengoltz kijelentette, hogy Trockij fiával, Fedorral Ausztriában találkozott és tőle kapta meg Trockij utasítását, hogy Oroszországban Bukharinnal, Rikovval és Tuchacsevszkijjel vegye fel az összeköttetést. Azt is közölték vele, hogy *Tuchacsevszkij az államcsíny végrehajtásában döntő szerepet fog játszani.* Fia útján Trockij azt is tudomására adta Rosengoltznak, hogy lehetséges, hogy Tuchacsevszkij Moszkvába való visszatérését meg fogják akadályozni, mert *a marsall napoleoni hajlamokat árul el,* de ebben az esetben is tartson ki Rosengoltz Trockij mellett.

Rosengoltz további vallomásában előadta, hogy Tuchacsevszkij szerint a vörös hadsereg teljesen megbízható volt és *1937 májusában kellett volna a puccsnak lefolynia.* Ebben az időben a katonai parancsnokok egy konferencia ürügyével a Kremlben gyültek volna össze és itt ölték volna meg a szovjet vezetőit. Tuchacsevszkij marsall még résztvett 1937 május 1-én a nagy moszkvai hadiszemlén, de már 10-ikén a Volgavidék egy távoli helyőrségébe vezényelték. Előadta Rosengoltz azt is, hogy a vörös hadsereg politikai osztályának egykori főnöke, Gamarnaik, aki később öngyilkos lett, neki azt mondta, hogy az államcsiny alkalmával a GPU központját is meg kell semmisíteni. Ez a feladat a moszkvai helyőrség parancsnokának. Gobasevnek jutott.

Visinszkij államügyész kérdésére *Kresztinszkij ezeket az adatokat mind megerősítette* és azt is hozzátette, hogy őt május végén fogták el. Ugyanekkor tartóztatták le a felforgató tervekbe beavatott katonai parancsnokokat is, akiket június 11-ikén már ki is végeztek. Feltűnő volt azonban, hogy egyik vádlott sem nyilatkozott arról, hogy *tulajdonképpen miért is maradt el a puccs.*

A kihallgatások további során *Khodsajev* a külfölddel való kapcsolatokról vallott. »Mi nacionalisták Angliában láttuk azt a hatalmat, — mondott — mely bennünket Bokhara függetlenségének kivívásában meg fog segíteni. Készek voltunk arra, hogy Bokharát elszakítsuk a szovietúniótól, hogy azután angol protektorátus alatt éljünk. Lassan-lassan sikerült nekünk a bokharai vezető állásokban a szovjetrezsim hívei helyett saját embereinket elhelyezni.«

A vádlott Bukharintól kapott instrukciókat, aki 1936-ban azért ment Taskendbe, hogy ott az *angol titkos szolgálattal érintkezésbe lépjen.* Bukharin azt mondta a vádlottnak, hogy Németországgal és Japánnal már összeköttetésben állanak és most arról van szó, hogy *Anglia támogatását is megnyerjék.*

A tárgyalás további során Rosengoltz bevallotta, hogy a külkereskedelmi népbiztosságot arra használta fel, hogy *Trockijnak minél nagyobb összegeket juttathasson.* Állítása szerint évente *110.000 dollárt utalt át Trockijnak.* Azonkívül alkalomadtán »más utakon« nagy pénzösszegeket küldött neki. 1931 óta a külföldre küldött pénzek összege 600.000 dollárra és 77.000 fontra rúgott. Trockij utasításainak eleget téve, minden lehetőt megtett arra, hogy a szovjetkülkereskedelemnek ártson. Így az ő befolyására lassúdott meg a Mongóliába való kivitel és ugyancsak *ő akadályozta meg, hogy Szovjet Oroszországba hadianyagokat vigyenek be.*

Kresztinszkij vall

A moszkvai per péntekesti tárgyalásán ismét kihallgatták Kresztinszkijt. Kresztinszkij most *mindent hajlandó bevallani.* Kijelentette, hogy 1921 óta előbb mint berlini nagykövet, majd mint helyettes külügyi népbiztos *rendszeresen kémkedett az egyik külföldi állam javára.* Az ezért kapott pénzt a trockijista agitáció céljaira fordította.

Kresztinszkij az állította, hogy Meránban azt a megbízást kapta Trockijtól, *lépjen érintkezésbe a német kormánnyal.* Továbbá parancsot kapott, hogy vonja bele Tuchacsevszkijt is az »összeesküvésbe«. Ez Rudszutak és Pjatakov közvetítésével meg is történt. Miután a Trockij által megígért külföldi katonai közbelépés nem következett be, és minthogy Tuchecsevszkij 1936 novemberében kijelentette, hogy a forradalommal már tovább nem lehet várni, Besszonovval kiadatta a parancsot, hogy *azonnal kezdjék meg a harcot.*

Rakovszkij terhelő vallomása Jurenev ellen

Kresztinszkij után *Rakovszkijt* hallgatták ki. A volt párizsi nagykövet azt állította, hogy 1934-ben Trockij megbízásából *Japán javára kémkedett.* Vallomásában súlyosan vádolta a tokiói nagykövetet, *Jurenevet,* akit 1937-ben berlini szovjetkövetté neveztek ki, továbbá *Bogomolov* volt kínai nagykövetet és *Szabanint,* a külügyi népbiztosság jogi osztályának volt igazgatóját. Rakovszkij szerint ezek valamennyien hazaárulók és kémek. Rakovszkij kihallgatását szombaton folytatják.

Az ülő életmód következtében jelentkező bajoknál, különösen renyhe bélműködésnél, aranyeres bántalmaknál és emésztési zavaroknál, reggelenként éhgyomorra egy-egy pohár természetes **»Ferenc József«** keserűvízzel igen jó eredményeket lehet elérni. **Kérdezze meg orvosát.**

Kresztinszkij szörnyű megkínzatása a Lubjanka-börtön pincéjében

Berlin, március 4.

A lapok közlik a Német Távirati Iroda varsói tudósítójának jelentését, amelyben megbízható moszkvai forrásból szerzett értesülés alapján beszámol arról, *hogyan kényszerítették Kresztinszkij volt helyettes népbiztost a moszkvai Lubjanka-börtönben arra,* hogy visszavonja a tárgyalóteremben előzőleg tett kijelentését, amelyben meghazudtolta a vizsgálóbíró előtt tett állítólagos »vallomását«.

Amikor Kresztinszkij visszavonta vallomásait, Visinszkij államügyész a tárgyalás szünetében az egykor nemesi palota folyosóján dühtől eltorzult arccal, magából kikelve szemére vetette *Jezsovnak,* a GPU biztosának, hogy *a GPU teljesen csődöt* mondott.

Jezsov röviddel ezután odarendelte gépkocsiját és a tárgyalás után Kresztinszkijjel a Lubjanka-börtönbe hajtatott, ahol Kresztinszkijt levitték a börtön pincéjébe és átadták a GPU »külön osztagának«.

Kresztinszkijt — mondta az informátor — egészen éjfél utánig kínozták. A »külön osztag« a következőképpen bírja vallomásra áldozatait:

A kínzás céljait szolgáló pincehelyiségekben *50 fokon felüli a hőség.* Négy erős fényszóró egész éjjel *vakító fényt* vet az áldozatra, akinek egész éjjel *állnia* kell. Félóránként *egy pohár sós vizet* itatnak vele, majd kimerítő részletességgel írják le azokat a minden emberi képzeletet meghaladó kínzásokat, amelyeket ki kell állnia, ha nem vall. Egyetlen a kínzópince mélyén végigszenvedett éjszaka megtöri a legerősebb ellenállást is, mert nincsen olyan ember, aki kibírná azokat az embertelen testi és lelki tortúrákat, amelyekkel a »külön osztag« dolgozik.

Röviddel éjfél után Jezsov kíséretében megjelent a börtönben Visinszkij államügyész és *éjjel két óráig maradt Kresztinszkijnél.* Az eddigre már teljesen megtört és közömbös Kresztinszkijt ekkor egy másik helyiségbe vitték. *Olyan volt, mintha megőrült volna.* Kresztinszkijnek ezután befecskendezést adott a Lubjanka-börtön orvosa, aki különböző *bódító mérgek segítségével* már sok gyanúsítottat segített a teljes akaratnélküliség állapotába.

Jezsov reggel mégegyszer megjelent a Lubjanka-börtönben és meggyőződött róla, hogy Kresztinszkij most már kész vallani.

A sajtó képviselőinek és a tárgyalás közönségének a csütörtök reggeli tárgyaláson azonnal feltűnt, hogy Kresztinszkij egészen más benyomást keltett, mint az előző napon. Arca teljesen beesett. Húsz évvel idősebbnek látszott. Nem bírt székén egyenesen ülni, feje folytonosan mellére bukott. Annak a férfinak helyén, aki egy nappal előbb még bátran és félelem nélkül védekezett a szörnyű vádak ellen, csütörtökön *már csak egy emberroncs ült.*

Esterházy Pál herceg adománya az orvosi tudományos munka támogatására

Az Esterházy Pál herceg által az orvosi tudományos munka támogatására szolgáló adomány bírálóbizottsága a herceg elnöklésével március 2-án ülést tartott. A beérkezett *145* pályamunka bírálóit kijelölték s a döntés előreláthatóan március végével megtörténik. A herceg, tekintettel a pályázók nagy számára, kilátásba helyezte, hogy amennyiben a pályázók között nagyobbszámú támogatásra érdemes kutató van, a mult évre s ez évre szánt összeget, összesen 60.000 pengőt bocsát rendelkezésre, jövőre pedig 50.000 pengőt biztosít. Ilyen módon az orvosi tudományos munka az eredetileg tervezettnél még nagyobb támogatásban részesül.

MAYER kelmefestő és vegytisztítógyár
kabát, **öltöny** és **kosztüm** **tisztítása fogalom!**
Deák Ferenc ucca 16 — Telefón: 181—599

Wallin

Manno Miltiades második lett a szellemi olimpiász szobrászati csoportjában

Az irodalmi pályaművek csoportjában oly nagyszámu mü szerepel, hogy a helyezettek kijelölése, megröltető munka ellenére is, csak körülbelül két hónap mulva várható.

A festészetben az aranyérmet a svéd *Wallin* nyerte, „Az arildi part" cimü pályázatával. Második Ruth *Miller* (Amerika). Harmadik *Mac-Lane* (Amerika). A rajz-pályamüvek csoportjában az amerikai Lee *Blair* lett első, Percy *Crosby* (Amerika) és G. *Westermann* (Hollandia) előtt.

A szobrászati csoportban az amerik győzött boxjelenetével, *második*, *munkájával, a magyar Manno Miltia* madik pedig a cseh *Oborevski*.

Az arhitektura-csoportban Hugh *kenhead* (Anglia) győzött stadiont a dán *Hornmüllet* és a belga *Ver*

Az arhitekturális rajzmüvek c a francia *Saacke*, *Bailey* és *Mon* az aranyérmet. Második az am *Russel*, harmadik pedig a né *Konvierz*.

M. 932. VII. 5.

alást a gy

emétről jelentik:
eméti törvényszé
János és *Szedlac*
alását, akik az
, éjnek idején
enérték őket,
lőtték Szakter
Ferencet. A
eméten megle
nult meg. F
előtt megtelt

Krincz I

Wallin

M. 352.VIII.5

Walther E

Walther E. kistétényi, áremvérő és zománcjelvény készitő. IV. Petőfi Sándor-u. 6. 188-461

Bptávb 1940 szept.

1019. Jk.

1019. Umbriai festő.

A XV—XVI. századból.

Krisztus sirbatétele.

Ezen, Krisztus sirbatételét ábrázoló képtöredéken Nikodemus, arimatheai József és szent János látható, de csak vállig. Mindnyájok arczán könnyek peregnek végig. Nikodemus és József bajusza és szakálla leberetvált. Az előbbi piros sapkát visel és az utóbbinak felhajtott karimájú sipkáját ékkövekkel kirakott boglár ékesíti. Szent János apostol ifjúnak van feltüntetve. Középütt elválasztott szőke haja vállaira omlik s fejét dicsfény veszi körül. A háttér hegyes vidék.

I
465.

Fa, méretei 25 : 54 cm. — 1880 : IV. 2-iki jegyzék 25. Kifüggesztésére vonatkozó adatok az Orsz. Képtban : 1873 : 18. *Italienische Schule,* Ende des XV. Jahrh. :

Wallis R.

acélm.

Budapest. T. 5273.

A délről felvett látkép előterében balra a hegy oldalán munkások nagy koczkaköveket hengertetnek. Felirata:

OFEN

ezután: City of Buda, or Ofen

from the Observatory

(HONGARY)

alól balra: W.H. Bartlett

jobbra: R. Wallis

legalól középütt: London, Published for the Proprietors by Geo. Virtue, 26. Ivy Lane.

Am., mér. a vk. 12.3 : 18.1 cm.

140-95.

Beattie, W.: The Danube, London 1842. — Wolff: Die Donau, Leipzig, 1843.

Wallis R.

Buda-Pest:

Az előttünk folyó Dunán a két oszlopon nyugvó lánczhid vezet az egyik városból a másikba. Balra Pest látható a Lloyd-épülettől a görög templomig s jobbra a vár egyrészét a királyi lakkal, a Ráczvárost és a Gellérthegyet szemléljük. A hid alatt egy bárka, egy csolnak s egy tutaj; mig a felett a pesti oldalon, hol a parton vásárosok képeznek különféle csoportokat, öt bárka s egy gőzhajó, a folyam közepén egy bárka s egy tutaj s a budai oldalon, hol két vitorlás kötött ki, a melyektől nem messze ketten beszélgetnek, egy bárka tünik szemünkbe. Feliratai a kép alatt két sorban:

„Die Neue Kettenbrücke In Pesth

The Bridge of Pesth."

alól balra: „W. H. Bartlett" Bartlett

jobbra: „R. Wallis"

s legalól: „London. Published for the Proprietors, by Geo. Virme, 26. Ivy Lane."

Acélmetszet, méretei 12 : 18 c/m.

36

37

36—37. Szemelvények Voit Ervin tanárnak, a székesfővárosi iparrajziskola nőiruhaszabászati osztálya vezetőjének ruhavázlataiból.

36—37. Prof. E. Voit, Leiter der Abteilung für Frauenkleider der Gewerbezeichenschule, Budapest: Kostümskizzen.

WALLISCH
GY.
RÁPOLTI
LAJOS

38

39

Egyházi fafaragványok. 38. Wallisch Gy. Pietà. Fafaragvány. — 39. Rápolti Lajos: Sírban fekvő Krisztus. Fafaragvány. A Nemzeti Szalon kiállításából.

Kirchliche Holzschnitzereien. 38. G. Wallisch: Pietà. Holzplastik. — 39. L. Rápolti: Christus im Grabe. Holzplastik.

Magyar Iparművészet
1916.

AZ IPARMŰVÉSZETI ISKOLA
JUBILÁRIS KIÁLLÍTÁSA.

NEMES GYÖRGY ALAKTANULMÁNYA.
TANÁR PAP HENRIK.

AZ IPARMŰVÉSZETI ISKOLA
JUBILÁRIS KIÁLLÍTÁSA.

FESTETT ELLENZŐ.

TERVEZTE WALLMANN KÁROLY.
TANÁR SÁNDOR BÉLA.

Kassa

Wałlmann János, 1804-

Arch.Közl.1899. XXI. 311

KRESSALEK BÉLA
ÉPÜLETASZTALOS-MESTER
BUDAPEST, VI.,
Szent László-utca 52. (Saját ház.)
TELEFON 25—22. SZÁM.

POLACSEK MÓR
elektrotechnikai vállalata — Telefon 15—16.
Budapest, VII., Kertész-utca 41.
Villamos világitás és erőátvitel, villamos házi jelző, telefon, villámháritó, csillárok, izzólámpák. Felvilágositással és költségvetéssel díjtalanul szolgálok

WIESELTHIER BERNÁT
SZOBAFESTŐ. Elvállal minden e szakba vágó munkákat a legolcsóbb és legizlésesebb kivitelben.
Budapest, V., Mária-Valéria-utcza 10. szám.
Thonet-udvar.

WEISSLER LAJOS
FESTŐ ÉS MÁZOLÓ
BUDAPEST
VII., BARCSAY-U. 14.
ELVÁLLAL MINDEN E SZAKMÁBA VÁGÓ MUNKÁKAT.

Walentiny Bálint
Budapest, VI., Csengery-utca 62.
Épületbádogos, légszesz-, vízvezeték- és csatornázási vállalata ajánlkozik szakba vágó munkák tervszerü kivitelére.

ORSZÁGOS
ÜVEGFESTÉSZET
BUDAPEST
VIII. HORÁNSZKY-
(ZERGE)-UTCA 13.

WALTHERR GIDA

Számos kitüntetés és elismerés művészi munkákért.
Költségvetésekkel és rajzokkal díjmentesen szolgálok.

SPERLING JENŐ TAKARÉKTŰZHELY-SPECIÁLISTA
TELEFON 86—68. BUDAPEST, VII. Elemér-u. 31.

MÜLLER REZSŐ műasztalos
BUDAPEST, VI., IZABELLA-UTCA 46/b. SZÁM.

Koncz Károly
Telefon: 89—14. ácsmester Telefon: 89—14.
Budapest, V. ker., Váci-út 134. sz.

Magyar Pályázatok
1907. 5. 14.

23 k 50 f, Kovács Sándorné 2 k, Seemann Berta 5 k, dr. Farkas Ferencz 5 kor, Varga Ester 1 k, Majnovits Lajosné 1 k, Kempelen Istvánné 1 k, Lehotzki Róza 5 k, Nádas Józsefné 2 k, Horváth Ilona 60 f, Feldner Jozefa 2 k, Imets Veronika 2 k, Horvát Mária 1 k, Bögehold Angela 40 f, Székely Erzsébet 1 k, Hátfalvi Mirczi 24 f, Cselei Margit 20 f, Oszvald Jozefa 4 k, dr. Érdy Lajosné 4 k, Krisztmann Irén és Emilia 2 k, Nagy Karolina 1 k, Marko Antalné 2 k, Juhász Amália 1 k, Zató Mária 3 k, M. Bouché 2 k, Sperling Margit 4 k, Sándor Anna 1 k, Bösze Teréz 2 k, Török Gizella 2 k, Torma Zsófia 2 k, Szabó Mária 1 kor., Angyecsko Istvánné 2 k, Illés Erzsébet 24 f, Kis Emilné 2 k, Kajdos Józsefné 1 k, Gerstner Margit 1 k 60 f, ft. Maitz Ede plébános ur által 16 k 72 f, Viaszk Katalin 40 f, Bendag Erzsébet 2 kor., Veling Mária 2 k, Mátrai Nelli 24 f, Sarkadi Margit 24 f, Tollmár Teréz 1 k, Bressinger Mariska 24 f, Studnicki Irma 1 k, Techel Paulin 2 k, Kis Erzsébet 1 k, Pettes Lajos 60 f, Tolt Éva és János 2 k, Grüner Josefa 2 k, Endresz Jánosné a nagy-tétényi tagoktól 12 k 10 f, Molnár Esther 2 k, Hirsch Matild 6 k, Landsteiner Gizella 2 k.

Az Erzsébet-Örökimádás-templomra adakoztak: Danzinger Francziska 8 k, Perruchon Angéline 10 k, Haigl Antalné 10 k, Scherer Augusztina 30 f, Albert György 10 k, Heidler Antalné 6 k, Egry Mária gyüjtése 43 k 74 f, ftdő dr. Tóth Lajos ur a kath. hitterjeszt. lapjának gyüjtése 10 k, Bernyó Julia ezüst törmelékek.

Szerkesztő: **Dr. Breyer István.**

WALTHERR GIDA

az arany érdemkereszt tulajdonosa.

Országos üvegfestészete

Budapest, VIII., Horánszky-utcza 13.

Készit művészi kivitelü festett templomablakokat a legegyszerübbtől a leggazdagabb kivitelig jutányos ár mellett

1906-ban készült munkák:

Bártfai Szt. Ferencz-rendi templom 11 ablak,
Szabadkai közkórházi kápolna 9 ablak,
Német-Prónai uj templom 40 ablak,
Aranyos-Maróthi pléb.-templom 5 ablak,
Deési (Erdély) Szt. Ferencz-rendi temp. 31 ablak,
Felső-Vereczkei (Beregmegye) templom 8 ablak,
Ungvári főpléb.-templom 4 nagy ablak,
Baróti (Erdélv) templom 7 nagy ablak,
Komáromi főpléb.-templom 3 nagy ablak,
Gyöngyösi Szt. Ferencz-rendi templom 9 ablak,
Monoki (Zemplémm.) templom 6 nagy ablak,
Budapesti örökim. kápolna és zárda 29 ablak,
továbbá: esztergom-vizivárosi, szekszárdi, beszterczebányai püsp. vártemp., zombori, budapesti Mária-Kongregatió házikápolnája, likavkai (Liptóm.) stb. templomok festett ablakai.

Szines mintarajzokat dijmentesen küldök. Kivánatra saját költségemen a helyszinre utazom.

50 f, Pelle Józsefné 40 f, Lindmeyer Katalin 1 k, Schäfer Jánosné 40 f, Deli Mária 24 f, Demut Aloisia 2 k, Hamburger József 1 k, Hanuska Antónia 1 k, Friesz Veronika 60 f, Bugyaklics Anna 1 k, Takács Borbála 2 k, Belenye Piroska 1 k, Szakács Jánosné 60 f, Jungwirth József 1 k, Krén Mártonné 24 f, Weisz Istvánné 40 f, Gál Rozália 24 f, Neszveda Rozália 1 k, Német Lujza 4 k, Vámos Imréné 30 f, Timár Péterné 1 k, Schneider Teréz 1 k 20 f, Hilscher Mária 1 k, Matitsek Czeczilia 1 k, Wladika Ottó és neje 1 k, Vladika János 50 f, Zavacki Lipót 1 k, Gondár Mátyásné és Mária 60 f, Tremmel Borbála 1 k, Drajkó Jánosné 40 f, Magdics Mária 1 k, Gürtler Mária 30 f, Fleischer Julianna 30 f, özv. Krepela Károlyné 10 k, Köteles Anna 60 f, Horváth Ambrus 2 k, özv. Million Károlyné 2 k, Flasits Anna 1 k, Kindlinger Borbála 2 k, Kovács Józsefné és Mária 4 k 80 f, Horváth József 2 k 40 f, Lőrincz Antal 30 f, Horváth Katalin 60 f, Kajsza Mária 1 k, Csikor Irén 70 f, Harangozó Anna 1 k, Rovszki János és Veronika 48 f, Belány Istvánné 24 f, Pozsgai Lipótné 2 k, Zambra Eugenia 1 k 20 f, Baranyi Adalberta 4 k, özv. Preisz Borbála és Szegedi Teréz 2 k 24 f, Winkle Teréz 40 f, Péteri Józsefné és Imre 4 k, Szili Sándor és neje 80 f, Keresztes József 24 f, Lehota József 60 f, Bodrog Zsuzsanna 2 k, Buklevics Ferencz 1 k, Fauszt Mihályné 24 f, Reneceder Jolán 4 k, özv. Balog Józsefné 24 f, Ehrlinger Gyula 60 f, Bedes János 30 f, Szöke Szidonia és Teréz 1 k, Pucher Károly 1 k, Klement Mariska 24 f, Truva Sándorné 24 f, Hobatt Emma 24 f, Egerzeuger Irma 24 f, Altdorfer Nándor 24 f, Kondás József 20 fillér, Galambos Anna és Molnár András 60 f, Iskolás Jánosné 1 k, Holzer Mária 10 k, Lippai János 2 k, Stöckinger Borbála 72 f, Merlik Ilona 24 f, Ruschil Ferencz 24 f, Somogyi Borbála 4 k, Voigt Hildegard 10 k, Voigt Rezső 1 k, Vitéz Béláné 4 k, gróf Batthyányi Lily 4 k, Wunderl Róza 60 f, Kriszt Róza 60 f, Kizdián Györgyné 1 k, Pörje Józsefné 1 k, Rausch Ferenczné 10 k, Balder Teréz és Ilona 1 k 20 f, Dubovszki Jánosné 2 k, Somogyi Juliska 24 f, Zomzeli Irén és Juszti 48 f, Hargas Vilma és Mariska 48 f, Balvai Annus 24 f, Presocki Erzsi 24 f, Jakobcsics Anna 24 f, Baumann Jánosné 24 f, Tolt Ignácz és Angela 4 k, Tolt Mári és József 2 k, gróf Széchényi Andor Pálné 20 k, Márkis Flóris 30 f, Sidek Tivadarné 6 k, Kozel Paulin 4 k, Sánta Ferenczné 4 k, Günter Józsefné 2 kor. Luzár Anna 60 f, Jakab Anna 2 kor., Kulcsár Julia 1 k, Ilona 24 f és Erzsébet 40 f, Krisztmann Rozina 2 k, Iszkra Teréz 2 k, Hesz Vilma 1 k, a polyánfalui plébánia 20 k, Mamyur Károly 1 k, Mártyán József 2 k, Strassenreiter Ignáczné 2 k, Rigler J. Ede és neje 8 k, Wagner Klára 4 k, Sója Antalné 4 k, Kreicse Ágnes 1 k, Magyar Karolin 2 k, Otte Albertné 4 k, Mihókné 1 k, Felmayer Vilma 10 k, özv. Varságh Gusztávné 4 k, Szaáki Teréz 24 f, Teész Mária 24 f, Szaki Mária és Anna 80 f, Bernát Aloisia terjesztőnő által, Kirschhoffer Róza 2 k, Valter Erzsébet 24 f. Suszter Francziska 1 k és az ó-budai tagoktól 180 k, Deli Teréz 2 k, Leinstäder Erzsébet 2 k, Gires Katalin 2 k, Pacher Mária 60 f, Lassu Viktória 30 f, Herfort Irén és Ilona terjesztőnők által: özv. Szabóné 2 k, Oszoli Mária 30 f, Elekes Róza 1 k, ifj. Grázl Lajosné 1 k, Winkler Irma 1 k, Haraszti Zsófia 30 f, Tatai Józsefné 24 f, Akszmann Jánosné 40 f, Kovács Mihályné 1 k, György Lászlóné 2 k, Lévai Gyula 2 k = 10 k 24 f. Ft. Bruker Celesztin a liszái tagoktól

Elment Wallner Jenő

Ez év nyarán a 85.-et ünnepeltük volna. Végre teljesülne régi vágya, hogy képeit a fővárosban is bemutathassa.

Monoron született. Járásbíró édesapját Kaposvárra helyezték. Itt járt gimnáziumba, majd a Pázmány Péter Tudományegyetem angol-német szakán végzett. Külön érdekesség, hogy a hadseregben zászlósként gazdatiszti végzettségre is szert tett. A háborús években élelmezőtisztként szolgált. A háború számára Grázban ért véget, ahol több évig angolt tanított egy magániskolában. Ez az osztrák város egész életére szerelme maradt, minden esztendőben visszavárta.

Kaposvárott elismert és fölkapott **nyelvoktató volt**. De a kórház könyvtárában vállalt állást. Az angol szakcikkeket gyakran fordította magyarra, amiért az orvosok hálásak voltak. 1977-ben ment nyugdíjba.

Rögös utat járt Wallner Jenő. A járásbírósági elnök apa nyugdíját a Rákosi rendszer először megfelezte, majd hamarosan megvonta. Ezt tetézte, hogy egy hetet kaptak lakásuk elhagyására. Hogy nem lettek földönfutók annak köszönhették, hogy Toporán befogadta őket egy özvegyasszony. Sok-sok év után került csak vissza a városba.

Takáts Gyula akkori múzeumigazgató bíztatta a festésre, **Z. Soós István** festőművész pedig szakmai tanácsokkal látta el. Mestere lett a Balázs János Képzőművészeti Körben. Legszigorúbb kritikusa édesapja volt, aki titokban a festőpályával is kacérkodott.

Szomorúság 1999

„Jövőnkben van remény?" 1999

Mire a helybeliek fölfigyeltek volna Wallner Jenő tehetségére, akkorra visszavonult magányába, ahol egyre szaporodó képekben vallott a világ és a maga viszonyáról. Gyakran önironikusan, a groteszk eszköztárát is fölhasználva. Egyébként járta a világot. Megcsodálta Párizsban, Londonban, Oslóban a legnagyobb mesterek munkáit, nagy hatást tett rá Edvard Munch lenyűgöző expressivitása.

Szirmayné Bayer Erzsébet kaposvári festőművész – látva képeit – arra biztatta, hogy a Vaszary Terem nyitókiállítására ő is jelentkezzen. Három képéből egyet bemutattak, ez lett a 80 éves alkotó belépőjegye a művészetbe. Megértette, hogy **hajózni ellenszélben is kell és lehet**.

Az országos groteszk kiállításon díjat nyert. Aztán **Zákányi László** baráti közreműködésével a Rippl-Rónai múzeumban sor került életművének bemutatására.

Wallner Jenő gyakran a szakadék szélén táncoló világ rettenetét személyes iszonyattá szűkítve képes volt szuggesztív alkotásokban ábrázolni. Közönyt és homályt árasztó – szürke árnyalataival, a lidérces kékkel, a puhító barnákkal – mély hatást gyakorolt a nézőre.

Pár éve néhány reprodukció társaságában verseket is postázott címemre. „Nem a Rózsadombon lakom, / napot nem lát szegény vackom / Mikor azon tépelődöm / mit ér az én rongy életem / (…) Nincs egyebem a semminél, / féltve őrzött tört hitemnél"

A mosdósi alkotótáborok idején rendszeresen találkoztunk. Egy alkalommal méltóan ünnepeltük születésnapját is. A nyolcvanötödiken már csak lélekben lesz velünk. **Emlékét őrizzük**.

Geröly Tibor

Kristó Nagy István

Őszi s téli aukciókról

Mire jó a közhely? Hogy kimondja a legáltalánosabb, kézenfekvő igazságokat. Most például szeptember 11-e után azt, hogy „az élet megy tovább". Válság? Van is, meg nincs is, – a gazdaságban, a közéletben kétségkívül, de a mindennapok életében? A vásárlásban? Nincs rendkívüli csak valamelyes kapkodás, esetlegesség.

Utóbbi mindig is jellemző az **aukciókra**. Most azonban, mikor az értékpapír, ingatlan- és lakáspiac egyaránt megrendült, még a képárak emelkedése a legbiztosabb értékőrző és tőkebefektetési lehetőség. Az, hogy „mellesleg" örök értékű szépség tulajdonosai lehetünk, minden – a pénzvilág kamatait egyébként is meghaladó – hogy úgy mondjam „extraprofit". Érdekes, hogy a tragikus amerikai eseményeket követőleg az aukciós tájékozódás mégis nehézkesen indult: az első bátor képárverező szeptember 10-12-én Kovács Dezső „Belvárosi" akcióházának – persze most is vegyes – képajánlatával. Ám bár jól elkelt egy korai Kmetty (két millió) és egy „római iskolás" Kontuly (egy millió kettőszázezer) még az aukció elején visszamaradt egy-két régi festmény, később Ziffer **Zazar part**-ja egy millióval (míg egy alig mutatósabb Ziffer-t a Kieselbach aukción már két millió nyolcszázzal ütöttek le, ami egyben az érdeklődés és vásárlási kedv növekedését is mutatja.) De a Belvárosi aukcióján visszamaradt a – mondhatni – legmodernebb erdélyi: Kozma István János csaknem teljesen absztrakt kompozíciója mindössze negyven ezerről indítva akárcsak egy szokatlanul – teljesen absztrakt Farkasházy is hatvan ezerrel. Utóbbi ugyanígy ismétlődött meg Nagyházinál is még szintén szeptemberben.

Más hasonló kvalitású, s árfekvésű képek iránt sem volt sokkal nagyobb érdeklődés ezen az első őszi Nagyházi aukción. Egy kis statisztika a „felhozatalról": a több mint két és félszáz kép közül százhúsz volt (az általában igen konzervatív) tájkép, tizedannyi az állatábrázolás, s ugyanannyi akt, két tucat virágcsendélet, ugyanannyi portré és féltucat vallásos tárgyú kép. Sok, **ismeretlentől** származó kitűnő mű érzékeltette a magyar piktúra még feltáratlan gazdagságát, ám ezeket a közönség még nem értékeli eléggé, pedig az árak igazán nem magasak, s a nagy nevek elfogytával ezeké a jövő.

Bezzeg elkeltek a (nem nagy számú) giccsek: Boleradszky cicái, Szánthó Mária kékszalagos aktja…

Nagyházi következő októberi aukciójának választéka hasonló, de magasabb színvonalú volt. Eleve kitűnt egy XVIII. századi olasz **Vízparti jelenet** (kilencszázezer lett) meg egy-két biedermeier portré, kár, hogy ezek iránt nincs meg még a kellő érdeklődés. Figyelmet érdemelt a szobrász Borbereki Kovács harmincas évek elejei festménye, egy szokatlan beállítású akt, s Fáy

Canale grande

Győző **Taormina** tája. De még meglepőbb volt Nagyházi műtárgyárverése: párját ritkító régi afrikai elefántcsont tárgyakkal, remek bútorokkal és rég nem látott bőségű szőnyeggaléria!

Kiemelkedő volt október végén a vezetőnek tekinthető Virág-Törő féle **Mű-Terem** Galéria Vigadóbeli most is sikeres nagy aukciójának eredménye. A Zsolnay és Loetz vazák után a képek sorában egy Batthyány kétmillió négyszázezer éppúgy, mintegy Perlrott-Csaba; Frank Frigyes éppenséggel kettő millióval több lett – mindhárom városkép, de azért kissé nehézkesen indult az aukció, mert például Balla Bélától a **Nap vége** különös fényhatásával szinte remekműnek tetszett, mégis-csak száznegyvenezret ért. Mattis Teutsch 1922-es nonfiguratív kompozíciója már elérte a hét és félmilliót, utána egy Markó Károly a négyet, de utóbbitól egy másik egymillió alatt is visszamaradt. Egy Munkácsy-tanulmány megint „kiugrott": **Inasfiú**-ja kilencmillió lett, de aztán megint félmillió körüli tételek következtek. Egy Meunier-szobor sem érte el a milliót, pedig mint a munkásábrázolásnak naturalizmust épp meghaladó remeklése a világ minden táján többet ér (Polgári tavaszi aukcióján is volt egy másik Meunier).

A mai modernek szintén megmaradtak a félmilliós tartományban, sőt akadt, ami nem is talált gazdára. No persze, a két Aba-Novák: az egyik (**Nagybányai táj**) kettőmillió kettőszáz, a másik a legérettebb korból származó csupakék **Olasz tengerpart** négyről éppenséggel tizenegy millió lett. Egy Czigány **Provence-i táj** öt és fél (párját néhány éve az első Virág-aukción még nem is feléért adtam el). Hárommillió lett egy-egy Czóbel, Márffy és Scheiber, kettő, netán valamivel több vagy kevesebb egy-egy Than Mór, Tóth Menyhért, Szőnyi és Kádár. Végén csattan az ostor: Kmetty és Vaszary négy-

Csak élete utolsó nyolc évében kereste a nyilvánosságot. Öregségére elkészült azzal a művel, amely éltette őt. A halála után előkerült mindene, amit valaha rejtegetett. Az emlékkiállítás alkalmából megjelent elegáns és szakszerű katalógus tartalmazza Wallner Jenő életének és művészetének ismertetését, az életmű teljes jegyzékét és a fő műveiből válogatott színes reprodukciókat.

A Vaszary Képtár teremadottságait kihasználva sikerült a többféle festői korszakának elkülönítése. Az időrendi kalauzoláson túl a kiállítás egy különös történetet mond el: az életszellem átalakulását, amely a festészet világában és más művészeti ágban is előfordul, beszélünk róla, de nagyon nehéz jól szemléltetni. A történet, amit a kiállítás elmond, két szálon is követhető. Wallner Jenő személyesen megélt sorstörténete az egyik, mint elsődleges útvonal. A másik a valóság lépcsőzetes bemutatásának története. A képtár minden terme egy-egy lépcsőfokot jelent a felszíni élet valóságábrázolásától a lényegesebb tartalmakhoz vezető út irányába. A termek, mint a festői korszakok színterei, egyben a mi közös, hétköznapi életünk felszínes, illetve felszín alatti történetének valamely fejezetét képviselik. Irodalmi hasonlattal Wallner Jenő dantei alászállását meséli el képeiben. A pokolra szállás képletével fejezzük ki, hogy mily nehéz dolgaink alapigazságait felismerni.

Az első stáció a félemeleti galéria anyaga. A hatvanas évek képei tele vannak napfénnyel. Kaposvár környéki szép tájak, kórházi orvosok és azok gyermekei ismerhetők fel rajtuk. Alkotójuk a természet szerelmese volt mindhalálig, s ez a tartalom dominál az első korszak műveiben. A természetjárás során kitágult világ pótolta lakásának hiányosságait. A háborítatlan erdei útjain adódtak meg számára a testi-lelki egyensúlyhoz szükséges életfeltételek. Az idő múlását feledve gyalog és biciklin barangolt Somogy erdőségeiben, a Zselic dombjain. Fürdött az eldugott kis tavakban, ismerte a források és a vadon termett gyümölcsök ízét. Fontos fejlődési szakasza ez a másfél évtized. A forma- és stílusgyakorlat sikeres eredményei sorakoztathatók fel a plein air naturalista „Ebéd előtt. Édesapám Toponáron" című 1953-as képtől a posztimpresszionista „Libák" című, 1967-ben festett képig.

Az első, jellemzően egyéni alkotás „A tékozló fiú I." (1969.) Egy sápadtan maga elé meredő, sebzett lelkű kamasz a hatvanas évek haj- és ruhadivatja szerint megjelenítve az akkor másodvirágzásos szecessziós stílusban. Nagyon hiteles, megrendítő hatású kép.

A második stáció a kiállítás oszlopokkal tagolt csarnokában fogadta a látogatót. Az ott sorakozó, 1970-es évekbeli képeken a kispolgárság görbe tükrét láthatjuk. A korábbiaknál nagyobb méretű képeken megjelenő csípős kritika, a groteszk helyzetábrázolás nagyon meglepő, sajátosan wallneri jelenség. A megfestett embereknek a jelleme dominál. Az emberábrázolás eljut a karikatúraszerű torzításig. A többalakos kompozíciókon találunk ellenszenves, vén kéjencet, pletykás öregasszonyokat, modern festészet iránti sznobot, kávéházi léhűtőt, alkoholistát, szánalmas papucsférjet. „A vén szivar és jó barátja elmentek a sztriptízbárba", a „Pletyka", a „Tárlatvezetés", a „Málnaszörp", a „Kicsi uram" és a „Házasélet agglegény szemével" című képek Wallner Jenő illúzióromboló társadalomszemléletét mutatják be. Egy önmagát kiélt, kivénhedt, elhízott, eltorzult társadalommal szembesít. A stílus szerinti összehasonlítás eredmé-

nyeként Toulouse Lautrec maró szatirikussága és Rippl-Rónai kereken ívelő kontúrjai idéződnek fel. A vitalitásban tobzódó mesterektől Wallner megkülönbözteti magát a dekoratív színek halványzöldes tompításával, fojtottságával és zsúfolt kompozíciójával. Kaposváron 1902-től 1908-ig a párizsi nagyvilágot megjárt Rippl-Rónai József látta és láttatta lényegre szorítkozó „felülnézetből" a polgárokat az ún. „Piacsek bácsi"-s képein. Wallner szerényebb tehetséggel e hagyomány nyomdokaiba lép.

A művész harmadik stációja a Vaszary Képtár oldaltermében kiállított éjszakai hangulatú képei. Rajtuk a Hold, az utcai villanyoszlop, a gyertya halovány fénye világítja be a kisvárosi részleteket a bennük macskaként surranó emberekkel. A kritikusi attitűd átváltott csendes, melankolikus gondolkodásba. Az önvizsgálattal párosult bölcselkedés és lírai hangulat lett úrrá a művészen. Figyelme a lélek zugait kutatta. A magánélet titkai fonalán rá is talált, s attól kezdve nem tévesztette szem elől azt a tartományt. Az intimitás varázsa árad az „Éjféli randevú" (1985.k.), a „Mint egykor Lili Marlen" (1988.) és „A fekete macska" (1987.) című festményekből. Sokszor szerepelteti az égő gyertyát, az élet mulandóságának jelképét. Egyik kép címében fölteszi a kérdést: Quo vadis homo sapiens? – Merre tartasz emberiség!? – Borúlátó a kérdés felvetése. Válaszul egy magányos ember halad a nézőnek hátat fordítva a Föld glóbusz kopár, éjszakai útján. A Hold sarlója alatt álló szamár, mint útjelző, nem jó távlattal biztat.

A nyolcvanas években a Wallner-képek hold- és gyertyafényei kialudtak. Ezután már a sötét színtónusokba merültek bele. A nappali sötétség világa, a végső stációban alkotott művek következnek a képtár főműveket tartogató hátsó termében. Megszólal bennük a művész minden vágya, fájdalma, rettegése. „A gondolatrendőrség reflektorfényében" (1984.) című képén és az „üldözöttes" tartalmú műveiben Edvard Munch expresszív festészetével keresett rokonságot. Norvégiába utazott Munch képeit látni. A „Modern Júdás" (1983.), az „Üldözött" (1983.), az „Ámokfutó" (1985.), „Az árnyék" (1986.), a „Szögesdrót mögött" (1988.), „Az idegen" (1989.) és a „Zörgető" (1996.) zaklatott vallomások a huszadik század traumái okozta lelki sérelmekről. Mementók a sötét titkokról, amelyekről a maga idejében nem volt ildomos beszélni. Arról, hogy a zsarnokság, a diktatúra milyen bélyeget égetett az ember lelkébe. Arról, hogy a művész miért hagy fel a napsütéses világ festésével, miért nem bántja tovább gúnyolódó képekkel azokat az embereket, akik szerencsésebbek voltak nála. Arról, hogy inkább magányosan, az amatőrizmussal megalkudva kutatja a módját, eszközét, a stílusát az igazság megmutatásának. Képcímeiben, hogy félre ne értsük, irodalmi fogódzókat adott József Attillától Koestleren át Orwellig.

Wallner Jenő súlyos terhet vállalt magára azzal, hogy a kortárs festészet trendjétől eltérő irányban taposott ösvényt. Az emlékkiállításnak ez is lényegi közlendője. Legnagyobb erőt, festői indulatot az utóbbi művei hordoznak. A festészet eszközével korrajzot, társadalmi közérzetet fogalmazott meg a huszadik század eleji stílushagyományok tanulságának a segítségével. Ám korunk történelméhez nyúlni példa és előzmények nélküli eset. Ebben áll művészetének különös jelentősége.

Vaszary Képtár, 2003. január 17.

törődött a kényelmetlenséggel. Friss mozdulattal fel-felugrott, és egy-két lépést hátrált a falig. Hangos szavakkal kísérte keze munkáját. Radikálisan átjavított egy rossznak vélt részletet. Ha munka közben kompozíciós hibát látott, innen-onnan megtoldotta, ragasztgatta a kép méretét és úgy terjeszkedett rajta tovább. A síkra redukált dekoratív színfelületek, a nagy ívű, vastag kontúrok jelzik, hogy a nagy felületek és formák összefüggésében gondolkodott. Sokat tanult Rippl-Rónai művészetéből.

Eközben Kaposváron kiterjedt művészeti élet zajlott. A Tavaszi Tárlatokon, a Dunántúli Tárlatokon új és újabb művészek tűntek fel, de Wallner Jenő csak a közönség soraiban, ott is észrevétlenül volt jelen. Egy emberöltő telt el teljesen a festészetnek szentelt odaadással, családi és baráti kapcsolat nélkül. A nyelvtanítás és a könyvtárosi munka biztosította számára a megélhetést. Iskolai oktatásban soha nem vett részt. Magánórákat adott. A kaposvári kórház könyvtárában négyórás munkaidőben dolgozott. Nagyon kevés emberrel érintkezett, s nem akadt közöttük egy sem, aki felhívta volna a figyelmet, emberek, itt van egy igazi művész! Elhárította a szomszéd segítőkész közeledését. Televíziót sohasem nézett. Rádiót csak kivételesen, a külföldi adókat hallgatta. A kizárólagos vegetáriánus kosztot maga elkészítve, a hideget rossz vaskályhával kifűtve, betegeskedés nélkül élt hosszú éveket. A téli, fokozottabb bezárkózás idején festett legtöbbet. Keveset volt otthon. Ha az időjárás engedte, kora tavasztól késő őszig Rousseau „vadembereként" a természetben barangolt. Külsőre nem tűnt fel. Szikár, sovány és mozgékony jelenségként hatott. Ruházata a szafari kelléktárból került ki. Félénkségét büszkeséggel palástolta. A múzeumi kiállítása után budapesti bemutatkozásra jelentkezett, de ott az alaptagság volt a feltétel. Valószínűleg viszolygott a művésztársadalom köreitől, mégis rászánta magát. Az utolsó éveiben jelentkezett a Független Magyar Szalonba, a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesületébe és a Somogyi Alkotóművészek Egyesületébe. Elégtételként nyugtázhatta művészi státusát a hosszú, keserű kívülállás után. Érdekesség, hogy külföldi utazásain festőművészként mutatkozott be. Kedvenc városában, Grazban valamely intim kis étteremben törzsvendég volt. A megspórolt pénzéből nyaranta két hétig elegánsan élt, s az otthoni viszonyairól nem beszélt.

Ha végigtekintünk a kiállításon, a festményekből nyilvánvalónak tűnik, hogy a képeket csak úgy lehetett megfesteni, hogy alkotójuk szorosan köztünk, a társadalmon belül élt. Viszont egyes képcímei, mint „A város peremén", az „Idegen" és az „Üldözött" azt sugallják, hogy alkotójuk az élet marginális részén állt. Ez kritikusi magatartásra utaló, disszonáns jelenség, amelyre a történelmi események és az egyéni sors ütközése ad magyarázatot.

Kezdetként olyan képek születtek Wallner Jenő eltitkolt életében, amelyek ismerős tájakat, kitűnően karakterizált, ismerős embereket ábrázolnak. Később felhagyott a természet utáni festészettel, s önálló világának megtalálásával, elmélyülten átélt és megfigyelt, általános érvényű társadalmi képet jelenített meg. Az utóbbi alkotói korszakában már egyértelműen a gondolat s nem a látvány szolgáltatta az ábrázolás kiindulását. Nem vettük észre, hogy figyel bennünket egy bujkáló festőművész. Nem volt nála semmiféle eszköz, hordozható festőállvány vagy rajzfüzet, amely leleplezte volna. Titkon figyelt, mert úgy érezte, hogy őt is megfigyelik.

A tékozló fiú (*Wallner Jenő festménye*)

Wallner Jenő festi

Somogy 2003/1

RUDNAI GÁBOR

Legenda

Összekötözve holtan is,
mert még így is veszélyes.
Talán beszél a porban is,
gondolkodik és érez.

A szemüvege eltörött
és lyukas, mint a zászló.
Jöhet még kun, tatár, török,
felkel, mint Szent László.

Quo Vadis Homo Sapiens (*Wallner Jenő festménye*)

HORVÁTH JÁNOS

„Sötétség délben"

Wallner Jenő emlékkiállítása

Emlékkiállítás nyílt a Vaszary Képtárban Kaposvár talányos életű, különc, festőművészének alkotásaiból.

A nemrég elhunyt Wallner Jenő készült a kiállításra, ahol a lehetőség szerint minél több képe a közönség elé kerülhet. 2001 októberének egy meleg napján talán a szokásos tíz-húsz kilométeres város körüli túrájáról tért haza, amikor az utcán érte a végzetes agyvérzés. A karrierjének kezdetén álló festőművész 84 éves volt.

Öt évvel ezelőtt a Rippl-Rónai Múzeum fedezte fel őt, s a főműveinek ítélt 60 db festményét kiállította. Az „Ámokfutó" című képét a gyűjteményébe kérte. Az ötszáz darabra tehető teljes életműből 85 kép férhetett el most a Vaszary Képtárban. Egy ekkora terjedelmű kiállítási anyagból keresztmetszetet kapunk a művész munkásságáról. Megismerhetjük Wallner Jenő festészetét az 1960 körüli kezdetektől 2001-ig.

A művész 1917. július 27-én született Monoron. Kaposvárra édesapjának járásbírósági elnökké történt kinevezésével, 1928-ban került a család. Wallner Jenő a budapesti Pázmány Péter Tudományegyetem bölcsészeti karán 1940-ben szerzett diplomát. 1945 után osztályidegennek bélyegezték őket, és megfosztották vagyonuktól. Toponáron nagy szegénységben húzhatták meg magukat

A harmincas éveit taposó angol-német szakos nyelvtanár segédmunkákból élt, amikor az 1950-es években, Z. Soós István irányítása alatt, a Balázs János Képzőművészeti Körben művészeti tanulmányokat kezdett. Szerepelt néhány kiállításon, megyei tárlaton. Plein air naturalista tájképei és portréi alapján felvették volna az akkor szerveződő, hivatásos művészeket tömörítő Művészeti Alapba. A sorsdöntő jelentkezést azonban, Z. Soós István példáját követve, elmulasztotta. A kor művészetpolitikája csak az alaptagok számára nyújtott előmeneteli lehetőséget. Wallner leélt több mint negyven évet úgy hogy teljesen visszavonultan, magára utalt módon kereste a továbbfejlődést. Mondhatjuk: inkognitóban, nagyon elkötelezett, a kép tartalmára sokat adó művésszé vált. Az autodidakta képzés miatt maradtak hiányosságai az anatómia, a kompozíció és a mű jó állapota iránti gondosság vonatkozásában. Művészi látókörét a nyugat-európai utazásai során tágította. Rendszeressé vált úti céljai a legszebb tájak és a legnagyobb múzeumok voltak. Sokat fényképezett. A felvételeit igényes gondossággal tárolta. Nem úgy a festményeit. Azon kevesek, akik jártak a szuterénszerű lakásában a Virág utca végén, egy Dosztojevszkij ábrázolta világba, egy zsúfolt és sötét odúlétbe csöppentek. Képei kiáltóan néztek le innen-onnan lelógatva, százával a falhoz szorítva, az ágy alatt lepréselve, kitéve a sérülésnek, penészedésnek. Senkit sem tűrt maga körül. Alkotás közben magára zárta az ajtót. Titkolta azt az eljárást, amellyel az olajfestményeinek matt hatását elérte. Feltehetően sebbenzint használt. Olcsó kartonlemezekre festett, állvány nélkül támasztva az ágy oldalához. Guggolt, földre térdelt, nem

SCHENCK FRIGYES

MÁZOLÓ

BUDAPEST, VI., KEMNITZER-UTCA 30.

Elvállal minden e szakmába vágó munkákat a legegyszerűbb és legdiszesebb kivitelben.

TEICHNER ÁDÁM

MŰ- ÉS ÉPÜLETLAKATOS

Budapest, VII., Hársfa-utca 61. szám.

Mindennemü műkovácsolások művészies tervek szerint.

Milanói és pécsi kiállításon aranyéremmel kitüntetve

Magyarok!

A kész ruha bécsi gyári munka!

KLEIN ADOLF

férfiszabó-üzlete

BUDAPEST, VI., DESSEWFFY-U. 23.

Készit mérték szerint öltönyt vagy felöltőt **22** forinttól feljebb valódi gyapjú-szövet maradékokból. — Több évi tapasztalatomat Neuländer Testvérek és Weiner és Grünbaum csász. és kir. udvari szabóknál szereztem.

Művészies munka!

SZÉL-MOTOR

A szélmotortelep minden alkotórésze a turbina kivételével Magyarországon készül.

Ingyen üzemerőt szolgáltat a **Herkules acélturbina,** mely vizemelésre és géphajtásra különösen alkalmas.

Prospektussal, felvilágositással, költségvetéssel, tervekkel stb. ingyen szolgál

Dr. DITTRICH S.

BUDAPEST, II., FŐ-UTCA 18. SZÁM.

BARTA ERNŐ

festőművész modern

grafikai műterme

BUDAPEST, VI. KER.,
SZONDY-UTCA 98/a SZ.

Telefon 91-29. ∘ *Telefon 91-29.*

LIEFERANT KÁROLY

Kárpitos-, díszítő- és asztalos-üzlete, több főv. szinház kárpitosa

BUDAPEST, VI.,
FELSŐ ERDŐSOR-U. 42.

ELVÁLLAL MINDEN E SZAKMÁBA VÁGÓ MUNKÁKAT PONTOS KIVITELBEN JUTÁNYOS ÁRAK MELLETT. LEVELEZŐLAP-ÉRTESÍTÉSRE AZONNAL JÖVÖK.

GIAVINA JÁNOS

MŰMÁRVÁNYOZÓ, STUKATUROS

Műterem: BUDAPEST, I., (Vár), ORSZÁGHÁZ-UTCA 12. Lakás: I., Logody-u. 49., saját ház.

TELEFON 76—10. TELEFON 76—10.

KÉSZÍT: STUCCOLUSTRO ÉS STUCCOLUSTRO-MAJOLIKÁT, STUKATUROS ÉS ZUGMUNKÁKAT, FEHÉRCEMENT MUNKÁKAT, POMPIANISCHI DÍSZT CASSEIN-FESTÉSZETRE ÉS GEMENTPADLÓRA.

Országos üvegfestészet

WALTHERR GIDA

Budapest, VIII., Horánszky-u. 13.

SZÁMOS KITÜNTETÉS ÉS ELISMERÉS MŰVÉSZI MUNKÁÉRT.

PAÁL GERGELY

MŰASZTALOS

Budapest,

VI., Dalnok-utca 18.

Nagy választék saját készítményű modern bútorokban.

Alapíttatott 1873-ban.

TELEFON 97—26.

SZÜTS ÉS TÁRSA

egyházi szer-kereskedés, zászlógyár.

Ő Eminenciája a bíbornokérsek és Magyarország hercegprímásának udvari szállítói.

Budapest, Semmelweiss-u. 4.

Casulák, pluvialék, csillárok, szobrok, egyházi fehérneműek. Keresztúti képek nagy raktára. Oltárok, szószékek felállítását s az összes famunkák készítését elvállalja.

Árjegyzék ingyen.

Egyházi zászlók és lobogók.

SIEBURGER ÉS TÁRSA

Csász. és kir. udvari szállítók, Ő cs. és kir. Fensége József főherceg udvari szállítói.

Alapíttatott 1852-ben
Telefon-szám 3404.

papirkárpit

gyári raktára

BUDAPEST, V. KER.,
FÜRDŐ-UTCA 8. SZ.

LINOLEUM NAGY VÁLASZTÉKBAN!

Magyar Iparművészet
1908. 3. füz.

mény! Robogóvásár a Rekord Kft.-nél Dunakeszi és Göd között a Shell kútnál. Tel.: 06-27-348-054, 06-30-345-198.

7 m³-es DAF szippantó, különleges mosó, magasnyomású felszereléssel üzemképes, jó állapotban eladó. Érdeklődni: 06-46-390-115-ös telefonon.

Vásárolnék Opel, Fiat, Ford, japán, francia gépkocsit azonnali készpénzfizetéssel. Tel.: 06-1-290-2455.

Törött, totálkáros autót veszek magas áron 1984-estől. Tel.: 06-30-440-110.

Autóbontó (Opel, VW. stb.) korrekt áron. Tel.: 06-30-345-894.

Hirdetésfelvétel Nagykőrösön, az Új Pest Megyei Hírlap számára Miklay Jenőnél, Dugonics u. 10. Telefon: 53/350-588.

SINDY női betétek és nadrágpelenkák importőre várja partnereit. Nyékládháza, Vitéz út 14. Telefon: 30/381-505.

HYUNDAI AQUINCUM
MÁRKAKERESKEDÉS ÉS SZERVIZ

Haszongépjárművek
Platós: 1,2 - 3,6 tonnáig
1,8 M Ft-tól - 3,75 M Ft-ig.
Zárt, panorámás: 2,1 M Ft-tól.

Busz
9-12 személyes, sok extrával
3,15 M Ft-tól,
19+1 személyes 4,89 M Ft-tól.
Az árak az áfát nem tartalmazzák!

Használt járművek beszámítása.
Hitel, tartós bérlet, lízing.
Garancia: 3 év vagy 100 000 km.

Budapest	242-1621
Szentendrei út 176.	242-1718

ceglédi kirendeltsége

1997. NOVEMBER 7-ÉN FESZÜLTSÉG ALÁ HELYEZI.

Ettől az időponttól a hálózat megközelítése és érintése ÉLETVESZÉLYES ÉS TILOS!

Megnyílt a **YAMAHA** márkakereskedés Cegléden a **Zakar és Társa Kft.-nél.** Teljeskörű modellválasztékkal és szervizzel.

Zakar és Társa
Márkakereskedés és szerviz
2700 Cegléd, 4. sz Főút 69 km.
Tel./Fax: 53/313-133

YAMAHA

Az Ön taxija az Érdi CLUB TAXI

RENDELÉST FELVESZÜNK! 0–24 óráig!

– Személyszállítás – Autómentés – Tehertaxi – Szippantás – Konténer

TELEFON: 06 (23) 365-414, 366-776. CB: AM 18.

Asztrológiai

A visegrádi gyógyító vonala

JÁTÉK!

WALLNER Jenő - festő

Az ÚPMH tárlata

Wallner Jenő: Tárlatvezetés

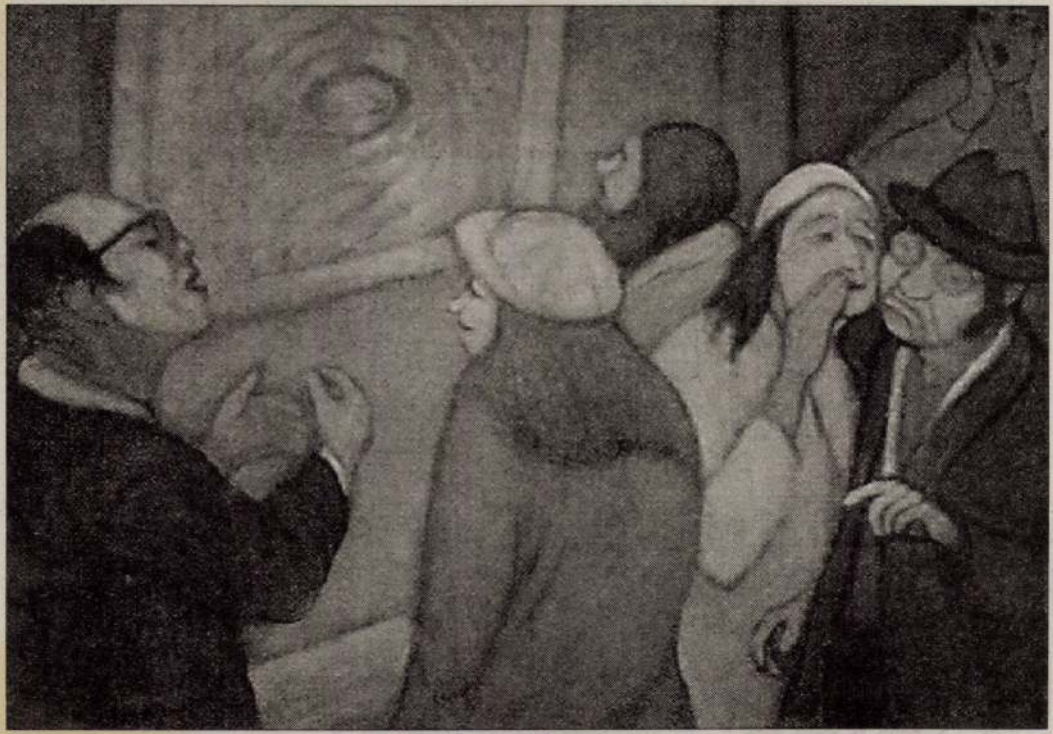

Ui Pest Megyei Hírlap

mint ének és hangszeres vétel. Néptáncegyüttes

Monorról indult...

Wallner Jenő – képek Kaposvárott

Wallner Jenő 1917-ben született, Monoron. Szülőházát rajzán is megörökítette. Bár német és angol nyelvszakos középiskolai tanár volt, immár ötven esztendő óta festő, Z. Soós István tanítványa. 1928 óta él, alkot Kaposvárott. Magányos, sorsa is ezt adományozta, ő sem küzdött ellene. Idén megkapta Balatonlelle és Tab közös díját, ez az első önálló kiállítása. Nyolcvanesztendős korára ezt is megérte. Bemutatkozása éppen értékrendje és szemléletének különlegessége miatt meglepetés. Festői indulása bővelkedik impresszionista színözönben, fényekben, derűben. Mindez átalakult groteszk jelenetekké, a tónusok hamus szürkesége lett főszereplő, nem stílusváltás, hanem sorsalakulás következtében. Elszigeteltsége lett a boldogsága – festői kibontakozása egyúttal: ez az ő története. Magán kívül senkiéhez nem hasonlít. Jól példázza ezt *„A tékozló fiú"*. Dürer nyomatán a bűn árkában fuldoklik, Rembrandt festményén gyermekének megbocsát az apa, Meunier szobrán az idős férfi érez bűntudatot. Wallner Jenő művén nyoma sincs bűnnek, bűntudatnak és megbocsátásnak, mindent ural a rárótt és elfogadott egyedüllét. *„Üldözött"*-jében kékesszürke árnylatokkal a félelmet ábrázolja az autó fénycsóváiban, a futó ember szemében, kabátja tompa gombjaiban. Töpreng a *„Málnaszörp"* csoportjában, *„A nagy titok"* nőalakjainak csoport-szorongásában, a *„Modern Júdás"* romboló cselekedetiben. Remeklése az Ady-vers nyomán keresett *„Vér és arany"* látomás, és szegény Lázár éhsége, elhagyatottsága a dúskáló ember előterében. Ő elsősorban nem fogalmazása, hanem az életvalóság fölfedezése nyomán; gondolkodásában realista. Nem tudott kincsként kiderült, hogy Wallner Jenő művészete kultúránk szellemi vagyonának része.

Wallner Jenő: A tékozló fiú

(A bemutató november 16-ig tekinthető meg a kaposvári Rippl-Rónai József Múzeumban.) **L.M.**

WALLNER JENŐ - festő

Új Pest Megyei Hírlap
1997. nov. 6.

ıt eredményei

országokban a 112-es szám tárcsázásával érhető el a rendőrségi a tűzoltósági és a mentőügyelet.

A hírközlési tárca minisztere adta át *Bejczy Antalnak,* az amerikai űrkutatási programban dolgozó, magyar származású tudósnak a Baross Gábor díjat. Bejczy Antal egy olyan számítógépes módszert dolgozott ki, amelynek segítségével a nagy távolságban működő rendszerek is időveszteség nélkül irányíthatóak. Ezzel a módszerrel vezérelték például a Marson dolgozó robotot, de az eljárás felhasználható távirányítással végzett műtéteknél is. Lotz Károly kijelentette: a népjóléti tárcával közösen vizsgálják annak pénzügyi lehetőségeit, hogy a professzor kutatásait a magyar telemedicina fejlesztésében is alkalmazzák.

erősödő búzaárak

A Budapesti Árutőzsdén kedden összesen 22 241 kontraktus adásvételében 3,89 milliárd forint volt a forgalom. A tőzsde határidős pénzpiacán 21 680 kontraktus kelt el, és 3,56 milliárd forint értékben kereskedtek a piaci alkuszok. A gabonapiacon ezzel párhuzamosan 546 kontraktust adtak-vettek 213 millió forint értékben.

A határidős pénzpiacon a japán jen iránt érdeklődtek leginkább a brókerek. Erre a devizára 10 585 kontraktus adásvételét összesítette a tőzsdei adminisztráció. Két lejáratra nőtt a német márka értéke, az amerikai dollár viszont két határidőre vegyesen zárt. Az angol font és a svájci frank egy-egy határidőre zárja magasabban a szerdai tőzsdenapot. Az olasz líra piacát stabil árfolyamok jellemezték. A három hónapos Bubor piacán két jegyzés ellentétesen változott, decemberre 19,4 százalékra nőtt, míg jövő márciusra 18,2 százalékra csökkent a bankközi kamat jegyzése. A német márka elszámolóára ez év novemberére 113,3, decemberére 114,35 forintot mutat. Az amerikai dollár novemberi elszámolóára 196,85, a decemberi pedig 198 forinton áll. Jövő év márciusára a német márka 118,4 forintot ér, a dollárnak ugyanezen lejáratra pedig 204,3 forint lett az elszámolóára.

Az árutőzsde gabonapiacán az étkezési és az eurobúza elszámolóárak két kivétellel nagymértékben emelkedtek. A takarmánykukorica közelebbi lejáratait is limit mértékű erősödést figyelhetett meg a tőzsdei adminisztráció. A takarmánybúza vegyesen zárt, a takarmányárpa ára viszont a legtávolabbi lejárat kivételével nem változott. A takarmánykukorica piacán a legaktívabb határidőnek az ez évi decemberi bizonyult, ahol 14 450 és 14 560 forint közötti áron összesen 200 kontraktus cserélt gazdát. Az étkezési búza piacán májusra 28 350-28 750 forintos ársávban 43 kontraktus talált új vevőre illetve eladóra, míg márciusra 27 720–28 120 forint között 33 kontraktusnyi búzával kereskedtek a piaci résztvevők. Az étkezési búza decemberi elszámolóára 28 010 forint, a januári elszámolóára pedig 28 600 forint volt. A takarmánykukorica ez év decemberére 14 550 forinton, jövő év márciusra pedig 18 580 forinton állt a kereskedés végén.

WALLNER Jenő – festő

Somogyi Hírlap
1997. nov. 1.

Wallner Jenő megkapta élete első kiállítási lehetőségét

A 80 éves felfedezett

Wallner Jenőnek hívják a somogyi festészet új felfedezettjét. Nagy jövő előtt áll.

Nyolcvanévesen.

Megyénk művészéletének ismerői, noha közös tárlatokon találkoztak már műveivel, mégis meglepődtek a festő hatalmas gyűjteménye láttán. Az alkotások számánál csak a minősége fogta meg jobban *Horváth János* művészettörténészt, és *dr. Király István Szabolcs* múzeumigazgatót. Megkerült a hiányzó láncszem a róma-hegyi festőgéniusz Piacsek bácsit idéző korszaka, és a kortársak között.

Wallner Jenő megkapta élete első gyűjteményes kiállítási lehetőségét. A megnyitót, s ez a Rippl-Rónai Múzeum nívót jelentő elismerése, a nagyteremben mondta el *Losonczi Miklós* egyetemi tanár. A magányos alkotó művészetéről beszélt. Wallner Jenő életében először állt főszereplőként a nagyközönség előtt. Műveit, melyek évtizedeken át ugyanonnan néztek vissza rá, elszakították tőle. Először érezte azt a furcsa kiszolgáltatottságot, hogy jelenlétében beszélnek festményeiről, róla. Félszegen állt a pódiummá lényegült paravánok között, tekintetével a professzor szónoki gesztusaiba kapaszkodott, szíve a kimondott szavak ritmusára vert. Arcán ijedt mosoly ült. Félt és örvendezett egyszerre, lelke mezítelen volt. Szintúgy teremtményei, A tékozló fiú, az Üldözött.

A festőművész, noha a gimnáziumban a legjobb rajzolók egyik volt, 1940-ben mégis német és angol szakos tanári diplomát szerzett. Tíz évre rá a *Z. Soós István* festő- és grafikusművész vezette alkotókörben kezdett tanulmányokat. Ám ezt követően nem törekedett a Képzőművészeti Alap tagságára, így „befutása" majdhogynem lehetetlen volt. Közös tárlatokon szerepelt csak. A Vaszary Képtár ez évi somogyi kiállításán díjat nyert alkotó kérdésünkre elmondta: rengeteg terve van, különösen a tájképfestés gondolata foglalkoztatja.

A tékozló fiú – olajfestmény

Wallner Jenő világa kitárult a nagyközönség előtt. Izgalmas kirándulásra invitál, egy nyolcvanéves útkereső szimpatikusan naiv, egyszerű s ezért erős jelképekkel teli, őszinte, közérthető világába.

B. T.

sége a fogságba tartó hatalom fellelős azért a bánásódért, amelyben a hadifoglyok részesülnek. A hadifoglyokat minden időben emberséges bánásmódban kell részesíteni. Minden olyan törvény ellenes cselekedet, vagy mulasztás a fogva tartó hatalom részétől, amely halált vagy a hadifogoly egészségének súlyos veszélyeztetését idézheti elő tilos, úgy tekintendő, mint a jelen egyezmény durva megsértése."

A szerződések rögzítik azt is, hogy amint a hadviselő felek fegyverszüneti egyezményt kötnek tartoznak ebbe belevenni a hadifoglyok hazaszállításának ütemezéseit is. Magyarország és Szovjetunió között ilyen szerződések megkötése sem a fegyverszüneti sem a békeszerződés megkötése után nem került sor.

A foglyok ügye a politikai széljárásnak megfelelően esetlegesen alakult. Gyakran a magyarországi politikai folyamatok befolyásolásának eszköze lett.

A II. világháború után sem nyugaton sem keleten nem volt becsülete a magyaroknak. A legtragikusabb sorsú, legelhagyatottabb foglyok voltak. Ebből adódóan kerültek a magyar hadifoglyok mindenütt a legkiszolgáltatottabb helyzetbe. Nem volt állam, vagy nagyhatalom, amely következetesen kiállt volna a magyarok mellett. A szovjet fogságba került magyarok megpróbálták a pokol minden kínját. Józan ésszel szinte felfoghatatlan az a szenvedés, amelyen a fogságba esett koncolás helyett valamilyen gyűjtőtáborba került valaki, akkor ezt követően a megpróbáltatások olyan mennyiségét kellett elviselni, amely a legroszszabb álmaiban sem lehetett része. A fizikai bántalmazás, a lelkiterror, a természetes szükségletek kielégítésének korlátozása, a járványok, betegségek mellett gyakran el kellett viselni a bírósági színjátékot, szembesülni a lehetetlennel. Tíz-tizenöt év valahol Szibériában. A sok millió több nemzetiségű hadifogolytömeg a Szovjetunió hatalmas térségeiben végzett rendkívül mostoha körülmények között különböző munkákat. A kaposvári Kéki László 1945 decemberében esett fogságba. A jászberényi gyűjtőtáborból szállították ki Kuznyeckbe. A kiszállítás után súlyosan megbetegedett. Erről az időszakról szóló visszaemlékezése a Hadifogoly Híradóban olvasható... „az egyes ágyon ketten, a kettős ágyon hárman-négyen feküdtek a betegek, sebesültek. Napról-napra fogytunk. Én is három hétig élet-halál között feküdtem, felkészülve a végleges búcsúra. Mire lábra tudtam állni, a negyven-ötven fős csoportunk egyharmada már nem élt. Amikor erős akarattal állandó fogódzással lebotorkáltam, csaknem elájultam a látottaktól: elhalálozott társaimat akkor rakták egy halomra. Ruházat nem volt rajtuk, egyik fogoly a lábukat, a másik a kezüket fogta, egy harmadik segített nekik. Amikor pedig már nem bírták magasra emelni, dobni egyikük

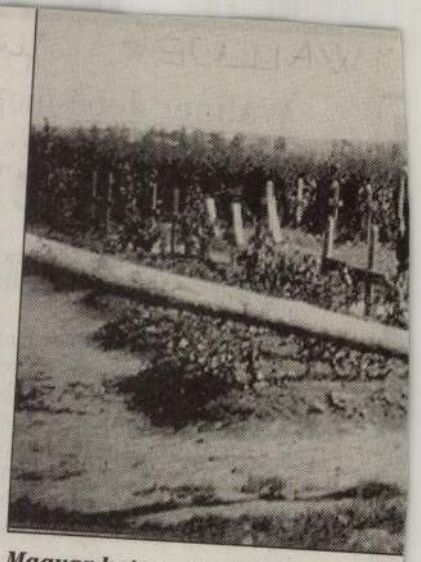

Magyar katona temetése 1944-ben

A tömeges pusztulás után ég hátra maradtunk hárman somogyiak. Később mindkét bajtársam Czink József somogycsicsói és Pál György felsősegesdi lakos is meghalt. Ezek után magam maradtam." A szovjet és a nyugati hadifogolytáborokban mint egy negyedmillió hadifogoly vesztette életét. Európa és Ázsia hadifogolytáborában meghalt magyarok többsége jeltelen sírokban nyugszik. Egy egész nemzedék alussza ott örök álmát, akiket hiába várt a szülőföld, az anya, a hitves, a menyasszony, gyerek. Ezeken a sírokon a kegyelet, az emlékezés virágai helyett gaz és bozót tanyázik. Senki nem helyez el virágot és halottak napján nem gyújtanak gyertyát. Az elmúlt évtizedek során a nemzet méltósággal nézett szembe múltjával és a Holocaus áldozatainak méltó megemlékezést és kár-

Wallner Jenő

Továbbképzések a katolikus iskolák fenntartói, vezetői és tanárai számára

Tanuló tanárok

(Folytatás az 1. oldalról.)

belül a közoktatásban résztvevő katolikus iskolák állami támogatásának módja és mértéke. Szakmai szempontból új feladatot jelent a NAT bevezetése, ezzel összhangban új pedagógiai program és helyi tantervek kidolgozása. A püspöki kar iskolabizottsága nyári ülésén úgy határozott, hogy az intézményeknek központi segítséget kell adni a feladatok megoldásához.

Mindenekelőtt a fenntartók, a megyéspüspökök és a szerzetes elöljárók számára kellett világossá tenni, milyen jogaik és kötelezettségeik vannak, s ezek közül mit lehet és mit tanácsos munkatársaikra átruházni. Ezért rendeztek három héttel ezelőtt konferenciát az iskolafenntartók részére kilenc püspök, négy helynök és huszonhárom rendi elöljáró részvételével. Ennek során előadások hangzottak el a pedagógiai program elveiről és elkészítésének gyakorlati szempontjairól, az iskolafenntartás gazdasági-pénzügyi vonatkozásairól, jogi, különösen munkajogi kérdésekről. Kifejezésre jutott az iskolabizottság szándéka, hogy az iskolafenntartó környezetében is alakuljanak ki az iskolabizottsághoz, az oktatási osztályhoz, a pedagógiai intézethez hasonló rendeltetésű helyi szervezetek.

A fenntartók konferenciáját megelőzően, szeptemberben nemzetközi tanácskozást rendeztek a katolikus iskolák pedagógusai számára. Ezen a résztvevők elfogadták a pedagógiai intézet által ajánlott és az iskolabizottságtól jóváhagyott pedagógiai programot és helyi tanterv-mintát minden intézménytípus számára. Felmerült egy etikai kódex elkészítésének szükségessége is, amely a katolikus iskolákban dolgozó munkatársakkal szembeni erkölcsi elvárásokat tartalmazza, hiszen intézményeinkben elengedhetetlenül fontos, hogy a tanár életvitele alapján példaként állhasson a diákok előtt.

A Püspökkari Titkárság oktatási osztálya által az idén ősszel szervezett képzések sorát a gazdasági vezetők konferenciája zárta két héttel ezelőtt. Azért rendeznek évente rendszeresen továbbképzéseket a katolikus iskolák fenntartói, vezetői és pedagógusai számára, hogy ezek a közoktatási intézmények nevelési, tantárgyi, jogi, gazdasági szempontból példaadóan magas színvonalon tudjanak működni. A számunkra mindezek közül a legfontosabb a nevelés, amelynek a célja az iskolában is a krisztusi közösség megvalósítása.

sz. j.

Egy tudós nyomában

Dümmerth Dezső halálára

A hetvenes évek második felében egy kutatóintézet laboratóriumában, mérnökök és fizikusok körében nem volt jellemző, hogy Árpád-házi királyaink sorsa, Magyarország első századainak története, szentté lett királylányok életének titka mindennapos beszédtéma legyen. E sorok írója tanúsítja, hogy mégis volt erre példa, s az érdem nemcsak a téma iránt fogékony műszaki embereké, hanem egy géniuszé, aki fiatal történész kora óta őrzött egy, a korának hivatalos történelem-szemléletétől merőben eltérő — nem ateista — világlátást, s amikor végre lehetőséget kapott, a korábbi szűk körű folyóirat-publikálás után könyvekben is közreadta kutatásainak eredményét. Egyik könyvének kölcsönvett címével nevezve őt: a Virrasztó Géniusz — Dümmerth Dezső — bevégezte a földi virrasztást, november 22-én meghalt.

1925-ben született. [illegible] sokkal inkább hatalomra, boldogságra törő, szenvedélyes vágyakkal teli, karizmatikus erényekkel felruházott, szolgáló és másokat szolgaságba vető, élő emberekkel találkozik az olvasó. Az ő életük története által bontakozik ki a magyar történelem a már említett „Az Árpádok nyomában", valamint „Az Anjouház nyomában", „A két Hunyadi", az „Emese álma", az „Álmos az áldozat", „A titokzatos jelbeszéd" című műveiben.

„Az Árpádok nyomában" lírai prológussal indul — a margitszigeti romok között ébredő gondolatokkal —, s oda is tér meg az író a karizmatikus királyi családunk történetének bemutatása után. Nemcsak az Árpád-ház tagjaiban, hanem minden történelem-formáló hősben, minden alkotó művészben keresi azt, ami közös bennük: a szentet. Nem lehet véletlen, hogy pályafutása a Vigiliánál indult, s talán az sem puszta sorsszerűség, hogy munkásságának epilógusát az Új Emberben írta meg az idén, Nagyboldogasszony ünnepe alkalmából.

Szikora József

Váratlan

Nemrég, egy őszvégi napon, a koszos városi aszfalton battyogva arra gondoltam, vajon a Mikulás mihez kezd, ha jövetele napjáig nem hull le az első idei hó: rénszarvas-húzta szánja így nem egykönnyen juthat előre. S egyáltalán: olyan sok helyre kell eljutnia a jó öregnek — vajon hogy győzi az évente egyszer esedékes, de akkor aztán temérdek munkát?

Megrövidíteném az igazságot, ha

Látta-e már vala

azt állítanám: erről mit sem tudok. Több alkalommal is megadatott már nekem, hogy hol krampuszok társaságában, hol magányosan cammogva legyek segítségére Miklós püspöknek, hogy egy időben számos helyre tudja elvinni ajándékait.

Elmúlt hóesések emlékfátylán ma is átdereng egy látogatásának az emléke, melynek magam is részese lehettem. Óvodások között szólalt meg aznap délelőtt a hangomon

A föltáratlan bűnök tovább pusztítanak

Százmillió emberéletet követelt a kommunista kísérlet

yvespolcon

Ünnepélyesen állt a magasban. Büszkén nézett a távolba. Olyasmire gondolt, hogy ma megváltja a világot. Olyat tesz, aminek majd mindenki hasznát veheti. Aztán váratlanul, szinte a semmiből feltűnt a rettegett kéz. Igen, az, amelyik barátját is eltüntette. Erősen megragadta a testét. Nem engedte el. Ficánkolt, ahogy csak bírt: ki akart szabadulni az erős szorításból, amely szinte elviselhetetlen fájdalmat okozott neki. Ám a szörnyű kéz sokkal erősebb volt nála. Ez volna a vég? Az utolsó perce?

Nem történt semmi baja. Sőt, a kéz egészen kedvesen bánt vele: egy asztalra fektette. Végre pihenhet egy kicsit. Gondolataiba mélyedt. Ekkor megszólalt egy hang:

— Úgy gondoltam, elolvasom ennek a Smithnek az irodalomtörténetét. Azt mondják, nem rossz könyv. Tudod, most olvastam a Fizikai és biológiai érdekességek címmel írt munkáját. Jó, hogy ennyi témával foglalkozott, de úgy érzem, az érdekességek nem valami érdekesek. Vissza is tettem a helyére. Remélem ez jobb lesz. Majd meglátjuk...

Sarkady Balázs

Jegyzetek a liturgiáról

A „Csordapásztorok"

Régi magyar énekeskönyveinkbe az európai népénekkincs számos tartalmas, értékes karácsonyi éneke került be, melyet most az Éneklő Egyház felelevenített. (Ilyenek például a *Puer natus in Betlehem*, a *Magnum nomen Domini*, a *Dies est laetitiae*, az *In natali Domini*). Régóta tudott már, hogy *eredeti* magyar énekeink közül értékével kiemelkedik a „Csordapásztorok", melyről, jól emlékszem, vagy negyven évvel ezelőtt éppen az Új Emberben *Nádasi Alfonz* bencés tanár írt, megvédve a finnyás polgár-közönség előtt a szirupos, híg karácsonyi bájdalokkal szemben ezt a szép „paraszt-szagú" éneket.

Manapság más miatt került veszedelembe. Hosszúsága (különösen, ha nem az Éneklő Egyház, hanem a Hozsanna szerint vesszük, lassú tempóban, korál-szerű harmonizálással és második felének megismétlésével) alkalmatlanná látszik tenni arra, hogy a szentmisében elhelyezzük, azon kívül meg már lassanként nem is éneklünk... Rövidíteni nehezen lehet, hiszen ha abbahagyjuk a 3. vagy 4. versszaknál, a történet még jószerével el sem kezdődött, csonka, értelmetlen torzót kapunk. Mit lehetne itt tenni?

A legfontosabb lenne először *tudatunkban* helyreállítani becsületét, akkor legalább törnénk a fejünket, hogyan lehetne megakadályozni, hogy lassanként felejtésre ítéltessék. Azután kísérletezhetnénk különféle megalapozott gondolatokkal ez ügyben, hogy valami állandó funkciót kapjon, s így népszokásszerű rendszerességgel megszólaljon minden évben. Íme, egy ilyen gondolat:

Tudjuk, hogy a „Csordapásztorok" a középkor végén nem templomi ének volt, hanem diákok karácsony-hirdető „kanciója", mely a Lukács evangéliumában leírt eseményeket mondja el érzékletes versekben. Egyik lehetőség volna: újra a betlehemes játékok vezető énekévé tenni, mintegy ennek vázára építeni fel az egész játékot. Ennek haszna, hogy éppen abban a körben gyakoroltatja, ahol a legfélőbb a felejtés vagy nemtudás: a gyermekek között.

De ezzel még nem kerülne be a teljes közösség énekgyakorlatába. Arra gondoltam, szép lenne a karácsonyi diákmisén egy rövid „betlehemes-kivonatot" játszani-énekelni, egészen stilizált, liturgikus módon, olyasféleképpen, mint a húsvéti liturgikus dráma. A mise előtt (vagy prédikáció előtt vagy közben vagy után) a templomi betlehemoltár közelében helyezkedhetne el Mária és József, kissé távolabb (pl. egy szemközti mellékoltárnál) a pásztorok és az angyal(ok) megszemélyesítője, nem történne más, minthogy együtt énekeljük a Csordapásztorok „evangélista"-verseit, azokat a verseket pedig, melyekben megszólal egy-egy szereplő, az őt megszemélyesítők énekelnék. (Persze az ének „históriás" jellege akkor érvényesül, ha a kutatások által hitelesített „rövid", tehát a Hozsanna szerinti, ismétlés nélküli formát követjük.) Az éneklést szerény mozgások (vonulás, letérdelés, hívó vagy hódoló kézmozdulat) kísérhetik, kissé a középkori táblaképek stílusában. Végül a pap pár szóval felhívhatná a figyelmet arra, hogy az a kisded, aki előtt a pásztorok hódolnak, a világ teremtő Istene, s bár figyelmünk e kedves jelenet közben arra az Igére irányult, aki „testté lőn és közöttünk lakozék", a karácsony csak akkor válik hasznunkra, ha hitünk elvezet ahhoz, aki „kezdetben vala az Ige, és Istennél vala, és minden általa lett, ami lett".

Népszokás-szerű templomi paraliturgikus szokás születhetne ezzel, mely — szigorúan az adott énekhez tapadva — évről évre rituális ismétlődésével kedveltté válhatna, s kedveltté tehetné a Csordapásztorokat is.

Dobszay László

Művek Kaposváron

A Rippl-Rónai József Múzeumban *Wallner Jenő* mutatkozott be gyűjteményes kiállítással. A nyolcvanéves mester új elemet tár föl *A tékozló fiú* festménnyé alakított történetében. Dürer-grafikai lapján a bűnben vergődő ifjú szenvedését ábrázolta, *Rembrandt* mesterművén az atya bűnbocsánatát, *Constantin Meunier* Szépművészeti Múzeumunkban látható márványszobrán az apa lelkiismeretfurdalását is megjeleníti, s joggal, hiszen felelősek vagyunk fiaink vétkeiért. *Wallner Jenő* nem a bűnre, nem a bűnbocsánatra összpontosít, hanem a magány gyötrelmére.

Kárpáti Tamás szintén a kaposvári Rippl-Rónai-múzeumban állította ki új képeit, amelyeket az érdeklődők november 16-ig tekinthették meg.

A kitűnő festő finom sugárzással vonja be Mária Magdolna környezetet, utalva emberi megvilágosodására, s ha nem idillé alakítja is a *Kiűzetés* ótestamentomi történetét, megnyugvást sugall. A *Föltámadt Jézust* a szín boldogító aranyával köszönti, s bár *A jelenések angyalát* enyhevörös homály borítja, a színek harmóniája e műveiben is békességgé oldja a kínt.

Losonci Miklós

DOLF V. kályhás
I. kerület, Iránvi-utca 2. szám.
** Alapittatott 1889.
„GUNDOLF"-féle
„Hunnia"-betét
használható minden cserép-
kályhában.
A nagy fűtőképessége mellett
még fütőanyagmegtakarítás-
sal is bir.
Erdős Géza és

Walthert Gida
üvegfestő
Magyar Építőművészet
1912. 7. szám

ORSZÁGOS ÜVEGFESTÉSZET

BUDAPEST VIII., HORÁNSZKY-(ZERGE)-U. 13.

WALTHERR GIDA

Számos kitüntetés és elismerés művészi munkákért.
Költségvetésekkel és rajzokkal díjmentesen szolgálok.

Wallner József

Wallner József, Kőszegről, 1833-ban iratkozott be az építészeti szakosztályba; 1834 márc.-ban kilépett.

Fleischer Béla 94. l.

Budapest VIII. 232

Wallner József

Wallner József, asztalos, 1825-ben látogatta a rézmetszők szaktanfolyamát.

Fleischer Bécs

94. l.

Szilas:

Az erőd ~~látkége nyp~~

~~A várbeli~~ T

~~[illegible]~~ emelet~~ben~~ ein tizenha

Falának mentén két kis

hátter hegyes vidék.

SZILA

" ad Occid

Rézmetszet, méretei

Ltsa 46

Walther Gida

Kiselejtezett
irt

MŰEMLÉKEK ORSZ. BIZOTTSÁGA
808/1907. szám
Ed. rejett. november 18.

ORSZÁGOS ÜVEGFESTÉSZET

WALTHERR GIDA

BUDAPEST, VIII., HORÁNSZKY-UTCZA 13. SZÁM

SPECIÁLIS EGYHÁZI ÜVEGFESTÉSZET

SZERB KIRÁLYI ELISMERÉS ✉ BOLGÁR FEJEDELMI ELISMERÉS

AZ ORSZ. MAGYAR IPARMŰVÉSZETI TÁRSULAT JUTALOMDIJA

Budapest, 190 7 novembr 13.

Tekintetes

M Ű E M L É K E K O R S Z Á G O S

B I Z O T T S Á G A

H E L Y B E N.

1905 év végén megbizattam a Gyöngyösi szent ferenczrendi templom ablakainak cath. üvegből készült mozaikkal való ellátására. Ezen munkálatokat befejezvén, 1906 évi május hó 15-én kelt számlánból 212 kor. óvadék lett egy évi jót állási időre levonva.- Ezen jót állási idő f.é. május hó 15 én lejárt, ennél fogva tisztelettel kérem a Tekintetes Bizottságot, ezen visszatartott 212 kor. óvadékomat nekem kegyesen kiutalványozni szíveskednék.

Mely kérésem megujitása után vagyok a

Tekintetes Bizottságnak

alázatos szolgája

Walther Gida

Mikor a menet az asztalhoz érkezett, két nemes apród aranytálat nyujtott a királyi pár elé, a nádorhelyettes aranykancsóból vizet öntött, a hercegprimás kendőt nyujtott s a királyi pár mosolyogva törülte meg a kezét. A primás ezután asztali áldást mormolt és mindenki a helyére ült. A főudvarmester és egyik koronaőr levették a király fejéről a koronát és a kis asztal aranytálcájára tették.

Most gróf Széchényi Emil főpohárnokmester aranykancsóból bort töltött a királynak és a királynénak és az ételhordók az ételeket kezdték fölhordani. Az ételhordó négy főrend és négy képviselő volt: báró Rudnyánszky Antal, gróf Vigyázó Ferenc. Putnoky Mór, Hertelendy József, gróf Pejacsevich Márk, Szinnyey-Merse Félix, Szalay László és Dániel Pál.

Persze a felszolgált ételekhez sem a király, sem a királyné nem nyultak, csak kedves mosollyal köszönték meg azokat. Pedig az ételek a szakácsmüvészet remekei voltak. A menü-lap szerint:

Hódolati pecsenye.
Fácán, köntösben.
Csirkefagyalék királyné módra

Wallner, Stephan

l.

Eperjessy 1928

I table

testén kék diszités: vállán indadisz, alatta rácsos sáv, rozették. Perzsa, XVII. sz. — Grosse Vase, Fayence,

Két kanna, tejszines kanna és hat csésze aljjal; ezüstös Caffeeservice, Steingut. Zwei Kannen, eine Oberskanne, mmisch, M. XIX. Jh.

diszitéssel. Batiz, XIX. sz. — Becher, Steingut, mit

a kőcserép, tojásdad testén bekarcolva két kétfejü sas VIII. sz. e. — Grosses Gefäss, braunes Steinzeug, mit umen. Sächsisch, A. XVIII. Jh.

kkel árnyalt domboru diszitéssel: venyigeindák és szim- Steinzeug, mit Rebenranken und symbolischen Gestal-

alapon, küllős mezőkben virágszálak. Fischer J. Buda- olika, mit buntem Blumendekor. Fischer J. Budapest,

s szegéllyel, szines és domboru rokokó-disszel. Holics, Fayence, mit farbigem rokoko Reliefdekor. Holics, um

remmel, közepén paraszthaz előtt lejátszódó grisaille- sal. Pápa, 1830 k. — Platte, Steingut, im Mittel Bauern- n 1830.

alak, szőlőlevélalaku aljon. Tegye T. Tata, XVIII. n einer Melone. Tata, zw. H. XVIII. Jh.

födelén nőalak gyermekkel. XIX. sz. — Bonbonnière

Wallner István
császári mérnök kapitány
1699-ben a udvari
haditanács rendeletére
készült térképének
másolata.
Címe: A Tiszáról
térképe.
Repr.
Magyar Művelődéstörténet
III. 137. l.

am Deckel zwei Reiterfiguren. XIX. Jh.

1295. LÁBAS, fajánsz, két piros fűrészes sáv

WALLNER József egri kőművesmester. Egerben a Szala parton téglaházat /kemence/ épit 1751-ben, a püspöki mázsaházat pedig 1750-ben készíti el. Személye azonos ~~+~~ Vallner József egri kőművesmesterrel.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Walther Gida

üvegfestő

Kiselejtezett

irat.

MŰEMLÉKEK ORSZ. BIZOTTSÁGA
139/911 ér. II/21

ORSZÁGOS ÜVEGFESTÉSZET

WALTHERR GIDA

BUDAPEST, VIII., KER., CONTI-UTCZA 25. SZÁM

(SAJÁT HÁZÁBAN.)

SPECZIÁLIS EGYHÁZI ÜVEGFESTÉSZET

SZERB KIRÁLYI ELISMERÉS — BOLGÁR FEJEDELMI ELISMERÉS.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR IPARMŰVÉSZETI TÁRSULAT JUTALOMDIJA

Budapest, 191 1 február 15

Tekintetes

Műemlékek Orsz.

Bizottsága

Budapest.

Főtiszt. MILLY REZSŐ Trencséni Főesperes plébános ur megrendelte nálam a trencséni templom részére szükséges üveg festésü ablakokat . S megbizott aazal hogy a mellékelt vázlatot a Tek. Bizottságnak bemutassam . Ezen megbizátásnak megfelelően van szerencsém a vázlatot mellékelve azon kéréssel bemutatni kegyeskedjél azt jóvá hagyni és nekem vissza származtatni .

kiváló tisztelettel

Walther Gy.

Wals Ferenc

Wals Ferenc, homonnai asztalos fia, 1772 júl. 31-én iratkozott be.

Fleischer Béla

94. 1.

lőtérben képeznek csoportokat.

árokkal körülvett és lőréses falakkal
ly a pedig emeletes épület toronynyal. Az in-
utén, a hosszú földszintes háznak
~~fyuk~~ hátó. Az erődbe két kapun át lehet
kuptetős felett (őrház emeltebb ~~van kup tetővel. A hát~~
~~ét és az előtérben a helység apró há-~~
~~csoportokat~~. Telirata fölül:

TABOR"

etei a vonalkeretnek 10.1:14.6 c/m.

4633

126/94 № 397.

Walther Johann építész, dominkikanus
XV. sz.

Arch. Sieb. 1913. 39. köt. 601. l.

Pozsony. Walsch Ferenc, Kömüvespallér,
+ 1772.

Pressburger Zeitung

1772, 31. sz.

Walsch Ferenc, Kömívespallér,

† 1772. Pozsony.

Pressburger Zeitung

1772, 31. sz.

Walter Arnold német gobrány
Szolnok Megyei Néplap 1959 febr. 17.–
2 oldal.–

épült, a mellett
ben. Az iskola
lyu. A rendes
ismétlősöké 11.
as években épül
iskola építéseko
láltak.

Saághy Dén
lós. 1905-ben
mesi családból.
kárpakai. Édes
gatótanító. Ő m
kapott oklevele
ták meg kánto
elemi iskolához
Nagyharsányban
rk. énekkar ka
a vármegyei vá
rület tanitói kör
vizsgáló bizotts
Márta, gyermek

Siklósi Feren
A plébánia épül
most renoválják
jelenleg 8 tagja

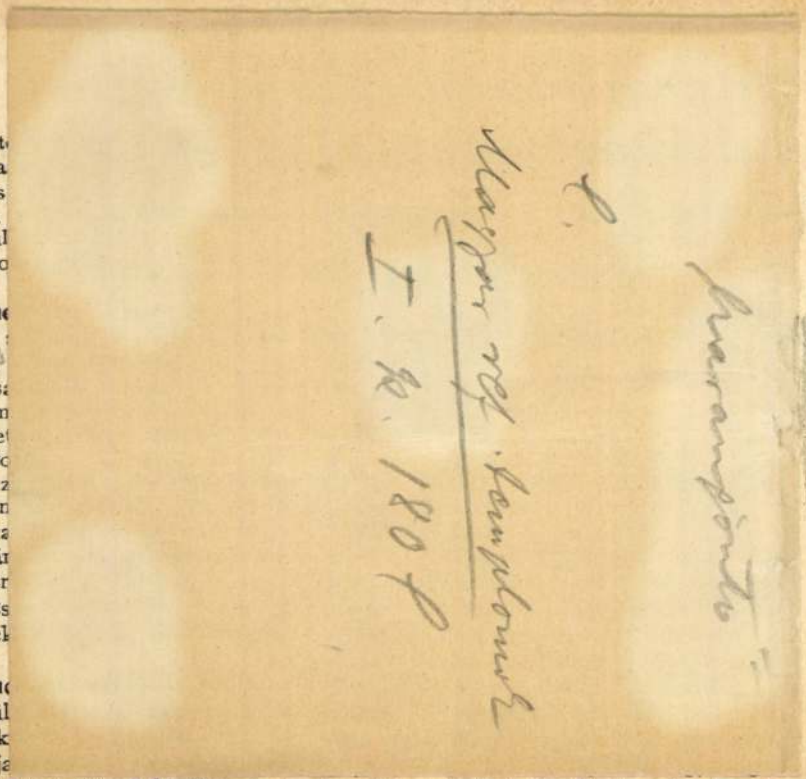

maláta, műjég- és szikvizgyár. Különlegességei: a »Pannonia« malátapezsgősör, kb. 100 embert foglalkoztat. Sörgyártmányai több aranyéremmel kitüntetve.

Pál János birtokos, Páprád. Itt szül. 1900-ban. 1918-ban bevonult a 19. gy. e.-be) és az összeomláskor szerelt le. 1929-ben lett önálló gazda 11 holdon. Volt esküdt és választott községi képviselő. 1938-ban egyhangulag h. bírónak választották. A ref. egyház presbitere és a legeltetési társulat pénztárosa. Neje: Nagy Mária, fia: János.

Papp István birtokos, Tarrós. Itt szül. 1851-ben. 1870-ben lett önálló gazda 40 holdon. Volt községi képviselő, elöljáró és öt éven át községi bíró. Felesége: Deli Anna 1918-ban elhunyt. Gyermekei: István, János és József.

Papp István gazdálkodó, Tarrós. Itt szül. 1879-ben. Végigküzdötte a világháborut az orosz és román fronton. Bronz v. é.-t kapott. Felesége: Dávid Rozália, gyermekei: Katalin, István, Erzsébet és Anna.

Péter Antal birtokos, Tarrós. Itt szül. át. Résztvett a világháboruban, a román fronton harcolt tizedesi rangban. Kcsk-je van. Saját gazdasága is van. Neje: Nesz Klára, egy fia van: József molnár, aki 1901-ben született Pécsen. Pretz József felesége: Bóli Aranka, fia: József.

Ritócz János vendéglős és szállódás, Pécs. 1901-ben szül. Göntérházán. Szakmáját Nagykanizsán tanulta ki. Több helyen praktizált. 1938-ban kibérelte Pécsen a »Baranya« vendéglőt és fogadót, melyben 10 modernül felszerelt vendégszoba van, hét szoba folyóvizes. Hat alkalmazottja van. Felesége: Kozma Julianna, fia: Tibor, bátyja, R. István hősi halált halt.

Ritócz Károly korcsmáros és kereskedő, Sámod. 1887-ben született, katonai szolgálata után kivándorolt az Egyesült államokba, hazajöve Murakereszturon átvette a vasuti vendéglő vezetését. 1926 óta Sámodon vendéglős. Községi képviselő. Felesége: Szticsár Erzsébet.

Róm kat. elemi iskola — Siklós. Két különálló épület 4—4 tanteremmel, hat

Walther Gida

uvegfestő

l.

Dornyay Veszprém

17. l.

Erkeleti 1905 dec. 5.

1080/1905 sz. (Kecskemét, 1905 nov. 22. 24.889 sz. a.)

Kecskemét t. h. város tanácsa jelentése füredi Róbert ügyében. (Tudomásul. XII. 5.

legszolidabb kivitele a legfokozottabb igényeket is kielégiti.

Megtisztelő felhivását kérve, vagyunk magunkat a tekintetes Elnökség szives jóindulatába ajánlva.

kiváló tisztelettel

TELEFON: BUDAPEST 95-50.
Sürgönycim:
„WALSER CSÁNGÓUTCZA BUDAPEST"

Walser Ferencz

M. KIR. POSTATAKARÉKPÉNZTÁR-SZÁMLA 17750.
Vasuti küldemények:
BUDAPEST NYUGATI P. U.

Czégtulajdonosok: Walser Ferencz, Walser János, Győző Gyula

TŰZOLTÁSI SZEREK ÉS SZIVATTYÚK GYÁRA, HARANG- ÉS FÉMÖNTŐDE

Gyüjtő-szám Áll 23 **BUDAPEST**, VI., Csángó utcza 6. B. *(a régi váczi vám közelében).*

Rend. szám

GYÁRTMÁNYOK:

TŰZFECSKENDŐK,
FÉMSZERELVÉNYEK ÉS TÖMLŐK.

Tűzoltósági
személyszállító- és szerkocsik.

Vizhordókocsik,
tömlőmotolák és létrák.

TŰZOLTÓSÁGI
EGYÉNI SZERELVÉNYEK.

*

SZIVATTYÚK
KÜLÖNFÉLE SZERKEZETTEL
MINDENNEMŰ CZÉLRA.

Vizvezetéki szerelvények
és csövek.

Házi-, ipari- és gazdasági
vizvezetékek.

SZIVATTYÚTELEPEK.
GYÁRAK TŰZBIZTONSÁGI BERENDEZÉSE.

*

Ásványviz emelő- és töltő-
készülékek.

Közegészségügyi szerek.

*

KÖZTISZTASÁGI ESZKÖZÖK.

*

HARANGOK ÉS HARANGÁLLVÁNYOK.

Fémöntvények
különféle ötvözetben.

*

VIZVEZETÉKEK ÉS SZIVATTYÚTELEPEK
TERVEZÉSE.

Mérnöki munkálatok.

Budapest 1908 november 27-én

Müemlékek Országos Bizottsága
tekintetes Elnökségének
Budapest
VII. Városliget, Szépmüvészeti muzeum

Tudomásunkra jutott, hogy a tekintetes Elnökség harangok beszerzését vette tervbe, miért is bátrak vagyunk b. figyelmét vállalatunkra felhivni, azon tisztelleteljes kérésünk kapcsán, miszerint sziveskedjék velünk közölni, hogy hány darab, körülbelül milyen sulyu, esetleg milyen hangu, avagy alsó átmérőjü

harang

szükségeltetik, a midőn is lesz szerencsénk részletesen kidolgozott, legjutányosabban kalkulált költségvetésünket beterjeszteni.

Azt hisszük, hogy a tekintetes Elnökség hirből ismeri már vállalatunkat és eleve is biztosithatjuk, hogy országunkban elismert szép, tiszta hangu, tartós és müvészies kivitelü harangokat készitünk és szállitunk, melyek legjobb és

./.

T perből emelik, melyek ...

Walther Gida

Magyar Iparművészet, 1901

1/2. sz. 1-21. o.
Dieuer - Dénes József: Az iparművészeti társulat karácsonyi kiállítása.

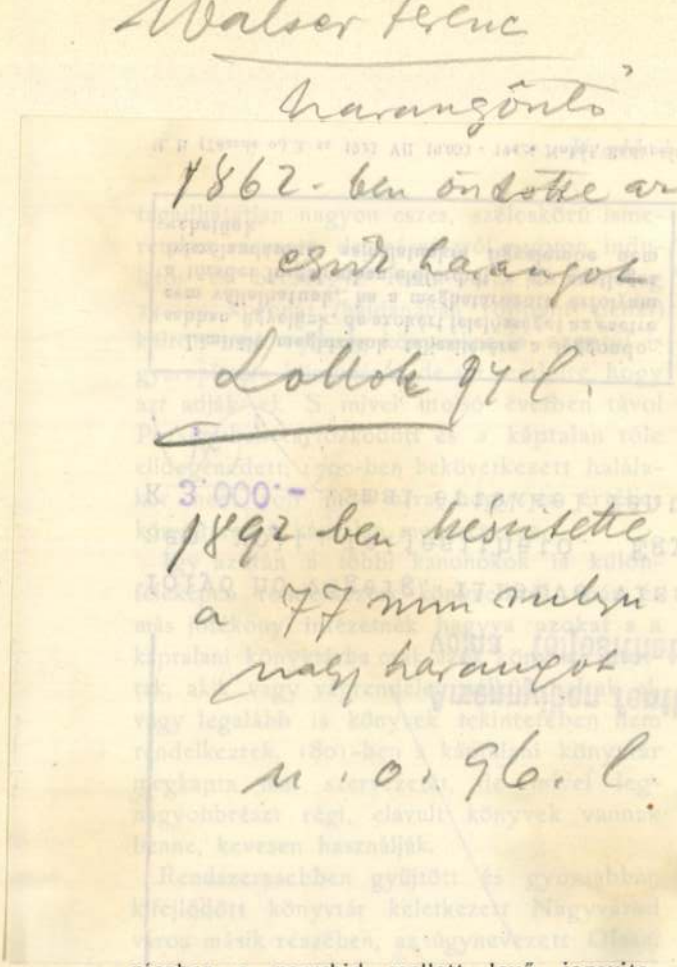

részben a nagyhid mellett levő jezsuita-házban.

1735 végén Okolicsányi János váradi püspök háromezer forintot tett le alapítványul, hogy

váradi püspökség és Biharmegye főembereitől. Az «Eveche de Grand Varadin» feliratú területen első személy persze a püspök, nagyméltóságú gróf Kollonich László, azután következnek sorban az akkori kanonokok közül hatan: gróf Kornis Ferencz, a nagyprépost, gróf Forgách Pál, Salamon József, a finevelőintézet alapítója, Gánóczy Antal, Ehrenfeld Pál Gáspár és Kende László. Ezzel egy vonalon áll Biharmegye akkori feje, gróf Teleki Samu ő nagyméltósága nejével, Iktári Bethlen Zsuzsannával, Mária leányával és Domokos fiával. Épen az ő és a kanonokok névsorából lehet biztosan megállapítani, hogy e kép 1785-ben készült, mert Teleki Samu csak 1784-ben lett Biharmegye és az egész nagyváradi kerület kormányzója, Salamon kanonok pedig már 1786-ban meghalt.

Ezután egy kis csík ketté osztja a térképet. Két helyütt is rá van írva e csíkra, hogy R. Keres, tehát a Sebes-Körözst akarja jelenteni. A Körözsnek mintegy balpartján következnek tehát a tudományok iránt érdeklődő nemesi családok. Ötnek közülök egész uradalmat mér ki a festő a tudományok országában s ezeket «la Domaine» szóval jelzi.

Első közülök Tokody István György, az akkori vármegyei főjegyző nejével Vay Mag-

Ulalser Ferenc

harangöntő

az alabbi templom

32 mm. harangját

öntötte 1891-ben.

Nemes Antal dr:

A Nagyboldogasszonyról

nevezett budavári fő-

templom története és

leírása. Bp. 1893.

187. l.

JELENIK MEG

PÁL:

TÉSZET

inyve

NYVOSZTÁLYÁNAK KIADÁSA.

mó papiron jelenik meg, kb. 200
gondos, mintaszerű kiállitásban.
jes területét, az épitőipar ujjá-
s a javitás uj elvü kisérleteit,
és amerikaszerte vita folyik. —
jelentkezése a korszerű, modern
sben: Füzve 20.— P, egész vá-
tán 24.—, illetve 28.— P lesz.

elfogad a

A KÖNYVOSZTÁLYA
ANICZKY-UCCA 27

256. ÖRKÉNYI ISTVÁN.

257. ÖRKÉNYI ISTVÁN.

258. SZÁNTÓ GERGELY.

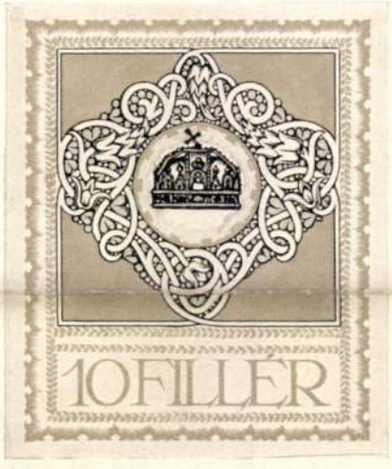

259. FALUS ELEK.

260. FÖLDES IMRE.

261. FÖLDES IMRE.

256—261. AZ OKMÁNYBÉLYEGPÁLYÁZAT I. (500 KORONÁS) DÍJJAL JUTALMAZOTT PÁLYAMŰVEI.

CONCOURS POUR TIMBRES. PREMIERS PRIX.

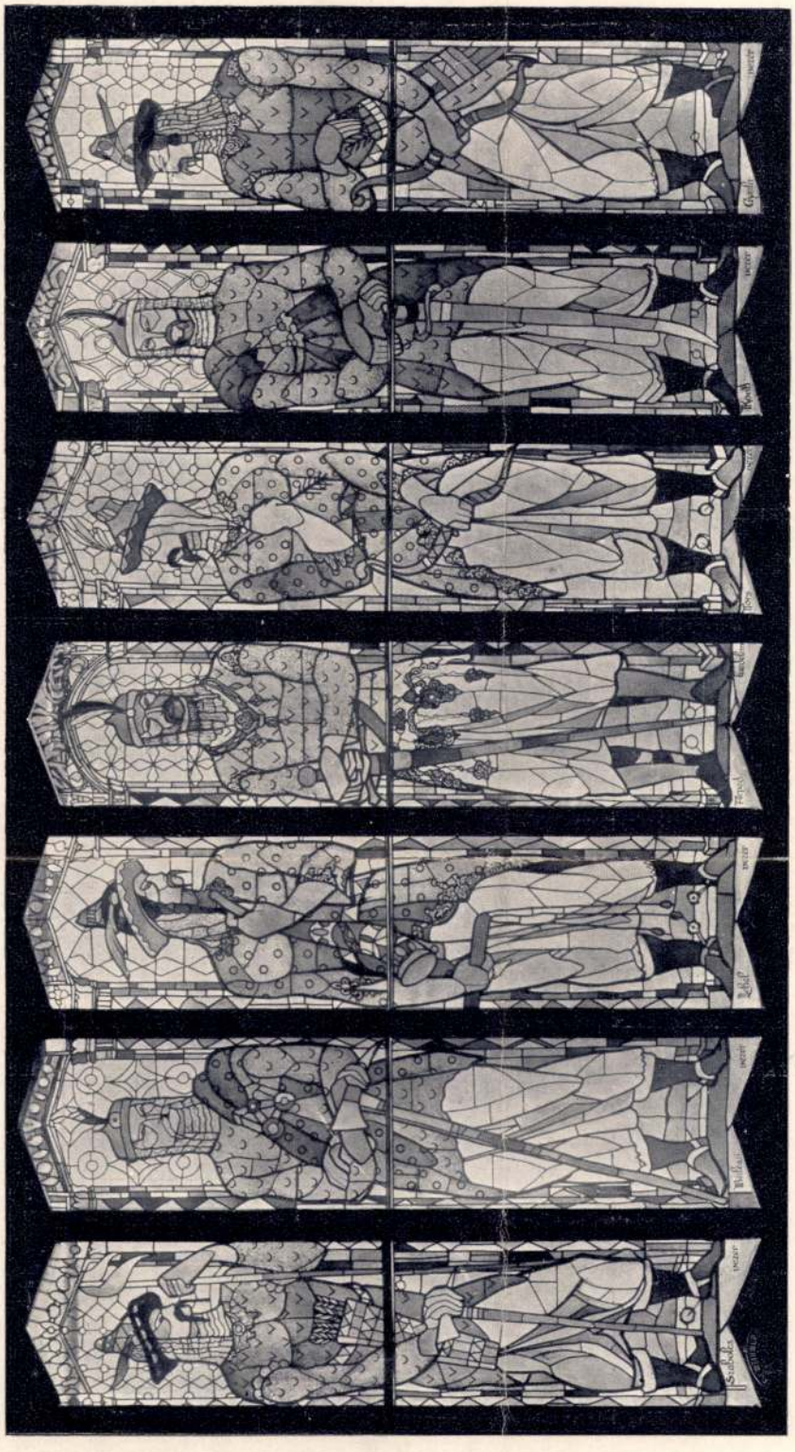

255.

255. KERNSTOCK KÁROLY: A HÉT VEZÉR, A DEBRECENI VÁROSHÁZ NAGYTERMÉNEK SZÍNES ABLAKAI.

VITRAUX DESTINÉS POUR L'HÔTEL DE VILLE À DEBRECEN.

KÉSZÍTETTE WALTHERR GIDA ÜVEGFESTÉSZETE.

Walser Ferenc

Walser Ferenc tűzoltási szerek
és szivattyuk gyára, harang- és

Bptávb 1940 szept.

Walser Ferenc

Vas. Ujs. 1892
300 l.

A lipótvárosi bazilika harangja. A lipótvárosi bazilika új nagy harangját e hó 19-ikén délelőtt fényes szertartással szentelte föl *Schopper* György, rozsnyói püspök, ki a 75 métermázsás harangot készítteté. Nagyságra, sulyra az ország legnagyobb harangja, s Walser Ferencz budapesti gyárából került ki. A déli torony alján volt elhelyezve, mellette egy

17. SZÁM. 1892. XXXIX. ÉVFOLYAM

kisebb harang, melyet a püspök szintén most öntetett egyik rozsnyómegyei temploma számára. A lombokkal, virágokkal díszített harang fölszentelésére nagy és előkelő közönség gyűlt össze és szertartás közben az operaszinház dalkara énekelt. A harangot e hó 21-ikén hurzták föl a toronyba és 24-ikén, Szent-György napjának estéjén készültek meghúzni először, mert a harang Szent-Györgyről van elnevezve.

Walser Ferenc

Vas. Ujs. 1863. 478 l.

A pesti Lipóttemplom uj harangja.

Pestváros lakosai ez idén szép karácsoni ajándékot kaptak. S ez a lipótvárosi, épülőfélben levő basilika 5600 font sulyu uj harangja, mely miután decz. 10-én a herczegprimás által fel lőn szentelve, azóta a toronyba felhuzatott s karácson éjelén szólalt meg először. A közönséges pesti harangokat, melyeket minap röviden ismertettünk, mind szépségben, mind erőben jóval felülmulja gyönyörü alsó B. hangjával. A harang felirásait érdekesnek láttuk itt közleni.

A harang első oldalán van :

(A tiszta fogantatásu B. Szűz Mária képe.)

HONORIBUS
B. M. VIRGINIS IMMACULATAE OBTULIT MARTINUS ET ANNA ST. . . . . (Stoffer).

A 2-ik oldalán :

SUB
PONTIFICE MAXIMO PAPA PIO IX.
IMPER. FRANCISCO JOSEPHO REGE APOST.
PRIMATE A-EPPO STRIGON.
JOANNE CARD. SCITOVSZKY.
PAROCHO JOS. ANT. RÁTH
FUDIT FRANC. WALSER MDCCCLXIII.

Alól a karimáján körül :

HODIE SI VOCEM EJUS AUDIERITIS, NOLITE

Még alább bevésve :

Turri imposita vigilantia Architecti Jos. Hild et Syndici Ecclesiae Ant. Hampel, consecrata 10-a Decembris 1863.

Közli *S. J.*

Walther Gedeon

Waltherr Gedeon, építész, szül. 1852-ben Budapesten, 1876—78 az építészeti szakosztályban Th. Hansen tanítványa volt.

Fleischer Bécs 94. l.

knem függélyes és jobbról lejtős hegyen
~~mely~~ kapujához széles út vezet. ~~Ő~~ Ő-
yá~~kon~~in az ablakok egyformák. A vártól
k vannak, a háttér hegyes vidék és az
ros", ~~mely jobbfelé fut~~ szeli át. Felirata

T."

a vonalkeretnek 9.7 : 14.3 cm.

126/94 № 402.

Walser Ferenc

harangöntő.

A templom két tornyában összesen 7 harang van elhelyezve, a déliben egyedül néhai SCHOPPER GYÖRGY rozsnyói püspök által 1892-ben adományozott 77 métermázsa és 35 kilogramm súlyú nagy harang függ. Az északi torony 6 harangot rejt magában, ezek közül nevezetesebb az 1863-ban OBTUL MÁRTON

és STOFER ANNA által ajándékozott és 56 bécsi mázsa nehéz „Mária" harang, SLECHTA IGNÁCZ pesti polgár „István" harangja 1864-ből és HAMPEL ANTAL egykori templomgondnok által rendezett gyűjtés útján befolyt összegből készült „Angelus" (Angyal) harang. Mind a négy WALSER FERENCZ öntődéjéből került ki. 1)

Harangok:

1. Nagy harang 56 bécsi mázsa, OBTUL MÁRTON és STOFFER ANNA ajándéka (1863.).
2. Harang 27 bécsi mázsa, SCHLECHTA IGNÁCZ ajándéka (1864.).
3. Harang 17 bécsi mázsa.
4. „ 7 „ „
5. „ 1½ „ „
6. Nagy harang (77 mm. 35 kg.), néh. SCHOPPER GYÖRGY rozsnyói püspök úrtól, 1892. évben (20.000 K). (A harangokat mind Walser Ferencz öntötte.)

   Ezenkívül van még egy 4 bécsi mázsás harang. Ez nincs a toronyban, hanem lenn egy torony alatti raktárban őriztetik. Ezen harangok mind a toronyban vannak elhelyezve.
8. A toronyóra Mannhardtól, HAMPEL ANTAL templomgondnok ajándéka (1866.). 2)

1/ Thold Orbán Imre: A bpest. szt István templom. Bpest. 1905. 42-lap.

2/ u. ott 52. l. és 60. l.

FRANZ WALSER

GLOCKENGIESSER

IN

PEST.

erlaubt sich zur Kenntniss zu bringen, dass er durch eine richtige auf tonwissenschaftlicher Grundlage ruhende Theorie, und durch reichlich gesammelte Erfahrungen, in den ersten Giessereien des Auslandes, in den Stand gesetzt is, den Neu- oder Umguss von Glocken jeder Grösse, von jedem beliebigen Tone zu den billigsten Preisen zu übernehmen.

Da wir uns in unserem Vaterlande noch weniger harmonischer Glockengeläute rühmen dürfen, so glaube ich nichts Ueberflüssiges zu thun, Ihrer gefälligen Beachtung die zwei hier beigefügten Tabellen empfehlend, deren eine das Verhältniss des Tones der Glocken zu ihrem Durchmesser und Gewicht, die andere die zu einem harmonischen Glockengeläute entsprechenden Zusammenstellung der Töne lehrt. Denn wie ein Misston in dem Zusammenklange eines Geläutes jedes Ohr beleidiget: so gereicht ein schön gegossenes rein harmonisches Glockengeläute der Gemeinde zur Freude, und der ganzen Umgegend zur Zierde.

Sehr oft lässt sich durch geringe Kosten in einem Geläute eine Harmonie herstellen, was Sie selbst aus nachstehenden Tabellen beurtheilen können. Ich habe hiebei die am häufigsten vorkommende Art von Glocken im Auge gehabt, während es allerdings auch solche giebt, die wegen grösserer oder geringerer Metallstärke, bei demselben Durchmesser, ein grösseres oder geringeres Gewicht, um $^1/_2$ oder selbst 1 Ton höheren oder tieferen Klang haben.

1. Glocken-Tabelle.

Kleine Octave.					Einmal gestrichene Octave.					Zweimal gestrichene Octave.				
Ton	Unterer Durchmesser			Gewicht	Ton	Unterer Durchmesser			Gewicht	Ton	Unterer Durchmesser			Gewicht
	Fuss	Zoll	Lin.	Ctnr.		Fuss	Zoll	Lin.	Ctner.		Fuss	Zoll	Lin.	Ctnr.
c.	10	1	2	$304^1/_2$	c.	5	1	—	38	c.	2	6	6	$4^3/_4$
cis.	9	7	5	256	cis.	4	9	10	32	cis.	2	4	8	4
d.	9	1	1	$215^1/_4$	d.	4	6	4	$26^7/_8$	d.	2	3	2	$3^3/_8$
es.	8	9	9	181	es.	4	3	6	$22^5/_8$	es.	2	1	9	$2^7/_8$
e.	8	1	4	$152^1/_4$	e.	4	—	7	19	e.	2	—	4	$2^3/_8$
f.	7	7	—	128	f.	3	10	—	16	f.	1	10	10	2
fis.	7	2	3	$107^3/_8$	fis.	3	7	6	$13^1/_2$	fis	1	9	7	$1^3/_1$
g.	6	9	5	$90^1/_6$	g.	3	5	2	$11^3/_8$	g.	1	8	5	$1^3/_8$
as.	6	4	9	$76^1/_8$	as.	3	2	6	$9^1/_2$	as.	1	7	—	$1^1/_4$
a.	6	1	—	64	a.	3	—	5	8	a.	1	6	2	1
b.	5	8	7	$53^3/_4$	b.	2	10	8	$6^3/_4$	b.	1	5	2	$^7/_8$
h.	5	5	—	$45^1/_4$	h.	2	8	4	$5^5/_8$	h.	1	4	1	$^6/_8$

2. Tabelle wohlklingender musikalischer Accorde.

Grosse Glocke C.				Grosse Glocke E.				Grosse Glocke As.			
C.	C.	C.	C.	E.	E.	E.	E.	As.	As.	As	As.
E.	Es.	Es.	F.	Gis.	G.	G.	A.	C.	Ces.	Ces.	Des
G.	G.	As	A.	H.	H.	C.	Cis.	Es.	Es.	Fes.	F.
C.	C.	C.	C.	E.	E.	E.	E.	As.	As.	As.	As.
Grosse Glocke Cis.				**Grosse Glocke F.**				**Grosse Glocke A.**			
Cis.	Cis.	Cis.	Cis.	F.	F.	F.	F.	A.	A.	A.	A.
Eis.	E.	E.	Fis.	A.	As.	As.	B.	Cis.	C.	C.	D.
Gis.	Gis.	A.	Ais.	C.	C.	Des.	D.	E.	E	F.	Fis.
Cis.	Cis.	Cis.	Cis.	F.	F.	F.	F.	A.	A.	A.	A.
Grosse Glocke D.				**Grosse Glocke Fis.**				**Grosse Glocke B.**			
D.	D.	D.	D.	Fis.	Fis.	Fis.	Fis.	B.	B.	B.	B.
Fis.	F.	F.	G.	Ais	A.	A.	H.	D.	Des.	Des	Es.
A.	A.	B.	H.	Cis	Cis.	D.	Dis.	F.	F.	Ges	G.
D.	D.	D.	D.	Fis	Fis.	Fis.	Fis.	B.	B.	B.	B.
Grosse Glocke Es.				**Grosse Glocke G.**				**Grosse Glocke H.**			
Es.	Es.	Es.	Es.	G.	G.	G.	G.	H.	H.	H.	H.
G.	Ges.	Ges.	As.	H.	B.	B.	C.	Dis.	D.	D.	E.
B.	B.	Ces.	C.	D.	D.	Es.	E.	Fis.	Fis.	G.	Gis.
Es.	Es.	Es.	Es.	G.	G.	G.	G.	H.	H.	H.	H.

Ihrer werthen Aufmerksamkeit noch meine nach neuester und solider Construction gebauten Feuerspritzen empfehlend wie auch doppelt und vierfach wirkende Wasserzubringer — sehe ihren geneigten Aufträgen, unter Versicherung der strengsten Reelität entgegen

der Obige.

Pest, 1862. Gustav Emich, Buchdr. d. ung. Akademie.

FRANZ WALSER

GLOCKENGIESSER

IN

PEST.

erlaubt sich zur Kenntniss zu bringen, dass er durch eine richtige an Gewissenhaftigkeit grenzende Theorie, und durch reichlich gesammelte Erfahrungen, in den ersten Giessereien des Auslandes, in den Stand gesetzt ist, den Neu- oder Umguss von Glocken jeder Grösse, von jedem beliebigen Tone zu den billigsten Preisen zu übernehmen.

Da wir uns in unserem Vaterlande noch wenige harmonischer Glockengeläute rühmen dürfen, so glaube ich nichts Ueberflüssiges zu thun, Ihrer geehrten Beachtung die zwei hier beigefügten Tabellen empfehlend, deren eine das Verhältniss des Tones der Glocken zu ihrem Durchmesser und Gewicht, die andere die zu einem harmonischen Glockengeläute entsprechenden Zusammenstellung der Töne lehrt. Denn wie ein Misston in dem Zusammenklange eines Geläutes jedes Ohr beleidiget: so gereicht ein schön gegossenes rein harmonisches Glockengeläute der Gemeinde zur Freude, und der ganzen Umgegend zur Zierde.

Sehr oft lässt sich durch geringe Kosten in einem Geläute eine Harmonie herstellen, was Sie selbst aus nachstehenden Tabellen beurtheilen können. Ich habe bisher die am lästigsten vorkommende Art von Glocken im Auge gehabt, während es allerdings auch solche giebt, die wegen grösserer oder geringerer Metallstärke, bei demselben Durchmesser, ein grösseres oder geringeres Gewicht, um ½ oder selbst 1 Ton höheren oder tieferen Klang haben.

1. Glocken-Tabelle.

Kleine Octave.				Einmal gestrichene Octave.				Zweimal gestrichene Octave.			
Ton	Unterer Durchmesser		Ge-wicht	Ton	Unterer Durchmesser		Ge-wicht	Ton	Unterer Durchmesser		Ge-wicht
	Fuss	Zoll	Linien		Fuss	Zoll	Linien		Fuss	Zoll	Linien
c.	10	1	2	304½	c.	5	1	—	38	c.	2	0	6	4½
cis.	9	7	5	256	cis.	4	9	10	32	cis.	2	4	3	4
d.	9	1	1	218½	d.	4	6	4	26½	d.	2	2	2	3½
dis.	8	9	9	181	dis.	4	3	6	22½	dis.	2	1	0	2½
e.	8	1	4	152½	e.	4	—	7	19	e.	2	—	1	2½
f.	7	7	—	128	f.	3	10	—	16	f.	1	10	10	2
fis.	7	2	3	107½	fis.	3	7	6	13½	fis.	1	9	7	1½
g.	6	9	5	90½	g.	3	5	2	11½	g.	1	8	5	1½
as.	6	4	9	76½	as.	3	2	6	9½	as.	1	7	—	1½
a.	6	1	—	64	a.	3	—	5	8	a.	1	6	2	1
b.	5	8	7	53½	b.	2	10	8	6½	b.	1	5	2	½
h.	5	5	—	45½	h.	2	8	4	5½	h.	1	4	1	½

2. Tabelle wohlklingender musikalischer Accorde.

Grosse Glocke C.				Grosse Glocke E.				Grosse Glocke As.			
C.	C.	C.	C.	E.	E.	E.	E.	As.	As.	As.	As.
E.	Ee.	Be.	E.	Gis.	G.	G.	A.	C.	Cee.	Ces.	Des.
G.	G.	As.	A.	H.	H.	C.	Cis.	Es.	Fs.	Fes.	F.
C.	C.	C.	c.	E.	E.	E.	E.	As.	As.	As.	As.

Grosse Glocke Cis.				Grosse Glocke F.				Grosse Glocke A.			
Cis.	Cis.	Cis.	Cis.	F.	F.	F.	F.	A.	A.	A.	A.
Eis.	E.	E.	Fis.	A.	Ae.	As.	B.	Cis.	C.	C.	D.
Gis.	Gis.	A.	Ais.	C.	C.	Des.	D.	E.	E.	E.	Fis.
Cis.	Cis.	Cis.	Cis.	F.	F.	F.	F.	A.	A.	A.	A.

Grosse Glocke D.				Grosse Glocke Fis.				Grosse Glocke B.			
D.	D.	D.	D.	Fis.	Fis.	Fis.	Fis.	B.	B.	B.	B.
Fis.	F.	F.	G.	Ais.	A.	A.	H.	D.	Des.	Des.	Es.
A.	A.	H.	H.	Cis.	Cis.	D.	Dis.	F.	F.	Ges	G.
D.	D.	D.	D.	Fis.	Fis.	Fis.	Fis.	B.	B.	B.	B.

Grosse Glocke Es.				Grosse Glocke G.				Grosse Glocke H.			
Es.	Es.	Es.	Es.	G.	G.	G.	G.	H.	H.	H.	H.
G.	Ges.	Ges.	As.	H.	H.	H.	C.	Dis.	D.	D.	E.
B.	B.	Des.	C.	D.	D.	Es.	E.	Fis.	Fis.	G.	Gis.
Es.	Es.	Es.	Es.	G.	G.	G.	G.	H.	H.	H.	H.

Ihrer werthen Aufmerksamkeit noch meine nach neuester und solider Construction gebauten Feuerspritzen empfehlend wie auch doppelt und vierfach wirkende Wasserstiefel — sehe ihren geneigten Aufträgen, unter Versicherung der strengsten Reellität entgegen

der Obige.

Pest, 1854. Gedruckt bei Emich Gustav. Buchdr. d. kön. Akademie.

A SZÉKESFEHÉRVÁRI

PROHÁSZKA OTTOKÁR

EMLÉKHARANG

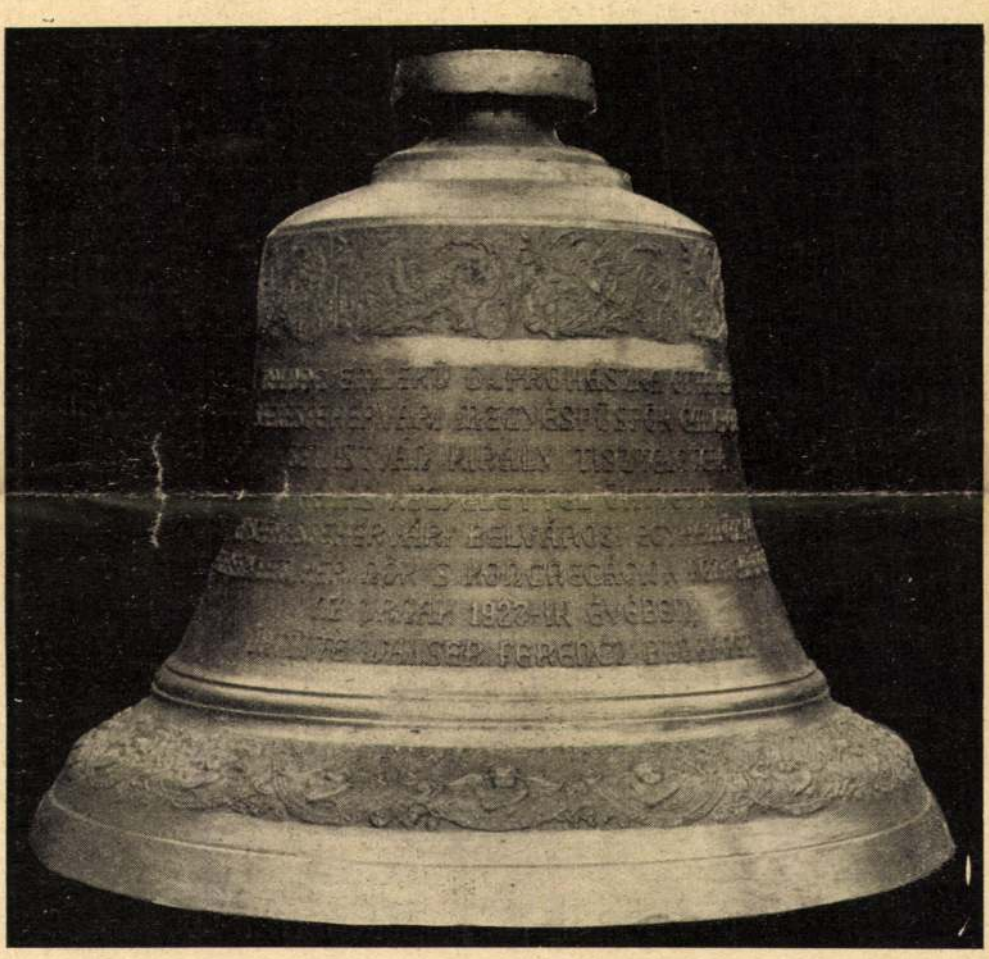

Öntötte és szabadalmazott elektromos harangozókészülékkel felszerelte:

WALSER FERENCZ

TŰZOLTÁSI SZEREK ÉS SZIVATTYUK GYÁRA, HARANG- ÉS FÉMÖNTŐDE

BUDAPEST, VI., LOMB-UTCA 34--36. SZ.

TELEFON: 913—46. Villamos-megálló, Váci-ut, Láng-gyár. TELEFON: 913—46.

Walser Ferenc

Képes könyve, A magyar élet —, Bpest 1928. 130. l.

A beruházási tevékenységre módot nyujtott a népszövetségi kölcsön maradványa és az egyes költségvetési évek végén jelentkezett bevételi többlet. A Nemzetek Szövetsége a népszövetségi kölcsönből az 1925/26., az 1926/27. és az 1927/28. költségvetési évekre *50—50 millió aranykoronát, azaz 58—58 millió pengőt szabadított fel,* az államháztartás feleslegeiből pedig erre a célra az 1925/26. költségvetési évben *103.3 millió pengő,* az 1926/27. költségvetési évben *58.5 millió pengő, az 1927/28. költségvetési évben az eddig rendelkezésre álló adatok alapján 86.5 millió pengő volt fordítható.* A beruházások közül a legfontosabbak: a budapesti vámmentes kikötő építése, út- és hídépítések, ármentesítések, lecsapolások, a mezőgazdasági termelés előmozdítását célzó beruházások, a földbirtokreform végrehajtását célzó beruházások, ikslakás-építések, tanyai iskolák építése, kórházak építése, a magyar államvasutak és a posta, távirda és távbeszélő beruházásai.

Az eddigi beruházásokkal még egyáltalán nincsenek pótolva a háborús és azt követő súlyos idők, valamint a koronaromlás következményei és így még a következő időkre is jelentékeny összegek lesznek szükségesek beruházásokra.

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS

KÖZSÉGI ÉLELMISZERÁRUSITÓ ÜZEME

a főváros tulajdona, saját kezelésében.

Igazgatóság. Központi telep és iroda:

BUDAPEST, IX., SOROKSARI-UT 58 (MARHAKÖZVÁGÓHID)

SÜRGÖNYCIM: Közélelmezés.

TELEFONSZÁMOK:

IGAZGATOSÁG: Interurbán József 518—41 és József 572—75.
KÖZPONTI KÖNYVELŐSÉG: Telefon József 518—45.
KÓRHÁZELÁTÁSI ÉS GYARMATÁRU OSZTÁLY: József 553—64.
SZÁLLITÁST ELLENŐRZŐ OSZTÁLY: József 546—48.
SERTÉSNAGYVÁGÓ ÉS FELDOLGOZÓ ÜZEM: József 549—58.

ÜZEMÁGAK: Központi kolbász- és hentesárugyár. Húsnagyvágó üzem. Tojásfeldolgozó és lámpázó telep. Vaj és egyéb tejtermék feldolgozó telep. Baromfihizlalda és tollosztály. Baromfiárusítás. Vad- és szárnyas osztály. Vadásztöltény nagybani árusítás. Pótkávé gyár. Hűtő- és fagyasztótelepek. Budapest területén 54 saját elárusító üzlet.

HATÓSÁGI KÖZVETITŐ a Központi Vásárcsarnokban. — Vásárolunk közvetlenül a termelőktől mindennemű hüvelyeseket friss vajat, tehéntúrót, lehgomolyát, élő baromfit és egyéb élelmicikkeket. Az ajánlatokat minőség és mennyiség megadásával kérjük címünkre megküldeni. A küldeményeket bizományi áru részére: **Budapesti Központi Vásárcsarnok.** — Egyéb áru részére: **Budapest Ferencváros állomásra** kérjük feladni.

A Győri Első Takarékpénztár

1844-ben alakult, tehát az ország legrégibb pénzintézetei közé tartozik. Alap- és tartaléktőkéje P 1,000.000, azonkivül jelentékeny titkos tartalékok felett rendelkezik. Az intézet elnöke: dr. Németh Károly udv. tanácsos, főispán; igazgatósági tagjai Csikvándi Ödön földbirtokos, Farkas Mátyás Győr szab. kir. város polgármestere, dr. Hanny Tódor kir. kormányfőtanácsos, kir. közjegyző, Hlatky Schlichter Gyula mérnök, Hlatky Schlichter Károly téglagyáros, dr. Jerfy Géza Győr szab. kir. város tiszti főügyésze, gróf Khuen-Héderváry Károly nagybirtokos, dr. Korn János ügyvéd, dr. Mayer Lajos ügyvéd, Nirnsee Ferenc nagybirtokos, Richards Richard malomtulajdonos, Sándori Ferenc vaskereskedő.

ARNOLD JÁNOS

lakatosáru és vasszerkezeti gyára

Pécs, Alsómalom-utca 1. ❖ Telefon 218 és 500.

A gyár szilárd alapjait még békében vetette meg, **Arnold** János, jelenlegi tulajdonosa. Azóta állandó és fokozatos fejlődés kísérte az üzemet, ugyhogy ma **Pécs** és a **Dunántúl** ilyennemű gyárai között az első helyen áll. Készítményei a következők: vasszerkezetek, vashidak, vastetőszerkezetek, vaskerítések, vaskapuk, vasajtók és mindennemű mű- és épület-lakatosmunkák. Az üzem azonkívül be van rendezve autogénhegesztésre, gépjavításra, valamint külön osztálya van «Narag» központi melegvízfűtő berendezésre, csatornázásra és vízvezeték szerelésre is. A gyár Baranya vármegye területére bírja a **Renault** autók képviseletét.

KACHELMANN KÁROLY

selmecz- és vihnyei gépgyárnok

ajánlja elismert kitünőségü és több első érmekkel kitüntetett

ARATÓ-, KASZÁLÓ-

és országos szabadalmazott

NYOMTATÓ-GÉPEIT,

melyek egyszerüségüknél és kitünő hatásuknál fogva, átalános elismerést és nagy kiterjedést nyertek.

☞ Kaphatók **Pesten**: Koczó Pál, — **Debreczenben**: Tóth Lajos és Társa, — **Aradon** Andrényi Károly uraknál. 98 (7—8)

FAGYLALT-GÉP.

Többszörösen kipróbált, ugy szolgálati képességre, mint jégmegtakaritásra készitett gépek különösen a

CZUKRÁSZ

és

KÁVÉS

uraknak,

ugyszinte a magánzók részére minden nagyságban legjutányosb árakon kapható

Mayer Ferdinand-nál

152 **rézmüves,** (1—3)

Pesten, kecskeméti-utcza 8. sz. alatt.

☞ Parfumerie du Monde Élegant. ☜

Lait au Cacao & Créme de Lys des Vallées.

A legkitünőbb szer a

☞ bör leégése ellen, ☜

s a testet finomitani s annak a leggyöngédebb szinezetet adni.

Ára 1 üveg Lait au Cacao 2 forint.
„ 1 tégely Créme de Lysnek 2 „

Valódi minőségben kapható

Delettres & Cie-tól Párisban ugyszintén készletben van

Vértessy Sándor,

angol-franczia illatszerésznél a „Vénus"-hoz,
Kristóf-tér 1. sz. a. Pesten.

151 (1—4)

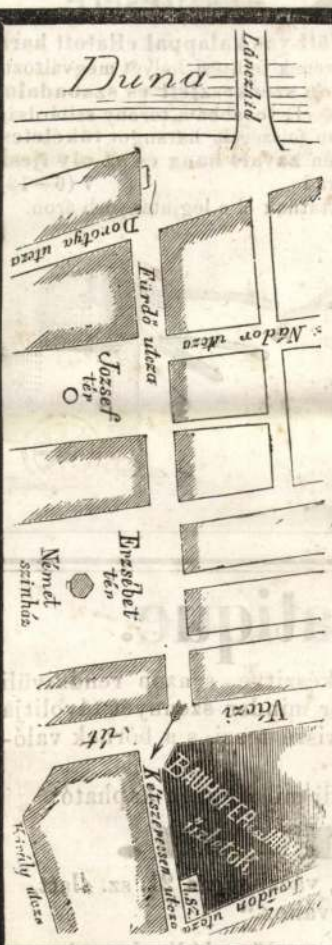

5 font

jóféle s tisztaizlésü

kávé csak 2 ft. 80 kr.

5 font

Portorico-kávé	**3 ft. 40 kr.**
Arany-Java-kávé	**3 „ 80 „**
Laguayra-kávé	**4 „ — „**
Plant-Ceylon-kávé	**4 „ 20 „**
Cuba-kávé egész finom . . .	**4 „ 40 „**
Gyöngy-kávé egész finom . .	**4 „ 50 „**

továbbá:

Brasiliai-rhum, egy pint **1** ft., legfinomabb **jamaikai-rhum, Pecco-virág-** és **Souchong-thea, sardinák, mustár** és **sajt**félék a legjutányosb áron kaphatók Pesten,

Bauhofer és Jármay-nál,

a két szerecsen- és Laudon-utcza szögletén, 11-dik szám alatt.

☞ Vidéki megrendelések a pénzösszeg beküldése vagy utánvét mellett a leggyorsabban eszközöltetnek. 131 (3—0)

☞ **A t. cz. vidéki közönségnek! Üzletünk könnyebb feltalálása tekintetéből szolgáljon tájékozásul az itt lenyomott tájrajz, mely a lánczhidtól veszi kiindulási pontját!**

☞ Helyi és vásári hirdetmény. ☜

WETZER ÉS KUNZ

rumburgi vászon kereskedők

PESTEN,

☞ az uri- és kigyó-utcza szögletén ☜

A „szép juhásznőhez,"

ajánlják a legjutányosb szabott áron s vászonáruik valódisága kezessége mellett, **dúsan rendezett raktárukat;**

továbbá a jelen évszakra, mindennemü **ruhakelméket** darabszámra, valamint finom franczia **mousselinek batizok** s **perkálokat;** több száz tuczatra menő **férfi** és **női zsebkendöket** és ☞ **kézzel varrott** ☜ **fehér** és **szines férfi ingeket,** minden igénynek megfelelő gazdag választékban. ☞ Fentebbi czég, a jelen pesti vásár alatt, nemcsak Pest-Buda fővárosok **nagyérdemü közönségének,** — hanem az igentisztelt **vásárlátogatók** szives figyelmébe is ajánltatik. 142 (3—3)

A nagyérdemü közönség különös előnyére,

tisztelettel jelenti a legnagyobb, **s az 1867. évi kiallitáson** a legmagasb s igy az első

☞ **ezüst éremmel** ☜

egyedül s kizárólag kitüntetett

Fogl E.-

féle

vászonáru-raktára

BÉCSBÖL,

hogy kedvező sikerrel tett fonal bevásárlásai által, továbbá az ágio csökkenése, s daczára az áruczikkek rendkivüli kelendőségének, mégis azon szerencsés helyzetben van, hogy összes vászonáruit, s kész **férfi** s **női fehérruha-készleteit,**

a jelen pesti vásár tartama alatt

☞ valóságos 30% engedménynyel, ☜

Pesten, a váczi-utcza közepetáján,

Szentkirályi-féle ujonnan épitett 14-dik szám alatti házban, a **„korona"** czimü kávéház átellenében — végkép elárusithatja.

☞ Meghatározott **szabott árak**, s a vásznak valódiságaért **jótállás** biztositttatik.

Minthogy mi, ☞ minden levélbeli megrendeléseket, ☜ (legyenek azok bármi nyelven irva) a pénzösszeg beküldése, vasuti vagy postai utánvét mellett (lefizetvén a csomag átvételénél az illető járulék összeget) mindenhová elküldeni készek vagyunk; teljes jótállás mellett itt következtetjük a **tetemesen leszállitott gyári árak** árjegyzékét:

Rumburgi vászonból

férfi-ingek a (nyak terjelme megkivántatik), 1 ft. 50 kr., 2, 3, 4, 5—6 ftig a legfinom.

női-ingek, simák 1 ft. 80 kr., 2 ft.; finom hurokvarrattal 2 ft. 50 kr., himzéssel 3 ft., 3 ft. 50 kr., 4—5 ftig; legfinomabb **vászon- és batiz-ingek** himzéssel és csipkével 6—8 ftg.

Férfi-gatyák 1 ft., 1 ft. 50 kr., 2 ft., 2 ft. 50 kr., 3 ftig; lovagszabásra, franczia- és magyar mintára, ugyszinte női nadrágok.

Női **pongyola** vagy **éji-corsettek**, perkailból 2 ft., 2 ft. 50 kr.; franczia batizból, himzéssel 3 ft. 50 kr., 5—6 ftig.

1 tuczat **vászon zsebkendő**, a kisebbek 1 ft. 50 kr., 2 ftig, nagyobbak és finomabbak 2 ft. 50 kr., 3 ft. 50 kr., 4, 5, 6—8 ftig.

1 tuczat **czérna batizvászon-zsebkendő** hölgyek számára 5, 7, 9—10 ftig a legfinomabbak.

1 tuczat **asztal-** vagy **törülközö-kendő** ára csak 5, 6, 7, 8—9 ftig a czérnadamasz.

Egy vászon asztalkészület 6 személyre (1 abrosz s ahhozilló 6 asztalkendővel) 5, 6, 8—10 ftig a legfinom damaszból.

30 rőfös szines **ágynemüre való** 8, 9, 10—12 ftig a legjobb féle.

30 rőf **kézifonal-vászon** fehéritve, és **duplaczérnából** fehéritetlen 7 ft. 50 kr., 9 ft. 50 kr., 11, 13, 15—18 ftig a legszebbek.

38 rőfös **kreasz** vagy **rumburgi gazdasági vászon** 14, 16, 18—20 ftig a legszebb minőségü.

40—42 rőf **kitünő takácsvászon**, (finom ágyruhára vagy 12 db. női inghez) 14, 15, 18, 22—24 ftig a legszebbek.

48 rőfös belga **takács-vaszon** 22, 25, 30—35 ftig; ingekre különösen ajánlható.

50—54 rőf hasonlithatlan jó **rumburgi-** vagy **hollandi vászon** (kézifonat és ¾ rőf széles) 20, 25, 30, 35, 40, 50—60 ftig. 143 (3—6)

☞ Orosz-vászon nyári öltönyökre férfiak számára 8 rőf; rőfszámra 30, 40, 50—60 krig a legjobb féle. — Himzett garniturák, u. m. gallérok és manchettek 1, 2—3 ftig a legfinomabbak.

Ingek, melyek a testhez nem jól illenek, visszavétetnek.

☞ 50 ft. erejéig vásárlóknak, ráadásul egy igen csinos párisi **cachemir terítővel** kedveskedünk.

Kiadó-tulajdonos **Heckenast Gusztáv.** — Nyomatott saját nyomdájában Pesten 1868 (egyetem-utcza 4-dik szám alatt).

Vas. Ujv. 1868

Pezsgőbor

közvetlen Franciaországból behozva, vámmentesitve, ládákban 6 palaczkjával s feljebb a **Champagne** leghirnevesb gyáraiból, u. m.

Moët & Chandon a Epernay crémant rosé . . . . . **2 ft. 50 kr.**
Napoleon grand vin à Ay crémant rosé . . . . . **2 ft. 50 kr.**
A fentebbi fajokból ½ palaczkokban . . . . . **1 ft. 50 kr.**

A pénzösszeg beküldése vagy utánvét mellett alulirottnál megrendelhető. A pakolás ingyen. 20 palaczk vételnél 5% engedtetik. 2289 (30—50)

Alexander Floch,
in Wien, Ober-Döbling Nr. 28.

Titkos

BETEGSÉGEK

és sulyos **utóbajai** ellen, sok évi tapasztalás s a világhirü **Ricord** (egykori párisi tanárának) módszere után, **siker biztositása mellett**, rendel

SUGÁR F.
orvostudor.

Lakása Pesten, váczi-utcza 15. sz., a korona kávéház mellett.

☛ *Elfogad naponkint 11 órától 1-ig.* 129 (3—12)

☛ Megkereshető levél által is.

KÁNYA JÓZSEF

(előbb **Böhm** és **Kánya**)

Pesten, József-tér 10-ik sz. a.,

ajánlja

minden évszakra

dúsan ellátott

legujabb bel- és külföldi

női-divatáru

raktárát.

136 (2—6)

Külső és titkos betegségek

és

☛ gyengeségeket ☚

katonai és polgári kórházakban sikerrel használt egyszerü módszerrel bámulatos gyorsan és alaposan (az ujonnan keletkezetteket 48 óra alatt) gyógyitja **Weisz J.** gyak. orvos és szülész, az itteni cs. kir. **garnisonfőkórházban** kiszolgált osztályorvos, minden alkalmatossággal ugy a titoktartás, mint a gyógyczélokhoz jól beosztott **rendelő-intézetében** Pest, kis mező-utcza 33. sz. 1. emelet, (a „Tereziához" czimzett gyógytár szomszédságában), bemenet a lépcsőn, naponkint reggeli **7** órától **10**-ig és délután **1—4** óráig

Férfiak és **hölgyek** részére külön bemenet és külön várszoba.

Dijjal ellátott levelekre leggyorsabban válasz, és kivánatra gyógyszerről is gondoskodik. 133 (5—12)

A katulyák az itt látható és hivatalosan letett védjegyekkel vannak ellátva.

MOLL SEIDLITZ PORA

Kitüntetve jutalom-emlékpénzzel a párisi világkiállitásban 1855-ik évről.

Központi szállitási rakhely a „gólyához" czimzett gyógyszertár Bécsben.

ÓVAS. Azt tapasztalván, miszerint a **Seidlitz-porok** oly használati utasitványokkal adatnak el, melyek saját utasitványaimmal szóról szóra azonosok és saját nevem aláirásával vannak hamisitva, s igy külalakra nézve gyártmányaimmal könnyen összetéveszthetők, — minélfogva azon észrevétellel óvok mindenkit ezen hamisitványok megvételétől: **hogy az általam készitett Seidlitzporok minden egyes skatulái, valamint az adagok papirjai hivatalosan letéteményezett védmarkkal vannak ellátva.**

Ára egy bepecsételt eredeti katulyának 1 ft. 25 kr. — Használati utasitás minden nyelven.

E porok, rendkivüli s a legkülönbözőbb esetekben bebizonyult gyógyhatásuk által minden eddig ismert hári-szerek között tagadhatatlanul az első helyet foglalják el; — mint azt sok ezer, a nagy császári birodalom minden részeiből került s kezeinknél levő hálairatok a legrészletesebben tanusitják, hogy e porok **rögzött szorulásoknál, emésztéshiány és gyomorhévnél**; továbbá: **görcsök, ve se- és ideges bajokban, szivdobogásnal, idegesség** okozta **főfajásnál, vértódulásnál, csüzos fogfájdalomnál**, végül **hysteriára, bukórra és huzamos hányásra hajlamnál** stb. a legjobb sikerrel alkalmaztattak, s a legtartósb gyógyhatást eredményezték. — Az ez értelembeni igen is kiterjedt levelezés számos bizonyitványt tartalmaz oly betegek részéről, kik, miután nálok minden, gyakran allopathikus és hydropathikus gyógymód eredménytelenül kimerittetett, ez egyszerü házi-szerhez folyamodtak, és ebben rongált egészségöknek helyreállitására oly soká eredménytelenül keresett gyógyszert meglelék. — Ez elismerőiratok szerzői között a társadalomnak csaknem minden osztályai, u. m. munkások, tanitók, kereskedők, iparosok, müvészek, mezei gazdák, tanárok és hivatalnokok, sőt gyógyszerészek és orvosok, valamint mindkét nembeli oly egyének is képviselvék, kiknek ezelőtt még a leghirhedtebb gyógyforrások sem okoztak legkisebb könnyebbülést, és kiknek egészségök csupán csak a Seidlitz-poroknak rendes használata által állittatott helyre.

☛ A főraktár létezik: ☚

PESTEN { **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerész urnál, király-utcza 7-ik szám alatt. **UHL JÓZSEF** ur kereskedésében, gránátos-utczában.

Ezen czégek alatt szintén megrendelhető:

a norvégiai Bergen városból való valódi Dorsch-májhalzsirolaj is.

Ára egy nagyobb üvegnek 1 ft. 80 kr., egy kisebbnek 1 ft. a. é.

Az üvegcsék el vannak látva védmárkommal és kimeritő használati utasitással. — Ez az egyetlen faj, mely minden töltés előtt vegytanilag megvizsgáltatik és czinkupakkal elzárt üvegekben küldetik el. — Ezen legtisztább és leghatályosbb májhalzsir-faj a Dorsch-halaknak leggondosabb egybegyüjtése és kiválogatása által van megnyerve, és egyátalában semmi vegytani kezelés alá nem vonatott, hanem a **bepecsételt üvegekben levő folyadék egészen épen és azon állapotban van, miként az közvetlenül a természet által nyujtatott.** — E való li Dorsch-májhalzsirolaj Európának minden orvosi tekintélye által mint legjelesb gyógyszer **a mell- és tüdőbajokban, scrophulus és rachitis, köszvény és csúz, idült bőrkiütés, szemgyuladás, ideg-** és több más **bajokban** alkalmaztatik.

2345 (19—50)

MOLL A., gyógyszerész Bécsben, „zum Storch", Tuchlauben.

Szabadalmazott vaskalap legujabb szerkezetü.

WALSER FERENCZ

harangöntő,

nagy kereszt-utcza 3-ik szám alatt

PESTEN,

ajánlja magát a t. cz. közönség és érdemes községnek tetszés szerinti nagyságu s tiszta egész összhangzatu

HARANGOK,

valamint a legujabb szerkezetü

A fakalap vagy a régiebb szerkezetü korona.

tüzi-fecskendők készitésére.

Az én találmányom módja szerint megujitott és a magas kormány által **szabadalmazott öntött-vas kalappal ellátott harangok** a legnagyobb előnyt nyujtják, mert koronájuk, azaz kalapjuk forditható és igy a harang nyelvének felütési helyét megváltoztathatván a harang megrepedése lehetetlen s legnagyobb tartóssága biztositatik, azonkivül az **ujonnan szerkesztett és szabadalmazott surlódásment persely által,** mely igen könnyen fordul, a harangozás is igen kevés erőt igényel; továbbá a torony szilárdságát sem rongálja, mert könnyü forgása által a haranglábat legkevésbé sem ingatja meg. Az ily módon felszerelt harangot **tökéletesen kilóditani lehet,** mely által a hang is egészen kitólul, s igy teljes hangját és erejét éri el; minden **zavart hang és az oly ijesztő kongás pedig**, mely tökéletesen ki nem lóditható harangoknál előfordulni szokott, teljesen elmarad. 7 (6—12)

Kivánatra öreg harangok is megváltoztathatnak uj rendszerem szerint, és uj felszereléssel láttatnak el a legjutányosb áron.

Biztos és gyors megölése

patkányok s egereknek,

egy cs. kir. kiz. szab. patkány- és egér-irtó-szerrel gyertya-alakban.

Egy darab ára 50 kr. a. é.

Valódilag kapható **Pesten: TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerész urnál, király-utcza 7-ik sz. — **Beszterczebanyán:** Göllner H. — **Brassóban:** Gyertyánffy és fiai — **Csáktornyán:** Kárász A. — **Eperjesen:** Zsembery J. — **Eszéken:** Deszáthy István. — **Győrött:** Lehner F. — **Jassenovában:** Dedovits J. — **Kassán:** Novelly A. — **Keszthelyen:** Wünsch F. — **Kolozsvártt:** Wolf J. — **Lugoson:** Kronetter J. — **N.-Becskereken:** Nedelkovits. — **Orosházan:** Gabovits Demeter. — **Pápán:** Bermüller. — **Pozsonyban:** Scherz Fülöp. — **Rimaszombatban:** Maleter S. és Hamaliár C. gysz. — **Soborsinban:** Franke A. — **Sopronban:** Pachhofer L. — **Segesvárt:** Teutsch J. B. — **Tisza-Ujlakon:** Roth Ign. — **Ujvidéken:** Schreiber F. — **Varasdon:** Dr. Halter A. — **Verőczén:** Bész J. K. uraknál. 125 (3—8)

Savon aromatique.

E szappan, illatos növényekből van készitve, s azon rendkivüli hathatósággal bir, miszerint nemcsak a bőr minden szennyét távolitja el, hanem azt gyengéddé, nyulékonnyá és frissé teszi, s a bőrnek valójában bámulatos szint kölcsönöz.

☛ Egy db. ára **40** kr. egyedül valódi minőségben kapható:

Lueff M.

120 (3—3) **illatszerárusnál Pesten,** váczi-utcza 21. sz. alatt, a „Minervához."

NB. Egyedül csak azon szappan tekintendő valódinak, melyen a készitő neve **Piver L. T. Páris** és **Lueff M. Pest,** be van nyomva.

**

Köszvény-vászon

mindenféle köszvény, csuz (Rheuma) inszaggatás, mell-, gerinczfájdalmak, keresztcsontfájás (Hexenschuss), lábköszvény stb. ellen.

Egy csomag ára 1 ft. 5 kr., kettős erejü 2 ft. 10 kr.

Dr. BURON
Párisi általános sebtapasza

mindenféle sebek, genyedések és daganatok ellen. — Egy köcsög ára a használati módszerrel együtt 70 kr., kisebb köcsög 35 kr. Postán küldve 10 krral több.

Valódian **Pesten** egyedül kaphatni csak **TÖRÖK JÓZSEF** ur gyógyszertárában, király-utcza 7. sz., Sárkány és Molnár uraknál a váczi-utczában, — **Debreczenben:** Rothschneck ur gyógyszertárában, — **Szombathelyen:** Pillich Ferencz ur gyógyszertárában, — **Mohácson:** Kögl A. ur sorszámszedésében, — **Kolozsvártt:** Wolff gyógyszerész, — **Miskolcz:** Spuller A. — **Szegeden:** Fischer és Schopper uraknál.

376 (6—6)

A magyar gyakorlati kertészeti egylet
mag és facsemeték katalogusa,

megjelent és becses kivánatra bérmentve átküldetik. Sokféle **az egyleti tagok által** termesztett, tehát tökéletesen biztos és legjutányosabb áron kapható magokon és több igen érdekes uj behozatokon kivül, mindenféle erdei magokat, közöttök a leggyorsabban **növésü tölgyfákat,** és mindennemü általános **befasitásra** legczélszerübb csemetéket tartalmaz.

Marc Ferencz,

414 (6—6) a magy. kertészeti egylet ügynöke Pesten, kigyó-utcza 6. sz.

Ajánlkozás.

Alulirott van szerencsém Somogymegyében, a t. cz. uraságoknak figyelmébe ajánlani, hogy egy jól felszerelt 8 ló erejü Clayton Shutlevorth-féle **cséplőgépet** hat évi tapasztalásom után ohajt részéről a legjobb sikerrel csépelni.

Tehát ezen **cséplőgéppel** rendelkezniohajtó uraságok leveleiket még a cséplés idő előtt egyenest **Puszta-Berénybe** intézzék. u. p. **Lengyeltóti.**

444 (2—3) **Vass Gyuln,** gépész.

Gyermek-vászonnemüek,

hosszu vánkosok, ingecskék stb.,

keresztelö készletek.

Türsch F.-nél Pesten,

váczi-utcza a „nagy Kristóf" mellett.

Összes árjegyzék bérmentve.

451 (1—3)

292 Biztos szer (6—9)

fogfájás ellen.

Dr. Paycha-féle

alveolár-fogcseppek,

1 nagy üvegcse ára . . . . **1** ft. — kr.
1 kisebbé . . . . . — „ **50** „

Vipera-zsinórok,

biztos szer **torokfájdalmak,** lényegesen **torokgyik** ellen.

Egy ily zsinór a nyakra helyeztetvén, a fájdalmak ellen ovólag hat, s a gyökeres gyógyulás okvetlen bekövetkezik.

1 zsinór ára **1** ft. **58** kr.

Krieger A., gyakorlati tyukszem-mütő jónak elismert

tyukszemtapasza,

a tyukszemek gyökeres meggyógyitás biztositása mellett.

1 nagy skatulya ára . . **70** kr.
1 kisebbé . . . . . **35** „

Főraktár Magyarországra nézve Pesten: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerésznél király-utcza 7. sz. a.

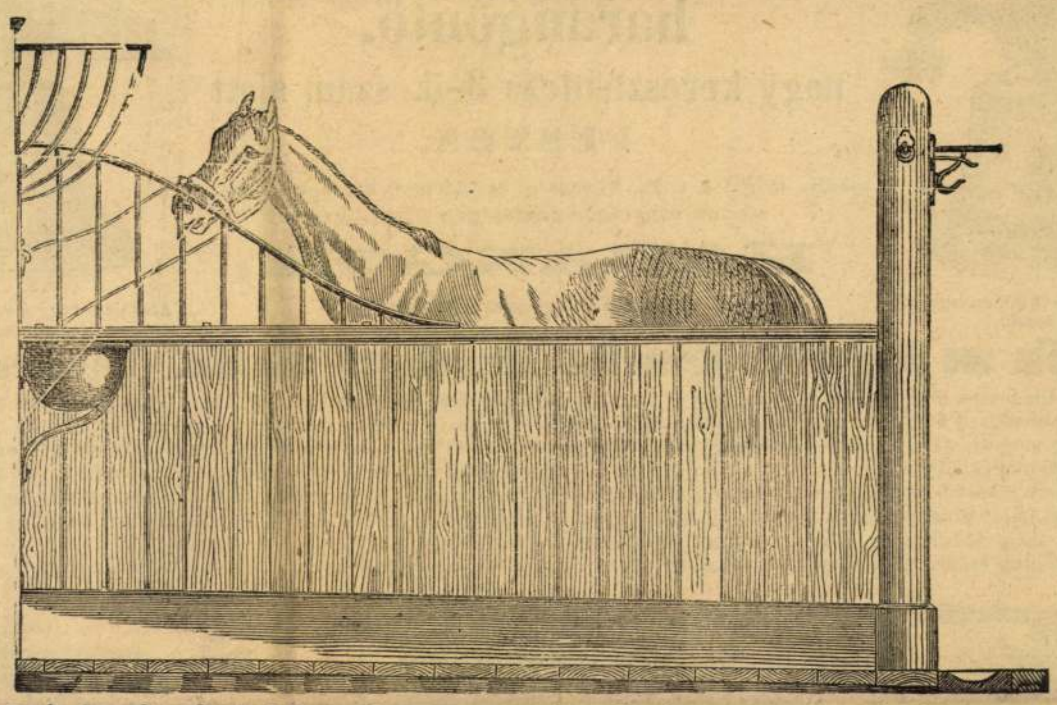

Lotz A. és Társai

váczi-töltés 403. szám Pesten.

Ló-istálló teljes felszereléseit és egyes ló-istálló vasmunkákat

LOTZ A. és TÁRSAI-nál

Pesten, váczi-töltés 403. sz.

386 (6—12)

Szőlővesszők

100 darab legjobb egri gyökeres **kék kadarka 1** ft. **20** kr.
100 „ szinte sima „ „ — „ **40** „

Megbizásokat Pesten, eredeti árakban elfogad **Liedemann J. S. Frigyes** nagykereskedőház.

Eger, 1869. febr. hóban.

Sír Antal,

412 (4—6) kereskedő és szőlők birtokosa.

Bittner József és Társa

mü- és kereskedelmi kertészek Budán, nádor-kert,

ajánlják dúsválasztékban mindennemü **exoticus fáikat,** továbbá **cserjék,** bel- s külföldi **növényeket,** régibb s legujabb fajta **gyümölcsfákat** s egyátalában minden **kerti termesztményeket** a lehető legjutányosb áron.

Elválalnak továbbá **kertelményeket** (Garten-Anlagen), melyek a legszebben s meglepő izléssel eszközöltetnek.

Fáink, különösen terebélyes koronájuk s délczeg szálaik által tünnek ki, ezt azon öntudattal mondjuk, hogy mindazok, kik megrendeléseikkel megtisztelnek, azt magunknak a jövőre nézve biztositottnak tartjuk.

Csoportozatoknak való **növények** nálunk mindenkor készen találhatók, — ezek közé tartoznak különösen tömött virágu **pelargoniáink** és gyökeres **rózsáink.**

Vidékről jövő megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

408 (6—12)

Dr. Faykiss'

szepesi kárpáti növény-kivonata mell- s tüdőbetegek számára.

A szepesi kárpáti florának legszorgosabban kifürkészett s kitünőleg alkalmas gyógyfüveinek nedveiből készitett szer, mint kitünő hatásunak bebizonyult: **köhögés, rekedtség, a száj-, garat- s légzőszervek nyákhártyáinak heveny hurutos bántalmai, görcsös, ideges, légrekedési rohamos köhögések, szükmellüség, oldalszurás, idült hörghurut, tüdővész** s a **tüdőgümősök** erőfogyasztó s bő izzadásai ellen; sőt a rosz vérképződésen s tápláltságon alapuló betegségek ellen.

Hasonló hatással birnak a szepesi kárpáti **növényelegy-thea** és a szepesi kárpáti **növény-czukorkák** (bonbons) dr. **Faykisstől.**

Ára egy üveg növény-kivonatnak használati utasitással . . . . . **75** ujkr.
» » csomag theának » » . . . . . **25** »
» » doboz növény-czukorkáknak » » . . . . . **35** »

Ezen gyógyczikkek megrendelhetők magánál a készitőnél: „gyógytár a magyar koronához" **Késmárkon.** Azonkivül kaphatók: **Pesten TÖRÖK JÓZSEF** gyógytárában kir. utcza 7. sz., **Kochmeisternél, Thallmayer.** Továbbá: **Alsó-Kubinban:** Tyroler és Schlesinger. **Breznyóbányán:** Zörnlaib gysz. **Debreczenben:** dr. Rothschnek V. E. gysz. **Egerben:** Schuttagh gysz., **Kassán:** Jerney Károly. **Krakón:** Szeidleczky gysz. **Selmeczen:** Vitkovits gysz. **Temesvárt:** Guiriny Alajos v. gysz. **Uj-Zsolyomban:** Göllner gysz. uraknál.

398 (4—6)

Van szerencsém köztudomásra juttatni, hogy számos magyarországi megrendelések következtében, idő- és fuvarköltségek megkimélése tekintetéből a t. közönség kényelmére, a már több évek óta feltalált s jelenleg a világrészek előkelőbb pontjain a legnagyobb elismerésben részesült

Férfiassági erő-anyag

(Mannbarkeits-Substanz)

készitményemből, mely betegségekből eredt, vagy természeti gyengeséget, alaposan pótolja; valamint női bajokban, sápkór és magtalanságnál kitünő, a nélkül, hogy izgató volna, — Magyarország részére **dr. Rothschnek V. Emil** gyógyszerész urnál **Debreczenben** raktárt állitottam fel, s kérem az illetőket ezentul bizalommal hozzáfordulni; ki is nevemben bárminemü felvilágositással szolgáland a használatra vonatkozólag, a legnagyobb titoktartás mellett.

439 (2—3)

Vidéki megrendelések, utánvétellel, ha tetszik, másnemü tartalom feladása alatt, pontosan teljesittetnek. — Berlin, jan. 15. 1869.

Dr. Koch W.

Vas. Ujs. 1869.

KÁNYA JÓZSEF

(előbb **Böhm és Kánya**)

Pesten, József-tér 10-ik sz. a.

ajánlja

minden évszakra

dúsan ellátott

legujabb bel- és külföldi

női-divatáru raktárát.

301 (5–6)

Csernátony

„ELLENŐR"

czimü lapja **megjelent;**

az előfizetési feltételek következők:

egy hóra (márczius) . . . . . **1** ft. **40** krral,
négy hóra (márczius—junius) . . . . . **5** „ **40** „
hét hóra (márczius—szeptember) . . . . . **9** „ **40** „
az év végeig (márczius—deczember) . . . **13** „ **40** „

Az előfizetési pénzek **Hekenast Gusztáv** hirlapkiadóhivatalába (Pest, egyetem-utcza 4-dik szám alatt) küldendők bérmentesen.

Különös figyelmeztetés a szülék számára.

Gyakran felmerült eseteknél alkalmam lévén sajnosan tapasztalni, miszerint **„Giliszta csokoládé"** név alatt ismert, kitünő hatásu szeleteim üzérkedő csalók által utánoztatnak, s az ál-szer sajátomról vett minta szerinti utasitás mellett terjesztetik; van szerencsém a tisztelt közönséget ezennel figyelmeztetni, hogy valódi általam készitett giliszta csokoládénak csak azt ismerje el, melynél a mellékelt utasitáson nevem nem nyomtatva, hanem sajátkezüleg aláirva van, mint itt alább látható.

Egyébiránt legczélszerübb a megrendeléseket közvetlenül nálam, vagy a könyvecskémben megnevezett t. bizományosoknál eszközölni. 458 (1—12)

Kapható Pesten: **Török József** és **Thallmayer** és **társ** uraknál.

Kröczer Ágoston

gyógyszerész Tokajban.

Szabadalmazott vaskalap legujabb szerkezetü.

WALSER FERENCZ

harangöntő,

nagy kereszt-utcza 3-ik szám alatt

PESTEN.

ajánlja magát a t. cz. közönség és érdemes községnek tetszés szerinti nagyságu s tiszta egész összhangzatu

HARANGOK,

valamint a legujabb szerkezetü

Afakalap vagy a régiebb szerkezetü kor ona.

tüzi-fecskendők készitésére.

Az én találmányom módja szerint megujitott és a magas kormány által **szabadalmazott öntött-vas kalappal ellátott harangok** a legnagyobb előnyt nyujtják, mert koronájuk, azaz kalapjuk forditható és igy a harang nyelvének felütési helyét megváltoztathatván a harang megrepedése lehetetlen s legnagyobb tartóssága biztositttatik, azonkivül az **ujonnan szerkesztett és szabadalmazott surlodásment persely által,** mely igen könnyen fordul, a harangozás is igen kevés erőt igényel; továbbá a torony szilárdságát sem rongálja, mert könnyü forgása által a haranglábat legkevésbé sem ingatja meg. Az ily módon felszerelt harangot **tökéletesen kilóditani lehet,** mely által a hang is egészen kitólul, s igy teljes hangját és erejét éri el; minden **zavart hang és az oly ijesztő kongás pedig,** mely tökéletesen ki nem lódithato harangoknál előfordulni szokott, teljesen elmarad. 433 (2—12)

Kivánatra öreg harangok is megváltoztathatnak uj rendszerem szerint, és uj felszereléssel láttatnak el a legjutányosb áron.

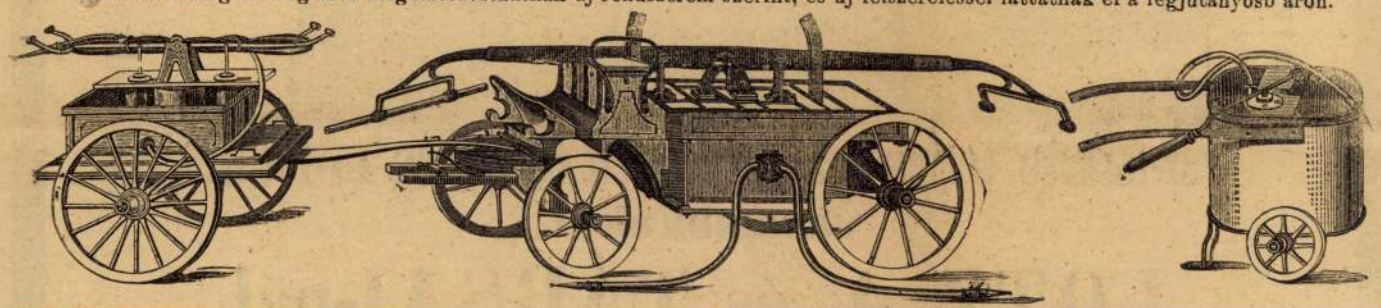

A t. szülékhez!

Érdekelt bizonyitvány **„Giliszta csokoládém"** tekintetébe. Szikszó, január 13-án 1869. Tekintetes érdemes ur! Uraságodnak bizonyosan jól fog esni a tudósitás, hogy **„Giliszta csokoládéjának"** hatása csodálatos nagyszerü volt, is csakugyan sajnálatos volna, ha a tekintetes urnak titka időjártával nem kerülne nyilvánosságra, mert daczára a vegyészet nagybani előhaladásának az utánzot **„Giliszta csokoládé"** az önéhez képest semmi? Most tehát ismét felkérem önt ezen ide mellékelt pénzért számomra **„Csokoládét"** küldeni sziveskedjék. Mely kérésem mellett vagyok és maradok alázatos szolgája

Nagy Mihály s. k.

Kapható **Pesten: Török József** és **Thallmayer** és **társa,** nemkülönben könyvecskémben jegyzett t. bizományos uraknál, egy db. 20 kr., nálam 6 darab 1 ftért. 440 (1—12)

Kröczer Ágoston m. k.
440 (1—12) gyógyszerész Tokajban.

Osterlamm Károly pesti könyvkereskedésében kapható:

Honvéd-Schematismus,

vagyis:

az 1848/49-diki honvédseregből 1868-ban még életben volt főtisztek névkönyve.

Összeállitotta

Mikár Zsigmond,

alszázados.

Ára **2** forint **50** krajczár.

450 (2—2)

Nagy raktár!

csipke, himzések és mindennemü legujabb **franczia, angol és helvétországi** czikkekből.

500 darab fehér alsószoknyák 3 ft. 75 krtól 15 ftig.

Függönyök 4 ft. 50 krtól 20 ftig.

Türsch F.-nél Pesten,

váczi-utcza a „nagy Kristóf" mellett.

Összes árjegyzék bérmentve.

452 (1—3)

Szarvason Békésmegyealólirottnak szabad kézből van eladó egy 250 dból álló kitelelt **törzsbirkanyája,** mely áll: 100 db. anyából bárányostól; 15 darab kos-, 80 db. ürü- és 55 tokjuhból. Előnyére legyen mondva, hogy a Geiszt-féle csákói hires birkanyájból veszi származását. 443 (2—2)

Jancsovits Imre,
Békésmegye t. esküdtje.

Tanuló kerestetik.

Tisztességes szüléknek jó erkölcsü 12—14 éves fia, ha árva volna is, és a ki legalább is négy osztályu elemi iskolát sikerrel végzett, a mézeskalács és viaszgyertya készitő mesterség megtanulása végett felvétetik, méltányos feltételek mellett.

Szó vagy irásbeli megkeresésre, felelettel szolgál

Pest, 24. febr. 1869. **Beliczay Imre,**
mézeskalácsos mester
kigyó-utcza.

445 (3—3)

Tavaszi árjegyzék

Türsch F.-től,

váczi-utcza 19-dik szám a „nagy Kristóf" mellett **Pesten.**

Az árak készpénzfizetés vagy utánvétel mellett értetődnek.

Gyermek-vászonnemüek.

Nyitott gyermek-ingek 90 kr., 1, 1.20, 1.75, 2 forint és fölebb.
» » valódi batisztből, legelső használatra, 2.50, 3.20, 4 ft.
Hosszu vánkosok vászon- vagy perkálból, 3.75, 4.50, 6, 8—12 frig.
» » piquét-ből 5, 6, 7, 8, forint.
Kis vánkosok 1.50, 2, 2.50, 3, 4 forint.
Paplanlepedők 3.75, 4.75, 6, 8, 10 forint.
Alsólepedők 1.90, 2 forint 90 kr.
Kádkendők 2.50, 2 forint 90 kr.
Pellenkák vászonból 65, 75, 80 kr.; viaszos tafotából 65, 70 kr; flanellból kivarrva, 1, 1 forint 20 kr. 420 (1—3)
Piquét-takarók 1.50, 2, 3, 4, 5 forint.
Vászonfőkötőcskék 42, 65, 80 kr.
Háromszegletes kendőcskék 40, 50, 60, 80 kr.
Szájkendőcskék 25, 30 kr.
Fürdőköpenykék 2.50, 3 forint.
Szoritók, szélesség és hosszuság szerint, 25, 35, 50 kr.
Szakálkák, piquétből vagy viaszos tafotából, 32, 45, 60 kr.
Pólyaszalag, fehér vagy szines, 70, 80, 90 kr.
Hosszu vánkosba való levarrt betét-paplan 2 forint 10 kr.
Öltöztető vánkos 1.60, 2 forint 10 kr.
Lószőr-vánkos, nanquin burkolattal, 2, 3 forint 50 kr.
Selyem-paplankák minden szinben 8, 10 forint és feljebb.
Szőtt zubonykák 50, 60, 70, 80 kr.; kötöttek 90 kr., 1.20, 1.50, 1 ft. 75 kr.
Zubonykák és főkötőcskék együtt; kötve, horgolva vagy hálózva 1.50, 2, 2.75, 3 forint 50 krig; szalaggal diszitve 2, 2.50, 3, 4 forint.

Keresztelő készletek. Gyermek-kosarak és bölcsők.

Moll vagy tüll zubonykák és főkötőcskék, szalaggal izletesen diszitve együtt 3, 4, 5 forintig.

Keresztelő készletek minden szinben, következőkből, u. m.: vánkos, zubonyka és főkötőcske, 12, 15, 20, 25, 30, 40 forint és fölebb; paplannal együtt 20, 25, 30, 40, 50, 60 forint és feljebb

1 gyermekkosár, kibélelve és feldiszitve, 22, 26, 30, 36 frt és feljebb.
1 vas bölcső, kibélelve, függönynyel együtt, 36, 45, 60, 80 forint és feljebb.

(Folytatása következik.)

Figyelmeztetés

a női világhoz!

Legdrágább kincs az egészség!

Nincs többé **méhmetszés, gyomorgörcs, rendetlen havitisztulás, fehérfolyás, hasonnemü betegség utókövetkezményei** s a női baj alkalma előtti kinzó fájdalom.

Millió és millió nő szenved ezen kórállapotban; miért? ártatlan szemérmök miatt! — Megsokalván e kinos betegségeket; jónak látom figyelmeztetni mindazon szenvedő nőket, kik hivatásukat tekintve elvesztett egészségüket visszanyerni ohajtják, miszerint a fentemlitett bajok gyökeres orvoslására s megszüntetésére gyógykezelésem által biztos sikert nyujtani tehetségemben áll. Vidékre postán utánvét mellett és dijazott névtelen levelekre is a bizton ható gyógyszereket utasitásommal a legnagyobb titoktartás mellett megküldetem.

Debreczen, február 28-án 1869.

Ócsváry Ede orvos,
lakik Czegléd-utcza 2573. sz. a.

Egyszersmind tudatom a n. é. közönséggel, hogy márczius 1-től 15-ig **Nagy-Kanizsán** fogok tartózkodni, lakásomat a „Kanizsai Lapok" kiadó-hivatalában tudhatni meg. Nagy-Kanizsáról pedig azon vidékre szándékozom látogatást tenni, honnan legtöbb megkeresések fognak hozzám odaintéztetni.

442 (1) **Ócsváry.**

Kiskőszeg a szentlőrinci járásban. Hozzátartozik: Bükkmárogpuszta.
Területe 1872 k. hold. Házainak száma 163. Lakossága 859 főből áll. Kö-

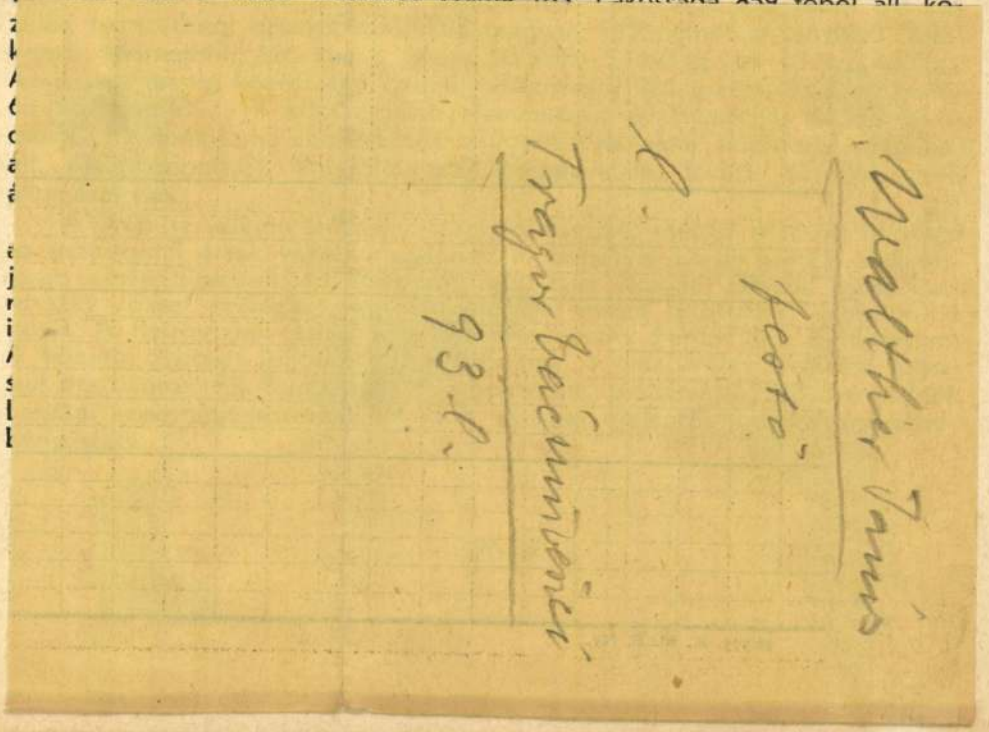

egyéb anyaegyház hive. A népesség 175 házban lakik. Az elemi oktatást 1 ág. ev. népiskola és 1 továbbképző látja el. A község lakósai között az egyes kereseti ágak a következőképen vannak képviselve: 551 őstermelő, 129 iparos, 16 kereskedő, 7 közlekedési-, 17 közszolg. alkalmazott, 2 napszámos, 27 nyugdíjas és 2 házicseléd.

A török uralom végéig jelentéktelen kis falu, melynek névlegesen a Zrinyi grófok voltak tulajdonosai. Az 1700-as évek elején a bolyi uradalomhoz tartozott gróf Batthyányi Ádám birtokszerzéseiből. Lakósai előbb rácok, majd a XVIII. század közepéig magyarok és németek. A rácok a múlt század közepéig túlsúlyban voltak, juhtenyésztéssel foglalkoztak.

BOSTA.

Kisközség a pécsi járásban, erdős, dombos vidéken. Területe 1028 k. hold. 286 főnyi lakosságából 282 magyar, 1 szerb és 3 egyéb anyanyelvü. 273 lakosa a r. kat., 4 a ref., 4 a gör. kel. és 5 az izr. egyház hive. A

WALSER Frigyes épitén

TÁRLATOLGATÓ • HANGVERSENYEK • PÓDIUM • BULI VAN • SZÍNHÁZMŰSOR

TÁRLATOLGATÓ

ARTPHOTO GALÉRIA (www. artphoto.hu) Balla Demeter kiállítása.

ARTPOOL MŰVÉSZETKUTATÓ KÖZPONT (V., Nádor u. 11.) Magyarország a tiéd lehet!/Nemzetközi Magyarország – alternatív országimázs – rekonstrukció 1984-ből háttérdokumentumokkal.

ÁTRIUM GALÉRIA (XI., Petzvál J. u. 31–33.) Szomor Ágnes foltvarró kiállítása.

BOD ÉVA KIÁLLÍTÓTERME (II., Bimbó út 72.) Kerámiaszobrok, mozaikasztalok, vázák.

BUDAPEST GALÉRIA (III., Lajos u. 158.) A Három karma – feLugossy László, Wahorn András és ef.Zámbó István kiállítása.

C3 GALÉRIA (I., Országház u. 9.) Jan Speckenbach és Birk Weiberg DCX. Világod a könnyeimben című kiállítása.

CITADELLA A Gellért-hegy múltja és jelene.

CORVIN GALÉRIA (XVI., Thököly u. 13.) Andreé Lászlóné és Murin Katalin festőművészek kiállítása.

CSEPEL GALÉRIA (XXI., Szent Imre tér 3.) Erős Apolka és Baráz Tamás szobrászművész kiállítása.

DEÁK ERIKA GALÉRIA (VI., Jókai tér 1.) Nagy Krisztа: x – T.

DUNA GALÉRIA (XIII., Pannónia u. 95.) Lenkey-Tóth Péter festőművész kiállítása.

ERDŐS RENÉE-HÁZ (XVII., Báthory u. 31.) Helytörténeti gyűjtemény. Néprajzi szoba. Merzse-mocsár-dioráma.

ERNST MŰZEUM (VI., Nagymező u. 8.) Berki Viola (1932–2001) emlékkiállítása. Oláh Gusztáv (1901–1956) kiállítása.

ERZSÉBETLIGETI SZÍNHÁZ (XVI., Hunyadvár u. 43/C) Erzsébetligeti képek – Széman Richárd fotókiállítása.

FERENCVÁROSI HELYTÖRTÉNETI MŰZEUM (IX., Pipa u. 4.) Képek, tárgyak, emlékek a 200 éves Ferencváros múltjából.

FIÓKA ART GALÉRIA (VIII., József krt. 62.) Boros Anikó, Császár Péter, Farkas Zsuzsanna és Horváth Magdolna Parázs című tűzzománc-kiállítása.

GALÉRIA '13 SOROKSÁR HELYTÖRTÉNETI GYŰJTEMÉNYE (XXIII., Szitás u. 105.) Soroksár zenei élete a kezdetektől napjainkig.

GODOT GALÉRIA (VII., Madách út 8.) El Kazovszkij A lakatlan sziget, a kincses sziget című kiállítása.

GOETHE INTÉZET (VI., Andrássy út 24.) Vera Röhm: Kettős kiállítás – Árnyékvándorlások, Kiegészítések.

HAAS GALÉRIA (V., Falk M. u. 13., magasföldszint 2.) Merítés a KUT-ból V. – Bor Pál (1889–1982) festőművész emlékkiállítása.

HEGYVIDÉKI KORTÁRS GALÉRIA (XII., Városmajor u. 16.) Kókay Krisztina textil- és grafikusművész kiállítása.

HRICSOVINYI GALÉRIA (III., Dereglye u. 1.) dr. Bertalan Tivadar festőművész kiállítása.

INDONÉZ GALÉRIA (VII., Rottenbiller u. 5.) Indonéz főiskolás művészek textil-batikképei.

IPARMŰVÉSZETI MÚZEUM (IX., Üllői út 33–37.) Művészet és mesterség. Szecesszió, a XX. század hajnala. Kincsünk a nemzeté.

JÓZSEF ATTILA-EMLÉKSZOBA (IX., Gát u. 3.) József Attila-emlékkiállítás.

JÓZSEFVÁROSI GALÉRIA (VIII., József krt. 70.) Szentpétery Tibor rejtett kamerával készített felvételei: Pest utcáin a forradalom után ('56).

KARTON GALÉRIA (V., Alkotmány u. 18) Az ellopott miniatűr – Zórád Ernő képregényfestményei és diafilmjei.

KASSÁK MŰZEUM (III., Fő tér 1.) Kassák Lajos irodalmi, képzőművészeti munkássága. Jürgen Waller Fekete világ című kiállítása.

KEMPINSKI GALÉRIA (V., Erzsébet tér 7–8.) Z. Szabó Zoltán kiállítása.

KNOLL GALÉRIA (VI., Liszt Ferenc tér 10.) Károlyi Zsigmond kiállítása.

KODÁLY ZOLTÁN-EMLÉKMÚZEUM ÉS -ARCHÍVUM (VI., Kodály körönd 1.) Pillantás az alkotóműhelybe. Emlékszobák.

KORTÁRS MŰVÉSZETI MÚZEUM – LUDWIG MÚZEUM (I., Szent György tér 2.) Digitális testek – Virtuális látványosságok. Tadeusz Kantor: Lehetetlen. Projekt terem: Katja Pratschke & Gusztáv Hámos: Fremdkörper/Elcserélt testek.

KŐBÁNYAI GYERMEK- ÉS IFJÚSÁGI HÁZ (X., Előd u. 1.) Fehérvári Béla festményeinek kiállítása.

Amatőr festők, grafikusok munkáiból látható kiállítás a hónap végéig hétköznaponként 13 és 16 óra között a Nyitott műteremben (VII., Dózsa György út 46.)

KULTURÁLIS ÖRÖKSÉGVÉDELMI HIVATAL (I., Táncsics M. u. 1.) Kőország – Az 1700 éves örmény keresztény egyház építészeti emlékei. Dél-dunántúli kastélymentő programépítészeti és kertépítészeti tanulmánytervei.

LAKÁSMÚZEUM (III., Fő tér 4.) Kun Zsigmond népművészeti gyűjteménye.

MACSKÁSSY IZOLDA GALÉRIA (V., Kecskeméti u. 8., udvar) Macskássy Izolda grafikáinak, selyemkollázsainak kiállítása.

MAGMA LAKÁSMŰVÉSZETI GALÉRIA (V., Petőfi S. u. 11.) Edőcs Mária üvegtervező és Szikszai László bútortervező művészek kiállítása.

MAGYAR FOTOGRÁFUSOK HÁZA (VI., Nagymező u. 20.) Jan Saudek világa. Szilágyi Lenke Fényképmoly című kiállítása.

MAGYAR NEMZETI BANK BANKJEGY- ÉS ÉREMGYŰJTEMÉNYE (V., Szabadság tér 8.) Régi bankok, régi értékpapírok.

MAGYAR NEMZETI GALÉRIA (Budavári Palota C épület) Középkori és reneszánsz kőtár. Gótikus faszobrok és táblaképek. Késő gótikus szárnyas oltárok. Reneszánsz és barokk művészet. Munkácsy Mihály és Paál László művészete. XIX. és XX. századi festészet és szobrászat. Habsburg nádori kripta. Járatlan utakon – fotográfiák az ezeréves Magyarországról. Árkádia tájain – Szőnyi István és köre 1918–1928.

MEO – KORTÁRS MŰVÉSZETI GYŰJTEMÉNY (IV., József Attila u. 4–6.) Az UMELEC bemutatja... Fotók – Fiatal cseh képzőművészek fotói.

MŰCSARNOK (XIV., Hősök tere) Tony Oursler kiállítása. Kritikus tér – FRAC, Caen-gyűjtemény fotókiállítása. A világteremtés módjai című fotókiállítás. Ilyés Márta festőművész kiállítása.

NAGY BALOGH JÁNOS KIÁLLÍTÓTEREM (XIX., Templom tér) Pókos Szvetlana festőművész kiállítása.

NÉPRAJZI MÚZEUM (V., Kossuth tér 12.) A magyar nép hagyományos kultúrája. Parasztebédlő – népies enteriőr a XIX–XX. század fordulójáról. World Press Photo.

OLOF PALME HÁZ (XIV., Olof Palme sétány 1.) XII. Őszi Kerámiatárlat.

ORSZÁGOS SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁR (Budavári Palota F épület) A Budavári Palota – A világörökség része. A nemzet könyvtára – a szolgálat műhelye. „Sajtószabadságot szerezzetek!" – Sajtóreklámok a XVIII–XIX. századból. Cserépfalvi. Plakáttár: Élet-Képek a két világháború közötti időből.

ÖNKORMÁNYZATI GALÉRIA (XVI., Havashalom u. 43.) Richter Endre és Richter András keramikusok Alma meg a fája című kiállítása.

PATAKY MŰVELŐDÉSI KÖZPONT (X., Szent László tér 7–14.) Művészetbarátok 2001.

PESTSZENTIMRE TÖRTÉNETE (XVIII., Nemes u. 16.) Állandó kiállítás a Széky Társaság dokumentumaiból, Ilku János fotóművész képeiből.

PETŐFI IRODALMI MÚZEUM (V., Károlyi M. u. 16.) Magyar táj lengyel ecsettel – Stanisław Vincenz Magyarországon 1939–1946.

PÓTKULCS (VI., Csengery u. 65/B) Kamiel Verschuren Városi sor(s)ok című kiállítása.

RAIFFEISEN BANK GALÉRIA (V., Akadémia u. 6.) Mattis Teutsh János kiállítása

RÁTH GYÖRGY MÚZEUM (VI., Városligeti fasor 12.) Keleti műgyűjtés Magyarországon. Ráth György-emlékszoba. A kínai kerámia művészete.

RÉKAI GALÉRIA (MOM Park, XII., Alkotás út 53.) Kortárs ipar- és képzőművészek kiállítása.

RÓTH MIKSA EMLÉKHÁZ (VII., Nefelejcs u. 26.) Róth Miksa – századfordulós polgári enteriőr – szobái, jelentősebb művei.

SCH-GALÉRIA (VI., Bajcsy-Zsilinszky út 37.) Kortárs művészek alkotásai (Szász Endre, Deák B. Ferenc, Szegvári Péter, Radnai József, Mág Tamás), régi képek, Morvay Zsuzsa – kerámiák, ajándéktárgyak, képkeretezés.

SZÉPMŰVÉSZETI MÚZEUM (XIV., Hősök tere) Egyiptomi kiállítás. Antik gyűjtemény. Régi Képtár. XIX–XX. századi gyűjtemény. Barokk csarnok: XVII. századi olasz barokk művészet. Gótikus szobrok kiállítása. A lélek mélységei – belga szimbolista művészet. A századforduló világa című grafikai kiállítás.

ÚJLIPÓTVÁROSI KLUB-GALÉRIA (XIII., Tátra u. 20/B) Kőmíves István grafikusművész Minden más helyen marad – Asszociációk Ferencz Győző verseire című kiállítása. Vásárhelyi Kata textilművész Derengés című kiállítása.

ÚJPEST GALÉRIA (IV., Árpád út 66.) A Roma Kisebbségi Önkormányzat kiállítása.

V.A.M. GALÉRIA (V., Váci u. 62–64.) Serena Amrein, Jean-Paul Renko, Dominique, Anne Schuetz, Helga Spieker, Carles Vaverde kiállítása.

VÍZIVÁROSI GALÉRIA (II., Kapás u. 55.) Lugossy Mária: grafikák, szobrinstalláció.

HANGVERSENYEK

BARTÓK EMLÉKHÁZ (II., Csalán út 29.) 9-én 18 órától Keller András (hegedű), Csalog Gábor (zongora).

BM DUNA-PALOTA (V., Zrínyi u. 5.) 9-én 19 órától BM Duna Szimfonikus Zenekar. Közreműködik: Fehér András (harsona). Vezényel: Kovács László.

BUDAPESTI FESZTIVÁLZENEKAR PRÓBATERME (III., Selmeci u. 14–16.) 11-én 17 órától a Budapesti Fesztiválzenekar művészeinek kamarahangversenye. Közreműködik: Oláh Gyöngyvér (hegedű), Székely István (zongora), Pivon Gabriella (fuvola), Stuller Géza (hegedű), Csoma Ágnes (brácsa), Somodari Péter (gordonka).

CSODÁK PALOTÁJA (XII., Váci út 19.) 10-én 10.30-tól: Nemzeti Filharmonikusok. Közreműködnek énekes szólisták. Vezényel: Hamar Zsolt.

FRANCIA INTÉZET (I., Fő u. 17.) 11-én 19 órától UMZE együttes. Vezényelnek a Centre Acanthes 2001 zeneszerző és karmesterkurzusának növendékei. (Tanár: Eötvös Péter és Vajda Gergely).

KÁROLYI-PALOTA (V., Károlyi M. u. 16.) 6-án 19.30-tól Vukán György hangversenye.

MÁTYÁS-TEMPLOM (I., Szentháromság tér 2.) 10-én 20 órától Magyar Virtuózok Kamarazenekar, Csavlek Etelka, Kováts Kolos (ének), Kovács Endre (orgona), Geiger György (trombita), Szenthelyi Miklós (hegedű).

RÉGI ZENEAKADÉMIA – LISZT FERENC KAMARATEREM (VI., Vörösmarty u. 35.) 9-én 19.30-tól Pulzus Vonósnégyes – Selmeczi János, Trejer István, Rajncsák István, Kousay H. Mahdi Kadduri. Közreműködik: Jandó Jenő (zongora). 34. 10-én 11 órától Lengyel Zoltán (zongora). 10-én 19 órától Király Csaba zongoraestje.

ZENEAKADÉMIA (VI., Liszt Ferenc tér 8.) 6-án 19.30-tól Fiorenza Cossotto áriaestje. Közreműködik a Szombathelyi Szimfonikus Zenekar. Vezényel: Kovács János. 7-én 19.30-tól Szent István király Szimfonikus Zenekar és Oratóriumkórus. Közreműködik: Prunyi Ilona (zongora). Vezényel: Antal Mátyás. 8-án 19.30-tól MÁV Szimfonikus Zenekar. Közreműködik: Boldóczky Gábor (trombita). Vezényel: Lukács Ervin. 9-én Budafoki Dohnányi Ernő Szimfonikus Zenekar. Közreműködik: Kincses Veronika (ének), Pólus László (gordonka), Kusz Viktória (brácsa). Vezényel: Hamar Zsolt. 11-én 19.30-tól Nemzeti Filharmonikusok. Közreműködik: Ingrid Fliter (zongora). Vezényel: Kocsis Zoltán.

PÓDIUM

AKÁCOS UDVAR (VII., Akácfa u. 61.) 6-án 15 órától Nosztalgia Filmklub: ifj. Nádasy László: Hagyaték című portréfilmje. 19 órától Donát István: Az éjszaka tapintása – a Vakrepülés Színjátszó Egyesület előadása. 7-én 19 órától Gáspár Ferenc bemutatja Joe Coldwell: A strucc vére című regényét. Közreműködik: Hidvégi Nóra. 9-én 15 órától Zelinka Tamás sorozata: a zeneirodalom legszebb felvételei videón.

BÁLINT ZSIDÓ KÖZÖSSÉGI HÁZ (VI., Révay u. 16.) 6-án 18 órától Filmklub. 7-én 19 órától Ősi kérdések, mai válaszok – ahogy a reformzsidóság látja. Kelemen Katalin rabbi előadása a házasságról. 10-én 19 órától Tamás Gáspár Miklós előadása: Az Amerikában történt terrorcselekmények hatása a magyar társadalomra. 11-én 10 órától Az éden játszóház családi napja. 19 órától „Az író estje" sorozat: Érdi Sándor vendége Konrád György.

DÓZSA MŰVELŐDÉSI HÁZ (XVII., Pesti út 113.) 9-én 18 órától Szabad Ötletek Színháza: Karinthy örök... – vidám irodalmi est. 10-én 19 órától a Budapest Táncegyüttes produkciója Magyar Rapszódia címmel. 11-én 11 órától az Alma együttes gyerekműsora.

TRAFÓ – KORTÁRS MŰVÉSZETEK HÁZA (IX., Liliom u. 41.) 8-án, 9-én és 10-én 20 órától Szegedi Kortárs Balett: Szilánkok.

BULI VAN

ALMÁSSY TÉRI SZABADIDŐKÖZPONT (VII., Almássy tér 6.) 7-én 18.30-tól Afrika táncház. 11-én 18 órától Sirtos görög táncház.

BESZKÁRT KLUB (VII., Akácfa u. 15.) Minden pénteken és szombaton 20-tól 1 óráig előzenés táncest ismerkedéssel.

FÁKLYA KLUB (VI., Csengery u. 68.) 12-én 19.15-től Rece-Fice balkáni táncház.

FORTUNA DANCE PUB (Bajcsy-Zsilinszky út 63.) Pénteken és szombaton funky disco a legjobban táncolható zenékkel.

HADES JAZZTAURANT (VI., Vörösmarty u. 31.) 7-én, 10-én és 12-én dzsessz zongorán.

KŐBÁNYAI SZABADIDŐKÖZPONT (X., Előd u. 1) 6-án 20 órától Hobo Blues Band-klub és -koncert.

MACSKAFOGÓ MUSIC PUB (V., Nádor u. 29.) 9-én élő kívánságműsor dj. Osztermajerrel. 10-én Smitzer Team.

MARCZIBÁNYI TÉRI MŰVELŐDÉSI KÖZPONT (II., Marczibányi tér 5/A) 7-én 20 órától Tatros táncház.

POSTÁS MŰVELŐDÉSI KÖZPONT (VI., Benczúr u. 27.) 7-én 20 órától Lakatos Ágnes és triója. Vendég: Gadó Gábor (gitár). 8-án 19 órától Exkluzív Old Boys Klub. 20 órától Flamencoest a Pintér–Shapir–Tichiti Trióval. 9-én 20 órától a Dél-alföldi Szaxofonegyüttes koncertje. 10-én 19 órától Világfa-koncert.

VISTA KÁVÉHÁZ ÉS ÉTTEREM (VI., Paulay E. u. 7.) 9-én Grencsó Kollektíva.

SZÍNHÁZMŰSOR

Budapest Bábszínház: A bíborszínű virág (3). **Budapesti Kamaraszínház a Tivoliban:** A vágy villamosa (7). **Budapesti Kamaraszínház Shure Stúdió:** A vasárnapi asszony (fél 8). **Játékszín:** Szerelem Ő! (7). **József Attila Színház:** Made in Hungaria (fél 8). **Katona József Színház:** „Művészet" (7). **Kamra:** Kés a tyúkban (7). **Magyar Állami Operaház:** Az alvajáró (7). **Madách Színház:** Operett Kft. Műsora (5). **Madách Színház a Millenáris Parkban:** Egy, kettő, három (fél 8). **Madách Színház Tolnay Szalon:** Boszorkányos esték (fél 8). **Madách Kamara Színház:** Azt meséld el, Pista! (7). **Merlin Színház:** Veronica's Rom (7). **Merlin Kamaraterem:** Szókratész védőbeszéde (fél 8). **Pesti Magyar Színház:** Ifjúság édes madara (7). **Radnóti Színház:** A születésnap (7). **Szkéné Színház:** Dona Musica pillangói (7 – az Odin Theatret ea.). Nyomok a hóban (9). **Thália Színház:** Rómeó és Júlia (7 – Kolozsvári Állami Színház ea.). **Thália Színház Új Stúdió:** Kassai polgárok (fél 8). **Új Színház Stúdiószínpad:** Leonce és Léna (7). **Vígszínház:** Nóra (7). **Pesti Színház:** Gyalog galopp (7 – Kozák-bérl. 1. ea.). **Zeneakadémia:** Fiorenza Cossotto áriaestje (fél 8).

Egyen zöldséget, gyümölcsöt

dm

AZ ARGE 2000 KFT.
GYÁLI TELEPHELYÉRE

Országos hálózattal
rendelkező nagykereskedelmi
vállalkozás észak-pesti

The British

„A Svábhegyen át a csillagok felé”

Hetvenöt éve vette saját kezelésbe a főváros a fogaskerekű vasutat

Európa harmadik gőzüzemű hegyi vasútját, a Svábhegyi Fogaskerekű Vasutat 1873 és 1874 között építtette a svájci International Gesellschaft für Bergbahnen in Basel. Ennek fejében Buda szabad királyi (fő)város negyven évre – 1914-ig – koncessziót adott a vasút üzemeltetésére a baseli magántársaságnak, illetve magyar leányvállalatának, a Svábhegyi Fogaskerekű Vasút Üzletigazgatóságnak. A vaspálya a Városmajor Ecce homo rétjéről a Diós-árok mentén (Nussgraben) kezdetben a Sváb-hegyig vezetett. 1890-ben a svájci anyavállalat továbbépítette a fogaskerekű vonalát a Széchenyi-hegyig, ezért koncesszióját meghosszabbították tizenhárom évvel, 1926. október 31-ig. A svájci céget 1895-ben magyar tulajdonos, a Budapest-sváb-hegyi Fogaskerekű Vasút Rt. váltotta fel. A részvénytársaság a koncesszió lejárta előtt egy hónappal lemondott jogairól, így a fogaskerekű vasút jogilag már 1926. október 1-jén a főváros tulajdonába ment át; a tényleges átvételre azonban csak november 6-án került sor. A főváros a fogaskerekű vasutat kezelésre, használatra és üzemvitelre azonnal átadta a Budapest Székesfővárosi Közlekedési Rt.-nek (BSZKRT).

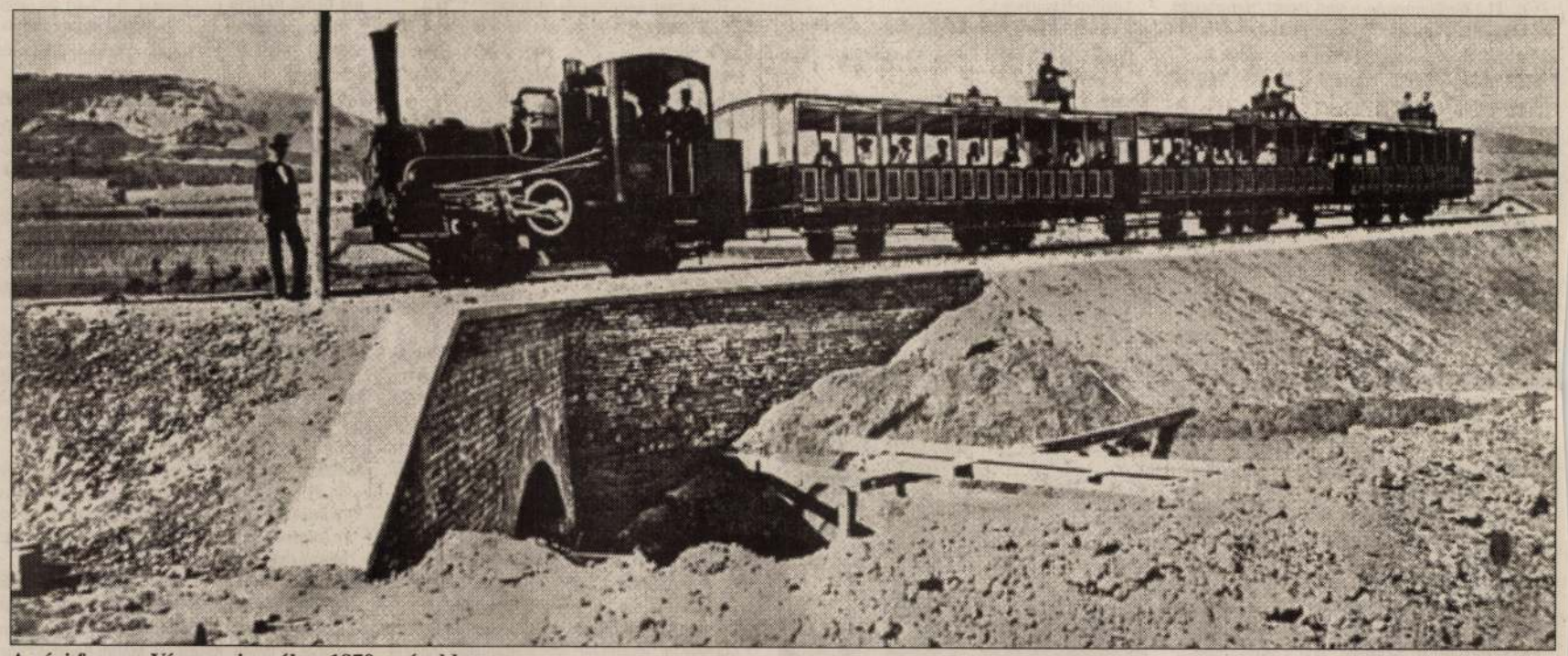

A régi fogas a Városmajornál az 1870-es években

FORRÁS: BUDAPEST ENCIKLOPÉDIA

„(...) a svábhegyi fogaskerekű vaspálya, a mely míg egyrészt a legkellemesebb szórakozási helyet, a budai hegyek egyik legszebb pontját teszi igen könnyen és kényelmesen hozzáférhetővé, addig másrészt oly ritka technikai művel szaporítja fővárosunk nevezetességeit, a melylyel alig egy-két európai város dicsekedhetik.” – írta a Vasárnapi Újság 1874. évi 25. száma. A vasutat ugyanez év június 24-én avatták fel az ország vezető politikusai jelenlétében. A nyitó szerelvény első utasai között volt Bittó István miniszterelnök, Ráth Károly főpolgármester és Jókai Mór is. A Sváb-hegyre érkezőket ezen a napon ünnepi lakomával várták a fogadóvá alakított Eötvös-villában, ahol pohárköszöntőt mondott Jókai, Podmaniczky Frigyes, Türr István tábornok és a vasút svájci tervezőmérnöke, Cathry Szaléz Ferenc.

A nyitó szerelvény első utasai között volt Ráth Károly főpolgármester és Jókai Mór is.

Az eredetileg 2882 méteres, egyvágányú vaspályának a szerkezete Európa első fogaskerekű vasútjához, a Rigi-Bahnhoz hasonlóan Riggenbach-rendszerű volt. E műszaki megoldás lényege, hogy a két vasúti sín közé hegesztett acélfogakból álló fogaslétrát fektettek le, a gőzvontatású fogaskerekű ennek segítségével tudott felkapaszkodni a hegyre. (A vasútnak 327 méteres emelkedést kellett legyőznie a Városmajor és a Széchenyi-hegy közötti 3733 méter hosszú pályán.) A mozdony felfelé maga előtt tolta a személykocsikat, a lejtmenetben pedig maga után húzta. A nyitott oldalú, fapados kocsikat egy osztrák cég, a hernalsi vagongyár szállította. A vasút kezdetben három gőzmozdonnyal működött, ezeket Svájcban, a winterhuri gépgyárban készítették.

A városmajori végállomás fedett peronú, svájci stílusú indóházát Walser Frigyes pesti építész tervezte, az épület város felőli homlokzatán a Svábhegyi vasút feliratot helyezték el, a másikon a vasút jelmondatát lehetett olvasni: Per ardua ad astra (A meredeken át a csillagok felé). A feliratok és a oromfal szüreti jeleneteket ábrázoló freskói a villamosítás idején, az 1928–1929-es felújításkor tűntek el. Magát a régi épületet a második világháború alatt, Budapest ostromában rommá lőtték, maradványait 1973-ban elbontották. A másik régi (vég)állomásépület viszont mai is látható a Sváb-hegyen.

A fogast sokáig kirándulóvasútként tartották számon, mert évente csak hat hónapig, április 15. és október 15. között működött, naponta két-két hegy- és völgymenettel. Építőanyagot és más árut is szállított, sokáig mégis veszteségesen üzemelt. A forgalmat kedvezményekkel is igyekezettek növelni, például árusítottak egy forintért olyan átszállójegyet, amely érvényes volt a fogaskerekű mellett a dunai hajókra és a budai lóvasútra, sőt még az Eötvös-villában elfogyasztott ebéd árát is tartalmazta. Érdemes kiemelni, hogy a polgári ebédhez két deci bor is járt! A svájci cégnek a telekárak növekedéséből is származott jövedelme, még az építkezés megkezdése előtt vásárolt ugyanis a Sváb-hegyen körülbelül kétszázezer négyszögölnyi területet, amelyet kisebb telkekre felparcellázott és fokozatosan eladott.

1910-től, a főváros anyagi támogatásával már télen is közlekedett. A vasutat 1926-ban átvette a BSZKRT (Beszkárt), amely kötelezte magát, hogy a gőzüzemet átalakítja villamos üzemre. Magyar mérnökök segítségével rögtön meg is kezdte a villamosítás – korabeli elnevezéssel az elektritfikálás – előmunkálatait. A villamosított fogaskerekűt végül 1929. július 2-án nyitották meg. A korszerűsítés révén a kényelem nőtt, a menetidő a korábbi harminc percről húszra, majd tizenöt percre csökkent. A nyolc új villanymozdony közül kettő a már ismert winterthuri gyárban, hat – a svájci tervrajzok alapján – a Ganz-Danubius Vagongyárban készült. A mozdonyok villamos berendezését a Ganz Villamossági Rt. gyártotta le. A nyolc pótkocsit (Rowan-kocsi) is a Ganz gyárban szerelték össze. A kéttengelyű mozdony két fogaskerekét egyenként egy-egy száznegyven lóerős villanymotor hajtotta, így tizenkét kilométer/órás sebességre is képes volt. Nagy újdonságnak számított, hogy a mozdonyokba beépített különleges műszaki berendezés révén a hegymenetben felhasznált villamos áram egy részét – körülbelül egyharmadát – a lejtmenetben vissza lehetett nyerni.

A villamosított fogaskerekűt a főváros centenáriumának évében, 1973-ban felújították, a régi villanymozdonyokat és személykocsikat, ekkor cserélték ki az osztrák Simmering-Graz-Pauler cég ma is üzemben levő villamos járműveire.

Török Albert

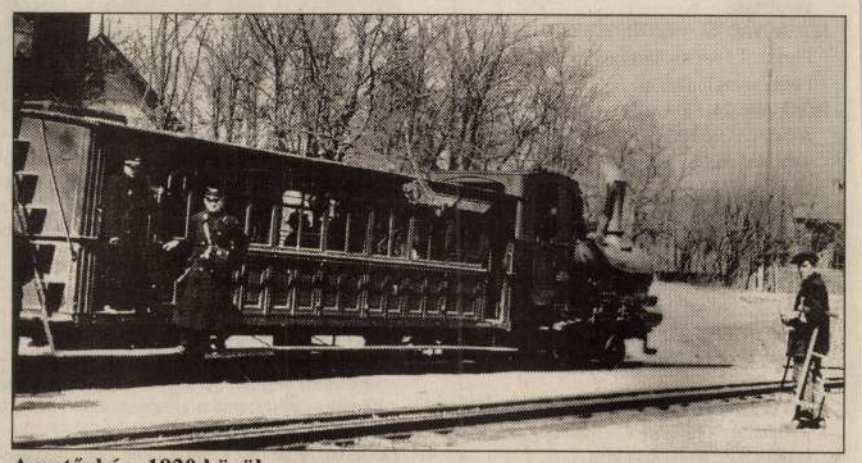

Amatőrkép 1920 körül

FORRÁS: FSZEK BUDAPEST GYŰJTEMÉNY

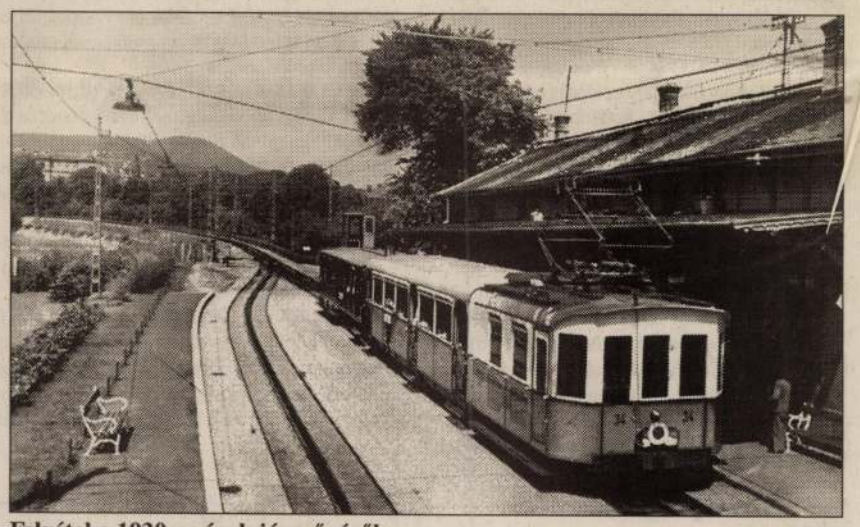

Felvétel a 1930-as évek járművéről

FORRÁS: FSZEK BUDAPEST GYŰJTEMÉNY

Walter Förch

Laid

Reh 42.1

II. 165.

Árpádházi királyok (VII. 241. — czüstdénár

jai IV. 176.

Walser József
Lajos
ácsm.
Be 1857.
Szm. Buda
Tp. Pest. Budai
jogát elismerték
Schneider
222.1

Dr. Glaser Lajos (1903, Rétság, Nógrád m., róm. kath.), gazdaságföldrajzi intézeti tanársegéd (prof. gróf Teleki), települési és gazdaságföldrajzi tanulmányok során két irányban végzett kutatásokat. Egyrészt a „Dunántúl közlekedésföldrajza" című doktori értekezésének kiegészítésére földrajzi szempontból feldolgozta a M. kir. Központi Statisztikai Hivatal által rendelkezésére bocsátott 1909. évi részletes külkereskedelmi kéziratos anyagot, másrészt Magyarország honfoglaláskori települését tette kutatás tárgyává, különös tekintettel Somogy, Vas, Zala és Veszprém, továbbá Győr, Komárom, Moson, Nyitra, Pozsony és Sopron vármegyék területére vonatkozólag. Feladatának megoldásánál a földrajzi tényezők fontosságából indult ki és ezeket történelmi és nyelvészeti adatokkal összehasonlítva, sikerült a problémára tudományosan megalapozott feleletet adnia. Munkásságát, amelynek eddigi eredményeit széleskörű adatokon alapuló térképezések őrzik, még tovább folytatja, nevezetesen a XIII—XIV századi nemzetségi birtokviszonyok okleveles vizsgálata és a szerves helynévcsoportok részletes kutatása irányában. Eziránvú munkásságát nagyban megkönnyíti az a körülmény, hogy május havától kezdve a Magyar Nemzeti Múzeum levéltári osztályánál nyert alkalmazást.

Dr. Kádár László (1908, Osové, Bács m., ref.), gazdaságföldrajzi intézeti tanársegéd (prof. gróf Teleki), 400 pengő belföldi tudomá-

WALTELINI, Antonius murator. Egerbéx 1555-ben küldik ki Waltelinit. /OL.kamara./Pataki./

+ ~~Waltelini~~ Valentin Antal kőműves.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyűjtéséből. Voit.

WALTER Frigyes *102, 125, 145,* 93
Ludas, 1931. szeptember 5.
IA Képz. Főisk. Kvár,
grafikus és festő

Banner Erdély

A ZEBEGÉNYI SZŐNYI ISTVÁN NYÁRI KÉPZŐMŰVÉSZETI SZABADISKOLA MESTERÉNEK, JETS GYÖRGYNEK TANÍTVÁNYAI:

AMBRUS LAJOS
BRUNCSÁK ANDRÁS
WALTER GÁBOR

MUTATNAK BE ALKOTÁSAIKBÓL AZ ERDEI FERENC MŰVELŐDÉSI KÖZPONTBAN.

A TÁRLAT MEGNYITÓJÁRA 1993. FEBRUÁR 5-ÉN, PÉNTEKEN 16 ÓRAKOR KERÜL SOR.

MEGTEKINTHETŐ:

FEBRUÁR 19-IG, NAPONTA 10-13 ÉS 14-19 ÓRÁIG

KECSKEMÉTI KÉPZŐMŰVÉSZEK KÖZÖSSÉGE

ERDEI FERENC MŰVELŐDÉSI KÖZPONT

„TISZTELET A MESTERNEK”

AMBRUS LAJOS
BRUNCSÁK ANDRÁS
WALTER GÁBOR

A Derkovits Kisgaléria

(Tiszaújváros, Széchenyi u. 2.)

SZERETETTEL MEGHÍVJA ÖNT

WALTER GÁBOR

festőművész

kiállításának megnyitójára
december 18-án (hétfőn)
17 órára.

A kiállítást megnyitja :

FOGARASI ZSUZSA

művészettörténész,
a kecskeméti Ráday Múzeum igazgatója

A kiállítás látogatható :

1995. december 18-tól 1996. január 19-ig

hétköznap 9-18 óráig.

WALTER Gábor

MTI SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Walter Arnold +

NAGYVILÁG

1984 AUG

1021

Walter Arnold (NDK): Leányakt

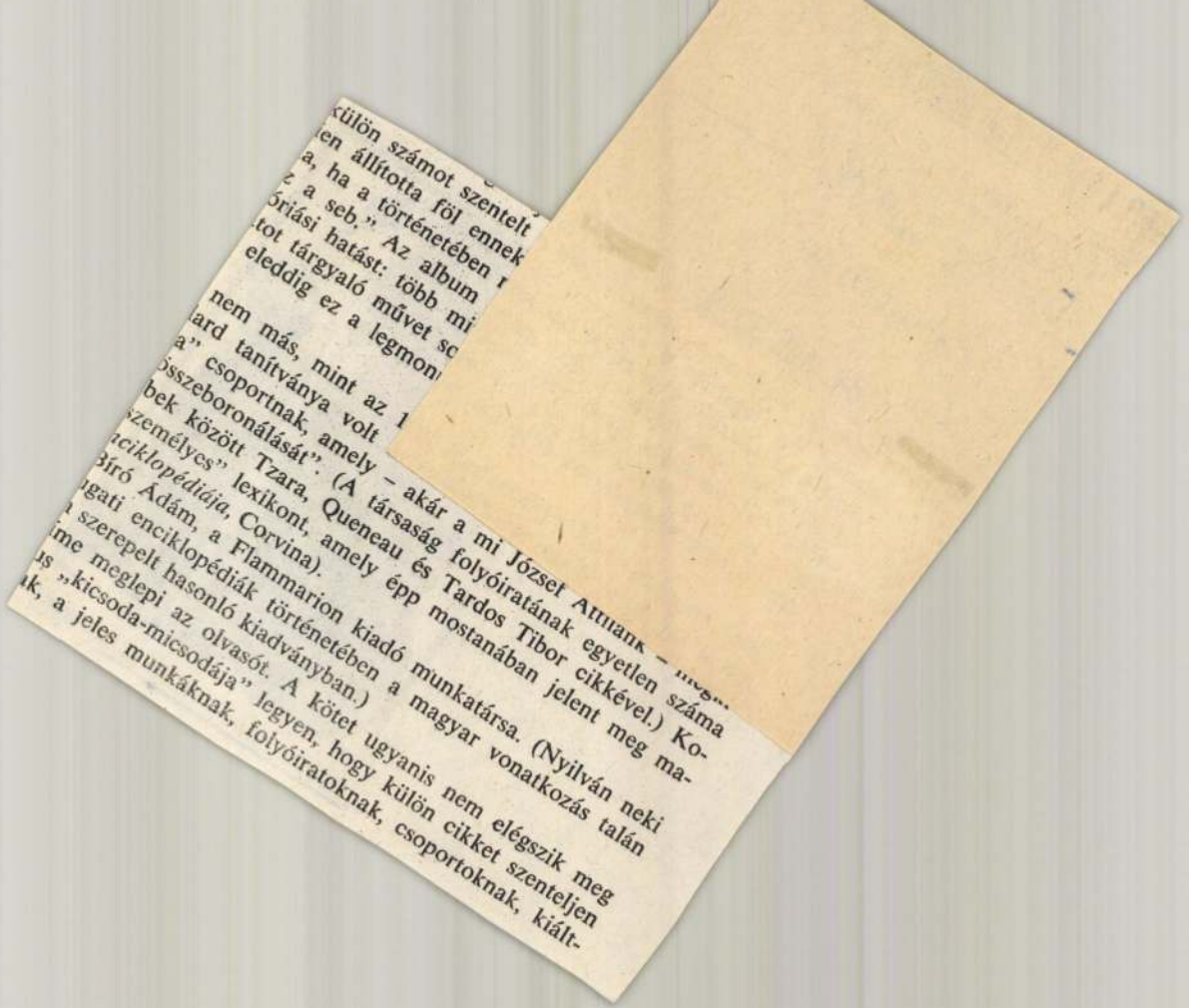

külön számot szentelt
en állította föl ennek
a, ha a történetében
z a seb." Az album
Óriási hatást: több mi
tot tárgyaló művet sc
eleddig ez a legmon

nem más, mint az
ard tanítványa volt
a" csoportnak, amely – akár a mi József Attilánk – [illegible]
összeboronálását": (A társaság folyóiratának egyetlen száma
bek között Tzara, Queneau és Tardos Tibor cikkével.) Ko-
személyes" lexikont, amely épp mostanában jelent meg ma-
ciklopédiája, Corvina).
Bíró Ádám, a Flammarion kiadó munkatársa. (Nyilván neki
gati enciklopédiák történetében a magyar vonatkozás talán
szerepelt hasonló kiadványban.)
me meglepi az olvasót. A kötet ugyanis nem elégszik meg
s „kicsoda-micsodája" legyen, hogy külön cikket szenteljen
k, a jeles munkáknak, folyóiratoknak, csoportoknak, kiált-

Walter Árpád

Walter Árpád aranyáru és modern karkötő készitő, VII. Kazinczy u. 35. **422-486**

Bptávb 1940 szept.

ETNO-FOTOGRÁFUS

A fényképész Kunt Ernő

VADAS JÓZSEF

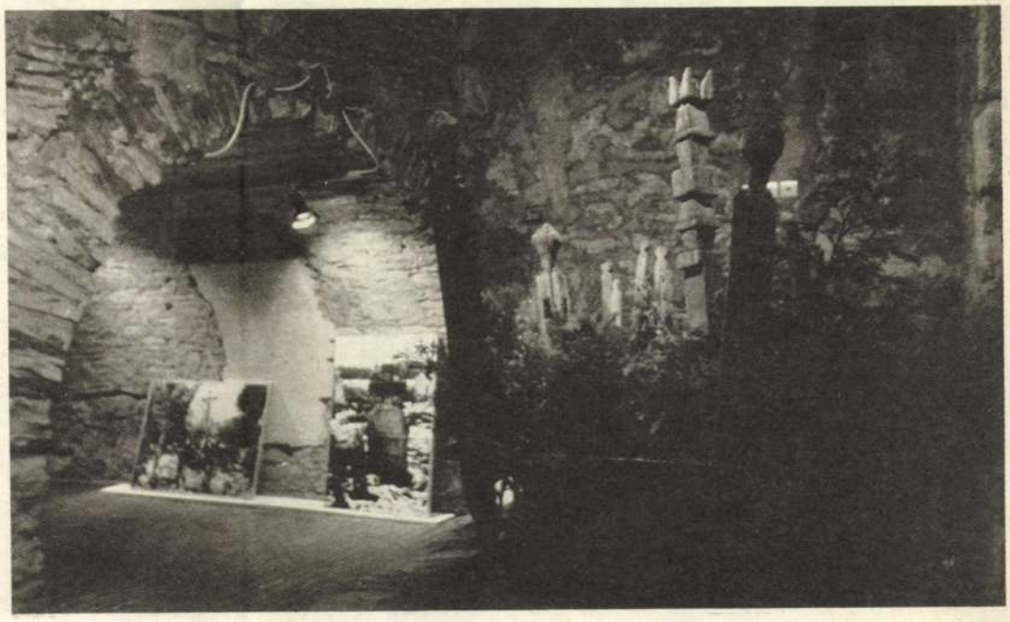

Amikor a Corvina Kiadó szerződést kötött Kunt Ernővel a *Temetők népművészete* című könyvre, nem gondolta, hogy egyúttal fotóművészt avat. Kunt Ernő ugyanis, mint vérbeli etnográfus, egyszemélyben fotográfus is. A témát nemcsak feldolgozta, hanem fényképezőgéppel a kezében meg is örökítette. E gyűjtőmunkájából, amely a hajdani zenekutatók első fonográf-felvételeihez hasonlítható, született az a sok fénykép, amelyből Kunt Ernő a Budapest Galéria Lajos utcai kiállítótermében, utóbb Szombathelyen rendezett tárlatot *A múlandóság szobrai* címmel. (Ezzel egyidejűleg e lap hasábjain is bemutatott egy válogatott anyagot.)

Kérdés: milyenek?

Ha az összképet nézzük, akkor kétségkívül impozáns a látvány. Míg a könyvben alig tucatnyi színes felvétel szerepelt, s azok sem a legtökéletesebb nyomatok voltak, ez a tárlat három színes és két fekete-fehér teremből állt. Technikailag tökéletes nagyításokból, amelyeket a rendezés néhány eredeti tárggyal kiegészített. A tárlat így nemcsak az etnofotográfus gyakorlott kezét és éles szemét dícsérhette, hanem egyszersmind az a világ is közvetlen közelbe került hozzánk, amely a fényképeket ihlette. A valóságosan szemlélhető fejfa letapogatható élményével ugyanis a legjobb reprodukció sem vetekedhet.

Ha a koncepciót vizsgáljuk, akkor kettős vállalás érzékelhető. A néprajzi könyvben a néprajzos fotói tiszta képletet adnak. De mi lesz velük a kiállítóteremben? A kérdést én fogalmazom meg, de Kunt Ernő teszi fel. A fotók alatt-mellett ugyanis szövegek olvashatók; hangsúlyozom: nem annyira képaláírások, mint inkább — valójában — magyarázatok. Ezek ismertetik azokat a szokásokat, amiket a fényképek megörökítenek. Például a halottak napi gyertyagyújtás ma is élő aktusát vagy az útmenti keresztállítás régi hagyományát. Amennyire fontosak — a látogatók többsége számára nélkülözhetetlenek — ezek a szövegek, olyannyira árulkodók is. Eklektikát sugallnak. Ezek szerint a felvételek nem állnak meg önmagukban; néprajzi érdekességeknek kell tekintenünk őket. Csakhogy — ez a bökkenő

WALTER Béla (fotó) Fotóművészet, 1985/[illegible]. sz.

PÁROS TÁRLAT A MATURA GALÉRIÁBAN. Zsuga Sándor és Walter Gábor alkotásaiból nyílt kiállítás tegnap délelőtt a Matura Galériában. A két művész, Zsuga Sándor és Walter Gábor alkotásaiban az a közös, hogy a magyar tájról és a magyar emberről szólnak – fogalmazta meg Bihari Zoltán művésztanár, szaktanácsadó megnyitójában. Stílusuk azonban már egyáltalán nem hasonló –, tapasztalhatták ezt a Miskolci Matura Gimnázium Galériájában tegnap megnyílt kiállítás nézői, illetve azok, akik a következő két hétben ellátogatnak az iskolába (Kiss Ernő u. 19.). A Matura Galériában egy kiállítás ugyan volt már – az iskola művésztanára mutatta be munkáit –, de igazából a mostani az első nagyszabású bemutató. Remélik, nem az utolsó. Annál is inkább szeretnének – a vizuális nevelést erősítendő – minél több alkotót meghívni galériájukba, mert szeptembertől rajziskola indul az iskolában. Azok az érettségizett fiatalok jelentkezhetnek majd ide, akiknek a képzőművészeti főiskolára nem sikerült a felvételijük, viszont – bár próbálkozhatnak még újra – szeretnének az érdeklődési körükhöz közel álló szakmát szerezni. Itt leginkább az alkalmazott grafikát hangsúlyozzák majd – tudtuk meg Gergely László igazgatótól.

Képünkön: Zsuga Sándor képzőművész (balra) és Gergely László iskolaigazgató Fotó: Dobos Klára

WALTER GÁBOR

Észak-Magyarország 1998.05.30.

pa néven a megyékben atlétikai versenyeket szerveztek általános- és középiskolások számára. Miskolcon az MVSC Csokonai úti sporttelepe adott otthont a megmérettetésnek. Az eredmények:

II. korcsoport

Leány: *60 m:* 1. Váradi Evelin (Selyemréti Ált. Isk., Miskolc), 2. Fucsku Andrea (Selyemréti Ált. Isk., Miskolc), 3. Nagy Edina (Onga). *800 m:* 1. Patik Júlia (Fráter Gimnázium, Miskolc), 2. Kovács Annamária (Hunyadi Ált. Isk., Sajószentpéter), 3. Horváth Mária (Onga). *svéd váltó:* 1. Onga, 2. Selyemréti Ált. Isk., Miskolc, 3. Szent István Ált. Isk., Felsőzsolca.

Fiú: *60 m:* 1. Tóth Mihály (Felsőzsolca), 2. Kovács Zoltán (Onga), 3. Doncsev Péter (Felsőzsolca). *800 m:* 1. Farkas Miklós (Onga), 2. Nyúlászi Gergely (Fráter Gimnázium, Miskolc), 3. Bistei Zoltán (Sajószentpéter). *svéd váltó:* 1. Onga, 2. Felsőzsolca, 3. Bársony J., Ált. Isk., Miskolc).

III. korcsoport

Leány: *100 m:* 1. Cuder Ágnes (Selyemrét, Miskolc), 2. Kádas Anita (Onga), 3. Ortó Erika (Novajidrány). *800 m:* 1. Nagy Emőke (Sajószentpéter), 2. Homovics Natália (Sajószentpé-

az övéivel, úgyhogy ne is foglalkozzunk ilyen kérdésekkel. Belementünk az átigazolásba, odaadtuk a saját gépünket, utána pedig vártunk. Idén január 18-án Maruzs István

egyedül minket, a bajnokokat nem. Most már ott tartunk, hogy visszakérjük az autót, és egyesületet váltunk, mert így talán van esélyünk arra, hogy a miskolci ralin elindul-

Középdöntőben a női válogatott

Budapest (MTI) – A Németországban zajló 13. női kosárlabda-világbajnokságon teljesítette célját a magyar válogatott, hiszen a címvédő Brazília és az Eb-ezüstérmes Szlovákia mögött harmadikként bejutott a középdöntő F-csoportjába. A Rátgéber László szövetségi kapitány által irányított nemzeti csapat a folytatásban Ausztráliával, Németországgal és Kubával találkozik. A csoport első négy helyezettje az egyeneskieséses rendszerű negyeddöntőben

Sanchez könny

Párizs (MTI) – **A Párizsban zajló francia nemzetközi teniszbajnokság, a Roland Garros negyedik versenynapja az eső miatt közel másfél órás késéssel indult. Az égi áldás elálltával aztán beindult a nagyüzem.**

A nők második fordulójában a negyedik helyen kiemelt spanyol Arantxa Sanchez-Vicario könnyedén győzte le a román Catalina Cristeát. Nem volt ilyen könnyű dolga az orosz Anna Kurnyikovának.

A 16 éves, 13. helyen kiemelt sportolónő az első játszmában szinte hiba nélkül játszott a szlovák Katarina Stu-

7:5, 6:
Katar
7:6; V
(belga)
kai) –
Szaeki
retto (fr
va (szlo
rák) 6:4,
nya Jeya
hovceva

Walter Géza festő

„ROSSZUL IS ELSÜLHET...”

Lesz-e agrárdemonstráció?

Ezt a kérdést tettük fel *Benedek Fülöpnek*, a megyei Teszöv titkárának, aki tagja volt annak az országos szakértői bizottságnak, amely az egyeztető tárgyalásokon részt vett. Még nem tudott választ adni, ugyanis a MOSZ elnöksége a mai nap folyamán ülésezik, s feltehetően meghozza a végleges döntést ez ügyben.

KERÉKGYÁRTÓ ÉVA

A demonstrációt szeptember 14-re jelentették be, de a BRFK nem engedélyezte, hivatkozva arra, hogy 14-e parlamenti ülésnap lesz. Ezért a múlt héten kedden bírósághoz fordult a MOSZ, amelynek ilyen esetekben gyorsított eljárással hat- nyolc napon belül meg kell hoznia a határozatot. Ennek birtokában juthat csak végleges elhatározásra az elnökség.

A megyei előkészületekről annyit mondott Benedek Fülöp, hogy megtartották a helyi fórumokat, s a hozzászólásokat most értékelik. Az eredmények összegzése után tudható csak, hogy itt Jász-Nagykun-Szolnokban mire lehet számítani — ők mindenesetre felkészültek a demonstrációra.

A kormány által felajánlott támogatás nevetségesen kevés, a mezőgazdaság válságának orvoslására semmiképpen nem elegendő. Az FM ezt vagy nem veszi észre („nem kell hozzá nagyító”), vagy nem akarja felvállalni a tárcához tartozó gondokat — vélekedett a titkár. „De akkor miért hirdet nagyszabású mentési akciót? Néha tényleg érthetetlenek és rendszerint elkésnek az FM intézkedései.”

A most szerveződő demonstráció, bár felhívja az agrárágazatra a figyelmet, esetleg rosszul is elsülhet, attól függően, hogy milyen csoportok lesznek a hangadói. Sajnálatos tény, hogy a kormány ilyen helyzetbe hozza annak az ágazatnak a dolgozóit, amelyre alapoznia kellene az egész magyar gazdaságot — nyilatkozta lapunknak a megyei érdekvédelmi szervezet vezetője.

Dobos Krisztinát a T. Házba ajánlják

Lapunk információi szerint *Dobos Krisztina*, a Művelődési és Közoktatási Minisztérium közoktatásért felelős helyettes államtitkára lesz az elhunyt *Sándorfy György* helyén az MDF parlamenti képviselője.

Sándorfy György a '90-es választásokon az MDF budapesti listáján szerzett mandátumot, ezért a képviselő halála után az MDF-et illeti meg a parlamenti tiszt betöltése.

Dobos Krisztina szeptember 15-én dolgozik utoljára a Művelődési Minisztériumban, mert az államigazgatásban betöltött funkciója a törvény betűje szerint összeegyeztethetetlen a parlamenti képviselőséggel. Információink szerint az új képviselő asszony a parlament kulturális bizottságában kaphat tisztséget, ezenkívül *Lezsák Sándor* munkatársa lesz a választási kampány előkészítésében és lebonyolításában.

ÉRSEBÉSZETI KONGRESSZUS ELŐTT

Már nem csak öregkori betegség

Magyarországon úgy, mint a fejlett világban mindenütt a fő halálokok között a szív- és érrendszeri betegségek, a daganatos betegségek, valamint a tragikus kimenetelű közúti balesetek szerepelnek. Ez megyénkre leszűkítve is érvényes, azaz első helyen a szív- és érrendszeri megbetegedések szerepelnek. *Dr. Radeczki Gáborral*, a Hetényi Géza Kórház I. sebészeti osztályának vezető főorvosával, és *dr. Katona Ivánnal*, az osztály érsebész főorvosával a megelőzés és gyógyítás lehetőségeiről beszélgettünk annak kapcsán, hogy idén tízesztendős Szolnokon az érsebészeti ellátás.

RŐCZEY

— Megyénkben sajnos nem megoldott az érbetegek megfelelő szűrése — kezdte a beszélgetést Radeczki doktor. — Ha a betegséget korai szakaszában ismernénk fel, jóval eredményesebb lehetne a gyógyító munka, kevesebb végtagot kellene például amputálni. Ma még a rászorulók jelentős része későn kerül szakorvoshoz.

— Hogyan lehetne javítani ezen a helyzeten?

— Ma már nem csak az idősebb korú lakosságra jellemzők ezek a megbetegedések, fiatalok között is egyre gyakrabban fordulnak elő. Ennek fő oka egyértelműen a helytelen életmód: dohányzás, zsíros ételek, tömény alkohol fogyasztása. Másrészről a magas vérnyomásban vagy cukorbetegségben szenvedők rizikófaktora jóval magasabb, mint az egészséges embereké.

A szűrővizsgálatok megszervezése fontos feladat. Ennek egyik módja lehetne, hogy a családorvosok ezeket a betegeket a sebészeti osztály keretében működő érsebészeti szakrendelésre utalná, amit a jelenlegi heti két napról háromra kívánunk emelni a közeljövőben.

— Katona doktor úr! Milyen betegségek kezelésével, műtéti gyógyításával foglalkoznak jelenleg?

— Jószerével a legtöbb érbetegséget gyógyítjuk: az ütő- és viszérbetegségeket, a hason belüli, a nyaki, az alsó végtagban lévő ereket egyaránt operáljuk. A kar ereinek műtéti kezelésére azoban viszonylag ritkábban kerül sor.

— Főleg operációkról beszélt. Más, például gyógyszeres gyógymód nem létezik?

— Vannak kiváló készítmények, de ezek az esetek többségében nem jelentenek végleges megoldást. Olyankor alkalmazzuk őket, amikor vagy még, vagy már nincs mód műtéti beavatkozásra.

. — Ön bábáskodott az érsebészeti részleg megszületésénél és október 15-én az ön szervezésében kerül megrendezésre az az országos érsebészeti kongresszus, melyen a budapesti szív- és érsebészeti klinika igazgatója tartja a nyitó előadást. Mik lesznek a tanácskozás fő témái?

— Több, mint tíz éve már annak, hogy látva megyénkben az egyre növekvő igényt az érsebészeti szakellátásra, elhatároztam, hogy megszervezem a sebészeti osztály keretein belül a munkát. 1980-ban és '81-ben a budapesti klinikán tanultam és dolgoztam, majd '82-ben szakvizsgát tettem. Az ezt követő esztendőben kezdődött osztályunkon az aktív munka, addig megyénkben helyreállító érsebészet nem volt. Az új részleg más műszerezettséget és műtéti technikát igényelt. Többek között be kellett vezetni az érfestéses vizsgálatokat, melyek mára már rutinfeladattá váltak. Az októberi tudományos értekezleten az elmúlt évek munkájáról, eredményeiről számolnak be az ezen idő alatt az érsebészettel kapcsolatba került osztályok orvos teamjei. Belgyógyászok, radiológusok mondják el tapasztalataikat a sebészekkel együtt végzett munkáról. Az értekezletet *dr. Dzsinich Csaba* professzor, az Angiológiai Társaság elnöke nyitja meg, és részt vesznek a Chinoin és a Glaxo gyógyszergyárak képviselői is.

Most még nagy a felfordulás Jászberényben az Opel-szerviz előtti Áfor-kút helyén. Még a földmunkák folynak, de az építők szerint az év végére itt egy gazdag kínálatot ígérő üzlettel, autómosóval felszerelt Mol-üzemanyagtöltő állomás működik majd. FOTÓ: CS.I.

Közemberek? Magánemberek?

BESZÉLGETÉS VÁRHEGYI ATTILÁVAL, SZOLNOK POLGÁRMESTERÉVEL

HORTOBÁGYI ZOLTÁN

— Ne kerteljünk: jutottak-e nagyobb előnyhöz a város választott képviselői, mint az átlagpolgárok?

— Nem pontos ez a fogalmazás. Én úgy mondanám: információhoz jutottak. Ez együtt jár szerepükkel.

— Nem az a baj, hogy ezeket az információkat megtartják maguknak, „házon” belül őrzik a fontos, értékes adatokat?

— Egy önkormányzat soha nem tud elegendő információt a polgárok elé adni. Mindig törekednie kell az információátadás tökéletesítésére. Nálunk is messze még az az ideális állapot, amikor minden rendben lehetne. Amíg pedig az információ érték, addig föl is merülhet a birtoklásából eredő korrupció gyanúja. A korrupció persze fenyegethető törvénnyel, ehhez nem ártana némi változtatás a büntető törvénykönyvön. De lehet változtatni a nyilvánosság biztosításával is. Meg kell teremteni az információ, az önkormányzat működésének teljes nyilvánosságát. Hogyan képzelem? Lakást akarok cserélni. Ezt megtehetném úgy is, hogy aláíratom a kérelmemet valamely alpolgármesterrel, és a dolog el van intézve. Ehelyett beviszem a közgyűlés elé: ilyen lakásom van, ilyet szeretnék, hozzájárulnak-e? Az egész ügyletet közvetíti a városi televízió, tájékoztatást ad róla a sajtó, tehát tudhat róla a város. Vagy, itt vannak Szolnok értékesíthető vagyontárgyai. Nem tehetjük meg, hogy behívjuk ikszet vagy ipszilont, gyere komám, válassz magadnak, az árban megegyezünk. Nem! Üzleti érdekeket nem sértve ugyan, de minden vagyontárgyat, ami eladó, hasznosítható, közhírelnünk kell. Hamarosan meg is jelenik majd a lista az újságokban. Mindenki tudomást szerezhet róla, s arról is, milyen módon juthat hozzá *bármelyik* polgár.

— Köztük képviselő is akár.

— A közszereplőnek nagyon kell vigyáznia arra, hogy semmilyen kétes ügybe ne keveredjék. Nem mondhatja: ezt most magánemberként, ezt meg közemberként cselekedtem. A közember politikus mindenkor, nincs igazi magánélete. Éppen ezért, ha magánérdekből cselekszik, azt a közérdek figyelembevételével, a nyilvánosság előtt tegye. Én csak így fogadom el azt, amikor az információt a maga számára hasznosítja. De a politikus-közembernek nemet is kell olykor mondani, főként azért, mert a közvélemény nem helyeselné döntését. Ez ugyan nem föltétlenül a közvélemény igazságát igazolja, de a politikus nem hagyhatja figyelmen kívül a többség normáit sem. Ennek vannak persze határai. Én például nem éreztem jogaimban sértve magam, hogy közszereplésem előtt vagyonnyilatkozat megtételére köteleztek tisztségviselő társaimmal együtt. Innen indultam. A végén „kasszát” csinálunk. Ha a gyarapodásom a jövedelemmel igazolható, akkor kész, minden rendben. Ha nem... Ez is lehetne fék a korrupción. Csekély hatásfokú, de mégis fék.

— Helyben vagyunk. Etikus-e vállalkozó városi képviselőnek a városházától megrendelést elfogadnia?

— Nem egyszerű kérdés. A köz ügye az egyének ügyeiből áll össze, egy képviselő is a közösség tagja. Rég baj, ha a két dolog elválik egymástól. Gondoljunk itt szocializmusra. Meg kell jelennie az egyéni érdeknek is. Ami pedig a kérdést illeti: nem tudom. Nincs bölcs válaszom. Én nem mennék bele egy ilyen utcába, azaz vállalkozóként nem fogadnék el városházi megbízást. Persze helyzete válogatja, hiszen hátrányt sem szenvedhet a politikus. Ő is ember.

— Amint városatya kapja a városi megbízást, máris ott a gyanú: valakit lefizetett.

— A gyanú lehetséges. Nehéz bizonyítani. Az imént beszéltünk az információról.

— Szabó Zoltán képviselő elnyerte bizonyos közterületek rendbentartását a Kommunális Részvénytársaságtól, amelynek történetesen szintén egy képviselő az első embere, Polónyi János. Mi több, pártbéli társa Szabó Zoltánnak.

— Szabó úr pályázaton nyerte el a megbízást, ebben a hivatal döntött, nem az önkormányzat. Történetesen tudom, hogy sokkal kevesebbért vállalta el, mint mások tették volna (pályázat szerint), sokkal nagyobb kockázatot vállalt, mint a többiek. És sokkal többet végez, mint amit kötelessége! Ezt persze a polgárok nem tudják. Szerintem az a „hozadék” sem elhanyagolható, amit a jól végzett munka láttán a képviselő „kasszírozhat” politikusként.

— Az egyik alpolgármester, Lengyel Györgyi önkormányzati lakását lényegesen nagyobbra cserélte. Többen mondják: ebben az időben sok, nála lényegesen rosszabb helyzetben élő kérvényező nem kapott semmiféle lakást. Elég tekintélyes fizetése van ahhoz, hogy maga oldja meg lakhatási gondjait.

— Pontosítsunk: egy szobával nagyobbra. A csere pillanatában, úgy másfél éve, az alpolgármesternő kevesebbet keresett, mint egy iskolaigazgató! Kétszobás lakását akarta nagyobbra cserélni, beadta lakáskérelmét, mint bárki más és én aláírtam. Köztudomású, hogy az alpolgármesternő két gyermekét neveli egyedül. Ez hozzátartozik a történethez: én engedélyeztem. Befizette a használatbavételi díj különbözetének háromszorosát, körülbelül kétszázhúszezer forintot.

— Csakhogy ezeket a lakásokat most a törvény szerint féláron vehetik meg a benne lakók. Kétszázhúszezer forintért több milliós értékhez jutni — ez bizony nem rossz befektetés! Elintézhette volna cserével is mindezt az alpolgármesternő — moroghat az átlagpolgár. Nem akadt a városban rászorultabb? Neki kellett kapnia a tágas, új lakást?

— Biztosan volt rászorultabb, ez nem kétséges. Egyébként az a lakás, amibe költözött, tilalmi listán volt, mint nem eladható, holott a volt lakását már 1989-ben jóval kedvezőbb feltételek mellett megvásárolhatta volna. Nem élt a lehetőséggel. Az új lakástörvény ellenünkre született. Így vált a csere befektetéssé — ha él a megvásárlás jogával az alpolgármester. Egyébként 1992- ben 44 minőségi cserét bonyolítottunk le.

— Buday alpolgármester ugyanebben a házban jutott lakáshoz.

— Meghatározott időre lakhatja, így szól a szerződése,

„Nincs közöttünk korrupt, ez bizonyos”

amint nekem is. Ha lejár a mandátumunk és nem kapunk újra bizalmat, költöznünk kell.

— Ignácz Ervin képviselő úr a részletes rendezési terv előtt belvárosi telket vásárolt.

— A vásárló kockázata, hogy a terület sorsa mi lesz. Teszem azt építési tilalom alá esik.

— Csakhogy képviselőként a rendezési terv sorsát befolyásolhatja!

— Kétségtelen.

— A Suzuki szalonnak is tulajdonosa. A területre építési korlátozást vezetett be a városi törvény, a telkek hetven százaléka építhető csak be. Ők minden talpalatnyi földre téglát raktak. Épp a képviselő hágja át a törvényt?

— A hatóság pénzbüntetést szabott ki, építésrendészeti bírságot. Jelentős summát.

— Kissé nyugatabbra ez nem ilyen egyszerű!

— Erről a képviselő úrral kellene beszélni.

— Balla képviselő urat a Széchenyi-városrész küldte az önkormányzatba. Elköltözött onnan — lakáscserével.

— Ez történt. A cserét a polgármesteri hivatal intézte, szabályosan. Egyébként egyéves csereigénnyel a birtokában. Idén a mai napig 29 ilyen csere történt.

— Csala képviselő úr nyerte el a néhány lakóház kezelési jogára kiírt pályázatot!

— Nem ő. Egy nyilvános pályázaton a Tiszaber Bt.

— Amiben viszont érdekelt Csala úr bátyja. Van-e olyan szervezete, csapata a városnak, amelyik a képviselők viselt dolgait ellenőrizné, vizsgálná?

— Ne nevezzük „viselt” dolgoknak! Van a hivatalnak ellenőrzési irodája, ahol pénzügyi és jogi revízió folyik. De ha bármi fölvetődik, mi leülünk az érintett frakcióval és megbeszéljük: ezt nem lehet tovább csinálni. Az ugyanis a közös vélemény, hogy egyikünkben-másikunkban csalódhat a polgár, de a demokratikus intézményekben, az önkormányzatban semmiképpen. A polgároknak hinniük kell abban, hogy nem új emberek kerültek csupán a „húsosfazék” mellé, s azok maguknak meregetik a jobbnál jobb falatokat. Nem. A húsosfazék nyolcvankétezer polgáré Szolnokon.

— Ez az iroda tárt föl képviselői visszásságot már?

— Élt már ilyen jelzésekkel!

— Fizetett a képviselő úr?

— Megfellebbezte a döntést, de szerintem fizetnie kell.

— Mindezek után: milyennek ítéli meg ezt az önkormányzatot?

— Nem nekem kell megítélnem. De mégis. Természetesen látok hibákat, ám a szűkebb vezetésért tűzbe teszem a kezemet. Nincs közöttünk korrupt, ez bizonyos.

TERMÉSZETVÉDŐ HEGYMÁSZÓK

Van két erős kezük és gondolkodó fejük

A Nagy-völgy patakjában szaporítómedencét építettek a szolnoki diákok a gőtéknek

TELEKI

A Ruhaipari Szakközép- és Szakmunkásképző Iskola viszonylag rövid múltra visszatekintő intézmény, de a diáksportegyesülete az elmúlt években a város egyik legjobban működő iskolai sportköre lett. A megszokott diákolimpiai versenysportok — kosárlabda, kézilabda, atlétika — mellett nagy hangsúlyt kap tevékenységében két, ma még kevéssé támogatott terület: a turisztika és a sziklamászás.

Miért került a RISZI DSE tevékenységének egyik középpontjába a természetjárás? Mint *Fodor Gyula* a sportkör egyik szervezője, motorja elmondta: a turisztika nem csak emberségre nevel, de számos, a mindennapokban is használható ismereteket ad, tanít a diákoknak, és mindezt felejthetetlen élmények között. Az iskolába kerülő tanulók nagy többsége ugyan vidéken, kis településeken, falvakban él, azonban sokuk még a tűzrakást, tűzgyújtást is a nyári táborozások során sajátítja el. Most júliusban az iskola tanulói közül mintegy harminc fiatal ismerkedett meg a vízitúrázás rejtelmeivel és szépségeivel. *Lapu Béla* és Fodor Gyula tanár urak vezetésével a Záhonytól Szolnokig tartó tiszai túra közel 300 kilométeres távját tíz nap alatt teljesítették a diákok.

A fal- és sziklamászó szakosztály másfél évvel ezelőtt alakult meg. Ekkor került az iskola tornatermében felállításra az országos versenyek lebonyolítására is alkalmas mászófal. Az elkezdődött munka eredményeképpen idén 10-15 lány és fiú tett alapfokú hegymászó vizsgát. Ez a szakosztály — más iskolai sportköröktől eltérően — nyitott, azaz bárki megpróbálkozhat a falmászással, ha kedvet érez hozzá. Vagy ahogy a sziklamászók mondják: „van két erős keze, két erős lába és egy gondolkodó feje."

A DSE-től nem idegen a környezetvédelem sem. Nyáron a kipusztulás szélén álló, szigorúan védett gőték szaporodásához nélkülözhetetlen medencéket hoztak létre a Bükki Nemzeti Park területén, a nagyvisnyói Nagy-völgyben folyó patak medrében. A gyerekek bozótot irtottak, ásókkal és csákányokkal alakították ki a kettő-három négyzetméteres szaporodó gödröket.

A gondoskodás nem volt eredménytelen, a tenyérben tartott gőteporonty már a diákok tavában nevelődött

A fiatalok által végzett munka értékét növeli, hogy a nemzeti parknak ilyen célra anyagi erőforrásai nincsenek. Sajnálatos, hogy ezt a hiánypótló tevékenységet egyetlen szervezet vagy intézmény sem találta igazán támogatásra méltónak, így az iskola és a diákok fedezték a természetvédő tábor költségeit.

Ennek ellenére az egyesület jövő évi tervei között szerepel a környezetvédő tábor folytatása. Talán akkor már nem kell a diákoknak azért fizetni, hogy dolgozhassanak — a természet megóvásáért.

Egy nő, aki a szemével gyógyít

Bizonyára nagyon sokan hallottak már a természetgyógyászok csodálatos képességeiről, és valószínűleg mindenki olvasta, vagy hallotta néhány fantasztikus gyógyulás történetét is. Mégis, az emberek nagy része hitetlenül fogadja a történeteket, szélhámosságnak, szemfényvesztésnek titulálják a sokszor több diplomás természetgyógyászok munkáját. Nem így vélekednek azonban azok a szülők, akik múlt héten gyerekeikkel felkeresték *Elena Orlova* természetgyógyászt az értelmi fogyatékosok szolnoki napközi otthonában. A parapszichológusnő ugyanis arra vállalkozott, hogy pszichomentális korrekcióval javít az értelmi fogyatékos gyermekek állapotán.

SZEBENI KRISZTINA

A gyógymód meglehetősen misztikus. A gyerekek szüleikkel a kezelőhelyiségbe mennek, ahol a „doktornő" a betegek állapotáról érdeklődik, tolmács segítségével. A kikérdezés gyors, lényegretörő, néhány perc múlva a doktornő azt is közli, mi fog javulni, mire kell jobban odafigyelni.

Miután az utolsó válasz is elhangzik, Elena felszólítja pácienseit: lazuljanak el! Kellemes zene szól, a felnőttek lehunyt szemmel ülnek, a gyerekek mozgolódnak, a doktornő pedig szúrós szemmel mindenkit végignéz.

Véget ér a zene, elhangzik a kérdés: ki mit érzett?

Csak egy kislány tud beszélni, ezért csak ő válaszol: melegséget és bizsergést érzett a kezén.

Elena elmondja, hogy ez a szokásos reakció, általában a beteg testrész reagál így. Biztos a dolgában, hiszen több mint 15 éve foglalkozik gyógyítással, és már nagyon sok elismerést kapott. Amerikában és Moszkvában „igazi" orvosokkal is dolgozott, sőt gépek is vizsgálták eredményeit. Talán ő az egyetlen a világon, aki elmondhatja magáról, hogy még nem folytatott eredménytelen kezelést. Sőt nem csak személyesen tud gyógyítani — állítja eddigi eredményeire hivatkozva, hanem fényképen vagy akár egy darab papíron keresztül is.

Hogy hogyan? Elena — elmondása szerint — az emberi agyat, mint biokomputert kezeli. Szerinte, ha valami nem működik rendesen a szervezetben, arról csakis az agy tehet, tehát annak működését kell szabályozni úgy, hogy helyes üzenetet küldjön. Ezzel felszabadulnak a szervezet belső tartalékai, és beindul egy öngyógyító, korrigáló folyamat. (Ilyen egyszerű! — a szerk.)

A kezelés összesen két hónapig tart, ebből az első hét aktív, a következő másfél hónap passzív, majd kontroll következik.

A mostani szolnoki kezelés eredményére még várni kell, de addig is, akinek felkeltette az érdeklődését ez a hölgy, a 421-410-es telefonon, illetve a szolnoki Szociális Foglalkoztató Intézetben a Liget út 27. szám alatt kérhet bővebb felvilágosítást.

A doktornőnek tolmács segít a csoportos terápia előtti megbeszélésen FOTÓ: CSABAI ISTVÁN

Nem ámokfutó, hanem sportember

T.L.

A szolnoki Damjanich uszoda vasárnap reggeli „zuhanyhíradójának" szenzációja volt, hogy a Tisza Szálló és a fürdő térségében egy nyurga fiatalember, nagy tempóban vágtázva rótta a köröket, tucatnyi kilométert hagyott maga mögött. A látvány szokatlan volt, többen találgatták, ki lehet ez a szélsebes hosszútávfutó? Voltak, akik azt mondták: valahonnan nagyon ismerős...

Sajnos nem tudtuk elérni *Tarpai Zoltán* fotóriporter kollégánkat — aki a kormányzói család kenderesi újratemetéséről a fényképeket készítette — és más fotósunkat sem, így az írás alapján higyjék el kedves olvasóink, hogy az ádázul vágtázó fiatalember *ifj. Horthy István* volt, aki mellesleg 53 éves, többszörös nagyapa. Megjelenése merőben cáfolja életkorát, akik látták, méltán nevezték fiatalembernek. Mindössze szokásos reggeli testmozgásom végzem, mondotta és továbbszáguldott.

A szolnoki parkban gyorsvágtázó „fiatalemberről" közölt felvételünk a szombati ünnepségen készült.

FOTÓ: TARPAI ZOLTÁN

A Helyőrségi Művelődési Otthonban szeptember 6-án 16 órakor nyitotta meg Nagy Tibor, lapunk munkatársa Walter Gábor festőművész tárlatát. A megnyitón a Szolnoki Galéria Baráti Körének tagjai is részt vettek.

FOTÓ: NAGY LÁSZLÓ

ÁRAPÁLY

Kívül

KÖRMENDI LAJOS

Most kezdtem olvasni Zalán Tibor új verseskötetét, amely az idén jelent meg Pécsett, a Jelenkor Irodalmi és Művészeti Kiadó gondozásában Kívül címmel. Még éppen csak belekóstoltam a Szolnokon született, egyébként abonyi költő kötetébe, és már néhány vers után is megborzongtam. Mennyi szomorúság! Mennyi halál és vér! Persze, ahogy ez lenni szokott, talán nem is az ő verseiről beszélek, csak önmagamat mondom. Olvasok eztazt Zalán verseiben, egy-egy motívumot, mondjuk, a halálról, más motívumokat azonban észre sem veszek, pedig lehet, hogy azok sokkal fontosabbak. Lehet, hogy a könyv elején lévő rövid versekből elősejlő vér és halál a kötet egésze szempontjából teljesen elhanyagolható és lényegtelen motívum. Lehetséges, ám mit tegyek, ha én, minden jel szerint, az általam kiemelt motívumokra vagyok fogékony. Most erre. Talán a világ miatt. Talán azért, mert nekem is rossz sejtéseim vannak. Talán, mert eszembe jutnak az irodalomtörténetből egyes költők, írók jövendölései, mondjuk Petőfi Sándoré saját haláláról egyfelől, s Krasznahorkai László évekkel ezelőtti jóslata a balkáni háborúról, másfelől körülöttünk, akár kimondják, akár nem, ellenséges országok, s akkor még Magyarország határain belül is nagy az egyenetlenkedés, a torzsalkodás, mintha eldöntetett volna a magyarság felmorzsolása. Ilyen sötét gondolatokkal ültem le olvasni a Zalán-kötetet, s akkor abban is az alábbiakhoz hasonló sorok fogadnak: „Zihálás. Véres nyál a kövön./ Egyikük sír. Akit majd megölnek." (Dél című vers.) Vagy: „... véres/ bárányfej-csonkok gurulnak szét/ sötét takarónkon." (Oldás) Vagy: „... lesikálja a lavór peremére/ száradt vért." (Haladék) Ezekhez hasonló baljóslatú képek ütöttek szíven a Pár, a Történet, a Marosvásárhely és a többi versekben. A Lakoma című versben a rét is halott. Az Intérieur címűben a gyermek „Csontokkal játszik". A Stáció címűben „Valaki elzuhant most. Árnya/ ijedten lóg a falon." A Táj című háromsorosban „A liget mintha még élne". Mondom, csak a könyv elejét olvastam eddig, s az is lehet, hogy nem Zalánról, Zalán verseiről beszélek most, csak a saját balsejtelmeimet sorolom, s ezekhez keresek sorokat Zalántól. Egyszer majd, jobb időkben, ha ugyan lesznek még ilyenek, újra kell olvasnom ezt a néhány verset. Hogy csak azt jelentsék, amik.

Tolnai Népújság választása alapján

Novemberben a hónap sportolója: Ács Péter

November hónap legjobb Tolna megyei sportolója Ács Péter sakkozó. A paksi Energetikai Szakképző Intézet második osztályos tanulója 16. életévét tapossa, a sakkal azonban már öt éves korában megismerkedett, s még nem töltötte be a tizet, amikor korosztályos ob-t nyert. Első világbajnokságán, Varsóban ötödikként zárt a tíz éven aluliak mezőnyében, majd egy évvel később a rimaszombati Eb-n korosztálya legjobbja lett. A FIDE-mesteri cím birtokosa, s kétszer a nemzetközi mesteri normát is teljesítette. Első táblás játékosa az OB I/B-ben listavezető Atomerőmű SE együttesének. Csapat vb-n szerzett már ezüst- és bronzérmet is, egyéniben azonban csak idén november elején, Menorca-szigetén állhatott először a dobogóra: a győztessel azonos pontszámmal a harmadik helyen végzett.

Névjegykártya

— *A neve?*
— Ács Péter.
— *Született?*
— Kilencszáznyolcvanegy május tizedikén.
— *Születési helye?*
— Eger.
— *Magassága?*
— 171 cm, de még szeretnék három centit nőni.
— *Súlya?*
— 75 kg, lehetne kevesebb is . . .
— *Családi állapota?*
— Nőtlen, még senkinek sem kértem meg a kezét.

KEDVENCEK

— *Itala?*
— A narancslé. Kimondott kedvencem nincs, a hangulatomtól is függ, mit iszom.
— *Étele?*
— Ínyenc vagyok. A legjobban az egyik fővárosi kínai vendéglőben elfogyasztott „Ötízű kacsa" nyerte meg a tetszésem. Úgy hiszem, az eddigi konzervatív ízlésem pozitív irányban változott.
— *Napja?*
— Számomra teljesen egybefolynak a napok, de talán a péntekre „szavaznék".
— *Hónapja?*
— Nincs kedvenc hónapom. Az évszakok közül a tavaszt szeretem leginkább, ilyenkor hirtelen javul az idő, s vele együtt a hangulatom is.
— *Száma?*
— A hármas és a tizenkettes. Egyébként nem kötődnek semmihez, régóta ezek a kedvenceim.
— *Színe?*
— A kék, a sötétkék.
— *Állata?*
— A suricata. Apró termetű, a két hátsó lábán uralkodói pózban „feszítő" emlős, állatkertben láttam.
— *Van-e házi kedvenc?*
— Öt-hat évvel ezelőtt tartottam egy hörcsögöt, nagyon szerettem, de valahogy elveszett.
— *Fája?*
— A pálmafa tetszik. A szigeteken, ahol eddig jártam *(Málta, Ciprus, Gran Canaria, Menorca – A Szerző.)* nagyon jól mutatnak ezek a növények. A vízzel, a tengerparttal együtt kellemes hangulatot árasztanak.
— *Virága?*
— Nagyon ritkán kapok virágot. Talán az orchideát említeném.
— *Autója?*
— Melyiket reklámozzam? Jelenleg egy Opelünk van, s ezt kedvelem. Ha később lehetőségem lenne választani, a vásárlásnál a kényelmet részesíteném előnyben a sebességgel szemben.
— *Parfümje?*
— Parfümöt nem használok, az Old Spice illatát szeretem.
— *Általában a kedvencekről?*
— Szerintem a kedvencekből nem lehet igazán kibogozni egy ember egyéniségét.

SZAKMAI IDEÁLOK

— *Klubja?*
— Az Atomerőmű Sportegyesület versenyzője vagyok.
— *Első edzője?*
— Amikor ötévesen lementem a sakk klubba, Vinai Pista bácsi mutogatta a lépéseket egy demonstrációs táblán. Vidéki Sándort említhetem az első olyan edzőként, aki komolyan és csak velem foglalkozott; az első világbajnokságomra is ő készített fel.
— *Jelenlegi mestere?*
— Dr. Hazai László, művelt ember, jogi egyetemet végzett, angol, német és orosz nyelven folyékonyan beszél. A gyakorlások során keményen koncentrál, s ezt természetesen elvárja tőlem is. Néha ironikus hangvételben kritizál, ezzel próbál jobb teljesítményre, keményebb munkára sarkalni.
— *Első győzelme?*
— A paksi városi bajnokságot hatéves koromban nyertem meg. Az első komolyabb sikeremet a 10 éven aluliak országos bajnokságának megnyerésével arattam 1991 januárjában.
— *A legfájóbb kudarca?*
— Idén márciusban játszottam egy nagymester-versenyen, életem eddigi legerősebb viadalán. Betegséggel küszködtem, nagyon rossz formában játszottam. Tizenháromból mindössze két és fél pontot „csináltam", s az Élő-pontszámom is erősen megcsappant.
— *A legkedvesebb győzelme?*
— Az '92-es rimaszombati Európa-bajnokság, ahol a 12 éven aluliak mezőnyében az első helyen végeztem.

Tavaly Pakson a 14 éve aluliak között nyert országos bajnokságot. A képen első edzőjével, Vidéki Sándorral (balra) és jelenlegi mesterével, dr. Hazai Lászlóval

Másik gyermekkori szerelmével, a labdával. A futballmecscseket még mai is megnézi, ám csak a külföldieket; a magyar találkozókat alacsony színvonalúnak tartja

— *Barát a versenyeken?*
— A korosztályos válogatott jó pár éve már ugyanazokból az „arcokból" áll. A keszthelyi Horváth Ádám velem egykorú, a szlovákiai Eb-n együtt játszottunk. Jó barátságban vagyok még a tatai Bokros Alberttel, és a budapesti Galyas Miklóssal. A lány csapatból a Gara testvérpárt, Tíciát és Anitát, valamint Lakos Nikolettet ismerem jobban.
— *Kabala?*
— Nem kötődöm egy bizonyos tárgyhoz, amiről azt gondolnám, hogy sokat segíthet.
— *Sportoló példaképe?*
— Az indiai Anand a példaképem. Kitűnő sakkozó – a világ legjobb öt játékosa között szerepel –, de leginkább azért kedvelem, mert szimpatikus. Egy alkalommal találkoztunk is, az edzőm bemutatott neki.
— *Sérülése?*
— Bár a sakkozókra nem jellemző, s én sem az asztalnál sérültem meg, azért a rimaszombati Eb-győzelmemet egy majdnem meghiúsította. Öt partiból szerzett öt pontommal vezettem a mezőnyt, amikor a verseny szabadnapján fürdés közben egy éles tárgy végig hasította a talpam. A kórházat ugyan megúsztam, s a tornát is folytathattam, de hosszú időn keresztül csak a sarkamon közlekedtem.
— *Edzés?*
— Budapesten dr. Hazai László segítségével gyakorlok, napi 8–10 órát. Otthon a tanulással kell összeegyeztetnem a tréningre szánt időt.
— *Magyarországi viadalok?*
— Felnőtt szinten a hazai nagymesterversenyek a legfontosabbak számomra. Nagyon sok visszatérő ellenféllel találkozom, a velük játszott partik segítik leginkább a fejlődésemet.
— *Nemzetközi megmérettetések?*
— Egyelőre nem járok felnőtt nyílt tornákra, külföldön eddig csak ifjúsági viadalokon, világversenyeken vettem részt.

ÍZLÉSE

— *Költészet?*
— Arany János műveit szeretem legjobban. Különösen a Toldi-trilógia, a „Szondi két apródja" és a „Walesi bárdok" tetszik. Az utóbbit néhány évvel ezelőtt kívülről „fújtam", azóta sajnos, feledésbe merült.
— *Festészet?*
— Sok képtárban jártam már, Amszterdamban láttam például a Van Gogh múzeum festményeit. A kedvencem mégis talán Rembrandt és az „Éjjeli őrjárat" című képe.
— *Könnyűzene?*
— A dallamos pop-, illetve disco zenéket szeretem. Az együttesek közül az East 17 és az egykori Take That nevét említeném, az előadók sorából Madonnát és Celine Dion-t emelném ki.
— *Komolyzene?*
— Szeretem a komolyzenét. Mostanában Verdi áriáit hallgatom szívesen.
— *Mozi?*
— Ritkán jutok el moziba. Pesten a régi-Corvinba jártam szívesen, utoljára a Sztracsatellát láttam. A kedvenc magyar színészem Kern András, a külföldiek közül Jack Nicholson játéka tetszik.
— *Tévé?*
— Kevés idő jut a tévézésre, de a hír- és a sportműsorokat – ha csak tehetem –, megnézem.
— *Rádió?*
— A Juventuson jó zenéket adnak.
— *Újság?*
— Keveset olvasok újságot, tudom, ez nem éppen pozitívum. A Nemzeti Sportot általában végiglapozom. A szenzációkról szóló írásokat, az „oknyomozó" riportokat is elolvasom.

A NAGYBETŰS ÉLET

— *Életelve?*
— A „korrektivitás". Szeretek korrekt lenni, s ezt más emberektől is elvárom. Egy „primitív" példával élve: ha én kedves vagyok valakihez, akkor elvárom, hogy ő is így viselkedjen velem szemben. Egyszerű dolog, de szerintem ez a legfontosabb.
— *Erénye?*
— Kitartó vagyok, és magamat megbízhatónak tartom.
— *Önkritikája?*
— A sakkban rendkívül fontos az önkritika. A fejlődést – a játszmák elemzése közben – nagy mértékben segíti. Akinek nincs önkritikája, annak általában az önbizalma nagyon jó; persze ez is visszaüthet néha. Meg kell találnia a kettő helyes arányát.
— *Félelme?*
— A sakkban attól félek, hogy a céljaim elérésében általam még nem ismert akadályok gátolnak meg.
— *Kábítószer?*
— Nem vagyok kábítószerélvező! Nekem még nem ajánlották, de Amszterdamban az orrom előtt vették. Azt hiszem, nem fogom kipróbálni.

EZ VAGY AZ?

— *A nagymesteri vagy a korosztályos világbajnoki cím?*
— Az előbbit választanám. A pályafutásom szempontjából ez a legfontosabb. Ha megnyerek egy korosztályos vb-t, néhány év múlva már csak kevesen emlékeznek rá. A nagymesteri cím pedig egy magasabb szintet, és emellett biztos megélhetést jelent.
— *Ha azonos időpontban érkezne versenymeghívás Ausztráliából és Ázsiából, hova utaznál szívesebben?*
— Valószínűleg az Ausztráliába tartó gépre szállnék fel. A kontinensnyi országról, és Sydney-ről sok lenyűgöző felvételt láttam.
— *Ha visszatérhetnél az általad eddig „meghódított" szigetekre, melyik földjére lépnél újra legszívesebben?*
— A négy sziget közül talán Gran Canaria, a Kanári-szigetek tetszett leginkább, bár Ciprusra – mivel 92-ben versenyeztem ott – már kevésbé emlékszem. Az is lehetséges, ha Menorcán járok elsőként, most arra szavaznék.

Fekete László

Pár szó a sakkról

— Manapság, amikor Kaszparov is a számítógép ellen mérkőzik, amikor a számítástechnika fejlődését követni sem lehet, milyen szerepet játszik egy sakkozó életében a komputer?
— A számítógép nélkülözhetetlen társ a sakkozók felkészülésében.
— Megérhetjük talán, hogy az lesz a világbajnok, aki a legtökéletesebb géppel rendelkezik?
— Nem, nem. Inkább az, aki a legtöbbet képes megtanulni a gép által kielemezett játszmákból, aki a legszélesebb elméleti tudást képes elsajátítani. A komputer a felkészülést segíti, de az asztal mellett az ember ül, ő játszik. Nem lehet valaki bajnok csak azért, mert övé a legintelligensebb gép.
— Említetted, hogy terveid szerint később a sakknak, a sakkból szeretnél élni. Célod megvalósításában meddig kap helyet az iskola?
— Valóban elhatároztam, hogy a sakkból fogok megélni, ezért más foglakozást nem tartok szükségesnek; sok energiát vonna el a játéktól. Szeretnék leérettségizni, egy általános műveltséget megszerezni, ám mindenképpen a sakké a főszerep, ez hálózza be az életem.

Medgyesy Ferenc

Korán megismerkedett a lépésekkel, hat évesen már megnyerte a paksi bajnokságot

Ács Péternek a Szekszárd-Paksi Vízgazdálkodási és Környezetvédelmi Kft. ajándékát Huth József, ügyvezető igazgató nyújtotta át FOTÓ: BAKÓ JENŐ

HÍR-FOLYAM

Vöröskeresztes ruhaakció Tolnán

A Vöröskereszt tolnai alapszervezete ruhaakciót szervez vöröskeresztes tagok és a helyi nyugdíjas érdekszövetség tagjai részére december 9-én, hétfőn, 14-től 16 óráig. Az akció helyszíne a Bajcsy-Zsilinszky utca 128. szám alatti, a művelődési ház melletti vöröskeresztes épület.

Idősek napja Faddon

A faddi önkormányzat köszönti a község idős lakóit holnap, vasárnap délelőtt 11 órától, a művelődési házban. A faddi néptánccsoport műsora után szerényen vendégül látják a meghívottakat. Ezzel a rendezvénnyel párhuzamosan a faddi Dunagro mezőgazdasági szövetkezet saját nyugdíjasait köszönti, az iskola ebédlőjében. A helyi néptánccsoport e program keretében is fellép.

A honfoglalási emlékév zárása

Tolna Város Millecentenáriumi Emlékbizottsága december 10-én, kedden 16 órától rendezi meg a Honnanmerre? című konferenciát. Az esemény helyszíne a tolnai városháza díszterme. A Honnan?-ra László Gyula régészprofesszorral készült TV-interjú, a Merre? kérdésre Ormos Mária akadémikus jövendő esélyeinkről tartandó előadása adhat választ.

Tengelicen már melegít a gáz

Ezen a héten már több tengelici háztartásban is gázzal fűthetnek, a nemrégiben elkészült palackos gáz hálózatnak köszönhetően. A – jelképes – ünnepélyes községi fáklyagyújtásra egyébként december 14-én, jövő szombaton, délelőtt 10 órától kerül sor a régi iskola épületénél.

Hála a Télapónak Medinán

A Medinai Ifjúsági Klubnak köszönhetően Medinán is „megmutatta magát" a Mikulás, a Krampusz társaságában. Jártak házaknál is, tegnap délelőtt pedig a helyi óvodába látogattak el. A medinai gyerekek nagy örömére, a felnőttek hálájától kísérve.

Új program a szedresi kábelen

Új televíziós programmal bővült a szedresi kábeltelevízió szolgáltatása.
A szedresi nézők ezen a héten már élvezhették a magyar nyelvű szórakoztató adó, az M SAT műsorát, amely a megyében még nem sok kábeltévén fogható.

Finomabb politizálásra lenne szükség

Mint tegnap megírtuk, egy tolnai SZDSZ-es ügyvivő önként lemondott, a helyi képviselőtestület szabaddemokrata frakcióvezetője pedig – bár felkérték rá –, nem kíván távozni. Mindez összefügg azzal, hogy a tolnai SZDSZ tagok többsége szerint változásra van szükség a csoport és a frakció munkájában.

Takács János ügyvivő – mint mondja – lemondását figyelemfelhívásnak szánta. Ő úgy ítéli meg ugyanis, hogy a „csapat" nem rossz, de korántsem olyan jó, mint volt '89-'90-ben, a helyi SZDSZ-nek tehát meg kell erősödnie.

A szabaddemokraták helyi önkormányzati választási listáján egyébként Takács János következett volna a sorban. Ő azonban erről a „lehetőségről" is lemondott. Mint megemlítette, nem ért egyet a testület munkájával, a mostani képviselők körében nem találkozik azzal a szemlélettel, ami a városért való önzetlen tenniakarást bizonyítaná.

A csoport legutóbbi összejövetelén egyébként Takács János volt az, aki felkérte Rózsa Sándor SZDSZ-es frakcióvezetőt, – aki listáról került be a testületbe – hogy adja vissza mandátumát.

(A felkérés indokáról mind Takács János, mind Hikádi Attila – a tolnai SZDSZ csoport újonnan megválasztott, immár egyetlen ügyvivője – nyilatkozott lapunknak. Tegnap délután, az anyag elkészülte után, – nyomdába kerülése előtt – viszont arra kérték szerkesztőségünket, hogy ne közöljük az írás ezzel a témával foglalkozó részeit. Még egyszer átgondolva a dolgot ugyanis úgy vélik, nem aktuális és nem szerencsés a párt belügyeit a nyilvánosság elé tárni.)

Hikádi Attila ügyvivő szerint egyébként, bár az SZDSZ frakció létszáma (és az őket támogató független képviselők száma is) csökkent, a szabaddemokraták befolyása a városban még mindig jelentős. Ugyanakkor az SZDSZ által jegyzett, bizonyítottan jó elképzelések is negatívumként jelennek meg a közvéleményben. Az ügyvivő szerint ebben szerepet játszik, hogy a frakció néha túlzottan erőteljesen képviseli az SZDSZ álláspontját a testületben, ami ellenszenvet kelt a lakosságban, az SZDSZ-hez közelállókkal és a párttal szemben is. Úgy vélte, egy kevésbé agresszív, finomabb politizálás esetén csökkenne az ellenszenv a szabaddemokraták iránt.

Hikádi Attila úgy látja, a helyi SZDSZ csoportnak elő kell vennie két évvel ezelőtt megalkotott programját, mivel a képviselő-testület sorozatban ad hoc jellegű döntéseket hoz. Az SZDSZ a jövőben is elsősorban a vállalkozókra kíván támaszkodni, az ő véleményüket és érdekeit képviselni, de a mostaninál sokkal szélesebb körben. *–s–*

A formagazdag tolnai táj egyik megörökítője. Walter Gábor, a Kecskeméten élő és alkotó festőművész tárlatát láthatja a tolnai közönség a művelődési ház kiállítótermében. A fiatal művész rokoni szálakkal kötődik Tolnához, gyerekkora óta ezen a településen tölti a nyarakat. Igaz, azt mondja, a tolnai táj formagazdagsága előbb-utóbb mindenképpen ide vonzotta volna. A most látható tárlaton a város ihlette tájképei is láthatók. FOTÓ: CHOCHOL E.

RENDŐRŐRS

Feltehetőleg „maszek" járdát szeretnének készíteni abból a mintegy 100 darab, összesen 8-10 ezer forint értékű beton járdalapból, amelyet Bogyiszlóról, a Madách utcából vittek el, és amelyet a helyi önkormányzat községi járdaépítésre kívánt felhasználni.

Fizetése nagyobbik részét lopták el egy, a mözsi Pro-Coop irodaházbeli dolgozótól, fizetésnapon. Az ismeretlen tettes 51 ezer forintból 45 ezret vett magához.

Feltörték az egykori TÁÉV üdülőt Domboriban. A tettes egy bukóablak benyomásával jutott az épületbe, ahol az egyik szobában megtalálta annak a helyiségnek a kulcsát, amelyben értékes műszaki berendezéseket tároltak. A feltárult „kincsesbányából" a tettes telefonkészülékeket, videót, televíziót, telefaxot, írógépet, telefonos számlálót vitt el, mintegy 300 ezer forint értékben.

Szinte minden mozdíthatót elvittek a bogyiszlói, Kossuth utcai vegyesboltból, a hátsó udvaron levő ajtó befeszítése után. A zsákmány – a mosóportól az édességig terjed a skála – értéke mintegy 50 ezer Ft.

700 ezer forint értékű cigarettát, italt és kávét vittek el a tolnai Marlboro shopból, amelyet kb. egy hónappal ezelőtt egyszer már kifosztottak a tolvajok. A szakértők szerint az üzletbe nem volt nehéz behatolni, tekintve, hogy biztonsági berendezés – a könnyen kifeszíthető ajtón kívül – nem védte a boltot.

Az Egész-ség Hónap célba ért

(Folytatás az 1. oldalról.)

— Úgy gondolom, éppen amiatt van szükség efféle programokra, mert ez a szemlélet még létezik. Egyébként ez is tükre annak, hogy ebben az országban elsősorban morális, lelki válság van.

Egyébként a rendezvény támogatóinak listáját látva (helyi, városon kívüli, nemzetközi cégek, valamint a népjóléti minisztérium, a mentálhigiénés programiroda) bizonyos, hogy nem az ellenzők vannak többségben. A támogatóinknak köszönhetően a városnak végül csak 60 ezer forintjába került a programsorozat.

Meg kell még említenem, hogy az ENSZ prevenciós programirodája és a Mölnlycke cég az ország 10 olyan településén, ahol a legtöbbet teszik a prevencióért, a település egy egy intézményét felszerelik a Mölnlycke higiéniás rendszerével. Nos, a mözsi általános iskola és az egyik óvoda több, mint egymillió Ft értékű ilyen jellegű berendezést kap. Talán az értékeléshez ennyi elég is.

Mindenki karácsonyfája

Idén az egész falu számára rendeznek karácsonyi ünnepséget Szedresen. Erről döntöttek a község önkormányzati vezetői, a szülők és a pedagógusok egyetértésével. A tervek szerint a község központjában felállítják a mindenki karácsonyfáját, amely körül (alatt) december 23-án tartanák a község karácsonyát. Ez alkalomból a falu minden gyermeke kap ajándékot. Az önkormányzati programot a szülők és a pedagógusok segítségével rendezik. Szeretnék, ha ez az ünnep hagyománnyá válna a faluban.

HTO-támogatás Fácánkertben

Mindenki azonos összeget kap

A fácánkerti önkormányzat 3,3 millió forintot kapott a központi költségvetésből HTO támogatásra. Az igénylők karácsony előtt megkapják a nekik járó összeget.

A fácánkerti lakosság mintegy 90%-a nyújtott be igénylést a HTO-támogatásra. (A faluban jelenleg is folyik a gázvezeték kiépítése, amelynek első üteme várhatóan december 20-ig elkészül.)

A HTO-támogatás egy részét is a korszerűbb fűtési forma megvalósítása érdekében, a gázberuházásra fordítja az önkormányzat. A fennmaradó nagyobb összeget pedig a támogatási kérelmet benyújtó fácánkerti polgárok között osztják szét.

Az önkormányzatnál kiszűrték azt a néhány „kettős" igénylést, amelyeket egy háztartásból többen is – külön igényként – beadtak. Részben a tavalyi negatív tapasztalatok miatt, a képviselők úgy döntöttek, hogy idén egységes elbírálás alá esik minden igénylő, azaz valamennyien azonos összeget kapnak. (Másrészt a falu vezetői úgy ítélték meg, hogy minden igénylőnek szüksége van a támogatásra.) A döntés alapján így 222 családnak 8-8 ezer forintot juttatnak. (Ezenkívül némi tartalékot is képeztek az esetleges pótigények kielégítésére.) A pénzt karácsony előtt megkapják az igénylők. *–es–*

Népújság hirdetésfelvevő helyek

Tájékoztatjuk kedves olvasóinkat, hogy a Tolnai Népújságban megjelentetni szándékozott hirdetéseiket az alábbi helyeken, illetve telefonszámokon adhatják fel, Tolnán és környékén.

Fadd és Vidéke Takarékszövetkezet Fadd 7133. **Tengelic és Vidéke Takarékszövetkezet** Tengelic 7054. **Tengelic és Vidéke Takarékszövetkezet Kölesdi Kirendeltsége** Kölesd 7052, Kölesd, Dózsa Gy. u. 8. Tel: 74/436-010. **Bencze József** Tolna Tel: 74/442-469 Sajtóház: 74/416-211.

A jóságos és igazságos Télapó

akinek nincs más választása

Egy darabig úgy nézett ki, hogy idén nem oszt ajándékot a Mikulás. A Krampusz ugyanis még november végén azzal állított be hozzá, hogy a főnökei letiltották a kívánságteljesítést. Történt, hogy a főkrampuszok nagyon felháborodtak, amikor fülükbe jutott, hogy a Télapóhoz írt – egyébként is helyesírási hibáktól hemzsegő – levelek között rengeteg volt a hamisítvány, amit gyerekírást utánozva felnőttek vetettek papírra. Ráadásul olyan kívánságok szerepeltek a levelekben, mint: több milliós, vissza nem térítendő kölcsön-kérelem, Nobel-díjra való felterjesztés, erkölcsi támogatás igazgatótanácsi tagsághoz, vagy éppen a legújabb Pap Rita kazetta.

— Hát az embereknek már semmi sem szent!? – háborodtak fel a főkrampuszok a pokolban, és a Télapón kívül értesítették állásfoglalásukról a Jézuskát is.

A Télapó, mivel Magyarországon élt, hallott már annál zaftosabb ügyekről is, mint levélhamisítás. Megértette az ördögök felháborodását is.

Csakhogy azt is tudta, hogy ha ő csak egyetlen egy alkalommal is nem vinne ajándékot, akkor a szomorú szemű, semmiről sem tehető, zavarodott gyerekek többé soha nem hinnék el a meséket.

És tisztában volt azzal is, hogy akkor ezeknek a csöppségeknek a szülei, nagyszülei, azok barátai, ismerősei, (üzletfelei), akiknek a nagyobbik része azért mégiscsak derék ember, szóval ha nekik ebben a kétségbeejtő, züllött káoszban még az „igazságos Télapó"-reményről is le kellene mondaniuk, hát akkor már ők is megadóan feltennék a kezüket, azután szépen vége lenne mindennek.

Így történt, hogy a Mikulás egy elegáns varázslattal kiengesztelte a főkrampuszokat, és telizsákjából ebben az évben is megajándékozta a jókat, a Krampusz pedig mázsás virgácsokat osztogatott a rosszaknak.

sk

Illusztrációnk a tolnai nagycsaládosok Mikulás-ünnepén készült. FOTÓ: CHOCHOL E.

Mohácsi körkép

Exporttámogatás

A város és térsége vállalkozóival találkozott e hét közepén dr. Nyíri Iván, az EXIM Bank vezérigazgatója és Puch László (MSZP) országgyűlési képviselő Mohácson. A bankszakember az exportszállítási lehetőségekről, illetve ezek hiteltámogatási feltételeiről adott tájékoztatót.

Parlamenti látogatás

A 270-es taglétszámú Mohács és Környéke Önsegélyező Csoportja szervezésében a Klose Mobi Rt. anyagi támogatásával, két autóbusszal 86-an a Parlamentben jártak a közelmúltban. Több nagyszülő az unokáját is magával vitte a kirándulásra.

Akarsz-e játszani?

A fenti címmel N.Szabó Sándor és Unger Pálma gyermekműsora lesz október 14-én 15 órától a Mohácsi Jenő Városi Könyvtárban.

Őszi virágültetés

A belvárosban elhelyezett kőedényekbe, a parkok virágágyásaiba 1500 árvácskát ültetettek ki a napokban. Több helyen pótolják a kitépett, vagy kiszáradt díszcserjéket, majd a Szent Mihály tér burkolatépítésének befejezése után a járdák mellett parkosítanak.

Az oldalt összeállította: Berta Mária

Az Új Dunántúli Napló Mohács és környéki terjesztői ügynökségének telefonszáma: 69-311-348/2.

A két új, korszerűen berendezett termet már birtokba vehették a diákok FOTÓ: MÜLLER ANDREA

Korszerűsödő ipari oktatás Mohácson

Multimédiás nyelvi labort és pénztárgéptermet avattak

A különböző szakmák oktatása a tanoncképzéssel még 1884-ben indult Mohácson, s az ipari iskola a jelenlegi helyén, a Pécsi út sarkán álló épületben éppen negyven évvel ezelőtt fogadta az első tanulóit. Ma az 502.sz. Radnóti Miklós Ipari és Kereskedelmi Szakmunkásképző Intézet és Szakközépiskola a város és térsége közel 900 fiataljának nyújt továbbtanulási lehetőséget, és a most nyolcadikba járóknak az eddigi 14 szakma mellett a szakközépiskolai osztályokba kereskedelmi, közbiztonsági, határrendészeti és vámügyi-vámrendészeti fakultációs oktatást is kínálnak. A már végzett szakmunkások számára nappali és levelező tagozaton biztosítják az érettségi bizonyítvány megszerzésének a lehetőségét.

Az utóbbi években általában arról hallhatunk, hogy anyagi gondokkal küszködnek az intézmények, lassan az épületek állagmegóvására sem telik a költségvetésükből, fejlesztésre pedig nem is mernek gondolni – Mohácson viszont éppen az idén indul egy 95 milliós beruházás, amelyhez a pénzt pályázattal nyerték el. E nagyszabású munkáról korábban hírt adtunk. Ezúttal az iskola egy újabb örömteli eseményéről tudósíthatunk: szerdán délelőtt adták át az új multimédiás nyelvi labort és egy pénztárgéptermet.

Mint *Vajdicsné Gubritzy Magdolna*, az iskola igazgatónője elmondta, a város és környéke gazdálkodó szervezetei, vállalkozói által fizetett szakmunkásképzési alapból valósították meg az 5 milliós fejlesztést. A legkorszerűbb módszerrel történő idegen nyelv tanításához tíz számítógépet, írásvetítőt, tévét, videót, magnót és számos cédé lemezt vásároltak. A tanulónkénti, egyéni foglalkozások módszerét *Kántorné Ripszám Mária*, valamint *Mórné Búti Magdolna* mutatta be.

A pénztárgépteremben a legmodernebb 15, egyenként 130 ezer Ft-os, számítógépes hálózatra csatlakoztatható gépek „tudását" *Husz Béláné*, szakoktató ismertette.

Megépült a gázvezeték Kölkeden

Sikerrel pályázott az önkormányzat a Területfejlesztési Tanácsnál

Kölked önkormányzata már tavaly szerette volna bevezetni a községbe a gázt. Akkor 15 milliós árajánlatot kaptak a DDGÁZ-tól, s a 280 családból mindössze 72 vállalta volna 50-75 ezer forint hálózat fejlesztési hozzájárulás befizetését. Idén év elejére több egyeztető tárgyalás után végül 11.5 millió forintban alkudott meg a cég és a falu vezetése. A február végi testületi ülésen a képviselők 2 millió forintot szavaztak meg a beruházáshoz. A március 9-i falugyűlésen már 112 család vállalta a 90 ezer Ft körüli hozzájárulást, amiből 15%-ot közműfejlesztés címén visszakapnak.

Ezután már felgyorsultak az események. A pécsi Füzér Terv Kft alig másfél hónap alatt elkészítette a terveket. Az önkormányzat az augusztus 22-én megtartott falugyűlésen kérte a 40 ezer forintos első részlet befizetését, amit – láss csodát!– a kölkedi polgárok közül eddig 167-en fizettek be. A munkálatokat szeptember 3-án kezdte meg a DDGÁZ ÉPSZOLG Kft, s a napokban a település nagyobbik felén már be is temették az árkokat.

– Kedvező volt számunkra, hogy az Eszéki út mentén haladó középnyomású vezetékre csatlakozhattunk rá, így nem volt szükség nyomáscsökkentő állomás kiépítésére. Hátrányosan érintett viszont bennünket az, hogy az összesen 12 km hosszúságú vezeték 2.7 km-es külterületi szakasza elvitte a költségeknek közel a felét – mondta a beruházásról *Muskát Zoltán* polgármester. Majd így folytatta:

– Jó hír a gázprogramban résztvevő kölkediek számára, hogy sikerrel pályáztunk a Baranya Megyei Területfejlesztési Tanácshoz. Ugyan többet kértünk, de az elnyert 2 425 000 Ft-ból így is mintegy bruttó 10 ezer Ft-tal csökkenteni tudjuk a második részletet.

A kölkedi képviselő-testület egyébként igen sikeres évet zár, hiszen 43 milliós költségvetéséhez 38 millió forintot tudott hozzátenni eredményes pályázatai révén. A polgármester reményei szerint október utolsó hetében – a határidő harmincadika – fellobban a gázláng Kölkeden. Megkezdődtek a rácsatlakozások, a családok 3o%-a már idén használni szeretné legalább főzésre és fürdésre a földgázt. Az önkormányzat intézményei viszont csak a jövő évi költségvetésből tudnak átállni a korszerű energiahordozó használatára. **Köveskuti Péter**

Önálló kft. lesz a vízműből

A Baranya Megyei Vízmű Vállalat ellátási körzetében jogilag minden önkormányzat a tulajdonába kapta a működő vagyonát – de a gyakorlatban csupán néhány település jutott hozzá. A nagyvállalat öt éve húzódó, sikertelen átalakítása után a vagyona birtokba adását több határidőt megjelölve Mohács is sürgette, ám az átadás-átvételt a komlói igazgatóság meghiusította.

Mohács, illetve a város vízrendszeréhez tartozó 14 település polgármesterei közben egyezségre jutottak a szolgáltatás további fenntartásának formájáról: kimondták, hogy azonnal megindítják egy önálló kft. létrehozását, amelybe nem viszik be a közművagyonukat, hanem rábízzák a leendő szolgáltatóra, s egyben üzemeltetési szerződést kötnek vele. Mindezt egy hónapon belül kívánják lebonyolítani, s amennyiben addig sem adja át a központ hivatalosan az őket megillető vagyonrészt, peres úton szerzik meg azt.

Festő a zebegényi iskolából

A sokak által kevéssé értékelt, ám kifejezésében igen festői, az alkotó biztos kezét szeretőtechnikák művelője *Walter Gábor*. Rendszeres résztvevője a zebegényi művésztelepnek, ahol *Jets György* szekciójában mélyítette el festői tudását. A plein airen belül *Szőnyi István* zebegényi iskolájának és a nagybányai hagyományoknak a követője. Az olaj és pasztell mellett előszeretettel alkalmazza az akvarellt a látvány hiteles visszaadására.

A soproni születésű, Kecskeméten élő művész gyökerei Mohács környékére nyúlnak vissza. Nagyapja *Hernádi János*, a szajki iskola igazgatója volt. A kiállítást utódja, *Güth János* nyugalmazott igazgató nyitja meg ma öt órakor a Kossuth Filmszínház emeleti kamaratermében.

A tárlat október 27-ig látogatható.

Meleg színekbe öltöztetett természet FOTÓ: MÜLLER A.

Anyakönyvi hírek

Születtek: *Frank Máté* (Lánycsók), *Báyer Angéla* (Pécsbagota), *Keszler Krisztián* (Lánycsók), *Balázs Levente* (Mohács), *Schwalm Evelin* (Majs).

Házasságot kötött: *Mészáros Angéla és Csobot Csaba, Péter Veronika és Nemes Csaba.*

Meghaltak: *Szilágyi Ákos Imre* (Mohács), *Talján János* (Kölked), *Pap Istvánné Vincze Mária* (Mohács), *Hauptmann József* (Bóly), *Gunderlach Alajos* (Babarc), *Frits Jánosné Petzkó Katalin* (Mohács), *Wekler Antalné Dékány Mária* (Mecseknádasd), *Schrempf Vincéné Linder Erzsébet* (Mohács), *Cseke József* (Mohács), *Forró Józsefné Pauer Angyalka Lujza* (Mohács), *Szarka László* (Mohács), *Juhas Jelisaveta Munkas Jelisaveta* (Batina), *Reiter Jánosné Liszatz Anna* (Görcsönydoboka).

A romok, a hulladék eltakarításánál is az ENSZ békefenntartói vigyáznak a térség biztonságára FOTÓ: LAUFER LÁSZLÓ

„A határ túloldala már nem Európa"

Az utakon csak a fölfegyverzett katonákkal lehet találkozni

Ma egy hete délután fél 2-kor az udvari határátkelő újbóli megnyitása után elsőnek *Prakatur István* és felesége lépte át az országhatárt. Az innenső oldalról még láttuk, hogy az okmányaik átvizsgálását követően tovább mentek Knezsevóról Horvátország megszállt területére – nem úgy mint néhány menekült, akiket visszafordítottak. (Mint arról már beszámoltunk, egyelőre csak a magyar állampolgárokat engedik be Baranyába, illetve az ott élők jöhetnek Magyarországra.) Az utazásuk alkalmával látottakról az alábbiakat mondta el *Prakatur István*:

– Az éles kontraszt már a határátkelőnél tapasztalható. Udvaron, amíg a sorompók fölnyitását vártuk, úgy éreztük, mintha jó hangulatú búcsúba csöppentünk volna. A falu lakói, Mohácsról többen odasereglettek, a legmagasabb rangú katonatisztek, vámosok beszélgettek velünk, mindenki szabadon jött-ment. Ettől még szabályos kiléptetés következett – aztán a túloldalon kimért, fagyos légkör fogadott. Terpeszállásban egyenruhások álltak a kocsi elé, mellé, és katonásan utasítottak: „Kiszállni! Motorháztetőt, csomagtartót fölnyitni! Utiokmányokat kérem! Fölöslegesen nem beszélünk!"

– No, hát nem beszéltünk. Siettünk Baranyalőcsre, nagybácsimékat, a két öreg rokont évek óta nem láttuk, és a temetőbe akartunk kijutni, az egy éve elhunyt nagynéni sírjához, mert a temetésén nem lehettünk jelen. Pélmonostorig csak IFOR járművekkel, állig fölfegyverzett katonákkal találkoztunk. A gaz uralja a tájat, sok ház lakatlan, ajtók-ablakok nélkül tátong. De azokat sem tartják rendben, amelyikekben laknak. A cukorgyárat meglátva az jutott eszembe, hogy Csernobil is így nézhet ki. De Pélmonostortól Baranyalőcsig már katonákkal sem találkoztunk. Teljesen kihalt lett az a vidék.

– A határ túloldala már nem Európa! **Berta M.**

HIRDETÉS-FELVÉTEL az Dunántúli Napló KÖZÉLETI NAPILAP részére
MOHÁCS
Mayer Nyomda, Árok u. 17.
(69) 311-047
Álom Bt., Széchenyi tér 9.
(69) 322-847
Spitz Jánosné
Dózsa Gy. u. 40. (temető iroda)

BÉREL-KIAD

Gépkocsi márkakereskedés területén 100 m² műhely karosszérialakatos részére egyben vagy megosztva kiadó. Tel.: 20/332-546 (65358)

1,5-es lakás kiadó 439-713 (65000)

2,5 szobás, telefonos lakás kiadó. Tel.: 69/357-053 (65134)

Albérletek kiadók 210-607 (64752)

Belvárosi iroda 63+27 m² kiadó. 700 Ft/m²/hó. 319-093 (65263)

Citrom u.-i üzletház I. em.-én 21 m²-es üzlet kiadó vagy eladó. 331-079 (63475)

Egyszoba összkomfortos lakás kiadó: Jókai M. u. 37. Érd.: 320-709 17 óráig, pénteken és szombaton (65310)

1,5-2 szobás kiadó lakásokat keresünk. 253-055/3344 (64286)

Kolozsvár utcai garázs kiadó. 3000 Ft/hó. Tel.: 253-401 (64383)

Nagybani piacon bejáratott helyen lévő 45 m²-es elárusítóhely kiadó. 30-271-529 (64928)

Pécsett a Citrom utcában üzlet kiadó. 72/332-602 (64989)

Pécsett a Ferencsek u. 22-ben udvari 39 m²-es üzlet bérleti joga eladó. Érd.: 10-18 tel.: 310-713 (65033)

Uránváros központjában, buszmegállótól 1 percre, téglaépületben 1. emeleti, 2 szoba + étkezős, összkomfortos lakás üresen albérletbe kiadó, azonnali költözéssel. Tel.: napközben 254-640, este 251-729 (65297)

Zsolt u.-i garázs azonnal kiadó (Angster u.-nál) 253-555 (65128)

ÜZEMANYAGTÖLTŐ-ÁLLOMÁSRA
váltásos rendszerben dolgozó
PÉNZTÁROS HÖLGYEKET
keresünk felvételre.
Írásos jelentkezésükben az alábbiakat kérjük: rövid önéletrajz, szakmai gyakorlat, név, ám, telefonszám.
Jelentkezés „MEGBÍZHATÓSÁG 65084" jeligére a Rákóczi út 34. hirdetőbe.
(65084)

Szénakció közületeknek is!

Lengyel dió, darabos	1.650 Ft/q
Ukrán dió, darabos	1.650 Ft/q
Nagymányoki brikett	1.350 Ft/q
Balinkai barna dió	1.100 Ft/q
Balinkai dara	1.000 Ft/q
Ledvicei dió	1.200 Ft/q

Az árak ÁFA-val és házhoz szállítással értendők.
Érd.: 72/337-032 telefonon
(65117)

Október 14-15-16-án
különböző méretű, új
NYUGATI IMPORT FÜGGÖNYÖK
a bolti áraknál
50-80 %-kal
olcsóbban
vásárolhatók a
Pécsi Ifjúsági Házban
(65024)

PATYOLAT
Szőnyeg-, toll-, vegytisztítás, mosás

- öltöny, kosztüm:	720 Ft
- nadrág, szoknya:	350 Ft
- blézer, zakó:	450 Ft
- ballon- és átmeneti kabát:	650 Ft
- télikabát, dzseki	700 Ft
- vattapaplan, hálózsák:	650 Ft
- ágynemű mosás:	117 Ft/kg

Pécs, Nagy Lajos király u. 8/A.
(65107)

PADLÓSZŐNYEG SZUPI MŰANYAGPADLÓ Kft.
Pécs, Mohácsi út 18. Nyitva: H-P: 8-17, Szo.: 8-12

VÁROSI VAGYONKEZELŐ KFT.
Pécs, Bajcsy-Zs. u. 33. Tel.: 233-144

nyilvános liciteljáráson eladásra meghirdeti a

1.) **Pécs, Kodály Zoltán u. 3. szám alatti** 41 m² alapterületű üzlethelyiségét.
Induló vételár: 1.600.000 Ft + ÁFA
Bemutatásra kerül: 1996. október 14-én 10-11 óra között
1996. október 17-én 14.30-15.30 óra között
A liciteljárás időpontja: 1996. október 25-én 9.00 órakor
helye: Városi Vagyonkezelő Kft.
Pécs, Bajcsy-Zs. u. 33.

2.) **Pécs, Dugonics u. 1. szám alatti** 25 m² helyiségét.
Induló vételár: 660.000 Ft + ÁFA
Bemutatásra kerül: 1996. október 14-én 14.30-15.30 óra között
1996. október 17-én 10-11 óra között
A liciteljárás időpontja: 1996. október 25-én 10.00 órakor
helye: Városi Vagyonkezelő Kft.
Pécs, Bajcsy-Zs. u. 33.

Egy jelentkező esetén az ingatlanok ismételten meghirdetésre kerülnek. Licitálni a vételár 20 %-ának (mely összeg az ÁFA-t is tartalmazza) helyszínen történő befizetésével lehet, mely összeg a nyertes pályázónak a vételárba beszámít, egyébként a helyszínen visszafizetésre kerül.

Nyilvános liciteljárás útján bérbeadja a

1.) **Pécs, Rákóczi út 5-7. (volt tűzoltólaktanya)** szám alatt lévő 39 m² alapterületű raktárhelyiségét.
Induló bérleti díj: 5.000 Ft/hó + ÁFA
Bemutatásra kerül: 1996. október 15-én 10-11 óra között
1996. október 16-án 14.30-15.30 óra között
A liciteljárás időpontja: 1996. október 18-án 9.00 órakor
helye: Városi Vagyonkezelő Kft.
Pécs, Bajcsy-Zs. u. 33.
A bérlet időtartama: bontásig, évenkénti meghosszabbítással.

2.) **Pécs, Marx u. 77.** szám alatt lévő 90 m² alapterületű üzlethelyiségét (volt élelmiszerbolt)
Induló bérleti díj: 40.000 Ft/hó + ÁFA
Bemutatásra kerül: 1996. október 15-én 14.30-15.30 óra között
1996. október 21-én 10-11 óra között
A liciteljárás időpontja: 1996. október 25-én 11.00 órakor
helye: Városi Vagyonkezelő Kft.
Pécs, Bajcsy-Zs. u. 33.
A bérbevétel időtartama: 5 év

Egy jelentkező esetén a bérleményekre ismételten meghirdetésre kerülnek. A bérleményekre licitálni az éves bérleti díj 30 %-ának (mely összeg az ÁFA-t is tartalmazza) helyszínen történő befizetésével lehet, mely összeg a nyertes pályázónak bérbeszámításra kerül, egyébként a helyszínen visszafizetendő.
Gazdasági társaság nevében az ügyvezető személyesen vagy meghatalmazottja járhat el a társaság cégkivonatának bemutatásával.
A Városi Vagyonkezelő Kft.-vel szemben bérhátralékban lévő bérlők liciten való részvételét nem fogadjuk el.
További információk a kft. Ügyfélszolgálati Irodájában kaphatók Pécs, Bajcsy-Zs. u. 33. Telefon: 233-144
(64945)

EZ A ÖN SZOBÁJA ÉS A SZŐNYEGE NEGYEDÉT A
Árgus
KETTELE
ÁLLJA!!!
okt. 10-11-12.
-25%
Pécs, Esztergál L. u. 19.
Uránvárosban az OLIMPIÁVAL szemben Tel.: 253-055/3480
PADLÓSZŐNYEG

Pécsett, a Gödör utcában zöldövezetben sorházban 150 ill. 90 m² alapterületű lakások leköthetők.
Ár: 70% készültségi fokon: 46.000 Ft/m²
- szoc. pol. igénybevehető
- meglévő lakás beszámítás lehetőségével
Érdeklődni:
UNIBER KFT Pécs, Ferencsek u. 7.
72/ 227-377 Baranyiné

Az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal Baranya Megyei Igazgatósága
ÁRVERÉSEN ÉRTÉKESÍTI
az alábbi ingóságokat:
1 db Hugin Sweda pénztárgép és 1 db bolti mérleg
Az árverés helye: Pécs, Nagy I. u. 26-28.
Melinda Üzletház Nonstop diszkont
Az árverés ideje: 1996. október 15., 9.00 óra
Érdeklődni a 72/225-044/288 telefonon lehet
(63885)

ZENÉSZEK FIGYELEM!
Októberi hangszervásár a
TRIANGULUM HANGSZERÜZLETBEN
7621 PÉCS, HUNYADI ÚT 2/A.
Tel.: 72/325-622, 20/248-134
Kedvező árak, részletfizetési lehetőség!
A legapróbb tartozéktól a tanuló hangszereken át a profi cuccokig nálunk mindent megtalál!
(64882)

Targoncák, UN, UNC, WEIMAR garanciális és azon túli javítása, szervizelése, eladása. Alkatrész értékesítés nagykereskedelmi áron. Használt gépek felvásárlása.
ELADÓ:
- új és felújított targoncák
- 6 hengeres komplett adagoló pad
- Castor, Warinsky, Ifa, Barkas alkatrészek, hidraulikák
- 3.5 tonnás önjáró vibrohenger, asztaltfőző

Érdeklődni:
Famárk Kft.
7630 Pécs, Gomba u. 4.
Tel.: 72/312-232 Fax: 72/226-666
(64864)

Munkaruházati Bolt
MUNKARUHÁK TEREPSZÍNBEN IS!
Munkaköpenyek, bakancsok, gumicsizmák
Tornacipők 35-46-os méretig
Otthonkák minden méretben.

NYITVA:
hétfőtől-péntekig
8^{30}-17 óráig
SZAVAKÓ Bt.
Pécs, Jókai u. 35.
Tel.: 72/310-982

Kivitelezők, beruházók, építkezők!
Az Épületszigetelők és Tetőfedők Magyarországi Szövetsége
október 11-én pénteken 10^{30} órától Pécsett rendezi
DÉL-DUNÁNTÚLI REGIONÁLIS SZAKMAI NAPJÁT
a JPTE Pollack M. főiskolai Kar aulájában.
A program keretében a tetőfedésben, szigetelésben és a bádogos-munkákban érintett összes fontos magyarországi cég és a jelentős nyugat-európai cégek hazai képviseletei mutatkoznak be termékeikkel, referenciamunkáikkal, valamint a legfrissebb újdonságokkal.
A Szakmai napon az építők, építtetők és kereskedők számára a tetőfedő, bádogos-, hő-, hang- és vízszigetelő anyagokra KEDVEZMÉNYT BIZTOSÍTUNK!
Minden érdeklődőt szeretettel várunk!
K&K KOMMUNIKÁCIÓ

A PLASTEX Műanyag- és Textilipari Szövetkezet a következő
MEGHÍVÓ-t
teszi közzé:
A szövetkezet 1996. október 28. napján 14 órakor
a szövetkezet központjában
(Pécs, Málom-Péterpuszta)
KÖZGYŰLÉST
tart
Napirendi pontok:
1./ A szövetkezeti vagyon nevesítése
2./ Az igazgatóság átalakulási javaslatának megtárgyalása
Igazgatóság
(64782)

INGATLAN

Athinay úton 17 m²-es garázs 2 bejárattal eladó. Tel.: 315-887 (64978)

Pécsett exkluzív Mecsek-oldali villa (350 m²), (külön álló kertészlakkal) 6 szoba, 4 gk. részére garázs, uszoda, szauna..stb. 1500 m² területen sürgősen eladó. Budapesti vagy pécsi 2-3 szobás lakást beszámítok. Irányár: 45 MFt. „Mecsek 62910" jeligére a Rákóczi út 34. hirdetőbe.

Baranya megye területén családi házat vagy lakást keresek megvételre. Tel.: 06-20-219-642, Hoffmann Gábor (64512)

Betegség miatt sürgősen eladó 3 szobás családi ház sok mellékhelyiséggel. Ellend, Kossuth u. 11. (64988)

Családi házat vennék műhely lehetőséggel Pécsett vagy környékén. Tel.: 327-774, 315-105 (64948)

Csokonyavisontán faház telekkel eladó. 72-336-081 (64319)

Eladó Nagykozár, Kossuth u. 69. alatti 2,5 szobás központi fűtéses családi ház gazdasági épülettel nagy kerttel. Irányár: 3 MFt. Érdeklődni: szombaton a helyszínen 11-16 óráig. Tel.: 239-248 (63294)

Eladó POTE közelében bővíthető, 100 m²-es, szép, összkomfortos családi ház 800 m²-es parkosított kerttel. Tel.: 319-773 (65120)

Eladó Pécstől 1 km-re 400 □-öl terület 120 m²-es új, többcélú épülettel. Gáz, víz, ipari áram van. Ir.ár: 2,4 MFt. 72/239-796 (65098)

Eladó görcsönyi kétszintes 89 m²-es, háromszobás, összkomfortos lakás + garázs Ifjúság u. 58-ban. Tel.: 06-20-464-665, 16 óra után (65113)

Eladó kertes házrész Pécs, Erzsébettelep. Érd.: helyszínen egész nap Kun u. 7/3. (65020)

Ferencsek utcájában 20 m²-es összkomfortos bevezetett kapualji üzlet 2.450.000 Ft-ért eladó. 06-30-465-898 v. 447-556, de. 333-799 (64776)

Garázs eladó a Verseny utcában. 06-20-330-299 (64708)

Garázs eladó, Eszék úti garázssoron. Tel.: 444-509 (64976)

Harkányban önálló, igényes nyaralót keresek üdülésre. 06-30-592-724, este (65016)

Hegyalja út 24-ben családi ház eladó. Tel.: 323-900 (64541)

Hirden nagy családi ház eladó. Érd.: 72/337-187 (64586)

Kozármislenyi 80 m²-es gáz központi fűtéses, amerikai konyhás, telefonos, összközműves ház 550 □-öl rendezett területen eladó. Lakást, kocsit beszámítok. 370-387 vasárnap egész nap, hétközben 17 óra után (64788)

Kozármislenyben 3 szobás, tornácos, kertes ház eladó. Fürdőszoba, gázfűtés, telefon van. Tel.: 72-320-429 (65127)

Kozármisleny, Hunyadi u. 31. alatti családi ház eladó. I.ár: 1,55 M. 371-756 (65136)

Kozármisleny, Rákóczi u. 40. sz. családi ház eladó. I.ár: 2,7 millió. Érd.: szombat, vasárnap, egész nap (65137)

Közműves építési telek és ház eladó. 72/324-643 (64656)

Két családnak alkalmas családi ház Bartók B. úton eladó. I.ár: 6,2 MFt. Érd.: 323-682 (64686)

Mecseken 748 □-öl panorámás nyeles telek szőlővel, présházzal, teljes felszereléssel eladó. 72/331-550 (64326)

Málomi tetőtér-beépítéses dupla garázsos családi ház 270 □-ölön eladó. Iá: 9.5 MFt. Érd.: 450-411. Lakást beszámítok. (65145)

Mária közben telek eladó vagy újpatacsi lakásra cserélhető. Tel.: 444-954, este (64612)

Nagykozárban kertes kis paraszthéz eladó. 257-040 (64823)

Nagypostavölgyi 1014 m² építési telek eladó. 436-107 (65143)

Nagytótfaluban gazdálkodásra alkalmas családi ház eladó. Érd.: Siklós, Vörösmarty u. 12. Tel.: 72/351-450 (64789)

Pellérd, Petőfi u. 29. családi ház olcsón eladó. I.ár: 1,8 M. Érd.: helyszínen (64714)

Pécsett a Kedves u. 9-ben 3,5 szobás családi ház eladó. Ár: 4,8 MFt. 237-699 (64954)

Pécsi családi ház 1200 □-öl területtel eladó. Lakáscserét, orfűi ingatlan beszámítok. Tel.: 241-593, este (64609)

Pécsszabolcsi családi ház, gyümölcsös eladó. 444-393 (65142)

Pálosoknál elegáns, kertes polgárház teljes földszintjén lévő 85 m²-es lakás (+ garázs, szuterén) elcserélhető családi házra. „Perspektíva 83202" jeligére kérem a válaszokat a Hunyadi úti hirdetőbe. (64328)

Régi kertvárosi 3 szobás családi ház eladó. 412-789 (64544)

Szabolcsfaluban 65 m²-es családi házrész saját udvarral eladó. Tel.: 237-743 (64740)

Szigetvár, Rózsa u. 3. sz. alatti központi fűtéses, 3 szobás családi ház garázzsal, 2 műhellyel, ipari árammal eladó. Érd.: helyszínen. (64840)

Szálkai tó mellett Palatincán vendéglátó egység panzióval, lakással eladó. Lakást beszámítok. Tel.: 06-74-409-333 (64625)

Telek eladó. Autó-lakásház csere érdekel. 336-047 (65073)

Teljesen felújított 2 szobás régi ház, gazdálkodásra kiválóan alkalmas nagyméretű melléképületekkel, 6000 m²-es telekkel és újtelepítésű gyümölcsössel eladó. Három fázis és kábeltévé van. Somogyviszló, Kossuth u. 37. Tel.: 60-362-966 és este: 72/251-147 (64159)

Tettyén kétszobás összkomfortos családi ház garázzsal eladó. 06-20-269-133 (64693)

Átán gazdálkodásra alkalmas paraszthéz pécsi lakásokra cserélhető. 72/444-393 (65141)

LAKÁS

2,5 szobás jó állapotú lakás eladó. Keszüi u. 77. Frei, du. vagy 212-277/136 (65097)

Szigeti úti felújított lakás 64 m²-es eladó. Tel.: 320-237

Eladó Kazinczy u. 64 m²-es szép, parkettás lakás. Tel.: 319-773 (65119)

Flórián térnél 85 EFt/m²-ért új lakások és parkolók eladók 1997. 07.-i költözéssel. Érd.: 30-563-700, 20-360-455

3 szoba összkomfortos lakás eladó vagy kisebbre cserélhető. Telefon: 332-719 (64411)

3 szoba étkezős 82 m²-es gázfűtéses téglalakás garázzsal eladó. Tel.: 448-212 (65175)

3+1 szobás téglalakás sürgősen 1,8 M-ért eladó. Érd.: 73-371-094 (64876)

80 m²-es gázfűtéses tetőtéri lakás eladó. Kovács Lajos Hajnóczy u. 5/b, 17 után (64833)

A Papkert mellett 1,5 szobás főzőfülkés, konvektoros téglalakás 1.450.000 Ft-ért eladó. Pécs, Fehérhegyi út 8. fszt. 2. Érd.: szombatonként 14-16-ig. (64987)

Belvárosi 1 szobás, gázfűtéses házrész kedvező áron eladó vagy nagyobbra cserélhető. Tel.: 448-212 (65177)

Gyönyörű panorámával, belvárosi, téglaépületben, 47 m²-es, telefonos, parkettás lakás eladó. I.ár: 2.44 MFt. Tel.: 325-347, reggel, este (64623)

Harkány, Kossuth u. 6. szoba-konyha házrész eladó. 800 EFt. Megtekinthető megjelenést követő szombat-vasárnap. (64986)

Házrész eladó. Tel.: 317-111 (64631)

Kazinczy utcában 2 szobás tégla-gázfűtéses lakás eladó 72/332-602 (65224)

Keresek 2,5 szobás kertvárosi lakást. 72/443-371 (65287)

Kertváros, Éva u.-i 3 szobás lakás eladó. 06-20-225-025 (65239)

Kertvárosi 2 szobás lakás eladó. 448-971 18 óra után (65218)

Király u. elején 140 m² 3 szobás polgári lakás eladó v. családi házra cserélhető. I.ár: 65.000 Ft/m² Tel.: 30-565-573 (64949)

Kolozsvár utcai 2 szobás, gázfűtéses téglalakás eladó. Irányár 2.5 millió Ft. Tel.: 72/332-477 (65262)

Kétszobás, első emeleti, vízórás lakás a Melinda utcában 1,7 mill. forintért eladó. Tel.: 06-30-473-431 (65124)

Lakás eladó. Csere lehet két kicsi panel is. 336-047 (65075)

Mecseki, panorámás, teraszos, 85 m²-es lakás eladó. 330-474 (63968)

Még ma költözhet Kertvárosba. 53 m²-es lakás eladó. Tel.: 325-289 (64626)

Nagy I. úton 2 szobás, 3. em. vízórás, reluxás panellakás eladó. Ár: 1,7 MFt. 30-271-529, este 72/410-170 (64929)

Pécs belvárosi lakás eladó. Érd.: 06-30-562-030 (64375)

Pécs belvárosában a József u. 18. alatt 1,5 szobás házrész eladó. Érd.: vasárnap helyszínen vagy 72/315-081. I.ár: 1,7 MFt (64895)

Pécs, Felsőbalokány 2/A összkomfortos lakás eladó. Érd.: péntek 18 órától vasárnap 16 óráig, Lente, hétköznap 74/451-694 (65069)

Pécs-belvárosában a Király utcától 50 m-re, 100 m²-es, 3 szobás+étkezős+2 fürdőszobás-WC, parkettás, vízórás, telefonos, gázfűtéses, földszinti lakás eladó. Irányár: 6,4 MFt. Érd.: 314-688 (61570)

Pécsett a Kisréti úton 2 szobás, erkélyes, vízórás, IV. emeleti panellakás eladó. Irányár: 1.55 millió Ft. Érd.: 06-30-565-648 (65256)

Pécsi 1,5-2 szobás lakást keresek. Tel.: 60-362-060 (65062)

Rákóczi úti,fszt.-i lakás eladó.Iár: 2.98MFt. 326-482 (65153)

Siklóson 2,5 szobás panellakás eladó. 72/492-442 (65090)

Szilágyi D. u.-ban 54 m²-es gázfűtéses lakás eladó. Érd.: 19 órától 314-794 (64952)

Téglaépületi 7. em-i lakás Uránvárosban eladó. 257-262 (65021)

47 m² lakás eladó. 255-204 (65125)

Zója utcai 39 m², 2. em.-i lakás eladó. Tel.: 318-210 (64792)

Egy másik iratban. (Orsz. levéltár Helyt.-tan. SNDP 1778.)

„Őfelsége sürgeti, hogy a budai elemi főtanoda rajztanítója és zenetanítója állásában mielőbb bevezettessék. Azt is elrendeli, hogy az ehez szükséges 20000 frt. tőke és a felszereléshez szükséges 1400 frt.-ok az üresedésben levő egyházi javadalmak pénztárából fizettessék ki. Egyben utasítja a tanulmányi alap pénztárát, hogy az 1400 frt. felszerelési költséget Vörös Antal budai kir. tanfelügyelő kezéhez fizesse ki."

A budai rajziskola létalapja ezen rendeletek folytán biztosítva volt, s a munka 1778 április havában megindult.

A pesti rajziskola felállítására Ürményi 1779-ben kelt iratában rendelkezik. (Orsz. levélt. Canc. 1686—888/1778.)

„Minthogy a mesteremberek és kézművesek nagy száma miatt a rajziskola létesítése igen hasznos lesz, a budai tankerületi főigazgató illetve az elemiiskolai kir. tanfelügyelő kezdjen errevonatkozólag tárgyalást Pest város tanácsával s ennek eredményéről annak idején értesítsen, amiért egyszersmind kezdjék meg a tárgyalást az egyetemi tanáccsal is, hogy a pesti rajziskola is minél hamarabb meglegyen."

A pesti rajziskola megnyitása azonban csak 1788-ban történt meg. Ez is nem hatósági, hanem magániskola volt. Gellinek Ferenc pesti rajzoló 1788. július 18-án Pest város tanácsához kérvényt nyujtott be, ebben a budaihoz hasonló rajziskolának felállítására kér engedélyt. A bevezetést így kezdi :

„A meglévő itteni sok nyilvános és hasznos intézmény között hiányzott eddig egy nyilvános olyan rajziskola, hol az iparosok a nekik nélkülözhetetlen rajzot tanulhatták volna . . ."

Kérvényének további részében kijelenti, hogy addig is, míg a város a felsőbb hatóságoknál megteszi a szükséges lépéseket, hajlandó az iskolát saját költségén berendezni és fenntartani. A kérvény hátlapján olvasható az 1788. július 19-én kelt tanácsi jóváhagyó határozat. (Főv. levélt. Pest intimáta 2546.)

A tanítás ugyanazon év augusztus 12-én megkezdődött. Október 7-én Gellinek újabb kérvényben fordul a város tanácsához. Megemlíti, hogy az iskola berendezése és eddigi fenntartása anyagilag annyira igénybevették, hogy a további tanítást saját erejéből már csak rövid ideig tudná folytatni. Kéri ezért a város tanácsát, hogy a munka további folytathatása végett neki bizonyos összegben meghatározott fizetést és lakáspénzt adjon.

A város tanácsa erre Pest vármegye útján a Helytartótanácshoz fordul s arra való hivatkozással, hogy a város pénztára a rajztanító fizetését és az iskola fenntartását nem bírja el, kéri a Helytartótanácsot, hogy a rajziskolát a tanulmányi alapból támogassa.

A Helytartótanács az ügyet 1788. október 30-án tárgyalja s itt rámutatva arra, hogy a rajziskola elhelyezése, berendezése, világítása stb. a város költelessége, átír a budai nemzeti iskola inspektorához és kéri, hogy kezdjen erre nézve tárgyalást a megyével, hogy addig is, míg a tanító fizetéséről szóló határozat a legfelsőbb helyről megérkezik, az ügy előbb említett része rendezve legyen.

Ezzel egyidőben felterjesztést intéz őfelségéhez. Eszerint már 1779. április 7-én rendeltetett el, hogy Pesten műiparosok és kézművesek számára rajziskola állíttassék fel. A város azonban ezen rendeletnek mindezideig nem tett eleget, míg végre Gellinek pesti rajzoló és festő ilyen iskolának saját költségén való felállításáért nem folyamodott. Ismertetve a fennálló körülményeket, kéri őfelsége engedélyét arra, hogy a rajztanító fizetése a tanulmányi alap terhére történhessék, a berendezés és elhelyezés terhe pedig a várost illesse (dr. Iványi Béla : Az iparoktatás ügyébe vágó intézkedések II. József alatt).

Gellinek fizetésében való döntés még soká húzódott, mígnem

„1793. ápr. 26-i decretumban Őfelsége megengedte, hogy a pesti rajziskola magistere Gellinek, évi 300 frt.-ot kapjon, melynek felét a Fundi Studiorum-ból, felét a Cassa Civica-ból utalják ki." — (Helyt. tan. 1794 Dep. SNDB. F. 7. P. 11.)

A Gellinek által kezdeményezett magániskola ezzel a rendelkezéssel Pest város nyilvános rajziskolájává vált.

Hogy Pest város tanácsa hosszú időn át kitért a rajziskolának a Ratio Educationis rendelkezése értelmében reánézve is kötelező felállításától, az csak annak tulajdonítható, hogy felsőbb helyen nem gondoskodtak annak olyan bőkezűen megszabott anyagi támogatásáról, mint amilyenben a budai rajziskola már kezdettől fogva részesült.

Lovász J.:

ADATOK A SZÉKESFŐVÁROSI KÖZSÉGI IPARRAJZISKOLA TÖRTÉNETÉHEZ. 1778—1879.

A mai Iparrajziskola két régi, a budai és a pesti városi rajziskolából alakult.

Az 1777-ben megjelent Ratio Educationis a népiskolákra vonatkozó részében rajziskolák felállításáról is intézkedett. Mária Terézia ezen rendeletével az ipar tökéletesedését és az ipari műízlés fejlesztését kívánta előmozdítani. A rajziskolák tehát elsősorban gyakorló és leendő iparosok rajztanításával voltak hivatva foglalkozni.

A rajziskolák céljáról tiszta képet ad a Budán 1778-ban felállított rajziskola első rajztanítójának kinevezéséről szóló irat. (Orsz. levélt. Canc. 2047/1778.)

„Ő cs. és kir. apostoli Felsége legkegyelmesebb Urunk nevében ezennel értesítendő Walter Ignác itteni tanító és akadémiai rajzoló, hogy miután Ő szent Felsége az egész magyar királyság és kapcsolt részeinek kiváló javára és hasznára valónak tartja a mesterségek és különböző fajú mívességek honbeli művelésének helyesebb rendezését és napról-napra való tökéletesítését az állandó nevelési rendszer alapján, mely szerint az elemi iskolákhoz az úgynevezett rajziskolák (scholae graphidis seu artis ut vocant delineatoriae) is bevezetendők, különösen a mesteremberek és kézművesek számára, elhatározta, hogy a budai elemi főtanodánál is, minthogy ez a város a szomszédos Pest városával együtt mintegy az ország szívében fekszik, a mesteremberek és kézművesek által az egész Magyarország területéről mindenünnen könnyen megközelíthető, a közjó javára felállítja a rajziskolát ; rajztanítóvá Walter Ignácot, kit rajzbeli képességei és alkalmassága elsősorban ajánlanak, nevezi ki 300 frt. fizetéssel a budai elemi főtanoda tőkéjéből, továbbá megfelelő szabad lakással, nehány öl fával. Egyben elrendeli, hogy minden polgári taksa nélkül budai polgárnak vegyék fel és művészetét szabadon gyakorolhassa. Ezen rendkívüli tantárgy számára naponta 2 óra jelöltetik ki, nyáron 7—9-ig, télen pedig este 6—8-ig, amely megszabott iskolaidőt a legpontosabban kell a rajzoktatásra fordítania. Az is az ő feladata leend, hogy az iskola látogatóit időnkint saját műhelyükben felkeresse, ott munkálataikat bírálat tárgyává tegye, s mindennemű hasznos utasításokat adjon nekik. Az ő gondjára és felügyelete alá helyeztetik a Pesten felállítandó rajziskola is. Ezért éber szemmel figyeljen erre is és ne mulassza el ezt gyakran meglátogatni s a szükséges utasításokkal ellátni. Hogypedig nagyobb buzgalommal végezze a reá háramló feladatokat, ezen kegyelmes rendelettel egyidejűleg megparancsoltatott őt afelől is biztosítani, hogy ha ezen intézetnél jól teljesíti kötelességét és intézetét kellő eredménnyel vezeti, akkor a budai elemi iskolák fundusából még évi 100 frt. kifizetése kegyelmesen elrendeltetik."

Bécs, 1778. ápr. 18.

A rajztanító kinevezésével egyidőben jelent meg a budai rajziskola felszerelésének és fenntartásának költségeiről szóló jegyzék. (Orsz. levélt. Canc. 1686—888/1778.)

„Évi szükségletek jegyzéke :

A rajztanító évi fizetése	.....	300 frt.
Jutalmak : első	.....	50 „
második	.....	25 „
harmadik	.....	12 „
Tus, rajzlap, iron, javítások és más kiadásokra	.	213 „

Az alapfelszereléshez szükséges dolgok jegyzéke :

50 drb. rajz felszerelés	.....	70 „
72 „ fiók a szekrényekkel az eredeti rajzok eltev.		125 „
50 „ tölgyfa ülőke	.....	50 „
50 „ rajzszer	.....	225 „
48 „ eredeti rajz készíttetése	.....	288 „
18 „ asztal	.....	432 „

Budiparrajzok
1937/38.

Ezen alapon rajzolják azután tovább a tanulók az iskola mintagyüjteményéből azon dolgokat, melyek révén ízlést szereznek s tetszetős munkákat készíteni képesek lesznek. A tehetségesebbek később utánzókból önálló alkotókká, tervezőkké lesznek, ezáltal tökélyük is magasabb lesz."

A művészi pályára készülők vagy egyébként magasabb rajztudásra vágyó növendékek fenti tananyagon kívül figurális rajzokat (emberi testrészek, fej, torzó, egész alak) is készítettek, de csak mintalapok után, míg virágot, gyümölcsöt természet után is rajzoltak és festettek.

Az utasítás értelmében a tanfolyamok végén minden tanulónak próbarajzot (vizsgarajzot) kellett készíteni. E lapok az évvégi vizsgálatokon kiállításra kerültek, majd elbírálás végett az udvari iskola commissiónak küldettek meg. Az innen visszaérkezett rajzok legjobbjait keretbe helyezve az iskola falain kellett kifüggeszteni s azokat a következő évben az újabbakkal kicserélni. Már szó volt arról, hogy a budai rajziskola tanulóinak jutalmazására Mária Terézia minden évben 80 forintot engedélyezett. Hogy e jutalomdíjak kiérdmelése és odaítélése miként történt, megvilágítja Sigwarth József budai rajzmagisternek a Helytartótanácshoz 1786. okt. hó 15. keltezéssel megküldött irata. (Orsz. levélt. Helyt.-tan. Litt. pol. 1786 SNDB Pos. F. 21. P. 63.)

Ennek egyik részében beszámolót ad a pályázati rajzok elkészítéséről. Elmondja, hogy az első díjra pályázó tanulóknak egy „Sprenglaub"-ot, a második díjra jelentkezőknek egy „Dessin"-t, a harmadik díjért küzdőknek pedig egy jón oszlopfejet adott ki rajzolásra. Az első díjért jelenkezett két, a másodikért hat, a harmadikért négy tanuló. Kioktatta a versenyzőket, hogyan készítsék el a pályaműveket. Az ideát merítsék az originálliákról és fejezzék be saját belátásuk szerint. Miután a versenyzők rajzaikat vázlatban elkészítették, megvizsgálta azokat, szóbeli felvilágosítást adott s azután pályaműveiket a tanulók maguk fejezték be. Jelenti továbbá, hogy a Localdirector a pályázati rajzok készítésének ideje alatt naponta meglátogatta a tanulókat, majd pedig budai és bécsi művészeket hívott meg s azok az igazgatóság részvételével augusztus 19-én és 20-án a rajzokat elbírálták.

A pesti rajziskolában jutalmazásról kezdettől fogva a város maga gondoskodott. A jutalomdíj odaítélésében az egészévi szorgalom és a próbarajz milyensége volt irányadó.

Az 1818—19. tanévi jelentés felsorolja az év végén készített próbarajzokat. Ezek tárgyai voltak : gót oltár, dór portál, színes virág, falilámpa, virág tussal, kapu, kehely, gyümölcskosár, hajó, kocsi stb.

1826-ban újabb vezérkönyv jelent meg. Ez az előbbi követelményein nem változtat, de erősen hangsúlyozza, hogy a tanítás ne merüljön ki egyedül abban, hogy a mintalapok egyszerű gépies utánzásához ad utasításokat, hanem különösen a mértanban és építészeti rajzban a szükséges előismeretek közlésére is kiváló gondot fordítson.

A rajzolás általában a kezdő feladatoknál táblai előrajzolás, haladottabb fokon jól megválasztott mintalapok után történt. Az iskola alapításakor mintalapok nem álltak rendelkezésre. Ezért felsőbb rendeletre a rajztanítók voltak kötelesek ilyeneket készíteni.

A budai rajziskola magistere, Sigwarth József, különösen nagy mester lehetett mintalapok rajzolásában. Több ízben kapott felsőbb helyről olyan megbízást, hogy az ország más rajziskolája részére is készítsen mintalapokat. Ilyen megbízásról szól a következő két irat. (Orsz. levélt. Helyt.-tan. 1793 Dep. S; N. D. B. F. 18. P. 41 és Orsz. levélt. Helyt.-tan. 1794 Dep. S. N. D. B. F. 7. P. 42.)

Pethő Jakab főigazgató. A Helytartótanácshoz :

„A Helyt.-tanács folyamodót 1791. nov. 25-én kelt leiratával megbízta, hogy az a budai rajziskola magisterével, Sigwarthal, dolgoztasson ki az iskola tanulói részére Speciemen-eket, melyekről a tanulók rajzolhassanak.

A magister e megbízásnak eleget is tett és a székesfehérvári rajziskola részére 101 Speciemen-t dolgozott ki azoknak a rajzoknak a nyomán, melyek magasabb helyről jóvá hagyattak.

Most tehát mély tisztelettel kéri folyamodó a Helyt.-tan-ot, hogy Sigwarth részére a 101 Speciemen-ért járó tiszteletdíjat utalják ki."

A másik iratot a Helytartótanács intézi a budai inspektorhoz 1794. október 24-én :

„Az Inspektor által felterjesztett rajzokat, melyeket a mult év jún. 14-én kelt megbízásra Sigwarth József a selmeci rajziskola részére készített, Őfelsége elfogadta és elrendelte, hogy a magisternek értük a normális remuneratio fizettessék ki."

A két iskola egyelőre egymástól teljesen függetlenül működik, de azonos munkásságot fejt ki. Az oktatás gerincét az iparosok oktatása képezi. Emellett azonban helyet biztosított mindazoknak, kik művészi vagy olyan tudományos, illetve gyakorlati pályára készültek, hol a rajztudás „hasznos és szükséges".

A beiratkozott tanulókat két csoportra osztották. Egyikbe iparosok, másikba a nemzeti főiskolák IV-ik oszt., később III-ik oszt. tanulói is, tanítójelöltek, gimnazisták, leendő művészek, egyetemi hallgatók, térképkészítők stb. tartoztak (évvégi jelentések).

Az első csoport (iparosok) vasárnap d. e., a második, úgynevezett mindennapos vagy rendes rajztanulók csoportja pedig hétköznapokon részesült kétórai rajzoktatásban. A munkájuk természeténél fogva télen szünetelő iparosok (szobafestők, ácsok, kőművesek) a téli hónapokban mindennap is járhattak.

A tanítás anyaga mindkét csoportban 5—5 tanfolyamra tagolódott. Egy-egy tanfolyam a mindennapos tanulóknál féléves, a vasárnapiaknál egészéves volt. A gyorsabb előmenetelt tanusító növendék azonban, ha a rajzmagister azt jónak látta, még ugyanazon félévben átléphetett a következő tanfolyamra.

A tanítás anyagát a reánk maradt rajzokból, mintalapokból és a felkutatott leltári jegyzékekből teljes határozottsággal meg tudjuk állapítani. Az anyag sorrendi feldolgozására és módszerére nézve felvilágosítást nyerünk a rajziskolákra vonatkozó azon utasításból, melyet II. József császár 1782-ben adott ki.

Ez az első vezérkönyv, mely a rajzoktatás minden kérdésére kiterjed, azokkal a legnagyobb részletességgel foglalkozik. Az általános részben felhívja a figyelmet arra, hogy a rajzoktatás ezen a fokon állandóan a gyakorlati életet tartsa szem előtt. Arra neveljen és olyan feladatokat öleljen fel, amelyeknek a tanuló az életben hasznát látja. Erre a mértani, de különösképen az építészeti rajz gyakorlása alkalmas, annál is inkább, mert ez azon tárgy, melyben az „összes gyakorlati igények mintegy összpontosulnak".

Az Utasítás 8-ik paragrafusa a tananyagról szól s annak tanfolyamonként való elosztását tárgyalja. A Ruby Miroslav fordításában ismert szöveg a következő :

„Az első tanfolyamon vannak a kezdők. Tananyaguk : az egyenes vonal, a szög és az idomok, az egyszerű, síma dísz nélküli építészeti tagok és azok homlok- és keresztmetszeteinek rajzolása. Mindezt kezdetben vonalzó és körző segélyével eszközlik s utána áttérnek ugyanezen anyagnak szabadkézzel való rajzolására. Meg kell tanulniok közönséges és átlós léptékeket készíteni és használni. Bevezető gyakorlatokat tesznek a tus és ecsetkezelésben.

A 2-ik tanfolyamban a szabadkézzel való rajzolás folytatólagos gyakorlására különféle levelek veendők fel, melyek a díszítésben szerepet visznek ; ilyenek a babér, borostyán, szőlő, pálma, tölgy levelei. Második tárgya : a mértani testek és építészeti tagok, valamint ezeken előforduló díszítményeknek kezdetben csak körvonalakban való rajzolása árnyékolás nélkül. A tanfolyam vége felé az árnyékolás is gyakorlandó jól megrajzolt minták után tus modorban, a tónusok elmosódásával, s némely iparágra való tekintetből a sraffoló árnyékolási modorban is, egymást metsző vonalak alakjában. Ezek után jó kivitelű rajzokat másolnak, hogy az árnyék különböző fokozatait megismerjék és elsajátítsák.

A 3-ik tanfolyamban az árnytan a tananyag. Itt már a rajzolás a tanulók elé helyzezett testek után történik. Az egyszerűbb mértani testeket összetettebbek követik, továbbá virágok és domború építészeti tagok, melyeket a tanulók adott mértékarányban nagyobbítva vagy kisebbítve rajzolnak és árnyékolnak, amint azt a természetben levő tárgyon látják. Olyan tanulók, kik az olemi iskola felső osztályaiban az építészeti tagokat, azok arányait és az oszloprendek vázolását nem tanulták, a már említett építészeti tankönyv (Vignole moderne par M. Licotte 1781. Paris) nyomán vezetendők be. Nem elég az oszloprendeket felvázolni homlokrajzaikban, árnyékolni is kell őket s feltüntetni a mértékeket és modulusokat, amelyek alapján készültek.

A 4-ik tanfolyamban az építészeti rajzot tanulják azok, akik e szakmára lépnek ; a többiek terveket készítenek egyes épületek alap-, homlok- és keresztmetszeteiről a már említett építészeti tankönyv nyomán; megrajzolják az egyes épületrészleteket, díszítményeikkel együtt. A térképrajzolással foglalkozók előbb a térképeken előforduló részleteket gyakorolják s ezek után készítenek egész térképeket. Megismertetendők itt a másolás, nagyobbítás és kisebbítés körül előforduló eljárások is.

Az 5-ik tanfolyamban legelőbb a távlattan legegyszerűbb szabályait ismertetjük s megtanítjuk a tanulókat, hogy a szem különféle állásai szerint az alakok részei változnak s aszerint, mint a szem feljebb vagy lentebb van, emelkedni vagy süllyedni látszanak, továbbá, hogy a távolsággal kisebbednek.

Anélkül, hogy a rajztanító behatóbb elméleti magyarázatokba bocsátkoznék, mindezeket szemléltetve ismerteti. Mindazoknak, kik e tárgyat behatóbban megismerni óhajtják, Werner vagy mégjobban Lambert szabad perspektívája nyomán, a rajztanító előadásokat tarthat. Az utóbbi minden alaprajz nélkül képesít a képek elkészítésére.

3-szor, hogy a rajztanítás összhangzatos legyen, egy központosított rajztanoda fog felállíttatni, melyben osztályonként mind a 3 szak fog taníttatni. A központi Főrajztanodán kívül a külvárosok részére kisebb úgynevezett előkészítő rajziskolák fognak felállíttatni, melyekből a Főrajztanodábai átlépés csakis a rajzolás egyik vagy másik szakában lészen megengedve;

4-szer, minthogy a rajztanító legfeljebb 50 gyermekkel foglalkozhatik, a közgyűlés 3 főrajztanáron kívül még 5 rajztanító alkalmazást elhatározza és megszavazza azon 3400 frt.-nyi, azaz háromezernégyszáz frt.-nyi többletösszeget, melyet a bizottmány a jelenlegi évi kiadás pótlására és kiegészítésére mint szükségest kimutat;

5-ször, kívánatosnak tünvén az, hogy a rajzolás főbb elemei az elemi tanodák 3—4-ik osztályában előadassanak, a közgyűlés elrendeli, hogy a rajzolás a városi elemiiskolákban, a 3—4-ik osztályban az iskolai órák alatt hetenként többször az elemi tanítók által taníttassanak, hogy pedig ezt a jelenleg már alkalmazott városi elemi tanítók taníthassák, a szükséges ismeret megszerzése végett a fölállítandó főrajztanodába utasíttatnak."

Az átszervezés egycsapásra megszüntette a létszámokozta nehézségeket. A külvárosokban fölállított előkészítő rajziskolák felvették a környék kezdő rajztanulóit s a volt belvárosi, most már Központi Főrajztanoda kizárólag a továbbképzésnek szentelhette magát.

A tanítás munkájára és eredményességére rendkívüli előnyt jelentett, hogy különválasztották a szabadkézi és műszaki rajz tanítását, hogy bevezették a mintázást s minden tárgyra külön szakembert alkalmaztak.

Kováts József.

Igazgatók névsora.

A rajztanodáknak mai értelemben vett igazgatója 1878-ig, tehát a második átszervezésig nem volt. A legrégibb időkben egész 1870-ig a nemzeti főiskolának, rajztanodának és az összes elemi iskoláknak az igazgatója „Director Localis" néven a város polgármestere vagy annak helyettese volt. Később ezt a feladatot a városi tanács egy-egy tagjára ruházták. Sem az előbbiek, sem az utóbbiak sohasem tartoztak a tanítói karhoz, a tanításban sohasem vettek részt és a tanítás irányításába se avatkoztak be. Feladatuk inkább az iskola és felsőbb hatóságok közti közvetítő szerepre szorítkozott.

Az 1870. évben tárgyalt átszervezésben kimondja a közgyűlés, hogy a Főrajztanodában ezentúl minden szakra külön főtanítót kell kinevezni, azzal a kötelezettséggel, hogy évenként felváltva egyikük a tanítás mellett az igazgatói teendőket is köteles ellátni.

1879-ben iskolánkat újból átszervezték s ekkor történt meg az első állandó igazgató kinevezése Vidéky János személyében.

Vidéky János 1879—1900.
Vasadi Ferenc h. ig. 1900-ban.
Ágotai Lajos 1900—1932.
Dr. Vidéky Emil 1932—1935.
Zombory-Moldován Béla 1935-től.

Hasonló megbízásról több adatunk is van, de a fenti kettő is bizonyítja, hogy a budai rajziskola vezetőszerepét az udvar is elismerte. Ez az iskola igen jó hírnévnek örvendett. A tanítás kitűnő volt s ennek eredményeként kell tekintenünk, hogy egyes tanulórajzokat is felhasználtak mint mintalapokat. Ilyeneket felsőbb utasításra más hasonló rendeltetésű iskoláknak (pécsi, pesti, székesfehérvári, győri stb.) küldtek meg.

Az iskola tekintélyére vet fényt azon intézkedés is, mely az ország többi rajziskolája tanulórajzainak felülbírálásával az 1816 óta megbízott Kir. Építészeti Hivatalhoz mint szakértőt, minden évben a budai rajztanítót rendelte ki.

A két iskola munkásságában hosszú időn át nemigen történt változás. Mindegyik a már kitaposott és jól bevált úton haladt. Az idő és a körülmények azonban megváltoztak. Az élet súlypontja lassankint Pestre helyezkedett át és a régi kis város igényeihez szabott rajziskola, bár iparkodott a tantermek és tanárok számának szaporításával a folyton növekvő kereslettel lépést tartani, végül mégis olyan nehézségek elé került, melyek teljes átszervezését tették szükségessé.

A pesti rajziskola növendéklétszáma kezdettől fogva lassú, de állandó emelkedést mutat. 1851—52. tanévben azonban ugrásszerűen az 1000, majd 1856—57-ben az 1500 fölé emelkedik és csekély hullámzástól eltekintve, egész 1870-ig alig változik.

Könnyen érthető, hogy a tanulók ilyen óriási tömegének a rendelkezésre álló csekély számú (öt) tanteremben való elhelyezése és eredményes tanítása leküzdhetetlennek látszó nehézségekbe ütközött. Kényszerhelyzetben a tanulókat több, egymást felváltó csoportra osztották. A tanítási időt a mindennapos tanulóknál harmadára redukálták, a vasárnapi tanulók két csoportja pedig felváltva csak minden második vasárnap részesült oktatásban.

Ezeket a lehetetlen állapotokat sokáig fenntartani nem lehetett s az iskolának a kor igényeihez mért mielőbbi átszervezése a felsőbb hatóságok körében is mindinkább meggyőződéssé vált. Az átszervezés gyors megvalósítását sürgette még azon körülmény is, hogy Pest város lakosságának a száma rohamosan növekedvén, a város területe is óriási kiterjedést nyert. A külvárosokban lakó tanulóknak a belvárosban levő rajziskola megközelítése, a maihoz hasonló közlekedési lehetőségek hiányában, mind időrablóbb, terhesebb és fárasztóbb lett.

Az átszervezésre vonatkozó, a fővárosi levéltárban Pest tan. I. 521/1870. számú iratcsomóban talált, fontosabb ügyiratok a következők :

Kriegler József Pest városi főelemi tanodák igazgatója 1868. december 2-án a tanügyi bizottmányhoz az alábbi iratot intézi :

„Miután Landau Lénárd a városi rajztanoda főtanítójának nyugalmazása legközelebb meg fog történni ; mielőtt ezen állomás a maga útján betöltetnék, de azért is, mert egyetlen egy rajztanodának léte a belvárosra szorítva, a tanügy, nemkülönben az ipar kívánalmainak jelenlegi álláspontjában alig felelhet meg, bátor vagyok indítványozni, méltóztassék egy albizottmányt kiküldeni, mely ezen tanintézet jelenlegi állását tüzetesen és behatóan megvizsgálván, a rajziskola szervezésére nézve, tekintettel a külvárosokra és azoknak igényére, megfelelő javaslatot terjesszen elő."

A kiküldött albizottmány tagjai: Békei Imre tanácsnok, a bizottmány elnöke, Barabás Miklós ak. festész, Khoor József, a pesti iskola főrajztanítója, Szemlér Mihály, Trenner József, Scheindl Rudolf, Mészner József biz. tagok.

E bizottmány Khoornak igen alaposan átgondolt és minden részletre kiterjedő előterjesztése alapján foglalkozik az átszervezés kérdésével és javaslatát az 1869. május 31-én kelt jegyzőkönyvben terjeszti a város tanácsa elé.

A rajztanoda átszervezését a közgyűlés 1869. szeptember 9-én tárgyalja és határozatilag kimondja, hogy

„1-ször a városi rajztanodában jövőre a rajzolásnak és képzőművészeteknek azon ágai taníttassanak, amelyek az úgynevezett műiparok kellő gyakorolhatására múlhatatlanul szükségesek, nevezetesen a műszaki-, a szabadkézi rajz és a mintázás;

2-szor, hogy minden egyes szak külön főtanító által kezeltessék, kik rang és fizetés tekintetében egyformák lesznek és közülök minden évben felváltva, egyik az igazgatói teendőket is köteles teljesíteni;

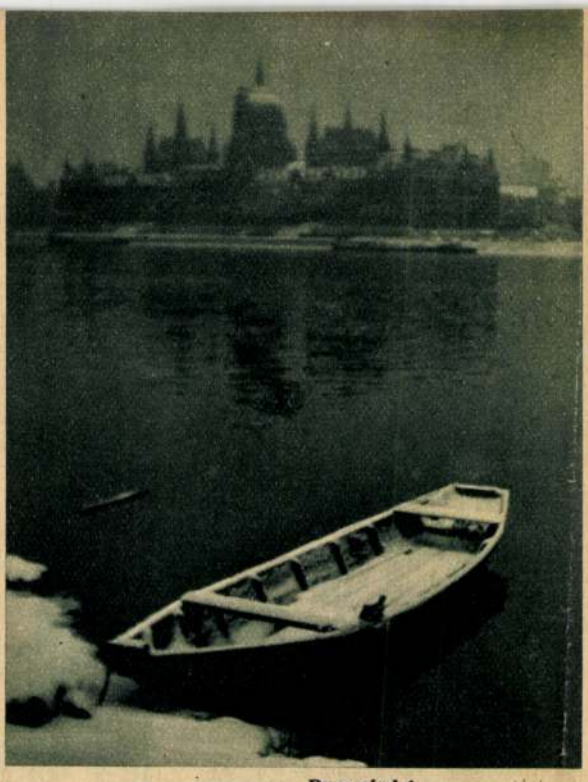

Duna-részlet

könnyen megközelíthető, a közjó javára felállítja a rajziskolát; rajztanítóvá Walter Ignácot, kit rajzbeli képességei és alkalmassága elsősorban ajánlanak, nevezi ki 300 frt. fizetéssel a budai elemi főtanoda tőkéjéből, továbbá megfelelő szabad lakással, néhány öl fával. Egyben elrendeli, hogy minden polgári taksa nélkül budai polgárnak vegyék fel, művészetét szabadon gyakorolhassa. Ezen rendkívüli tantárgy számára naponta 2 óra jelöltetik ki, nyáron 7—9-ig, télen pedig este 6—8-ig, mely megszabott iskola időt a legpontosabban kell a rajzoktatásra fordítani. Az is az ő feladata leend, hogy az iskola látogatóit időnkint saját műhelyükben felkeresse, ott munkálataikat bírálat tárgyává tegye, s mindennemű hasznos utasításokat adjon nekik. Az ő gondjára és felügyelete alá helyeztetik a Pesten felállítandó rajziskola is. Ezért éber szemmel figyeljen erre és ne mulassza el azt gyakran meglátogatni s a szükséges utasításokkal ellátni. Hogy pedig nagyobb buzgalommal végezze a reá háramló feladatokat, ezen kegyelmes rendelettel egyidejűleg megparancsoltatott őt afelől is biztosítani, hogy ha ezen intézetnél jól teljesíti kötelességét és intézetét kellő eredménnyel vezeti, akkor a budai elemi iskolák fundusából még évi 100 frt. kifizetése kegyelmesen elrendeltetik.“

*

IGY SZÜLETETT meg a mai iskola őse, amelyben lelkesen kezdték tanítani a budai nebulókat. A pesti rajziskolát Gellinek Ferenc pesti rajzoló állította fel, akinek Pest város tanácsa megengedte, hogy magániskolát állítson fel. 1788 augusztusában kezdődött meg Gellinek iskolájában a tanítás. Gellinek pénze azonban hamar elfogyott s így segélyért folyamodott a városhoz, az viszont a helytartótanácstól szerette volna megkapni az iskolához szükséges anyagi támogatást. Gellinek fizetését csak 1793-ban rendezték, amikor is őfelsége megengedte, hogy a pesti rajziskola magistere évi 300 frt.-ot kapjon, amelynek felét a Fundi Studiorum, felét a Cassa Civicaból utalják ki.

*

A KÉT ISKOLA szépen fejlődött s különösen a pesti rajziskola, az 1760-as 70-es években 1500 növendéket oktatott a legfinomabb műiparokhoz nélkülözhetetlen rajzolásra.

*

A BUDAI SZENTHÁROMSÁG-TÉRI jezsuita akadémiától, a mai modernül berendezett és szebbnél szebb alkotásokkal dicsekedő fővárosi iparrajziskoláig változatos 160 esztendő telt el. És ha értékelni akarjuk azt a munkát, amelyet a kitűnő tanítók, később a tanárok végeztek, akkor csak arra kell gondolnunk, hogy a pesti és budai rajziskolákból kikerülő iparosművészek tehetsége és szaktudása szépítette szebbé a fővárost. Az ő munkájuk vitte bele a magyar fővárosba az ipari kultúra művészi ízeit s hogy ma szebb asztalok mellett, ízlésesebb lakásokban, művészibb mindennapi környezetben lehet részünk, azt nekik köszönhetjük.

*

A TÖRÖK PÁL-UTCAI épületet nem sokan ismerik, se a pestiek, se a vidékiek, de hatását megérezzük öltözködésünkön, lakásunk berendezésében, a polgári élet otthonias hangulatának finomságában.

Budapest, a Duna koronája

Az első iparrajziskola épülete a Szentháromság-téren

Irja; SZIGETHY ENDRE.

PEST ÉS BUDA kultúréletének egy szinte elfelejtett jubileumáról emlékezem. A zivataros történelmi idők embertelen feszültségében, ugyan ki gondolt volna egy régi budai rajztanitóra s egy festőre, akik 160 évvel ezelőtt rajziskolát alapitottak. Úgy elmentünk a főváros községi iparrajziskolájának jubileuma mellett, mint ahogy a Kálvin-téren robogó villamosokból és autobuszokból sem veszi észre a pesti ember, hogy a templom mögött meghúzódó csendes utcában a magyar iparművészet tehetséges és szorgalmas növendékei készülnek az alkotásokra.

*

AZ IPARMÜVÉSZEK iskolájának, a fővárosi községi iparrajziskolának két őse volt. Az egyik a „Shola Graphidis Budensis", a másik a „Pesti Királyi Rajzoló Oskola". Az ősibb a budai rajzoló iskola volt, amelyet Mária Terézia királynő hivott életre, 1778-ban. A budai rajziskola a mai pénzügyminisztérium helyén, a Jezsuita Académia épületében volt. Első tanitóját Mária Terézia nevezte ki. A kinevezési okirat ma kissé naivnak és különösen hangzik, de érdekes fényt vet az akkori mesterségbeli viszonyokra.

*

SZÓL PEDIG az irat imigyen: Ő cs. és kir. apostoli Felsége, legkegyelmesebb Urunk nevében ezennel értesitendő Walter Ignác itteni tanító és akadémiai rajzoló, hogy miután Ő szent Felsége az egész magyar királyság és kapcsolt részeinek kiváló javára és hasznára valónak tartja a mesterségnek és különböző fajú mívességek honbeli művelésének helyesebb rendezését és napról-napra való tökéletesitését az állandó nevelési rendszer alapján, mely szerint az elemi iskolákhoz az úgynevezett rajziskolák (scholae graphidis seu artis ut vocant delineatoriae) is bevezetendők, különösen a mesteremberek és kézművesek számára, elhatározta, hogy a budai elemi főtanodánál is, minthogy ez a város a szomszédos Pest városával együtt mintegy az ország szivében fekszik, a mesteremberek és kézművesek által az egész Magyarország területéről mindenünnen

Zweihundertjährige Schule

Zum Künstler muss man geboren sein

Es gibt Institutionen in abgelegenen Seitengassen, die seit Jahrhunderten ein stilles aber interessantes Dasein führen und selbst von denen kaum wahrgenommen werden, die täglich an ihnen vorbeigehen... Dabei findet ihr Wirken landesweit in tausenderlei Formen Verkörperung, ja, sie schaffen zum Teil die materiellen und geistigen Werte einer Nation. Eine derartige Institution ist die nun zweihundertjährige Budapester Fachoberschule für bildende Kunst und Kunstgewerbe. Die Gründung der *Scola Graphidis Budensis* geht auf eine Verfügung der Budaer Kanzlei vom 2. April 1978 zurück, die auf der *Ratio educationis* von Maria Theresia basierte.

Grundlage des Könnens...

Die zweihundertjährige Geschichte dieser Schule veranschaulicht ein wenig auch die Geschichte der ungarischen Bildung und Kultur. Als erster lehrte hier *Ignác Walter*, ein Zeichner, der in Wien studiert hatte. Schon bald wurde eine weitere Schule dieser Art gegründet, und zwar von *Ferenc Jellinek*, und unter schwierigen Umständen wurden Lehrlinge, Gesellen und angehende Lehrer im Zeichnen ausgebildet. Walter und Jellinek mußten das Lehrmaterial selbst beschaffen. Welche Bedeutung dem Zeichenunterricht zukam, verstanden die geistigen Leiter des Landes recht schnell. Der Dichter *Ferenc Kölcsey* erklärte 1832 vor der Nationalversammlung: „Die Kunst ist ein Hebel unseres politischen, nationalen und gesellschaftlichen Lebens." Heute könnte man hinzufügen: Gleichermaßen ist es jetzt auch die Industrie, und vor allem die Verbindung zwischen beiden.

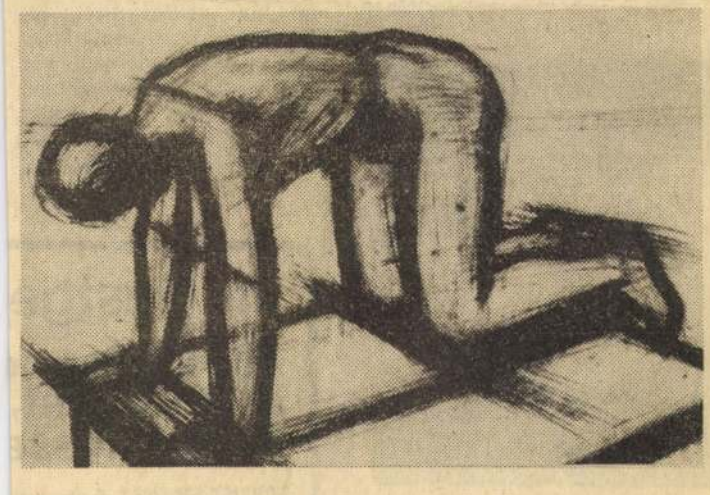

Zeichenstudie

Die Gründungsurkunde aus dem Jahre 1778

Die Matrikeln der Schule aus dem 18. Jahrhundert führen unter anderen Maurer, Zimmerleute, Steinmetzen, Tischler, Glaser, Kupferschmiede, Goldschmiede, Glockengießer und später sogar Studenten als Schüler an. Die erste erhaltene, äußerst sorgfältig ausgeführte architektonische Zeichnung, datiert aus dem Jahre 1801. Sie belegt, daß diese Schule von Anbeginn statt des verschnörkelten Barock den edel einfachen klassizistischen Stil bevorzugte. Jahrzehntelang wurden hier auch ungarische Künstler ausgebildet, namhafte Maler, die ihre Studien dann in Wien, München oder Paris fortsetzten.

Die Schule hielt stets Schritt mit der Zeit. 1843 verfaßte *Lénárd Landau* eine Licht- und Schattenlehre mit 250 Lithographien. Dem Lehrkörper gehörten damals Künstler wie *Miklós Barabás* an, und in den Ateliers der Schule arbeitete auch *Mihály Munkácsy*. Nach 1869 wurden auch Frauen aufgenommen und in Porzellanmalerei angeleitet. *Károly Lyka* führte hier als Lehrer für Kunstgeschichte den Unterricht mit Epidiaskop ein. Bis 1880 war die Schule, an der Fach- und Freihandzeichnen gelehrt wurde, alleinige Hochburg bei der Ausbildung in künstlerischer Industriegestaltung, ja bis zur Gründung der Technischen Universität lehrte man hier sogar bau- und maschinentechnisches Zeichnen. Das wichtigste Unterrichtsprinzip besagt seit zweihundert Jahren: „Grundlage allen niveauvollen Könnens ist die Kunst. Erfolg kann nur der Handwerker haben, der sich in seinem Beruf zu selbständigem Denken erzieht."

„Das wird heute gelehrt?" frage ich Direktor *Tibor Zala*, den namhaften Graphiker, der die Institution seit 1974 leitet.

Glashütte und Fotolabor

„Der Unterricht erfolgt in zwölf Fächern: Gebrauchsgraphik, Spielzeuggraphik, Lederverarbeitung, Buchgestaltung, Keramik, Glasdessin, Möbelentwurf, dekorative Bildhauerei, Modell-Goldschmiedekunst, dekorative Malerei, textiltechnisches Dessin und Foto-Illustration.

„Für wie viele Schüler?"

„Insgesamt 332, in der Mehrheit Mädchen."

„Wer kann hier lernen?"

„Wir sondieren aufgrund von Aufnahmeprüfungen. Für dieses Jahr meldeten sich 530, aber wir hatten nur 76 Plätze. Die Bewerber müssen in erster Linie gut zeichnen können. Interessanterweise erreichen die Kinder

Das erste Programm des Pantomime-Studios des Zentralen Kulturensembles des Jugendverbandes KISZ trug den Titel „Sinfonie der Gesten"

350 000 Jungenten werden jährlich in der Agrarkooperative in Tiszakécske (Komitat Bács-Kiskun) aufgezogen

... zahlreiche Länder — von Australien bis zu den USA — exportiert.

Eine weitere Bereicherung erfährt dieses Jahr das Angebot der Lichtspieltheater. Das Publikum wird insgesamt

187 neue Spielfilme

sehen können, 12 mehr als im Vorjahr. Die Abnahmekommissionen beurteilen rund 800 der jährlich zur Verfügung stehenden 4000 Streifen, von denen dann etwa 200 ausländische Werke ausgewählt werden. Im Laufe dieses Jahres werden außerdem 22 ungarische Filme Premiere haben.

Einer Information von Fachärzten zufolge hat die Bewegung

Für gesunde Neugeborene

bedeutende Ergebnisse erzielt. In der Zeit zwischen

Etwa 8—10 Prozent der ungarischen Arzneimittel werden unter Verwendung heimischer

Heilpflanzen

hergestellt, für deren Anbau Klima und Boden hervorragende Möglichkeiten bieten. Rund 250 verschiedene Arten wachsen wild oder auf den Feldern von 130 Produktionsgenossenschaften, mit denen das Unternehmen Herbária, Belieferer des in- und ausländischen Marktes, in Verbindung steht. Die beiden wichtigsten Pharmapflanzen sind Mohn und Digitalis.

Wie jüngste Erschließungen durch Experten des Arbeitswissenschaftlichen Forschungsinstituts und des Hauptstädtischen Instituts für Berufsberatung erkennen lassen, hat sich die allgemeine Auffassung bei der Beurteilung der

beruflichen Wertordnung

wesentlich verändert. Im Zusammenhang mit der wirtschaftlich-technischen Entwicklung sind bestimmte Faktoren wichtiger geworden als das Einkommen, das jetzt erst an dritter Stelle der Wertordnung genannt wird. Dem Qualitätsniveau und den Arbeitsbedingungen (zum Beispiel Sauberkeit, Mechanisierung, gute Luft) wird der Vorzug gegeben.

Ihr Gastge
40 Hotels, m
in Budapest,
in dengrösse
TOURIST SERVICES Budapest,
Budapest,

1978 MAJ

vom Lande meistens eine höhere Punktzahl, obwohl sie nur selten ins Museum gehen."

„Bewerben sich oft Kinder von bildenden Künstlern?"

„Kaum. Momentan sind höchstens sechs bei uns. Die Aufnahmearbeit ist geheim."

„Welche Ausbildung erhalten die Schüler?"

„Der Stundenplan umfaßt wöchentlich zehn Stunden Zeichnen, zehn Stunden Spezialfach und 22 Stunden allgemeinbildende Fächer. Im Zeichnen und im Spezialfach legen sie die Reifeprüfung ab, und einer neuen Bestimmung zufolge wird das Berufsabitur überall als Facharbeiterbrief anerkannt. In unserer Schule gibt es sogar eine Glashütte..."

„Welche Laufbahn können die Absolventen einschlagen?"

„Uneingeschränkt stehen ihnen alle Wege offen, für die sie Talent zeigen. 60—70 Prozent der Hochschulstudenten und viele heute anerkannte Künstler haben unsere Schule besucht. Selbst die Bühnenbildner vom Opernhaus und vom Nationaltheater haben bei uns die Schulbank gedrückt. Außerdem sei bemerkt, daß 37 unserer Lehrer — die Hälfte des Lehrkörpers — Künstler, Träger verschiedener Preise sind. Wir haben sogar einen Kossuth-Preis-Träger: József Somogyi. Und in bezug auf die Kinder möchte ich noch hinzufügen, daß sie unter vielen Anstellungen wählen können, und daß ihre Anfangsgehältern höher liegen als zum Beispiel bei Ärzten."

Im Textilwerkraum des Kunstgewerbegymnasiums

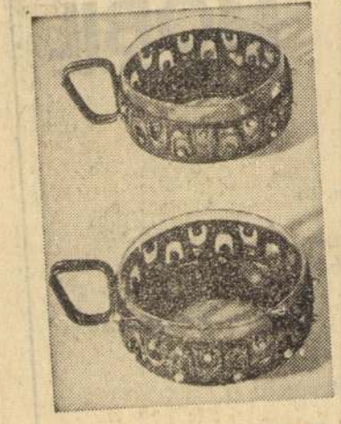

Meisterarbeit eines Kunstschmiedes

Um ihnen die Kniffe zu zeigen...

„Welche Atmosphäre herrscht an dieser Schule?"

„Unsere Schüler sind vielleicht reifer als die anderer Gymnasien. Hier muß man Entscheidungen treffen können. Die Glashütte mit ihren 1200 °C ist kein Spielplatz. Die Arbeit macht die Kinder ernster. Wer in seinem Fach durchfällt, verläßt automatisch die Schule. Derartiges kommt allerdings nur sehr selten vor. Wir bemühen uns außerdem um eine konsequente künstlerische Erziehung. Der Kitsch ist von der ersten Stunde an ein besonderes Thema. Anfangs glaubt jeder Schüler, aus ihm werde ein Michelangelo. Wir wissen — und auch die Kinder verstehen —, daß man zum Künstler geboren sein muß, das kann nicht erlernt werden. Und während sie die wahren künstlerischen Werte in sich aufnehmen, erhalten sie auch von sich selbst ein reales Bild. Später betätigen sie sich vielleicht als Kunsthistoriker, wenn sie die Grenzen ihrer Möglichkeiten erkannt haben."

„Wie schätzt man die Schule im Ausland ein?"

„Auf internationalen Ausstellungen in Paris, Warschau und Wien fanden wir viel Anerkennung. Für ebenso bedeutend halte ich aber auch die Tatsache, daß jedes Jahr einer unserer Schüler in der DDR bzw. der CSSR weiterlernt: an der Hochschule für Spielwarengestaltung in Halle bzw. an der Puppenkunstschule. In beiden Ländern ist man stets mit den ungarischen Jungen oder Mädchen zufrieden."

„Welche Beziehungen bestehen zu den hiesigen Künstlern?"

„Außer den bereits erwähnten namhaften Künstlern waren *Géza Gorka* und *István Gábor* häufig bei uns zu Gast. Aber das Beispiel Margit Kovács' sagt in diesem Zusammenhang vielleicht am meisten. Sie mochte diese Schule so sehr, daß sie immer wieder herkam und die Keramik-Schüler regelmäßig durch ihre Werkstatt führte, um ihnen die Kniffe zu zeigen..."

András Firon

werden wirtschaftlichen Zusammenbruch.

gefährdet auch

sche Importpolitik, deren Konsequenz es ist, daß sein Import zwischen 1973 und 1976 im Volumen nicht gestiegen ist, während es mit gewaltiger Exportsteigerung einen riesigen Außenhandels- und Zahlungsbilanzüberschuß erreichte.

Seit letzter Zeit erscheinen überall protektionistische Bestrebungen, wodurch gewisse Länder, die ein bedeutendes Außenhandelsdefizit aufweisen, ihre Binnenmärkte schützen wollen. Die EWG hat zum Beispiel den Fleisch- und nachher den Stahlimport eingeschränkt, überall werden die Einfuhrbedingungen für Textilien und Schuhe verschärft, es gibt immer mehr Dumping-Beschuldigungen und neue administrative Maßnahmen. Es besteht also die Gefahr eines Handels- und Zollkrieges, der die Entwicklung des Welthandels verlangsamt. Hierzu GATT-Generaldirektor Lang: „Protektionismus ist keine Antwort auf die gegenwärtigen Weltwirtschaftsprobleme."

ng neue eidbar

fixen Kurssystems behoben und den Zentralbanken die Verteidigung gegen die einströmenden heißen Gelder erleichtert, gleichzeitig aber eine anhaltende Unsicherheit und derartige Kursfluktuationen herbeigeführt, wodurch die währungsbedingten Risiken der Unternehmen und die Unkosten der dagegen unternommenen Schutzmaßnahmen erhöht wurden. Immer mehr Unternehmen machen Pleite, der Betriebsgewinn nimmt allgemein ab, und die Investitionstätigkeit läßt nach.

In diesem Kreis möchte ich besonders betonen, daß aus diesem Gesichtspunkt die

neuen, wahrhaft u
monetären System
geln.

Ich möchte kein
ra spielen, aber
schen den führen

„Deutsch
stellt sich vo

In Budapest organisierte das ungarische Werbebüro *Magyar Hirdető* für Fachleute eine Veranstaltung, auf der sich der *Deutsche Fachverlag* aus Frankfurt am Main vorstellte. Das Unternehmen gibt jährlich 100 Bücher bzw. zahlreiche Zeitschriften der Juristik, des polygraphischen Gewerbes, der Nahrungsmittel- und Textilindustrie, u.a. *Textilwirtschaft*, *Textil-Report* und *Herrenjournal*, heraus.

Bei der Veranstaltung wurde aufgezeigt, auf welche Weise der Deutsche Fachverlag mit seinen speziellen Mitteln den Handel zwischen den beiden Ländern fördern kann, indem er ungarische Erzeugnisse in der BRD bekanntmacht bzw. mit Informationen über das bundesdeutsche Warensortiment und die Marktverhältnisse das Treffen von Entscheidungen erleichtert.

Die Fachgeschäfte
des Unternehmens MOBIL
erwarten Sie
das ganze Jahr über!

MOBIL
„JÁRMŰ ÉS ALKATRÉSZ KERESKEDELMI VÁLLALAT"

KFZ-ERSATZTEILE
Budapest, VI., Jókai u. 26

MOBIL-MUSTERSAAL
Budapest, VI., Bajcsy-Zs. u. 59

PANNÓNIA-MARKENLADEN
Budapest, VI., Nagymező u. 37

Zubehör und Pflegemittel für Motorräder und Autos
GROSSE AUSWAHL!
ZUVORKOMMENDE BEDIENUNG!
FACHBERATUNG!

Walter János György, festő, 1770.

Tört. Tár

1880., 156 - 167.

Stilágyi: Magyarországi képzőművészek névsora.

Tabor:

~~A helység látkége~~
Apró házai az e
Kettős
bekerített kaste
nenső fal me
csak tetéje la
bejutni, melyek
~~tér hegyet vid~~
~~zai képeznek~~

Rézkarc, mér

L A háttérhegyvidék.

Lsha

Walter Lajos

Walter Lajos, szül. 1821-ben Budán, 1840—42 az építészeti szakosztály r. hallgatója volt.

Fleischer Bécs

94. l.

Welter Stephan rézmetsző. Brassó.
XVII. sz.

Arch. Sieb. 1884. 19. köt. 140. l.

A pihenés a parasztembernél nem azonosul mindig az alvással. Téli délután még vasárnap sem feküdt le egy egészséges ember. Esetleg nyáron rosszidőben a csűrbe, vagy vasárnap a dikóra. A mindennapok életének ez a ritmusa, szokásai generációkon keresztül éltek. Bár a bútorok változtak, idővel megváltozott a lakótér beosztása is, a szokások a megváltozott körülmények között is szívósan továbbéltek.

A ház, a lakás adott keretet a különleges alkalmaknak, a lakodalomnak, gyermekszülésnek, halálnak, valamint az időszakos munkáknak, a disznóölésnek, kenyérsütésnek. vendégfogadásnak is. De ezek részletes bemutatása már egy újabb tanulmányt kívánna.

WALTER PÉTER: LAKODALOM 3.

MŰHELY

GÖRÖMBEI ANDRÁS

„A FÉNYBŐL KITÉPHETETLEN LEVÉL"*

Vázlat Nagy László költészetéről

I.

Tüneményszerűen szép pálya volt az övé: a „pántos paraszti pálya" szorításából a mindenség választott fejedelmévé teremtette magát, „csupán" költészete révén vált egyszemélyes szellemi nagyhatalommá. Sokféle bizonytalansággal vert korunk tétovaságai közepette teremtett eszményi világot, s megmutatta benne az etikus személyiség mindennapi lehetőségét a szépért-jóért való küzdelemre. Útja hasonlatos a népmesék legkisebb fiához: méltatlan emberi sors örvényeiből indul puszta kézzel, de konok hűséggel, fölszánva emberméretűnél nagyobb viadalokra is, hiszen tudja, hogy csak magában bízhat, s azt is tudja, hogy célba kell érnie. Varázslóvá, Krisztussá, királyfivá, versben bujdosó haramiává, búcsúzó lovacskává kell változnia, a mindenség színe előtt kell számot adnia az emberi lehetőségekről és a lét egyetemes törvényeiről. Nagy László pályája fénylő példaként mutatja, hogy ez a legmélyebb konok hűség miként fogadja el sorsának mind kegyetlenebb kihívásait, hogyan teremti meg tudatos, célratörő fegyelemben szentséges düheinek bajvívó fegyvereit, páncéljait.

„Mióta verseket írok, célom a kifejezés plaszticitása, erőteljessége, merészsége. Mindez kapcsolatos a formával, metaforával, ritmussal. Átkozott és babonás, konzervált őskori szokások közé születtem a Bakonyalján. Ott nevelődtem mesék és balladák közt, a bájolók parancsoló ritmusában, a házra támadó regősénekek niagarájában. Verseim néhány vonása innen való." Ebben a közösségben meghatározó gyermekkori élmény gyanánt találkozik Nagy László a mítikus szemlélet elemeivel. A mítikus világképet eleven létezők töltik ki, nem különül el benne személy és tárgy, élő és élettelen, konkrétum és absztrakció. Nincs még korlát ég és föld között. A szemlélet egységes: a differenciáló emberi elme által később különféle szférákra szabdalt mindenséget eleven konkrétumok formájában fogja fel, képekben látja a világot. De ezek a képek nemcsak a látványt, a felszínt jelentik, hanem annak mindenségbeli vonatkozásait is. A látvány és a mindenségről alkotott vízió egyszerre jelenik meg a képben, látvány és látomás széttéphetetlen egységében. A látvány mindig egyedi, a látomás viszont a létezés egyetemes elemeiből képződik. A látomásos költői kép egyedinek és egyetemesnek az egysége. Nagy László költészeti forradalmának talán legfőbb jellemzője az, hogy ezt az ősi gyökerű, a világ egységét valló látomásos képet a XX. századi ember ijesztően kitágult és racionalizált világában szuverén önkifejezési eszközzé emelte. Népiségének legmélyebb értelme is ebben van. Németh László pontos szavaival: „nem a parasztosztály reprezentálása a költészetben . . . inkább a nyelv ősi, közösségi emlékeinek az ébren tartása a népi ritmusokon, fordulatokon át."

A mítikus látásmód elemeivel, horizonttágító villanásaival emelkedik már Nagy László korai költészete az élménylíra leíró változatai fölé. Mert igaz, hogy az 1944 és

* Görömbei András tanulmányának közlésével emlékezünk a 60 éve született Nagy Lászlóra

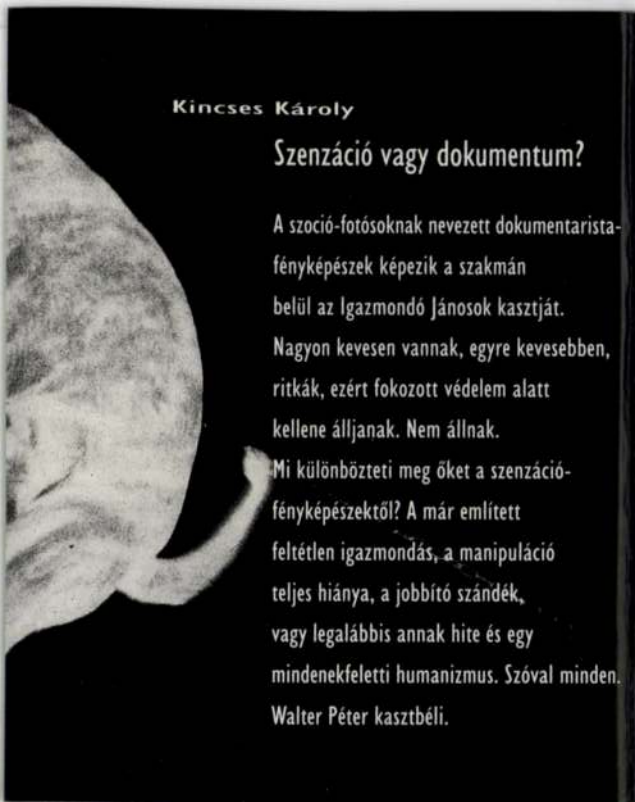

Kincses Károly

Szenzáció vagy dokumentum?

A szoció-fotósoknak nevezett dokumentarista-fényképészek képezik a szakmán belül az Igazmondó Jánosok kasztját. Nagyon kevesen vannak, egyre kevesebben, ritkák, ezért fokozott védelem alatt kellene álljanak. Nem állnak. Mi különbözteti meg őket a szenzáció-fényképészektől? A már említett feltétlen igazmondás, a manipuláció teljes hiánya, a jobbító szándék, vagy legalábbis annak hite és egy mindenekfeletti humanizmus. Szóval minden. Walter Péter kasztbéli.

WALTER PÉTER

NEMZETI KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG MINISZTÉRIUMA

A Magyar Fotográfusok Háza támogatói

Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma · Nemzeti Kulturális Alapprogram · **SIEMENS** · Fenyő János Alapítvány
Westel 900 Rt. · Budapest Főváros Önkormányzata · Nikon Kft. · AGFA Hungária Kft. · Fujifilm Magyarország Kft. · Kodak Magyarország Kft.
Fővárosi Idegenforgalmi Alap · Magyar Külkereskedelmi Bank Rt. · Canon Hungaria Kft. · Dr. Ladányi Jenőné örököse
AB-Aegon Általános Biztosító Rt. · Olympus Kft. · Heti Világgazdaság Kiadói Rt. · Reafotó Kft. · Tripont Kft. · Fotex 2000 Fotószolgáltatási Kft.
Zsigmond Vilmos / Cam 35 Kft. · Pannonia Hotels · Marriott Budapest Hotel · Jack Klein (Boca Raton, Fl., USA) · Émix Kft. · Tiara Rt.

A ház újjáépítésének támogatói

Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma · Terézvárosi Önkormányzat · Nemzeti Kulturális Alapprogram
Országos Műemlékvédelmi Hivatal Műemlékfelügyeleti Igazgatóság · Budapest Bank Budapestért Alapítvány
ÁJK-SATEC Gyengeáramú Építő Kft. · Szántó és Mikó Építészek Kft.

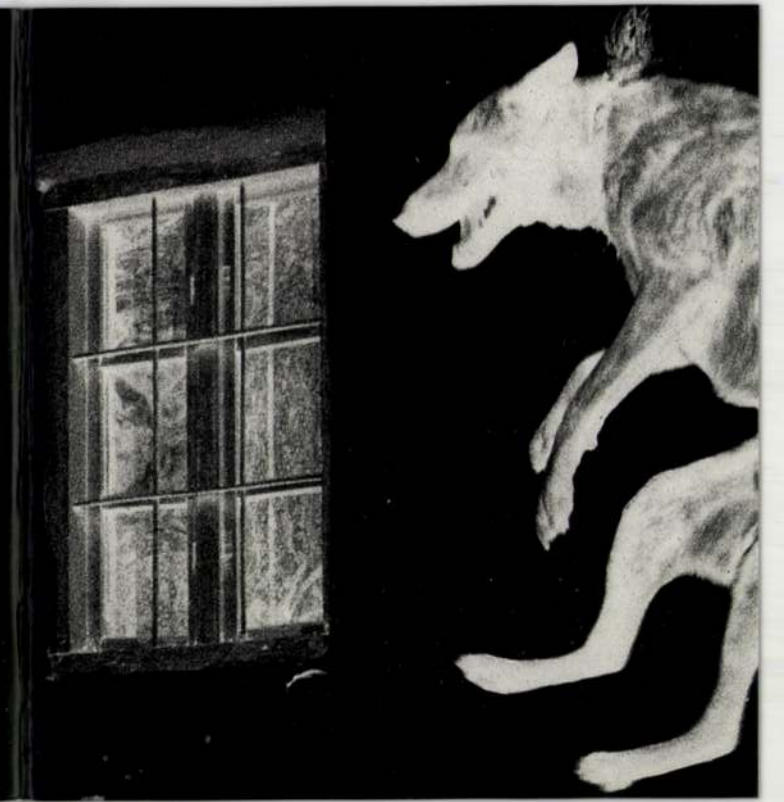

A Magyar Fotográfusok Háza
tisztelettel meghívja Önt és barátait

Dokumentumok a XX. század utolsó negyedéből

Walter Péter fotográfiái

című kiállításának megnyitójára
2001. március 1-jén, csütörtökön 17 órára
a félemeleti Mai Manó Galériába

A kiállítást megnyitja Kincses Károly

A kiállítás megtekinthető április 2 -ig
hétköznap 14 és 19 óra között hétvégén 11 és 19 óra között

1065 Budapest-Terézváros, Nagymező utca 20. Telefon: 473 2666
Fax: 473 2662 E-mail: maimano@matavnet.hu

MOLDOVA GYÖRGY

Ki ölte meg a Holt-tengert? 1.

„... Izraeli–Magyar Kapcsolatokat Fejlesztő Társulat
Ramat-Gan, 1987. febr. 23.

Igen tisztelt Moldova Úr!

Van szerencsénk meghívni Önt egy másfél-két hónapos tanulmányútra Izraelbe. F. év június 15-től szíves rendelkezésére bocsátunk egy összkomfortos lakást Jeruzsálemben, gondoskodunk teljes ellátásáról, valamint a Budapest–Athén–Tel Aviv, illetve Tel Aviv–Athén–Budapest repülőjegyéről.

Itt mellékeljük a hivatalos meghívólevelet is.

Őszinte barátsággal:
Ávrahám (András) Rónai
főtitkár."

Persze a történet nem ezzel a levéllel kezdődött. Valamikor még 1983 júniusában üldögéltem a budapesti Nemzeti Színház igazgatói irodájában — azt talán nem kell külön megjegyeznem, hogy nem igazgatói minőségben, hanem szerzőként. Néhány nappal azelőtt mutatták be a „Titkos záradék" című szatírámat, mely rövidre fogva arról szólt, hogy Hitler nem halt meg 1945 elején, hanem a hívei hűtőkoporsóba rakták és elrejtették, 1980-ban aztán feltámasztják és a Führer eljön Magyarországra nyugatnémet turistának. A nézőknek tetszett a darab, a színház viszont utálta — a rendező később oda nyilatkozott, hogy ő csak jobb meggyőződése ellenére foglalkozott az üggyel, rosszul is lett tőle, szerencsére később hánytatót vett be és sikerült megkönnyebbülnie. Azt hiszem, épp arról beszélgettünk az igazgatóval, mit kérnék azért, hogy *ne* írjak egy új darabot a színháznak, mikor kinyílt az ajtó és a titkárnő dugta be a fejét.

— Telefon! Az igazgató elvtársat keresik és a Moldova urat!

Elcsodálkoztam: senkinek sem mondtam meg, hogy ide jövök, az igazgatóra néztem, aki elutasítóan intett.

— Most tárgyalunk, nem érünk rá. Telefonáljon később az illető.

— Nem lehet. Az illető Izraelből Tel Avivból hív minket és a „Titkos záradék" után érdeklődik.

— Megint ezek a hülye telefonviccek! — dohogott az igazgató.

Először teljes mértékben igazat adtam neki, aztán hirtelen eszembe jutott, az 1950-es évek egyik régi nagy története. Fényes Szabolcs az Operettszínház igazgatója volt, s egy nap éppen ült az irodájában, mikor bejön hozzá a portás.

— Igazgató úr: Nazim Hikmet Sztálin-díjas török költő keresi.

Fényes Szabolcs fel sem nézett.

— Mondja meg Alfonzónak, hogy a kedves nagynénikéjével szórakozzon! Ismerem már ezeket a trükkjeit.

Még be sem fejezte a mondókáját, mikor kitárult az ajtó és belépett rajta Nazim Hikmet török emigráns költő, mellén a Sztálin-díj jelvényével. A „Legenda a szerelemről" című színdarabjának kéziratát hozta, ez a mű egy közepes súlyosságú járványhoz hasonlóan már mindegyik népi demokratikus országban elterjedt, csak hazánk maradt ki belőle, és a jeles török költő ezt a hiányt akarta bepótolni. Hátha most is egy ilyen hihetetlennek látszó véletlenről van szó? — gondoltam magamban és mondom az igazgatónak.

— Tudod mit: szólj, hogy kapcsolják át a vonalat.

Újabb dilemma elé kerültünk: ki vegye fel a kagylót, hiszen a túlsó oldalon maga a Cionista Imperializmus várakozik? Láttam, hogy nekem kell magamra vállalnom ezt a felelősséget.

— Halló! — szóltam bele. — Moldova György vagyok.

A vonal másik végéről egy határozott hang jelentkezett magyarul.

— Halló, itt Rónai András beszél, az izraeli Nemzeti Színház, a Habima színésze és vezetőségi tagja vagyok. Hallottunk az Ön „Titkos záradék" című színdarabjáról, érdekelne minket, hozzájárulna-e ahhoz, hogy esetleg a mi színházunk is bemutassa?

Az igazgató a másik kagylón figyelte a beszélgetésünket, hevesen

WALTER PÉTER

Új Tükör, XXV. évf. 4. sz. 1988

Szemelvények az író készülő könyvéből.

újtükör kép

WALTER PÉTER: TANYÁN II. (SOLTVADKERT, 1983.)

Nem kell kutatnunk, mi lehet a láncszaggató szenvedély oka,
amely a levegőbe kényszeríti a derék házőrzőt;
bizonyára az idegenek megjelenése a tanyasi porta körül, amelynek őrzését
a rossz szándékú csellengő emberektől okkal félő gazda rábízta.
A helyzet, amire Walter Péter kitűnően ráérzett, tagadhatatlanul köznapi;
a fénykép, amely híradás egy életforma teremtette környezetről,
éppen ebből a köznapiságból meríti erejét.
Nézzük csak meg az eresz alá barkácsolt galambducot, a kopott vályogfalakat,
a kicsiny ablakot, azon a függönyt, annak mintázatát, a tornác lőrésszerű
nyiladékát, az abban hervadozó cserepes növényt,
aztán a kezdetlegesen elkerített kertecskét, valamint a házilagos járdát;
s mintha már ismernénk is a tanya egyszerű, dolgos lakóit.
Ezt a nyugodalmas hangulatot csupán az acsarkodó házőrző bontja meg,
aki már megszokhatta, ha bele nem is törődött, hogy miközben
a kötelességét végezné a legjobb tudása szerint, ebben újra és újra
megakadályozza a rövidre mért lánc,
amit éppen a gazda hurkolt a nyakára.
Hát lehet ezt érteni?

GERA MIHÁLY

Walterus

budai várgróf

l.

Horváth Szent Margit

siremlék J. l.

8. l.

KARL W. HI

BUCHHÄNDLER UND ANTIQUA

Telegramm-Adresse: Buchhiersemann Leipzig · Fernruf: 71976
ABC Code 5th Ed. · Geöffnet von 7½—5, Sonnabends bis 4 Uhr
Erfüllungsort Leipzig

FOL. Da./Ra. 43/387

RECHNUNGS-AUSZUG *für*

Sie empfingen

Meine Rechnung vom :

20. 7. 1926 (Zur Fortsetzung:
Bau- u.Kunstdenkmäle
Bd.40: Kreis Büren)

Walthauser Péter

Győr 1718.

l.

Jankó Ötvös-apródok

8. l.

Walther

Uvegfestö

Laid

Leopold Lippay Esztergom

Fi. l.

2167. Jusepe

A mester sz. Jativában 158
szep

Szent Rókus.

Térdig, jobbrafordu
zolva. Jobbjában kést, ba
botját szorítja magához, k
tetét ég felé emeli. Jobb

szemöldöke, bajusza és sz
vállára vetett köpenyeg
A háttérben épület köti l

Vászon, méretei 42·8 :
900 K. — Perlaky Kálm
(350–902).

III : 2

Hagy. 1901.
Perlaky K.

Walterus

budai rektor és vargrof, 1265–1279.

lásd

Horváth Henrik.

Árpádházi Szent Margit siremléke és egyéb tanulmányok. Bp. 1944

7 és kv. ll.

42*

cominciato, simbolicamente, l'11 ottobre, con l'occupazione militare di Ipolyság e della stazione di Sátoraljaujhely. L'occupazione di Sátoraljaujhely era un piccolo passo in direzione di nord-est: dava ad intendere che l'Ungheria era risoluta ad ottenere una soluzione integrale del problema minoritario ungherese di Cecoslovacchia. Ma Praga aveva offerto soltanto, in un primo tempo, un regime di autonomia nell'ambito dello Stato cecoslovacco; e poi, costretta a tener fede agli impegni derivanti dal protocollo di Monaco, si era spinta ad offrire il Csallóköz. Ungvár e Munkács, oltre ai minori centri adiacenti alla frontiera nord-orientale dell'Ungheria apparivano dunque, nel disegno di Praga, nettamente estromesse dalla discussione, al pari delle altre città del *Felvidék*, da Léva e Losonc a Cassovia, per quanto in esse lievitasse sempre più apertamente l'insofferenza e la rivolta. Finché la partita diplomatica, dopo la breve pausa seguita alla rottura della conferenza di Komárom, si fece serrata e conclusiva; sboccò nella riunione arbitrale di Vienna; si risolse nell'accettazione senza riserve del verdetto italo-tedesco: e Ungvár e Munkács poterono rientrare a far parte della famiglia ungherese.

WALTER, Valentin, pozsonyi asztalossegéd

V.W., Tischlergesell,
† 32 évesen, Pozsony, 1846 dec.29.

[1847, 104 l.]

Pr.Z.

WALTER, Valentin, pozsonyi asztalonegéd

V. W., Tischlergesell, + 32 éves korában, Pozsony, 1846 december 29. (1847, 104 l)

Preßburger Zeitung
(Geuthen)

~~Walter~~ Walter Unger/ MDK

A boroszlói festőcéh feljegyzése szerint Beynhard Jakab mühelyében 1488-ban dolgozott.
/Pasteiner Gy: Épitészeti emlékek Felső-Magyarországon. Az Osztrák Magyar Monarchia Irásban és képben. XV.1899.122./

Radocsay Dénes: A középkori Magyarország táblaképei. Bp.1955.91,2o3.1.

M.D.K.

Walter Trier

Rajz Hollay Kamilla filmszinésznőről.
Repr.
A lap hosszu cikkben számol be arról, hogy a berlini képzőművészeti kiállitásnak külön Hollay-szobája van s a leghiresebb festők és rajzolók festették, illetve rajzolták le a hires magyar filmszinésznőt.

V.A.:Megfilmesitik Berlinben a János vitézt. c.
Szinházi Élet. Bp. 1927. juli 3-10.
XVII. évf. 27. sz. 38-29. lap.

WALTER Péter

Nagy Mária: Hajdanvolt erények őrzői. =
Forrás, 1990. 5.sz. 22.évf. 84-85.p.ill.

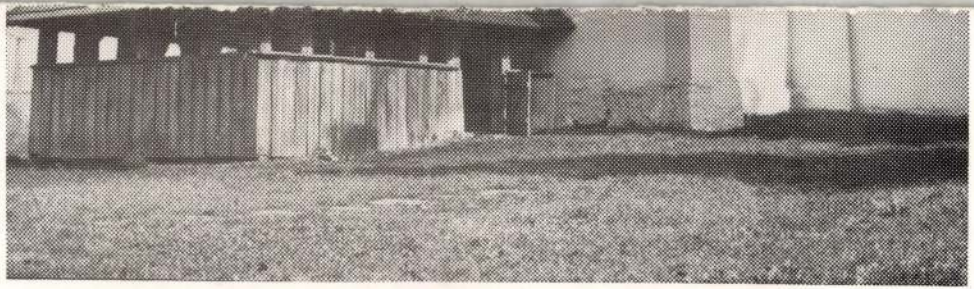

Elek Emil felvétele

Nagyszekeresi ref. templom

Kedves Olvasónk!

Boldog karácsonyt és sikerekben gazdag új évet kívánunk Önnek. Bízunk abban, hogy folyóiratunk a jövőben sem kerüli el érdeklődését, és 1990-ben is előfizetőink között tisztelhetjük.

A Szaboles-Szatmári Szemle
Kiadója és Szerkesztősége

Walter Peter

Foto

Forrás 1983/5

Walter Pál, cipészmester

A Pécsett müködött legjelentősebb kisiparosok adattára. 1891-ben szül.Kisasszonyfán.1908-ban szabadúl.1919-ben üzlete.10-12 segéd,több tanonc.A cipészszakosztály volt alelnöke. 164.old

B.Horváth Csilla: Mozaikok a pécsi Kisipar történetéből az 1930-as években 149.old

A Jan,Pann.Múz.Évk. XIX. 1974. Pécs

Walter Ottokár (1853-1904)

„Történet Hauff meséjéből"
Viaszfestmény, 31x18. Bőr keretben (sérült)
Jelzése lent jobbra: Otto Walter
Becsértéke: 5000 Ft

BÁV 38. Képaukció Budapest 1975 december

WALTER, Thomas, pozsonyi kőművesegéd

T. W., Maurergesell, + 45 éves korában, Pozsony, 1772, ~~[illegible]~~ junius 13. (1772, 49. szám, 4 l)

Preßburger Zeitung
(Genthon)

WALTER, Peter, pozsonyi kőművesegéd

P. W., Maurergesell, 3 hónapos fia meghalt. (1800, 1127 l)

Preßburger Zeitung
(Genthon)

Walter Lőrinc

és

1876-tól választott
volgai Budán

Schmall

II. 277-l

HAZAI BANK
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

VATERLÄNDISCHE BANK
ACTIENGESELLSCHAFT

BANQUE DE LA PATRIE
SOCIÉTÉ ANONYME

Sürgönycim : — Telegramm-Adresse :
HAZAIBANK.

Telefon { számok / Nummern
61—01, 61—02, 61—03, 61—04, 61—21, 61—22
Interurban telefon B—41.

K
1

LI
1

Nagyságos Szer

Tisztelettel értesitjük, h
750.000.- koronával,
tárunknál lefizetett összeg

H. B. «Levelezés» 3. sz. 20.000. 1923. VIII. — Hauptmann

LEOPOLD WALTER, épitész

4.kép.-Rákóczi Ferenc utca.14.sz.lakóház lépcsőháza. Leopold Walter,1847.-Persa András felvétele.-Handler József készitette az engedélyezési rajzokat,de a tervek irásos része Leopold Walter közremüködésére utal.- Fekete repr. 205.old

WINKLER GÁBOR: Sopron 19.századi épitészeti emlékeinek véselméről 195.old

SOPRONI SZEMLE, Helytört.Folyóirat, XXVIII.évf. 1974. Sopron, 1974

LEOPOLD WALTER, épitész

Rákóczi ferenc u.14.sz.-Egyszerüsitő historizmus, tömör egyszerü megfogalmazásu. Jelentős a lépcsőház kialakitása.-Tervei 1847-ben készültek, az engedélyezési rajzokat Handler József készitette, de a tervek irásos része azonban Leopold Walter bécsi épitész közreműködésére utal.-204.old. 31.jegyz.lép. 205.old

WINKLER GÁBOR: Sopron 19.szazadi épitészeti emlékeinek védelméről 195.old

SOPRONI SZEMLE, Helytört.Folyóirat, XXVIII.évf. 1974. Sopron, 1974

LEOPOLD WALTER, építész

A Rákóczi F.u.14.sz.ház építője.-A negyvenes évek egyik legfoglalkoztatottabb osztrák építésze.Sok jelentős épü lete Bécsben.Stílusát Peter Nobiléhez fűződő szakmai kapcsolatai határozták meg.Nobile hirdette meg először Európa építészetében a"stilustisztaság"elvét..204.old kép. 209.old. 31-32.jegyz.

WINKLER GÁBOR: Sopron 19.századi építészeti emlékeinek védelméről 195.old

SOPRONI SZEMLE, Helytört.Folyóirat, XXVIII.évf. 1974. Sopron, 1974

LEOPOLD WALTER, épitész

Rákóczi u.14.sz.ház.-Személye ad magyarázatot a lépcső ház kialakitásában.már nem a klasszicizmus antikizaló, történelemszemlélete érvényesül,hanem a szigoru,akademikus historizmusé.A lépcsőház feszitett monumentalitásával.épitészeti formainak tisztaságával ,pontosságával az akademikus historizmus szellemét idézi..Kitka jelenség egész hazai épitészetünkben.- 204.old.Kép. 305.old

WINKLER GÁBOR: Sopron 19.századi épitészeti emlékeinek védelméről 195.old

SOPRONI SZEMLE, Helytört.Folyóirat, XXVIII.évf. 1974. Sopron, 1974

LEOPOLD WALTER, épitész

A soproni Rákóczi Ferenc utca 14. sz.házat ő tervezte. Bécsi épitész.A bécsi historizmus korai szakának jeles képviselője volt.Bécsben több házat tervezet..A sopronit 1847-ben. 102.old

WINKLER GÁBOR: Ujkori épitészeti emlékek Sopronban 97.old

Soproni Szemle, Helytört.Folyóirat. XXX. é 2,sz. 1976.Sopron

WALTER, Laurenz, pozsonyi kőművesszegéd

L. W., Maurergeull, 4 hetes lánya meghalt. (1846, 580 l)

Preßburger Zeitung
(Genthon)

MDK

Walter Károly

Müvészi Ipar 1892, 195 és kv 11.

MDK

Varga Ferenc szobrász /sz.Székesfehérvár 1906.

MNTárs 1939. őszi tárl.kat. 19-20 l.

Walter József

MDK

Valero Ant al a terezvárosi gyár-épületét 1839 márciusában eladta. A Lipótvárosban kezdett uj gyár épitésához. A terézvárosi épületben a 40-es években Wagner és Göeth,Englaender H. és társa selyem-, és bársonygyára, W Walter József pamutkelmegyára , valamint Weintraub cérnázó és csinozó gyára müködött.

SZAKÁCS MARGIT: A VALERO-GYÁR. Bp. 1958.

12.1.

M. D. K.

WALTER John rajzoló

Vác, Március 15. tér metszete. (1857.)

Repr.

Deresényi-Granasztói: Vác, Bp. 1960.

48, 49 l.

Walter Joachim

aranyműves

1768

l.

P. Bürgermeyeri

22. l.

Pegasoson ülő Bellerophon a jobbjában
i Chimaerát, a mely fájdalmában fel-
b vállára vetett piros kendőt és lábain
te meztelen. A félig lebegő szürke Pe-
ek. Jelzése alól jobbra: Éder Gyula 1902.

m.
lat téli tárlatán az 1902: XII. 20-
n. (907/902).

Walter János Mihály

budai könyvkötő

1716.

l.

Romhányi

85. l.

209.

XIV.

Walter János Mihály

budai könyvkötő

Polgárjogot nyert

1716.-ban

erőd

2

Neunnyomdászok

59. l

IRODALOM

-Mo.Müeml.II.1095.1.
-Eml.: Margalits E.: Horvát tört.repertorium. I.85.1.

JEGYZET

Walter János Ferenc

lásd

Bónis Vác 61. l

81. l.

lományegyetemmBölcsészeti Kara

ani Hivatalának.

Walter János

Könnivesmester

1802 – 1806.

Budán

Sfudaikó 1891.

~~Hlap h. n. I. 182~~

~~Hlap~~

nev

1904. VII. 14.

Kassa.

Gróf Zichy Jenő harmadik ázsiai utazása.

(550/1904.)

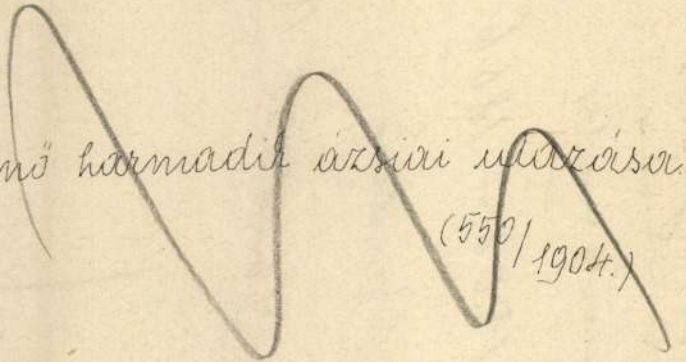

Walter János

Kőmüvesmester Budán

1802-ben lett mesterre

1806-ban Eszékre

költözött, anélkül, hogy

lekvizont volna

Mesterkönyv.

Székesfőv. Múzeum

1088. lett sz.

Heerengracht (Amsterdam) VII. 44.

Walter Ignác

1777-ben kelt Ratio Educationis-többek
között arról is intézkedik, hogy minden olyan
városban, ahol nagyobb számú az iparos ifjú-
ság, a népiskolák mellett szervezzenek a tanon-
cok és tanítójelöltek számára rajztanfoly-
mot. – 1788-ban kezdi meg működését a Budai
Rajziskola, első oktatója Walter Ignác, Pesten
6 évvel, később indul az oktatás, Jellinek Ferenc raj-
zoló oktatóval.

Megay László: Képző- és Iparművészeti
Szakközépiskola.

Budapest, 1975. 10. 14. old.

Walter Ignác

1778-ban a budai rajziskola élére kerül.

Szabolcsi Hedvig. Magyarországi bútor-művészet a 18-19 század fordulójón. Budapest, 1972

701

Walter Ignác

1778-ban a budai rajzisskola tanítója

Szabolcsi Hedvig: Magyarországi bútormüvészet a 18-19 század fordulóján, Budapest, 1972

381

Walter Ignácz

Lásd

Binder Jurtop

M. D. K.

WALTER Ignác festő

1778 Buda a rajziskolántanai

Garas XVIII. sz. 261. l.

MDK

Walter Ignác rajzoló

Szigethy E: Bp, a Duna koronája. Képes Krónika, 1939. 4.sz. 51-52 l.

Viselet.

Bakák.

E lapon különféle csoportosulás és különböző mozdulatokra hátrább ház köti le figyelmünket látszanak.

Szines kny., mér. 27: 23

Walter Ignác

rajztanító
Budán 1778

l.

Kaposy János

Magyar művészeti
akadémia terve a
XVIII. században.
Bp. 1941. 11. l.

MDK

Walter Ignác

a rajzisk. első rajztanitója

Kováts J: Adatok a Szfőv. közs.Iparrajzisk. történetéhez. 1778-1879. ~~Budiparrajzisk~~ Budiparrajzisk 1937

/38. G. l.

Walter Ignác
nobrasz

M.D.K.

Kit képmást készít

18 l.

Péczely Pirosha: A keszthelyi Festetics kastély és belső berendezése.

WALTER, Heinrich viasznüves

Boroszló

aronos Henricus Woltrissel

ld.

Mikó, Müvtöjt.Ért. 1988 3:4 114. p.

e numéro

, 1974.

ier- août 1974.
à 36, janvier-août 1974.
1 à 189, janvier à septembre 1974.
-septembre 1974.
63, janvier-juillet 1974.
1,2 janvier- juin 1974.
vier-août 1974.

er- juin 1974.
8, 1974.
1974.

Walter Hugó

1905. őszi kiáll. Pozsonyi Képzőmův. Egyenlet.

Erdőrészlet, pastell, fok.

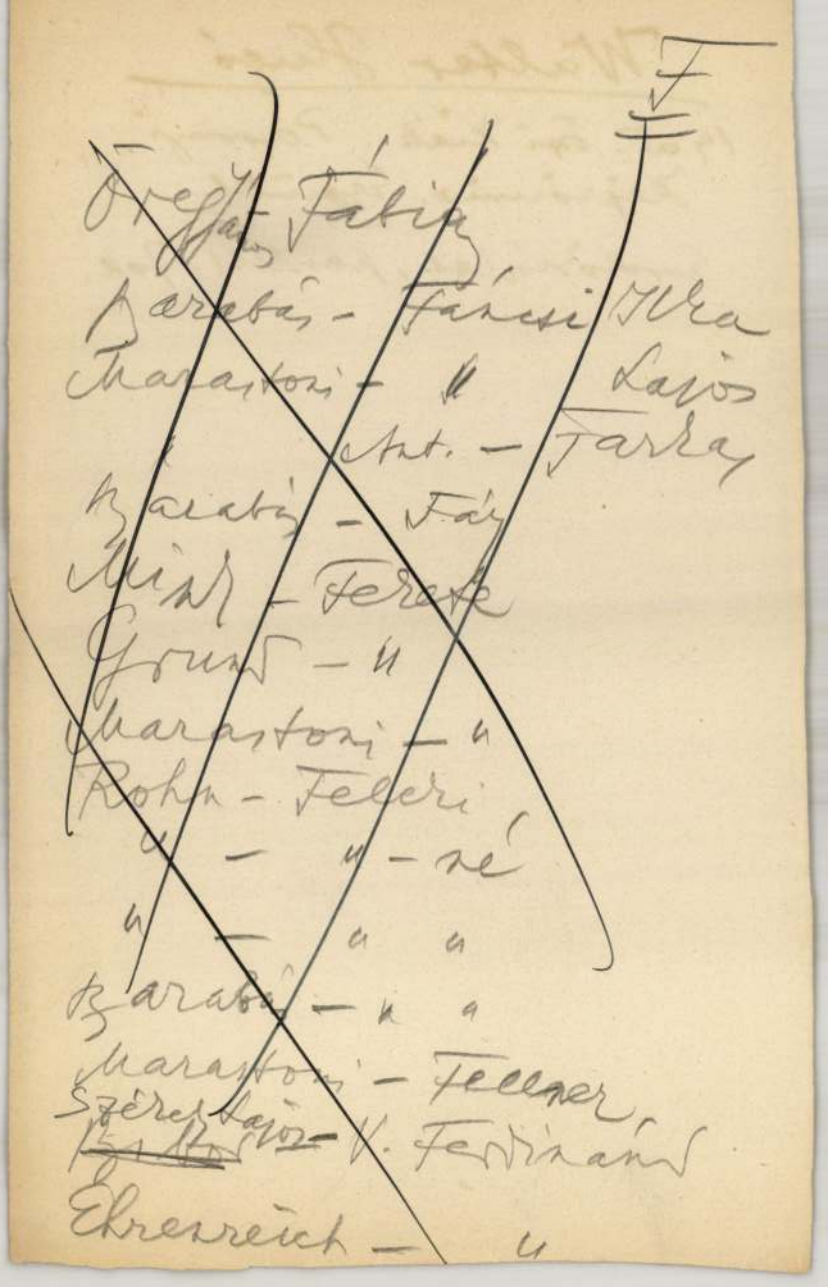

F

Öreg Fábiny

Barabás – Fáncsi Ilka

Marastoni – " Lajos

" Ant. – Farkas

Barabás – Fáy

Mink – Ferete

Grund – "

Marastoni – "

Rohn – Feleri

" – " – né

" – " "

Barabás – " "

Marastoni – Fellner

Szerek Lajos – V. Ferdinánd

Ehrenreich – "

MDK

Walter Guyla építész

magánépitési engedélyek Bp.

Vállakozók Közl. 1905. nov. 8. 5 l.

WALTER, Bartholomäus fecit

Porsay 1611

An 1997 247.

égi főoltárból
fából faragot
rázoló XVIII.
lbeli szószék
ıyasoltárainak
s szobrocska
ablakok. A
nléke a XVI.
ı vert művű
hat rombusz
xosan foglalt
as, aranyozott

aradt:

eges bársony,

Walter

Nagy György: Kertvárosunk, a Wekerle. Bp., 1994, F. Szelényi Ház

126.

WALLNER, Karel stukkókerető (Nyitra)

Ars, 1996/1-3. 168, 212

Absolvorum 1750

galériák szegélyezik, mennyezete bordahálós donga
orgonakarzat árkádjai mögött három csúcsíves csill
csúcsíveskori lépcsőajtó. Az orgona XVIII. sz. beli;
Dávid és Szt. Cecilia olajfestménye díszíti. Déli kar
főoltár régi képe Magyarországi Szt. Erzsébet. XVI
A templom déli oldalán, mint egy kereszthajó kar, h
boltozatos kápolna, délfelé néző 3 oldalú apsissal; s
czopfstílű bádogtoronnnyal. Peremén felirat: Hoc o
Generosus Dominus Benedictus Gyürki. A sekresty
északi oldalán egy keresztbolttal s kelet felé néző, k
alacsonyabb, s szintén egy keresztboltos egyenesen
oltárfülkével. Sekrestye boltozatbordái hornyo
hasábok.

Sekrestyében:

Walter, C. J. von

1754 – 55

1.

Eperjesy 1929

33. l.

Walter Ch./Christianus/,asztaloslegény

Győrben 1674-1699 között Megfordúlt asztaloslegé-
nyek fegyzéke származási hely szerint:"Bautzen,
Walter Ch." 121.old

Batári Ferenc:nAsztaloslegények Győrött a XVII.
Században - Adatok Győr város asztalosmüvességé-
nek történetéhez 93.old

Arrabona,9,- Xantus János Múz.Győr,1967. - A Győri
Múz. Évkönyve

Walter ispán

budai rektor, építőmester volt a XIII. sz.-ban Budán. Irányította a munkát.

Zolnay László: Ünnep és hétköznap a középkori Budán, Bp.1969.

8 k.s.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Christianus Walter, asztaloslegény

A győri asztalos és puskaagykészitő céh legénykönyvéből, 1674-ből: "Christianus Walter von Bautzen thisler geselle 1674 . 101.old

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII. században Adatok Győr város asztalosmüvességének történetéhez 93.old

Arrabona, 9.-Antus János Múz. Győr, 1967.-A Győri Múz. Evkönyve

Barthus / Walter

festo-

Pozsony.

1611. trug der Gerichtsdiener bei seinen Functionen eine Fahne, „zahlt dem Barthus Walter, des gerichtsdieners fahn auf baiden seitten zu malen 6 Thl. 2 Sch.

Stefan v. Rakovszky. Das Pressburger Rathhaus. Pressburg. 1872.

27.6

Gráf Sarolta

festő.

Walter ispán

valószínű nevét a XIII. század II. felében ~~Buda~~
Buda városának rendezésében és kiépítésében - említi:

Zolnay László: Városépitész, város-szépitész Budán.
Müvtört.Ért. 197o. 1.sz. 2-23. l.

2.l.

Walter ispán

volt a budai vár (első) építője 1260 körül

/z.l./: Régi idők első emberei.
Budapest, 1971. 4. sz. 48. l.

M.D.K.

Magyar Walter (Valte Unger)

1488-ban tanult Boroszlóban az ostalosok és festő körös céhébe tartozó, Jacob Beynhart mesternél.

Radocsay Dénes: A középkori Magyarország faszobrai Akadémiai Kiadó, Bp.1967.

60. old.

MDK

Walter

börtáblái gondosak, tiszták és izlésesek.

A Magyar Iparművészet Karácsony.
Magyar Iparművészet. 1897/98 157-16c.l.

MDK

Walter és Howindt

Készitették a Horti P. tervezte bőrmappát,mely az Iparműv.Társ.1899.évi tárlatán volt kiall.-v A műtárgy az Iparműv.Muz.számára vásároltak között.

Cikk: A miniszter vásárlásai.

Magyar Iparművészet 1899. 39.l.

MDK

Walter biró és várgróf

(?) a XV. sz.ban a királyi vár épitése vagy átépitésekor bizonyos irányitó szerepet lehet neki tulajdonitani. /XXXII.t./ fényképfelvétel.

Horváth Henrik: Budai köfaragók és köfaragójelek. Bp. 1935 96 l.

MDK

Walterus comes rector és
vármgróf

a román mütevékenység kimagasló nagyvonalu épitészegyéniség.
1265 és 1279 között Budán kimutatható.
Salamon Ferenc neki méltó,maradandó emléket állitott.

Horváth Henrik: Budai köfaragók és köfaragójelek,
Bp.1935. 34.l.

MDK

Walter bécsi nobrán

Rént vett a Deák-nobor pályázaton.

Deák Ferenc nobrának leírása és tört.
Lerk: Buday József. Bp. 1897. 24.

Walter Ágoston

MDK.

Az Orsz. Magy. Képzőművészeti Társulat 1899. évi rendes közgyülésen vett részt.

Műcsarnok, 1899. 215 l.

MDK

Walter Antal

Málna u. 7. sz.

1812-ben Dankó András épitette. Neuman József harisnyakötő részére.

1818-ban Walter Antal ács présházat épitett a telekre.

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961.

34.l.

M. D. K

WALTER Antal ács

II. Frankel Leó u. 62. helyén Reuszné

pszt. házanár tetőszére

Lebontva.

Szépvölgyi u. 32. sz. ház tetőszére

Tervező: Danzó András

Zakariás G. Sándor. Adatok Buda-

építészetéhez a XIV. sz. első felében

Tanulmányok Bp. multjából XII.

Bp. 1957. 293. l.

M. D. K

WALTER Antal ács

T. Malna u. 7. Burger József mérnök-
nája terve (1818)

Zaraviás G. Sándor: Adatok Buda
építészetéhez a XIX. sz. első felében
Tanulmányok Bp. multjából XII.
Bp. 1957. 288. l.

M. D. U

WALTER ács

1813. a budai városháza újrafedése a párkány helyreállítója: Kemnach lajos építőmester

Zarariás G. Sándor: Adatok Budo. építészetéhez a XIX. sz. első felében Tanulmányok Bp. multjából XII. Bp. 1957 – 305. l.

Walter Antal

Polgári ácsmester és Budaváros képviselője

† 1868 márc. 10.

82 éves

Jegyzék a vízi-
városi temető
fenntartani javá-
solt sírjairól és
síremlékeiről.

[Bp 1931] 37. l.

Felelős kiadó: Darvasy Mihály.

Pallas Irodalmi és Nyomdai Rt. — Felelős: Győry Aladár igazgató.

DARVASY MIHÁLY

PIARISTA

BUDAPEST, 1942.

A MAGYAR PIARISTÁK 300. ÉVÉBEN

Walter Antal

ács

1837, 1843-tól választott polgár Budán

Schmall

II. 277. l.

etétből.

Tisztelettel

HAZAI BANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

Walter Frigyes

1955-ben végzett a Kolozsvári
képzőművészeti Főiskolán. Pet-
rozsényen telepedett le.

Gazda József: Újművészeti kp.-ok
Kosnak, Kolozsvár 1959 XVIII. VI.-n. 900

Walter Frigyes

nagybányai grafikus

neve emlékre

Komm 1974/2 205. old.

Walter Frigyes

„Zuhanás" c. grafikájának reprodukciója a Képmellékletben

Igaz Szó 1972 november

Walter Frigyes

Nagybánya művészete (katalógus)
Magyar Nemzeti Galéria, 1996

Szöveg : 56,

WALTER FRANZ, vésnök

Esztergomi emlékérem, 1856. Wachtler Filip, pesti vésnöl vé
véste, Walter, budai vésnök verte. - Előlap: EMLÉKUL/AZ ESZ-
TERGOMI FŐEGYHÁZ/FELSZENTELÉSE/AUG. 31-én 1856. - ERINNERUNG
/EINWEIHUNG DES/GROSSEN DOMES ZU GRAN/AM 31-sten AUGUST/
1856. -- Hátlap: Templom képe. Bp. 86. old. 19-20. kép.

HUSZÁR LAJOS89 Az esztergomi bazilika emlékérmei
81. old

Esztergom évlapjai, - Annales Strigonienses, 1960
Bp. 1960

WALTER FRANZ, vésnök

Esztergomi emlékérem, 1856. Wachtler Filip, pesti vésnök véste, Walter Franz, budai vésnök verte. -Elől felirat, hátul a templom képe. -86. old. -19-20. képek. -Fekete repr.

HUSZÁR LAJOS: Az esztergomi bazilika emlékérmei
81. old

Esztergom évlapjai, -Annales Strigonienses, 1960
Bp. 1960

WALTER FRANZ, ötvös

WALTER FRANZ, OFEN, Wasserstadt, Schlangengasse 186"./
/A Gürtler és Bronzearbeiter között/. Pester Loyd Kalender...1859..Handels-u.Gewerke-Adressbuch von Pest Ofen und Altofen 38.-Mai Szalag utca. Céhen kivüli mester volt Egy esztergomi érmet ő vert ki. 1856-ban. wachtler Fülöp pesti vésnök véste. 87.old. 12.jegyz.

HOBZAR BAJOS: Az esztergomi bazilika emlékérmei
81.old

Esztergomi Évlapjai ,-Annales Strigonienses, 1960
Bp. 1960

M.D.K.

Wallolini,

azonos Vallolinus-szal

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 417. old.

mdk

Walter

neve budai vonatkozásban 1265–1272 évek-
ben mint kamaraispán szerepel, 1272 ben
komáromi ispán ennen, 1275 ben Salamon
Ferenc a budai vár rektor aként is szerepelteti
személye mint kamaraispáné a budai pénz-
verissel függött össze.

Huszár Lajos. A Budai Pénzverés Története a Középkorban
Bpest 1958. 24,25.l

WALTER FRANZ, vésnök

Budán dolgozott. 1856-ban egy asztergomi emlékérmet Wachtler Filip pesti vésnök vésett, de Walter verte ki. A bécsi Reiffenstein et Rösch cég kiadásában megjelent kőnyomat után készült. A bazilikát északról ábrázolja. 19-20. kép. 86. old. - A Kőnyomat 21. kép. 87. old.

HUSZÁR LAJOS: Az esztergomi bazilika emlékérmei
81. old

Esztergom évlapjai, - Annales Strigonienses, 1960
Bp. 1960

Walter Ferenc

asztalosmester

l.

Rónisné Vác

81. l.

n Volksmund als die "Holztürmige
VIII. Jahrhundert zu verfolgen und ist
bezeugt. In der Renaissance tritt eine
hmükten Umganges, dessen breite niedrige
rgischen Steinarchitektur bezeichnend
es eigenartigen Turmtypus ~~sind die Fol~~ lösen einander ab
all ersetztem Helm /Dés/, Steinturm mit
ar-Monostor/ ; Holzturm mit Helm und
valkó/, und schliesslich völlig aus Holz
bemerkt werden, dass diese Stufen nicht
gen. Auch begegnen uns änlich konstruirte
gewönlich offen ist; das schönste Bei-
Gefühl für Rythmische Verhältnisse zeu-
zs. Klare Gliederung und richtiges Pro-
e ungarischen Holzkirchen und Türme von
n Kirchen, bei denen der überschlanke

Walter Irene

Ötvös

Lásd: Wachtler

vésnök.

Walter Frantz

habán farkas (?)

1621

l

A Mügyűjtő

1928. 146-l

járás végett másolatban azzal a ké
réssel küldöm meg, hogy a régi kút
szerkezetének a fölterjesztésében
jelzett, de összegben meg nem jelö
méltányos árban a Mátrai Antal és
társa r. t. cég részéről való viss
vételének megtörténtét ide közölni
szivesked jék.

Budapest, 1917. november hó 6.

A miniszter helyett:

államtitkár.

MDK

Walter Ferenc épitész

magánépiti eng.

Épitő Ipar-Épitő Művésze, 1922. okt. 15. 152 l.

Walter Ferenc, ép.mern. MDK

Terv.: 19603. Kresák Mihály, névtelen u. 10.
földszintes ház.

Uj épitkezésre nyert engedélyek.-KP.-IP. 12.sz.1910.
márc.20. 131.1.

MDK

Walter Ferenc, ép.m.

87293. Szauer Gyula, Széll-u. 11.
földsz.ház.

Magámépitk eng.- Uj épitk. nyert eng.

MP-IP. 43.sz. 1909.okt. 24. 396.l.

MDK

Walter Ferenc épitész

Magánépitési eng. Bpesten. Vállalkozók Közl.
1909. okt. 2o. 3 l.

MDK

Walter Ferenc építész

fdsz ház

Magánépitési eng.Bp. Építő Ipar 1909. aug.1. 281 l.

özv. WALSER ROZÁLIA, asztalosmester

Pesti asztalosmester volt 1828-ban.-Terézvárosi lakos.-Helyrajzi szám: 330.-Segédek száma: 2.-Összeirási szám: 872.- 45.old.

BATÁRI FERENC: Pest-budai asztalosok 1828-ban
39.old.

Az Iparmüv.Múz.Hopp Ferenc Múz.Évkönyve. XIII. 1970. Bp. 1971.

MDK

Walter Ferenc

építész

Mag.építési eng.Bpesten. Vállalkozók Közl. 1908. márc. 4. 5.l.

MDK

Walter Ferenc építész

fdsz ház

Magánépitési eng. Bp. Vállalk. Közl. 1909, jul. 28.
4 l.

MDK

Walter Ferenc építész

Magánépítési eng. Bp. Vállalk. Közl. 1909. jul. 21. 3. l.

MDK

Walter Ferenc épitész

Magánépitési eng. Bp. Vállalk. Közl. 1909. jun. 21. 3.l.

MDK

Walter Ferenc építész

Magánép. eng. Bp. Vállalkozók Közl. 1905. nov. 1. 5.ol.d.

Walser József

pallért a XVIII. sz. derekán
Forgách János gróf ajánlotta a
pesti kőművesécheknek. W. Ma-
yerhoffer Jánosnál és Andásnál
tanulta meg mesterséget, de
a vári tanács közben járása sem hasz-
nált, mert a céhbe nem vettér fel.

Rch. 42. l.

ros polgármestere

BUDAPEST
934-MÁJ.-9 N3
T.F.b. 4 T.F.b.

Budapest székesfőváros polgármesteri XIV. (közművelődési) ügyosztály

gos Bizottságának

BUDAPEST,

I., ker., Aréna-ut ~~utca~~ sz.

Szépmüvészeti Muzeum

mintája. — 9639

Walser Ferenc

harangöntő

a VIII/B csop (vár- és témipar) juryjének kinevezett tagja

Közlezrkiáll

1175. l.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 485418

MDK

Walter Edit Hilda

polg. isk. rajztanitónői és kézimunkatanitónői oklevelet kapott.

Képzőműv. Főisk. Évk. 1915-16. 49 l.

WALTER Edit jestő

[illegible]

1914.-ben Nagybányán a Szabadiskolában dolgozott

Roti: Nagybánya... Bp., 1954. 331.l.

Walter Crane

M.D.K.

1900 ban az Iparművészeti Museum-
ban műveiből tárlatot rendezték

Ars decorativa: Az Iparművészeti Museum mestermüvei, 1e.

Walter Crane

1900 ban jár Magyarországon, ahol átplántálja William Morris kezdeményezését, jelentős szerepet a Iskolnay gyárban.

P. Breslyánszky Ilona,
Ismerd meg a kerámiát, Bp. 1966,
114 l.

Walter, Christianus, asztaloslegény

Győrben 1674-1699 között megfordúlt asztaloslegények jegyzéke: "Walter, Christianus, Bautzen, 1674". 120. old. 17. jegyz

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII. században - Adatok Győr város asztalosmüvességének történetéhez 93. old

Arrabona, 9. - Kantus János Múz. Győr, 1967. - A Győri Múz. Évkönyve

Walser Janka

1922/23 – 1925/26

Ferkèpzomfoiskèvk

147 l

én a történelmi órákban. Fegyvertársam a le-
lós, aki félországot hódított meg a nemzeti nép-
vertársam minden jóérzésű ember, aki rendet,
t és kalandmentes külpolitikát akar.
mhez, jóakaróimhoz. Szeretettel hivom őket, csat-
z. Én becsületes iparkodással szolgáltam minden
iájáért, küzdöttem a panamák ellen és segítettem
tem tehát a főváros közönségétől, hogy segítsen

me és bizalom fűz hozzám: **ne irjon alá senki-
n nem jönnek olyan ajánlási ivvel, melyen
erepel.**
a sorsdöntő választások előestéjén

Payr Hugó.

M.D.K.

Walser János
kádár

A magyar ipar egyik
meghonosítója

Dr. Belitzky János: A pest-budai magyar polgár születése
Városi Szemle, 1947 – 466 lap

Walser Frigyes

épület

1875 tajan telepedett le

Pesten

fervezte az ujperti protes-
tans templomot, melyet
1876-ban szentelsek fel-

Irod
2

Bauzeitung für Ungarn

1876. 188. l.

Walther Gida M;D;K.

üvegmozaik-ablakok a magyar pavillonban

Györgyi Kálmán: Az ipaműmüvészet a párisi kiállitáson
A világ iparmüvészete Párisban .1900. Szerk. Fittler
Kamill és Györgyi Kálmán
Klny. a Magyar Iparmüvészet 1900. évi folyamából 34.

Waltherr Gida

A Szent Ignác és Szent Miklós üvegképeinek meg
alkotója a müvész. Kiváló képességeit mutatják
ezek a képek, melyek az Erzsébet-városi temp-
lom számára készültek.
Laureatus: "Az uj Erzsébet-városi templom"
cimmel beszámol a templom épitkezéséről és
berendezéséről, valamint a közremüködő müvészek
munkájáról.

A HÉT, Bp. 1900. nov. 25. XI. évf.
47. sz. 750-751. lap.

MDK

Walther Gida

Györgyi K: Az iparm. a párisi kiáll.on. MI 1900. 235-240. l.

MDK

Kernstock Károly, festöm.
Waltherr Gida, üvegfestö

255. A hét vezér .A debreceni Városház nagytermének
szines ablakai. Üvegmezeik. Repr.

Festette K.K. Készitette W.G.

Magyar Iparmüvészet. 1912. 277.1.

Waltherr Gida üvegfestőművész

"Leó pápa medaillon" a müvész üvegfestményét hozza a lap. Repr.
"Gót, román és barokk stilü mozaik kivitelü ablakai az üvegfestészet remekei"-irja a lap, s felsorolja azokat a templomokat, melyek ablakait a müvész készitette.

Képes Családi Lapok, Bp. 1903. május 31. XXV. évf. 22. sz.-hoz tartozó rendkivüli melléklet 4o. lapján.

Walther Gyula

Kivitelezte Hajdu vármegye székháza díszterme részére Kernstok Károly üvegablakait.

Török Gyula: Kernstok Károly üvegjei. Magyar Hirlap

1912. szept. 6. K.

U. 474.

,60	450
,60,80	510
,50	590
60	700
	810
	5
	920

Bandi

0,60,80,110,	120
,80,	200
30,110	320
50,60	380
,70,80	520
,80	640
40	680
30	710
	730

Walther Gyula

üvegfestő

festett üvegablakokat kerütett a bpesti erzsébetvárosi pléb. templom részére az 1890-es évek végén.

Horvtemplép

40. l.

1890-es évek vége

Walter Gida
üvegfestő

Walter Gida üvegfestő-mühe-
lyébe került nyáron szimidőben
dolgozni a 13 éves Légrády
Sándor.

Lencsó László: Légrady Sándorról
Művészet, 1971. junius - 24 oldal.

MD K

Walther Gyula, Kernstok Károly festöm.

W.Gy. kivitelezte Hajdu vármegy székháza diszterm részére Kernstok Károly üvegablakait.

Török Gyula: Kernstok Károly üvegjei.
Magyar Hirlap. 1912. szept. 6. U.474.

Scolari Fülöp

Egész alak, hétnyolcza
va. Húllámos haja, szemi
me barna. Lecresztett k
tartja. Teljesen vértbe va
köntöse kilátszik. Bal m
A háttért képező márvány
Alól: „Dominus Philippu
Victorie Thevcror."

Olajfestés, vásznra, r

az 58453/92 s. sem

1893: I. 16-án kelt

Balló Ede festette a f

(201/92 és 20/93) 1893. oktober 10-
Ára 800 frt.

1896. III. 3. az erredéves
hozzuk 1896. XII. 28 – 2

az

Palazzo anticob

Kammerer Ernő
elhatarásához képe

Walther Gida

l. Kalmüeml

92. l.

IV. Kön. 3
Lat. N° 470

Waltherr Gida
mozaik

Margittay M: Lakásművészeti kiáll. Magy. Iparművészet, 1912. 135 l.

MDK

Waltherr Gida
üvegablakok

Lukács Zs: Egyházművészeti kiáll. Magyar Iparművészet, 1908, 257-258 l.

Walther Gida
ügyfestő

C.

Makay Lajos dr

A budapesti közép.
Oltáregyesület
Bp. 1910. 219 l.
Képekkel

4.		Vajdahunyadi vár költségeire 1. közte 1 let díja 100 kor. 1 vár
5.		Zólyómi vár fe geire várfelügyelő t

rendes ki

Budapest 1919

Walther Gida

üvegfestő

l. Unghváry Sándor

festő csomagjában

Tieber Henrik:

Korszerű egyházmüvé-
szet. Bp. 1913 -

der siebenbürgen-sächsischen Plastik
ungarischen Goldschmiedearbeit und
. Daß in kleinen Proportionen gehal-
Einzelheiten, die enge Verwandtschaft
te in Győr (Raab) aufbewahrten, mit
slaus des Heiligen kann davon über-
sene, im Maßstabe ~~mächtig~~ gesteigerte
eich mit der Darstellung des Heiligen
Buchdeckel des Antifonale von Győr
: Kleinplastik erscheinen.
zur Zeit Sigismunds gewirkt. Sein für
Bestellung des Raaber Domherrn und
427 gemaltes und heute im Christlichen
k leitet die Spätgotik unter deutschen
ımernden Stilphase eines neuen Wirk-
Altars hatte er seinen Namen in der
vigt, womit seine nationale Zugehörig-
lie ungarische Kunstgeschichte ~~ist nicht~~
r Höhe des gleichzeitigen europäischen
rliche ungarische Malerei abgeschlossen
ortgeschrittensten Probleme die neue
em Umstande, daß er durch gleichzeitige
flüsse die vielfach gegensätzlichen Bild-
n Kulturgebiete ausgeglichen und ver-
die Mission der ungarischen historischen
er großen zweiten Aufgabe, gegen Osten
ınd überhaupt der westlichen Zivilisation
st meistens aus diesen beiden Faktoren,
inungen abzuleiten.
gens auch vor dem Auftreten des Thomas
in der Wandmalerei. Die haupt-

Walther Gida

l.

Gereczerajžlar

266-h.

Walther Gida

üveggarto

l.

Győr Páris I

78 l.

Walter Gida

üvegfestő

Készítette az ede-
lényi sk. templom
festett ablakait, köztük
a szt. Erzsébetet és szt.
László ábrázolokat
Roskovics Ignác
festményei után

Nagy Géza: Első
fogadalmi templom
Erzsébet királyné
emlékére. Bp.
1905. 26. l.
27. l.

Walther, Johann

M.N.K.

A sárospataki vérkastély déli szárnyának és udvari folyós-jának traktussal történt bövitésének terve

1840

repr.

Béthay Mihály: Sárospatak....
Magyar műemlékvédelem 1961-1962. Bp. 1966. 71.l.

WALTHERR Gida

MENDÖL Zsuzsanna: Épületekhez kapcsolódó diszitő üvegmunkák Pécsett. - A Janus Pannonius Muzeum Évkönyve, 35. 1990 (1991 22o.p.

Kivitelezte 1913-ban Gebauer Ernő egykárjtonját három üvegkép, melyek a pécsi Gindl-féle cukrászda - Szinház tér 2. - kirakatában függött és az épület történetére utalt.

MDK

Walther, Johann

épitész

A sárospataki Rákóczi-vár nyugati és déli szárnyának udvari tractusaihoz XX 1839-40-ben készitett terveket. Romano /Johann/ irodavezetője lehetett.

294.o.

Borsos László ism: Dercsényi Dezső-Gerő László:
A sárospataki Rákóczi-vár Bp 1953.
Müv.Ért. 1955. IV. évf. 2. sz. 293-294.o.

Wlther

Walther János

l

Váci Mur. lajstr

184. l

M.D.K.

Walther , Johann

Sárospatak, melegház-terv, 1839, repr.

Dátshy: Sárospatak

Magyar Műemlékvédelem 1961-1962, Bp. 1966.

MDK

Waltherr Gida

Szt.László Moldovában. A Szt.László Tarsaság épülete nagycsarnoka szines -üvegmennyezetének részletei. Repr.
Készültek Waltherr Gida műintézetében.

Magyar Iparművészet, 1912. 9-10.sz. 359.l.

MDK

Waltherr Gida és Roth Miksa

készitették az alábbi templom üvegfestményeit

- Az Erzsébet Örökimádás-templom. Magyar Épitőművészet 1907. 10. sz. 18.1.

MDK

Waltherr Gida

Kernstock Károly tervezte a hét vezér szines ablakait a debreceni városház nagy-terménének. Készitette Waltherr Gida. Repr.

Magyar Iparművészet, 1912. 277.l.

Auktion 12.—17. April 1926.

Walther Johann

l.

Váci Mur. Cajstr

235. l.

Walther József

váci festő

Emlitve

Trag Erd

63. l.

Walthier Antal

1846

l.

Ságüvegesipar

255. l

N

J. H. Képgyűjteménye. U. M. Dion II - 1871,

372 l.

Kölni

Wémet (Van Eyck) Madonna, ívezetes ca-
nokban, lábainál a hamaldúli szerzet ö
főnöke.

Wincs

Walthier Antal

Pest 1827

l.

Sagüvegesipar

262. l.

274. l.

Walthier Antal

Pest 1824.

II. cehm

l.

Ságüvegesipar

273. l.

1827. II cehm

n. o.

6U7 AP LBT
9.8 FEB 25 23
N 4 V
LFh LFh

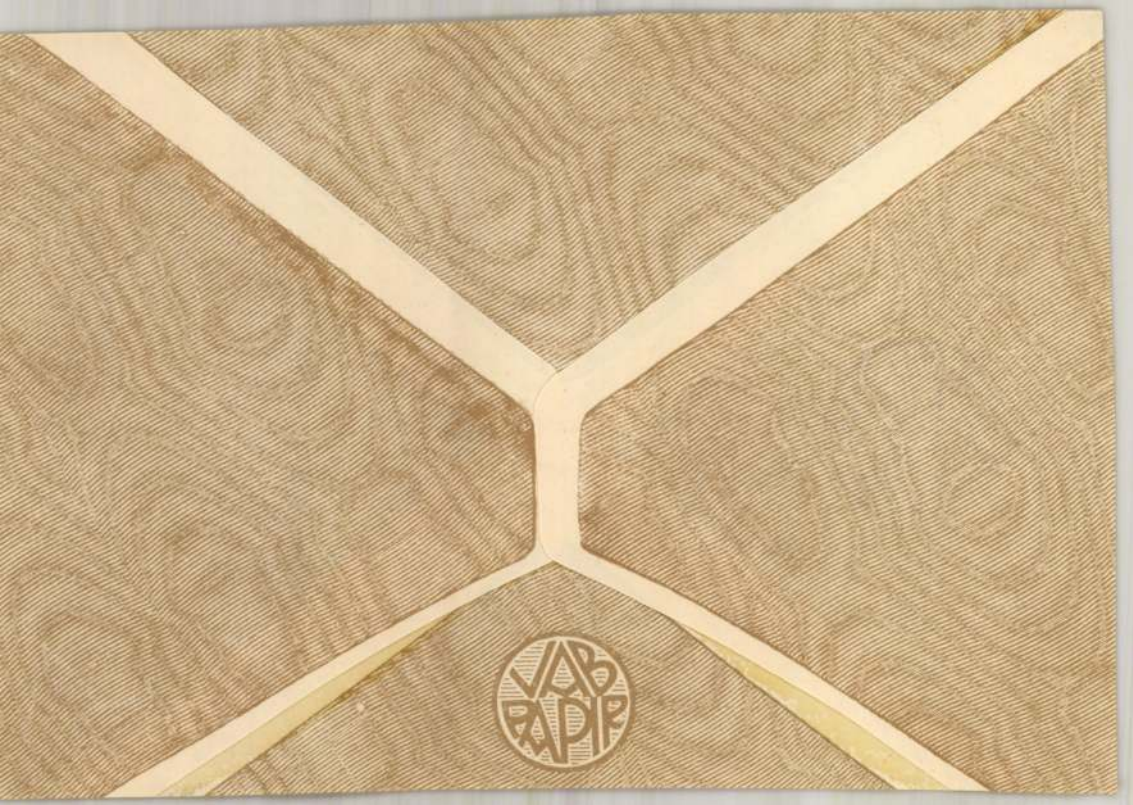
VAB
PAPIR

MDK

Walthier Gábor

építészmérnök

baktai: Nem boszorkányság. Népszava 1959. jul.18.
1 old.

Magyarország legnagyobb paplangyára
Nagy aranyéremmel kitüntetve

TEHEL ÉS TUSCHÁK

PAPLANGYÁR

VIII., GYULAI PÁL UCCA 16

A Rókus kórház mellett Kőfaragó ucca sarok.

TELEFÓN: 1—325—77.

RÉGI DUNNÁBÓL 24 ÓRA ALATT
GYÖNYÖRŰ PEHELY PAPLANT
KÉSZITÜNK.

PAPLAN TISZTITÁS
TOLL TISZTITÁS ÉS ELADÁS.

KÜLÖNLEGES VATTA, GYAPJU ÉS PEHELYPAPLANOK MÜVÉSZI KIVITELBEN.

Walther Olga

nöi rajzontak

9 hónap, jeles

tanár Böhm János

Iparrajziskola 1907

Salamon.

Kibékülése.

Az oszlopcsarnokos sirboltb
a koronázási diszbe öltözött Lász
A háttérben főpapok és az előtérb
főurak láthatók. Felirata:

Salamon kibékülése

Fm., mér. 13.3: 17.4 cm.

Sz.n. 1
680-90

alszászi Waltherr László

építész.

Szül. Budapest 1886.

Oklevelet nyert 1910.

Névjegyzmüegyetem 22. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Walther Gida

üvegfestő

lásd

Magyar Építőművészet

1907. 10. s. 18 l

Walthier Gábor

N.E.: INTRANSZMAS irodaház, Budapest, I. Márvány utca. - Épitész: Nagy Elemér, konstruktőr: Makkai Géza, statikus: Walthier Gábor, belsőépitész: Moess Tibor, kerttervező: Prétsch Erzsébet. /ismertetés képekkel/

Magyar Épitőmüvészet, 1970. 5ssz. 39-45.

Walther Gábor statikus és Szalai István építész

fervestet a Martinelli téren

épülő új szélhás és emeletes garács

épületeit.

Magyar Nemzet 1970 február 3.

5. old.

W a l t h e r r G i d a
festő

Alkotmány. 1912. okt. 20. (A Szent-László-Társulat üvegfestményei.)

MDK

Wálter Ferenc építész

Magánép. eng. Bp.én. Vállalk. Közl. 1907. okt. 9.
5. l.

Budapesti Mérnöki Kamara
A. 88/1930/2. szám.

MEGH

a Budapesti Mérnöki Kamara 1930. évi ma
kapcsolatosan alant mega

RENDES (XI.) K

Tárgys

Első nap: 1930 március 21-én pénteken délután 4 órakor a Budapesti Mérnöki Kamara helyiségében (Budapest, VIII, Scitovszky-tér 2).

1. A közgyűlés megnyitása.
2. Jegyzőkönyvhitelesítők felkérése.
3. Választási elnökhelyettesek és szavazatszedő-bizottságok kiküldése.
4. A Kamara elnökének, két alelnökének, titkárának, pénztárnokának ügyészének és negyven választmányi tagjának megválasztása, aminek idejére az elnök az ülést felfüggeszti. (A választmányba ez alkalommal 14 mérnököt, 5 építészmérnököt, 13 gépészmérnököt, 2 vegyészmérnököt, 1 bányamérnököt, 1 vaskohómérnököt, 1 fémkohómérnököt, és 3 erdőmérnököt kell választani.)
Szavazás délután 5—8 óráig.

Második nap: 1930 március 22-én, szombaton, a Buda-

Valther Gida

budapesti üvegfestő.
készítette a veszprémi székes-
egyházban Szt Mihály
üvegfestményét, valamint
több n. o. az összes üvegfest-
ményeket - 1908.(?)

Ádám Ivan: A veszprémi
székesegyház. Veszprém 1912.
II. r. 525. l.

1.–9. ü., I.–XXIV. képes
tétle

Budapest
Hornyánszky Viktor
1900

Walther Gida

budapesti üvegfestő
ifj Storno Ferenc rajzai
alapján készítette az
esztergomi Szent Anna-
templom üvegfestéseit
ablakait

Szárnord 56 cl.

Walter Gida

üvegfestő

Röth Miksa kartonjai után készítette a bpesti Örökimadai templom festett üveg ablakainak egy részét

Horvtemplép

43.1

WALTHER Gida

üvegablakok kivitelezője, Kernstock Károly kartonjai alapján

GELLÉR Ferenc: Régi vármegyeháza rekonstrukciója. [Debrecen]. = Magyar Építőművészet, 1990.2.sz.

10.p.

December 12-én /szerdán/17,oo órakor
sülések Szövetsége S
- Karácsony ünnepe.
játék. Közreműködn
Főiskola hallgatói
A programot szerve
tanár.
- Tombola.
Házigazda: Horváth J

December 16-án /vasárnap/ 17,oo órak
halom u 17./ Vass Jó
nyitja meg.
Zongorán közreműködi

December 19-én /szerdán/ 17,3o órako
kultúrtermében
- Kis karácsony, nag
nya: Juhász Judit.
Közreműködnek az E
tagjai.
- Minitárlat a karác
A műsort és a mini
Heil József.
- Rendhagyó tombola.

Decemberben még tervezünk:
- A két ünnep között
- A Zeneakadémia épü
verseny meghallga

Előzetes:

Waltherr Gedeon MDK

müépitő és üvegfestő

Kitüntetés.

Vállalkozók Közlönye 1908. jan.15.4.o.

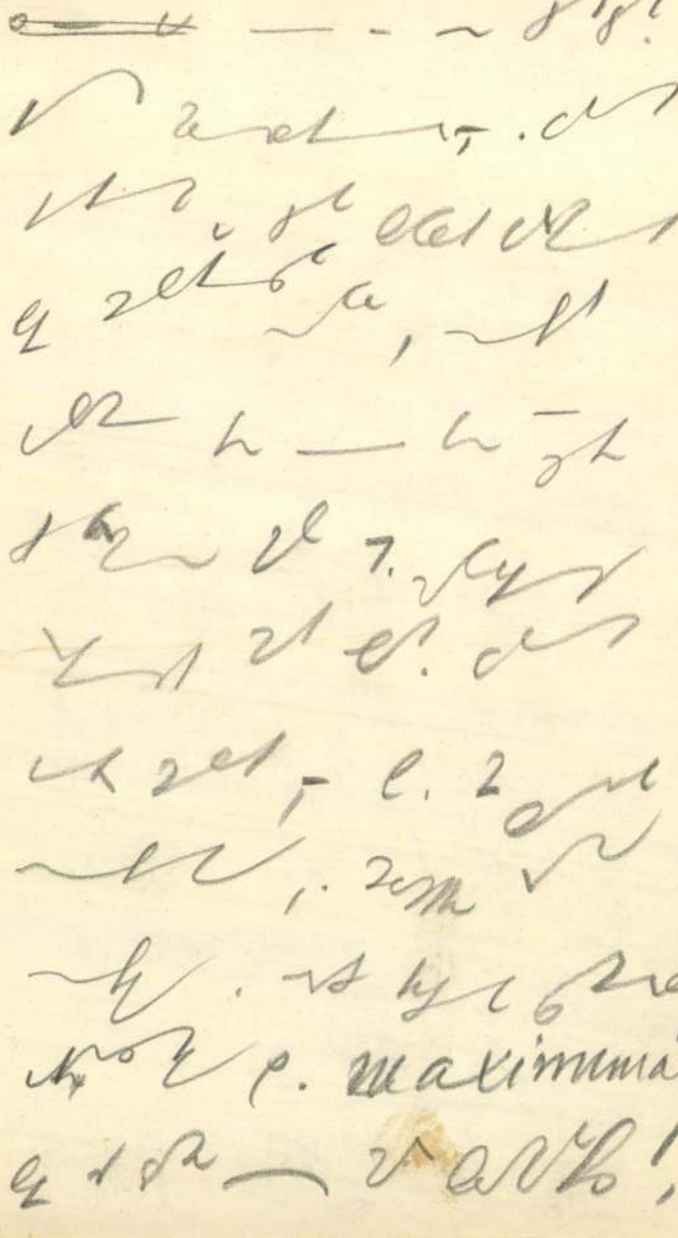

Walther Gida

üvegfestő

Kernstok Károlynak a hét vezért ábrázoló ~~üvegfestmény~~ kartonját kivitelezte.

MMÉE Közl. 1914. 123. l. (Hajdu vármegye uj székházépülete.)

RÉTHI · ZSIGMOND

TELEFON · 328

ANTIK:
ÉKSZEREK · BUTOROK
MÜTÁRGYAK
ART · OBJECTS
JEWELLERY
ANTIQUE · FURNITURE
KUNSTGEGENSTÄNDE
ANTIKE · MÖBEL

BUDAPEST
IV · VÁROSHÁZ · UTCA · 1
STANDARD · PALOTA

MÄI BÖHM
KÁROLY

ÜVEGFESTŐ

BUDAPEST, VI
ORSZÁGBÍRÓ U. 33.

Walther Gida

ORSZÁGOS
ÜVEGFESTÉSZET

WALTHERR GIDA

BUDAPEST, VIII. KER.,
HORÁNSZKY-U. 13. SZ.

SZÁMOS KITÜNTETÉS
ÉS ELISMERÉS MŰVÉSZI
MUNKÁÉRT

Kiadás 1908.

WALSER Ferenc harangöntő

Budapest 1925

VÁRADY József: Tiszántúl református templomai. I-II.köt. Debrecen [Sajószentpéter] : Tiszántúli Református Egyházmegye, 1991
55, 61, 73, 183,

WALTHER GIDA

Prakfalvi E.: Röm. kat. templ.

2003.

23.o.

az 1400-as években *Kálváriák*, passió-témák
1524 *Veronika*-ábrázolás is lett: például *Felsőboldog*

A *Krisztus a kereszten*-ábrázolás a keresztr
megformálása és az ábrázolás tartalma azonba
emlékek olykor az előző évszázad megoldá
Keresztrefeszítés, ahol a kereszt és a corp
keresztrefeszítésnek kozmikus jelleget kölcsön
676–677 bizánci kompozíciók is. A *gelencei* falképei
Bizánci előképre utal kezeinek gesztusa, sötét r
szereplőknek a kereszt körüli elhelyezése is.

A 14. század közepe táján – jórészt az 1320-as
az eddig triumfális vagy szemlélődő felfogásr
válnak: Jézus Krisztus földi halandók módjá
kiindulva szintén a kereszthalál kínjának részes
megváltásban ezzel a *co-adjutrix* szerepét válla
709 főszereplőjévé vált, élénk mimika és túlhajtott
198 *szepesdaróci* templom diadalívkeresztjén.
1291 Az 1400-as évek körül a *Keresztrefeszítés*-jel
templom falképén angyalok fogják fel kehelyb
1425 eucharisztikus vonatkozása válik hangsúlyosa
Keresztrefeszítés-téma egy sokalakos, narratí
feszítés történetének az evangéliumokban elme
utolsó szavai Máriához és Jánoshoz, az ecetes s
garamszentbenedeki oltár sokalakos Kálvár
1735 megoldású *nagyszebeni* falkép képviseli.
1263–1265 A 15. század közepétől a keresztrefeszítést m
a *kassai* dómban) képviselik. Ezeken Mária ke

WALSER FERENC (harangöntő)

Várady J * Dunántúl ref templ 2

DIÓSGYŐR,

2001.

371.o.

WALSER FERENC (harangöntő)

Várady J.* Dunántúl ref. templ. 1

Diósgyőr, 2000

146.o.

[illegible]

WALSER FERENC (harangöntő)

Várady J * Dunamelléki ref templ 1

Gyoma, 1993

20.o.

VITLSER FERENC (harangöntő)

Várady J * Dunamellék ref templ 2

Diósgyör

1994

259.o.

97.02.04 &
97.01.09 &
96.12.18
knde= kndok

WALSER Ferenc harangöntő

Bp. 1906

Szilágyi István 1990, 151. p. skk.

ak a harmadikat találta kellő mér-
ép és az ország sorsát szivén vise-
t természetes úton, megérzés, rá-
eg lehet magyarázni, de méginkább
. Szent István életében a csodák
m környezete kíváncsiságának fel-
hanem olyan uralkodóról tanúskodnak
landóan s egyszerre tudatában volt
nak, s az égi királlyal szembeni
jellemvonása kortársainak is fel-
ikor az 1018-ban Bizánccal szövet-
gárok elleni háborúra, mert a bol-
családot összekötő dinasztikus há-

MDK

Walser ,svájci ép.

a magyar alkotmány helyreállitása után Schulek visszatért Bécsből hazájába Pestre. Itt baráti-társas viszonyban munkálkodott vele.

Medgyaszay Benkő István: Schulek Frigyes.
MMÉE Közl. 1911. XLV.kötet. 48.sz. 595.l.

Walser Frigyes
épitett

b. Siklóssy F K T tört.

156. C.

Walser Ferenc

ontotte 1892-ben a budapesti Bazilika
nagyharangját (7435 kg.)

Mozaik a Fővárosi múltjából
Budapest, 1971. 1. sz. 42. l.

Walser Ferenc

harangöntő

1894-ben öntötte a péceli ref. templom harangjait.

Galgóczy Károly: Péczel község leírása. Bpest, 1896. 39. l.

...apu-ter 4. sz.

A Műemlékek Országos Bizottsága nagytekintetű
elnökségének

Walser Ferenc

ród

S. J. A pesti Szóttemplom

uj harangja Vasvys

1863. 478 l.

Walter

haraingonto

lisd

Vas. Ujs 1892. 379/l

Walser Ferenc

laisd

Jáa 1905. 208.l

210

..... nevü munkás igazolta

.....

a művezető aláírása.

ezem:

.....

ő helyettesének
a.

Endrényi Imre, Szeged.

Walser Ferenc

harangozto

Pesten 1864.

V. Bp 79. l.

~~Beszterczebányai minzemu érem – és pénz-~~

~~gyűjteménye III. 221~~

Walser Ferenc

harangonto

Zi. 2265

~~Acquisitionis negotii~~ III. 205.

Walser Ferenc

pesti harangöntő
életrajzat

lásd

Gellérs Mór A magyar
ipar uttörői. Bpest
1887. 81. l.

Walser Ferenc id.

harangöntő

l.

Élet.

Rát Str. 1084. l.

83.

— Rausch

— Überfärbte Kohlenzeichnung

Walser Ferenc

Bpest 1864–1892

irod.

Kovács Harang

66. l.

Walser Ferenc

utóda Bp. 1899–

u. o.

Walser Ferenc

harangöntö

1863-ban ujra öntötte a-z alabbi templom XVIII. nár-dbeli naag harangjat.

1879-ben három uj harangot öntött

Szabó pesti ferencrendiek

37. l. 38. l.

LEJÁRAT év, hó nap | Kamat nap | Kamatszám | ÖSSZEG Pengő f.

Könyvete

~~% kamat~~

Tartozik

KELET		Hivatkozás	TÉTEL
év, hó	nap		
1934. nov. 3	28.	N. 1.	Értékpapír vételéért

Walzer Ferenc

Harangöntő

l.

Faragó Bálint:
A mezőtúri ref. egyház
története 1530 – 1917-ig.
Mezőtúr é. n. 278. l.

III.

713 (1982)
820 (73).

ott 1891 márczius 26-án.

6-án Az előbbinél piros s az utóbbiak innensőjénél

kel. ~~sétálnak~~. Jobbról, a háttal ülő hölgy közelében
fekete kabátot és fehér nadrágot vi-
~~ben~~ távozó hajót kisérik figyelemmel.
ő leány közeledik piros ~~nap~~ernyővel, mö-
et, ~~kik közül az innensőnél~~ csipke nap-
ak a homokban és egy férfi ~~ásással~~ tol-
lhők mögül a nap sugarai csak itt-ott
an: „ten Cate
le Havre 1900.“.

3. sz. előterjesztésre 1901: III. 27
n. (151/901.) Elszámoltatott 1901: VII

01: IX. 23-i 64907 sz. rendelet. (554/901)

143

[38]) *Hampel*, Arch. Ért. XX. (1900), 361—374. old.; *U. az*, Zeitschr. für storische Waffenkunde II. (1900). S. 192—201.; *Nagy G.*, Bud. Rég. VII. (1900) —83 old.; *Henning*, Der Helm von Baldenheim, Strassburg, 1907., S. 70.; *Fettich*, r Schildbuckel von Herpály. Acta Archaeologica I. (1930), S. 230—233. *Alföldi*, ne spätrömische Helmform und ihre Schicksale im germanisch-romanischen ttelalter. Acta Arhaeologica V. (1934). S. 99-144.

[39]) *Jankovich Miklós*, Pesth városának hajdani helyheztetése. Tudományos űjtemény 1817., X. 57—64. old. Jankovich itt nem római erődről beszél, hanem a árok pusztítása előtti pesti várról. Leírása nem világos, de egyes részletek, p. o. satornázáskor előkerült saroktorony csak a római vár keleti falának felelhet meg. sféleképen vélekedik *Rómer*, id. h. 33—36. old. *Salamon*, id. h. II. 171. sk. old. álja Jankovichot, s nemcsak a római vár létezését tagadja, de J. adatait az Árpád- i várra nézve sem fogadja el.

[40]) *Paulovics*, A dunapentelei római telep (Intercisa). Archaeologia Hungarica 1927. 23—24. old.

[41]) *Friedreich*, A budapesti piarista telek története. 1914. 30. sk. old., 9—11. ek. — Ennek a fürdőnek egy részét már 1799-ben megtalálták a Glöckelsberg- udvarán. Az egykori Historia Domusban helyesen írták róla, hogy római meleg- lő volt (Hist. Coll. Pest. S. P. 81—82. old.). Erre a római fürdőre gyakran történt atkozás Pest leírásai alkalmával. Így *Patachich*, Történeti jegyzetek szabad lyi Pest városról. 1839., 6. old.: »Hogy Pest már a rómaiak alatt fenállott, arról kételkedhetni, mert még jelenleg a' kegyes oskolák' szerzetének épülete alatt

[56]) *Melich*, A honfoglaláskori Magyarország. 1929. 137—140. old.
[57]) *Szentpétery*, 321. sz.; Fejér, III. 1. 264. old.
[58]) *Salamon*, id. m. II., 86. sk. old.
[59]) *Spilevski*, Drevnie goroda i drugie bulgarsko-tatarskie pamatniki Kazanskoj gubernii (=Régi városok és más bolgár-tatár emlékek a kazáni kormányságban). Kazan, 1877. 114. Idézi *Fehér Géza*, A bolgár-török műveltség emlé és magyar őstörténeti vonatkozásaik (Archaeologia Hungarica VII.) 1931., 84. o
[60]) *Fehér*, id. m. 39. köv. old., 3—5. képek.
[61]) *Fettich*, A levediai magyarság a régészet megvilágításában. Század LXVII. (1933), 258., 396. old.
[62]) *Fettich*, id. h., 9. kép.
[63]) *Fettich*, Adatok a honfoglaláskor archaeologiájához. Arch. Ért. XL (1931), 57. köv. oldal; u. az, Századok. LXVII. (1933), 383. sk. old. — A mexikói sírt legközelebb kimerítően fogja tárgyalni Fettich Nándor a honfoglalásk emlékeinkről szóló nagy monografiájában. A jelen alkalommal mi csak a l jelentőségére akartuk a figyelmet felhívni.
[64]) *Nagy Géza*, Arch. Ért. XXVI. (1906), 134. old.; A Magyar Nemzeti Múze Multja és Jelene. Budapest, 1902. 167. old.; *Hampel*, Újabb tanulmányok a h foglaláskor emlékeiről. 91. old. B.
[65]) *Paulsen*, Magyarországi viking leletek az észak- és nyugateurópai kult történet megvilágításában (Archaeologia Hungarica XII.) 1933. 34. sk. old.
[66]) *Paulsen*, id. h. 44. old.

unbedingt nötig, um die plastischen Blöcke im Gleichgewichte zu halten, ein Plus würde aber schon auf Rechnung der Geschlossenheit gehen, wiederspräche der Materialgerechtigkeit und den aprioristischen Forderungen plastischer Kunstübung. Als für die künstlerische Lebenshaltung Ofens um 1500 besonders bezeichnend kann hervorgehoben werden, dass die angewandten Architekturformen eine gewisse Umdeutung in gotischem Sinne erfahren haben, was nicht so sehr in den Einzelnformen, als vielmehr in der Gesamtwirkung des Turmbaus zur Geltung kommt. Als ob sich aus der ursprünglichen Formenwelt des Kirchenbaus etwas in diese durch und durch vom neuen Kunstgeschmack durchdrungene Darstellung eingeschlichen hätte. Diese innige Verzahnung der beiden Zeitströmungen determiert ausser dem Steinmaterial und der mündlichen Tradition diese Schöpfung als Schwanengesang der Ofner mittelalterlichen Kunst. Denn was die Entstehungszeit anlangt, so bewegen wir uns gerade infolge der Relationen zu den Carpaccio-Bildern auf ziemlich sicherem Boden. Die Serie in der Scuola S. Giorgio degli Schiavoni ist zwischen 1502—1507 gemalt worden, die Komposition in S. Giorgio Maggiore etwas später, so dass wir mit dem Jahre 1507 einen wichtigen »terminus post quem« besitzen.

Auffällig ist, dass am Ende der Entwicklung eine solche Auffassung steht, welche nicht den nördlichen Überlieferungen der St. Georgsikonographie folgt, zu deren Ausbildung Martin und Georg von Kolozsvár mit ihrem bekannten Standbild einen so wesentlichen Beitrag geliefert haben. Dem gegenüber weist der St. Georg von Ofen unmissverständlich nach Süden, nicht nur was das venezianische

Reiter sind bei Riccio in antiker Rüstung wiedergegeben, welche dem Konstantinsbogen entnommen ist. Die beiden Gegner haben hier den Platz gewechselt, wodurch die Kampfhandlung überzeugender, die Haltung der Lanze natürlicher geworden ist. Auch der Hintergrund dient der strafferen Einheit der Bildgestaltung, ohne jedoch die Geschlossenheit und das gespannte Kräftespiel des Ofner Reliefs zu erreichen. Übrigens war diese Gruppierung in Oberitalien schon vor der Konzeption Donatellos bekannt, was unter anderem auch das Grabdenkmal des Bernardo Maggi im Dom zu Brescia vom Anfang des XIV. Jahrhunderts beweisen kann. [16]) Wir haben hierin eine typisch oberitalienische Anordnung zu sehen, welche auch auf entlegeneren Gebieten des venezianischen Kulturkreises in ähnlicher Fassung auftritt und auch in der Architekturplastik nicht selten ist. Zum Beweis sei hingewiesen auf die Drachendarstellung einer aus der Zeit zwischen 1435—1451 stammenden Wandkonsole vom Ragusamer Rectorenpalast,[17]), welche trotz allen phantastischen Beigaben ebenfalls vollkommen den Anschein des Organischen erweckt, wie die Bilder Carpaccios oder der Meister der Ofner Reliefplatte. Diese Tierform unterscheidet sich durchaus von dem reptilienhaften (Prag), oder dem mit riesigen Stacheln bewehrten Untier von Stockholm und wirkt trotz den kleineren Proportionen als ebenbürtiger Gegner des Ritters, was vom Standpunkt der Bildwirkung durchaus nicht gleichgültig ist. Bei Carpaccio und noch mehr bei seinem Ofner Nachfolger sind wir nicht nur Augenzeugen einer geschickt vorgetragenen Bühnenszene, sondern hier ist von einem ernsthaften Aneinanderprallen die Rede, hier geht es um Leben und Tod. Diesem Eindruck dient auch die Reduzierung des Hintergrundes

Walser Ferenc

harangöntö

l.

Közlegkiáll

180. l. 183. l.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél)
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szer
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemel

"Pátria" r.-t. Budapest — 435

Walser Ferenc

harangjonto

irod

Kurtz Vilmos

A budapest-ferenc-
varosi röm. Eath-
plébániatemplom.

Bp. 1879-33. l.
34. l.
35. l.

Az eskűtéri híd lánctagjainak megmunkálásá

a láncklerakó hely alaprajza (2. ábra) és a

Walser Ferenc

pesti karangontö

az alábbi neuvreth.

kiállitáson

mention honorablet

kapott.

Exp Paris 1867

(Exposants 8. l.)

Vác megyei város közműveitől

136/1945. közmű sz.

T. fogyasztónk!

Értesítjük t. fogyasztóinkat, hogy a felemelt díjak megnövekedett kiadásaink ideiglenes fedezésére szolgálnak mindaddig, míg a Közellátási miniszter úrnak az árrendezésre vonatkozó s minden a díjakat érintő ártényező figyelembevételével megállapítandó díjak mértékéről rendeletileg nem intézkedik. A jelenleg engedélyezett szorzószám a multévi díjaknak tízszerese. A vízdíjaknál a szorzószám április és május hóra egyenkint ötszörös, június hótól kezdve tízszeres.

Vác, 1945 július 4.

Vác m. város közművei üzemvezetősége

Pestvidéki Nyomda Vácon 336/45

Walser Ferenc

Narangöntö

l.

Rath György 1896

2861

3.sz.kérdőponthoz.

Rövid helyzetmeg

Feladat:

Megerősitet
1./Rohamcsónak
2./Tagokkal va
3./Hidon való

1.-hez: A rocs-kal
hajtani,ehhez rendelkez
Tekintettel arra,hogy a
munkát az árkászokkal e
2.-höz: A tagokkal
hajtani.Az áthajózáshoz
szolgálására a szd.legé
3.-hoz: A hidverés
mu legénység szabadul f
A feladat végrehaj
~~nem sok,de elég~~,mert a

Walser Ferenc

harangöntő

l.

Ráth György 1896

206 l.

48. Ereklyemuz.

ve áll
léz, Leeresztett jobbkezében kivont kardot
val pedig a piros bársony-székre támaszko-
ap van nemzetiszinü szalaggal. Lábait ke-
nöldöke szőke, szeme kék. Mellét nemzeti ko-
kardkötő szoritja, fehér nadrágja himezett,
háttérben balra zöld függöny lóg.

cm.
árczi emlékek muzeumából (107/95.No.31).
3-iki 14895 sz. leirat alapján (159/96).

1183

Walser Ferenc

harangöntö

l.

Ezredéveskiáll.

VIII. 6. csop. 100. l.

leset az 1867-i koronázáskor készítet-
ték. Eredetileg úgy viselhették, hogy kerek bársony, selyem, vagy szőrme süvegre húzták rá. A Szent Koronát és a koronázási jelvényeket alkalmam volt 1938 augusztusában ismételten és huzamosabban tanulmányozni; 1916-ban pedig, néhai Fejérpataky László val és Varjú elemérrel együtt bélése nélkül megvizsgálni. A fenti rövid fejtegetések e közvetlen vizsgálatokon alapulnak. Az 1916-i vizsgálatunk eredményét s az akkor felvett jegyzőkönyv részleteit VARJÚ ELEMÉR tette közzé (id. m. *Arch. Ért.*, 1920—22. 56— l.).

Walser Ferenc

harangöntő

l.

Schoenjózsefváros

15. l

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

Walser Ferenc

harangok

MDK

Walser Ferenc

harangöntő

MDK

1866-ban átöntötte a pesti ferences templom megrepedt nagyharangját. 1879-ben még három uj harangot készitett.

Szabó Erzsébet: A pesti ferences templom
Bp. 1959. 30.o.

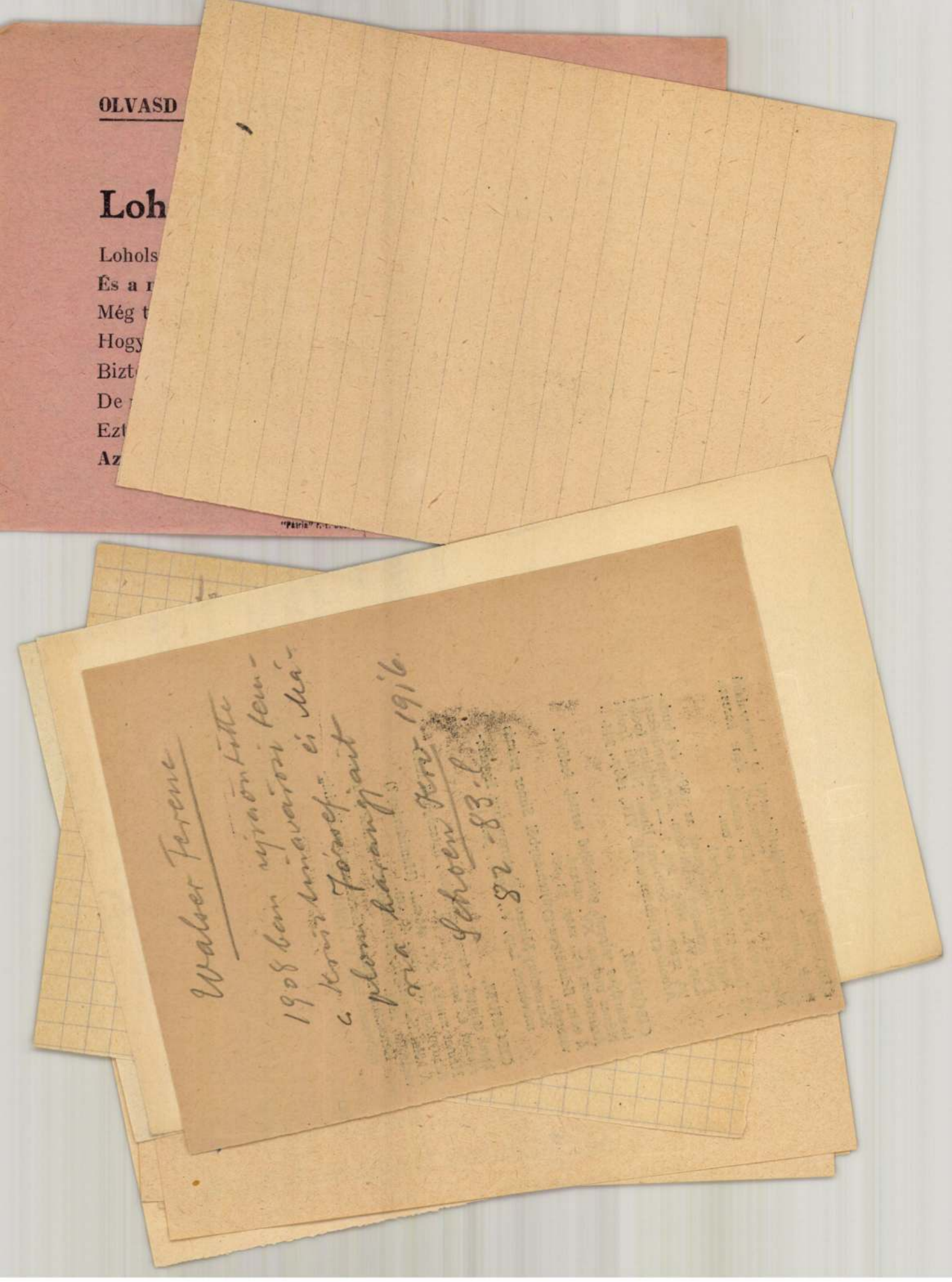
OLVASD
Loh
Lohols
És a r
Még t
Hogy
Bizt
De
Ezt
Az
Walser Ferenc
1908 ben nyráontitte
a Kristinavárosi tem-
plom József és Má-
ria harangjait
Schoen Kr. 1916
82-83. l.

IPARMŰVÉSZ

A MAGYAR TÖRTÉNETI MÚZEUM

Iktatói szám: ..... 19.....

A leirat vagy beadvány { kelte és száma: .....
beérkezése: .....

Tárgy:

.....

.....

.....

.....

Walser Ferenc

harangozó

é.

For III. Béla

265. l.

269. l.

270. l.

273. l. gobbúr

Walser Ferenc

Marangoni

l-

Arv. Köl

1939.89.

102.l-

1806. HIMZÉS, vászon alapon, vörös
század
M 0,44—0,37 cm.

1807. HIMZÉS, vászon alapon, piros s
század.
M. 0,86—0,38 cm.

1808. HIMZÉS, fehér alapon, sokszi
lekből alkotott sűrű minta, fe
M. 0,82—0,49 cm.

1809. ÁBRÁS-BÁRSONY, fehér féls
négyágu rozetták. Kis-Ázsia (
M. 1,60—0,44 cm.

1810. LEPEDŐSZÉL-RÉSZLETE, v
tulipán csokorral. Magyar, XV
M. 0,34—0,32 cm.

1811. ANTEPENDIUM-RÉSZE, két
virágszálak váltakozó sorokban
M. 1,73—0,40 cm.

1812. HIMZÉS-RÉSZLET (Point d'H
selyemhimzés. Magyar, XVII-
M. 0,58—0,40 cm.

1813. LEPEDŐSZÉL, vászon alapo
XVIII. század.
M. 0,68—0,29 cm.

Y ASZTAL, mahagoni fa, empire jellegü faragással, zöld sávos

ajtós. Biedermeyer.

aranyozott fa, áttört koronázó résszel.

zott fa.

TEXTILTÁRGYAK.

1792—1949.

rna alapon, zöld, violaszinü és aranyszállal készült diszités: zázad.

k és piros pamuttal himezve, 4—4 mákvirág. Magyar, XVIII.

apon, kék selyemmel himezve: virágcsokrok. Kina, XIX. sz.

n, lenfonállal zsubrikolt diszités: két stilizált páva. Magyar,

szürke selyem, damasztalap, szines selyem és aranyszállal ődisz. Japán, XIX. sz.

M.D.K.

Walser Ferenc, harangöntőnél

Torontál-Erzsébetlak r.k. hit-
korsége, a hívek összeadott fillé-
reiből, Erzsébet királyné emlé-
kére egy 400 kg-os harangot ren-
delt, melynek egyik oldalára ma-
gyarországi Szt. Erzsébet, másik
oldára az elkúnyt királyné dom-
bormüvü képét öntetik.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1898. XIX évf.
nov. 2. sz. 7. old.

MDK

Walser Ferenc harangöntő

Walser Ferenc harangöntő készitette anlipótvárosi bazilika harangját, Sturm Ferenc a bazilika épitő mérnökének rajzai szerint.

Cikk: A lipótvárosi bazilika új harangja.

Vas.Ujs.1892. 379.l.

Eduard Walser (...

M.D.K.

Mg.19.2.

Walser Ferenc
hanangöntő

A magyar ipar igyik meg
honosítója

Dr. Belitzky János: A pest-budai magyarpolgár sinlétése
Városi Szemle, 1947 — 466 lap

Walser Ede

l. rajztanár

Pesten

1854–1861.

Lykanomzromantika

92. l.

Walter Antal

ácsmester és Buda város
képviselője,
+ 1868 marc: 10:
82 éves korában

Jegyzék a vízivárosi
temető fenntartani
javasolt sírjairólás
síremlékeiről
Bp (1931?)
37 l

Walser Ágoston

lásd

Budapesti ántalos-

mesterek.

20.

WALSER ÁGOSTON, asztalosmester

1818-ban Walser Pruckner/Prickner/ Józseffel, Roszhágel Mártonnal a Hatvani/ma Kossuth Lajos/utcai Horváth-házban létesitett közös lerakatot.
42,old. 8.jegyz.

BATÁRI FERENC: Pest-buadi asztalosok 1828- ban.
39.old.

Az Iparmüv.Hopp Ferenc Máz.Évkönyve.XIII.1970.
Bp. 1971.

M. D. L.

WALSER Ágoston asztalos

L. S. Vogel 158. 194,

K. D. K.

WALSER Ágoston asztalos

Z. S. Vogel 134,

MDK

Walser Ágoston

Siklóssy L.: Régi pest-budai asztalosmesterek.
M.I. 1922.

11.1.

WALSCHY 1. WALKY

WALSCHY 1. WALKY

Pr.Z.

M. Walrosch Berta
festő
Bányászok indulása,
vízf.
Önarchejs, olaff.

Nemzeti Szalon

Tavaszi Szalon

1926.

BUDAPEST
AZ ERNST-MUZEUM KIADÁSA
1919

WALREICH PAL, textilfestőmester

1819.-Sok vidéki mestert, kik hosszabb ideje a pozsonyi céhben voltak, a budaiak magukmak igényelték, mert a Helytartó Tanács 1813-ban nem határozta meg pontosan a budai céh területét.-E mesterek egyike volt:
Walreich Pal, Gyöngyösről. 130.old

DOMONKOS OTTÓ Magyarországi festőcéhek I. A Textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA, A Xantus János Múz. évkönyve, 16. Győr, 1974.

Walpurg

farchas

l.

Hári: Sopron tört

II. r. 4. k.

1489. 416 - l.

Siegmund Waloch MDK

aranymives,
Egy a prágai képtárban lévőHans von Tübingennek tulajdonitott epitáfium őrzi emlkét. Románia Erdéllyel határos vidékéről származott Ausztriába, erdélyi kapcsolatairól Nagyszeben városának 1451-ben, egy évvel halála után Bécsujhelyhez intézett levele tanuskodik. (Oettinger K.: Hans von Tübingen zu Wiener Neustadt, der Meister von St. Lambrecht. Jahrbuch der Kunsthistorischen Sammlungen in Wien VIII. Wien 1934. 31-33.)

Radocsay Dénes: A középkori Magyarország táblaképei. Bp. 1955. 38-39. l.

Wolo Johann

nyomtatta „Zwo warhaftige Newezeitung etc. cimü müvet Pozsonybon 1594-ben.

Borsa Gedeon, Hervay Ferenc stb.: Régi magyarországi nyomtatványok 1473–1600.
Budapest, 1971

6301

Walo János, nyomdász

16. n-i, nemzetiségét és származását a szerző nem tudja megállapítani

Fitz József: A magyarországi nyomdászat, könyvkiadás és könyvkereskedés története II. k. Bp. 1967. 25. l.

Walo János, nyomdász

- Pozsonyban. Egyetlen ismert terméke a törökkel vívott nógrádi ütközetről és egy ütközés megjelenéséről szól: Zwo warhafftige Newezeitung. 1594.

Fitz József: A magyarországi nyomdászat, könyvkiadás és könyvkereskedelem története II. k. Bp. 1967.

274. l.

Való János

pozsonyi könyvnyomtató

1594

d.

Gulyás könyve

229 l.

Mécses ~~agyagból, római VIII. 147~~

MDK

Walo János

vándor nyomdász

az első nyomdász volt Pozsonyban Walo János. Egy nyomtatványa maradt reánk német nyelven írt „Zeitung" mely tírt ad a förökök vereségéről.

Firtinger Károly: Hazánk könnyomtatói. Hunyadi Mátyás idejétől 1848-49 ig. Grafikai Szemle 1892. 12 z. 198 l.

M.D.K

Walnicsek Béla

Butorai a párisi világkiállitáson

/ Kivitelezés/

György Kálmán: Az iparmüvészet a párisi kiállitáson
A világ iprmüvészete Párisban. 190 . ze k. Fittler
amill és György Kálmán
Kiny. a agyar Iparmüvészet 190 . évi folyamából 15.1

MDK

Walmicsek Béla

müasztalos

Fitter Györgyi: A világ iparmüvészete Párisban.
Bp. 1960. 15. l.

Walnicsek Béla

miasztalos

Gyfarisikiali

221. l

A JAGEI

(14

BU

AZ ATHENA

MDK

Walnicsek Béla

György K.: Az iparművészet a párisi kiállitáson.
Magyar Iparművészet 1900. 221.l.

MDK.

Wallusnig János, ép.

A magyar láfosi iskola épitését nyerte el.

Versenytárgyalások eredménye:

Épitőipar, 51 sz. 1912.dec.22. 524.

MDK

dr. Paul Wallot, a drezdai
müvészeti akadémia tanára.

a nyilvános pályázat elbiralására összeült jury ta
tagja. Az I. és II. dijat Alpár Ignác akut vég-
leges tervek elkészitésével biztak meg. -naerte el.

A berlini Reichstagsgebäude épitöje.

A budapesti uj tözsdepalota.
Epitöipar 3.sz. 1906 jan.21. 22.1. és 21.1.

M.D.K

WALLOT építész

Berlini Országházát, mint Hausz-
mann Curiájának előadjét emliti

Ybl Buda 273 l

Walloschny (?)

Jenő

l.

Gereczerajztár

443-h.

151.

...ek sik terület jobbra két házzal és ezek
..., melyek körül facsoportok vannak és a me-
...nykazal látszik. Balra az úton négy alak
... a podgyászrakásnál; vele szemben egy asszony
... leghátul egy másik férfi szét útjára. ~~[illegible]~~
...ek csoportok s itt – ott járókelők körvonalai
... környen felhőzött. Jelzése alól jobbra: „T. Kleyn."
...7.
...ka 1871. II. 24.

85

Wallé József r. t.

rod

Magyar Építőművészet

1910. 10 f. 13 l.

..... nevü munkás igazolta

a művezető aláírása.

lyezem:

igy helyettesének
rása.

- Endrényi Imre, Szeged.

Wallnerné, Marthy Rózsa, iparművész

Az Orsz.M.Kir.Iparművészeti Iskola tanárai,tanársegédek,/segédtanárok/,-Textil szaktanitónő: Wallnerné Marthy Rózsa, 1908-1920 53 old

Mezei Ottó: Az Orsz.M.Kir.Iparműv.Iskola/1880-1944/ oktatasi rendszere és forrasai 37.old

Műv.Tört.Ert. 1975. XXIV. 1.sz. Bp

Wallnerné Marthy Rózsi

MDK

1908-20. **textil szaktanitónő**

Az Ipm. Isk. ...tanárai...szakoktatói... Iparmüv. Isk. Évk. 1934-36. Bp. 1936. 46 l.

MDK

Wallner Wolfgang

Női arcmás, hársfa

Dalmát férfi, hársfa szinezve

Dalmát nő, hársfa szinezve

Nemzeti Szalon csoportkiáll.kat.1912.okt.-nov.

MDK

Wallner Wolfgang

Judit, relief, bükkfa

Biedermayer leányka, hársfa

Relief-arcmás, hársfa

Nemzeti Szalon csoportkiáll.kat.1912.okt.-nov.

MDK

Wallner Wolfgang

Papagály, hársfa

Öreg emberfej, hársfa

Butor dombormü, aranyozott hársfa

Nemzeti Szalon csoportkiáll.kat.1912.okt.-nov.

MDK

Wallner Wolfgang

Női akt, br.

Dávid, br.

Medve gyermekcsoporttal,keramit

Nemzeti Szalon csoportkiáll.kat.1912.okt.-nov.

Walthier Gábor

Magyar Állami Eötvös Loránd Geofizikai Intézet, központi laboratórium és székház. - Építész Tallós Elemér, belsőépitész M.Hornicsek Klára, statikus W.lthier Gábor, Vörös György. - Képes ismertetés. foto Heltay László.

Magy.Ép.ip. 1971.1.sz. 36-37.l.

MDK

Wallner Wolfgang

Német paraszt, hársfa szinezve

Fiatal faun, tölgyfa

Fiu, relief-dekoráció,tölgyfa

Nemzeti Szalon csoportkiáll.kat.1912.okt.-nov.

MDK

Wallner Wolfgang

Szent Pál, hársfa

Medve gyermekcsoporttal, ébenfa

Patkányfogó, hársfa szinezve

Nemzeti Szalon csoportkiáll.kat.1912.okt.-nov.

Wallner Wolfgang.

Osztrák szobrász müvész müveiből gyüjteményes
kiállitást rendezett a Nemzeti Szalon 1912-be

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

Wallner Stephan

mérnök vázados

l

Komáromy I.

A Jászberényi Jász

muz. cvk. Bp 1943

109. l.

Wallner Péter

könnives

Sopron

1585. nov. 13.

polg. cskü

Házi

Római belépőjegyek V. 258.

Comme

MDK

Wallner Mihály kőmives inas, kőmives legény

résztvett Buda ujjáépitésében 1686 után

Schoen Arnold:Buda épitőmestereiről töredékek, vázlatok I.Kik épitették ujjá Budát az 1686.évi romokból? Művért 1957.VI.évf.4.sz.300.l.

Wallner Krisztina, építész

Nyírbátor Művelődési Központ és zeneiskola terv pályázat, 1986.

Rangsorolás nélküli megvétel: 11. bírálati sorszámú pályamű.

Szerzői: Bolberitz Henrik, Varga Lea, Andrész Edit, Simon Tamás, Sax Dezső, Wallner Krisztina.

A terv pályázat rajza, – axinometria. /repr./

Magyar Építőművészet, 1987. 3., 8-old.

Wallner Stephan

1699

l.

Epejemy 1929

63. l.

Wallner, Stephan

mérnök százados

1699

l.

Eperjessy 1928

7 l. 8 l.

Wallner Stephan

mérnökkari národos

1699

l

Kogumagyterkép

10-l.

1904. II. 11.

Pécs (78/1904.)

Gallerovics müve.

WALLNER, Johann, pozsonyi kőmüves-
segéd

J. W., Maurergesell, 64 éves felesége meghalt.
(1847, 608 e)

Preßburger Zeitung
(Genthon)

Walner Gáspár

pozsonyi prokanonok
a XIX. században.
Egy műve az alábbi
munkában.

Kat. Bratislavy
308. l.

Gyerkezet és a szerkezett egység követelményeinek.

Tehát nem a tetszésen ellen van kifogásunk, amikor [illegible] után változatlanul ellene vagyunk a mi [illegible] akadémikus történelmi és csőhartfestészetnek. A tematikától a mi [illegible] vagy Benczur Gyulánk történelmi kompozíciói is lehetnének akár olyan [illegible] regiek-művek, mint teszem a Velázquez kezétől való „Breda átadása". Nem [illegible] annyira a nagyobb vagy kisebb sehetségek kérdése ez, mint [illegible] ihemée és a forma mögött rejlő kosszellemé.

[illegible] kérdéseket érintünk, amelyekre kötetnyi tárgyalás is ráférne. [illegible] tovább őket. Csak úgy mellékesen tehetjük szóvá [illegible] sok félreértésre adott alkalmat,

14

Kállai Ferenc, érő.
Kiszerelem
Szepesi-tól, 1839, felgörgyegt merer
Csatkai Endre: Néhány újabb adat a rép-
nem nemzeszet fest.-ének. Nagy. Nemzeszet.
1929. 238. l

MOK

Wallner in Kiew.

Scheffer képe után,
Valószínűleg 1847-ből. Weimar.
Mirus, 57. l. Würzbach.

Dr. André Csatkai: Versuch einer Franz Liszt Ikonographie. Sonderabdruck aus d. „Burgenländischen Heimatblättern". - Jahrg. 1936. Hft. 2. S. 61.

WDK

M.D.K.

WALLNER Samuel

muraviorum magister

Kőszeg

15 sodal

1952)

Müvért. Kapossy János: Épitők, szobrászok, festők és grafikusok Magyarországon 1828-ban 137 l.

JOANNES WALNER, építőmester

H. Takacs Mariann említi munkajaban JOANNES WALNR-t , aki 1675-ben dolgozhatott a sarvari varkastélyban, vagy annak eróditésein. 253.old. 245.jegy

TÓTH MELINDA: A sarvari var épitéstörténete 193.old

SAVARIA. A Vas Megyei Muzeumok Értesitője, 1968-1970. 4.sz. Szombathely, 1972

Walpner Johannes építőmester

1670. körül a Sárvár-i uraság alkalmazott.

H. Takács Marianna: Magyarországi udvarházak és kastélyok, Budapest, 1970.

234

WALLNER JENŐ

HORVÁTH JÁNOS: WALLNER JENŐ FESTŐMŰVÉSZ KIÁLLÍTÁSA A RIPPL-RÓNAI MÚZEUMBAN

SOMOGYI MEGYEI MÚZEUMI TÁJÉKOZTATÓ

1998, 1. sz.

Walther Gábor M.D..K.

Dijazva a pl ázaton 35000 Ft

Társtervező: Perczel Dénis- Domonkos J enő-
Szentirmai Sándor- Farády Mihály- Novák János
Huszonhat tor órkezett a bévizi fürdő körszerüsitésére

Magyar Nemzet 1965. dec. 19. 3. 1.

Walther Gábor M.D..K.

35000 Ft

Társtervező: Perczel Dénis- Domonkos J enő-
Szentirmai Sándor- Farády Mihály- Novák János

GEORG.JOH.WALTER, textilfestőmester

HAUPT LADEN BUCH.-Einer Ehrsamen Handwwrks Deren Kais: Königl:PRIVILEGIRT Bürgerlichen Schön und Schwartzfärbern in der Königlichen Freyen Stadt Pressburg.
Név: 5.-Herr Georg.Joh.Walter
Felvétel ideje: 1765. 25. Aug.
Hová vették fel: Dotis, /Tata/. 154.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA, A Xantus János Múz. Évkönyve, 16. Győr, 1974

Walther Gábor M.D.K.

KÖZTI

Dijazva a pályázaton / 35ooo Ft /

Társtervező: Pe rczel D nes- Domonkos Jenő-

Sznetirmai Sándor- Farády Mihályä Novák János

Huszonhat terv érkezett a hévizi tófürdő kor-

szerüsitésére

Magyar Nemzet 1965. dec. 19. 3. 1.

Walther Gräbor M.D.K.

ERHARD WALCHER, grafikus, hadmérnök

VÁRPALOTA,/31.l./.5.kép.-Rajzán nincs felirat,de az Ortelius-krónika metszetével való kétségtelen hasonlóság bizonyossá teszi az azonositast.-Szöveg 334.old. Kép.333.old. rekete repr.

KOVÁCS MÍLA: Magyar várak XVII.szazadi abrazolasai 351.old

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei, 11.sz 1972. Veszprém, 1972

ERHARD WALTHER, grafikus, hadmérnök

KISVARDA/356.l./.Rajzának felirata KHLEIN WADEIN és az kétségtelenné teszi,hogy Kisvárda eróditési tervét ab rázolja. --20.kép .-A kisvárdai vár terve,XVI.szazad közepe. 337.old. kép. 338.old. 23.jegy. rekete repr.

KOVÁCS BÉLA: Magyar várak XVII.századi ábrázolásai 331.old

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei, 11.sz. 1972. Veszprém, 1972

ERHARD WALTHER, grafikus, hadmérnök

Tokaj/347.l./.A rajz felirata TOGKHAI és a kétszer is szereplő Tissafl. és Bodrokh bizonyitjak,hogy Tokajt ábrazolja.--19.kép.A tokaji vár terve .XVI.század. fekete repr. 337-38.old. 22.jegy

OVÁCS BÉLA: magyar várak XVII.szazadi ábrázolasai 331.old

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei, 11.sz. 1972. Veszprém, 1972

ERHARD WALTHER, grafikus, hadmérnök

VESZPRÉM, /69.l./. Rajzainak felirata VESPRIN és azonossága a Sibmacher-féle/Várpalota ábrázolass külön keretbe megrajzolva!/szembetünő.14.kép. 335.old. 17.jegy. Feketerepr.

KOVÁCS BÉLA: Magyar várak XVII.szőzadi ábrázolásai
331.old

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei, 11.sz.
1972. Veszprém, 1972

ERHARD WALTHER, grafikus,hadmérnök

A bécsi haditanács és a grazi körzeti eröditményhivatal titkus levéltárából is masolt le rajzokat,melyek később a grazi levéltár leégésekor és a bécsi levéltár selejtezései soran pusztultak el.A szerző sem ezeknek sem mas rajzoknak a másolása soran nem tartotta fontosnak a forrás megjelölését. 332.old.

KOVÁCS BÉLA: Magyar várak XVII.szazadi ábrazolasai 331.old

A Veszprém Megyei Muzeumok Közleményei, 11.sz 1972. Veszprém, 1972

TO

ERHARD WALTHER, grafikus, hadmérnök

SZÉKESFEHÉRVÁR/81.l./.Rajzán nincs felirás,de azonossága a Sibmacher metszettel azonnal megállapitható. 17.kép. 337.old. 20.jegy. Fekete repr.

KOVÁCS BÉLA: Magyar várak XVII.szazadi ábrazolásai 331.old

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei, 11.sz 1972. Veszprém, 1972

ERHARD WALTHER, grafikus, hadmérnök

VISEGRAD/77.1/.Rajzának felirata VIZZEGRAD.A felirat betü szerinti azonossaga és a részletek torzult formába is hasonló volta kétségtelenné teszi,hogy elóképe Sibmacher metszete.16.kép. 337.old. 19.jegy

KOVÁCS BÉLA: Magyar várak XVII.szazadi ábrazolásai 331.old

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei, 11.sz 1972. Veszprém, 1972

ERHARD WALTHRE

ERHARD WALTHER, grafikus, hadmérnök

VISEGRAD/77.1./.-Rajzának felirata VIZZEGRAD.A felirat betű szerinti azonossága és a részletek torzult formában is hasonló volta kétségtelenné teszi,hogy előképe Sibmacher metszete. 16.kép. 337.old. 19.jegs. lekete repr.

KOVÁCS BÉLA: Magyar várak XVII.szazadi abrazolasai
361.old

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei, 11.sz
1972. Veszprém, 1972

ERHARD WALTHER, grafikus, hadmérnök

ESZTERGOM/73.l./.Rajzán a kép előterében jobbra alul a régi török kápolna romja,a Nácváros,feiette egy vízimalc lom,a Duna szigete a rajta álló török sátorral,a szigetre vezető hajóhid,a Víziváros és Rakat község.láthatók. 15.kép. 336.old. 18.jegy

KOVÁCS BÉLA: Magyar várak XVII.századi ábrázolásai 331.old.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei, 11.sz. 1972. Veszprém, 1972

ERHARD WALTHER, grafikus, hadmérnök

KOMAROM/247.l./.Rajzán felirat nincs,de Pataki Vidor Komarom ábrazolásának határozta meg.18.kép. 336.old. 21.jegy. fekete repr.

KOVÁCS BÉLA: Magyar várak XVII.századi ábrazolásai 331.old

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei, 11.sz 1972. Veszprém, 1972

ERHARD WALTHER, grafikus, hadmérnök

EGER, /361.l./. Rajzan felirat nem szerepel, de megállapítható, hogy Paolo Mirandola un. kisebbik terve, amelyet a nagyobb tervvel együtt 1661-ben terjesztett a bécsi Haditanács elé. A kisebbik terv csak e gyüjteményben maradt fenn. 21. kép. 337-old. Kép. 338. old. 24. jegy

GYÁCS BÉLA: Magyar várak XVII. századi ábrázolásai 331. old.

a Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei, 11. sz. 1972. Veszprém, 1972

ERHARD WALTHER, grafikus, hadmérnök

SZÉKESFEHÉRVÁR/81.1./Rajzán nincs felirás, de azonossága a Sibmacher metszettel azonnal megállapitható. Bár a külvárosokat torzabb formában ábrázolja, a település szerkezete és a jellegzetes épületek megléte kétségtelenné teszi az eredeti használatát. 17.kép. 337.old. 20.jegy

KOVÁCS BÉLA: Magyar várak XVII.századi ábrázolásai
331.old.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei, 11.sz.
1972. Veszprém, 1972

ERHARD WALTHER, grafikus, hadmérnök

VISEGRAD/77.1./.A fellegvár, az égő város, a várhegy alat huzódó falszakasz, a Duna tulsó partján fekvő Maros község és a kép jobb oldalán fent a hegytetőn levő ágyuállas mind megtalalható az előképen ,Sibmacher metszetén 16.kép. 337.old. 19.jegy

KOVÁCS BÉLA: Magyar várak XVII.századi ábrázolásai 331.old.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei, 11.sz. 1972. Veszprém, 1972

ERHARD WALTHER, grafikus, hadmérnök

VESZPRÉM/69.1./Rajzának felirata VESPRIN és azonossága a Sibmacher-féle/Várpalota ábrázolásnakülön keretben ra rajzolva!/szembetünő.14.kép.Rajza torzabb az eredetinél de minden részlete nyomon követhető.Épületei,védőfalaina nak vonulata,a vizimalom,az elpusztult város,megtalálhatók rajzán. 335.old. Kép.3336.old. 17.jegy

KOVÁCS BÉLA: Magyar várak XVII.szazadi ábrazolásai 331.old

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. 11.sz. 1972. Veszprém, 1972

ERHARD WALTHER, grafikus, hadmérnök

VÁC/61.1 ./.A rajz felirata WAIZEN.Előképe Dilich krónikájának ábrázolása,bár sokkal magasabb pwrspektivából készült,mint az,vagy Sibmacher metszete. 13.kép. 335.old Kép 336.old. 16.jegs.Fekete repr.

KOVÁCS BÉLA: Magyar várak XVII.szőzadi ábrázolásai
351.old

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei, 11.sz.
1972. Veszprém, 1972

ERHARD WALTHER, grafikus, hadmérnök

KISVARDA/356.l./.Rajzának relirata KHLEIN WADEIN és ez kétségtelenné teszi,hogy kisvárda eróditési tervét ábrázolja. 20.kép.Müszakiasabb szemlélettel készült,mint többi rajzai és ez talán azt bizonyitja,hogy nem metszetgyüjteményból rajzolta,hanem a bécsi vagy gzaci levéltar tervgyüjteményének példányaról. 337.old. 23.jegy

KOVÁCS BÉLA: Magyar várak XVII.szazadi abrazolasai
[illegible].old

A Veszprém Megyei Müzeumok Közleményei. 11.sz.
1972. Veszprém, 197[illegible]

ERHARD WALTHER, grafikus. hadmérnök

TOKAJ/547.1./A rajz felirata TOKHAI és a kétszer is szereplő tissari és Bodrokn bizonyitaj,hogy Tokajt ábrázolja.19.kép. Alléggé eltér egy masik Tokaj abrázolastól,mert itt csak négy ó-olasz bastya fogja körül a kerek tornyot,melyet négyszögü épülettömb zar körül. 337.old. 22.jegy.

KOVÁCS BÉLA: Magyar várak XVII.szazadi ábrazolasai 331.old

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. 11.sz. 1972. Veszprém, 1972

ERHARD WALTHER, grafikus, hadmérnök

ESZTERGOM, /73.l./-Rajzának felirata GRAN, és előképe a Sibmacher metszet, amely a város 1595-ös ostromát ábrazolja. 15. kép. torzult formában, de megtalálható rajta a várhegy erődítményrendszere, a Szenttamás hegy/erődítésén ugyanoly zaszlóval, mint az eredetin!/a hegy lábanal elterülő kis melegvizü tó. 336. old. 18. jegy.

KOVÁCS BÉLA: Magyar várak XVII. századi ábrazolásai
331. old

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. 11. sz.
1972. Veszprém, 1972

ERHARD WALTHER, grafikus, hadmérnök

PÁPA/57.1./-A rajz felirata PAPA és előképeit Dilich és Sibmacher metszeteiben kell keresnünk./12.kép/. 335.old. 15.jegy. Fekete repr.

KOVÁCS BÉLA: Magyar várak XVII.szazadi abrazolasai 331.old

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei, 11.sz. 1972. Veszprém. 1972

ERHARD WALTHER, grafikus, hadmérnök

KOMÁROM, /35.l./.-7.kép. Rajzán feltünteti az erődités nevét COMORRA alakban és bizonyosan a Sibmacher-féle a vár 1594-es ostromát ábrázoló metszetről készült. Szöveg 334.old. Kép.333.old. rekete repr.

KOVÁCS BÉLA: Magyar varak XVII.szazadi ábrazolásai 331.old

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei, 11.sz 1972. Veszprém, 1972

ERHARD WALTHER, grafikus, hadmérnök

TEMESVAR, //41.1./. 8.kép.-Rajzának felirata TEMESWAR és a Dilich-,ill.Sibmacher-féle,a város 1596-os ostromát abrazoló metszetről készült.-Szöveg 334.old. Kép 333.old fekete repr.

KOVÁCS BÉLA: Magyar varak XVII.szazadi abrazolasai 331.old

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei, 11.sz 1972. Veszprém, 1972

ERHARD WALTHER, grafikus, hadmérnök

Három rajzgyűjteményes könyve. Mai formáját 1700 körül kapta, mikor egybekötötték, ugy, hogy az első és a masodik rész közé helyezték a harmadiknak amrajzait, majd az első két rész lapjait nagyobb méretü lapjait levégták a harmadiknak méretére. Igy ezek csonkák, de nem zavarják a tényleges ábrázolást. 331.old

KOVÁCS BÉLA: Magyar várak XVII. századi ábrazolásai
331.old

a Veszprém megyei Múzeumok Közleményei, 11.sz
1972. Veszprém, 1972

ERHARD
~~SIBACH~~ WALTHER, grafikus, hadmérnök

TEMESVÁR, /41.l./.-A rajz felirata TEMESWAR és a dilich ill. Sibmacher-féle, a város 1596-os ostromát ábrázoló met szetről készült. Csak az erődöt tünteti fel, ill. a Temes partján álló vizimalmot, valamint a Temesen átvezető hid maradványait. Az udvari rész nagyobbnak látszik, mint az eredetin, de ez csak a kissé magasabb távlatból rajzolás eredménye. 334.old. ll.jegy.

KOVÁCS BÉLA: Magyar várak XVII. századi ábrazolasai
331.old

A Veszprém Megyei Muzeumok Közleményei, ll.sz
1972. Veszprém, 1972

ERHARD WALTHER, grafikus, hadmérnök

SZOLNOK, /19.1./.-A rajzon nem szerepel a város neve, de a hasonlóság a Dilich és az Ortelius krónikákban megjelent, Szolnok 1552.évi ostromát ábrázoló metszettel szembetünő./1.kép./. 333.old.

KOVÁCS MÁRTA: Magyar várak XVII.századi ábrázolásai
331.old

a Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei, 11.sz
1972. Veszprém, 1972

ERHARD WALTHER, grafikus,hadmérnök

Maga is kisérletezett vártervezéssel.Ez a 720-721. oldalon található képzeletbeli erődítményrendszer.A játékosmódon kialakitott erődítésrendszer tökéletesen megfelelt a XVII.századi várépités gyakorlatának. 332.old

KOVÁCS BÉLA: Magyar várak XVII.századi ábrázolásai
351.old

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei, 11.sz
1972. Veszprém, 1972

ERHARD WALTHER, grafikus,hadmérnök

Három rajzgyüjemény.Az első/3-174 old/várképek,erődítésrajzok.Eredetileg kartonra rajzolták,különböző méretekben a XVII.sz.első felében.A papir jóminőségü pergamen,vizjele egy egy stilizált horgony. 331.old

KOVÁCS BÉLA: Magyar várak XVII.századi ábrázolásai
331.old

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei, 11.sz
1972. Veszprém, 1972

ERHARD WALTHER, grafiks, hadmérnök

Könyvében harom rajzgyüjtemény. A harmadik rész/375-469 oldalig/A Walter von Waltersweil zsalad cimeres könyve. Kartonjai kisebb méretüek, mint a masik két része Szintén a XVII. szazad masodik felében készült. ek. 331. old.

KOVÁCS BÉLA: Magyar várak XVII. századi ábrázolásai 331. old

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei, 11. sz 1972. Veszprém, 1972

ERHARD WALTHER, Hadmérnök, grafikus

Kéziratos várábrázolások gyüjteménye. A Rein bei Graz-i cist. kolostor könyvtárában. A kódex 361, mindkét oldalán számozott lap, 722 rajzával. Lapok mérete: 270+190 mm és a XVII. sz-végén kötötték be, falapra feszitett, nyomott diszitésü szattyánbőr kötésbe. 331.old

KOVÁCS BÉLA: Magyar várak XVII. szazadi abrazolasai
331.old

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei, 11.sz
1972. Veszprém, 1972

ERHARD WALTHER, grafikus, hadmérnök

Könyvében, a gyüjtemény összeállitásában a következő müveket használta, főleg a külföldi váraknál: Merian: Theatarum Europaeum...I.-XX. Frankfurt, 1617-1710.-Braun: Civitates orbis terrarum ,I.-V. Köln, 1572-1597.-Dillbaum: Eiconographia...Augsburg, 1605.-Enss: Fama Austriaca... Köln, 1627. 339.old. 2.jegy

KOVÁCS BÉLA: Magyar várak XVII.századi ábrázolásai
33l.old

A Veszprém megyei Múzeumok Közleményei, 11.sz
1972. Veszprém, 1972

ERHARD WALTHER, grafikus,hadmérnök

---

könyvének rajzairól megállapitható,hogy nem eredeti felvételek,tehát nem a helyszinen készültek,hanem már többnyire nyomtatásban megjelent várképek átrajzolásai.Nem lenne érdekes,he nem őrzött volna meg oly rajzokat is, melyek eredetije elveszett és nyomtatásban sincsenek meg, 332.old.

KOVÁCS BÉLA: Magyar várak XVII.századi ábrazolásai
331.old

A Veszprém megyei Múzeumok Közleményei, 11.sz
1972. Veszprém, 1972

ERHARD WALTHER, grafikus, hadmérnök

Könyvének felirata: "ERHARD WALTHER FREYHERR VON UND ZU WALTERSWEIL AUS DIERPACH MUTTLFRON UND KOLBURGH I. HOCHFU FURSTLICH, SALZBURGISCHER RATH. UND CAMMERER HAT DIESES BUCH MIT AIGNER HAND UND NOCH ANNO 1628 ALS ER DIE SCHLOSHAUBTMANSCHAFT DER VOSTUNG HOCHEN SALSBURGS JAR LANG BEDIENT GERISSEN." 33lold

KOVÁCS BÉLA: Magyar várak XVII. századi ábrázolásai
33l.old

A Veszprém megyei Múzeumok Közleményei, 11.sz
1972. Veszprém, 1972

ERHARD WALTHER, grafikus, hadmérnök

PÁPA/57.1./.Dilich-és Sibmacherrel szemben épségben rajzolja a lánghan álló tetőt és a mögötte levő falszakaszt is csatlakoztatja a vár tömbjéhez.A vár jobb oldalán a halastóba benyulva félloválisa palánkkal övezett udvart alakit ki,ez az előkép ábrázolásokon hiányzik.A palánkfal félmagasságában kettéosztott ut vezet körbe a fal külső oldalán.335.old. 12.kép.15.jegy

KOVÁCS BÉLA: Magyar varak XVII.szazadi ábrazolasai
331.old

A Veszprém Megyei Muzeumok Közleményei, 11.sz
1972. Veszprém, 1972

ERHARD WALTHER, grafkkus,hadmérnök

SZOLNOK, /19.1./.-A rajzon nem szerepel a város neve,de a hasonlóság a Dilich és az Ortelius krónikákban megjelent,Szolnok ostromat /1552/ábrázoló metszettel szembe tünő. Szöveg,333.old. 1.kép. ~~xxxx~~ 332.old. Fekete repr.

KOVÁCS BÉLA: Magyar várak XVII.századi ábrázolásai
331.old

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei, 11.sz
1972. Veszprém, 1972

ERHARD WALTHER, grafikus, hadmérnök

A szerző rajzai oly gyüjteményt alkotnak, melyekben egymás mellett található a különféle országokból származó különféle rendeltetésü és fajtáju erődítések sora: ez a kézikönyv a szorakozás mellett számára hasznos segitségül is szolgált. 332.old. 2.jegy

KOVÁCS BÉLA: Magyar várak XVII. szazadi ábrázolásai
331.old

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei, 11.sz
1972. Veszprém, 1972

ERHARD WALTHER, grafikus, hadmérnök

figyelme csak az erődítés, vagy a védelem szempontjából figyelembe veheto helyekre iranyul és ezért következetesen feltünteti az utakat, hidakat, agyuallásnak alkalmas kisebb dombokat, vagy a védhető nagyobb épületeket.
332.old.

KOVÁCS BÉLA: Magyar varak XVII. szazadi ábrazolásai
331.old

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei, 11.sz
1972. Veszprém, 1972

ERHARD WALTHER, grafikus, hadmérnök

VÁC/61.1/. A rajz felirata WAIZEN. Előképe Dilich krónikájának ábrázolása, bár sokkal magasabb perspektivából készült, mint ez, vagy Sibmacher metszete. /13.kép/. Csak a várat és a palánkkal megerősitett várost ábrázolja. Hiányzik a kiemelkedő minaret rajza. A város rajza torzitott, de erődrendszerének ábrázolása hasonló ezekhez. 335.old. Kép 336.old. 16.jegy.

KOVÁCS BÉLA: Magyar várak XVII. századi ábrázolásai 331.old

A Veszprém Megyei Muzeumok Közleményei, 11.sz 197?. Veszprém, 197?

ERHARD

E~~RLACH~~ WALTHER, grafikus, hadmérnök

TOKAJ /21.1./.-A rajzon nem szerepel az erődités neve, de Dilich és az Ortelius Chronika Siebmacher metszetén, Tokaj 1565.évi ostromat ábrázoló metszeteikkel a hasonlósá megállapitható.-334.lold. 2.kép. 332.old. 5.jegy

KOVÁCS BÉLA: Magyar várak XVII.századi ábrázolásai
331.old

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei, 11.sz
1972. Veszprém, 1972

ERHARD

~~ERLACH~~ WALTHER, grafikus, hadmérnök

SZIGETVÁR/23.1./-Rajzán nem szerepel a vár neve,és ugy tünik,hogy első pillantasra az Ortelius-krónika metszetének átrajzolását latjuk. /3.kép. Szöveg 334.old Kép. 332.old. Fekete reper

KOVÁCS BÉLA: Magyar várak XVII.századi ábrázolásai 331.old

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei, 11.sz 1972. Veszprém, 1972

EBHARD

~~ERHARD~~ WALTHER, grafikus, hadmérnök

Szigetvárról készült rajzán, ami mégis a Sibmacher-féle rézkarcról történő másolást bizonyitja, az a hajóhid ábrázolás, amely Dilichnél nem szerepel, bár Dilich is beleszólt. 334.old. 3.kép.

KOVÁCS BÉLA: Magyar várak XVII.századi ábrázolásai
331.old

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei, 11.sz
1972. Veszprém, 1972

ERLACH WALTHEIM

ERHARD

~~ERHARD~~ WALTHER, grafikus, hadmérnök

SZIGETVÁR, /23.1./.-Rajzán nem szerepel a vár neve és ugy tünik, az első pillantásra, hogy az Ortelius-krónika metszetének átrajzolását látjuk. /3.kép/Néhány jellegzetes eltérés arra mutat, hogy e metszeten kivül még más ábrázolásokat is ismerhetett, esetleg más volt az előképe, vagy pontatlanul másolt. 334.old.

KOVÁCS BÉLA: Magyar várak XVII.századi ábrazolasai
331.old

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei, 11.sz
1972, Veszprém, 1972

ERHARD
~~ERHARD~~ WALTHER, grafikus, hadmérnök

Szigetvár ábrázolásánál az Óváros kaputornyát már egy 1678-ban megjelent G. S. jelzésü fametszten láthatta, de megfigyelhető a torony Mathias Zündt 1566 után kiadot metszetén is. A Dilich után készült képeken ez a torony nem látszik, de jelzi De Rossi 1687-ben és egy ismeretlen francia mester 1696-ban készült rajza is. 334.old.

KOVÁCS BÉLA: Magyar várak XVII. századi ábrazolásai 331.old

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei, 11.sz 197z, Veszprém, 1972

ERHARD

ERLACH WALTHER, grafikus, hadmérnök

Szolnokról készült rajzán a Tisza és a Zagyva partvonala azonos Dilich, Sibmacher metszetével. Csak a várat és a várost tünteti fel, a kép bal sarkában egy malmot is. Hiányzik a templom. Északon megrajzolta az olasz bástyát. A város bal felső sarkában a Vizitoronyot kissé erősebben rajzolta, mint a metszeteken. 333.old. 4.jegy

KOVÁCS BÉLA: Magyar várak XVII. századi ábrázolásai
331.old

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei, 11.sz
1972, Veszprém, 1972

ERHARD
~~ERLACH~~ WALTHER, grafikus, hadmérnök

TOKAJ/21.1./.-A rajzon nem szerepel az erődités neve, de Dilich és az Ortelius Chronikában Sibmacher metszeten, Tokaj 1565.évi ostromát ábrázoló metszeteikkel a hasonlóság megállapitható. 334.old. 2.kép.332.old. 5. 5.jegy. Fekete repr.

KOVÁCS BÉLA: Magyar varak XVII.szazadi abrazolasai 331.old

A Veszprém Megyei Muzeumok Közleményei, 11.sz 1972. Veszprém, 1972

ERHARD WALTHER, grafikus, hadmérnök

Gyüjteményében a várak ábrázolásaiból a magyarországiak nagy részét a Dilich-, ill. az Ortelius krónikában megjelent metszetek képezik. De ő erődítéstechnikai szempontok szerint átrajzolta a metszeteket, de azok eredeti, jellegzetes vonásaikat mindenütt megtartotta. Ez nyujt segitséget ahhoz, hogy oly várak rajzait is azonositani tudjuk melyeken nem szerepel a helység neve.. 333.old

KOVÁCS BÉLA: magyar várak XVII. századi ábrázolásai
331.old.

a Veszprém megyei Múzeumok Közleményei, 11.sz
1972. Veszprém, 197x

ERHARD
ARHARD
[redacted] WALTHER, grafikus, hadmérnök

Tokajt ábrázoló kajzán jellegzetes hasonlóságok Dilich és Sibmacher metszeteivel, jobbról az öt olaszbástyával körülvett torony, a várat, várost összekötő híd pillérei. Magasabb perspektivából rajzolt, azért, hogy az olasz bástyák szerkezete jobban kitünjék, de lehagyja a metszeteken lévő két kis hengeres tornyot. 334.old. 2. kép. 332. old 5. jegy.

KOVÁCS BÉLA: Magyar várak XVII. századi ábrázolásai 331. old.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei, 11. sz 197[illegible]. Veszprém, 197[illegible]

ERHARD WALTHER, grafikus, hadmérnök

Könyvének másik felirata: "ERHARD WALTHER FREIHERR VON UND ZU WALTERDWEIL AUS DIERBACH MIDLERON KOLBURGH UND WALDERSHOFEN ROM.KAY.MAY.FERDINANDI III.RATH BESTELDER OBERTER AUCH HOCHFYRSTLICH SALSBURGISCHER RESPECTIVE RATH UND KAMMERER HAD DIESES BUCH VOLIG NACH UND NADH RECREATIONIS CAUSAE IN OBGEMELDEN JAHR BESCHLOSSEN 1645"
331.old

KOVÁCS BÉLA: Magyar várak XVII.századi ábrázolásai
331.old.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei, 11.sz
1972. Veszprém, 197z

ERHARD WALTHER, grafikus, hadmérnök

Könyvének feliratából és az évszamokból kitünik, hogy az első rész várábrázolásai minden bizonnyal 1628 és 1645 között készültek. Csak ritkán keveredik közé oly lap, mint a 219. oldal, amelynek felirata: Nova Palma Avitas anno 1694. Az egybekötés idején is kerülhetett be néhány rajz a gyüjteménybe a XVII. szazad végéről.
331. old

KOVÁCS BÉLA: Magyar várak XVII. századi ábrázolásai
331. old.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei, 11. sz
1972. Veszprém, 1972

ERHARD WALTHER, grafikus, hadmérnök

---

könyvében legtöbbször a rajzokon a városok nevét sem tüntteti fel és szinte minden esetben elhagyja a járulékos környezeti elemeket, melyek nem tartoznak szorosan az erődítéshez. Ábrázolásai így élettelenek, merevek, mert éppen azok az életképszerű jelenetek hiányoznak róluk, melyek annyira jellemzőek a nyomtatásban megjelent metszetekre. 332.old

KOVÁCS BÉLA: Magyar várak XVII. századi ábrázolásai
331.old.

A Veszprém megyei Múzeumok Közleményei, 11.sz
1972. Veszprém, 1972

ERHARD WALTHER, grafikus, hadmérnök

Könyvében harom rajzgyüjtemény. A második rész/469-722 oldal/Hasonló az elsőhöz. alap-nézet-és táborerődítési rajzokat tartalmaz. Papirja ugyanaz, mint az elsőnek. Pergamen, de a vizjele egy stilizalt paizsban levő szőlőfürt. Az ábrázolások két-három-négyszinüek, és a XVII. század masodik feléből szarmaznak. 331.old

KOVÁCS BÉLA: Magyar varak XVII. szazadi abrazolasai
331.old

A Veszprém megyei Muzeumok Közleményei, 11.sz
1972. Veszprém, 1972

ERHARD

~~ERHARD~~ WALTHER, grafikus, hadmérnök

GYÖR,/33.1./.-Győrről készült rajzanak felirata RAB és a Sibmacher-féle, a város 1594-es ostromát ábrázoló metszettel való hasonlósága is bizonyossá teszi az ábrázolás azonositását. 334.old. 6.kép. 9.jegy

GYÁCS BÉLA: Magyar várak XVII.századi ábrazolásai 331.old

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei, 11.sz 1972. Veszprém, 1972

ERHARD

~~ERLACH~~ WALTHER, grafikus, hadmérnök

Szigetvárról készitett rajzát feltehetően a Sibmacher féle metszetet alapul véve egészitette ki rajzát más képeken megismert részletekkel. 334.old. 6.jegy

KOVÁCS BÉLA: Magyar Várak XVII.szazadi abrazolasai 351.old

A Veszprém Megyei Muzeumok Közlemányei, 11.sz 1972. Veszprém, 1972

ERHARD WALTHER, grafikus, hadmérnök

HATVAN, /43.1./.-Rajzán nem szerepel felirat de megállapitható, hogy a Dilich-Sibmacher-féle metszetek átrajzolása. Szöveg, 333.old. Kép, 334.old.-Fekete repr

KOVÁCS BÉLA: Magyar várak XVII.szazadi abrazolasai
331.old

A Veszprém Megyei Muzeumok Közleményei, 11.sz
1972. Veszprém, 1972

EKHARD WALTHER, grafikus, hadmérnök

TOKAJ,/21.1./.2.kép.Rajzán nem szerepel az erődítés neve,de a krónikákban megjelent ,Tokaj 1565-ös ostroat ábrazoló metszetekkel a hasonlóság megállapitható. Szöveg 334.old. Kép. 332.old. Fekete repr.

KOVÁCS BÉLA: Magyar várak XVII.századi ábrazolásai 331.old

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei, 11.sz 1972. Veszprém, 1972

ERHARD WALTHER, grafikus, hadmérnök

SZIGETVÁR,/23.l./. 3.kép. Rajzán nem szerepel a vár neve,de első pillantásra ugy tünik,hogy az Ortelius-krónika metszetének átrajzolását látjuk.-Szöveg 334.old Kép. 332.old. Fekete repr.

KOVÁCS BÉLA: Magyar várak XVII.szazsadi abrazolásai 331.old

A Veszpám Megyei Múzeumok Közleményei, 11.sz 1972. Veszprém, 1972

ERHARD WALTHER, grafikus, hadmérnök

PAPA,/57.l./ .-A rajz felirata PAPA és előképeit a Dilich-Sibmacher metszetekben kell keresnünk/12.kép/.
A vár és a város erődítésein kívül csak a kép jobb felső sarkában egy vízimalom épületeit tünteti fel.Az eredeti metszetek a város visszafoglalását ábrázolják.
335.old.

KOVÁCS BÉLA: Magyar várak XVII.századi ábrázolásai
331.old

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei, 11.sz
1972. Veszprém, 1972

ERHARD WALTHER, grafikus, hadmérnök

EGER, /49.l./.10.kép.-A Dilich-Sibmacher-féle ábrázolásokona város egyes részleteit eltakarja az égő házak füstje és lángja.és ezeket a részleteket Walther pontosan meg is rajzolta.Ilyen az Eger patak felett átívelő kapu szakasz és a tőle balra levő két torony képe. 335.old. 13.jegy

KOVÁCS BÉLA: Magyar várak XVII.szazadi ábrazolasai 331.old

A Veszprém Megyei Muzeumok Közleményei, 11.sz 1972. Veszprém, 1972

ERHARD WALTHER, grafikus, hadmérnök

VESZPRÉM, /69.1./. Rajzán megfigyelhető egyszerüsitő gyakorlata, az ábrázoláshoz tartozó lényeges elemeit pontosan másolja, de a lényegtelen részeket elhagyja, vagy, mint rajzunk esetében is, csak stilizáltan jelöli.
14. kép. 330. old. 17. jegy

KOVÁCS BÉLA: Magyar várak a XVII. századi ábrázolásai
361. old

A Veszprém megyei múzeumok Közleményei, 11. sz
1972. Veszprém, 1972

ERHARD WALTHER, grafikus, hadmérnök

EGER,/49.1./.10.kép.-Rajzának felirata ERLA,és a város 1596-os ostromát ábrázoló Dilich metszet alapján készülhetett,de ismerhette Dillbaum Samuel 1604-ben Nürnbergben megjelent munkáját is,melynek metszeteit Wilhelm Peter Zimmermann készitette.335.old. 13.jegy

KOVÁCS BÉLA: Magyar vurok XVII.szazadi abrazolasai
331.old

A Veszprém Megyei Múzeumok közleményei, 11.sz
1972. Veszprém, 1972

ERHARD WALTHER, grafikus, hadmérnök

VESZPRÉM/69.1./.A Sibmacher metszeten a Várhegyre vezet uton ,a Benedek hegyen török temető van.Rajzán itt két fonott ágyuvédő kas van.Ezt Dillbaum Sámuel Eiconographia-c.1605-ben megjelent művéből másolhatta,melynek réz karcait Wilhelm Peter Zimmerman készitette.Mert ezen a Benedekhegyen működő ágyuállás látható. 14.kép.335.old 17.jegy

KOVÁCS BÉLA: Magyar várak XVII.szazadi abrazolasai 331.old

A Veszprém Megyei Muzeumok Közlemémyei,11.sz 1972. Veszprém, 1972

-RHARD

~~ERHARD~~ WALTHER, grafikus, hadmérnök

Szigetvár rajzzán az eröditésrenszer négyes tagolódása jobban szenbetünő,mint Orteliusnál,vagy Dilichnél.A belső-,a külsővár és az óvaros és Ujvároshatározottan elkülönül egymástól.A külső várat és az Óvárowt összekötő hid a városnál egy kaputornyon halad át,ez a metszeten hiányzik,stb.Ugy tünik,hogy az Ortelius és a Dilich króника ábrázolásai közelebb állnak egymáshoz,mint rajzunk viszonyul akármelyikhez. 334.old.

KOVÁCS BÉLA: Magyar varak XVII.szazadi ábrazolásai
331.old

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei,11.sz
1972. Veszprém, 1972

ERHARD WALTHER, grafikus, hadmérnök

KOMAROM/2247.1./Rajzán felirat nincs,de Pataki Vidor Komárom ábrázolásának határozta meg,bár a rajz egy másik komáromi ábrázolással nem sok közös vonast mutat. 18.kép.Jellegzetes ugyan az ötszögü forma,de az irrealis környezet neheziti a hasonlóság felismerését.Későbbi rajzokkal való összevetés bizonyitja helyességét. 337.old. 21.jegy

KOVÁCS BÉLA: Magyar varak XVII.szazadi ábrazolásai 331.old

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei,11.sz 1972. Veszprém, 1972

ERHARD
~~ERLACK~~ WALTHER, grafikus, hadmérnök

HATVAN, /43.1./.9.kép.-Rajzán nem szerepel felirat, de megállapitható, hogy D-ilich-Sibmacher-féle metszetek átrajzolása. A vár 1596-os ~~ostr~~ ostromát ábrázoló erede tiről, gyakorlatának megfelelően lehagyta a kötnyezet moz galmas részleteit. Az eredetin a megrongált bástyákat ép állapotban rajzolta meg. 335.old. 12.jegy

KOVÁCS BÉLA: Magyar várak XVII. századi ábrazolásai 331.old

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei, 11. sz 1972. Veszprém, 1972

~~GERHARD~~ WALTHER, grafikus, hadmérnök

A kép felirata GYULA,és a vár 1566-os ostromát ábrázolja a Dilich krónikában is megjelent metszetről készülhetett GYULA/27.1./.-4.kép. Nagyobb mérvü elrajzolás csaka belső város falrészén vanfeltünteti s fehér-körösön átvezető hi dat és kaput. 334.old. 4.kép. 7.jegy.

KOVÁCS BÉLA: Magyar varak XVII.szazadi abrázolásai
331.old

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei, 11.sz
1972. Veszprém, 1972

ERHARD
~~ERLACH~~ WALTHER, grafikus, hadmérnök

VARPALOTA/31.1./.-A képen nem szerepel felirás,de az Ortelius-krónika metszetével való kétségtelen hasonlóság bizonyossá teszi az azonositást. Magasabb nézőpontból ábrázolja az eróditést és feltehetően más metszeteket is ismerhetett. 334.old. 5.kép. 8.jegy

KOVÁCS BÉLA: Magyar várak XVII.századi ábrázolásai
331.old

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei, 11.sz
1972. Veszprém, 1972

ERHARD
~~BRAUCH~~ WALTHER, grafikus, hadmérnök

GYŐR,/33.1./. 6.kép. Sibmachertől csak azxxxxx erődítet vasosrajzat másolja le,a kép jobb oldalán csak foltban jelöli az elővároS és a téglaégető sziget területét,de a Dunán és a Rábán átvezető hidakat relrajzolja,a Szigetközbe átvezető hajóhiddal együtt. 334.old. 9.jegy

KOVÁCS BÉLA: Magyar várak XVII.szazadi abrazolasai 331.old

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei, 11.sz 1972. Veszprém, 1972

ERHARD WALTHER, grafikus, hadmérnök

EGER,/49.l./.-A rajz felirata ERLA és a város 1596-os ostromát ábrázoló Dilich metszet alapján készülhetett Szöveg 335.old. Kép 335.old. rekete repr

KOVÁCS BÉLA: Magyar Várak XVII.századi ábrázolásai 335.old

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei, 11.sz. 1972. Veszprém. 1972

ERHARD WALTHER, grafikus, hadmérnök

ESZTERGOM/73.1./.Rajzának relirata GRAN,és előképe a Sibmacher metszet,amely a város 1595-ös ostromát ábrazolja. 15.kép. 336.old. 18.jegy. Fekete repr.

KOVÁCS BÉLA: Magyar várak XVII.szazadi ábrázolasai
331.old

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei, 11.sz.
1972. Veszprém. 1972

ERHARD WALTHER, grafikus, hadmérnök

TATA,/53.l./.-A rajz felirata TOTTIS és a vár 1597-és visszafoglalását ábrázoló Sibmacher metszetről készülhetett. Szöveg és kép 335.old. fekete repr

KOVÁCS BÉLA: Magyar várak XVII.századi ábrázolásai 331.old

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei, 11.sz. 1972. Veszprém. 1972

ERHARD WALTHER, grafikus, hadmérnök

EGER, /361.l./. Rajzán nincs felirat, de megállapítható, hogy Paolo Mirandola un. kisebbik terve, melyet a nagyobbal együtt 1561. ben terjesztett a bécsi Haditanács elé. 21. kép. Paolo Mirandola kisebbik terve az egri vár átalakítására. 1561. 337. old. kép. 338. old. 24. jegy. Fekete repr.

KOVÁCS BÉLA: Magyar várak XVII. századi ábrázolásai 331. old.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. 11. sz. 1972.. Veszprém, 1972

ERHARD WALTHER, grafikus,hadmérnök

KOMÁROM,/35.1./.7.kép.-Rajza feltünteti az erődités ne vét COMORRA alakban és bizonyosan a Sibmacher-féle,a vár 1594-es ostromát ábrázoló metszetéről készült,ugy,hogy csak az erődités másolták ki erről a képről,ill.a városba átvezető hidat az ezt védő toronnyal. 334.old. 10.jegy.

KOVÁCS BÉLA: magyar várak XVII.századi abrázolásai 331.old

A Veszprém Megyei Múzeumok közleményei,11.sz 1972. Veszprém, 1972

ERHARD WALTHER, grafikus,hadmérnök

TATA,/53.l./.11.kép.-Rajzának felirata TOTTIS és a vár 1597-es visszafoglalását ábrazoló Sibmacher metszetről készülhetett.Az erődítésen kívül az eredetin is látható órhazat,török temető épületet és a romos melegfürdőt is feltüntteti. 335.old. 14.jegy

KOVÁCS BÉLA: Magyar várak a XVII.szazadi ábrazolásai 331.old

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei, 11.sz 1972. Veszprém, 1972

ERHARD WALTHER, grafikus, hadmérnök

GYÖR,/33.1./6.kép.-Rajzának felirata alapján és a Sibmacher-féle ,a város 1594-es ostromát ábrázoló metszettel való hasonlósága is bizonyossá teszi az ábrázolás azonositását.- Szöveg 334.old.-kép 333.old. Fekete repr.

KOVÁCS BÉLA: Magyar várak a XVII.századi ábrázolásai
331.old

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei, 11.sz
1972. Veszprém, 1972

Walther Edit

1911/12 – 1915/16.

1923/24. I.

Ferk. pzómfolskévk

147. I.

ekben a történelmi órákban. Fegyvertársam a le=
iklós, aki félországot hódított meg a nemzeti nép=
yvertársam minden jóérzésű ember, aki rendet,
t és kalandmentes külpolitikát akar.
mhez, jóakaróimhoz. Szeretettel hivom őket, csat=
z. Én becsületes iparkodással szolgáltam minden
iájáért, küzdöttem a panamák ellen és segítettem
em tehát a főváros közönségétől, hogy segítsen

me és bizalom fűz hozzám: **ne irjon alá senki=
n nem jönnek olyan ajánlási ivvel, melyen
erepel.**
a sorsdöntő választások előestéjén

Payr Hugó.

Waltherr

Az "Iparmüvészeti kiállitás"-on szereplő üveg-festményei "mély és teli szineikkel modernek és müvészáek"-irja: I-s /Ignotus/ kritikájá-ban.

A HÉT, Bp. 19oo. dec. 23. XI. évf.
51. sz. 818-82o. lap.

WALTERHAN, Johann Michael ~~[illegible]~~ (Porsy)
fertő

1787 Porsoy, dóm

An 1997 247

vörösrézből,
istély melletti
század első

Szent László
ott, de idők
ilet, nyugati
esztboltozatos
sülő hornyolt
tozata XVIII.
ait 1862-ben
falába nyíló
bordájú, a

Walther Gábor

A Martinelli téri 9 szintes irodaház épitész-tervezője Szabó István, statikusa Walther Gábor.

Barkóczi Péter: A Martinelli tér.
Budapest, 1972.1o.sz. 30-34.l.

Wallint (Bálm

Antal

XVI

l.

Patakiváros

125. l.

MDK

Walther és Howindt

/bőrmunka/

Lyka Károly: A magy. iparmüvészet karácsonya.
Magy.Iparmüvészet, 1897/98. I.évf. 4.sz. 145-162 l.

M.D.K.

Walthierer Francz, pesti üvegesmester

Gruber Georggal együtt szerepel a feloszlatott hatvani kapucinus kolostor beeslésénél 1787-ben.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 334. old.
+417. "

Walthier Gábor

Z.L.: Eötvös Loránd Geofizikai Intézet központi laboratóriuma és székháza, Budapest. Építész: Tallós Elemér, belsőépítész: M. Tornicsek Klára, statikusok: Walthier Gábor, Vörös György, karttervezés: Kiss E. Gusztáv, iparművészek: Majoros Hédi, Mester Sándor. - Ismertetés, képekkel.

Magyar Építőművészet, 1971.2.sz. 44-47. l.

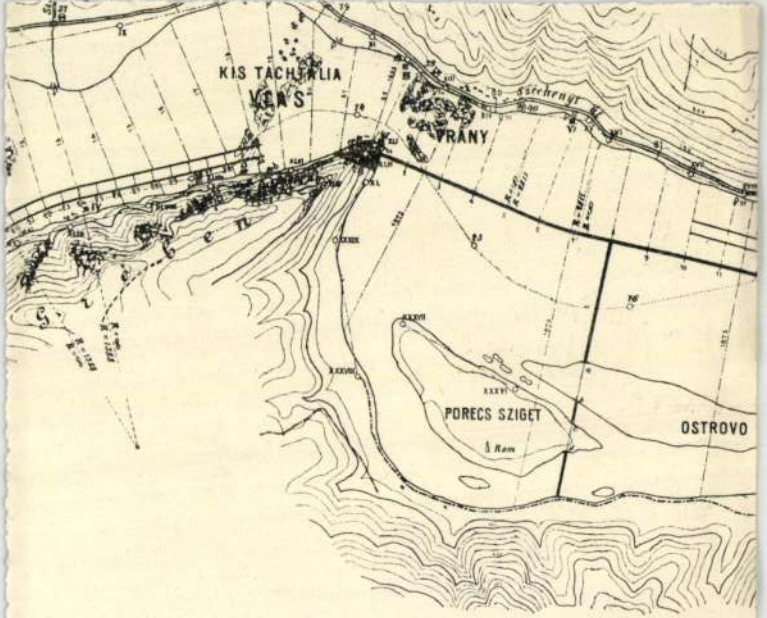

5. ábra.

Walthier Ferenc

pesti üvegesm.

l.

Ságüvegesipar

211. l.

WALTHIERER, Franz pesti, üvegesmester. Hatvanban készíti 1787-ben a kapucinus kolostor ablakait Gruber György-gyel.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

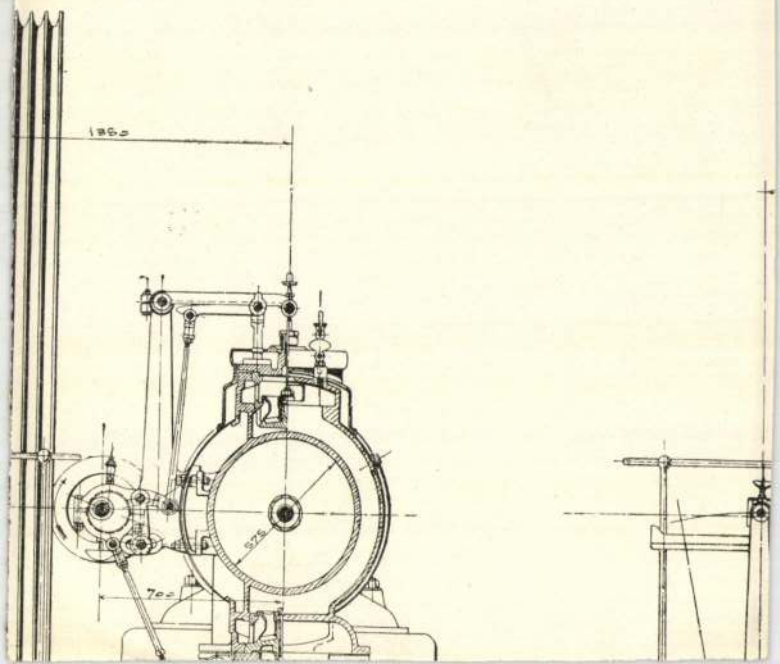
1860
575
700

Walthierer József

pesti üvegesm.

1757

l.

Ságüvegesipar

206 l.

Jacob Waltmann (bécsi) F.0.19.2.

magyar tárgyu képek 185o-64 között Bécsben

MDK

Waltmann Jakab

A Balaton tájfestészetünkben. Szépművészet 1941. 168.l.

LykaMagyműI800-50

Walkmann

l.

LykaMagyműI800-50

358. l.

Waltmann

l.

Lykanomzromantika

58.l.

r.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest V

Waltmann Jacob

Jestö

l. Kelp. 20-l.

Márton Lajos dr. VIII. 194.

Waltmann Jakab

festő

l. Szépművészet

1941. 168. l.

Waltmann Jakob

Löb I. 57 * 1802

III. 103

IV. 131, 153

Waltman Jakab Bécsben

1864. aug.-sept. Kiáll. Müegylet: Dévény romja a Duna mellett, olaj f. 200 fr.

~~Beis IV. 248.~~

Waltmann Jak.

1841. Beesba festo

Az 1841. pesti mukiállitáson a kör. olajt.

1. Batthyány herczeget törzsvára romjai.

Pesti mukiállitás. Honmüvész 1841. 403. l.

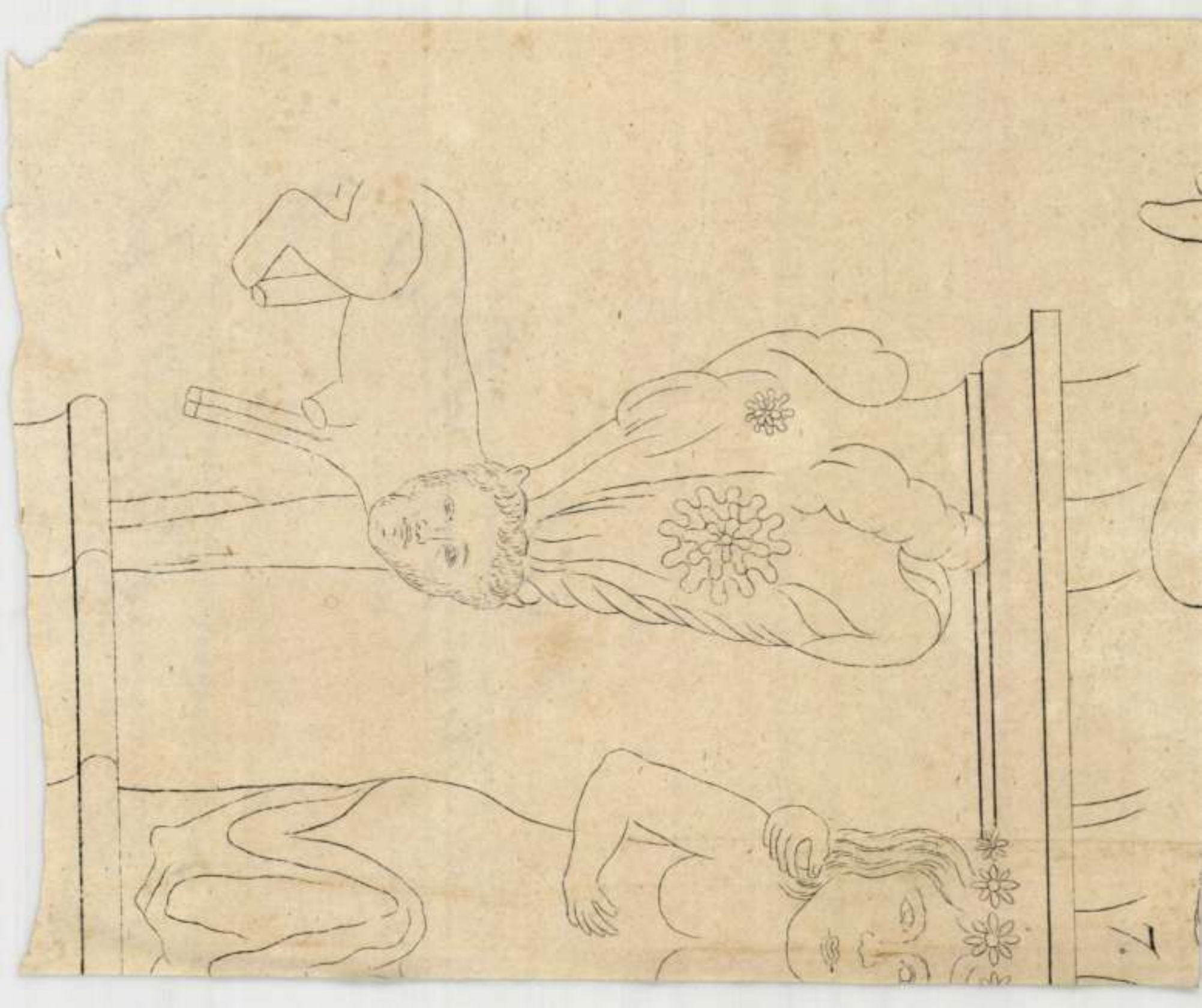

Waldzel

l.

Vayer Szechenyi.

113. l.

Waltz Jenő

A munkácsi városi bíhász terv-pályázatán

II. díj

MMÉEKözl.

1941. 79. l.

Die Tagung stellte
hältnissen die Denkmäler
phärischen Einflüssen bed

Ausser den üblich
gen Lösungen, die auf dem
Bildhauerkunst durch die
zielt wurden, könnte man
dem heutigen Stand der Wi
stellen.

Die Tagung empfah

1) jedem Land die
pflege betrauten Personen
der Physik, Chemie und Na
anwendbaren Methoden.

2) dem internatio
verschiedenen Ländern unt
verwendeten Materialien a
Platz in seinen Veröffentl

Grundsätzlich wur
schenswert gehalten, wenn
dem Rahmen, für den sie g
Sie empfahl vorsichtshalb
soweit diese noch vorhand
Anfertigung von Abgüssen.

Waltz Emilia

textil

1929

Ginisk 1930

90 l.

Waltz Emilia

textiles

1933. végbiz. jó

Iparm. Isk. Évk.

1930-34. 47. l.

247. kép. *Szarvserleg, 1480 körül.*

Esztergom 1887., 184. l. — Tört. Főcsop 1575. szám. — Czobor — Szalay, II. kö 236—240. l. (Képe XXIX. táblán) — Czob Egyházi emlékek a történeti kiállításon. E 1898., 64. l. — Forster: Magyarország n emlékei II. kötet, Bp. 1906., 287—288. l. Michel: Histoire de l'art, IX. kötet, 2. ré Páris, 1908., 883. l. — Lepold—Homor 71 — Gerevich PA, 182. l. — Genthon: Mát király ötvösművei. A Műgyüjtő, II., 192 80. l. — Lepold: Esztergom . . . A Műgyüj II., 1928., 245. l. — Divald: A magyar ip művészet története. Bp., 1929., 113. l. Egyházművészeti kiállítás, 1930., 354. szá (Képe 38. táblán) — Csányi Károly: Az Ip művészeti Múzeum egyházművészeti ki lítása. MM, VI., 1930., 310. l. — Gentl AZEFK, 10. l. (8. kép) — Genthon: Bu pest multja és művészete. Bp., 1932., 35. l. Lepold—Lippay 37. l. — Lepold Katalóg 18. sz.

Waltz Emília

textil

1929-33

Iparm Isk Évk.

1930-34. 46. l.

Waltner Károly Albert, grafikus

Budapesti Hirlap, 1881, VIII. 10

56. n. 20. (K. és M.)

Waltner, Charles Francis
rézmetsző

Pesti Hirlap. 1882. jan. 9. 1 mell.

Munkácsy Mihályról

MDK

Waltner

Munkácsy Krisztus Pilátus előtt képének
rézkarca

Szt.György Céh XVII. auk. 1914. márc.
1.
71

Távirati cím — Telegramme } FILMIRODA
Cables — Télégrammes } BUDAPEST

MAGYAR FILMIRODA RT. UNGARISCHE

KÖZPONTI TELEP: BUDAPEST, IX, K
LEVÉLCÍM: BU

FÉNYKÉPÜZEM: BUDAPEST, VIII, SÁND
FILMRAKTÁR: BUDAPEST, VIII, SZENTKI
FILMKÖLCSÖNZŐ OSZTÁLY: BUDAPEST,
KÉPESLEVELEZŐLAP ÜZEM: BUD.

M. O. B

Waltzer Peter

Modellierer

XVIII. 17

l.

Schirek Holitsch

126. l.

Waltzer Johann

Modelierer

XVIII. n

l.

Schirek Holitsch

126. l.

224

1937 február 7—28

Waltzer Fidelie

festö

l

Schirek Holitsch

113. l.

Walzel (tipográfus)

Walzel, Engel és Mandello Rottenbiller tipótot ábrázoló, Canzi Ágost 1861-ben készült rajza után készített nyomata – repr.

(Dr. Wildner Ödön: Tavasz ébredése a pesti és budai városházán.)

Városi Szemle, Bp. 1928. Tábla a 410, 411. lap közé illesztve..

Walzel (tipográfus)

Nyáry Pál arcképe, Barabás Miklós egykorú rajza után Walzel könyomata az Életképek 1848-as évfolyamában — repr.

(Dr. Wildner Ödön: Tavasz ébredése a pesti és budai városházán.)

Városi Szemle, Bp. 1928. tábla a 420. és 421. lap közé illesztve.

Walzel litográfus

(Felsorolás; adalék a pest-budai művészeti élethez 1848 előjén.)

Dr. Wildner Ödön: Tavasz ébredése a pesti és budai városházán.
Városi Szemle, Bp. 1928. 402 l.

MDK

Walzel

István nádor Aradon, Engert Vilmos után Walzel

Mi hir Budán? Életképek 1847. VIII. 8ol.

WALZEL Körajzoló

W. Litograf, Az első független felelős ministerium c. körajzát kiadatik. (1848, II. kötet, 16, 36 l)

Preßburger Zeitung
(Genthon)

Walzel MDK

Orczy Ferenc: Magyar tánc.c.kotta cimlapja,
Ruprecht Etelke után W.

Honderü, 1844. I.k. 87-88. Heti Szemle.

mak

Walzel nyomdában készült

Kömetszet: Tancsics M. kiszabadítása a börtönből: folyóirat illusztráció.

Bertalan V. A Kiszelli Muzeum Bp. 1962.

45. l

M.D.K.

Wabzel Ágost Frigyes litografus

Kőhegyi vigadó. Litográfia
(37. kép)

A Nemzeti Muzeum tanácskozó
termérül 2 körajz. (45. kép)
(52. kép)

Gerszi, A magy. körajz. 1960 57, 58, 60

Walzel könyomdán M. D. K.

A szabadsághoz után az ujépület-
ben raboskodott.

Gerszi, A magy. körajz. 1960 71.

MDK

Walzel és Mandello
nyomdászok

nyomdája 1860 ban az egyetem utca és
Ferenciek Tere sarkán állt.

Firtinger Károly: Budapest nyomdái
Grafikai Szemle 1894 évf 1 f. 4 l.

Walzel

Radetzky tábornagy diszpolgársága 4000 forintjába került Budának. Annyira becsülték a bíborba kötött pergamenből álló oklevelet, amely Tischbach budai könyvkötő műve volt. A szöveg Walzel könyvmdájában készült.

Bogyiska Emil: Diszpolgárok és diszpéldányok.

Budapest VII. évf. 3. sz. 1968. márc., 33. l.

Walzel,A.F. M.D.K.

Jelnetkép Erkel Egressy:Hunyadi László c. operájából.

repr.

Keresztury Dezső:A magyar irodalom képeskönyve Bp. 1956.

190.1.

Finnek IX. 78.

Walzel A. F.

l.

Schoen 1948

35. l.

Walzel O. F.

l.

Schoen 1948.

46. l.

Utiszámla.

43

ágos Bizottsága

ny { száma: 54.692/1, 54.691/1 1943
kelte: III. VIII. 7. 1943
beérkezése: VIII. 26. 1943

k száma:

elintézett szám:

áma:

áma:

sta:

MDK

Walzel A.F.

Sopron.Rajzolta és nyomtatta Walzel A.F. Pesten.
A Magy.Történeti Képcsarnok tul. Repr. 472.l.

Magyar Művészet 1928. 7.sz. 472.l.

Walzel A

M.D.K.

„Táncsis diadalmentét" ábrázoló kőmetszetét közli:

Bogyiska Emil: Diadalmenet bérkocsin.

BUDAPEST, Bp. 1967. V. évf. 3. sz. 27. old.

KIR. MINISZTÉRIUM SZÁMVEVŐSÉGÉTŐL.

.Bizottságának

Budapest.

hó 18-án 278 sz.a.kelt becses átira-
van szerencsém a tek.Bizottságot
ogy a komárommegyei Izsán a Leányvár
rületén eszközölt ásatások költségei-
.rendelettel kiutalványozott 600K.ál-
számadás megvizsgáltatván, elfogadható-

Walzel A. F.

Könyomdász

Plan von Ofen und Pest: Verlag von Gustav Emich Pest, 1854.

Haeufler J. V. Buda-Pest historisch-topographische Skizzen von Ofen und Pest und deren Umgebungen. Pest, 1854.

Fenti térkép több szinben nyomott litografia.s

Haeufler citáls művének mellékleté.

MDK

Walzel Frigyes Ágost, könyömda vállalkozó

A Schmid-Szakmáry beadvány ellenére is magkapván a privilegiumot, nagy sorozatok kiadását inditja meg: politikusokat, irókat, és szinészeket, "magyarországi szépek"-eket ábrázoló portrékat.tájképeket, vedutákat st

Nagyzlito.

MDK

Walzel Frigyes Ágost, könyomda tul.

Tollrajzokat gyakran készit,különösen kereskedelmi és ipari célokat szolgáló nyomatokon. Kiemelésre méltó az 1842.-ik évi jogászbáli meghivó. Szivardoboz cimlapjai igen érdekesek. A M.Tört. Muzeumnak s: szép gyüjteménye van ezekből. /40-es évek./ Ezek divat és genre-képek.

Nagyzlito.

Walzel Frigyes Ágost. könyvnyomdai tul.

Bejutott a legjobb társaságokba. Ez még jobban megnövel
te vállalkozásának sikerét.
Az arcképek sokszorosításához az ábrázolt személy
engedélyére volt szükség, amit Walzel ily módon köny-
nyen megszerezhetett.

Nagyzlito.

Walzel Ágost Frigyes,litografusok

Trentsenszky pesti müheéyében 1836. társa, 1839
ben pedig privilegiumának jógutódja lett.
W.inkább technikus volt, kinek mühelyében a leg-
kiválóbb magyar litografusok: Barabás Lieder,
Grimm V.,stb. rajzolták köre müveiket.

Walzel Ágost Frigyes litografus.

E.G.II. 6e4.1.

Walzel Ágost Frigyes, litografus MDK

Szül. Branau 179o körül, meghalt 186o után.
14 évig szolgált a katonaságnál, mint tüzér, lemondva alhadnagyi rangjáról, litografus lett. 1831 óta dolgozott Bécsben Trentsenszky Józsefnél.
/l.o./

Walzel Ágost Frigyes litografus.

E.G.II. 6o4.1.

Walzel Ágost Frigyes, litográfus. MDK

1844-ben Mátyás király emléke c. saját körajzát állitotta ki a Pesti Müegyletben.

Walzel Ágost Frigyes litográfus.

K.G.II. 604.1.

M.D.K.

Walzel Ágost Frigyes

litografus

1790 körül – 1860 után

litográfiái felsorolva:

Gerni, + meg. köraji 1960 213–214

Walzel J.

ésnem Walzel F. A" litografus

Az 1850-ei években Pesten az Iparudvarban (Produktenhof) a Dorottya utcában

irod

v

J. Laeufler 1854

I. 155 l.

DAGESZTÁN SZŐNYEG
Feketealapú tükre szimmetrikus elrendezésű, fűrészes szegélyű „rácsos" mustrával ékes. A rácsok közeiben stilizált virágtöves díszek. Sárga keretében virágos nagy stilizált rozetták.
Mérete 100×145 cm.
Kaukázus, XVIII. század.

DAGESZTÁN SZŐNYEG
Piros és sárga tükrében öt nagy csillagos rozetta. Közepükbe nyolcszöges medaillonok kampós keresztekkel. Feketealapú külső és belső — kerek virágos rozettákkal ékített — szegélye között fűrészleveles és tulipántöves stilizált indás kerettel.
Mérete 255×100 cm.
Kaukázus, XVIII—XIX. század.

DAGESZTÁN SZŐNYEG
Sötétkék tükrét apró háromszögekből szerkesztett folyamatos mustrás dísz tölti ki. Felette ládika formájú idom. Belső (fehéralapú) keretét váltakozó állású fűrészes szélű nagy levelek töltik ki. Kékalapú keretét nyilas „liliomsorok" ékítik.
Mérete 120×90 cm.
Kaukázus, XIX. század első fele.

DAGESZTÁN IMASZŐNYEG
Sárgaalapú imafülkéjében fűrészes leveles díszekből álló „rácsos" mustra; bennük virágtövekkel. Kék, piros és zöld hármasosztású keretében apró rozetták és stilizált virágok.
Mérete 150×93 cm.
Kaukázus, XIX. század.

Walzel Ágost

litografus

l.

Bedölitogr

12. l.

21. l.

en. Kék.

l hazánkban. Zöld.

k.

dre Calame. Kék.

gue. Kék.

I. köt.

örténetéhez. Fekete.

skor. Fekete.

- II. Fekete.

. Kék.

en Hongrie. Barna.

Hem

Ics Géz

(leadva)

gy évf. mintagyszitbőr.

Zöllinkás László.

Walzel Erigyes Ágost, könyvnyomda vezetö.

Arrat törekedett, h. megnyerje a legjobb müvészeket. Akkor lett igazán elsö a vállalata, amikor Barabás rajzait adta ki. -Nagy sikert aratott árviz-sorozatával Ennek lapjait Schwindt rajzai után Torsch lotografálta.

Nagyzlito.

Walzel Frigyes Ágost, könyomda-vezető.

Kiadványainak müvészi izlésével elhóditotta a Schmid által nevelt közönséget. - Ezért Schmid Szakmár József budai könyömdájával a Helytartóhánácshoz fordult „h. utasitsák el „mikor Trensentsky 1839-ben bekövetkezett halála után W. kérte a privilegium átruházását.

Nagyzlito.

Walzel Frigyes Ágost, nyomda irányitó

Bécsben

Trentsenszky 1825--ben megindult vállalata; tanult kereskedö és könyomdász volt. 1834-ben a közben megszünt vállalata megkapta a privilegiumot s ekkor külite pesti üzletének vezetésére W.Fr.Á.-t.

Nagyzlit.

M. D. K.

WALZER, August asztalosmester

Vagel S. - nek dolgozott 1805

2. S. Vagel 210.

M.D.K.

Walser F.

harangöntő

Zagyvaróna – ~~r.k. tplom~~
Róna, fa harangállvány, 1877

Patay P: Nógrád megye harangjai.
Műtört. Ért. 1958 (VII.) 2–3 n. 161–169

Wallner János Jakab

farekas

Sopron

1787. okt. 29. polgárosult

Vári

nye

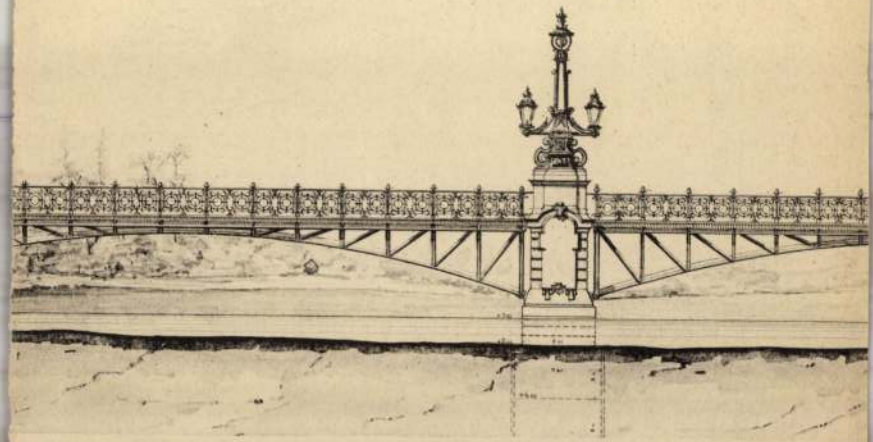

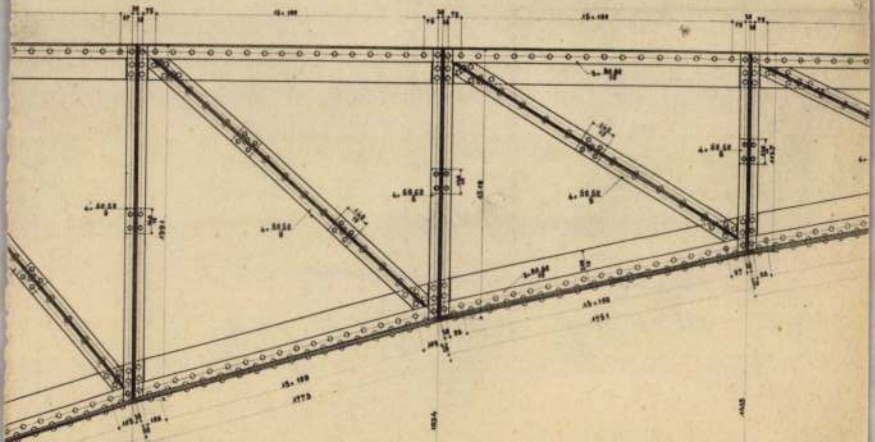

WALLNER, térképész

4.sz.kép.-Wallner-féle térkép a Maros siksági szakaszáról./Bécsi Hadilevéltár.Közreadja:Eperjessy Kálmán/. 45.old. Fekete repr. 1699.

TÓTH FERENC: Makó településtörténeti vázlata 41.old

A Móra Ferenc Múzeum Évkönyve, 1972/73. I.
Szeged, 1974

Wallner Agoston, kardinnives MDV.

~~1725~~ 1725-ben telepedett le Sopronban A bajorországi Schwaerlingtól származott. 142 old. 9. jegyz.

Csatkai Endre: a Soproni késgyártók. 141.o.

Soproni Szemle, Helytört. Folyóirat. 1955. Kiadja Sopron Város Tanácsa

WALLNER, térképész

A velnöki réven át helyi jelentőségü közút vezet dél felé és a Maros bal partján keleti irányban Csanádra. Valószinüleg meg lehetett már a nyugati irányú un. Ószegi út is. Az ~~1682~~ 1699-i Wallner-féle térkép is feltünteti.
44.old. 7.jegyz

TÓTH FERENC: Makó településtörténet vázlata 41.old

A MÓRA FERENC Múzeum évkönyve, 1972/73. I.
Szeged, 1974

WALLNER, térképész

1686-ban a visszavonuló török-tatár csapatok Makót föl dig lerombolták. Még 13 év múlva sincs semmi nyoma az életnek, ugyanis az ekkor készült/1699/Wallner-féle térkép "Teljesen puszta vagy lerombolt falú" jelzéssel jelöli Makót. 46.old

TÓTH FERENC: Makó településtörténet vázlata 41.old

A MÓRA FERENC Múzeum Évkönyve, 1972/73. I.
Szeged, 1974

Wallner köszegi építéy

1836-ban tervezte a felsőlövői evangelikus lelkéylak földyíntes, tétyárnyis, biedermeier épületét.

Juhász László: Burgenland, történelmi utikalauz

München, 1976.

151.o.

Wallmar, Martin, asztaloslegény

Győrben 1674-1699 között megfordúlt asztaloslegények jegyzéke: "Wallmar, Martin, Fulgen, 1697. VI. 30". 12o. old. 13. jegyz

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII. században - Adatok Győr város asztalosmüvességének történetéhez 93. old

Arrabona, 9. - Xantus János Múz. Győr, 1967. - A Győri Múz. Évkönyve

Wahl

martin "allmar ,asztaloslegény

A győri asztalos és puskaagykészítő céh legénykonyvéből,1697:"den 31 Juni /!/ist frömbgesessen martin "allmar gebietig /!/ von fulgen Bischlergesell".111.o

Batári Ferenc: Asztalosiegények Győrött a XVII.században - Adatok Győr város asztalosmesterségének történetéhez 93.old

Arrabona,9.-Antus János Múz.Győr,1967.-A Győri Múz.Évkönyve

Wallmar M./Martin/,asztaloslegény

Győrben 1674-1699 között megfordúlt asztaloslegé-
nyek jegyzéke származási hely szerint:"Fulgen:Wallmar
M." 121.old

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII.
században - Adatok Győr város asztalosmüves égé-
nek történetéhez 9[illegible].old

Arrabona,9.- Xantus János Méz.Győr,1967.- A Győri
Méz.Évkönyve

MDK

Wallmann Károly, ip.m.növ.
Tanára: Sándor Béla.

Festett ellenzö. Repr.

Az Ip.Növ.isk. jub.kiáll.-a.

M.Iparmüv. 1905. 32o.1.

Wallmann János

1804–1809. ötvös

A kassai nemzeti rajzi-kola részéről 1804. szept. 4. igazoltatik, hogy Liflandból, Oroszországból való, 38 éves aranymüves legény s az intézetet látogatta. Szept. 10 én Stuckmesterré fölvétetik. Rendelet, mely egy kehelyből áll 3 hónalatt tartozik bemutatni. A rendelet 1805. jún. 24 én mutatja be. 1809. második ezüstmester

Mihalik József. Kassavaros ötvösségének tört. Bpest. 1900. 311. l.

Strobel Zsófia

festő.

Wallmann

Grafikái, a Műcsarnok tav. tárlatán.

8.0.932.IV.24.

ORIGINAL

MDK

Wallish, R.

Schoen Csillaggyüjt. 1936. 44 l.

WALLIS

le-D.K.

Laid: Abresch

Budapest műemlékei II. Bp. 1962. 127.c.

Wallis R

Lüsa

Lam 1887 25 l.

..... *mühely.*

yfőnökség!

év ..... hó ..... n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

am.

évi ..... hó .....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Wallis R

Lisd

Bmk 93

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhely

Miután keresményemnek 191 .... év

tésénél .....

jelenhetek, keresményemnek átvételére ....

nevü munkástársamat szóbelileg megbizta

Kelt ....., 191.... é

.....

tanu.

.....

tanu.

Wallin (svéd) festő.
nyerte „Az arildi part" c. pályázatával az aranyérmet.

Manno Miltiades második lett a nelleimiolimpiász
zobrászati csoportjában.

M. 932. VIII. 5

Allgemeine (soziale) Lehre.

Handbuch der Politik. 2. Aufl. 4 Bde. Berlin u. Leipzig 1920/21. gr. 8°.

Schmoller.

Grundriß der allgemeinen Volkswirtschaftslehre.

2. Aufl. 2 Bde. München u. Leipzig 1919. gr. 8°. M.

~~Gebauer Ernő~~

~~Aerverte~~

Walther Gida

kivitelezte
az alábbi fiszett üvegablakokat

vród

Szőnyi Ottó dr.: A pécsi Dominikánusház üvegképei.
A Pécs-Baranyamegyei Múzeum Egyesület Értesítője - 1913. 86-1.

Vogáth

I.–XX. + 1.–953. M.

München
C. H. Beck
1895